

Eesti Keele Instituut

2016

Inge Käsi

Seto sõnastik

ISBN 978-9985-79-713-6

Tallinn

PDF on vormistatud 22. aprilli 2016 seisuga. Sõnastiku veebiversioon võib sellest hilisemate uuenduste tõttu erineda.

Sõnastiku saamislugu ja koostamispõhimõtted:

<http://www.eki.ee/dict/setosonastik/setosonastik.html>

A

a ~ a? aga, kuid *a noorõmb poig, pedäjä`nõkla pite ka lätt ülest* Se Kos; *ku külveti, sõss`ühti: õnnista jummal', a`vasta vaia üldä?: anna`jummal'* Se Kos; *proimõmutgu? olli esi?, a tyyd kutsuti kaus, mia ribah oll* Se; *palanu^k käve? es` korjamah* [külas], *a no palanut joht`kiäki ilma ka jätä es* Se; *a iks mullõ`ühti nii, et sa olt tsuhna tüitär* Se P| Vrd aga

aa? vt `andma

aamõ *aamõdi aamõtit* amet; töö, tegevus| Vrd amõ

aamõ/mijss ametmees; ametnik| Vrd amõdimijss

aa? *aari`aari* **1.** (tuuleveski) tiib **2.** (võimasina) laba *võima`ssinal olli aari^s seeh, nelli`aari, aari^k käve seeh`risti* Se| Vrd haaf

aas *aasa`aasa* pastla tärkmevahe väidsega *tsusiti* [pastlale] `tsälkme^s `sisse, *noid kutsutigi aasa?* Se

`**aa**staganõ *aa*stagadsõ *aa*stagast aastane

`**aa**stak *aa*staga ~ *aa*stagu *aa*stakka ~ *aa*stakku aasta üts (laps) *kyuli, oll neläss`aa*stak pääl Se Kos; *mine^m mehele, vaja joostaⁿ nigu kundsä`lõövä`tulld, a`aa*staga *anna ai inäp lupa* Se; *poolõni`aa*stagani? *oll lats hädäh* Se; *aa*staga *nelä vana lats* Se Kos; *mõni säidse katõsa`aa*stakka *jo?, ku [ta] istuss türmümajah* Se Kos; *pallo`aa*stakku *tagasi* Se| Vrd `aestak

abarabakõnõ komp dem < apar¹

abarap vt apar

abi *abi api* *abi ma olli velel kõõ abih`niitmäh* Se L; *paaba püdälidega`arstõ ar? jala, püdälist saa api* Se

abi/elo abielu

abiline *abilise abilist ~ abilinõ ~ abilisõ abilist* *abiline siss oll pääkaruss ja kol^k karusõ abilist* Se Kos

adrakõnõ dem < adõr

adõr *adra`atra* ader

`**aelõm(m)a** *aelda? aelõss ael`* **1.** kiiresti toimetama **2.** taga ajama; otsima **3.** logelema

`**aestak** *aestaga`aestakka* aasta säidse *aestakka [ta] oll kuniga poolgah* Se; *oll häimme? aestaga?* Se Sa; *timä oll sõah säidse`aestakka* Se L| Vrd `aastak

aga kuid, aga *tij tüüd pallo vai veidü?, aga ütte`mulda läät kõik* Se| Vrd a

aganakõsõ? pl dem < aka¹ *lina`sjimne aganakõsõ? ja`mäants^s `säants^p peräpoolidsõ`anti`tsiolõ* Se

agananõ *aganadsõ aganast* aganaid sisaldav, aganane| Vrd aganinõ

aganik *aganigu aganikku* aganaruum, aganik

aganinõ *aganidsõ aganist* aganane| Vrd agananõ

ago *ao ako 1. koit 2. eha es tohe sa latsõ `mähkmit `panda^k kuioma ao poolõ, siss tulõ üjädõhuss Se La; ku õdagu ago tull, siss nõstõti lats kässi pääle ja `vijdi `akna mano, üteldi: ago no pää, siss [lapse kätelhoidja] käänd latsõ `perse `aolõ poolõ (öökaetuse ravitsemisest) Se*

agu *aga kui agu suta ai? [teha], sõss `hiitāt magama Se*

aher *`ahtra aherd sigimatu, antud aastal tiinestumatu*

ahi *aho ~ ahõ `ahjo ahi ahi `ollgi vanast arst ja leso Se; ma pañni aho küttümmä Se Kos; aho suuh tulõ man küdseti nuu^p pliiini? Se Kos; ma^l tohiⁱ? üldä? mink üle et lõigata as `leibä väidsega^k ku^t tõdsõ^l leevä? ahoh ommava? Se Kos; ahoh pañni pääl küdseti `pliine Se; `leibü iks `peeti ahoh `kelli pite Se Kos; aho paasõ paal küdsetäseⁿ nuu^k kata? Se Kos; ku ahi är^k küttü, pühiti ahi `hõste är? ja `pañti sinnä aholaud ette Se Kos*

ahinik *ahinika ahinikka tindikuivataja ahiniki olli?, kes `Pihkva takast tulliva? Se*

ahi/vařs *ahervare*

ahnik *ahnigu ahnikut ahven kõkkõ katla om, ahnikka ni `särgi ni `lutsa ni Se Kos; ahnik om ka hüä makuss Se Sa*

ahnitsama *ahnida? ~ ahnitsa? ahnitsass ahniťs ahnitsema ku ummi `latši ei olõ?, siss massa ai? ahnida? Se Kos*

`ahnuss *`ahnusõ `ahnust ahnus vanast kah `ahnust ja sikkust oll pallo Se Kos*

ahnõh ~ **ahnõ?** *`ahnõ ahnõht ~ ahnõt ahne, ahnitseja pařp om `väega ahnõ? Se; meil olli^p poisi? ilma `ahnõ? Se*

`ahnõhe *ahnesti*

aho/üjst/vatsk *katsekakk aho üjst vadsa^k küdseti, ku tuli `palli tagapuul, edepuul küdseti `vatsku Se Kos*

ahõkõnõ *dem < ahi*

aho/laud *ahju avaust kattev plaat no om ahol usõkõnõ, vanast oll aholaud Se; karaški küdseti aholavva takah Se Kos; ku ahi är^k küttü, pühiti ahi `hõste är? ja `pañti sinnä aholaud ette Se Kos; aholaud `pañti ette, karranõ Se*

aho/luud ~ **ahõ/luud** *ahjuluud (ahjupõranda pühkimiseks enne leibade ahjupanekut) ahõ `huuda iks [ma] `hämssi ja tuu luvvaga^p põhe `tuhka Se Kos; kel oll vähäp ahi, tuul oll lõhep aholuvva vařs Se Kos -paistõ - paistõ -paistõt ahjupaiste*

`ahtakõnõ *`ahtakõsõ `ahtakõist kitsas, ahtake `käuse olli? `ahtakõsõ? Se; rüvvil ilostust oll tuu pudsu all ja pääle pudsu oll sääne halass `ahtakõnõ siidikene ütelt kõrralt Se Kos*

ai *vt ajama*

ai? *ei (preesensi ja perfekti eitussõna) siss ku sügüse pikä üü? ja kõik hubisass ja habisass, siss joht taha ai^r siih ellä? Se; mine^m mehele, vaja joostaⁿ nigu kundsa? lõövä^t tuld, a `aastaga anna ai inäp lupa Se; `üjuse [ma] suta ai^k `kävvi^k kullõldõh Se Kos| Vrd ei?, ui?, õi?, äi?, üi?*

aid *aia`aida* **1.** tara ilma imeh, ütš pallai küle all, tõõnõ vjil aia pääl kuioss Se; hõbõhhõtsõ aiapošti? Se Kos; ku om kapst`maafapävä lumi katusõ pääl, siss jüribä om aiaveereh Se Kos **2.** tarastatud maa-ala`aida oll tett kañepit ka? Se Sa **3.** õu

aida/kiškja aidavaras sa olt`vargavaht, vahi no aida`kiškjit sa? Se Kos

aig *ao ~ ajo`aigo* aeg mul om tsial aig täüs, taal saava^p`põrsa? Se Kos; tsuvva olli^s`suvidsõ aoh Se; no oll tjujaig, no läpe es minnä? Se Kos; läke? (mingem) pussiga?, saa rutubahe, saa aopääle kerikohe Se; lätsi ao?`tõistõ, lätsi^j`jo latsõ^k`kohe kavvõmbahe Se;`kutja sünnüss jo lavva aost, edimätse lavva`aigu, ku kerikust kodo^t`tuldass`sjüümä Se

`**aiglanõ** `aiglasõ `aiglast aeglaselt tegutsev, aeglane

aig/lehmilde kolmeaastase lehmana

`**aigo** ~`**aigu** ajal tjuu oll tsaari`aigo Se La; rüä põimu`aigo katõkeške laulimi ja lelotimi Se; liha`võõtõ`aigu teiti ka` sõira Se Ts;`kutja mano pandass künnel`palama söögi`aigu Se;`kutja sünnüss jo lavva aost, edimätse lavva`aigu, ku kerikust kodo^t`tuldass`sjüümä Se

`**aiguma** `aiguda? `aiguss`aigu ilmastiku toimel töötlemiseks valmima ku lina`häste oll är`aigunu? [pärast leotamist], siss võtt`hinde vallalõ Se

`**aigu/pite** aegamööda lehm kammitsah,`aigupite`kau ja sjüü kuipallo Se

`**aiksahe** aegsasti, varakult

`**aiksampa** ~`**aiksappa** aegsamini

ainolik ainoligu ainolikku hädavajalik

ainuss `ainu ainust ainuke ku oll ainuss uma kua, siss toolõ [ma] tei ar^k`ka voorikõsõ`viina,`ainullõ umalõ tei Se Kos

ait *aida`aita* vilja- või riideait njuu aida? olliva^k`ka kõik sõta (sõjamehi) täüs Se V;`poiskõnõ vihasi är? ni läts aida`ata Se Kos; aidah viläsalvõ kõrval teiti`mõrsa`valmist Se Kos; ubina^p`pañti talvõst`aita`teñri`sisse Se Kos; ku aidah`leibä, sõss laudah`karja Se Kos; agu`pikne kärähhüt inne, nii lei aida`pañama Se Kos;`jatgo`kähkti aida`repi pääl Se Kos; verevä`tuñba,`vatgõ ait? – hani Se Kos;`leibä oll mitu aidatäüt Se

aite·h aitäh

`**aitumma** aitüma`aitumma sanna`kütjäle, sau`sjüüjäle, vji`tjujalõ, viha`haudjalõ Se V

ajama *aia? aja ai ~`aiõ* **1.** tagant kihutama, kuhugi liikuma sundima latsõ`aiva hobõsit`nurmõ Se Ja **2.** läbi torkama, uuristama kari? ommaⁿ`njuu, kes`rõivalõ ja villalõ ajava^m`mulgu^s`sisse Se;`võeti kabõl`vai`paklist teiti`pletenits,`aeti nõgla`perrä Se Kos **3.** (habet, karva jne) eemaldama no aiass tsial`vjiga?`harasõ`maalõ Se Kos;`pjitrepävä aja`vähk`kuurt Se V **4.** kuhugi seadma, külge kinnitama väidsega tsusiti [pastlale]`tsälkme^s`sisse, noid kutsutigi aasa?,`aeti kabla? Se **5.** lükkama, tõukama imä`puhašt`harasõkõsõ ar? ja sõss kablakõsõga`kõüt`kiñni?, sõss peräst ai`lakka ja sinnä^p`puistaäs sõmõriid`sisse (jutt harja valmistamisest) Se Kov **6.** toppima, lükkima, pistma`aeti olõ^k`kotfi^s`sisse Se; eüss`aeti`laeni`täüs [ahet] Se;`havvõ?`aeti`pää lõpussist nõörä`perrä Se Ts **7.** selga või jalga panema, seljast või jalast võtma ku`vihmanõ ilm oll,`aeti`ärmäk`kaskalõ`pääle Se Kos;`mehe,esä`läts`Pelikoñva`hainu`perrä, ai`vatgõ`linadsõ^k`kaadsa^t`jatga Se Kos **8.** masinat, tööriista käsitsema [käsikivil]`ütš kivi olli^t`tsori^s`sisse`raotu?, sõss tõõnõ`puul oll pääl, sõss oll ütš vits`sinna^k`kivile`pääle`pant, sõss oll nui`pisti`sääl [käsikivi]

siseh, sõss` tyyga` aeti` ümbre ja jauhõti Se La **9**. teatud seisundisse viima, mingisuguseks muutma *`latši kõõ` aeti lauluga üle*st Se; *hummogult` tahtu us tyyd latsõkõist ni` varra üless aia?* Se Kos; *maa?* *`aeti` kruñti, siss latsi kruñdi pääle elämä* Se; *ai pää` kyyrdõ, lei raa pääle, siss võiuga määriti* *pääd* Se **10**. rääkima, kõnelema *veli pañd* [viina] *pudõli lavva pääle, ai õks jutu` maalõ* Se

akan¹ *agana aganat agan terä`puhasti* [ma] *aganist` vällä* Se; *inne sarati ar?, kae`suur` akan`lasti läbi sar` a ar?* Se Kos

akan² *`akna akõnd aken min` tiiä, kes` akna hukka lei* Se; [ma] *lasi ussõ?* *`akna^k kõik` vallalõ* Se Kos| Vrd *akõñ*

`aknakõnõ dem < *akan² kõik`` aknakõsõ?* *`määntsest lavvapalakõsõst ja hirrest* [ma] *tahvidsi` vällä* Se Kos

ala ~ ala? **1.** *alla, allapoole ütstõsõ ala* (järgemõõda) *käve latsõ^k karah* Se; *hopõñ hiit` auto ala* Se; *sügüse` lüüdi hobõsõlõ talvravva?* *ala* Se; *lats pahasi är? ni lats aida ala vai kõlgusõ ala* Se Kos; *mehe, esä võit kirbidsä ahost, pañd nõardsu` sisse, siss pañd rekke` hindälle` põlvi ala* Se Kos; *tä jäi` autu ala?* Se; *kardoka panõt` vahtsõlt` kijmä, muna` sisse, esi iks sekät kõik` aig, muido patass perä ala* (läheb kõrbema) Se; *vanast oll sarahvañnil kaarusõ ala^p` pantu* Se| Vrd **2.** *alles, alale täl oll jo nii` väikene tops ikõnõ, om viis` krammi, a säält vaia juvva?, vaia perä ka vijil ala jättä?* Se

aladu *aladu aladut* **1.** vaene **2.** vilets, väärtusetu

alah all, madalamal; talu eluhoonest kaugemal *mi` teimi alah tah` haina* Se A| Vrd all

alah/pyyul allpool, madalamal

alalõ alles, olemas *meil om ka ütõ ossaägli kardohkit` äestä?, meil om parhillaki vijil alalõ* Se P

alamb *alamba alambat* **1.** alam, alluv **2.** vaesem, viletsam, tähtsusetum

alambahe kehvemalt, odavamalt

alambakõnõ dem < alamb

alandam(m)a *alanda? alandass alañd* **1.** alandama **2.** halvustama

alandik *alandiku alandikku* kangalüke, -lasendus

ala/ots alumine ots **-pannuss** *-pannusõ -pannust* allapanu **-pyyul** allpool

alast alt, altpoolt

alastõ *alasti vanast käve vana` sita alastõ, nõ^k käävä? rištiinemise?* Se; *inemine alastõ, hamõh puuh? – künnel?* Se Kos

alati alati, pidevalt

ala/vijir alumine äär [ma] *pañni alavijirt pite kaarusõ` ümbre` kääste* Se

`algnõst (maailma) *algusest milless seo maailm nõ^k ka naid` latsi jätt ja` lahku mindäss, a ilma` algnõst saani? oll ka tyyd* Se Kos; *maaõsõlits om ilma` algnõst saani?* Se

all all, allpool; omal kohal (alaosas) *verrev põllõkõnõ oll ijh ja põllõl härmäkenegi all* Se Kos; *all oll taari haan* Se; *mehe, esä pañd kuuma kirbidsä rekke` hindälle` põlvi ala, siss täl om põlvõ? all` lämmä?* Se Kos; *tsõgand kai, ütõl: teil om pikäline tij` jaõgu atõ ja kae, kohe tull minnä? – Siberähe* Se Kos| Vrd alah

`alla alla, allapoole; omale kohale (alaosas) [ma] *kaki linna ja pisi jyyšk`jalg vahet pite`alla* Se; *raudluyum om ülest pant, raudluyum käve nõdõrmaga ülest`alla* Se; [nad] *`veie`_taha`_ristteie mano, tji pääle, [kõndimisvõimetu] latsõ pañni`maahha, mähevä tyy latsõ jatakõsõ kiñni?, loiva jumalasõnakõist, sai mu latsõkõsõl jala`atla`_kõrraga?* Se Va| Vrd ala

allõv *alõva alõvat* väike asula, alev

alomanõ *alomadsõ alomast ~ alomaist alumine* ku *`kellä olõ õs, siss* [ma] *võti kua pätssi`vällä, siss kopudi tyyd alomaist kuyrt pite* Se Kos

alonõ *alodsõ ~ alotsõ ~ alosõ alost* **1.** millegi alune (koht, ala, ruum) *mij`_`näeki is ku susi tull`pindre alotsit pite* Se S; *kirgadsõ olli`_verevä?, lae alotsit pite känevä? ja`ümbre aho* Se **2.** endisaegse naistesärgi takune alaosa *seto`hammõ alonõ om kirbu maassin, kirbu surmariüst* Se Kos; *`hammõ alonõ oll`paklatsõst jakat* Se Kos; *kirp läts kindsu`külge purõma, ma hõõrahhudi [särgi] alosõga, ni kirbul elo väläh* Se Kos; *hamõh oll kolmõ jakuline: `hammõ imä,`käüse? ja alonõ* Se

alostam(m)a *alosta? alostass alost`* **1.** alustama *ma olli katõsa`aastakka vana, ku ka`rah alosti`kavvu?* Se Kos **2.** algama

alostuss *alostusõ alostust ~ alostuist* **1.** alustus **2.** hakatis

alt alt, altpoolt; omalt kohalt (alaosast) *`tõrdul oll sääne mulk vai haan`pañti, siss`saalt`lasti alt tyyd`taari* Se; *tiä är and hiñge alt* (annab kõik ära) *ku täl midä om* Se; *tsiga läts alt papi`jalgu* Se Kos

ambar *ambari ambarit* kuur, küün *kõkõ vanast oll ambar`, ambarist`tuydi süüt eläjile* Se; *inne kutsuta as hainakõlgust, ku mu? vanaimä`elli, kutsuti tyyd ambar`* Se Kos

ammu? kaua aega tagasi, ammu *tuy oll jo ammunõ aig, tuy oll ammu?`väega?* Se

ammuki? ammugi

ammukõsõ ammuks

ammulõ lahti, ammuli *haik kisk inne suud ammulõ* Se

ammu/muštõ kaua aega tagasi, väga ammu

ammunõ *ammudsõ ammust ammune tsõõrilaul oll jo ammunõ`väega?* Se; *tuy oll jo ammunõ aig, tuy oll ammu?`väega?* Se

ammuss ammuks *ammuss ammuss* [ma] *olli läts, nüüd vanainemine* Se

ammutam(m)a *ammuta? ammutass ammut` ~`amtama`amta?`amtass amt`* **1.** tõstma *inne kirstu`sisse`laskmist`amtõdi`kõõ`pañgiga havvast vett`vällä, kavvass sa`amta, vij`sisse`pañti kirst* Se **2.** ammuli ajama

amõdi/mijss ametmees; ametnik | Vrd aamõtmijss

amõt *amõdi amõtit* amet | Vrd aamõt

`andiss ~`andist *andeks imäl üldäss säidsekümmend säidse`vyuri latsilõ`andiss`anda?* Se

`andma~`anna *anda? and and`anna`* **1.** (kätte, kättesaadavusse) *ulatama läts`tahtõ`väega nissa, mugu`anna ja`anna* Se; *mul oll hüä lehm, tälle vai midä`andnu?, timä`pañkõ`kõik* Se **2.** loovutama; (saada) võimaldama, osaks saada *laskma, pakkuma ku külveti, sõss`ühti: õñnista? jummal, a`vasta vaia üldä?*

anna' jummal' Se Kos; sõss kutsuti jo noid sugulaisi kah [kihlusele], noid mehe sugulaisi ja `anti jo noid `andiid Se; tyy olõ õi' talo, ku and `vällä `präätüst Se Kos; poisalõ andasõ' `kinda? käe valgõst [haua juures] Se; katsi pätsi andass poodih `leibä Se; muni kaess, et vana inemine, kõrraga and asõma, a mõni anna at' ku küüsüki? Se Kos; pangõ kärbigu `salvõ, sõss leeväle and iks `vaihtõpääal kost tyyd hõngukõist Se; `aeti Sibirähe, jäi kõik' elo `maahha, [ma] ainn i ussõ piidalõ suud ja lätsi `vällä Se; vanast selle paastõti, et olõ õs lihhu nii ja lehmä? anna as `piimä Se; jummal' anna' miniäl minno matta? Se; vanõmba iks ainniva puhada lätsil Se Ja; `Maa'ra pää põkku ei anna?, muidugu ai tulõma, mine' tji lellänaisõ tji är? Se Kos; `Maa'ra jovva ai imp `jooštõlla?, jalakõsõ anna ai imp lupa Se Kos; kõrvalt andass süänd, tsütsütädäss takast Se Kos; papilõ aa' sa' pallo (anna sa palju) rahha, papp lätt `marru Se Kos **3.** midagi teatavaks tegema, teatama, ütlemä **4.** löõma, äigama angõ' nigu meile vanast `anti (peksti), sõss kae' ku lää ei' küälä `aidu pite latsõ' videlemmä Se Kos **5.** tulistama luhilaiva päält and kolm `pauku Se Ja

`andõ? pl `andidõ `andit ~ `andiid kingitused, pulmaannid selle [isa] võta as `andit hüäst, et kosilanõ `tahtõ võtta?, a vanõmba es taha' võtta? Se; sõss kutsuti jo noid sugulaisi kah [kihlusele], noid mehesugulaisi, sõss `anti noid `andiid Se; suurõ' vjüü? olli' viietõi-ss `kümne langaga? ja katõ `kümne viiega?, noid anda õs `andiss kohegi? Se; ku vakarahvass läts peigmehe poolõ, siss saal `anti jal `andõ? Se S

angõr/hain angervaks

annom ~ **annom** anoma anomat anum, nõu mul oll `kutja annomgi käh Se Kos

anomakõnõ dem < annom kraßsina anomakõnõ keßk tarrõ `palli Se Kos

`antu? `antu `antut see, mis antud minno iks kosõ vana tsura, lätsi esä `antulõ, maama viina `jyudulõ (rhv) Se

ao vt ago, aig

`aokõnõ¹ dem < ago

`aokõnõ² dem < aig

`aoline `aolitse `aolist vana `aoline taa' kutsuti `piitnä Se Kos

ao/uni koidueelne lühiajaline magamine, uinak tull makuss unõkõnõ, [ma] lätsi vjil aounõlõ Se **-viideh** ~ **-viide?** -viite -viideht ajaviitmine `augusti kuuh [me] `naksi jo kol? `vyuri `sijümä pääväh, aoviideh jäi `maalõ, iits vjüü' süvvä? Se Kos; olõ õs puhastamist es aoviidet, `kõiki luiõga [ma] sei nyy' kusõ' `sisse Se Kos **-viidüss** -viidüse -viidüst ajaviitmine olõ õs ao viidüst `sijümisega? Se Kos

apar¹ abara abarat avar vanul õks apar `astminõ, vanul käpe `kauminõ (rhv) Se Kos

apar² abara abarat kalavõrk, abar apar oll kolmõ kõrraline Se

api vt abi

`aplamiisi kohe, kiiresti ma jää ai `aplamiisi magama Se

appi appi ku niideti, `ulti: jummal' appi, `vasta vaia üldä?: avitagul' jummal' Se Kos

ar? ~ **`arki?** **1.** ära ma võta ar' sinno naasest Se; pußs es `piätä?, vei ar' `Sap'tja küälä mano Se Kos; mu imä laßk soonõverd, [ma] `pelksi et är? juusk no veri kõik' Se Kos | Vrd är?, `arki? **2.** keeldkõne | Vrd är?

`argnõma arõda? `argnõss arõss hargnema

`arki? vt ar?

arm *armu* `armu armulikkus, headus *kiä kui ahd, keļ kui arm näüdäśś* Se Kos

armaśś `armsa ~ `arma *armast* ~ `armat kallis; *armas vanal kah om ahi armaśś* Se Kos; *hübü oś õks hüä paiga, au `arma asõma* Se; *sa olt vjil `armap ku uma^l Jatsõ?* Se; *uni magusap mett, a ahi `armap immä* Se Kos; *õdagu mälehtä ma sugulaisi ja `armapi* Se

armastuss *armastusõ armastust armastus*

armoline *armolidse armolist* halastav, armuline

armõdu väga

armõtohe väga, palju

aro/leht *arukase leht opati, et kõivo `lehte roobida?*, *noid aro `lehte* Se **-maa** kuiv rohumaa, arumaa

`arssin `arssina `arssinat endine pikkusmõõt: *arssin (71,12 cm) seto lihk om viis`arssinat pikk* Se; *ma osta ai^l `laula `arssinaga?*, *mõõda ai^l `laula `meetriga?* (rhvl) Se Kos; *kuñok oll sääne poolõ `arssina piu? puu* Se

arst *arsti* `arsti arst; *külatohter egass vanast arsti mano mindä äs* Se; *Sokolovah oll nabaarst, pañd pata kõtu pääle* Se Kos; *täl omma^k `ka `säantsē^k `kapuda `antu? arsti poolõst* Se Kos; *ahi `ollgi vanast arst ja lešo* Se

`arstma `arsti? *arst* `arstõ ~ `arstõ *arsti ravima, arstima paaba `arstõ* [jala] *nii är?*, *sai ni^l `tervest et seeni `aoni?* Se Kos; *paaba püädilidega `arstõ ar? jala* Se; *vanast oll `arstmine kõik raha ijst* Se

arv *arvo* `arvo aru, mõistus; arusaam, taip

arvada arvatavasti

`arvama *arvada?* `arvass *arvaśś* mõtlema; oletama *kohe tä arvaśś, sinnä^m `meid tougaśś* Se Pop

arvuline *arvulitse arvulist* **1.** taoline, sarnane *vesi oll otsani nii lumbi vjil arvuline, ku [ma] leevä kohetusõ pañni* Se Kos **2.** ealine, vanune *koolipoisi arvulitse?*, *jummal^l, ku^p `puroh olli?* Se Ts

as 1. ei (imperfekti ja pluskvamperfekti eitussõna) *nihuta as tsika* Se Kos | Vrd es, is, us, õs, äs, üs **2.** mitte | Vrd es, is, õs

aśanda? asjatult, ilmaaegu

asi *asa* `asja **1.** igasugune üksikobjekt: asi, tarbeese; mänguasi *tuy möi kõik uma asa?* `maalõ Se; *oll õks pant pallo `asju maa `sisse ka?* Se Kos **2.** sündmus, toiming; tegevus, töö; põhjus *siss jäi perämädsess tuy asi, inäp es tij* Se A; *ega asa man pidi olõma uma mark* (tarkus) Se; *hummogult asõma päält üless, edimäne asi linik päähhä* Se; *mij^l `tulli õks tuy asa läbi, et võipolla? võtat sa ka peremehe kodo vai^l `tult mij^p `poolõ* Se; *ku saa õs õga puulpühä `pinke ja `laudu `mõska?*, *siss oll jo asi* (olukord) *hatv* Se P; *kolm `asja om, mitä om rassõ `täütä?: jumalat patõlda?*, *`võlga tasso?*, *ni immä essä ravida?* Se Kos; *pangõ tij^l `tähele setä `asja, ku inne `talsipühi inne vastast `aastakka kolm `vuyuri jo puu härmäh, sõss saa vilä suvi* Se Kos **3.** ekskrementeerimisest *umal asal* [ma] *iks är^k `käü* Se V; *umalõ asalõ* [ma] *lätsi, `sõsski pidi lehess käeh olõma ja `tuuga mahatõllõma* [sääski] Se Kos **4.** midagi väärtuslikku, kasulikku

ask *asu* `asku praht [te] *tarõ^p `pühit ar?*, *`asku veegu ui inne `vällä, ku mullõ ülge?* Se

`askolka `askolka `askolkat pommikild mõnõl lei pää poolõst `askolka palluga? Se

asonõ asodsõ asost prahine, räpane olõ õi^m meil tjiij asonõ ja olõ õiⁿ nu^rm risonõ Se Kos

`astma `astu? astuss `astõ ~ `astsõ astuma; kõndima mul nakaás siin põiõ otsa man lobisõmma, ku ma `astõ nii `tsolksõ õnnõ Se; ku [rase naine] üle `vehmre `astsõ, siss oll latsõl hainalosõ tõbi man Se; esä sõss astuss tjiid piteh, puttu kaás `vasta Se Kos; ku [sa] astudõ? ja ku sõss jałg niksahhass, sõss vai nõrgahha `maahha Se Kos; vanul õks apar `astminõ, vanul käpe `kauminõ (rhvl) Se Kos

astõk astõki astõkit astumine `ehtke iks `ehtke innebüsi astõkita, minekitä (rhvl) Se

asunik asuniga asunikka 0,25-liitrine viinapudel [ma] võti asuniga `viina Se

asõ asõma ~ asõmõ asõnd **1.** koht, asupaik vana^s sita^k käve^j jaanitulõl tuha asõmal Se; häbü ots õks hüä paiga, au `arma asõma Se; muni kaess, et vana inemine, kõrraga and asõma (istekoha bussis) Se Kos **2.** magamislavats, -koht hummogult asõma päält üless, edimäne asi linik `päähä Se; üteli `tüt rigul oll asõ `señdeh, tujul oll säñg jo? Se Kos; inne ku jo vakk läts takah, siss inne lätsi noorõ?, inne vakka säi^t tuj noorigõ asõma ar? Se Kos

asõl `asklõ asõld talitus, askeldus ma^l lää kodo, tji `asklõ ar? Se; taa söögitegemine om kõtuasõl Se; rühiti asõld tetä?, rühiti tjiij tetä? Se; veli üteli: tujud tohi õi^t tetä^k ku `asklõlõ ka läät, üteli piät kõõ `prätämä Se Kos

asõmõl asemel

asõmõlõ asemele tsura läts noorõmbat `võtma, `ánti vanõmb asõmõlõ (naiseks) Se

átí/nui ahtehark

`atma atta? att atí ata ahtma siss atõti nuj^k kandsu? inne üless, selle et sinnä^t `tívvi jäi muni pää Se Kos; [ma] rehe^p pessi `valgõst (päevavalgeks) ar? ja atí üless ar? Se

atuss atusõ atust ahe

au avvu `avvu **1.** austus, kuulsus, au Mañnil olõ õs rikka `avvu Se; jumalalõ au, es miñ^t tiia tujud tullü Se L; tuj oll au, ku pallo `lehmi oll Se; ristämmäss minek^k oll suur^t au Se **2.** autunne; neitsilikkus häbü ots õks hüä paiga, au `arma asõma Se

au/asi au-, uhkuseasi nii külä latsõ^t tullü?, sugulastõ latsõ? ja, sõss sõrmusõkõsõ `sõrmõ latsilõ, tuj nii latsilõ nigu auasi Se S

`august `augusti `augustit ~ **augusti/kuu** august `augusti kuuh kurõ^l Jätsi? Se Kos; `augusti kuuh [me] `naksi jo kol? vujuri `sijümä pääväh Se Kos; paasapäiv, tuj om ega `aastaga `augusti kuuh Se

aur auru `auru auru jõul töötav rehepeksumasin aur tull `pelmä Se

`ausa `ausa `ausat aus; tubli, hea, korralik latsõ `ristmise vesi visati kohe `uibohe vai `vasta päävändõngut tarõ `kelpä `korgõhe, et `ausa lats saasi? Se Kos; kõõrit küpä^r oll `ausa küpä^r Se

`ausahe ausasti; korralikult ku ilosahe ja `ausahe ma hoiõ uma latsõ? Se P

au/värä? pl auvärav (noorpaari vastuvõtuks) sajalõ `ánti `viina, olt (õlut), teti auvärä? Se Kos

avaldamma avalda? avaldass avald üles tunnistama; teatavaks tegema *tüü avald ar?*, et ilmašalda [ma] tapi ššsaramehhe ar? Se

avitam(m)a avita? avitass avit' ~ `avtama `avta? avt **1.** abistama *timä avit' meid, mij avidi timmä* Se; *ku jummal' avitass, uma `tahtmisega saa ai ellä?* Se Kos **2.** mõjuma, aitama, kasu olema *paap haar' d üldä?*, et ei avida jumalaraamat ei^p `pühä ššna, no_m `pörgo poolõ minek' Se Kos; *oh hädäkene, ar^h Jarisi* [ma] suidsutamisega?, `maalõ jättä jovva ai^k `kuigi?, midägi ei avida? Se Kos; *ku niideti, `ühti: jummal' appi, `vasta vaia üldä?: avitagu' jummal'* Se Kos **3.** piisama

avvustam(m)a avvusta? avvustass avvust' ~ `avstama `avsta? avst austama

E

ea? ega *kas suhtõ ütsindä olõ õi^v `viländ setä tarõköist, ea^s sa `tañdsma naka ai?* Se Kos | Vrd ega¹

eass ega siis *ma^p panõ, eass mullõ olõ õi^k `kijltäv* Se | Vrd egass

ede- ees-, esi- `tsialõ [tapmisel] *ede jala ala tsusatass, koh tüü süä om* Se Kos

edeh ees, eespool *edeh olli `väiko^p parrõ?, takah olli^p pikä^p parrõ?* rehel Se

ede/ots algus, esiosa **-otsah** **1.** eespool **2.** algul **-otsast** algul *poodeh oll iks edeotsast, a no? ei olõⁿ `nännüki? puu `luitšit* Se Sa **-poolõ** ettepoole **-puul** eespool *ku tuli `palli tagapuul, edepuul küdseti `vatsku* Se Kos **-puul'** *ku pörna `vällä `naati `võtma, tüyd `kaeti, kas tagapoolõ ots om padõb vai edepoolõ ots* (seapörnast ilmaennustamisel) Se Kos

edesi edasi [mees] *lätt veidikese edesi, puttu pini `vasta* Se Kos

edesi/poolõ ettepoole, edasi

edesi-tagasi edasi-tagasi, siia-sinna *üte poolõ pääl oll `vinläne, tõdsõ poolõ pääl oll šaks, katš nädälit `touksi? edesi tagasi* [rindejoont] Se Kos

edi/ku ei tea kui **-kui** ei tea kuidas **-kuna** ei tea millal

edimält algul, esmalt *edimält olõ õs* [lõnga] `värme Petserih Se Va

edimäne *edimädse ~ edimätse edimäst esimene peremišs ai edimätse õdagu ka'a kodo* Se Kos; *täl oll tüü edimäne `lõikamine lämmind `leibä* Se Kos; *kiä edimäne inemine puttu `vasta tji pääl* [matuserongile], *toolõ `anti `viina ja sakuskat* Se Kos; *edimätse repi lavva pääl oll üts vanasitt üteh otsah, tõõnõ vanasitt tõõsõh otsah* Se Kos; *paasapäiv, tüü om ega `aastaga edimätsel `augustil* Se

edimäst esmalt

eeder' eederi eederit liikva, eeter

eederi/putõl' liikvapudel

eelä? eile eelä õdagu olli^k `külänaašep' `pattuisi lugõnu^p `pa'giga? Se

eeläne eelädse eeläst eilne

eesti *eesti eestit 1. eesti mis ma vana muštinõ inemine, ma mõista õi eesti `värki kõnõlda? Se; paasapääväl oll Obinitsah kerik, eesti `preestri oll ja vinne `preestri Se 2. sõjajaelne Eesti Vabariik*

`eestläne *`eestläse `eestläst eestlane, mittesetu `eestläse om iks targõmba inemise? Se; `eestläse? piä äi hainalosit poganass, a meil `peetäss Se*

ega¹ ~ ega? *ega (eitust tugevdav) ega ma ei olõ^m muštinõ inemine, ma olõ nügäne inemine Se| Vrd ea?*

ega² *ega eka iga(sugune) pääkaruss oll egapäivi karalinõ Se| Vrd egä, õga*

egass *ega siis egass vanast arsti mano mindä äs Se| Vrd eass*

ega/üts (mõlemad osised käänduvad) *igaüks ku seenenä ka lätt, siss andass egalõ ütele `küündle kätte palama Se; olõ õs reki egal ütäl Se| Vrd egäüts, õgaüts*

egi *iu ekõ jõgi egi om `väikene Se; tätä tull läbi iu, hämmässs jalakõsõ? ar? Se; havvõ? ja leppmaimõ? ollim` mij iuh Se| Vrd jõgi*

egä *egä ekä ~ egät 1. iga(sugune) egäl eläjäl om kats `rauhha, rauha^k keedetäse ar? Se| Vrd ega², õga 2. igaüks*

egä ~ iä *iä eiä ~ iäd jää `poiskõsõl olliv` višsravva all, läts iä `lõikamise `mulku ja uppu ar? Se V; sügüsene iä rägisäss vijl, a keväjäne iä mugu ropst tege Se*

egä/üts (mõlemad osised käänduvad) *igaüks egäüts `võidsõ minnä^k ku `tahtsõ Se; egäüts läts eräkult `püüdmä kallo Se Pod; no omma^h `halhoo-si?, a siss oll egä üts uma põllu pääl Se Kos| Vrd egaüts, õgaüts*

eherüss *eherüse eherüst jõeforell eherüst olõ õi` tah Se V| Vrd iherüss*

ehitellemä *ehitellä? ehitelless ehitelli ehtima, kaunistama ma haari hamõht ummõlda?, liniket ehitellä? (rhv) Se*

ehitäm(m)ä *ehitä? ehitäss ehit` ~ `ehitäm(m)ä `ehitä? `ehitäss `ehit` ehitama; ehtima minga^s sa `ehität [hooneid], minga^s sa` tjiide? Se; ime ehit` ilosahe, sõsar` sääde `säätäse (rhv) Se*

ehitüss *ehitüse ehitüst ehitus*

`ehte? *pl `ehtide `ehtiid ehted `tütrik sai `ilma (maa peale) tagasi ummi `ehtidega? Se Kos; mul es olõki `sõlgõ es `ehtiid Se; `määntse vanigõ pääh, `määntse `ehte^k kaalah olli vanast kõrvulitsil Se Kos; timä saa õs kodo minnäki? `säätside `ehtidega?, `säätside `kraamõga? Se Kos*

`ehmä *`ehiti? eht eht` ehi 1. ehtima 2. kavatsema mehitse `ehvä minemä minnä?, vaja `tsiuku `vijga^s sülemät Se Sa; `ehtke iks `ehtke innebüsi astõkita, minekitä (rhv) Se*

ehv *ehv` `ehv` jõhv*

ehvinõ *ehvidsõ ehvist jõhvine, jõhvist tehtud*

ei ~ ei? ~ i ~ i? *1. ei (preesensi ja perfekti eitussõna `umma `silmä näe ei^p `palki, a` tõõsõ `silmä näet ar^p `purugi? Se| Vrd ai², ui¹, õi?, äi?, üi? 2. keeldkõnes kittü ei? eiss hinnäst, las itm kitt Se| Vrd ui¹, õi? 3. eitussõna: ei 4. mitte (sugugi) elolt ei` taha^s `surma `hindäle tetä ei? Se; vanast `peeti `paasta, no? ei `peetä ei? Se Kos; tah halhoo-sih tetä äi linna sukugi?, ma` ttiä ei muial ei? Se| Vrd õi? 5. ega kats `tuuni või ei^h `hobõsõlõ `anda` juvva ei^k `kaaruu ku hopõn hämm om ja kost sõidust tull Se Kos; no olõ õi^h `häpü*

eip`pelgü Se; kõik oll patanu?, ei`luitsat ei`liuda Se Kos; ma? umma miniät Vilo vallaga`vaelda õi? ei Petseri lijna ijst anna õi ar? Se Kos

eihtäm(m)ä vt ehitäm(m)ä

eiss hinnäst iseennast kittü ei? eiss hinnäst, las ihm kitt Se

elektri elektri elektrit elekter

elektri/pošt elektripost **-sinine** ere rohekassinine [ma] võta nelli jako kõokõllast ja üts jago elektrisinist, saa`väega illošs rohiline Se

elläi eläjä eläjät **1.** elusolend; kariloom *tij? eläjäle kañmidsõkõnõ,`hämmüss är?, ni`katski? Se; eläjiid ka`piät et läpe ei`maada? Se; sõss oll meil`säitsmeh pääh eläjit (seitse looma) Se; lutik om`võõralõ huht, lutik olõ õi kittä elläi Se; [ma] kai, jalg jo`paistõdass, pikk elläi (uss) tsusašs Se **2.** silmahaigus; nahahaigus mul minev`aastaga siiä sarna`sisse silmä`sisse lei eläjä?, nuu olli`valgõ ku linaluu? Se; eläjä? omma`valgõ`ku linaluu?, nuu`lõövä silmä`sisse Se; ma pañni tuvagu`lehte pääle ja`naksiva`vällä tulõma eläjä`silmä sarna seest Se Pop; elläi oll sääne olnu?, et`säantse nii kui`jõuhõ? olliva musta?, peenikese?, kohe kellelegi lei, kelle käe`sisse vai jala`sisse Se;`üllivä?, et tuu ka silmäst om lõõnü?, tuu elläi (nahahaigus) Se; eläjä (silmahaigus) lõövä`silmä`sisse, nuu, mis ommava`valgõ?, sõss nuu`ti ei nii suurt vallu, nuu omma`vagadsõ? Se Pop*

elläv elävä elävät **1.** elus olev **2.** elav(aloomuline)

elo *elo ello* **1.** elu(solu), eluvõime *ma hõõrahudi [hame] alosõga, ni oll kirbul elo väläh Se Kos* **2.** liikumis-, töövõime, tervislik seisund; kasvuhoog **3.** elamine, tegutsemine, liikumine **4.** elamise ajaline kestus: eluaeg, iga, elukäik [ta]`vijdi elost aost`türmä kuni surmani? Se Pop **5.** igapäevane eksisteerimine, eluaja möödasaatmine; elulaad, -viis, -kombed *no? omma jo meheleminegi`väega`külmä?, elo`külmä? Se; T`siberih oll liisnat maad pallo, kõik lätsi parõmbat ello`otõsma Se La; jumatakõnõ, kõik om`tõistõ no elo Se Kos; meil olõ õs pini elo ka?, kohe tä arvašs, sinnä`meid tougašs Se Pop **6.** majapidamine; mingass *tij? ello piät? Se;`aeti Sibirähe, jäi kõik elo`maahha Se; inemise saa as hukka, a elo`palli är? Se Kos**

elo/elläi eluloom *`aeti Sibirähe, jäi kõik elo`maahha, kõik eloeläjä?, kõik jäi? kodo Se -igä* eluaeg *`kündlepäiv om eloiä viiel`tõiskul vebru, aril Se; mine eloiäst`türmä kallo peräst Se V; ku [ma] lännü üs, siss elu iä kahinu? Se*

elokõnõ dem < *elo jummal`hoia? mu elokõist Se*

elo/käük elu(kulg)

elolinõ *elolidsõ elolist* elujõuline

elolt elusalt *elolt ei`taha`surma`hindäle tetä ei? Se*

elo/maja elumaja **-põlv** **1.** eluaeg *viišeña`päivä variti elopõlv, et maad`siäku ui`tuul pääväl Se* **2.** elulugu *nii`muudu oll mu elopõlv Se -päiv* **1.** pl eluiga, elupäevad **2.** iga päev, alati **-tarõ** elumaja

elotuss *elotusõ elotust* elukoht, -ase

elo/vaim hing, elumärk

elähhünü? elatunud, vana

eläjäkene dem < elläi| (kari)loom

eläjä/loomakõnõ dem < eläjälüüm **-lūüm** (kari) loom **-süüt** loomatoit

elämine *elämise elämist* **1.** elu, elusolek **2.** igapäevane eksisteerimine; eluase, -hoone

elämisekene dem < elämine| eluase; majapidamine

elämä *ellä? eläss`elli* **1.** elama, elus olema *pujakõnõ`elli ja paabakõnõ* Se Pod **2.** ajaliselt eksisteerima *eläde ni opidõ?, ullih ar^kka koolõdõ?* Se Kos; *nipallo elät, kupallo om suditõt* Se; *ku^ppallo om jummal^fandnu^p päivi, nipallo elät* Se Kos **3.** igapäevases elus osalema *tij^vväega`höste eläde?* Se; *laisa naisõga`pijstlet elleh* Se Kos; *eläge eés,`laskõ meil ka ellä?* Se **4.** elunema, asuma *mij^kkaibi`mötsa pedäjä ala liiva kooba?, siss`ellimi^ssääl kuu`aigu* Se; *ko^mõgese vele?`ellevä?* Se Pod; *`elli esä katõ pujaga?* Se Kos; *siss ku sügüse pikä?`üj^j ja kõik^k hubisass ja habisass, siss joht taha ai^ssiih ellä?* Se **5.** kokku elama *tuy sõsar`elli tuy kunigapujaga?* Se Kos; *tull ütš nuy^r naistõrahvass, ni üt^l et: kas mij või`naada^fsukka? elämä?* Se Kos **6.** kogema *mia elämäldä?, tuy nägemäldä?* Se

elänik *eläniku elänikku* elanik

`eñgli`eñgli`eñglit ingel| Vrd `ingli

eräkult eraldi *egä ütš läts eräkult`püüdmä kallo* Se Pod

eräle teistest eraldi, lahus *`puhta terä? joosi eräle, nuy^ppahti kotti* Se; *mis no? meheleminek om,`rijde`rekistij^rvä?,`jispä läävä eräle* Se

erändäm(m)ä *erändä? erändäss eränd* toiduga eraldama

erä/tarõ eraldi tuba

es **1.** ei (imperfekti ja pluskvamperfekti eitussõna) *tuyd olõ õs kunagi, et mij^vvaest tsirgu vai`puusli`muudu olli, et sõnna`kualõ`ütte es* Se Kos; *muni läpe es kodo tulla^s süümä* Se| Vrd as, is, us, õs, äs, üs **2.** mitte *lammass võit uma^vvittakõsõ`salga ja läts`kõõga edesi, jää äs tarrõ es kedägi* Se Kr [latika] *`marjugi sai ni^ppallo, et jõvva es`värskilt ar^ssüvvä es* Se Pod| Vrd as, is, õs **3.** *näe es kedägi, hiirt es harakat* Se| Vrd as, is, us, õs, äs, üs

esi? ¹ indekl ise, mitte keegi teine *esi olli paks ja rehe`õkva* [siugu] Se; *vaja`veškile minnä?, vaja terä? esi jahvata?* Se Kos; *vanast es piä^kkuyli minemä, sõss kiä esi? läts, läts umma hoodat* Se; *esi läts`tarrõ ja paänd ussõgi`haaki* Se| Vrd eés

esi? ² **1.** eraldi, omaette *proimõmu^{gu}? olli esi?, a tuyd kutsuti`kauss, mia ribah oll* Se; *sanga omma esi?, kel om* [kaelas] *katš`kõrda, kel kolm`kõrda`ruublitükü^k kõik küleh* Se **2.** erinev, teistsugune

esi/hindä iseenese *kua tei esi^hhindäle uma`ullusõga pahandusõ* Se **-`muudu** isemoodi **-`sõitja** iseliikuva aurukatlaga rehepeksumasin, iseliikur

`eski? isegi *ku jarmol oll, siss olõ õs`laulmiisi vaiagi?, tuy`eski^ttekk hellü* Se; *muni kül?`eski^ttehrütäss* Se

`eslik`esligu`eslikku ekslik

ess eks

ess indekl ise *tulõ iks ess uma? hani^k kasvata? Se; ku ess ei mõista?, siss nälg`näütäss, ohk oppass Se; ess tiia äi? õnnõ`otsi?, õnn ots hinnäst Se| Vrd esi¹*

ess/hindäst omaette *no? uma aho pääl [ma] ess`hindäst`mõtlõ, tulõva laulu^p pähä Se Kos*

ess/sugunõ isesugune

essümä *essüädä? essüss`essü eksima ku [sa] ar? essüde?, siss tji vüü`päitest rist,`sülgä sinnä`sisse ja hiida`sõlmgil?, siss saat jäl? tji`pääle tagasi Se Kos; mu^p pääliin om Vana-Irbosk, sinnä ma essü üi`iälgi är? Se Kos*

essüng *essüngi, essüngit eksimus, viga*

esä *esä essä isa kolm`asja om, mitä om rassõ`täütä?: jumalat patõlda?,`võlga tasso? ni immä essä ravida? Se Kos;`elli esä katõ pujaga? Se Kos; läts sõss mehe, esä sügüse Pelikoⁿva katskümend`versta hainamaa pääle`hainu`tuuma Se Kos; miinni`ütless mehe, esäle: ma ei naka^s sukka (sinuga)`süüimä, sa`haisat Se Kos*

esä- isane, isa(s)-

esäk *esäku esäkut võõrasisa*

esäkene dem < esä

esäne *esädse esäst 1. isane, isa(s)- 2. viljatu, kehv kõõ olõ õi esädse`aastagu?, om imäsit`aastakku kah Se*

et ~ õt et (sidesõna põimlauses) **1.** aluslauses **2.** öeldistäitelauses *elläi oll sääne olnu?, et`säätse nii kui`jõuhõ? olliva musta?, peenikese? Se; ryyüs oll sääne, et ai`säätse`haigõ üless Se 3.* täiendlauses *a oll õks küläh`säätst talla ka?, et kõõõ habõldi ku ütõ mürrin ja kärrin Se L 4.* sihitislauses; *kaudses või siirdkõnes papp haard üldä?, et ei avida jumalaramat ei^p pühä sõna, no^m põrgo poolõ minek^s Se Kos; pullikõnõ jäi`haigõst, väriist ja lei halu`sisse, siss`ühti et ar? om`lindva lõõnõ? Se L; kõik`ütli papilõ õt sul om naane ja latsõ? Se Kos 5.* viisilauses **6.** kvantumilauses *paaba`arstsõ (jala) nii är?, sai ni`tervest et seeni`aoni? Se Kos; ni^p pallo [ma]`heitõ et jäi palavahe tõppõ, et`hiusõ kõrt jää es pää pääle Se Pod; tuhaga sai rõõvass nii puhass et rägisi Se 7.* otstarbelauses *päävihk`paanti hakilõ pääle, et ku vihm tull, siss`hämmä äs rüüpäid är? Se 8.* põhjuslauses *[ma] võia ar^p puu`võismõga ussõ hiñgeki?, õt las noorõ^p puhkasõ? Se Kos*

etep *parem, etem kõõõ etep lehm Se*

ette 1. ette(poole); eespoolsele alale (rakkesse, toiduks, kaitseks jne) *munikõrd`ahti ilm`kijitmäldä`ka? nuu^s sooligu^p pinile ette Se; [kas on] vaja vüil`latsilõ minnä? ette (tülinaks) tarri`purtamma Se Kos; ni papp läts siss paänd põllõ ette Se Kos; mijis võtt mütsü pääst, hiit mitu`vüuri`risti ette Se; urbõpäiv, siss tuvass urbõkõisi`tarrõ ja pandass jumala ette Se Kos; koh oll nulganaane jäi`haigõst,`paanti hopõn ette, jäl hilläkeiste tsõdsõlõ`perrä Se Kos 2.* enne, varem; (ajaliselt) *kaugemale meil om kõva maa, kõva`kaiba?, meil kaibõtass haud ette Se Kos 3.* tegevus- või mõjusfääri *[ma] lätsi papi ette räft iks pääh Se 4.* muud tütar *lugi kõik üte kõrraga ette mis vaia Se*

eüss *eüsse eüst 4–6 lühemat part reheahju esise kohal (risti teiste partega) pangõ eüss`laeni? [ahet],`eüsseh`hõste kuiosõ? Se;`väiko^p parrõ^k kutsuti eüss, tuu oll rehe aho suu kottal Se| Vrd eüss*

H

haak *haagi`haaki ukse haak esi läts`tarrõ ja pañd ussõgi`haaki Se*

haam *haami`haami puukraan`tõrdul oll haam` Se; [linnase] leib`pañti tükä [taaritõrde], muidu alt joosõ õi^h haamist taar`vällä Se*

haan *haani`haani puukraan`tõrdul oll sääne mulk vai haan`pañti, siss saalt`lasti alt tyyd`taari Se*

haar *haari`haari laba | Vrd aar*

haarahhutama *haarahhuta? haarahhut haarahhut` äkki haarama [ta] haarahhut`sitke`mañju ni segähhiit`är?, tei hapund`jyyki Se T*

haardma *haarda? haard haard`haara 1. kinni haarama, kahmama vet`tsiakõnõ, kuiss tä tah keerahtu üte rišti`külge, haard`tuy pañi`mäntli kiñni?, tõmmaßs pañi`tsia säläst`maalõ Se Kos 2. kiiresti tegutsema ma haari hamõht ummõlda?, liniket ehitellä? (rhvl) Se; kua`vyyüid koogulist, haara`vyyüid hangulist (rhvl) Se Kos; vanast`haarti`üüse void kuta? Se Kos; pañp haard`üldä?, et ei avida jumalaraamat ei^p pühä sõna, no^m põrgo poolõ minek` Se Kos*

haardum(m)a *haarduda? haaruss`haardu jätkuma ei^h haaru rõivast kavvõmbakõistõ, häbehhiise jäävä`vällä Se L*

haariskõllõma *haariskõlla? haariskõllõss haariskõlli korduvalt siit-sealt haarama*

haav¹ *haava`haava vigastatud koht, haav haav`kañvi kiñni?, a no^k ka om raan tunda? Se*

haav² *haava`haava haab, haavapuu`vahtrõl ja haaval läts leht`üteliisi`maalõ Se*

haavama *haavada? haavass haavaßs haavama kõvastõ oll haavada`saanu? Se Kos*

haava/puu haab

habahhutama *habahhuta? habahhut habahhut`kiiresti haarama*

habahhõllõma *habahhõlla? habahhõllõss habahhõlli siit-sealt haarama*

habask *habaški habaški 1. lai rõivas, ürp 2. pealiskaudne inimene; lobiseja*

habima *hapi? habi habõ korduvalt haarama; kiiresti tegutsema latsõ? habõ? üts tõõsõ iist tyyd`tsia kamarat Se*

habisõma *habista? habisõss habisi kohisema, kahisema meil jyyšk uja nigu^h habisi õnnõ Se*

habõlõma *habõlda? habõlõss habõl` sõnelema, tülitsema a oll õks küläh`säantsit talla ka?, et kõgõ habõldi, ku üts mürrin ja kärrin Se L; ku ummi`latsi ei olõ?, siss massa ai? ahnida?, oh jummal,`võõrilõ habõlda? Se Kos*

habõna? pl *habõndõ habõnit habe*

habõnakõõ? pl dem < habõna?

hago *hao hako oks, vits; hagu esäl oll hao rako? terräv kirvõss Se P*

hagõma *hakõ? hagõ hagi ~ hai hae hunti peletama, hurjutama tohi is inne `lehmigi `vällä' `laskõ?, ku [ma] soe ärä hai Se*

hahk *haha `hahka hall ärmägu olli' `valgõ? vai haha? Se Kos*

hai vt *hagõma*

haiba *haiba haibat kergemeelne (tüdruk) haiba?, minge ar^k kodo, mis_{ti} röögide `üjise Se*

haigukõnõ *dem < haik ooda, ooda unõkõnõ, anna `aiga haigukõnõ (rhvl) Se Kos*

haiguss *haigusõ `haigust ~ `haigut haigus, tõbi oll `lindvat, toda `haigut ka oll Se; ku inemine om rassõjalaline, sõss [sa] heidide, sõss jääss latsõlõ `haiguss Se*

haigutõllõma *haigutõlla? haigutõllõss haigutõlli korduvalt haigutama ku sina haigutõllõt, sõss tyy, kes kõrval istuss, tyy ka tulõ ruttu haik Se*

haigõ *haigõ `haigõt 1. haige (olend) meil jäi üts hõhv `haigõss Se T; kağa vanamijss om `haigõ, puhetõ pääle vaia `hoita rahakõist Se S 2. valu(tunne); valus 3. paise, paistetus ryyõs oll sääne, et ai `säantse `haigõ üleest Se*

haigõ/maja *ma vei_{timmä} sinnä^p `Pihkvahe `haigõ `maia Se T*

haik *haigu `haiku haigutus kas haigul mijl^l om, haik kisk inne suud ammulõ Se; ku sina haigutõllõt, sõss tyy, kes kõrval istuss, tyy ka tulõ ruttu haik Se*

haikõllõma *haikõlla? haikõllõss `haikõlli edvistama*

hain *haina `haina 1. (kasvav) rohi; taim sõss `võõridõ külliga saal kupõdsa paal mij^k `karksi ja lauli, saal kol `aastakka kasu es hain Se Kos; timä (uss) aja keväjält keše, jätt kohe haina pääle, ku tyyud kesse kiä näkk, siss kõik haina mant `korssi ar? Se 2. niitmiseks määratud rohi; talvine loomasõõt, hein no om kõigil ütsi lehmäkeisi ja katsi, andass `hainu voolu Se Kos; ku ruast `laotat `maahha haina?, siss haina? omma^v `vaaluh Se P; mehe_{esä} läts Peliko^vva `hainu `perrä katskümmand `versta talvõl Se Kos 3. heinategu mul mijss oll `kaugõl hainal Se Kov; ku `kauti haina man, siss ku `löüti hainalosõ keše, siss `lašti tyyud `savvu [ussihaigusega] latsõlõ Se; pidoniga iks võõdõti `taari üteh hainalõ Se; haina `aigu iks olli^v `viiso? Se*

haina- 1. rohu-, rohtunud *vanast olli? haina `tjikese?, nyy olli^k `tamala? Se Kos 2. heina sisaldav, heinalõõge^l `Jehese? ja mij^p `panõ hainaru^l `Jeheste pääle Se; riha säläga [ma] `touksi vett pite noid haina `kaarõ Se Kos; `tjühhü lätsi, mij^j `jätä es kohegi haina `tuusta Se; katsipooli [ma] riibi kokko haina `vaalu Se; hušs sattõ haina kuhä päält maha? nigu madsahti Se 3. heina jaoks määratud, heinateoga seotud *inne kutsuta as hainakõlgust, ku mu? vanaima `elli, kutsuti tyyud ambar^l Se Kos**

hainakõnõ *dem < hain*

hain/alonõ *uss, rästik hainalonõ ka saal ta^l a^l Se Kos; hainalosit iks oll, a suidsumihe^p `pilli^l `tuvakut `ümbre^s `salasidõ, hainalosõ iks tuvakut `pelgäse? Se Kos; siss ku `löüti hainalosõ keše, siss `lašti tyyud `savvu [ussihaigusega] latsõlõ Se; `eestläse piä äi hainalosit poganass Se*

hain/alosõ/tõbi *närvihaigus lapsel (kui ema kohkus, nähes ussi raseduse ajal) ku [rase naine] üle `vehmre `astsõ, siss oll latsõl hainalosõ tõbi man Se; hainalosõ tõpõ no iks om, läts `pääga kisk ja raputass ja siss omma^s `õõna? ja [nendega] aja mant ar? Se Kov; siss ku `löüti hainalosõ keše, siss `lašti tyyud `savvu [ussihaigusega] latsõlõ, oll hainalosõ tõbi `kaonu? Se*

haina/maa heinamaa läts sõss mehe, esä sügüse Peliko`va katskümmend `versta hainamaa pääle `hainu `tuyuma Se Kos; mi`k kotoh olõ õs kavvõli `tsi hainamaid Se Kos

hainang hainangu hainangut heinategu

hainanõ hainadsõ hainast rohtu täis; umbrohtunud ku olõ õs hainadsõ olõ? `väega, oll hüä rügä, sõss tetti ütõsilde`kuukõsõ? Se Kos

haina/ritsk rohutirts

hainatuma hainatuda? hainatuss hainatu umbrohtuma

hais haisu `haisu (ebameeldiv) lõhn, lehk

haisama haisada? `haisass haisa`ss lehkama, haisema mi`ni `ütless mehe, esäle: ma ei naka`sukka (sinuga) `süüjä, sa `haisat Se Kos

haisma haista? hais hai` haisema

haivass `haiva haivast aevastus haivasski kitt `perrä (aevastus keset vestlust näitab jutu tõepärasust) Se Kos

hak haki haki (rukki)hakk päävihk `pa`nti hakilõ pääle Se

halass `halja halast **1.** roheline (värvuselt) räpikul oll kats `pru`nti, `jälki `pa`nti kaarusõ sääl pääle, verrev ja halass, kaarusõ olli`verevät ja halast Se Ts; rüvvil ilostust oll tuy pudsu all ja pääle pudsu oll sääne halass `ahtakõnõ siidikene ütelt kõrralt Se Kos; maal iks muro muhetass, halass hain halõtass (rhv1) Se Kos **2.** haljendav

halat haladi halatit preestrirüü pannamaa`al oll ka halat`sääl Se

halg halo `halgo lõhutud küttepuu, halg mi`jss tõi mõtsast kats halo `otsa Se Kos; ma `tehnsi kõik sanna `kütjä ja vii `tuyja ja halo `tuyja, kõik `tehnsi läbi Se Kos

halgahamma halgahta? halgahhass halgahti meenuma

halgahtumma halgahtuda? halgahtuss halgahtu äkki meenuma

halgatamma halgata? halgatass halgat` meenutama

halhoo`ś halhoo`si `halhoo`si kolhoos no omma`halhoo`si?, a siss oll egä ütõs uma põllu pääl Se Kos; `naksi ma halhoo`si `tjühhi`kauma Se Kos; tah halhoo`sih tetä äi linna sukugi? Se; meil om no halhoo`ś`väega suurõlõ länni`kah Se| Vrd kolhoo`ś, koloo`ś

hall halla `halla öökülm, hall

hall halli `halli halltõbi, malaaria | Vrd hallitõbi

hallitam(m)a hallita? hallitass hallit` ~ `haltam(m)a `halta? `haltass halt hallitusega kattuma, hallitama hallitõdu olli? liharaasa?, mia timä tõi tjüj mano Se

hallitum(m)a hallituda? hallituss hallitu hallitama

halli/tõbi halltõbi, malaaria | Vrd hall

halluss ~ **halluús**¹ *halusa halusat* valus; valu(tunne) *ma lesädä, siss om jäl^p parõb, siss puusa? olõ õiⁿ ni halusa?, küleki halusa?* Se T| Vrd valluss

halluús² *halusa halusat hele a tulõkõnõ jätä ei^m midägi?, tege puhta tüü, pallav ni halluús* Se Kos| Vrd valluss

hallõ *hallõ halõhhõt hale; kahju sõsarõl ka läts halõhhõss* Se T

haltam(m)a vt halutam(m)a

haltam(m)a vt hallitam(m)a

halu *halu hallu* valu(tunne) *pullikõnõ jäi haigõst, värišt ja lei halu sisse* Se L; *kes vanast pümmesoolikut tiidse, küyli ni küyli, halu ni halu* Se; *huús puri varbalõ ja mijšs läts Pelikõvva, sääal vanainemine määnegi^r sõnot ja võt halu ar?* Se Kov| Vrd valu¹

halukõnõ dem < *halu kõtu halukõnõ tull ni imä läts puhma taadõ* Se Kos

halusahe valusasti

halutam(m)a *haluta? halutass halu^t ~ haltam(m)a halta? haltass halt* valutama mul *väega süä haltass* Se T; *ma ai küüdse ala suurõ pinnu, sõss tõmmati iks tüü pind kui vällä, a tüü sõrmõkõnõ nakašs väega haltamma* Se; mul *väega neo^k käe? ja ola? haltasõ? kõvastõ, timahavadsõ aastaga naksiva haltama* Se Kos

halv *halva halv 1. halb, paha, kuri oll hü víi päivi, oll halvu päivi kah* Se Kos; *moro pääl oll halvõp tsuuri aia?* Se Kos; *villa? omma^v väiga halvastõ kašsиду?, väiga halva? häide?, halv praätä?* Se; *halv sõna harinass* Se; *ku saa õs õga puulpühä pinke ja laudu mõska?, siss oll jo asi (olukord) halv* Se P; *õdagust kah tüü sama süük oll [mis lõunaks], olõ õs parõmbat es halvõmbat* Se Sa **2.** riknenud; roiskunud **3.** oskamatu **4.** halv asi, halbus kuiss *tahtuss inemisel tõõsõlõ halva tetä?* Se

halvastõ halvasti; lohakalt *villa? omma^v väiga halvastõ kašsиду?* Se; *mij^k kuagi ütles kvalõ halvastõ* Se Kos

halvuss *halvusõ halvust ~ halvuišt viga, pahandus, ebameeldivus, halbus tõõsõ halvusõ? näet iks kõgõ, uñmi viku näeki ei?, inämbjago õks halvust* Se Kos; *tal om kavaluist viländ, halvuišt kuuld ar?, muidu u^k kuulõ?* Se

halvõmbakõnõ komp dem < *halv lina sijnne aganakõsõ ja mäantse sääntse peräpoolidsõ aanti tsiolõ, nuy kõgõ halvõmbakõsõ jahvõti tsiolõ* Se S

halõhhuss *halõhhusõ halõhhust ~ halõhhuist* haledus, kahjutunne

halõhtama *halõhta? halõhtass halõht* halastama

halõnduss *halõndusõ halõnduist* haledus, kahjutunne *imäkesel iks tahtu us lašsilõ ošta?, esäl olõ õs nii halõnduist* Se

halõstam(m)a *halõsta? halõstass halõšt* halastama; haletsema *Maara halõstass kõiki* Se; *ku [sa] halõsta ai rüä jauhaha nellikümmend nakla [anda]* Se

halõtama *halõta? halõtass halõt* haljendama *maal iks muro muhetass, halass hain halõtass* (rhvl) Se Kos

halõtõllõma *halõtõlla? halõtõllõss halõtõlli* (pidevalt) haljendama *Moskva muro muhaskõlli, halass hain halõtõlli* (rhvl) Se

hamba/halu hambavalu -**in**ds irvitamine

hambakõnõ dem > hammass

hamba/raha kingitus (metallraha) imikule *ku sinnä latsõ talrigu pääle pañti, sõss kutsuti hambaraha* Se

hammass *hamba hammast hammas kardohka murraás poolõss, pañd hambihē (sõi ära) Se Kos; ma tahasi hamba pääle midä hiitã? (tahaksin süüa) Se Kos; hiiir hambiid küüsü üi võtgo, ku taht nii koti katški ürä Se; vanast tsukrõ raas leeväga purõtõdi ar? ja añti latsilõ, purõtama pidi jah, latsõl olõ õs hambiid Se; siibalda lindass, hambilda purõ? – püss Se Kos*

hammõkõnõ dem < hamõh *mu mehe esä läts koşjullõ, valgõ linadsõ puksikõsõ jalah, linanõ hammõkõnõ sälah* Se

hampsma *hampsi? hamps hamkse hampsi* (vedelat sööki) lõmpsima |Vrd *hapma*

hamõh ~ hamõ? *hammõ hamõht särk hamõh om kolmõ jakuline: hammõ imä, käüse? ja alonõ Se; hammõ imä rõivakõnõ vai määne taht nõrdsukõnõ Se; umalõ imäle ni meheimäle [ma] añni iks päält latsõ (pärest lapsesündi) hammõ Se; mis sääl ummõlda?, vanna myudu kõvõra puuga hammõ?, ega siss kraega hammit poisal olõ õs Se; hammõ imä (särgi pihaosa) ni hammõ käüse? olli linadsõ?, hammõ alonõ oll paklatsõst jakat Se Kos; inemine atastõ, hamõh puuh? – künnel Se Kos*

hand *hanna handa 1.* (elusolendi) saba, händ [ma] *pañni vanõmba räbigu pääle, siss saa õs mustass, ku lehm hannaga rehke* Se P; *tõnisspääväl ku peremijõss süü tĩa handa, sõss kasusõ suurõ kesvä pää?* Se; *oraval om suur hand* Se Kov; *oll nõgõl lehmä hanna seeh* Se **2.** riietuseseme alumine (seljatagune) osa *sarahvañni hand oll virdsanõ Se; Oka tõmmaås [seeliku] hanna ülest ku päävävari* Se **3.** tarberiista (taga) osa, vars, käepide *kyütõga [ma] lei keşvil hanna ar? Se; noh, hüä? hanna? olli jo keşvil peräh, sääntse?* Se **5.** rida, rivi **6.** sabas, järel

hañdsa *hañdsa hañdsat ~ hañsa hañsa hañsat* setude alkoholne jook (rukkilinnastest) *sa hõõrut minno hañdsaga?, vaest ma süitü är? Se*

hanguh *kõveras virgal hobõsõl jala h hanguh, laisal iho sälah* Se Kos

hanguline *hangulise hangulist sakiline, sämbuline (võõkiri) kua v vjüid koogulist, haara v vjüid hangulist* (rhv1) Se Kos

hani *hani hañni hani peremijõss ütõ rebäsele: mäness sa karuss olt, ku hannõ olõ õi? Se Kos; peremijõss ai edimõtse õdagu ka ra kodo, olõ õi? ütõ hañni* Se Kos; *nii rebäsel kakõss kõtt ar?, tullin nyüh hani pudsajidõga vällä* Se Kos; *verevä tulba?, valgõ ait? – hani* Se Kos

hank *hangu hanku* konks; konksja või haralise otsaga tööriist *ijroodsikul om ka sääne hank man Rõu; päternit koeti linatsõst, noid teti hanguga? Se; lind k keerutõdi är?, sääne hank oll, hanguga ka pööreti* Se Kos; *sääntse hangu pantu lakkõ, [ma] pañni naha hangu otsa* (naha parkimisest) Se Kos; *hanguga pööreti peeñokõnõ kabõl* Se Kos

hanku *küüru, kõverasse ku siuhkõ sa noorõst olli?, a no olt hanku jääñü?* Se

hannakõnõ dem < hand

hannunõ *hannudsõ hannust* ohtene

hañsa vt hañdsa

hao- hagudest tehtud või koosnev *lelotimi ni ilosahe ku, et naka iks mi `põldo `põimmahe lelooh lelo leloo, hao `vihkõ iks vallalõ `võtma lelooh lelo leloo* (rhv1) Se

`haonõ *`haodsõ haost* hagudest, okstest tehtud

hapatam(m)a *hapata? hapatass hapat` hapendama `pañti `kiisla kohetuss ja hapatõdi är?* Se; *kesvävatsk rõõhalt kastõti är?, toda es hapatada?* Se

hapin *habina habinat* kohin, sahin

`hapnam(m)a *hapada? `hapnass hapaśs ~ `hapnõm(m)a hapada? hapaśs `hapnõss hapuks minema, hapnema piim siss ka `hapnõss ruttu ar?, ku `pikne kau* Se; *õdagult [ma] pañni kohetussõ `hapnõma, üüj hapaśs, hummogult jo `arki kašti leevä* Se Kos; *ku tõõsõ leevä kohetuist pañni, siss `liodi tyy `kuklikukõsõ ar?, siss läts leib `hapnõmma, muido lännü üs `hapnõma* Se Kos |Vrd happama

`happam(m)a *hapada? `happass hapaśs* hapnema

`håpsma *`håpsi? håps `håpsõ håpsi* **1.** (vedelat sööki) lõmpsima | Vrd **haråpsma 2.** mulksudes keema

hapu *`hapnõ hapund hapu* (asi); hapnenud, hapendatud *`hapnõ piimä `sisse `kastõh sat`ka hüä`pliini?* Se; *ku sooda oll, sõss tehti `hapnõst piimäst nisu jahuga? `kuurnikka* Se Kos; [ta] *haarahhu? `sitke `ma`ju ni segähhu? är?, tei hapund `jyyki* Se T

hapu/hain hapuoblikas

harak *haraga harakat* harakas näe es kedägi, hiirt es harakat Se

haralikanõ *haralikadsõ haralikast* haraline *põdra sarvõ? umma`haralikadsõ?* Se

haråśs *haråśõ haråst* **1.** sea turjakarv, harjas *no aiass tsial `vijga? haråśõ? `maalõ* Se Kos; *tsiga `pussõ läbi haråstõ? – sannah läbi kerese lastass lõõnaht* Se **2.** pl vistrikud (imikul) *kual latsõl olli? rinnah haråśõ?, vai kual olli? tuõo pääl haråśõ?, siss `vijdi `sanna, puu `võismõga? siss määriti* Se P; *siss võõdõti lapikõnõ, siss tehti seebiga kokko, siss `pañti sinnä haråstõ pääle tyy lapp* Se; *vanast `võõti haråssit ni kammitsit, läts `saista a`jalgu pääle, vot, mis kammidas?* Se

haråśõkõnõ dem < *haråś imä puhašt haråśõkõsõ ar? ja sõss kablakõsõga köüt kiinni?, sõss perüst ai lakka ja sinnõ`puistaśs sõmõriid `sisse, kivi sõmõrakõisi* (harja valmistamisest) Se Kov

hargahhutma *hargahhuta? hargahhut hargahhu? äkki* hargitama

hari¹ *harå `harja* **1.** millegi kõrgem osa **2.** linnu hari

hari² *harå `harja* **1.** hari (puhastamiseks, kammimiseks) *harå? olliva`tettõ?* Se V **2.** tööriist linaharimiseks

harilik *hariliku harilikku* harilik, tavaline *tä om jo luusikõ?, olõ õi`harilik sikõ?* Se

harima *harri? hari hare* maad harima

harimalda? harimatu, väheste teadmistega ilma *harimalda?, ull rahvass, kes tyy midä `tiidse* Se

harinam(m)a *harida? harinass harisi ~ harinõm(m)a harida? harinõss harisi* harjuma *halv sõna harinass, hüvvä sõnna vaia `yyta? ja `õtsi? kooñ`tulõ* Se; *oh hädäkene, ar`harisi [ma] suidsutamisega?* Se Kos; *`kuvva `maia harõ? harinasõ?, saal oldass otsani hädäh* Se Kos

hařk *hařgi* `hařki haralise otsaga tugipuu, hark(jalg) *ütte* `otsa hařk, `tõistõ `otsa hařk, *peräst* `pañti orš `hařkõ pääle, `katla `pañti orrõ pääle Se; *suur* hařgi täüüš oll kebetskit Se; *päävüüid ka mõista* [ma] vitä? nt^k `kuta^k `kah, hařgi pääl viřtatsõst langast `koeti Se Kos

hařk/adrakõnõ dem < hařkadõr -**adõr** harkader

`**harku** harali

haro *haro haro haru piirits oll katõ haroga?* Se; *ku tulõ tiił katš harro, sõss sääl* `vaeldagõ^t `ti^s `sõrmusõ? *ar?* Se Kos

hařo *hařo hařro* tuhkur *hařo^k küł^p `putusõ^k `kanna* Se; *hařonahadsõ^p `palto krae?* Se; *velepoig tekķ keele?*, *hařo? lätsi^k `kijili* Se; `kuvva `maia *hařo? harinasõ?*, *šaal oldass otsani hädäh* Se Kos

harokõnõ dem < haro `väikese^v `vigla?, *katõ harokõsõga?* Se

harokõnõ¹ dem < hařo *hařokõsõ veevä^m `munõ ja^l `tsipa^k `kanakõsõ söövä^k `ka ar?* Se Sa; *hařokõnõ ta süü üi?*, *ta nutsutass vere ar?* ja [kana] `valmist Se Kov

harokõnõ² harjusk(ike)

harolinõ *harolitsõ harolist haruline peräst tullit* `traadidsõ `kahvli?, *kolmõ harolitsõ?* Se V

harotamma *harota?* *harotass harot* harutama

harotamma *harota?* *harotass harot* harjutama

harv *harva* `harva hõre, *harv harv ku lina* `šijñnit sařati, *tüü sari oll sääne padakõnõ, olõ õs harv, a rüki ja* `kešvi sařada oll iks *harv sari* Se Kos

`**harva** mõnikord, *harva*

harvakult *harva timä harvakult kütt* Se Kos; *no^p `paast harvakult mõni* Se Kos

hatakõnõ dem < hatt

hatt *hata hatta* **1.** emane koer **2.** sõimusõna (liiderlik naine)

haud *havva* `hauda auk; koobas; surnuhaud *kooni^k `kerikoh oldass nikavva om haud ka kaibõt* Se; *meil om kõva maa, kõva* `kaiba?, *meil kaibõtass haud ette* Se Kos; *havva* `kaibjalõ *hiideti* `kinda? *käe* `vatgõst Se; `hauda `lašti `liñkidega? Se

`**haudma** `haudu? *haud haud* havvu **1.** (mune) **2.** pead moodustama (tupes) **3.** hautama püügi `haudmine *oll sulõngu man* Se; *kõik havvi^p `püüki uja veereh* Se; *aifumma sanna* `küfjäle, *sau* `süüjäle, *vij* `tüüjalõ, *viha* `haudjalõ Se| Vrd havvutamma

`**hauduma** `haududa? *havvuss* `haudu (soojuse ja niiskuse mõjul) *hauduma vanast* `aeti *langa?* `ahjo `hauduma, *patuga?* *tuha pudru seeh*, `aeti *langa?* `ahjo `hauduma Se Kos

haug *havvõ* `haugõ havi, *haug* `haugi *tapõti* `västräga *niidü pääl* Se L; *havvõ* `aeti *pää lõpussist nõörä* `perrä Se Ts; *massa?* *omma havvõl* `väega *hüä?* Se Pod; *havvõ sooligu kaabitsat väidsega är?*, *keedät är?* ja *süvväss havvõ sooligu ar?* Se Pod; *üt's külämijis jo rihidsä man ja kaess, kas mijj?* *rihidsäh om määnest* `haugõ Se; *haug* *sinksahhut* `sääl *rihidsä siseh* Se

haugahhutama *haugahhuta?* *haugahhut* *haugahhut'* haugatama

haugahtam(m)a *haugahta?* *haugahtass* *haugahti* haugatama

haugass `hauka *haugast* kanakull

hauh koera hääliitus: auh *hauh hauh paabakõnõ, su^p _pujakõnõ tulõ jo `uhmi `nu^rmi `otsa!* Se Pod; *hauh, hauh, hauh!* *varass tulõ, purõ jata, ma olõ, hauh, haugu* Se Kos

`hauka/küüds kibuvits

`haukama *haugada?* `haukass *hauga^ss* hammustama, `võtkõ *no midä haugada^k _ka üteh* Se Kos; *esä hauga^ss leeväpala külest suutävve, visa^ss edesi ja jä^p _`põimsõ seeniss ku leeväpalani sai, ja^h _hauga^ss* Se

`haukma `hauku? *hauk hauk' haugu* **1.** *haukuma hauh, hauh, hauh!* *varass tulõ, purõ jata, ma olõ, hauh, haugu* Se Kos; *paabakõsõl oll pinikene kotoh ja pinikene naka^ss`haukma* Se Pod **2.** halvasti ütlemä, pilkama

`hau^sma `hau^ssi? *hau^ss`hau^ssõ hausi* lobisema, lõõpima

hadvutam(m)a *hadvuta?* *hadvutass* *hadvut'* hautama *koh [ma] näi ujaveereh `naisi, siss `ütli et, naa^h _hadvutasõ^p _`püüki* Se| Vrd `hadvuma

hadvutuss *hadvutusõ* *hadvutust* hautis

hebo *hebo hepo* eputis

heering *heeringi ~ heeringe heeringit ~ heeringet* heeringas

heigo *heigo heigot* kerglane

heigotam(m)a *heigota?* *heigotass* *heigot'* eputama

heigotsõpakõnõ komp dem < heigo

heigotõllõma *heigotõlla?* *heigotõllõss* *heigotõlli* pidevalt edvistama

`heikõllõmma `heikõlla? `heikõllõss `heikõlli **1.** pidevalt edvistama **2.** läiklema

`heitmä `heitä? *heit`heit'heidä* heitma, viskama; mingisse asendisse laskuma *lätt süä nõrgast, siss [sa] heidä^p _pikkä`maalõ* Se| Vrd `hiitmä

`heitämä *heidädä?* `heitäss *heidä^ss* heitma; mingisse asendisse laskuma *min^t _tagasi, `heitä^p _pikäle* Se| Vrd `hiitämä

`heitüm(m)ä `heitüdä? *heidüss`heitü* ehmatama, heituma *n^p _pallo [ma] `heitõ et jäi palavahe tõppõ* Se Pod; *ku inemine om rassõjalaline, sõ^ss [sa] heidüde, sõ^ss jääss latsõlõ`haiguss* Se

`helde `helde `heldet helde; lahke *timä om`väega`helde hiⁿgega?* Se Kos

`heldekene imestus-, kokkumishüüatus

helisemä *helistä?* *helisess* *helisi* helisema, kajama

`helkjä `helkjä `helkjät helkiv

helkämä *helgädä? helkäss helgäss läikima*

helle *helle hellet 1. erk 2. hele*

hellik *helligu hellikut hellitatud, hellik taa om jo väikost saani? hellik Se*

hellitellemä *hellitellä? hellitelless hellitelli hellitama Kas on Se?*

hellä/nimi *hellitusnimi*

heloma *heloda? heloss hello liikuma, kõndima läämi siss heloma vai? Se; ku kaut, ku helot, sõss olõ õi vally Se Pop; hiir iks sinnä^h heloss, koh omma iks saiaaterä? ja kulatskikofõ? Se Kos| Vrd hõloma*

helótam(m)a *helota? helotass helot' pisut liigutama ku iks veidokõsõ helo tat, siss iks saat rahha Se Pod; vahetepääl helotat, siss jal^s saat võrksap Se; [ma] kuuli aidah ussõ kobinat, ussõhiinge helotamist Se; hiire^k kumpva iks kulatski salvi ja helotasõ^t terä salvi (rhvl) Se Kos; käävä^k käävä^s saal saart pite, naka as jäl^t tyy muna helotamma Se Kos; ku nakass munakõnõ peoh helotamma, siss kääanke är^s saardõ Se Kos*

helpmä *helpi? help helpe helbi 1. vedelat toitu kiiresti sööma, helpima 2. alpima*

helähhütmä *helähhütä? helähhüt helähhüt korraks liigutama, liikuma [me] päñni^k kastikõsõ tävve, siss anna õs loppuda? es helähhütä? Se; hopõñ helähhüt tsuutkõsõ ni [ma] nitvõstu olgi päält maahha Se Kos*

helü *helü hellü hää!; heli ku jarmol oll, siss olõ õs laulmiisi vaiagi?, tyy eski^t tek^k hellü Se; makõ helü, illoõs helü Se Pod; susi kõõ ilest kjiit ohembass nigu täl saass magõhhõp helü Se*

hermon *hermoni hermonit lõõtspill hermon kutsuti vanast, mehe iks mänge? Se| Vrd jarmol*

herne- *hernestest tehtud või saadud herne jahvast sai väega hüä pliiñ Se; hernekamma (hernejahust paastutoit) ka teti: herne? nyu jauhtõdiva är?, siss keedeti paksu, siss väidsega lõigati säält Se*

herneh ~ herne? *herne herneht 1. hernes valgit hernit oll ni oll härmä persit, sääntse^k kirivä? Se; linaga utat maad ja hernega väega utat maad Se Sa 2. hrl pl rõuged; rõugevill üt's lat's kuuli hernehe Se 3. hrl pl tangtõbi; tang, finn*

herne/tõbi *rõuged*

hernine *hernidse hernist tangtõbine*

herr *herrä herrä 1. mõisnik, mõisahärra 2. härra*

herräkene *dem < herr*

herräss/mijss *härra, härrasmees*

herändämmä *herändä? herändäss heränd äratama*

heränemmä *herädä? heränäss heräsi ärkama*

hibisem(m)ä *hibistä? hibisess hibisi lehvima*

hidsa *hitskmõ hidsand külvikriips, hitse*

higi *hii hikõ [te]`pühke? iks hiist hiiro`ruuna?, vatust `valgõ? hobõsõ? (rhv) Se Kos; mis oll `lambda`hiiga`tuu vill kuuu, tuud `villa `võidsõ [sa] `hoita? viis `aastakka Se Kos*

higistäm(m)ä *higistä? higistäss higis` t higistama*

higoma *hiko? higo higi hio~heo ihuma*

higonõmma (osa vorme langeb kokku verbiga higovamma) *`hioda? higonõss higosu higistama*

higovamma (osa vorme langeb kokku verbiga higonõmma) *`hioda? higovass higosu higistama*

hiibõllõma *hiibõlla? hiibõllõss hiibõlli jalus tolknema `mõrsa`hiibõllõ õs tarrõ piteh Se*

hiidütäm(m)ä *hiidütä? hiidütäss hiidüt` ehmatama, heidutama*

hii-haa *ih-ah-haa [tüdrukud]`ostva`siidi sukakõsõ?, käävä^h Jii-haa, olõ õi`jalolõ`kulm Se Kos*

hiilka *hiilka hiilkat trääs hiidä^h Jhiilkat, kiä mu `mõrsat põlg Se Kos*

hiilmä *hiili? hiil`hiile hiili 1. varitsedes hiilima 2. salaja himustama*

hiir *hiire hiirt 1. hiir näe es kedägi?, hiirt es harakat Se; hiir iks sinnä^h heloss, koh omma iks saiaterä? ja kulatski kotü? Se Kos; hiir`hambiud küüsü üi`võlgo, ku taht nii kotü`katski ürä Se; kau ui iks hiire?`hiirsi pite, joosõ õi`rotü?`ruugmit pite, hiire^k `kumpva iks kulatski`salvi ja helotasõ`terä`salvi (rhv) Se Kos 2. pl kaelanäärmed; näarmepaistetud hobõsõlgi oll^h Jhiire?, vehmerde`vaihhõlõ lašk`maalõ Se; ku hobõsõl hiire? olli?, siss piimä`sisse pandass hobõsõ sitta Se*

hiiramma *hiirada?`hiirass hiiraßs väga kiiresti vokki tallama [ma] sai siä^m mehekodo, sõss`hiirssi tuud vokki nigu üsigi`jousõ Se*

hiire/herneh hiirehernes

hiirekene dem < hiir

hiiro *hiiro`hiirõot hiirekarva hall`hiusõkõsõ jo hiiro? omma? Se; [te]`pühke? iks hiist hiiro`ruuna?, vatust`valgõ? hobõsõ? (rhv) Se Kos*

hiitlem(m)ä *hiideldä?`hiitless hiidel`siia-sinna visklema, heitlema*

hiitmä *hiitä? hiit hiit`hiidä 1. viskama, loopima; lööma ku`tapõti är`tsiga, siss süä hiideti katusõ pääle Se Kos; ma`tahasi`hamba pääle^m midä`hiitä? (tahaksin süüa) Se Kos;`kõiki palanu pääle ka`anti. hiideti muni rahamark ka? Se Kos; hobõsõ rünni hiideti lehmile ette Se; hiidetäss üle matusõ noid`kindit, poisalõ andasõ`kinda? käe`valgõst Se; hopõn hiit`auto ala Se; mõni mõista as kuta? vüü`kirjä,`korjaki es`kirjä, hiit nii sama langa Se| Vrd`heitmä 2. sööki tõstma, ammutama; kallama no läts siss`kiisla`kijmä, hiideti`kiisla`liuda Se Kos 3. käega lööma; ristimärki tegema; trääsa näitama`mijss võtt mütsü pääst, hiit`mitu`vuyri`risti ette Se; hiidä^h Jhiilkat, kiä mu`mõr`sat põlg Se 4. sõlme või aasa tegema ku [sa] ar?`esõude?, siss tji vüü`päitest rist,`sülgä sinnä`sisse ja hiidä`sõlmgü? Se Kos;`tütrik vüü`päitest tekk ristü, hiit`sõlmõ ja vanast sitast`päässi`vahtalõ Se Kos 5. pikali heitma ku [sa] är`närvehhüde?, siss saa ai`kohegi minnä?, siss taht pikkä`hiitä? Se 6. karva vahetama*

hiitämä *hiidädä?`hiitäss hiidäss heitma, mingisse asendisse agu suta ai? [teha], sõss`hiität magama Se; varahappa hiideti õdagult magama Se Kos; a ku`paika jäät, magama`hiität, siss tegevä eläjä vally ja`surma (nahahaigusest) Se Pop| Vrd`heitämä*

hiitümä `hiitüdə? hiidüss `hiitü ehmatama, ehmuma, heituma `tütrik oll är^h `hiitünü Se Kos| Vrd
`heitüm(m)ä

`**hilkam(m)a** hilgada? `hilkass hilgäs hiilgama, läikima kuniga poolgah hobösõ `hilksiva? Se L

hillokõidsi hiljukeksi, aeglaselt ma? sõida õi?, hillokõidsi lasõ minnä? Se Kos; no jäl^l tulõva miniä^k kodo
ja^p puja?, vaia hillokõidsi `kavvu? Se Kos; [palmipuudepühal] `lamba `sulgugi urbõkõistõga `lambakõisilõ
pääd pite hillokõidsi pututi Se Kos

hilläkeiste tasakesi koh oll nulganaaõ jäi `haigõst, `pañti hopõñ ette, jäl hilläkeiste tsõdsõlõ `perrä Se
Kos

`**hillä**/tassa tasahilju

himo himo himmo kange tahtmine; himu, isu

hind hinna `hinda väärtus, hind pangu ui^h `hinda `hindälle, las ilm pand Se Kos; lina peie päält oll hind
Se

`**hindam(m)a** hinnada? `hindass hinnaäs väärtuslikuks pidama, hindama

`**hindä** vt `hinne

`**hindä**/kõtsilt ~`**hindä**/kottalt omaette

`**hindähe** omaette

`**hindäst** enda käest; endal meil oll jo `hindäst säääl tarõ ka ostõt Se

`**hindä**/vaihhõl omavahel

hinele vt `hinne

hiñg¹ hiñge `hiñge **1.** (inimese) hing kaás om kõva tappa?, kaásil ei^l jää niipia hiñg `vällä Se
2. arvestusühik (inimeste loendamisel) **3.** inimese sisemine olemus, sisetunne tiä ar and hiñge alt (annab
kõik ära), ku täl midä om Se; timä om `väega `helde hiñgega?, a tõsõ käest kakkõ õi^m midägi? Se Kos

hiñg² hiñge `hiñge ukse või akna kinnitusvahend, hing [ma] võia ar^p puu `võismõga ussõ hiñgeki?, õt las
noorõ^p `puhkasõ? Se Kos;[ma] kuuli aidah ussõ kobinat, ussõhiñge helotamist Se

hiñge/maakõnõ jaos-, hingemaa -**mineng** suremine, surm

hiñgitsellemä hiñgitsellä? hiñgitselless hiñgitselli vaevu hinges olema, hingitsema

`**hiñgämä** hiñgädä? `hiñgäss hiñgäás **1.** hingama [ta] pitsähhüt hõngu kiñni?, om rassõ hiñgädä? Se
2. saladust varjama

`**hiñkmä** `hiñki? hiñk `hiñke hiñgi ohkima; tihkuma, nuttu kiskuma

hinnaline hinnalitse hinnalist hinnalt kallis

`**hinne** ~ `**hindä** hinnäst enese, enda Od'e nii ull oll, et `hindälle söögile ka kidsi oll Se; nõöräga kääkist
`hindä `puuhhõ Se V; ees tiia äi? `õnnõ `otsi?, õñn ots hinnäst Se; [ma] tapi är hinnäst tuy `tüyüga? Se Pod;
nii hoolidsi `hindälle rahakopikat Se Kos; kats last `kašvi üleest, a papil olõ õs näid kirotdõ ja ristit `hindä

pääle (oma nimele) Se Kos; *`hindälgi no vaia häbendellä? `nyuri* Se Kos; *kuniga poig es validse kedägi vjil hinele* [naiseks] Se Pop

hinneh ~ **hinne?** *`hinde hinneht kiud kañõbi hinneh om kõvõp ku lina hinneh* Se; *ku lina `häste oll är `aigunu?, siss võtt `hinde vallalõ* Se

hinnäst/piteh **1.** rase **2.** omaette

hio ~ **heo** vt higoma

`hioda? vt higonõmma, higovamma

hirm *hirmu* **`hirmu** **1.** kartus, *hirm tiä kuuld, tyyd `hirmu es olõ?, et otsani nemkost jääss* Se **2.** karistus, vitsahirm

`hirmsa vt hirmuss

`hirmsahe hirmsasti, väga

`hirmuma *`hirmuda? `hirmuss `hirmu hirmu tundma, hirmuma `tütrik oll är^h `hiitünü, är^h `hirmunu?* Se Kos

hirmuss ~ **`hirmsa** *`hirmsa `hirmsat* **1.** hirmus, kole **2.** väga

hirmutam(m)a *hirmuta? hirmutass hirmut`hirmutama*

hirnahhama *hirnahta? hirnahhass hirnahti* hiratama

hirnahtama *hirnahta? hirnahtass hirnaht`hirnatama*

`hirnma *`hirnu? hirn hi`n hirnu* hirnuma

`hiirs *hirre hirt palk mõtsakõnõ `räkse, ku sattõ^kkooba pääle suurõ^hhirre?* Se Kos; *kõik` `aknakõsõ? `mäantses lavvapalakõsõst ja hirrest [ma] tahvidsi `vällä* Se Kos; *kau ui iks hiire? `hiirsi pite, jooõ õi`_roü `ruügmit pite* (rhv1) Se Kos

`hitskmõ vt hidsa

hiuss *`hiusõ hiust juus, juuksed naaõ tarõh, hiuss väläh? – `põrknass* Se; *kossa`_tetti linost, [ma] `hiusõga`_palmidsi kokko kossa? vahru `muydu* Se Ts; *tyy jäi palavahe tõppõ ja `hiusõ kõrt jää es pää pääle* Se Pod; *imäpuu `hiusõkõnõ* (sünnijuuksed) *`pöeti är?, miä imäpuust tyy hiuss* Se

`hiusõ/kaám juukseamm

`hiusõkõnõ dem < *hiuss imäpuu `hiusõkõnõ* (sünnijuuksed) *`pöeti är?; `hiusõkõsõ jo hiirõ? omma?* Se

hobõnõ vt hopõn

hobõsõkõnõ dem < *hopõn hobõsõkõnõ loodiga tappu `mõtsa* Se Kos; *hobõsõkõisi lehekese olli`_tuld `saanu?* Se Kos

hobõsõ/raud hobuseraud *hobõsõ ravval om kümme `mulku* Se **-riista?** pl hobuserakmed **-trull** reherull

hohe vt `huhtma

hoi *hoi hoid kangapool, kääv*

hoimanõ *hoimadsõ hoimast uimane*

hoimussõhe *uimaseks*

hoitma *hoita? hoit hoit'hoia* **1.** hoidma, säästlikult kasutama, säilitama *kağa vanamijss om`haigõ, puhetõ pääle vaia`hoita rahakõist* Se S; *leibä olõ õi märk tetä?, a märk om`leibä`hoita?* Se Kos; [sa] *hoia? hoit`aaštak vai kats, keldo? omma siss kõgõ alalõ* Se; [rasva] *tsagimakõnõ hoiõti`puhtakõnõ* Se **2.** kalliks pidama **3.** kellegi eest hoolitsema; järele vaatama, valvama *ku om elläi`höste joonõh hoiõti, om liha`tõrdo`ka tävve?* Se; *ku ilosahe ja`ausahe ma hoiõ uma latsõ?* Se P; *üt`s läsknaane oll, sõss tuu võtt külä kara`hoita?* Se Kos; *maama iks hoit hüvvi`lehmi, latsutass Laigassit* Se **4.** kaitsma, varjama *jummal`hoia`toda näiot, kiä joodikõlõ lätt mehele* Se **5.** mingis kohas või olukorras olla laskma, sundima **6.** toitma, ülal pidama **7.** jahmatust, kokkumist väljendavas hüüatuses *jummal`hoia`kas seräknit olõ õi üteh, latsõ`tuld teku ui?* Se

hoituma *hoituda? hoiuss`hoitu säilima ku`poim satass, siss om kõik läbi, a tulõ ijst kõik hoiuss* Se Kos

hojo *hojo hojot ~`hoijologard, kergemeelne*

hojotam(m)a *hojota? hojotass hojot`rumalusi tegema*

hola/laul *ilmalik laul, lorilaul*

hoobiss *täiesti, hoopis latsõ`rištise vesi õks valõta õs hoobiss`maalõ* Se Kos

hooda *hooda hoodat tahtmine, himu vanast es piä`kõyli minemä, sõss kiä esi? läts, läts umma hoodat* Se; *teku õi`tüüid, taha ai midägi?, olõ õi hoodat* Se Kos

hoods ~ hoots *lehma kutsumishüüd*

hoolitsama *hoolida? hoolitsass hoolits`~ hoolitsõma hoolida? hoolitsõss hoolits`hoolt kandma, hoolitsema; muretsama nii hoolidsi`hindälle rahakopikat* Se Kos

hoolõ- *hoole-, hoolas*

hoolõline *hoolõlitse hoolõlist hoolikas imä oll`väega hoolõline inemine* Se

hoonõh ~ hoonõ? *hyyõnõ hoonõht hoone, ehitis*

hopõn ~ hobõnõ *hobõsõ hobõst hobune meil oll`hüä hobõnõ, takk hobõnõ* Se Sa; *hobõsil kuldellä`kah kõik pääl, kulladsõ ravva`kõik jalah* Se; *hopõn lei pakko* Se Kos; *virgal hobõsõl jala`hanguh, laisal iho säläh* Se Kos; *kats`tuuni või ei`hobõsõlõ`anda`juvva ei`kaaru, ku hopõn`hämm om ja kost sõidust tull* Se Kos; *ihõss oll kül? ku hobõstõga`kelliga sõidõti* Se Ts; *esäl oll üts vana hobõsõpalakõnõ* Se L; *latsõ`aiva hobõsit`nurmõ* Se Ja

horka *horka horkat truubi suitsuluuk võõdõti horka uss vahtalõ* Se

hospodikõnõ *imestushüüatus: jumalukene`hospodikõnõ,`taivakõnõ, kas nyy`rahalda? omma? Se;`hospodikõnõ, [ma olen] katõsakümmend säidse,`katsass pääl!* Se

hoi *kas või [sa] hoia? hoit`aaštak vai kats, keldo? omma siss kõgõ alalõ* Se; *hoi ti minno sõimakõ vai`kitke`ka?, ma? ei`kuulõ?* Se

hoŋs kas või *hoŋs koŋmõst päävästki rekistee-ri? är?*, *sõss olt (oled) õks riŋtiinemine* Se Kos

huba *huba hupa* pude, rabe

hubisõm(m)a *hubista? hubisõss hubisi* värelema, võbisema *siss ku sügüse pikä? üü? ja kõik hubisõss ja habisõss, siss joht taha ai^s siih ellä?* Se

hudo *hudo hudot* vilets, halb; *vanamijs ütél: oo, hudo mii!*, *hudo kii!*, *säänest karust ma^l tihka ai^k kodogi viia?* Se Kos

huhmõr *huhmrõ huhmõrd* uhmer *kañebi [ma] surbi ar?* *huhmrõh, tei jauhast* Se Ja; *kaara^k kahriti huhmrõh, pekliga pesseti huhmrõh, koorõ^t tulli är^k külest suurõmbalt* Se

huhtma *huhta? huht huht^t huha* **1.** *loputama utõti utõti nikavva ku pekli sai kesvä kyyriga kokko, sõss sõgla pääl huheti är?* Se **V 2.** *nüpeldama võt^k ku ta kyyul (surm) kätte saiasi?, siss timmä huhetasi?* Se Kos

huhtsam(m)a *huhasta? huhtsäss huha^s ~ huhtsõm(m)a huhasta? huhtsõss huha^s* kergelt pesema, *loputama kiroda sa?, küll ma huhtsõ neo^l luidsa ar?* Se

hukah raisus; katki, korrast ära

hukka katki; raisku; surma *min^t tiia, kes akna hukka lei* Se; *inemise saa as hukka, a elo palli är?* Se Kos

hukkama *hukada? hukkass huha^s rikkuma, raiskama;* vägivaldselt tapma *vanast, ku kässiga^p peŋsti, sõss hukka as õlgõ* Se Kos; *immist võiⁱ tappa, ku ta pahru õtsõ, siss hukkat liha ar?* Se

hulga palju

hulgahna hulgakesi *hulgahna kõik sääl keträse?* Se Va

hulguss *hulgusõ hulgust hulgus üt^s hulguss`elli* *šaal naidõ talla puul* Se A

hulk *hulga` hulka* suur kogus, *hulk siss tull [poiss] kihlätsega?, siss oll jo hulga`rahvaga?* Se Pod

hulkma *hulki? hulk` hulke hulgi* hulkuma

hull *hullu` hullu* pöörane; *jube lutik om`võõralõ huŋ* Se; *kulõ itse naasõkõnõ, šoo vüükudamine om hullõmb* *ku matõma`tika* Se

hullama *hullada? hullass hulla^s* vallatlema, *hullama huulõ`värmmisest saa ai^k kelle midägi?, tyy õnnõ`poissaga^h hullada?* Se Kos

hulõtam(m)a *hulõta? hulõtass hulõ^t* hunti peletama, *hurjutama sajarahvass läts sutt takah ajama ja hulõtamma* Se

hummal *humala humalat* humal

hummog ~ hummok *hummogu hummogut* hommik *pühi hummok* Se; *hummok om targõp õdakut* Se Kos; *ku pühäbä hummog tull, siss oll kõigil`väega^h hüä* Se; *ku [lehm] karast`maahha jääss, siss tõõsõ hummogu om [perenaine] varahhappa hoolõh* Se Kos

hummogult hommikul, hommikuti *varahhappa hiideti õdagult magama, hummogult`varra`ulti* üless Se Kos; *imä tull sängü`vijrde hummogult kell kol? ai ülest* Se Kos; *mii^l lätsi hummogult`tüjhhü är?* Se Kos;

õdagult [ma] pañni kohetusõ `hapnõma, üüj hapaśś, hummogult jo `arki kašti leevä Se Kos; hummogult siss kul? `varra `añti süvvä? Se Kos

hummok vt hummog

hummõn homme

hundameñt *hundameñdi hundameñti* vundament

huñn *huñni `huñni* vurr

hurisama *hurista? hurisass hurisi* urisema; vurisema

hurm *hurma `hurma* uim; oim

hufrin *hurina hurinat* vurin

hosisamma *husista? hosisass husisi* teatud häält tegema; visisema

huśś *huśsi `huśsi* uss, *huśś pañd ar? jala Se Kov; huśś ai katś `nõkla suust `vällä, mijśś ütēl, et kaeś ſoo om katõ nõglaga huśś vijl Se; sivvuhädä om ku lats `silmiga kõõ `käändless, ülešt kaess ja kijl aja `vällä, jah, nigu huśś Se*

huśsi/sõna? nõidussõnad ussihammustuse ravimiseks -**viin** viinast ja surmatud ussist valmistatud leotis (liigete määrimiseks)

hussama *hussada? hussass hussaśś* vaevaliselt põlema

hussuma *hussuda? hussuss hussu* vaevaliselt põlema, visisema, suitsema

huyug *huyuy `huyugu* hoog

huul *huulõ huult huul huulõ `värmmisest saa at^k kelle midägi?, tuy õnnõ `poissaga^h hullada? Se Kos; huul sai hämm, kijl saa as hämmgi? Se Kos*

huyul *hoolõ huyult* hool, mure; hoolitsus, järelevalve *ku [lehm] karast `maahha jääss, siss tõõsõ hummogu om [perenaine] varahhappa hoolõh Se Kos; liinah liinahuyul, maal maahuyul Se Kos*

huulits *huulidsa huulitsat* tänav sõda tull huulitsit piteh, `aidu piteh Se Kos; *liinah omma^h huulidsa hõölädü?, tamala^t tambidu? Se Kos*

huyulma *huyuli? huyul `huyule* hooli hoolima

huulõkõnõ dem < huul noorõ? *ajava^k kudrakõsõ^p pähä, `värmvä^k küüidse kese?, `värmvä huulõkõsõ? Se Kos*

huy/nisa kevadkogrits; kuhikmürkel

huyõkõnõ dem < hoonõh [pärašt sõda] *kiä añd kelle `mäantse `huyõkõsõ, tekk tuyšt edimäld tarõkõsõ Se Kos*

huyup *hoobi `huyupi* hoop, lõök

huupi umbropsu; asjatult, kasutult

hyyús *hoosõ hyyust õõs, urg `poiskõnõ `tüknü`_taha`hyyustõ `sisse Se| Vrd uus*

hyyúv *hoovi `hyyvi õu meil oll vinne `myyudu hõõrik hyyv`Se*

hõbõhhõnõ *hõbõhhõtsõ hõbõhhõst hõbedane hõbõhhõnõ kepp, kullanõ nupp? – rüä kõrs Se; hõbõhhõtsõ? aia pošti?, `väega illoõs maja Se Kos| Vrd hõpõnõ*

hõdrass *`hõtra hõdrast habras, õrn*

hõhada? vt `hõõhkama

hõhv *hõhva `hõhva lehmullikas, õhv hõhv ütsindä `väega `müüige Se Sa; meil jäi üts hõhv `haigõss Se T*

hõhvakõnõ dem < hõhv *olõki ei mul lehmäkeist, hõhvakõnõ om Se Sa*

hõi *hüüatus: hei*

`hõikama *hõigada? `hõikass hõigaõs hüüdma, hõikama imä esä `hõikasõ ülest ni?, ruttu ruttu, latsõ? ülest Se; ku ma `hõika: paru, mis sa tjit? sõss määg mullõ `vasta, mäkatäss Se*

`hõikma *`hõiku? hõik hõik hõigu korduvalt hüüdma, hõikuma tütar jäi lavva nuka pääle norotama, tõõsõ`_hõigi`_hõigi?, ni es tulõki inäp üless Se*

hõim *hõimo `hõimo sugulane; suguvõsa kõik hõim kutsutass kokko, ku `puhtõ? omma? Se; mul om pallo `hõimo Se Pod; meil oll `väega suur ja rikaõs hõim Se*

`hõimlanõ *`hõimlasõ `hõimlast sugulane*

hõimu/päiv *kolmas pulmapäev vanast `peeti kol `päivä `pulumõ, kolmass oll hõimupäiv Se*

hõkõrdama *hõkõrda? hõkõrdass hõkõrd laginal naerma*

hõkõrdõllõma *hõkõrdõlla? hõkõrdõllõss hõkõrdõlli pidevalt lõkerdama `poiskõsõ`_mugu hõkõrdõlliva? Se*

hõlahhuss *hõlahhusõ hõlahhust himu, igatsus*

hõllõ *hõllõ hõllõt halgas, lahe, kergesti lõhenev*

hõlm *hõlma `hõlma hõlm; sisekohakäanetes embus vanast karati `ümbre `tsõõõri, a mis nõ`_tetäss, hõlmah ja hõlmah Se*

hõlõma *hõllo? hõloss `hõllo aeglaselt liikuma mõni luik om ni`_tsillokõnõ, et näet ku lina pääl hõloss Se Kos| Vrd helõma*

`hõlpsahe *hõlpsasti ma olõsi rahu, ku ma? ni `hõlpsahe koolõsi, ku mu`_mijõss Se*

hõng *hõngu `hõngu 1. (hingatav) õhk; hingeõhk; hingamine ta es saa `kuagi moodo pääl olla?, võtt hõngu kiõni? Se; kussõm puhuti `hõngu täüs, `paõti `herne`_`sisse Se Kos 2. lõhn kõik tarõ hõngaõs tyyd lina `sijõme `maasla`_hõngu Se Kos 3. raas, kübe*

hõngukõnõ dem < hõng| õhk *pangõ kärbigu`_`salvõ, sõss leeväle (viljale) and iks `vaihtõpääil kost tyyd hõngukõist Se*

hõnkama hõngada? hõnkass hõngasõs lõhnama; lehkama kõik tarõ hõngasõs tujud lina`sjimne`maasla`hõngu Se Kos; suvõl`kuulja lätt`lämmäga ilotuss, nakass`hõnkama Se Kos

hõpõ hõpõ hõbõhhõt hõbe [ta] jauh`kulda ni hõõrd hõbõhhõt Se; saanu^m mullõ taa kuld ni hõpõ ni tõld ni ratta? Se Kos

hõpõ- hõbedane, hõbe- olliva mul nuu hõpõ keedi? ja raha^k kühle Se; Vaõsolõ ma kumardi, et sullõ iks anna hõpõ`aituma (pruutneitsi laulust) Se Kos; vanaimä oll nii rikaõs, ku üttest salvõst`tõistõ mõõdõti hõpõ`ruublitiikke`mõõtmõga? Se; sõlõ rinnah, hõpõ kraam kõik Se

hõpõnõ hõpõdsõ hõpõst hõbedane timäst`kaõvi hõpõnõ puu Se| Vrd hõbõhhõnõ

hõrak hõragõ hõrakõt punane sõstar

hõrril hõrila hõrilat orel

hõrrõ hõrrõ hõrõhhõt hõre, harv ku`tatrik hõrõhhõp külbeti, siss sai terrä inäbä Se Kos

hõtra vt hõdrass

hõtsk hõdsu`hõtsku õõtsuv soopind, õõtsik

hõõhkama hõhada? hõõhkass hõhaõs hõõguma

hõõhkum(m)a hõõhkuda? hõõhkuss`hõõhku hõõguma

hõõlass hõõla hõõlast rida, viirg

hõõrahhutma hõõrahhuta? hõõrahhut hõõrahhut pisut hõõruma ma hõõrahhudi [hame] alosõga, ni oll kirbul elo väläh Se Kos

hõõrdma hõõrdu? hõõrd hõõrd hõõru ~ **hõõrma** hõõru? hõõruma sa hõõrut minno haõdsaga?, vaest ma^s sütü är? Se; tõrgatimi rida ar^j ja hõõrimi ar?, riivemi är^j ja paõnnimi poslamaslat pääle Se T; [ta] jauh`kulda ni hõõrd hõbõhhõt Se; kussõm jalaga hõõruti tuha pääl, sai`ohkõnõ Se; lavva^p pidi kõõ`õõjuga`hõõrma Se

hõbehhüse? pl hõbehhüste hõbehhüisi naise välimised suguelundid, hõbemed ei^h haaru rõivast kavvõmbakõistõ, kulla latsõkõsõ?, peräkõrra nakasõ? hõbehhüse`vällä tulõma (liiga lühikestest riietest) Se L

hõbendellemä hõbendellä? hõbendelless hõbendelli hõbenema`hindälgi no vaia hõbendellä?`nuuri, noorõh [ma] hõbendelli mehe,essä ja immä, no hõbendelle minijit, ku ar^k koolõ, siss naka ai^t tujuh ilmah kedägi hõbendellemä Se Kos; vanast peläti, hõbendeldi, oll häümaa Se Kos

hõbü häü hõpü hõbi hõbü otõ õks hüä paiga, au`arma asõma Se; no olõ õi^h hõpü ei^p pelgü Se; vanast mõtõldi, et kos tuj`häüga? et`lahku läts Se Kos| Vrd hõpe

hädä hädä hätä **1.** raske olukord; vaev, raskus; puudus, viletsus taa hätti jää äi? Se; unõga om`pistü hädä, lasta õi^k kui`maada? Se **2.** viga, haigus, tõbi poolõni`aastagani oll lats hädäh Se; ma? eõs kogoni rehe`siugu, esi olli paks ja rehe`õkva ja latsõlõ nakaõs`külge hädä Se **3.** vajadus, tarvidus, soov kes sinnä`luõmpi jal^p pallo`kaugi?, hädä sinnä^m minnä? Se Kos

hädäkene dem < hädä oh hädäkene, [ma] ar^h harisi suidsutamisega? Se Kos

hädaline *hädalise ~ hädalitse hädalist vigane; abivajaja vanast oll hädäli`tsi inäbä ku no? Se Kos; mehe, imä ütäl, et soo (poiss) jäässkinä hädaline Se; ilmah `kõiki om, kõkõsagama`tsi hädäli`tsi Se Kos*

hädä/päiv hädapäev

hähn *hähnä `hähnä rähn*

hähä? pl `hähki `hähki pulmad

haidseh `häitsme ~ `hätse häidsend ~ häidseht õis

häieh `häide häieht heie villa? omma` ~ `väiga halvastõ karsidu?, `väiga halva? `häide? Se; [ta] läts kao salvõ pääle `häidit `kijrdmä Se

häiehtämä *häiehtä? häiehtäss häieht` (takku, linu) koonlast heideks venitama, heietama*

häierm *häiermä ~ häiermu häiermät ~ häiermut õis*

`häitsemä *häidsedä? `häitsess häidseés ~ `häitsämä* *häidsädä? `häitsäss häidsäás õitsema kurgi` ka `häitsese munkõorra puustalt Se; pipõr` `häitsess, `häitsess, ni satasõ `iärmekese? ar?, ni `kõtru olõki ei? Se; rüä? `häit`si?, välgiga palot rüä är? Se*

`hällbämä *hällbädä? `hällbäss hällbäás halvama võõrassimä ka? oll katõsakümmend ütesä `aastaga vana, hällbät maah Se| Vrd `hällvämä*

`hällbüss *hällbüse `hällbüst halvatus täl tyy kura poolõ päält oll `hällbüss löönü? Se V| Vrd `hällptüss, hällvätüss*

häll *hällü `hällü 1. häll, kätki hüä läts tunnuss `hällü Se Kos; mijss meeleldä?, hopõn jalatda? – läts ja häll Se Kos 2. kiik lihavõttõ `aigu oll seo mäe pääl häll, tõdõsõ mäe pääl häll Se Kos; kiä and kats munna, kiä kol? hällü tegijäle Se Kos; imä ütäl: `laulkõ latsõ? jakapäävä äält, seo om hällü ääl` Se Kos; pa`rgiga (hulgakesi) saa a`i`n`k` kõvastõ põkada?, katõgese saa põkada?, sõss lätt häll kõvastõ Se; suvidõpühist `laotõdi hätt är?, talvõl olõ õs üleväh Se; vedelähe ripõndõllõt hällü küleh, sõss võit `maalõ ka` sata? Se*

`hällläne `hällläse `hällläst linavästrik

hällükene dem < häll| kätki latsõ hällükenegi oll `kuyrma perä `külge köidet Se

hällütäm(m)ä *hällütä? hällütäss hällüt` hällütama, kiigutama vanast last hällütedi, raudluum käve nõdõrmaga ülest `alla Se*

`hällmä *hällü? häll `häl`le hällü kiikuma mõni `hälle nii kõvastõ et `maalõ ka sattõ Se*

`hällptüss *hällptüse `hällptüst halvatus pikk pañd jala ar? ja tyyust `leigi tälle tyy `hällptüse `külge Se V| Vrd `hällbüss, hällvätüss*

`hällvämä *hällvätä? `hällväss hällväás halvama nuyr mijss om är` hällvät Se Kos| Vrd `hällbämä*

hällvätüss *hällvätüse hällvätüst halvatus pikk pañd jala ar? ja lei hällvätüse mano Se V| Vrd `hällbüss `hällptüss*

hämm *hämme `hämme 1. märg, niiske e`ss [ma] hoiõ kopikut nigu `hämmest läts pioh Se Kos; sõss oll jäl? hüä `põima?, ku `rõiva` hämme` säläh olli? Se Kos; ku `kunna `näede hämmepaal [määrjas kohas], üldäss, et `varba `vaihhõlõ tulõ kunnasilm Se; kats `tuñni või ei` hobõsõlõ `anda`juvva ei` kaaru ku hopõn hämm om ja kost sõidust tull Se Kos; huul` sai hämm, kijl` saa as `hämmgi? Se Kos; `väega nakaás `vihma*

valama, valama, poisit^k tullit^k kodo, kõik hämme? Se **2.** niiskus, vedelik kõiv^h pelgäss jo hämme Se; kats^h aastakka oll mehe, esä sängü pääl (voodihaige) ja täl oll hää (väljaheide) ni hämm (kusi) sängü pääl Se Kos

hämmämä hämmädä? hämmäss hämmäss **1.** (sisse) kastma; märjaks tegema tätä tull läbi iu, hämmäss jalakösö? ar? Se; päävihk pañti hakilõ pääle, et ku vihm tull, siss hämmä äs rüäpäid är? Se; ahõ luuda iks [ma] hämssi ja tyy luvvaga^p põhe tuhka Se Kos; mäantse oigõ viija vai külmäga mingass kiä kuuma leibä hämmäss Se Kos **2.** kõrvale võtma

hämmäf hämära hämärit hämarik, videvik Vrd hämärik

hämmätüss hämmätüse hämmätüst kaste, soust kardohkit keedeti ni hämmätüst tefti ka? Se Kos; hämmätüse sisse lasti munna Se

hämmümä hämmüdä? hämmüss hämmü niiskuma, pehastuma kammidökönõ hämmüss är? ni katski? Se; pido aigo leeväpata^p pañti lavva viiri pite, siss viinaga? hämmü är? Se

hämö hämö hämmo hämar inne päävänösöngut, ku viijl hämö oll, aeti jo üless Se Kos

hämärik hämäriku hämärikku hämarik, videvik | Vrd hämmäf

häpe häpe häpet häbi sul olõ õit^h häpe kinköstki? Se | Vrd häbü

härpänn härpänni härpänni uhke elumaja, häärber

härfg härä härägä härfg [ta] köüt härä sinnä siss kõivo külge kiñni? Se Pod

härm härmä härmä **1.** härmatis ku inne talsipühi, inne vastast aastakka kolm vuyuri jo puu härmäh om, sõss saa iks vilä suvi, leevä suvi Se Kos **2.** õhuke riie timä kõgõ võidsõ ni mähke jala? härmäga^k kiñni? Se

härmäkene dem < härm | pits verrev põllökönõ oll ijh ja põllöl härmäkenegi all Se Kos

härmäne härmädse härmäst hõre, õhuke härmäne rõivass oll tõrvaga tett, sõss tyy oll suu ijh [kihulaste tõrjeks] Se Kos

härmä/perse? kirju hernesort valgit her nit oll ni oll härmä persit, sääntse^k kirivä? nuy^k kij is pehmehe, nuy^h tahtsõ kavva^k kivvä? Se -vitäi ämblik viie kabлага härmävidäjä kiri (koemuster) Se Kos; härmävidäjä võrk Se Kos

härä/piim vedelik seisma pandud kohupiima peal kohopiim pañti [talveks] külmä viij sisse, tyy oll häräpiim Se; kohopiim pañti viij sisse, tyy oll viijpiim, a latsilõ peteti et om häräpiim Se -sijj tömmu-riisikas

häste? hästi, korralikult mullõ timä väega meelüss häste?, tyy es meelü? ni^p pallo Se; ku lina häste oll är aigunu?, siss võtt hinde vallalõ Se | Vrd hõste, hüäste

hää hää hääd **1.** hea, kõlblik, sobiv **2.** headus, kasu Vrd hüä **3.** kraam; varandus latt pää ni hää ka? Se **4.** mingi asi (eufemismina) kats^h aastakka oll mehe, esä sängü pääl (voodihaige) ja täl oll hää ni hämm (kusi) sängü pääl Se Kos

häädümä häädüdä? häädüss häädü hävima, kaduma mij^h häädü palamisega ar?, et jää äs kleitigi sälgä Se | Vrd häömä

hääh mis, ah (küsivalt) *hääh? mul om jo^k kuuldmist pallo puuduss* Se

häälistsäm(m)ä *häälidä? häälistsäss hääliits meelitama; silitama*

hää/tego heategu | Vrd hüätego

häämä *häädä? hääss hävvü hävima, kaduma* | Vrd häädümä

häätam(m)ä *häätä? häätäss hääf hävitama*

hää vt häbü

häälane *hääläitse hääläst häbelik*

hääläss *häälä hääläst häbelik taa sääne hääläss, julga a^r süvvä? Se*

hää/maa häbenemiskoht *vanast peläti, häbendeldi, oll häämaa* Se Kos; *vanast oll perreh pelü maada, hällü takah hää maada* Se Kos

hääsendämmä *hääsendä? hääsendäss hääsehd ilastama*

hääss *hääsä häässä ila; tatt naksi nüü hääsä ja süle^e jyuuskma suust* Se

häästäm(m)ä *häästä? häästäss hääst häbistama tiukamine om, ku tõõnõ sinno häästäss ja suditass* Se

hääsä/lõug ilalõug

hääsätämmä *hääsätä? hääsätäss hääsät ilastama; lohakalt tegema*

hõste 1. hästi, ilusti; korralikult *mia [ma] tji, ni kõik om hõste* Se; *tji^v väega hõste eläde? Se; latsõ?, katkõ^t tji^h hõste kiinni?, tji olgõ^s sängüh* Se Kos; *leib kuivati hõste är^k ku suhar jo* Se Kov; *kel kui lõikuss lätt, kui hõste* Se; *ei^k kuulõ? ei näe? ni hõste ku näi* Se Kos; *mu^p peremijss maäs raha ka hõste* Se Kos | Vrd häste, hääste **2.** palju *kruuss um hõste vähäp ku tuul* Se

hõstehe hästi *ma inäp näe ei hõstehe* Se Sa

hõõ hirmutushüüd *ma rüüsähhiidi nalla viluss hõõ: sõss ku mõtstiga läts mõtsa nigu tuulõga?* Se Kov

hõõlitsämä *hõõlidä? hõõlitsäss hõõliits hõõveldama*

hõõlädä? vt hõülämä

hõõrigukõõ dem < hõõrik

hõõrik *hõõrigu hõõrikut ümar(ik), ümmargune meil oll vinne müüdu hõõrik hüüv* Se; *määness tüü säng oll vanast, nii üteh otsah piik, tõõsõh otsah piik, kol^l lauda, a veere pääle paanti sääne hõõrik puu* Se; *triikmise katalka oll nigu hõõrik puu* Se

hõõrähhütmä *hõõrähhütä? hõõrähhüt hõõrähhüt näpu vahel korraks hõõruma ku kirp sei, siss ku [ma] hõõrähhüti, siss oll jalg kat^ski kirbul* Se P

hõõrähtüm(m)ä *hõõrähtüdä? hõõrähtüss hõõrähtü äkki pöörduma*

hõõrätäm(m)ä *hõõrätä? hõõrätäss hõõrät hõõritama [sa] naksit nuiaga^l tüüd last hõõrätämmä (masseerima)* Se

hõõrütäm(m)ä hõõrütä? hõõrütäss hõõrüt' veeretama; ümmarguseks rullima; hõõrutama lavva pääle võtõti tuu [vatsa] kohetuss, ni pio patükõsõss latsutõdi ar?, hõõrütõdi ar? ja aho ijh küdseti ar? Se; [ma]`naksi `võidu hõõrütämmä Se; lavva pääl [ma] valadi leevä är?, noh hõõrütõdi Se

höüd höü ~ hövvü `höüdü praht, peenike puru

hüdsekene dem < hüdsi

hüdsi hüdse hüst süsi ravvanõ kyyk oll `kruuõsiga?, kruuõs oll otsah, muidu saa ai^h Jhütsi `vällä `kisku? Se Kos; [ma] tulõ kodo, siih `mutku tuha lõhn, hüdsele kõik patanu? Se Kos

hüdükene hüdükese hüdükõist udemeke

hüppämä hüppädä? hüppäss hüppäss hüppama

hürisemä hüristä? hürisess hürisi jorisema; mürisema

hürmähhütämä hürmähhütä? hürmähhüt hürmähhüt' korraaks häält tõstma; käratama

hüril¹ hürilä hürilät kala: rünt

hüril² hürilä hürilät tõre

hürss hürsü `hürssü **1.** linamasin **2.** lohakalt punutud pael või köidik

hürähhäm(m)ä hürähtä? hürähhäss hürähti uratama (korraaks)

`hüvvüss hüvvüse hüvvüst headus

hüä hüä hüvvä **1.** hea, kõlblik, nõuetele vastav; meelepärane, meeldiv kussõm puhuti `hõngu täüüs, `pañti `herne^s `sisse, sõss oll lastõl hüä `rapta? Se Kos; muni `ütless hüä jutu pääle ka^k `kuradi Se Kos; tüümihe^t `tull^k `ka? hüäl meelel, maninu õnnõ Se Kos; hüvvi `päivi [ma] olõ nännü?, kõkkõ olõ nännü? Se; ku olõ õs hainadsõ olõ? `väega, oll hüä rügä, sõss teti ütõsilde^k `kyykõsõ? Se Kos; häbü otõ õks hüä paiga, au `arma asõma Se; selle võta as [isa] `andit hüäst, et kosilanõ `tahtõ võtta?, a vanõmba es taha^v `võtta? Se| Vrd hää **2.** parem **3.** üsna, päris `rõviid oll hüä pallo Se; sulõng oll hüä süvä Se **4.** headus; kasu, tulu hüvvä tege veido^t `taa viin Se Kos| Vrd hää

`hüäkene **1.** imestushüätus oi jumalakõnõ, oi `hüäkene, ku no [ma] `mõistnu `kirjä, `taivakõnõ olõss lugõnuⁿ `ni kirotanu? Se **2.** (kinnitavalt) hea küll

hüäss heaks, jaoks

`hüäste? hästi | Vrd `häste?, `hõste

hüä/tego heategu | Vrd häätego

`hüübümä `hüübüdä? `hüübüss `hüübü hüübima, kallerduma

`hüülämä hõölädä? `hüüläss hõöläss hõöveldama liinah omma^h `huulidsa hõölädü?, tamala^t `tambidu? Se Kos

`hüürläne `hüürläse `hüürläst herilane

`hüüvli `hüüvli `hüüvliit hõövel `kirstu^t `tetõ, sõss `lasta ka `pañti ja küle ala^p `pañti `hüüvli lastu? Se

i ~ i? vt ei ~ ei?

idu *idu ~iu itu idu*

idänem(m)ä `iädä? ~ idänedä? idäness idäsi idanema

igratam(m)a *igrata? igratass igrat'hööritama, vigurdama*

igä *iä ikä 1.* eluaeg; teatud eluperiood *n^p pallo oll [mul] hüvvä, ku uma mihega noorõtsõh iäh `elli Se; massa^s sada `ruublit ar?, sõss iä sullõ mastõrah `tervüist pattõldass Se; är [ma] `elli mehega iä nii et tä mutlõ vast sõrmõga tikahhu', tyyd olõ õs Se Kos; vanast [ma] käve iä üte `sukmañniga? Se 2.* vanus

igävene *igävetse igävest 1.* igavene, igavikuline **2.** täielik, tõeline, tohutu; väga, päris

igäväss igavesti, igaveseks

igäväst igaveseks [sa] *ihaku ui^k koolda?, siin mi olõ `koõtmah, sinnä^l lähä igäväst Se*

iherüss *iherüse iherüst jöeforell |Vrd eherüss*

`ihkama *ihada? `ihkass ihaás ihkama, ihaldama [sa] ihaku ui^k koolda?, siin mi olõ `koõtmah, sinnä^l lähä igäväst Se*

`ihnam(m)a *ihnada? `ihnass ihnaás ihnusest raatsima `ihna es jatgu kiñni^k `kängi? Se*

ihnõh ~ ihnõh? *ihnõ ihnõht ihne, kitsi*

iho *iho ihho 1.* keha, kere **2.** nahk; nahaalune lihaosa *virgal hobõsõl jala^h Janguh, laisal iho säläh Se Kos 3.* emakas

iho/alastõ ihualasti **-katõh ~ -katõ?** *-kattõ -katõht* kehakate *`rõivañardsokõnõ säläh, iks ihokatõ? om Se -karv ihukarv -ütsindä ihuüks [ta] ihoütsindä eläss Se*

ihvt *ihv'ti `ihv'ti* mürk |Vrd kihvt

ihvtine *ihvtitse ihvtist* mürgine |Vrd kihvtine

ijh 1. ruumiliselt ees, eespool; eespoolsel alal, esiküljel *ku ma iks kohe lää, ilo iks ijh lätt Se Kos; verrev põllõkõnõ oll ijh Se Kos; härmäne rõivass oll suu ijh Se Kos; [pulmalised] tullitⁿ nelä jatgrattaga ijh ja viistõ-isskümm hobõst ka oll mu sajah Se Kos; hopõn läts kõvastõ ijh minemä, `poiskõnõ jovva as kiñni^p `pitä? Se; suur meri oll [tee peal] ijh Se; lavva pääle võtõti tyy [vatsa] kohetuss, latsutõdi ar? tillokõsõss, hõörütedi ar?, aho ijh (ahjusuu) küdseti ar? Se; sa saisa siih eläjil ijh, eläjä `lätvä `viljä Se 2.* ajaliselt varem; tulevikus *üts inemine võtt laulu ijh, sõss tõõsõ? jäl `ütli? takah Se Sa*

ijh/puul eespool

`ijspä ~ ijss/päiv esmaspäev *nelli viis linarabahhajaj oll, `ijspä tullit^s `sisse, puulpühä lätsi? Se; puulpühä oll siss tyy pulm läts, pühäbä läts siss tyy vakk, `ijspä siss jäl^p pidotõdi Se S; `ijspävä (sündinud lehm) oll Eešo Se Kos*

ijst 1. ruumiliselt eest, eestpoolt; eespoolt alalt, esiküljelt *kual päässi hopõn vallalõ ijst* (rakkest) Se
2. ajaliselts enne, eelnevalt *imä `ütless latsilõ ijst, latsõ? `ütlese`_`perrä* Se Kos; *määne `mõrsa mõista as ijst üldä?, toolõ võõdõti sõss sõnaline ijst ütlejä* Se 3. asemel, asendajana *lasits um sääne illoõs, `vatgõkõnõ, tyy um kaõssi ijst* Se Kov; *ma`_taha no`_tuyud, ku tõõnõ `ütless mu ijst* Se P 4. vastu, väärtuses; võrra; tasuks *kerikost `vijdi sinnä`_süvvä?, kerigu raha ijst ostõti* [vanadekodusse] Se Kos; *siss `pañti toolõ vanalõ naasëlõ latsõ `vasta `õtmise ijst, õga ütõ pañd ni pallo ku pañd, tyy kutsuti paabaraha* Se; *ma? umma miniät Vilo vallaga `vaelda õi? ei Petseri liina ijst anna õi ar?* Se Kos 5. käest, tegevus- või mõjusfäärist eemale *latsõ? habõ? ütõ tõõsõ ijst tyyd tsia kamarat* Se; *ku`_pomõm satass, siss om kõik läbi, a tulõ ijst kõik hoiuss* Se Kos

ijst/võtja algataja, organisator -`**ütlejä** eeslaulja *määne `mõr sa mõista as ijst üldä?, toolõ võõdõti sõss sõnaline ijst ütlejä* Se P

ikim *igime igimet ige*

ikk *iku ikku nutt*

ikma *ikkõ? ikk ikk ikõ nutma, itkema peräst lats nakaõs` ikma, imä pañd `väelõisi nisa `suuhhõ* Se; *ku`_`puhtõ omma?, sõss ikõ tass sõnnu* (lauldakse itkulaule) Se

iks *ikka haina`aigu iks olli`_viiso?* Se | Vrd õks

ikunõ *ma olli muido ka sääne ikunõ* Se

ikukõnõ dem < ikk

ikuline *ikulise ikulist nutune `säantseh paigah või ei ikuline olla?* Se Kos

ikäv *igävä igävät igav mij?* *lotoda siih, nyyr istuss, tyy om ikäv* Se Kos; *ku [sa] takah `kaedõ?, ku uma? läävä?, sõss saa `väega ikäv ellä?* Se P

ilda *hilja ma`_tehnä õdagu` ilda ja hummogu` varra, et minno riigi poolõst` peetäss üleväh* Se Pop

ildappa hiljem

ildast hiljaks | Vrd `iltsest

ilestämä *ilestä? ilestäss ilest siluma; silitama, paitama leevä [ma] valadi är?, ilesti är?, siss sai leeväl illoõs kuyr* Se; *veli` istõ, ilest pääd ja jõi* Se; *susi kõõ ilest` kilt ohembast nigu täl saass magõhhõp helü* Se | Vrd hilestämä

iljä/päiv kalendritähtpäev: eliapäev, 25. juuli *iljäpäiv vai jakapäiv, tyy om ütõ* Se; *`vindläse` kutsva iljäpäiv, mij`_kutsu iks jakapäiv, taa om ütõ pühi kõik* Se

illahhutama *illahhuta? illahhut illahhut` hiline ma ku ütõ vuyr` puul` tuñni [sa] illahhudat, olõ õi`_midägi, a ku nakatki illahhutama, siss tulõva`_pahandusõ?* Se

illahtuma *illahtuda? illahtuss illahtu hiline ma imäl illahtu tyy` kiisla` kijtmine* Se

illanõ *illadsõ ~ `iltsõ illast hiline; hiljutine lehmä? jäi`_ka` iltsõst` nõssä?, aig om illanõ* Se; *tiik`_kas` Maa`a ka latt taa varahhitsuõga (varase bussiga) vai latt` iltsõpaga?* Se Kos; *ütõ`_kadaja ma`a omma?` iltsõmpa?, nyy saava`_sügüsetseh jaoh` valmist* Se Kos

ille *ille illet sile; libe illoõs ille kõva nahk* Se

illoõs ilosa ilosat ilus, meeldiv; korralik *illoõs olli ma noorõst, ilma illoõs olli ma?* Se; *illoõs pereh oll, tyyd ma ei^p petä ei^k kitä?* Se; *lasits um sääne illoõs, valgõkõnõ* Se Kov; *tull jo timä saalt põrgost, sai tjj pääle, oll ilm ittoõs ja^p päiv paistu* Se Kos; *näiol um kõrik kõrraline, suvivittost selgist, voonavittost ilosist* (rhvl) Se Kos; *makõ helü, illoõs helü* Se Podg; *ittoõs oll kül? ku hobõstõga^k kelliga sõidõti* Se Ts

ilm¹ ilma ilma ilm(astik) *tull jo timä saalt põrgost, sai tjj pääle, oll ilm ittoõs ja^p päiv paistu* Se Kos

ilm² ilma ilma **1.** maailm; maapealne elu *no omma¹ jo kõik tyyh ilmah* (surnud) Se Kos; *puja^a saava inne ilma ku imä? – haina rua?, kuhi* Se Kos; *kõik ilm süü, väidsega ei lõigada?, lavvalõ õi^p panda?? – imä nisa* Se Kos; *milless seo maailm no^k ka naid latsi jätt ja lahku mindäss, a ilma algnõst saani? oll ka tyyd* Se Kos; *tüfrik sai ilma (maa peale) tagasi ummi ehtidega?* Se Kos; *kats kikkakõist üle mäe taplõsõ?, saa ai^k kokko kunagi ilma pääl? – silmä?* Se Kos; *pallo käve iks tä maad maõsindõga?, poolõ ilma pudardõga?* Se Kos; *nimä olõ õs vijil ilma saanu? (sündinud) nyu^p põrsa?* Se Kov; *käügu ui üle rijj vehmre, käügu ui üle ratta vehmre, lasku ui kaõsi läbi jalgu, sünnüss lats ilma, sõss latsõl pallo viku (õpetussõnad rasedale)* Se V; *ütesä puutäüt olõ ma toonu? latsi ilma* Se Pod; *ilma imeh, üts pallai küle all, tõõnõ vijil aia pääl kuioõs* Se; *ku [ma] ar^k koolõ, siss naka ai¹ tyyh ilmah (teispuõsuses) kedägi häbendellemä* Se Kos **2.** inimesed, rahvas *pangu ui^h hinda hindälle, las ilm pand* Se Kos; *kittü ei? eiss hinnäst, las ilm kitt* Se; *ku mitmast küläst tulõva kokko, kos sääl joudsõ ilmalõ [kingitusi] anda?* Se; *sõta taha ai?, olgu^r rahu maa ilmalõ, rahu riõti rahvalõ, siss õks ilm eläss* Se Kos; *tyyd õks olõ õs et latsõ jäteti tuulõlõ tougada? ja ilmalõ kasvata?* Se Kos

ilm³ ilma munikõrd anti ilm kjiimäldä^k ka? nyu^s sooligu^p pinile ette Se; *mijj? ei saa? ilm jumalalda? üle olõ kõrrõ minnä?, ku jummal^r ei^r tiia?* Se | Vrd ilma¹

ilm⁴ väga, ilmatu | Vrd ilma²

ilma¹ **1.** (millestki) ilma *palanu^k käve? eõs korjamah [külas], a no palanut joht kiäki ilma ka jätä es* Se; *no minga mi esä mata, ku sa ilma peñnildä?* Se Pod; *ilma lõikusõlda¹ teti jala¹ tervest* Se Kos **2.** tasuta *vanast oll arõstmine kõik raha ijst, no om ilma* Se | Vrd ilm³

ilma² ilmatu, väga *meil oll^p poisi? ilma ahnõ?, meil oõti^k kõrvalt maad* Se; *ilma illoõs olli ma?* Se; *sõss tjj iks kavva noorõ olt, ilmakavva ilosa?* Se Kos | Vrd ilm⁴

ilma^r aigo asjata, ilmaaegu -**aõanda?** asjata, ilmaaegu | Vrd ilmaõalda?

ilmadu tohutu, väga palju

ilmah kunagi, ilmaski

ilm/aõalda? asjata, ilmaaegu *ilmaõalda? anda ai^p perõtki lakku?* Se; *tyy avald ar?, et ilmaõalda [ma] tapõ sõsaramehõ ar?* Se | Vrd ilmaaõanda?

ilmlik ilmliku ilmlikku tohutu, väga, palju

ilmusi~ilmuisi ilmsi, avalikult

ilo ilo illo **1.** ilu, kaunidus *järv ollgi Saarõküälä ilo* Se **2.** lõbu, lust *ku ma iks kohe lää, ilo iks ijh lätt* Se Kos; *ilo iks ette tulõva?, nala? umma^k külge nakahhanu?* Se

ilodu ilodu ilotut **1.** inetu, ilutu *suvõl kyyulja lätt lämmäga ilotuss, nakass hõnkama* Se Kos **2.** ebasünnis *neol latsõ rõipõ^k ka^s suku gi^k kuu lõ õi?, õkva ilodu, kõik käävã^k küälã aidu pite maasikit kakkuh* Se Kos

ilodubakõnõ komp dem < ilodu

iloduss *ilodusõ ilodust kenadus*

ilosabakõnõ komp dem < illoõs

ilosahe *ilusasti; korralikult rüä põimu `aigo katõkeske laulimi, lelotimi ni ilosahe ku Se; ku ilosahe ja `ausahe ma hoiõ uma latsõ? Se P; peremiõss niit `haina ja `kullõss, et küf_sai hüä kar_uss, `väega laul ilosahe Se; ime ehit_ilosahe, sõsar_`sääde `säätsähe (rhv1) Se*

ilosakõnõ dem < illoõs *tüy sääne ilosakõnõ oll Se; kopõl `võeti viiso seest, nii `jäigi ilosakõnõ Se Kos; `puitsõ_`preeškese? olli?, sinnäp_`pitsitedi `sisse võid, siss `saiõ ilosakõsõ?, naglalitse_`tükü? Se Kos*

ilosappa *ilusamini tütar_iks nurisass et kau_iks ilosappa Se*

ilostama *ilosta? ilostass iloõt ilustama, kaunistama*

ilostuss *ilostusõ ilostust kaunistus rüvvil ilostust oll tüy pudsu all ja pääle pudsu oll sääne halass `ahtakõnõ siidikene ütelt kõrralt Se Kos*

ilostõ *ilusasti; korralikult imä puhašt harasõkõsõ ar? ja köüt_ilostõ kiinni? [harja tegemisel] Se Kov*

ilotohe *inetult*

ilotõllõma *ilotõlla? ilotõllõss ilotõlli lõbutsema*

`iltsest *hiljaks `tihka ai_`tüühhü minnä?, ku [sa] `iltsest `jääde? Se| Vrd `ildass*

`iltsõppa *hiljemini hummugu kell kats_`aeti kõkõ `iltsõppa üless Se*

ilvess/hain *villpea -pää villpea*

ime *ema ime ehit_ilosahe, sõsar_`sääde `säätsähe (rhv1) Se| Vrd imä*

imeh *`imme imeht ime mul sai `väiga imeh (imestasin väga) Se; ilma imeh, üt_s pallai küle all, tõõnõ vjil aia pääl kuioss Se; vot om imeh Se Kos*

imehtellemä *imehtellä? imehtelless imehtelli korduvalt imestama*

imemä *imme? imess `inmi imema*

imetämä *imetä? imetäss imet_imetama*

immisssekene dem < immiss

immiss ~ **immiõs** *immise immist emis susi kakaõs immisel kõtu puruss Se Kov; meil kol? immist Se Kos; immist või_i tappa, ku ta `pahru `otsõ, siss hukkat liha ar? Se*

immitsemä *immidä? immitsess immits immitsema*

imp *rohkem, enam (mitte) umma morro pite saa õi^k_`kavvu? imp Se Kos; ma kellätoõnih uma `pääga kanna ai? imp `kavvu? Se| Vrd inäb*

imä *imä immä 1. lapse ema; emaloom viis last imäle mahass ar? `üskä, a viiele latsõlõ immä maha ai? `üskä Se; uni magusap mett, a ahi `armap immä Se Kos; kolm `asja om, mitä om rassõ `täütä?: jumalat patõlda?, `võlga tasso? ni immä essä ravida? Se Kos; puja_s_aava inne `ilma ku imä? – haina rua?, kuhi Se Kos; oll vika minijide man, oll vika inmi man Se Kos| Vrd ime 2. kõnetlussõna: ema; vanaema; vanem*

naine **3.** särgi pihaosa `hammõ imä ni `hammõ `käüse olli`linadsõ? Se Kos; `hammõ imä `rõivakõnõ vai määne taht `nardsukõnõ Se

imä- emane, ema(s)-

imäk ~ **imäkäss** imäkä imäkät emakas imäk om `haigõ Se; imäkoda vai imäkäss tyy om ütš kõik Se; sõsaral käü imäkäss `vällä kõõ Se

imäkene dem < imä noh imäkene, panõ `tütre [haua] pähütsehe taa lill Se; imäkesel iks `tahtu us latsilõ `osta?, esäl olõ õs nii halõnduist Se; imäkene, ma olõ ku^k katõ tulõ `vaihhõl Se

imä/koda emakas sõsaral käü imäkäss `vällä kõõ, imäkoda vai imäkäss Se **-leht** taime idulehele järgnev leht

imänd imändä imändät emand

imäne imädse imäst emane kõõ olõ õi esädse `aastagu?, om imäsit `aastakku kah Se; ku olõ õi`silmi kaia?, siss taa poiš kah iks imädse pala (naise) `hindälle saa Se

imä/puu emaihu imäpuu `hiusõkõnõ (sünnijuuksed) `pöeti är?, miä imäpuust tyy hiuss Se

inama inada? inna inasi inisema

inäsile irevil(e)

inäsitlemä inäsitellä? inäsitelless inäsitelli pidevalt itsitama latsõ inäsitelli õnnõ Se

`inäsümä `inäsüdä? `inäsüss `inäsü irevile minema, harguma

inemine inemise inemist **1.** inemene inemine om kuri ku kõtt om tühi, pini om kuri ku kõtt om täüis Se Kos; inemine alastõ, hamõh puuh? – künnel Se Kos; inemine raud olõ õi? Se; ega ma ei olõ^m muštinnõ inemine, ma olõ nügäne inemine Se **2.** elanik

inemisekene dem < inemine keväjä pañd huš är?, ni inemisekene kõik suvi `põssi Se

inemise/lats inimlaps -`süüjä inimsõoja a merest tull katõtoi:ss`kümne `pääga patt `vällä, tyy oll inemise `süüjä Se Kos

`ingli `ingli `inglit ingel|Vrd `engli

Ingluss/maa Inglismaa

inisämä inistä? inisäss inisi inisema

inne¹ **1.** enne; varem inne lihavõdõdõt säidse nädälit määnestki `laulu laulõta as Se **2.** vanasti inne `kauti `palja jalaga `rohkõp Se Kov; siss atõti nyy^k kandsu? inne üless, selle et sinnä`tüvvi jäi muni pää (käsitsi rukkipeksust) Se Kos

inne² ainult, vaid sõss mähästi inne, nii samatõ visati tyy vüü `ümbre? Se; haik kisk inne suud ammulõ Se; kiä inne küläh `haigõst jäi, sõss jäl^m `Maara poolõ `ryyhi küüsümä Se Kos; agu `pikne kärähhiit inne, nii lei aida patama Se Kos|Vrd õnnõ

innebä ~ **innembä** **1.** varem innembä olli`linarabahhaja^k kõõ `vinläse? Se **2.** pigem muni innembä är? `määtäss ubina?, a`tõdsõlõ ei anna? Se

innebüsi ~ innembüsi enamalt, vanasti; aegsasti `ehtke iks `ehtke innebüsi astõkita, minekitä (rhvl) Se

innemb ennem, parem *innemb uma olinõ, ku võõrass `võismõnõ* Se

inne/vanast (väga) vanasti *innevanast oll vatsk* Se

ínnine *ínnidse ínnist* eelmine, endine

ináb ~ inämb ~ inäp (harilikust) rohkem, enam; (eitavas lauses) sugugi, rohkem (mitte) *no inäp `naata ai lõõnaht `süümä, kurõ`vei `lõuna ar?* (kurgede äralennuga jäi üks toidukord vähemaks) Se Kos; *siss inäp piñni ravidsa ai`ku susi ka`ra man* Se| Vrd imp

inábä 1. (harilikust) enam, rohkem; (eitavas lauses) sugugi, rohkem (mitte) *sa`tiide`noorõbist pallo inábä* Se; *vanast oll hädäli`tsi inábä ku no?* Se Kos **2.** enamasti *liiva maa pääle iks inábä tefti `tatrik* Se; *üte hobõsõga iks inábä sõkati* Se

inábät ~ inämbät enam (mitte), rohkem *tä olõ õs inábät ni `väikene* Se; *veli es küüsü ka inämbät ku üte koñi rüki pridanat* Se

inábüsi ~ inämbüsi enamasti

inämb vt ináb

inämb/jago enamasti *hüvvä tege veido`taa viin, inämbjago õks `halvust* Se Kos

`**irama** *irada?* *irra irasi* irisema

`**irvellemä** *irvellä?* *irvelless* *irvelli* pidevalt irvitama *sinnä`taha as minnäki?*, *vanamijss `väega* *irvelli läbi* Se| Vrd *irvitellemä*

irvitellemä *irvitellä?* *irvitelless* *irvitelli* pidevalt irvitama| Vrd *irvellemä*

`**irvmä** *irvi?* *irv* *irve* *irvi* irvitama

is 1. ei (imperfekti ja pluskvamperfekti eitussõna) [naistel] *talvõl suurõ külmäga `pu ksõ olõki is jalah* Se; *tohi is inne `lehmiigi `vällä`laskõ?*, *ku [ma] soe ärä hai* Se; *mij`küläh `säähntsit `vaesit olõki is, kel `latši olõ õs* Se Kos| Vrd *as, es, us, õs, äs, üs* **2.** mitte *mustal rüvvil muud es olõki is ku kaaruss oll koet nii `ümbre`käüste* Se| Vrd *as, es, õs*

isahhama *isahta?* *isahhass* *isahti* isu tundma, isunema

`**iskmä** *iski?* *isk* *iske* *isi* lõnga korrutama

iso *iso* *isso* isu, himu

isonõ *isodsõ* *isost* isukas; näljane

issänd *issändä* *issändät* issand

`**istjä?** pl *istjide* *istjit* ühisketrus *a tyy nii kutsuti et `istjä?*, *kutsuti nii, seto kommõ oll sääne* Se S; *a no `poissa tull `üüsess õnnõ sinnä`koh* *istjä?* *olli?* Se S; *tsura`tulli* *istõlõ*, *tsuuskst`tikuga`k`kyytõslihe* Se Sa

`**istma** *istu?* *istuss* *istõ 1.* *istuma* *ega* *istuh tulõ õi`midägi?* Se; *ku sina haigutõllõt, sõss tyy, kes kõrval istuss, tyyul ka tulõ ruttu haik* Se; *istutass pääle nigagu perse är`p`pitsüss* *istuh* Se Kos; *mij?* *lotoda* *siih*,

nyü' istuss, tyyul om ikäv Se Kos; `talsipühi puulpühä inne istuta as `süümä ku ödagu tähe' `taivahe tulli? Se Kos; mõni säidse katõsa `aastakka jo? ku [ta] istuss türmümajah Se Kos; munkõorra `kungut kah `maahha, ku piñgiotsakõsõ pääl istut Se; puulpühä ödago [ma] lätsi jäl^k `kohegi' `tandso, teti `tsõõri ja olli `istmise mängo? Se P 2. ühisketrusest osa võtma makki (minagi) olli sääl Truba küläh `ristämäpüül olli `istmah, `tuliti `perrä ja võti voki ka?, `ketrsi sääl Se; `tütrigu õnnõ käve `istmah Se; ku `istma `mihti, siss `võeti vadsakoit ja piimäliud kah [kaasa] Se

istutama *istuta? istutass istut¹ 1. istutama `ritka istutõdass, a roona? naa^k `kasusõ esi? Se 2. kartuleid maha panema noid ma murra as `maahha kardoka `iärmekeisi, siss koorõ? istudi `maahha Se*

`istõline *ühisketrusest osavõtja kats kolm tükki oll noid `istõliisi, olõ õs `palsidõ Se J*

`istõlõ *ühisketrusele [sa] võtit uma ketso üteh ja lätsit `istõlõ Se; tsura' tulli `istõlõ, `tsuksit^k `tikuga^k `kuytslihe Se Sa; tsura' tulli `istõlõ, nalati pääle sääl Se Sa*

itse *itse itset ristiema; vanem sugulane ristämm `omgi itse Se; esä sõsar kutsuti itse Se; kulõ itse naasõkõnõ (ristiisa naine), soo vjüükudamine om hullõmb ku matõma-tika Se*

iu vt egi

iva, ańgõl *iva, ańgõli iva, ańgõlit evangeelium ni paap läts siss paand põllõ ette, võtt iva, ańgõli kätte Se Kos*

`iädä? vt idänem(m)ä

`iäkene dem < igä tiid ku^p `pikk seo `iäkene vjil om ellä? Se Kos

`iälgi? *iälgi mu^p `pääliti om Vana-Irbosk, sinnä ma eßsü üi `iälgi är? Se Kos*

`iäline *`iälitse `iälist ealine*

iä/mulk jääauk

iäne *`iädse iäst jääga kaetud, jääne mäe? olli^t `talvõl `iädse? Se Kos*

`iärmess *`iärme `iärmet ~ iärmest idu keväjält olli^t `jo kardoka `iärme jo kasunu? Se*

`iärmekene dem < `iärmess **1.** õieleheke pipõr `häitsess, `häitsess, ni satasõ `iärmekese? ar?, ni `kõtru olõki ei? Se **2.** iduke noid ma murra as `maahha kardoka `iärmekeisi, siss koorõ istudi `maahha Se

iä/tilk jääpurikas

`iätäm(m)ä *`iätä? `iätäss iät'jäätama*

J

ja ~ **ja?** *ja vanast olõ õs lennukit ja luhi-laiva Se Kos; timahava oll urbõpäiv, kapst `maarapäiv ja pühapäiv, kol? pühi `päivä oll üte pääväga? Se Kos; ku ilosahe ja `ausahe ma hoiõ uma? latsõ? Se P*

jaa vt jagama

jaah' *jaahe jaht jahe, jahtunud*

jaahebakõnõ komp dem < jaah' ku hüä oll `põima?, ku oll jaahebakõnõ, ku olli' rõiva^h hämme? Se Kos

jaah/ryug külmitoit lihast ja tangudest

jaht/liha sült jahtliha keedeti ar?, pahti liudu Se; `eestläse üttese? sült, a meil omma' jahtliha^k kutsutasõ Se; no lastasõ läbi maässina är?, jahtliha' tetäse? Se

`**jaatum(m)a** jahtuda? jahtuss jahtu jahtuma

jaani/hain jaani-õnnehein `võeti jaani hainu ja pahti saina pilo vahelõ ega inemise jaost üt's, siss kua `kuivi ar?, siss üteldi, et soo koolõss jo ar? soo `aastaga (jaanipäeva komme) Se **-päiv** jaanipäev: 24. juuni jaanipäevä `üüse kävevä nõia^l lautõ pidi Se Pop; ku jaanipäevä hummogult `mõtsa `aeti `karja, mõni tõmmaß lehmäle tõrvaga vai `täütäga otsa pääle risti Se Kos; `vihtu iks tetässi inne jaani päivä Se Kos **-päiväne** jaanipäevane **-tuli** jaanituli `võtkõ egäüts `tunglõkõnõ jaanitulõlt ja tsusakõ `kapstihe Se Kos

jaanu ar jaanu, ari jaanu, ari ~ **jaanu, ari/kuu** jaanuar

`**jaarmark** jaarmarga jaarmarka aastalaat

jagama jaka? jaga jagi jaa jagama, jaotama nimä' jai? jo tyy kraami `kolmõ `päähhä Se; jagagõ nõ^k kraam `kolmõ `päähhä Se

jago jao jako **1.** jaotatud või jagatud osa (tervikust) vanaimäle om ka jago, viiess jago om vanaimäle Se; `kyyulja pandass kohe `külmä jakku (ruumi), muido nakass `hõnkama Se; [ma] võta nelli jako kõokõllast ja üt's jago elektrisinist, saa `väega illoßs rohiline Se **2.** teatud hulk, määr kooguga^l tõmpsi [ma] iks är? suurõ jao `tuhka Se Kos **3.** omand **4.** teatud aeg, ajavahemik, periood kats sutt tapõti talvõ jaoh Se V; üte^k kadaja ma'a omma? `iltsõmpa?, nyy saava^s sügüsetseh jaoh `valmist Se Kos **5.** piirkond mehe olli? ka Ukrai-na jao päält Se V **6.** liik, sort, tõug **7.** muud sait jako? (kas taipasid) Se; siss olõ õi^l taloh määnestki jako (edenemist), ku `võõra^p `prätäse? Se Kos

jah jaatussõna: jah sõss sai tyy vatsk, lağa jah, ümārgune Se S; `ratsala hobõsõga käve [kosilane kosjas] jah tyyul aiga vjil Se S

jahi/mijss jahimees

`**jahtma** jahti? jaht' jahte jahi taga ajama, jahtima

jahu/pudõr jahupuder

jahvatama jahvata? jahvatass jahvat' jahvatama uja veereh oll kivi, tyy jahvat' kõkkõ Se; käsikivi? olli^k kotoh, noidõga jahvatõdi jäl^k `kaaruu, teti `kiislat Se; rüä^k kasvatõdi är?, teti linnasõ?, siss jahvatõdi ar? Se; vaja `veškile minnä?, vaja terä? esi jahvata? Se Kos| Vrd `jauhtam(m)a²

`**jahvma** `jahva? jahv `jahvõ jahva jahvatama; peenestama lina `sjjme aganakõsõ? ja `määntse? `sääntse? peräpoolidsõ `anti `tsiolõ, nyy kõgõ halvõmbakõsõ? jahvõti `tsiolõ Se S| Vrd `jauhma

jakap jaagupipäev: 25. juuli

jaka/päiv jaagupipäev: 25. juuli `vindläse `kutsva iljapäiv, mij^k kutsu iks jakapäiv, taa om üt's pühi kõik Se; jaka päivä kol? päivä `peeti, midägi tetä es Se; imä üt'el: `laulkõ latsõ? jakapäivä äält Se Kos

jakk jaku jakku **1.** naistesärgi takune alaosa linatsõst `koeti `hammõ `käüse? ja `hammõ imä, `paklatsõst `hammõ jakk Se Kos **2.** (kõrrelise) sõlm, sõlmevahe **3.** liiges **4.** piisavus, jaguvus; jätk, pikendus olõ õi^p

pungah jakku ku naasõp Petserehe käävä? (ostavad liiga palju) Se **5.** *muud meil lina^f rabadu?, lina^k kõik^k katsa käänedü?, jumala jaku pää^t suur^t linarõuk* Se Kos

jakkama *jakada?* *jakkass jakašs* jätkama *niit kakõšs är?*, *saa õi nii jakada^k kui vaja* Se; *hammõ alonõ oll paklatsõst jakat* Se Kos

jakkuma *jakkuda?* *jakkuss jakku* jätkuma *puuvõisind vaest jakkuss õdagust* Se

jaklikanõ *jaklikadsõ* *jaklikast* jätkuline | Vrd *jakuline*

jakma *jakku?* *jakk* *jakk* *jak* *jak* jätkama, sõlmima

jaksa *jaksa* *jaksat* jagus

jakuline *jakulidse jakulist* jätkuline, järguline *hamõh oll kolmõ jakuline:* *hammõ imä, kääse? ja alonõ* Se | Vrd *jaklikanõ*

jal? vt *jäl?*

jalaga? *jalgsi väega liivanõ tji oll, inämbä* [ma] *lätsi iks jalaga?* Se Kos | Vrd *jalksi*

jalagagi? üldse mitte

jalakõnõ dem < *jalg* | kehaosa: *jalg mõnõl oll ka vanast jalakõnõ haigõ* Se Kos; *Maa^ra jovva ai imp jooštõlla?, jalakõsõ anna ai imp lupa* Se Kos; *ma päästi tätäl jalakõsõ? maalõ, pañni kängidsekese^k kuioma* Se; *tätä tull läbi iu, hämmäšs jalakõsõ? ar?* Se

jalal *liikvel kell katstõi-šskümme üjise, siss ommaki vana^t sita?* *jalal* Se Kos | Vrd *jalol*

jala/rätkene dem < *jalarätt esäl räbigu rõivatsõ^j jala rätke* all, *paklatsõ^j jala rätke^p pääl* Se Kos **-rätt** *jalarätt, jalarants jalaräti olli^p paklatsõ vai villadsõ?* Se **-täüs** *samm ka^ralatsõ^m mõõdi umma va^rjo, et mito jalatäüt saa, ku viis jalatäüt sai, siss oll vari lühkene, oll vaia kari kodo aia?* Se

jalg *jala* **1.** kehaosa: *jalg vanast võõti harassit ni ka^mmitsit, läts saista ai^j jalgu pääle, vot, mis ka^mmidsa?* Se; *pi^kk paⁿd jala ar? ja lei hälvätüse mano* Se V; *inne k^auti palja jalaga rohkõp* Se Kov; *tahtu us kiⁿni^j jalguga* (kängitsetult) *minnä?, et ar^k jakudõ^s saapa?* Se; *üte jala otsah* (ühel jalal) [ma] *kar^ksi viis versta kängäldä?* Se; *jalgo k^ankti aida repi pääl* Se Kos; *kae no^v vana^t rõipõgi pandva^t siidikapuda jalga* Se Kos; *kärmäšs and kasku käsile, a laisal koolõss kunn jala ala* Se Kos; *tsiakõnõ lei papilõ pää jalgu vaihhõlõ* Se; *talvõl suurõ külmäga puksõ olõki is jalah* [naistel] Se; *tä kõgõ kapõrd jalost, saa õs kavvu?* Se; [ma] *käve palastõ jalguga?, siss noidõ rüä kandsaga^k kõik^k olli^j jala^v veridse?* Se Kos; [tüdrukud] *ostva^s siidi sukakõsõ?, käävä^h Jii-haa, olõ õi^j jalolõ kulm* Se Kos; *tsiga läts alt papi jalgu* Se Kos; *siss* [ma] *kumardi kolm kõrd jumalalõ jalga* (kumardasin maani) Se; *oll sääne müüd, kosilasõlõ mano ja kumardi kolm kõrd jalga* Se; *imäle leeväpäts üškä ja esäle jummal^f üškä, siss kuma^rd jäl tyy mõrsa ni kosilanõ jalga noilõ vanõmbilõ* Se; *mis tetä?, piⁿkesel jala? ar^p pessedü?* Se Pod; *tsõgand kai, üt^e: teil om pikäline tji jalgu at^t ja kae, kohe tull minnä?* – Siberähe Se Kos **2.** pilutamisvõte **3.** alumine kandev osa, alus **4.** pikkusmõõt: ca 30 cm

jalg/laud voki-, kangastelgede tallalaud **-ratass** *jalgratas vanast olõ õs nii jalgratit,* [pulmalised] *tulliⁿ nelä jalgrattaga iih ja viištõi-šskümme hobõst ka oll mu sajah* Se Kos; *küll oll jälle kaia? jalgratast, kuiss taaga sata ai? maahha* Se

jalgu ette, tülinaks

jalgu/vahe jalgevahe [ma] *kaki linna ja pisi ka jyušk jalguvahet pite alla* Se

`jalki? vt `jäiki?

`jalksi jalgsi | Vrd jalaga?

jalo püstijalu *peremjüss jalo* `põssi Se

jaloh jalus, ees

jalol liikvel | Vrd jalal

jalots *jalotsi jalotsit* voodi jalgadepoolne ots, jaluts

jalotõllõma *jalotõlla? jalotõllõss jalotõlli* korduvalt jalutama *vaest tahat vähäl jalotõlla?* Se

jaluss *jalusõ jalust* kannus

jama *jama jamma* ebatasasus, muhk, mügar

`jandam(m)a *jannada? jandass jannašs jändama*

jano *jano janno* janu

janonõ *janodsõ janost* janune

`jaokõnõ dem < jago

jao/peräst piiratult, jaopärest *kiä kui pallo sei, olõ õs iks jaoperäst ei?* Se

jaost tarvis, jaoks *`võeti jaani `hainu ja `pañti saina pilo vahele ega inemise jaost üts* Se; *ka nii, jumala teno, kae?, üts* (põrsas) *jo `omgi papi jaost* Se Kos

`jaotama *jaota? jaotass jaot` jaotama napšiga `jaotõdi lavva vijirt piteh, õgalõ ütele `añti napšiga iks toda `viina kah* [pulmas] Se

jarmol *jarmoli jarmolit lõõtspill ku jarmol` oll, siss olõ õs `laulmiisi vaiagi?* Se; *jarmolit oll mitu tükkü kirmassih* Se| Vrd hermoñ

jauh *jauha `jauhha* pl. n. *jahu? jahu kañõbi?* [ma] *sur`bi ar? `huhmrõh, tei jauhast* Se Ja

`jauhkõnõ dem < jauh| peensuhkur *`pañti `sukri `jauhkõsõ`_puistati leevä kiku `vaihhõlõ* Se Kos

`jauhma *jauhha? jauh jauh` jauha* jahvatama; peenestama [ta] *jauh `kulda ni hõõrd` hõbõhhõt* Se; *sõss oll nui `pistü sääil* [käsikivi] *siseh, sõss `tuuga `aeti `ümbre ja jauhõti* Se La| Vrd `jahvma

`jauhtam(m)a *jauhta? jauhtass jauht` jahvatama `hernekamma ka teti: `herne? nuu `jauhtõdiva är?* Se| Vrd jahvatama

jo? **1.** (ajaliselt) *juba om mul tuu hädä olnu`_jo?* Se; *hummogult* [ma] *ai ka`ra `mõtsa, õdagult kodo`aeti, oll päävåkene jo jumalih* Se **2.** ju, muidugi *leib kuivati `hõste är`_ku suhar jo* Se Kov; *sõss kutsuti jo noid sugulaisi kah, noid mehe sugulaisi* [pulma] Se

jobikõnõ *jobikõsõ jobikõst* jupike

joht küll, küll mitte *siss ku sügüse pikä? üü? ja kõik` hubisass ja habisass, siss joht taha ar`_siih ellä?* Se; *ma `ütte ka `ültüt, ega es näe`_joht* Se Kos

`johtuma *johtuda? johuss` johtu juhtuma, sattuma` johtu tujud, et` palli` elläigi` sisse Se; johu õs mul Se; ku inemine oll rassõ`jatga, ku näkk koh,`hiitü sutt vai midä, ku kohe` johtu` käega nii` panda?, nii` saigi plekk` nao pääle Se Sa;` johtu sõss külänaaõ` tarrõ Se*

`jõnma *joõni? joõn` jonnõ joõni jonnima lats nakaß` üüse` joõma, es saa` üüse` maada? Se| Vrd` juõma*

joobõrdam(m)a *joobõrda? joobõrdass joobõrd` purjutama; hulkuma*

joodik *joodigõ joodikõ` alkohoolik, joodik jummal` hoia` toda näiot, kiä joodikõlõ lätt mehele Se; esä oll joodik, tõi viina? kodo ja jõi Se Pod*

`jootkunõ *jootkudsõ` jootkust joodiku moodi*

jooja *jooja joojat jooja*

joonikanõ *joonikadsõ` joonikast triibuline, joonik*

joonõh *hoolitsetud; korras ku om elläi` hõste joonõh hoiõ, om liha` tõrdo` ka tävve? Se*

joovk *joovka` joovkat sinikas*

joosik ~ joošk *jooskõ` jooškõ` siil*

joositõllõma *joositõlla? joositõllõss joositõlli ~` jooštõllõma` jooštõlla?` jooštõllõss` jooštõlli edasi-tagasi jooksma, toimetama` Maarä jovva ai imp` jooštõlla?, jatakõsõ` anna ai imp lupa Se Kos*

joosu/vüü *kitsas vöö, pruudi kingitus pulmalistele joosuvüü oll` koedu?` säitsmä langasõga? ja viie langasõga? ja linatsõst langast ja villadsõ` lõimõ? Se; joosuvüü oll kõgõ vähämbäkene Se*

joro *joro jorro joru, jorin sääil timä` kõkkõ jorro ai Se*

jorotama *jorota? jorotass joro` jorutama*

joud *jovvu` joutu 1. (füüsiline) tugevus, jõud` märku mul om viijl, a olõ õi inäp` joutu ei` võimu Se; [hobusega] saa õi jovvuga` tetä?, vaja märguga` tetä? Se Kos 2. majanduslik seisukord 3. mõjuvõim*

`joudma *jouda? joud` jovva suutma ku ütõ kotuss tarrõ lõõni` paatama, siss vaßt` joudanu ar` kistuta? Se Kos; ku` mitmast küläst tulõva kokko, kos sääil` joudsõ ilmalõ` anda? [kingitusi] Se; naistõ puhadelnä?, kats` tükkü oll, sõss sääil kua viijl` joudsõ?, sõss nõu?` rahvalõ` präädi? Se; [ma] sai siia` mehekodo, sõss` hiirssi tujud vokki nigu üsigi` jousõ Se*

joulu? *hrl pl jõulud*

`joutsahe *jõudsasti*

`joutsamp *jõudsam*

jovvukõnõ *dem < joud*

jovvuline *jovvulidse` jovvulist` jõuline, tugev*

jovvõdu *jovvõdu` jovvõttut` jõuetu*

juhatama *juhata? juhatass` juhata` kätte näitama, juhatama*

juht *juhi juhti* autojuht

juhtma *juhti? juht juht' juhi* **1.** sõidukit juhtima **2.** majapidamist korraldama

jułg *juł* *jułgu* julgus [mul] *olõ õs jułgu ütsindä mano minnä?* Se| Vrd `jułguss

jułgama *jułada?* `jułgass *jułass* tihkama; julgema *ma jułga ai?* ütsindä *puųti ka?* minnä? Se

jułguss *jułgusõ jułgust* julgus| Vrd jułg

jułgõ *jułgõ jułgõt* julge

jułgõhe julgesti

jumala täiesti, päris siih *om iks jumala* (hea) *elo* Se; [ma] *olli otsani jumala söömäldä?*, *nii paastõti* Se

jumala/annõh - *andõ -annõht* jumalaand; leib, vili

jumalaga? hüvasti *tulliva vanõmba jumalaga jätmä* Se; [lahkumisel vanematekodust] *siss kumařd tuų mõrsa ni kosilanõ jalga noilõ vanõmbilõ, siss and suud ja jätt jumalaga?* Se; *prossatamine om jumalaga jätmine* Se

jumalakõnõ dem < jummal| *oi jumalakõnõ, oi hüäkene, ku no* [ma] *mõistnu kirjä, taivakõnõ, olõss lugõnuⁿ ni kirotanu?* Se; *vüjkeistki mõista ai^k kuta?*, *jumalakõnõ, taivakõnõ* Se Kos

jumala/raamat usutekstidest koosnev raamat, pühakiri *paıp haarđ üldä?*, *et ei avida jumalaraamat ei^p pühä sõna, no m põrgo poolõ minek* Se Kos **-rikk** taevariik, paradis **-sõna** pühakirjasõna(d), piibel, palveraamat **-sõnakõnõ** dem < jumalasõna [nad] *veie' taha' ristteie mano, tij pääle*, [kõndimisvõimetu] *latsõ paını maahha ja siss sääl võtiva langa, et mähevä tuų latsõ jatakõsõ kiını?*, *loiva jumalasõnakõist* Se Va

jumalih loojas *hummogult* [ma] *ai kařa mõtsa, õdagult kodo aeti, oll pääväkene jo jumalih* Se

jumalihe looja *kařaga kodo* [ma] *sai siss, ku päiv läts jumalihe* Se

jummal' *jumala jumalat* **1.** *jumal miji? ei saa? ilm jumalalda? üle olõ kõrrõ minnä?*, *ku jummal' ei' tiia?* Se; *meil lina' rabadu?*, *lina^k kõik katsa käanedü?*, *jumala jaku pääł suur' linarõuk* Se Kos; *kolm asja om, mitä om rassõ täütä?* *jumalat patõlda?*, *võłga tasso? ni immä essä ravida?* Se Kos; *jumalalõ au, es miji' tiia tuųd tüllü* Se L; *jummal' hoia^k kas seräknit olõ õi üteh, latsõ' tuld teku ui?* Se **2.** *ikoon inne lihavõõdõt nätäl' aigu, tuų kutsutass urbõpäiv, siss tuvvas urbõkõisi tarrõ ja pandass jumala ette* Se Kos; *imäle leeväpäts üskä ja esäle jummal' üskä, siss kumařd jäl tuų mõrsa ni kosilanõ jalga noilõ vanõmbilõ* Se **3.** *hüüatustes; kivilenud väljendites ku sanna mihti, sõss ülti: jummal' sekkä sannakõnõ, ku sannast tulti, ülti: jummal' avida. ku külveti, sõss ülti: õnnista? jummal', a vasta vaia üldä?: anna' jummal' ku niideti, ülti: jummal' appi, vasta vaia üldä?: avitagu' jummal'* Se Kos; *koolipoisi arvulitse?*, *jummal' ku^p puřoh olli?* Se Ts; *ku urmi latsi ei olõ?*, *siss massa ai? ahnida?*, *oh jummal' võõrilõ habõlda?* Se Kos; *ka nii, jumala teno, kae?*, *üts* (põrsas) *jo omgi paپی jaost* Se Kos

jummal/arm armulaud *ma kipsi kõrvalõ, et las inne and toolõ tõõsõlõ naašele jummal' armu* Se

juńma *juńni? juń* *junne juńni* jonnima| Vrd `jońma

juńtlikanõ *juńtlikatsõ juńtlikast* **1.** ebaühtlane, tombuline **2.** jooniline, triibuline *vanast koeti väega ilosa juńtlikatsõ? puksi?*, *valgõ ja verrev ja sinine* Se

jupka *jupka jupkat* seelik

jupp *jupi juppi* väike tükk, jupp

jutakass *jutaka jutakast jutukas*

jutt *juto jutto* **1.** kõnelemine, kõnelus, vestlus; kõneaine *veli paänd pudõli lavva pääle, ai õks jutu`maalõ* Se; *muni`ütless hüä jutu pääle ka^k Juradi* Se Kos **2.** kuulmus, kuulujutt

jutuss ~ **jutuśś** *jutusõ jutust* **1.** jutlus **2.** muinasjutt *jutusõh oll nii, a mijj? olõ õi^t tyyd nännü?* Se; *tyy`tahtsõ nii jutussit aia?*, *latsõ? kõik` ümbre man* Se; *väega`luhkukõnõ jutoss, olõ õi illośś* Se

jututama *jututa?* *jututass jutut`jutustama*, juttu ajama *mõnõ? puhetõ`aigu jututasõ?* Se

jyyd *jyydu jyydut* see, kellega on joodud *minno iks kosõ vana tsura, lätsi esä`antulõ, maama viina jyydulõ* (rhvl) Se

juuda/sitt juudavaik

jyyk *joogi jyyki jook luhañ oll`tõrdo*, [seal] *tefti lehmile joogi?* Se

jyyma *juvva? jyy jõi* **1.** jooma, janu kustutama **2.** alkohoolseid jooke tarvitama, purjutama [ma] *ei jovva`liikvat ar^k ka juvva õi?* Se Pod; *kiä`jõidõ? ja kuladi?*, *nyy`jõi? kodo* Se; *esä oll joodik, tõi viina? kodo ja jõi* Se Pod; *ni Sergol ka matusõ pääl`kraami külät, sai süvva`ni juvva?* Se Kos; *mij`vanõmba jyy us, mij`vanõmba suidsuda as* Se Kos; *kośa`jõiva* (kosjaviina jõid) *ar? ja jäi nii`saandõ tyy asi* Se

jyyñ *joonõ jyynt* joon; triip *kađa nokki* (vaata nüüdki) *vijl omma`perse pääl sinidse joonõ?*, *kaś sinist jyynt* [peksust] Se Kos; *mij imäle tefti`ristijyynt`uñdrik* Se

jyyndõ korda

juuni/kuu juuni üte^k *kada jama ra oll^k keväjält*, *ümbre juunikuu* Se Kos

juur *juurõ juurt* **1.** (taime) juur, juurikas *huś õngõrdõlli säält taft juurõ alt`vällä* Se; *küündlepäävä lätt külmä süä`lahki, siss nakass puu juur lummõ`süümä* Se **2.** kõrva kinnituskoht *hiusõkõsõ? jo hiiro omma?*, *kõrvajuurõ^k kulõhhunu?* (rhvl) Se

juurinõ *juuridsõ juurist* juurtest valmistatud

juurõkõnõ dem < juur

juurõtuss *juurõtusõ juurõtust* ~ *juurõtuist juuretis leevä vaśna oll, juurõtuist iks`jäeti* Se

jyyk *joosu jyyku* jooksmine

jyykma *joosta? jyyk jyyk joosõ* **1.** kiiresti edasi liikuma, jooksmine *tij pääl maśsina? jyykva?* (sõidavad) Se Kos; *mine^m mehele, vaja joosta`nigu kundsäl`lõövä`tuld* Se; *munõ`viśksivä`pikkä`maalõ, et ei jovva joosta?* Se V; *tsura`joosiva`Piusa, tsukliva sääll* Se K; *valu vaśk jyyk`raatõ pidi* Se Kos **2.** voolama, valguma; midagi eritama *ryydlil`pañti taari`tõrdulõ ala, ryydlidõ pääle`pañti otõ?, leib`pañti tükä, muidu alt joosõ õi^h haamist taar`vällä* Se; [ma] *pañni lakadst`jalga, vesi kõik jyyk`vällä, a tsuvva seest joosõ õi?* Se; *meil jyyk uja nigu`habisi õnnõ* Se; *naksi nyy häüsä? ja süle`jyykma suust* Se; *puhta terä? joosi eräle, nyy`pañti koñti* Se; *mu imä laśk soonõverd, [ma]`pelksi et ar`jyyk no veri kõik* Se Kos **3.** edenema, laabuma

`juut` *juudi` juuti juut*

`juutma` *juuta? juut juut` jooda jootma*

jõgi *jõõ` jõkõ` jõgi`* Vrd egi

`jõudma` *jõuda? jõud` jõusõ` ~` jõudsõ` jõvva` suutma` kalõvanõ` sukmañni` rõivaás, kes tyy` kalõvast` jõudsõ` pallo` `osta?` Se Va; rebäne` jõvva` õs` inäp` `piiri` pitä?, liha` nõna` all` ja` soogu` ui?` Se| Vrd` `joudma`*

`jõuhõ?` pl *nahahaigus` jõuhõ?` olliva` musta?, peenikese?, kohe` kellelegi` `lei, kelle` käe` `sisse` vai` jala` `sisse` Se; nyy` õngõrdiva?, nyy` `jõuhõ` `sääl` siseh` ja` vallon` teivä` nii, et` inemine` es` jovva` `kanda?` Se*

`jõukahe` *jõukalt*

jäl?` ~` jal?` *jälle` `õrdohe` teiti` taarilõ` olist` siid, kel` olõ` õs` `olgi, tyy` tõi` jal` `kadajaossa?` Se; tsuvval` `kundsa` võt` mulgu?, [ma]` pañni` paiga` pääle, siss` jäl` `käve` Se Kos*

jälehehe` *hirmsasti, väga` üt` talo` suvistõpühi` puulpühä` kül` `jälehehe` `palli` Se*

jäletühe` *hirmsasti, väga*

jälg` jäle` *jälge` 1. (jala, käpa)` jälg` ku` kuu` rõiva` man` omma?, kerikohe` võit` minnä?, a` `jälgi` jättü` üi?` Se; tarõ` täüs` umatsit, `üttegi` tunnõ` õi?` ? – uma` jäle?` Se Kos 2. arm` arst` `mähke` kiñni` `Jhaava?, a` `hao` pääle` jäivä` jäle?` Vas*

`jälki?` ~` jalki?` *jällegi, uuesti` räpikul` oll` kats` `pruñti, `jälki` `pañti` kaarusõ` säälä` pääle, verrev` ja` halass` Se Ts*

jälle` jälle` *jälehet` jäle, kole` miim` `matussih` omma` `väega` `suurõp` `pliidi?, jälle` `õkva` om` Mõlah` Se Kos; tulõkahõ` om` kõkõ` jälehep` asi` Se; taa` asi` läts` jo` `kõigilõ` jälehhess` Se*

jämme` *jämme` jämeheet` ~` jämmet` 1. paks, jäme; tüse` ku` jämme` `langa?, saa` paks` rõivass` Se 2. jämeda-koeline, tihe` 3. suur, ränk*

`jämmüne` *jämmüdse` jämmüst` jämedune*

`jämtüss` *jämtüse` jämtüst` tihedus; jämedus*

jäneés` *jänese` jänest` jänes` jänese` tegevä` `kurja` ka?` Se*

järeh` *järel*

`järgi` ~` järgi` *(ruumiliselt)` järele*

järisemä` *järistä?` järisess` järisi` kõmisema` ku` `kuuljat` `naatass` `vijmä, sõss` `kelli` põrotõdass` nii, et` kõik` järisess` Se; kõik` järisess, ku` `kelliga` `lõüdi` Se*

järv` *järve` järve` järv` käve` ma` `Suurdõ` järve` `püüdmä` [kalu]` kinnastõga?` Se*

järvekene` *dem < järv*

järämä` *järrä?` järrä` järäsi` norima, näägutama` päävä` mijs` maka` är?` ja` üü` `otsa, uni` tulõ` õi?` ja` järrä` pääle, `sõimass` pääle` Se*

jätmä jättä? jätt jätt jätä jätma; säilitama, alal hoidma tulliva vanõmba? jumalaga jätmä Se; [lahkumisel vanematekodust] siss kuma?d tuu mõrsa ni kosilanõ jalga noilõ vanõmbilõ, siss ahd suud ja jätt jumalaga? Se; prossatamine om jumalaga jätmine Se; tütarõd Krasnaja-rskihe iks jätetänü es Se; milless seo maailm no^k ka naid latsi jätt ja lahku mindäss Se Kos; ku kuu rõiva man omma?, kerikohe võit minnä?, a jälgi jättü üi? Se; leevä vašna oll, juurõtuist iks jäteti Se

jäämä jää? jääss jäi 1. kuskil või teatud seisundis püsima; teatud seisundisse sattuma, muutuma, saama kiä jõiõ? ja kuladi?, nuy^l jäi? kodo Se; ei^h haaru rõivast kavvõmbakõistõ, häbehhüse jäävä^v vällä Se L; sa vinne kjiilt mõista ai?, sa jääde hätti Se; lammass võtt uma^v vitlakõsõ šalga ja läts kõõga edesi, jää äs tarrõ es kedägi Se Kr; lamba?, noid tiia? es kiäki^k kos jäi? Se; tihka ai^l tjiühhi minnä?, ku [sa] iltest jääde? Se 2. alles jääma, säilima ainult sann, taa oll jäänü? Se Kos

jüri jüri jürri jüripäev: 23. aprill

jüri/päiv jüripäev: 23. aprill ku om kapst maapäevä lumi katusõ pääl, siss jüribä om aiaveereh Se Kos; kual latsõl omma^s seräknä üteh, tuld teku ui? inne jüri päivä Se; inne jüri päivä kauti jo kõrro karah inne vatgõt Se

jürähhütmä jürähhütä? jürähhüt jürähhüt nārima

jürämä jürä? jürä jüri jüräma| Vrd ürämä

K

ka¹ ~ ka? ka, samuti munõvoori jäl oll hainamaa tahe ka? Se Kos; a kada meil oll no? pjiitre paast ka? viis nädalit Se Kos; anna no iks tõsõlõ ka marku, sa^k ka tii is maa mulka paalt ja taiva tähti paalt, sinno ka iks om opat Se Kos; tsassonah iks oll kündlekar^b bikõnõ ja oll kündliid ka Se Kos| Vrd kah

ka² vaata, vaat ka nii, jumala teno, kae?, ütš (põrsas) jo omgi^p pa^pi jaost Se Kos| Vrd kae

kaab kao ~ kaabo kaabo kaabu mia tä tsura pää pääle paänd, tuust (sõrmusest) tull kullandõ kaab Se Kos| Vrd kaap¹

kaabitsam(m)a kaabida? kaabitsass kaabi^ts kaabitsema esä tull sannast kodo, üt^l: kaabidsa väidsega? mul sälgä Se; havvõ sooligu kaabitsat väidsega är?, keedät är? Se Pod

kaadsa? pl kaatsu kaatsu, sg g kaadsa linased või takused meeste püksid mehe esä läts Peliko^vva hainu perrä katškümmend versta talvõl, ai vatgõ? linadsõ^k kaadsa^l jalga Se Kos; [sa] umblõ esäle pääl^mätse^k kaadsa?, püredä är?, siss las timä aja katõ^k kaadsa? jalga Se

kaadsakõsõ? pl dem < kaadsa?

kaal¹ kaala kaala 1. kehaosa: kael sanga? oll^t kaala salidu? Se Kos; nä võtsõ ümbrekaala ütstõist ja aⁿnⁱ suud Se 2. eseme kaela meenutav kitsam osa

kaal² kaalu kaalu 1. kaalumisevahend, kaal 2. linade kaaluühik: 10 puuda (160 kg) määne neli kaalu linnu saanu?, a kõik puha^s, palli är? Se

kaal⁴ kaali kaali kaalikas

kaal² kaali kaali 1. pruudilini^k kaal^võõdõti laulatõh päält ar? Se 2. laudlina kaal^v oll lavvarä^t Se

kaaladsi? ~ **kaaladsõ?** pl *kaalatsidõ kaalatsit* setu naiste hõbemüntidest keed *kaaladsi ommaki nyü' tsaposka?* Se Kos; *suur`ruublitükü kõrd, nyü ommaki^k kaaladsõ?* Se; *kaaladsõ?* ja *kaalakõrd om ütš* Se

kaala/kõrd väikestest hõbemüntidest setu kaelaehe *ütte^k kaaladsõ?*, *kaalakõrd vai kaalaraha?*, *tyü om ütš* Se **-raha?** pl väikestest hõbemüntidest setu kaelaehe *kaalarahhu olõ õi?*, *tyü^p poig tälle kaalaraha^k ka?* *vijl* Se **-rätt** kaelarätt **-suun** kaelasoon

kaaldanõ *kaaldadsõ kaaldast krae;* kaelus *kaaldanõ oll olõmah, a kõvõra puuga?*, *tyü tähendäss, et lõigati üte poolõga?* Se; *kaaldanõ om ümbre kaala* Se

kaal/kellä? pl kuljused *esä pañd hobõsõlõ kaalkellä^p pääle* Se

kaalma *kaalu?* *kaal kaal'* *kaalu kaaluma*

kaalsa *kaalsa`kaalsat* kaalult raske

kaap¹ *kaabo`kaapo* kaabu | Vrd kaab

kaap² *kaaba`kaapa* kapp *siss olli iks kirstu?*, *siss olõ õs`kaapa, no omma^k kaaba?*, *ei olõ^k kirsta* Se Kos; *milless pandass pänilä`hainu`kaapa* Se Kos | Vrd kaapp

kaapma *kaapi?* *kaap`kaapõ* *kaabi* kaapima

kaap/küpär kaapkübar

kaar *kaara`kaara* kaer *kaaruga olõ õs üvähämist* Se; *oll kama ka kul?*, *tyüyd teiti kaarost* Se; *kats`tuñni või ei^h hobõsõlõ`anda`juvva ei^k kaaru ku hopõñ hämm om ja kost sõidust tull* Se Kos; *kaara^k kahriti`huhmrõh* Se

kaar *kaari`kaari* **1.** niidukaar **2.** viirg, rida *pilluti lina maha kõrrast,`võeti`köütest vallalõ ja siputõdi nii lakka kaari`myüdu* Se

kaara- kaertest saadud või tehtud, kaera- *peesütüss teiti kaarajahost* Se; *ku latsõ^l tahtsõ, siss kaara`jauhha puistõti vijj`sisse, tyü oll moñ* Se; *perehvaalkass kala olli?*, *sibula syüllijim, terri`añti, kaara`kiislat, kamma* Se; *kesvä`oõgõ ja^k kaara`oõgõ andass hobõsilõ* Se

kaari kaarjalt, ringiratast

kaarnidsakõnõ dem < kaarnits *kalamehe^k käve?*, *neil oll sääne ravvanõ kaarnidsakõnõ* Se Sa

kaarnits *kaarnidsa kaarnitsat* mahumõõt ja mõõdunõu: (3,8 l) *kalamehe^k käve?*, *neil oll sääne ravvanõ kaarnidsakõnõ, kõik kutsi kaarnits* Se Sa

kaarssma *kaarssi?* *kaarss`kaarssõ* *kaarsi* kraasima | Vrd *kaarsma*

kaart *kaardi`kaarti* kaart *ütš tark oll Petserih,`kaartidõga (mängukaartidega) kai, käe pääle kai ja otsa pääle kai* Se Pop; *olõ õs ull tsõgand ka, ar^l tuñd`kaartidõga?*, *ütel: teil om pikäline tji`jatgu añ* Se Kos

kaaruss *kaarusõ* kaarust palmitsetud ilupael *mustal rüvvil muud es olõki is ku kaaruss oll koet nii`ümbre^k käüste* Se; *vanast oll sarahvañnil kaarusõ ala^p pantu* Se; *piilkakõsõga [ma] koi kaarusõ?*, *pañni alavijirt pite kaarusõ`ümbre`käüste ja siist rinna mant`alla* Se; *räpikul`jälki`pañti kaarusõ?* *sälä pääle, verrev ja halass, kaarusõ olli^v verevät ja halast* Se Ts; *rüüd oll must, linanõ, tyül olli^p proimõtõ man ja rinna iijn kaarusõ?* Se Ts

kaarõ? pl `kaartõ `kaartit räästas kabo kaess `kaartõst, `silmi pilost pilgutõllõss (rhvl) Se

kaas kaasõ kaast kaas lats läts kao kaasõ pääle ja sinnä jäi magama ni `kuyli är? Se

kaasigõ? pl kaasikidõ kaasikit ~ `kaasõkõ? pl `kaasõkidõ `kaasikit pulmalaulikud; kaasitajad

kaasikutma kaasikuta? kaasikut kaasikut' kaasitama

kaasitam(m)a kaasita? kaasitass kaasit' kaasitama

`kaasõkõ? vt kaasigõ?

kaasõkõnõ dem < kaas

kabistama kabista? kabistass kabišt ehtima, riietama

kablakõnõ dem < kabõl imä puhašt harasõkõsõ ar? ja sõss kablakõsõga kõüt kiñni? (harja valmistamisest) Se Kov

kablanõ kabladsõ kablant nõörist tehtud

kablutama kabluta? kablutass kablut' 1. paelu taha ajama 2. kõietama

kabo kabo kapo tütarlaps kabo kaess `kaartõst, `silmi pilost pilgutõllõss (rhvl) Se

kabõhhiñõ kabõhhiitsõ kabõhhiist noor neiu, naine

kabõl kabla `kapla pael, nõör; kõis ku `Maara `vasta võta ai?, siss kül? lähä pää pääle vette vai kabla `otsa (poon enda üles) Se; kañebi kabla? olli^k kõva? Se; hanguga pööreti peeñokõnõ kabõl' Se Kos; `võeti kabõl' vai `paklist teiti pletenits, `aeti nõgla `perrä (tõõjalatsite valmistamisest) Se Kos; pangu ut^k kjiilt `kapla, `laulkõ? ja olgõ^r `rõõmsa? Se Kos; kabla^l Javvagu küleh ja sõss `naati sõkkamma Se; `muštass eläjä är?, elläi saa nõrk, `kapluga kistass üless Se; tsuvvalõ `tsärkme? nõglaga tsusitass nigu om kost kablaga võtta? Se Kov; viie kablaga härmävidäja kiri (koemuster) Se Kos

kabõl' `päitse? pl nõörpäitsed

kada vaata, näe (siin); ennäe kada nõkki (nüüdki) vijl omma^p `perse pääl sinidse joonõ? [peksust] Se Kos; a kada meil oll no? `pijtre paast ka? viis nõdälit Se Kos; keht pandass kada kardokidõga ütte patta `kijmä Se

kadah vaata, näe (siin) nii [ma] hoolidsi `hindälle rahakõpikat, siss kadah sai seo tarõ Se Kos

kadaja- kadaka- kadajaviiso? omma^k kõva?, kõvõmba^k ku paiudsõ? Se P; kadajamaña `taari olõ õs pallo Se Kos

kadinits kadinitsa kadinitsa viirukipann paþp kaditass kadinitsaga noid `kufjit Se; kadinitsast tulõ tyy `küñdle sau Se; tooross and papilõ kadinitsa kätte Se

kaditama kadita? kaditass kadit' viirukit suitsetama paþp kaditass pühapävä matusõ ar? ja lugõ noid poñminanjit Se; paþp kaditass kadinitsaga noid `kufjit Se

kadonu? kadonu kadonut surnud kadonu? velenañe tyy kuivatuisi `kruussõga jõi tsäid Se; mul kadonu vanaimä `elli, tyy `mõistsõ lakadsikõisi, `säñtsit `viisa kuta? Se

kadonukõnõ dem < kadonu?

kadrina/sańt kadrisant

kadsa *kadsa katsa* kimp; pundar; kera *tuy* (lina), *mis* [ma] *soi ar?*, *kääni kääniüssehe, tuy oll kadsa* Se; *kadsa oll tuy* (lina), *mis oll är^s suit, puhass, `präätamise jaost* Se; *meil lina^r rabadu?, lina^k kõi^k `katsa käänedü?* Se Kos

kadsu vt katsk

kadõ *kadõ kadõhhõt* kadetseja, *kade võhlul vinü üi^v vili ja kadõl kasu ui^k kari* Se; *muni inemine om kadõ, täl ei^r tahtu `anda? tõõsõlõ `marku* Se Kos

kadõhhuss *kadõhhussõ kadõhhust* kaetamine, nõidumine *ku kiä sullõ midä halvastõ `ütless, `ütte `vasta, et sullõ hinele kõi^k, siss saa õi^k kadõhhust, no kuulõ õi^k kadõhhuisi* Se

kadõrna/päiv kadripäev: 25. november (v.k.j. 12. detsember)| Vrd `katri/päiv

kae *vaata olõ õs siss siidikaputit, kae no^v vand^r `rõipõgi `pandva^s siidikapuda `jalga* Se Kos| Vrd ka²

`kaehhama `kaeh^ta? `kaeh^hass `kaeh^ti kurja silmaga vaatama

`kaehtam(m)a `kaeh^ta? `kaeh^tass *kaeh^t* kurja silmaga vaatama, kaetama

`kaehhutma `kaeh^huta? `kaeh^hut `kaeh^hut^r kaetama; korra^s vaatama

`kaejats `kaej^tsi `kaej^tsit pl (hrl väliskohakäänetes) *katsikud kiä läts `kaej^tsilõ, toolõ pidi noorik `andma vüü* Se; *piirakut viia es `kaej^tsillõ, et sõss koolõss lats är?* Se

`kaema *kaia?* *kaess kai 1.* vaatama *üts tark kai mu käe pääle ja otsa pääle kai ja üt^r: sa jäät suurõ `murrõ ja vaiva `sisse* Se Pop; *timä `õkva^k ku^k kiräst kaess, täl tulõva nü^s sõna?* *nii `loohvkahe* Se; *`saaja laat, `saani `kaetass* Se Kos; *papil poig ja tüütär lätsi^s siss `itma `kaema* Se Kos; *a läke^k `kaegõ?, seo iks määne kuniga maja om* Se Kos; *angõⁿ nigu meile vanast `anti (peksti), sõss kae^k ku lää ei^k külä `aidu pite latsõ^v videlemmä* Se Kos; *ka nii, jumala teno, kae?, üts (põrsas) jo `omgi^p papⁱ jaost* Se Kos; *kabo kaess `kaartõst, `silmi pilost pilgutõllõss (rhvl) Se; meil ei vöi vannamiist `laskõ? `nyuri eläjit `kaema, tollõst saa nii ruttu silm* Se; *ku [sa] takah `kaedõ?, ku uma? läävä?, sõss saa `väega ikäv ellä?* Se P 2. *valvama suur kari om, ma^k ka neid `ümbre^r `tsõõri jovva õi^k `kõiki är^k kaia?* Se Kos; *omma kerigu vanõmba? vai toorossa?, kerigu `perrä `kaeja muidoki* Se L 3. *külastama 4.* *hankima, otsima*

kağa vaat(a) *kağa vanamiis om `haigõ, puhetõ pääle vaia `hoita rahakõist* Se S

kago vt kãgo

kagoh vaat(a) kus

kagoss vaat(a) kus

kagost vaat(a) kust

kagu vaat(a) *kui tüütär ka kahits, et kagu saa õs mul `mintüss, saanu mullõ taa kuld ni hõpõ ni tõld ni ratta?* Se Kos

kah *ka vanast oll Trubal kah suur külä* Se Kos| Vrd ka ~ ka?

kahanõma *kahada? kahanõss kahasi kahanema*

kahhar kahara kaharat haraline; kohev lina om jo kahhar `väega?, lina kukk lätt vett täüs Vas U; pudsu `koeti pulgakõistõ pääl, timä lõigati lakka, siss oll kõik kahhar alt Se

kahitsam(m)a kahida? kahitsass kahits **1.** kahetsema, kahju tundma; haletsema ku [ma] lännü üs, siss elu iä kahinu? Se **2.** kaetama

kahmutuss kahmutusõ kahmutust judin, värin

kaõ ~ **kaih** kaõ `kaihho õnnetus; aineline kahju; kahjutunne a ku esõ tegevä ruuht, siss `võtva rümmigu tävve, tüyd olõ õi kaõ Se Kos

kaõlik kaõliku kaõlikku kahjulik

kahr kahro `kahro karu kahr, tüy sinnu ränts ku`_pallo, tüy tapa õi är? Se Sa; maama süü soe võrra, rõivast kakk kahru võrra Se; kahru^k`_kaksi`_lehmä poolõst Se

`**kaõma** `kahri? kaõ `kahrõ kahri ohteid ja kesti eraldama, ivama kaara^k_kahriti `huhmrõh, `pekliga pesseti `huhmrõh Se

kahru/sammõl karusammal -**vabarn** kitsemurakas

kahrõh `kahrõ kahrõht **1.** krobeline, kare **2.** karm, vali

`**kaõvli** `kahvli `kahvliit kahvel peräst tullit`_traadidsõ `kahvli?, traadist `säedü?, kolmõ harolitsõ? Se V; puu `luidsaga livvast `süüdi, `kahvliit olõ õs olõmahki? Se

kai vt `kaema

`**kaibam(m)a** kaibada? `kaibass kaibaõs **1.** kaebama, süüdistades teatama **2.** kurtma

`**kaibma** `kaiba? kaib kaib`_kaiba impers **1.** kaevama meil kaibõtass haud ette Se Kos; mij^k_kaibi `mõtsa pedäjä ala liiva kooba?, siss `ellim`_sääl kuu `aigu Se; mõnõ? mehe? lätsi`_tõistõ `paika, nüy olõ õs nii `kuypõ `kaibnu? Se Kos; kiä kässiga?, kiä `lapjuga?, kiä minga`_sai, kõik kaibi`_`hauda Se Kos; mij^m`_matussih omma^v`_väega`_suurõ`_pliidi?, jälle `õkva om Mõlah, `väega`_rassõ^k`_kaiba? Se Kos; havva `kaibjalõ hiideti `kinda? käe`_vaõgõst Se; kooni^k_kerikoh oldass nikavva om haud ka kaibõt Se **2.** (labidaga) kartuleid võtma ot sa suuanik, esi olõt oodussil ja, `mõtlõ^k_kängäldä^k_kaibat kardokit Se **3.** õõnestama [me] võti`_tüy vesimä ja kaibi?, siss livva lohokõsõ`_puu `sisse Se Kos

`**kaibuss** `kaibusõ `kaibust kaebus, süüdistus siss tull `kaibuss mu`_pääle Se

kaih vt kaõ

`**kaitsma** `kaitsa? kaits kaits kaidsa **1.** hoidma, karjatama [ema] kaits `karja ja sa olli^k_kofiga sälah imäl Se **2.** eemale tõrjuma ku latsõ`_sai^k_kaõõbi kohho `maitsa?, tüyd jovva as mant ar^k`_kaitsa? Se; nii pallo oll `moõškõ, [ma] mahadi ja kaidõi nao ijst Se Kos

kaiv kaivo ~ kao `kaivo kaev lats läts kao kaasõ pääle ja sinnä jäi magama ni `kuuli är? Se; mij^k_kaost ka^k_kannõti pallo vett Se; neläkese sõsaridsõ?, ütte `kaivo kusõsõ?? – `lehmä nüstäss Se Kos

kakatam(m)a kakata? kakatass kakat`_kaagutama

kakk kaku kakku öökull, kakk

kakk kaku kakku kakk

kakkama *kakada?* *kakkass kakašs rebima susi kakašs immissel kōtu puruss* Se Kov

kakkuma *kakkuda?* *kakkuss kakku katki kuluma vōi kulutama viiso?* *olli?* *pakladsō?* *ruttu joht kakku us nuy?* *viiso* Se Kos

kakkōma *kakōda?* *kakkōss kakōšs* rebenema, *katkema timā om`väega`helde hiingega?* *a tōsō käest kakkō õi?* *midägi?* (ei pudene) Se Kos; *ni rebäsel kakōšs kōtt ar?* *tulli?* *nuy?* *hani?* *pudsajidōga`vällä* Se Kos; *niit kakōšs är?* Se

kaklōma *kakōlda?* *kaklōss kakōl?* *kaklema*

kakma *kakku?* *kakk* *kakk* *kaku* **1.** *katkuma, rebima; kitkuma`tahtu us kiini?* *jatguga* (kängitsetult) *minnä?* *et ar?* *kakudō?* *saapa?* Se; *linnu kakuti käsitsilla?* Se Sa; *lamba?* *kaki?* *keti?* *vallalō ja pagōsi kodo* Se Kov; *maama sūiū soe võrra, rōivast kakk kahru võrra* Se; [ma] *kaki linna ja pisi ka juyšk`jalguvahet pite`alla* Se; *tōsō?* *sōsarō?* *kōik?* *raaso kakuti`katski?* Se; *neo?* *latsō?* *rōipō?* *ka?* *sukugi?* *kuulō õi?* *ōkva itodu, kōik käävä?* *külä`aidu pite maasikit kakkuh* Se Kos; *lakadsi?* *kaki* [ma] *ruttu ar?* *paiukoorōst vai lõhmusōkoorōkōsōst lakadsi?* Se **2.** *kiiresti jooksuma, liduma kaki mi säält minekit mant ar?* Se

kaksama *kaksada?* *kaksass kaksasš* ~ **kaksōm(m)a** *kaksōda?* *kaksōss kaksōšs* **1.** *kord vōi paar tõmbama, järsku rebima`ritka ka* [ma] *olō kaksōnu* Se; *kahru?* *kaksi?* *lehmä poolōst* Se **2.** *jooksuma*

kakōluss *kakōlusō kakōlust* *kaklus täl kakōlust`kinkagi olō õs* Se

kala *kala kalla kala mine eloiäst`türmä kallo peräst* Se V; *kušk om üle kallo kala* (kōigist kaladest parim) Se; *ku suur`kärbläne situss, kõrrapäält kalol vagla?* *pääl* Se Pod; *vanast oll sült luiōga?* *kala?* *päiega?* Se; *langaga pandasō?* *kala?* *üle orrō* [kuivatamisel] Se; *timahavva oll kalta`väega`kōvva kiä püviviä* Se V

kalakōnō *dem < kala ma paašti, sei katakōisi, tiitkōisi* Se

kala/miijšs *kalamees, kalur kalamehe?* *käve?* *neil oll sääne ravvanō kaarnidsakōnō* Se Sa

kalanō *kaladsō kalast kalarikas*

kalduma *kalduda?* *kalduss`kaldu sattuma tulli õks sa üläga üteh ja kasaga üteh`kaldu?* *üläl umma iks ka`uhkō umadsō?* *kasal suurō?* *sugulasō?* (pruutneitsi laulust) Se Kos

kalg *kalō`kalgō* **1.** *kōva, kalk tuyd aho iist`vatska sūiūt inäbä ku kalōbat`leibä* Se; *liinah kivigi kalg jala all* Se Kos **2.** *südametu, karm*

kallahtumma *kallahtuda?* *kallahtuss kallahtu* *korraaks kalduma*

kallihi *kallilt*

kalliss *kalli kallist* **1.** *hinnaline, palju maksev; väärtuslik mis`kallip ku uma?* *latsō?* *liin massa ai?* *latsi* Se Kos; *ku`rohköp annat, siss olt* (oled) *iks`armap,`kallip* Se; *sanga?* *omma?* *kalli?* *tsaposka?* Se **2.** *õnnis, püha, pühalik`talsipühi ka`peetäss kol?* *päivä, kalliss pühi* Se S

kallošk *vt kalošk*

kallusköllōma *kalluskōlla?* *kallusköllōss kalluskōlli* *kōikuma, vankuma*

kallutam(m)a *kalluta?* *kallutass kallut`kallutama*

kallõh `kaldõ kallõht veerjas nõlv, kallak rebäne kõõ laul: kõrõluu, karõluu, kari süü `kaldõh, esi^m mähgi mäe pääl Se Kos

kallõv kalõvi kalõvit täisvillane vanutatud riie, kalev ma vannudi `rõiva ar?, tõõnõ kere `rõiva kerä pääle, ku keräst võti vallalõ, siss oll nigu kallõv Se

kalošk kaloški kaloškit ~ **kallošk** kalloški kalloškit kaloss

kalõhhum(m)a kalõhhuda? kalõhhuss kalõhtu kõvaks, kaledaks muutuma kardokavadsa^k katõhhu us ni^p pia ar^k ka? Se

kalõvanõ kalõvatsõ kalõvast kalevine kalõvanõ `sukmahni rõivaas, kes tyy kalõvast `jõudsõ pallo `osta? Se Va; `sukmahin oll kalõvanõ Se Ts

kama kama kamma kama oll kama ka kul?, tyyd teti kaarost Se; perehvaalkass kala olli?, sibula suullijõh, teõri `ahti, kaara `kiislat, kamma Se

kama/jahu kamajahu `mõlli teti, `pahti kama jahu vij `sisse Se

kamandam(m)a vt kammandam(m)a

`**kambrõ** `kambrõ kammõrd kütteta eluruum; sahver

kañbsikõnõ dem < kañps

kañm kañmi `kañmi juukseamm

kammandam(m)a kammanda? kammandass kamañd ~ **kamandam(m)a** kamanda? kamandass kamañd toimetama, õiendama ma iks inäbä suvõl paõgõ, suvõl om hüä väläh kammanda? Se

kammanduss kammandusõ kammandust toimetamine, toimetus

kamañ kamara kamarat **1.** seanahk, kamar latsõ? habõ? ütõ tõõsõ ijõst tyyd tsia kamarat Se **2.** paksem (pealis)kiht

kañmidsõkõnõ dem < kañmits kañmidsõkõnõ `hämmüss är? ni `katski? Se

kañmits kañmidsa kañmist kañmitsat **1.** kammits (loomal) kõik külä hobõsõ olli?, kañmitsõh olli? Se; lehm kañmitsah, `aigupite kau ja süü kuipallo Se **2.** mingi takistav tegur vanast `võõti hañssit ni kañmitsit, lats `saista a^p jalgu pääle, vot, mis kañmidsa? Se

kañps kañbsi `kañpsi ~ **kañss** kañsi `kañssi villasest riidest kehakate: liibuva pihaga naistejakk; meeste voodrita pihtkuub kañps oll `tinga täüs Se

kana kana kanna kana haõ^k kü^p putusõ^k kanna Se

kana/kull kanakull

kanakõnõ dem < kana haõkõsõ veevä^m munnõ ja tsipa^k kanakõsõ söövä^k ka ar? Se Sa

kana/muna kanamuna nyy olli? `säantsõ^k kivikese^k ku kanamuna sora, ni suurõkõsõ? Se Kos -`ñaoga? kanapime kana `ñaoga `mõrsa, tyy näe e^s silmist Se

kananõ kanasõ kanast kanapoeg

kanarigu- kanarbikust tehtud, kanarbikku sisaldav

kanarigunõ *kanarigutsõ kanarigust* kanarbikune

kanarik *kanarigu kanarikku* kanarbik *tah palo pääl kanarikku pite`kauti karaga?* Se Kos

kanasõkõnõ dem < kananõ

kañatama *kañata?* *kañatass kañat`taga* ajama, kihutama

kand *kannu`kandu* **1.** känd [ta] *pess, pess, pess ni kavva ku sääl paatäüis raha kannul aht* Se Pod **2.** eakast inimesest

kañdiline *kañdilitse kañdilit* kandiline *naglalitse`tükü`võidu,`sääntse`kañdilitse?* Se Kos

`**kañdja** `kañdja `kañdjat rase

`**kañdli** `kañdli `kañdlit kaenal *vanast`pañti laastoga?* `kañdli ala? Se| Vrd `kañgli

`**kandma** ~ `**kanma** `kanda? *kand kañd kanna* **1.** ühest paigast teise kandma, tassima *poisi`niidi?, naase`kañni`kokko ni riibi`peñri* Se; *miñ`kaost ka`kannõti pallo vett* Se; *kas sa`mälehtä ei`ku imä kotiga sinno karah üteh kañd* Se; *üts seto kañd`suuri`palkõ kodo kilo`meetrit kol? sälah, tyy tõi säläga ar?* Se **2.** peal lasuvat raskust välja kannatama *ma kellätoñnih uma`pääga kanna ai? imp`kavvu?* Se; *nyy õngõrdiva?, nyy`jõuhõ`sääl siseh ja vallu teivä nii, et inemine es jovva`kanda?* (nahahaigusest) Se; *kual pää oll kõvõp, tyy kañd`savvu* Se **4.** lubama, võimaldama **5.** rase, tiine olema **6.** riietusesemeid, ehteid, jalanõusid kandma

kandora *kandora kandorat* vallamaja; külanõukogu

kands¹ *kandsu`kandsu* **1.** konts, roots, tüügas [ma] *käve palastõ`jalguga?, siss noidõ rüä`kandsaga`kõik olli`jala`veridse?* Se Kos **2.** leivakannikas *ku ahost`võeti`vällä leevä?, siss [ma] muñri iks noid`kandsa* Se Kos **3.** vare(med)

kands² *kandsu`kandsu* kaitseehitis: kants

kandsukõnõ dem < kands¹| konts

`**kanga/peepe?** pl kangaspuud [ta] *tull kodo, siss naas`jäp`piñli`vällä kasima,`kanga`piñli* Se

kangass ~ **kangañs** `kanga kangast kangas *põöra pääl`veeti kangast, pikkä kangast saa ai`vitäki saina pääl* Se

`**kañgli** `kañgli `kañglit kaenal | Vrd `kañdli

`**kangru** `kangru `kangrut kangur

kangutama *kanguta?* *kangutass kangu`siia-sinna* liigutades välja tõmbama

`**kangõ** `kangõ `kangõt **1.** jäik, paindumatu; järeleandmatu **2.** tugev, kõva, suur **3.** kehajõult tugev, võimas **4.** hakkaja, tubli

`**kangõhe** väga (palju); tublisti

kannahhama *kannahta?* *kannahhass kannahhti* kannatama, taluma *mia jummal`om suditanu?, tyyd piät kannahhama* Se; *ma`kannahha ai`laiska* Se

kannahtam(m)a *kannahta? kannahass kannah'* **1.** kannatama; taluma *mul`väega süä`haltass, ma jovva ar^k kannahta?* Se T; *kohegilõ saa ar^p `paeda?, piät kannahamma* Se **2.** sallima

kannahtuús *kannahtuse kannahtuist kannatlikkus; vastupidavus*

kañnikõnõ *kañnikõsõ kañnikõist kannuke`kufja om kañnikõsõh, kerikuh pandass tyy kañnikõsõ manu künnel`palama* Se Kos

kañni/puu? *hrl pl kaelkoogud ütš oll`katla, tõdnõ oll pañg kañnipuu otsah* Se

kañnistik *kañnistigu kañnistikku kännustik, raiesmik*

kannukõnõ *dem < kand| känd*

kannuss *kannusõ kannust kannus kikkal ka üldäss kannusõ?* Se

kañt *kañdi`kañti* **1.** (täis)nurk; kandiline tükk **2.** maanurk, piirkond *siih`mõisit es olõ?, seoh kañdih õks kuulõ õs`mõisit kõnõldavat* Se

kañõbi ~ **kañebi/koho** *-koho -kohho kanepitemp kañõbi^s surbuti är?, sai kañõbi koho* Se Kos; *kañõbi kohho`süüdi leeväga?* Se Kos; *ku latsõ^s sai^k kañõbi kohho`maitsa?, tyyd jovva as mant ar^k `kaitsa?* Se - **kruusli** *kanepitemp -lijñ kanepipiim pekliga tambiti`huhmrõh nyy kañõbi terä ärä, siss säält siss teiti toda kañõbi`lijmi, tyy oll`valgõ nigu piim* Se - **määts** *kanepijahust kakk kañõbi määts oll paastu süük* Se J - **piim** *kanepiseemnejahu ja vee segu*

kañõp *kañõbi kañõpit ~ kañep kañebi kañepit kanep; kanepitera kua [poig] mere`vijrde sõit, tyyll olli^k kañõbi terä?* *karmanigah* Se Kos; *aida oll tett kañõpit ka?* Se Sa; *kañõbi kabla? olli^k kõva?* Se; *liha süvväss, nahka müvväss, pini`i süü luid? – kañõp* Se Kos; *kañõbi? [ma] surbi ar?`huhmrõh, tei jauhast, lasi läbi sõgla vijl`hõste, tambõ ar?, pañni`veetkese vett, sai määts* Se J *Lisada kan`ep*

kañõpinõ *kañõpitsõ kañõpist ~ kañepinõ kañepitsõ kañepist kanepist tehtud*

kao *vt kaiv*

kaõ/katla *taim: käokübar*

kaõma *kaõda? kaõss kattõ* **1.** kaduma **2.** otsa saama, surema

kaõ/poig *käopoeg*

kaõtama *kaõta? kaõtass`kaõf`kaõtsi minna laskma, kaõtama*

kaõtsihe *kaõtsi*

kaõtsih *kadunud, kaõtsis*

kaõp *kaõpi kaõppi kapp ku pänilä haina lõhn om, siss karrõ kaõppi lää äi?* Se| *Vrd kaap*

kaõsta/aid *kapsaaed*

kaõstass *kaõsta kaõstast kapsas; kapsatoit võid võidõti leeväle pääle, pöörändüsekesõ kokko ja mähästi`kaõstalehe`sisse ja koiti* Se Kos; *paik paiga pääl, latf latf pääl, a`nõkla olõ õi^s seeh olnu?? – kaõstass* Se; *võtkõ egäüts`tunگلõkõnõ jaanitulõlt ja tsusakõ`kaõstihe, sõss lyyü üi sügüse`kaõstilõ`vaklu* Se Kos

kaõsta/tsakim *kapsaraieküna`kaõsta tsakim oll kummalõ* Se

kapst/maara/päiv paastumaarjapäev: 25. märts (ukj 7. aprill) *ku om kapst `maaraapäivä lumi katusõ pääl, siss jüribä om aiaveereh Se Kos; timahava oll urbõpäiv, kapst `maaraapäiv ja pühapäiv, kol? pühi `päivä oll üte pääväga? Se Kos*

kapudakõnõ dem < kaput *lešo pääl [ma] `istõ, vahel `kindakõist kapudakõist ka kudi Se Kos*

kaput *kapuda kaputat kapukas, lühikese säärega sukk vanast ollin `naistel ka kirolitse^k kapuda? Se; kapuda olli umast niidist `koedu?, olõ õs ostõdu? Se; `kirjuga^k kapuda ollip `poisal kah Se Ts; kapuda ollip `pikä?, tatkõsõ^l `luhkukõsõ?, kõik `tamba vihtast Se Kos; täl omma^k ka `säants^k kapuda `antu? arsti poolõst Se Kos; mul vana viiso nõgõl'om, `tuga^k kapuda `kundsõ ja nõnnu paranda Se Kos*

kapõrdam(m)a *kapõrda? kapõrdass kapõrd koperdama tä kõgõ kapõrd jalost, saa õs `kavvu? Se*

kapõrdõllõma *kapõrdõlla? kapõrdõllõss kapõrdõlli pidevalt komberdama, koperdama*

kaara- karja-

kaara/aid taraga piiratud laudaesine või karjaõu, karjaaed **-elläi** kariloom, veis **-lats** karjalaps *puksiharost nõrdsunõ kotikõnõ oll kaalatsõl puusa pääl Se Kos; vanast kaalatsil ollip `pikä` roosa? Se Kos; kaalatsõ^m `mõõdi umma `varjo, ku viis jalatäüt sai, oll vaia kari kodo aia? Se*

kaalinõ *kaalitsõ kaalist karjaskäija pääkaruss oll egapäivi kaalinõ Se Kos*

karamelka *karamelka karamelkat karamellkompvek [ma] ar^h `harisi suidsutamisega?, `maalõ jättä jovva at^k `kuigi?, karamelkit olõ `ostnu? ja kõkkõ Se Kos*

kaasik *karaški karaškit karask kesvavadsa? olliki nuu^k karaški? Se; kaasik oll kesvajahust Se*

karbikõnõ dem > karp *tsassonah iks oll `kündlekarbikõnõ Se Kos*

kard *karra `karda plekk; plekknõu Vaasol oll viin kotoh karrah Se Kos; meil oll nii linnu ni kraassinakarra?, kõik `saal at (maa sisse peidetud) Se Kos*

kardoga- vt kardoka

kardogakõnõ vt kardokakõnõ

kardohk ~ kardohkass *kardohka kardohkat kartul küdset kardohk Se; meil om ka üts ossa ägli kardohkit `äestä? Se P; kardohkit keedeti ni hämmätüst tehti ka? Se Kos| Vrd kardok*

kardohka/haud kartulikoobas

kardohkanõ : *ku om pää kardohkanõ, siss olõ õi^l `laula Se Kos*

kardohkass vt kardohk

kardok ~ kardokass *kardoka kardokat ~ kartok kartoka kartokat kartul kardoka koorõga [nad] `kijivä är? ja kilõkast `serbäse vett pääle Se; kelt pandass kada kardokidõga ütte patta `kijmä Se; ot sa suuanik, esi olõit oodussil, `mõtlõ^k `kängäldä^k `kaibat kardokit Se; ma ai küüdse ala suurõ pinnu, sõss `tsuäksi sõrmõ keevä viij ja kardokidõ `sisse Se; [kartulivõtmise mängus] kaibi^k `kartokit tarõh, latsõ `mässi? ja lauli^k `ka: `karto-sku kapat (kartuleid võtma vn) Se Kos; `peskeⁿ `nigu minno vanast `pešti, ku ruvva kartokit puhasta as ar? Se Kos| Vrd kardohk*

kardoka- ~ **kardoga-** kartuli- kardokavadsa^k *kalõhhu us ni^p pia ar^k ka?* Se; paastu piirak oll `maaslaga? ja sibuldõga?, `siati kardoka supi `sisse Se; muna [sa] klopidõ ar? ja panõdõ `vahtsõlt supidu^k kardoka `kijmä, esi iks sekät kõik aig, saa hüä kardoka supp Se

kardokakõnõ ~ **kardogakõnõ** dem < kardok

kardokass vt kardok

`**kargam(m)a** *karada?* `kargass *karaśs* **1.** hüppama; kiiresti liikuma *ket naba karaśs ar?* (kes naba raske tööga paigast ära tõstis), *toolõ `pañti pata kõtu pääle* Se Kos **2.** hüplema, tantsima *ku mi sääļ kupidsa pääl viiekese `karksi tsõõrih* Se Kos; *kirmassih teiti sääne suur püür, sinnä^s `sisse kõrro karati* Se; *vanast karati `ümbre tsõõri, a mis no^t tetäss, hõlmah ja hõlmah* Se; *no om pokañ kaia^k ku noorõ^k `kargasõ?* Se; `öüd^s *man teke^t tuld ja `laulkõ, `ümbre tulõ karakõ^k ka* Se Kos; *võõrassimä uma laś päält sanna tarrõ pite kõõ `ümbre^t tsõõri karaśs* Se Kos; *mi^t kõrro `karksi?, katõgese vastatside* Se

`**karglõm(m)a** *karõlda?* `karglõss *karõl* hüplema, karglema| Vrd `kargõllõma

`**karguss** `kargusõ `kargust (setu) tants `kargusõ *olliva?*, *karati kolmõgese, nellõgese, viiegese, `tütrigu^k `karksi?* Se

`**kargõllõma** `kargõlla? `kargõllõss `kargõli hüplema, karglema| Vrd `karglõma

kari¹ *ka^a `karja kari ku aidah `leibä, sõss laudah `karja* Se Kos; *peremijss ai edimätse õdagu ka^a kodo* Se Kos; *ma olli katõsa `aastakka vana, ku ka^ah alosti `kavvu?* Se Kos; *vanast `kauti `mõtsu piteh ka^aga?* Se Kos; *vanast kõik kari käve külä ütte* Se Kos; *ku [lehm] ka^ast `maahha jääss, siss tõõsõ hummogu om [perenaine] varahhappa hoolõh* Se; *ka^aalatsõ^m mõõdi umma `va^rjo, ku viis jalatäüt sai, oll vaia kari kodo aia?* Se; *ka^aja ka [ma] lätsi, söögikene oll mul iks `paprõga `karmanigah* Se Kos

kari² *kari ka^ri riidekoi ku pänilä haina lõhn om, siss karrõ kappi lää äi?* Se; *kari? ommaⁿ nyu, kes `rõivalõ ja villalõ ajava^m mulgu^s `sisse* Se; *lõövä^k kari^s `sisse, `lõikasõ villa? ar?* Se Kos

karistam(m)a *karista?* *karistass karišt* **1.** nuhtlema; karistama **2.** keelama, manitsema

karits/hain kortsleht

kark *kargu `karku kark täl oll^t `jala^v `vigalitse?, no^k `kau `karkõga?* Se Kos

karm *karmu `karmu ving*

`**karmañ** vt `karmañn

`**karmanik** `karmaniga `karmanikka tasku kua (poig) mere `vijrde sõit, *tyyl oll^k kañõbi terä?* `karmanigah Se Kos; [ta] *võtt kañõbi terä^k `karmanigast ja visaś patulõ* (vanakuradile) Se Kos; *ka^aja ka [ma] lätsi, söögikene oll mul iks `paprõga `karmanigah* Se Kos

`**karmañn** `karmañni ~ `karmañni ~ **karmañ** *karmani `karmanit* tasku

ka^rp *ka^rbi `ka^rpi karp, kaanega kast(ike)*

karranõ *karradsõ karrast plekine, plekist tehtud tyu oll vasinõ vai karranõ truba* Se; *tsugunga oll sääne nigu karranõ* Se Kos; *aholaud `pañti ette, karranõ* Se

kars *karsa `karsa jääkirme, jäide*

karsah jääkirmega kaetud, jäitega

karsatama *karsata?* *karsatass karsat'* jäätama, jääkoorikuga kattuma

kařsma *kařsi?* *kařs* *kařsõ kařsi kraasima villa?* *omma* *väiga halvastõ kařsidu?* Se| Vrd *kaařssma*, *kaasma*

kartok vt kardok

karuss *karusõ karust* karjane, karjus *tuy sa hüä karuss, kiä iks laulda?* *ilosahe mõist* Se Kos; *peremijšs ütē rebäsele: määness sa karuss olt, ku hannõ olõ õi?* Se Kos; *vanamijšs ütē: oo, huđo mijl, huđo kijl, säänest karust ma' tihka at' kodogi viiä?*, *sääntsele karussõllõ olõ õi süvväki midä anda?* Se Kos; *tõõsõ' karusõ ollt' karah kõrrast, päivilde* Se

karusõkõnõ dem < *karuss ma olli nigu mõni karusõkõnõ sääl* [pruutneitsite] *vaihhõl, mugu kumardi* Se Pe

karv *karva* **1.** *karv piät tiidmä, ku sa liisna kavva piät* [lamba nahka parkimisvedelikus], *siss lask karva maalõ* Se; *ku [me seal] karva tulidsõ vjiga võfi?*, *siss sai liha vetel* Se **2.** värv(us)

karvakõnõ dem < karv

karvalinõ *karvalitsõ karvalist* värviline, värv

karvanõ *karvadsõ karvast* karvane

karva/päält täpselt; otsekohe

kas 1. *küsisõna kas suhõ ütšindä olõ õi viländ setä tarõkõist* Se Kos; *imä murõht, et kas seo nõna no jäässki rippa* Se Kos; *kas sa ar olt jo mõsknu hindä* Se Kos **2.** alternatiivselt kas (see) või (teine)

kasa *kasa* abikaasa (mees) *ku [lapsed] ei tulõ üleest, ma vij iks kuytšli pallo pałama, kutsu kasa kaema* Se Kos; *tulli õks sa üläga üteh ja kasaga üteh katdu, üläl umma iks ka uhkõ umadsõ?, kasal suurõ sugulasõ?* (pruutneitsi laulust) Se Kos

kařah vaat, ennäe

kasima *kařsi?* *kasi kasõ 1.* kasima, puhtaks tegema; (ära) koristama *Maara käve katš pyul nädalit luidsakõsõga ravits ja kasõ timmä* Se Kos; [ta] *tull kodo, siss naařs jã' pjiili vällä kasima, kanga pjiili* Se **2.** vilja koristama **3.** (ära) minema

kasinahe vähe; napilt

kask vt kasuk

kask vt käsk

kařkma vt *käřkmä*

kařs *kařsi* *kařsi* kass *lasits um sääne illořs, vatgõkõnõ, tuy um kařsi ijst* Se Kov; *kařs om kõva tappa?* *kařsil ei lää niipia hiņg vällä* Se; *ku vanast oll rassõ jalgnõ naańõ, sõřs imä ütē jo: lasku ui kařsi läbi jalgu* Se V

kařsikõnõ dem < kařs

kaassin *kasina kasinat* vähene, vilets; napp

kaasi/piink endisaegne lihtne magamisase *määness tyy säng oll vanast, kutsuti kaassipiink* Se **-poig** kassi-poeg *mul kannu õi^s süü kaasi poigõ uputa?* Se

kassuv *kasuva kasuvat* kasvav

kašt *kašti kašti 1.* kaanega laudkast (hrl riiete või vilja hoidmiseks) *`mõrsa imä pañd sõira kašti pääle, kosilanõ tulõ iks `mõrsalõ `perrä* Se; *kutsuti `mõrsa kirst vai kašt, kašt `pañti rattihe* Se **2.** laegas, karp

kaštikõnõ dem < kašt [me] *pañni^k kaštikõsõ tävve, siss anna õs loppuda? es helähhütä?* Se

`kastma *`kasta? kast kašt kasta* tainast sõtkuma või segama *katõgese [me] kašti iks `kõrdapiteh ar?, sai `leibki kõrraline* Se Kos; *`hapnõ piimä `sisse `kastõh sai^k ka hüä^p pliini?* Se

kastõh ~ kastõ? *`kastõ kastõht ~ kastõt* kaste

`kastõ/hain kastehein

kasu *kasu kassu ~ kasu 1.* tulu, **kasu 2.** kehakasv | Vrd *kasõv 3.* võrse

kasuk *kasuga kasukat ~ kask* *`kaska `kaskat* kasukas *ku vihmanõ ilm oll, `aeti ärmäk `kaskalõ pääle* Se Kos; *kask `pelgäs jo `hämme* Se Kos; *kask oll vüüräfiga päält kiñni^k köüdet, ärmäk oll pääl* Se

kasuma *kasu? ~ kasuda? kasuss* *`kašvi* kasvama *linaga utat maad ja `hernega `väega ütõtass maad, naka ai midä kasuma* Se Sa; *`lambakõsõ^k kasuma ja ütõkõsõ `urbuma ku neo urba? `urbunu? ja kasunu?* (palmipuudepüha kombestikust) Se Kos; *kats last `kašvi üleest, a papil olõ õs näid kirotõt ja ristit `hindä pääle* Se Kos; *ku sõnnikut ei olõ?, midägi ei^k kasu?* Se Kos

kasu/poig kasupoeg

kasõv ~ kasv *kasvu `kasvu 1.* kehakasv **2.** võrse | Vrd *kasu*

kasvatama *kasvata? kasvatass kasvat 1.* põllukultuure, taimi viljelema; loomi pidama *rüä^k kasvatõdi är?, tefti linnasõ?* Se; *kasvatagõ^s seo pörss ar^k katõ kuu vana* Se Kos; [ma] *kasvadi^p `põrssa katõ kuu vana* Se Kos; *tulõ iks ešs uma? hani^k kasvata?* Se; *ruttu `jäeti kañõbikasvatamine `maalõ* Se; *sügüse oll `maarapaast, jäll ollⁱ jo `vahtsõ uгурitsa aiah kasvõtõdu?* Se Kos **2.** laste eest hoolitsema, neid õpetama ja suunama *esä kasvat nyu^p puja^s suurõst* Se Kos; *tuyd õks olõ õs et latsõ^j jäteti tuulõlõ tougada? ja ilmalõ kasvata?* Se Kos; *sõss võõdõti võõrassimä, tuy meid kasvat* Se Pop **3.** idandama

`kašvi vt *kasuma*

katai *kadaja kadajat üte^k kadajama^a ollⁱ keväjält, `ümbre juunikuu* Se Kos; *kadajama^arost sai ka `väiga hüä taar^s* Se Kos; *`tõrdohe tefti taarilõ olist sild, kel olõ õs `olgi, tuy tõi kadajaossa?* Se; *kadaja maik om `väega hüä* [lihasuitsutamisel] Se Kov

katalka *katalka katalkat* vaalikaigas, -puu vanutamise *katalka oll pallo laemb, `triikmise katalka oll nigu hõõrik puu* Se

kañi/kask riidega kaetud kasukas

`katla *`katla katald* suur pada, katel *`katla^p `pañti uja `vijrde kivve pääle* Se; *pliidi seeh oll `katla* Se; *`katla `pañti orrõ pääle, tuli tefti ala, vakatäüs`kaar* *`pañti `katlahe* Se; *üts oll `katla, tõõnõ oll pañg kañnipuu otsah* Se

katlakõnõ dem < katla

katma *katta? katt kat? kata* **1.** pealt või väljastpoolt katma, peale laotama *nyy^k kuukõsõ olli^h Jhüä katust katta? Se; poisal oll ärmäk katta? Se Kos; latsõ?, katkõ^t tji^h hõste kinni?, tji olgõ^s sähgüh Se Kos; ku vanast naistõrahvass kuyli, sõss pañti linik, katõti pääle, uma lihk Se; no katõtass lastast katuss Se*
2. rõivastega varustama

katri/päiv kadripäev: 25. november (v. k. j. 8. detsember) | Vrd kadõrna/päiv

katõ *katõ kattõ kaks egäüts siss vei, kiä muna, kiä katõ tsassonahe Se Kos; nädäli katõ olt (oled) är?, ni jal^t jahat sanna Se Kos; sai sõss tyy^l näidsikol katõ last, ütõs tütär, tõõnõ poig Se Kos; katõ kikkakõist üle mäe taplõsõ?, saa al^k kokko kunagi ilma pääl? – silmä? Se Kos; vanast añti õks rinda latsõlõ katõni aastagani Se; ritku om katõsugumaõsi, mustõ ritku ni valgiid Se*

katsa vt kadsa, katõsa

katsakeõke kaheksakesi

katsass *katsada katsadat kaheksas [ma olen] katõsakümmend säidse, katsass pääl Se*

katsatam(m)a *katsata? katsatass katsat^t katsatama*

katõsi kaks, kahekaupa *no om kõigil ütõsi lehmäkeisi ja katõsi (üks lehm ja kaks) Se Kos; ütõs uma külä inemine opaõs latsi, tatõta piteh käve, koolimaia olõ õs, päivi katõsi (kaks päeva) kua puy^l oll kuy^l Se Kos; katõsi pätsi andass poodih leibä Se; inne tsura^p pañni loomka pääle vijri pite kõik katõsi muna maahha Se*

katõsigõ? pl *katõsikiidõ katõsikiid ~ katõsikit kaksikud*

katõsildõ kahtpidi; kahelt poolt vaheliti *tuy om katõsildõ umanõ, ristõsätütär ni lellätütär Se; ku olõ õs hainadsõ olõ? väega?, oll hüä rügä, sõss teiti ütõsilde^k kuukõsõ?, panda es katõsildõ vai nii vaelidõ Se Kos*

katõsi/pooli **1.** kahel pool **2.** kahelt poolt *hammõ [ma] umbli katõsipooli kokko ja ollgi valmiss Se; katõsipooli [ma] riibi kokko haina vaalu Se*

katsk *kadsu katsku katk*

katõski? **1.** katki, puruks *hiir hambiid küüsü üi^v võlgo, ku taht nii koti katõski ürä Se* **2.** murdunud *kaeti, et käsi katõski ei olõ?, põrotõt om Se*

katõskümmend *katõ kümne kattõkümmet kakskümmend lats sõss mehe^esä sügüse Pelikõvva katõskümmend versta hainamaa pääle hainu tyy^{ma} Se Kos; mehe^esä pañd kuuma kirbidsä rekke hindälle põlvi ata, koon^t tiä Pelikõvva lätt katõskümmend versta, siss täl om põlvõ? all lämmä? Se Kos; mij^l Maaralõ sai timahava katõskümmend patõ tyyd siji Se Kos -sada kakssada muni and sada ruublil pridanat, muni katõ kolsata vijl Se -tõi-õs/kümme kaksteist põrgõhe om katõstõi-õskümme repi lauda alla minnä? Se; a merest tull katõstõi-õs kümne pääga patt vällä Se Kos; päält kellä katõstõi-õs kümne ülti et om puihi tji Se; kell katõstõi-õskümme ijuse, siss ommaki vana sita? jalal Se Kos*

kattõ vt kaoma, katõs

katuss *katusõ katust katus no katõtass lastast katuss Se; imäl oll väikene majakõnõ, tyy^l oll lavvunõ katuss Se; ku tapõti är tsiga, siss süä hiideti katusõ pääle Se Kos*

katusõ- *katuse- katusõ olgi teiti Se*

katõgese kahekesi *katõgese* [me] *kašt i iks`kõrdapiteh ar?, sai`leibki kõrraline* Se Kos; *katõgese saa põkada?, sõss lätt häll kõvastõ* Se; *mij^k kõrro`karksi?, katõgese vastatside* Se

katõgeške ~ katõkeške kahekesi *riüa põimu`aigo katõkeške laulimi ja lelotimi* Se

katõsa *`katsa`katsat* kaheksa *katõsa tarro om* Se; *ma olli katõsa`aastakka vana, ku karah alosti`kavvu?* Se Kos

katõsa/kümmend kaheksakümmend *`hospodikõnõ*, [ma olen] *katõsakümmend säidse* Se; *võõrassimä ka? oll katõsakümmend ütesä`aastaga vana* Se **-tõis/kümme** kaheksateist *üts`tütrik`kuuli, oll katõsatõi`sskümme`aastakka vana* Se

`kaugu kaua |Vrd kavva

`kauguss ~`kaugust kauaks

`kauma vt `käämä

kaup *kauba`kaupa* kaup(lemine)

`kauplõma *kaubõlda?`kauplõss`kaubõl`kauplema*

kaup/mijss kaupmees

kausikõnõ dem < kauś

kauś *kausi`kauśsi* toidunõu, *kauss* [ma] *mehe,esäga`elli ja ütest kausist sei* Se Kos

kauss vt käüss

`kaut kaudu

kavalij·r *kavalee·ri`kavalij·ri* austaja, kavaler

kavaluss ~ kavaluś *kavalusõ kavaluist ~ kavalust kavalus`tüül om kavaluist viländ* Se

kavva kaua *piät`tiidmä, kui sa liisna kavva piät* (lamba nahka parkimisvedelikus), *siss lask karva`maalõ* Se; *`säantsē`kirivä?* [herne] *nyu kij is`pehmehe, nyu`tahtsõ kavva`kivvä?* Se; *kuisar`küll oll hüä, a`väega`kavva tull* Se Kos; *kiä saa ja`laotass, tüül olõ õi^mmidägi tiid ku kavva* Se; *minkperäst lellänaane sa võit kavva ellä?* Se; [ta] *lei iks, puroh`pääga olõ õi^kkavva ar`tsibahhuta?* Se Sa; *terä`tougati nukka, ni^kkavva kooni^p`pešti riih är?*, *siss visati* Se Kos| Vrd `kaugu

kavvakõsõ kuigi kaua *tsõõrih ka olõ õs kavvakõsõ* Se

kavval *kavala kavalat* kaval

kavvamba kauem *külmä`vijga pant taar`sais kavvamba`värski* Se Kos; *kundsalda sukk pidä kavvamba* Se

kavvass kui kaua siis *inne kirstu`sisse`laskmist`amiõdi`kõõ`paõgiga havvast vett`vällä, kavvass sa`amtat* Se

`kavvõ kaugele *kuniga tüitär`läts maduga`kavvõ üle järve* Se Kr

kavvõdah vt kavvõndah

kavvõdahe vt kavvõndahe

kavvõh kaugel *hainamaa oll kavvõh, sinnä^p _pañti suurõ^k kuhá?* Se

kavvõline *kavvõlitse kavvõlist ~ kavvõlinõ kavvõlitsõ kavvõlist kauge mij^k kotoh olõ õs kavvõlitsi hainamaid* Se Kos; *sugulanõ iks [ma] olõ `tsuutkõsõ, a `väega^k kavvõline* Se

kavvõmb kauem

kavvõmbahe kaugemale *Mõla puksi `yutustõ kau puús, a kavvõmbahe kau ui?* Se; *lätsi ao? `tõistõ, lätsiⁱ _jo latsõ^k _kohe kavvõmbahe* Se

kavvõmbakõistõ kaugemale *ei^h _haaru rõivast kavvõmbakõistõ, häbehüse jäävä^v _vällä* Se L

kavvõmbast kaugemalt

kavvõmbide kauem

kavvõndah ~ **kavvõndõh** kaugel

kavvõndahe ~ **kavvõndõhõ** kaugele [visates] *teräⁱ _lätsi^k kavvõndahe, agana jäi? `hindäle lähebäle* Se

kavvõndast ~ **kavvõndõst** kaugelt *`mõtlõ^k _ka ku kavvõndast üle tyy mäe hiit miiniga tyy Iljä pühäse* Se Kos

kavvõst kaugelt

kebetšk ~ **kebetški** *kebetški kebetškit kangapool, kääv tsoloknahe [ma] pañni kebetški, seto keeli om kebetšk* Se; *kebetški eßs [ma] tei, puinõ kebetški oll, suur haégi täüüß oll kebetškit* Se

keedi? pl *`kiite `kiite setu naise kaelaehe: kaelaketid keedi? oll^p _pikä?, `kijite oll `püürtüisi ja `püürmäldä?* Se Kos

keedüss *keedüse keedüst ühe keedu jagu*

keele? pl *`kijili `kijili lõkspüünis velepoig tek k lavvudsõ^k keele? Se; velepoig tek keele?, haõo? lätsi^k _`kijili* Se; *teil om klõks, a meil kutsutasõ^k keele?* Se

keelekene dem < kijil kõne(võime)

keerahhutama *keerahhuta? keerahhut keerahhu? kord või paar keerutama `veitkese `miñti ni keerahhudõdi `väega veido* Se

keerahtum(m)a *keerahtuda? keerahtuss keerahtu keerduma vet `tsiakõnõ, kuiss tä tah keerahtu üte rišti `külge, haard tyy papi `mäñtli kiñni?* Se Kos

keeri *`kijrme keerind keder [ta] läts kao salvõ pääle `häidit `kijrdmä, ni sattõ keeri `kaivo* Se

keerotam(m)a *keerota? keerotass keerot? keerutama; korduvalt keerama lind^k keerotõdi är?, sääne hank oll* Se Kos

keerolinõ *keerolidsõ keerolist ~ keeruline keerulidse keerulist keerde omav, keeruga*

keerotõllõma *keerotõlla? keerotõllõss keerotõlli pidevalt keerutama*

keeruss *keerusõ keerust kokkukeeratud osa, keere ku [ma] päternit koi, siss tei lina keerusõ?, sääne keeruss pidi olõma, et nõgla silmäle läts `perrä Se*

keerähhütmä *keerähhütä? keerähhüt keerähhüt' korraks end keerama ku kääntäise pääl keerähhüt' inne tyy [vankri] perä, nii kõrraga [ma] sattõ rattist maha Se*

kehi/kiäki mitte keegi *kehi kedägi olõ õi? saal tarõh Se; kelless om poisal linanõ puks vai hamõh, kehi `kelgi ei olõ?, kõigil ostõt Se*

kehv *kehvä `kehvä vilets, nõrk; vaene, varatu*

kehväne *kehvätse kehväst viletsavõitu mjišs ka oll sääne kehväne, tyy ka jovva õs määnest `patka võtta? Se*

`keisri *`keisri `keisrit riigivalitseja*

`keisri/kusi/`kuklanõ - *`kuklasõ - `kuklast liik sipelgaid*

`keldre *`keldre `keldret kelder*

kell *kellä `kellä 1. (numbrilauaga) kell `leibü iks `peeti ahoh `kelli pite Se Kos 2. kellaeg `kau ui' `tüühhi mjiš' `tunnõ pite, tulõ õi^k `kodo `kelli pite (rhv) Se Kos; nüüd `maatass kuvvõni kelläni är? Se 3. kuljus; aisakell; kirikukell kas ilma^k `kellildä siss `määntse koša?, kellä^k `ka iks olli? Se; ittošs oll kül? ku hobõstõga^k `kelliga sõidõti Se Ts; ku saja? olli?, siss oll suur^k keht ja `ümbre kaala kellä^h `hobõsõl, suur^k keht oll kõüdet `vehmre `külge Se; ku^k `kuuljat `naatass `vijmä, sõss `kelli põrotõdass nii, et kõik järisess Se; kõik järisess, ku^k `kelliga `lүүdi Se*

kelle, kelless vt kes, kiä

kellä/tofn *kellatorn ma kellätofnih uma `pääga kanna ai? imp `kavvu? Se*

kelmeh ~ kelme? *`kelme kelmeht ~kelmet 1. õhuke (vahe)nahk, kile 2. silmahaigus: kae*

kelp *kelbä `kelpä otsakatus, kelp latsõ `rištmise vesi visati `vasta päävänõsõngut tarõ `kelpä `korgõhe et `ausa lats saasi? Se Kos*

`kelpümä *`kelpüädä? `kelpüss `kelpü kõhnuma*

kelss *kelse `kelse õhuke nahk arst võtt nahakõsõ `maalõ ja `umblõss kelse kiinni? Se*

keht *keldo `ketto kuivatatud kala keht pandass kada kardokidõga ütte patta `kijmä Se; [sa] hoia? hot `aastak vai kats, keldo? omma siss kõgõ alalõ Se*

kemmerg *kemmergo kemmergot peldik, kemmerg| Vrd kimmelka*

kepikene dem < *kepp kest merd kepikene? – kõtu naba Se*

kepp *kepi keppi kepp mjiš' `lei kumanitsa sügüselt, oll puinõ ku seo pall ja kepi^k `ka käeh Se; hõbõhhõnõ kepp, kullanõ nupp? – rüä kõrs Se; ku'alõ õks keppi [ma] kopuda, vihalõ `nuia nukuda, tulgu ui? ütth (rhv) Se*

kerd vt kere², keri

kere¹ *kere kerre inimese või looma keha keskosa, kõht*

kere² *kere kerd ~ kerī kerī kerd* riist lõnga kerimiseks ja kanga käärimiseks: *keha ma vannudi `rõiva ar?, tõdnõ kere `rõiva kere pääle Se; ollip `puidõ kerī?, `aeti sinnä' lang pääle ja `naati kangast kudama Se; munõvoori oll määne kolm neli kerd, piost saa õi' vitä? `langa Se*

kere³ vt kerimä

keress *kerese kerest keris tsiga `pussõ läbi hařastõ? – sannah läbi kerese lastass lõõnaht Se; noorik vei sanna kerese pääle pañd `kinda? Se Kos*

`kerge *`kerge `kerget* **1.** kaalult kerge **2.** vähest vaeva ja pingutust nõudev, lihtne, hõlpus *nüüd om kõigildõ `kergep ellä? Se* **3.** pingutuseta toimuv, nobe **4.** ergas, mittesügav (uni)

`kergehe kergesti, vaevata

`kerge/meeleline kergemeelne *ma^k ka kai tyyd immä, tyy oll ka sääne `kergemeeleline Se*

`kergeppä lihtsamalt *tiä iks om `Maařa, a `ülti `kergeppä et Mañni Se Kos*

kergokõnõ dem < kerk

kergähhütmä *kergähhütä? kergähhüt kergähhüt' pisut kergitama*

`kergüss *`kergüse `kergüt kergus*

kergütellemä *kergütellä? kergütelless kergütelli pidevalt kergitama, püsti upitama*

kergütämä *kergütä? kergütäss kergüt' kergitama*

keri vt kere², kerimä

kerigu- kiriku- *ku pääväkäänäng oll, siss oll ka kerigu päiv Se; timä laul ka kerigu `rahva seeh nigu kumisi Se*

kerik *kerigo kerikot ~ kerik `kerko `kerkot* **1.** pühakoda, kirik *a vanast olõ õs kerigu ussõl naid `vetra Se Kos; ku ma kerikohe lää, ma räřikese pähä kõüdü Se; ku kuu `rõiva man omma?, kerikohe võit minnä?, a `jälgi jättü üi? Se; kerikoh pandass `kyyľjalõ künnel Se; nikavva kooni^k `kerkoh oldass, nikavva om haud ka? kaibõt Se; kerikist kingiti puhadelnähe, rahvass vei Se* **2.** jumalateenistus *`kutja sünnüss jo lavva aost, edimätsse lavva `aigu, ku kerikust kodo' tuldass `süüimä Se; paasapääväl oll Obinitsah kerik, eesti `preestri oll ja vinne `preestri Se*

kerimä *keri? kerī kere kerima, mässima ma vannudi `rõiva ar?, tõdnõ kere `rõiva kere pääle Se; imä tõi iks sälätävve `niidsi kodo, kere `kerrä ja `kuivi är? Se*

kerk *kergo `kerko kolme jalaga väike pink, järi*

kerik vt kerik

`kerkümä *`kerküdü? `kerküss `kerkü kerkima*

kerä *kerä kerrä* **1.** (lõnga)kera *imä tõi iks sälätävve `niidsi kodo, kere `kerrä ja `kuivi är?, pañd tarõ otsa ala, talvõl vanaimä keräst kudi Se* **2.** kangarull; vorstirõngas

keräh kõveras, keras

keräkene dem < kerä

kes *kelle kedä kes* (partitiiv langeb kokku kiä-sõnaga) *kes no sünnütäss kotoh Se Kos; kes sinnä^l _lumpi jal^p _pallo`kaugi?, hädä sinnä^m _minnä?* Se Kos; *kes taa kolk kuuvallul Se| Vrd kiä*

keše *keše kesse ussi nahk, kest ku`kauti haina man, siss ku`löüti hainalosõ keše, siss`lašti tyyd`savvu latsõlõ Se; timä (uss) aja keväjält keše jätt kohe haina pääle, ku tyyd kesse kiä näkk, siss kõik haina mant`korssi ar?* Se| Vrd kessev

kesi *kij kett 1.* kile, kelme **2.** ussi nahk, kest | Vrd kessev

kesiv *kesvä`kesvä oder; odratera rōest sai iks magõhhõp taar ku kesvist Se;`kuytõga [ma] lei kesvil hanna ar?* Se

kesk *keset kraässina anomakõnõ kesk tarrõ`palli Se Kos| Vrd kest*

kesk- keskel olev, kesk- | Vrd kest

`**keskel** keskel, keskkohas

`**keskelt** keskelt

kesk/kottal (ruumiliselt või ajalisel) keskel, keskkohas **-kottalt** keskelt, keskkohast

`**keskmäne** *keskmädse ~ keskmätse`keskmäst* (ruumiliselt või ajalisel) keskel olev, keskmine *ku`_talsipühi`keskmätse pühi [sa] makadõ, sõss makat`aastaga õnnõ kõõ ar?* Se Kos

kesk/paik keskoht *kuyurma ijh,`kuyurma takah, hobõnõ vidä keskpaigah?* – (naine tassib kaelkookudega vett) Se| Vrd kest-

kessev ussi nahk, kest *mul om hainalosõ kessev tarõ pääl Se| Vrd keše, kesi*

kest *keset luhan oll kest`lauta,`pañti sinnä õdagu agana`sisse, siss`vijdi tarõst`paarõga^k _kuuma^v _viji? pääle Se; kest merd kepikene? – kõtu naba Se| Vrd kesk*

kest- kesk- *tuu päävanasitt saís kestpaigah Se Kos| Vrd kesk-*

kesvä- **1.** odrale omane, odra- *kesvä`õgõ ja^k _kaara`õgõ andass hobõsilõ Se; saadoriga vaío alt saalt võta kesvä`õlgi õdagust lehmäle ette Se 2.* odrajahust tehtud *kesvävadsa? olliki nuy^k _karaški? Se; kesvä`pliine küdseti iks`väega sagõhhõhe Se; kesvä karašk oll hüä krõpõ Se*

kesvä/jahu odrajahu *karašk oll kesväjahust Se*

kesä *kesä kessä kesa*

kesähhümä *kesähhüdä? kesähhüss kesähtü õhu käes seisma ja kuivama, kesanema*

`**ketram(m)a** *kedrada?`ketrass kedraás 1.* *ketrama na kõik sääil`ketrase? Se Va; [ma] ketso võti`üskä ja lätsi`istõlõ, üttekokko lätsimi, sääil laulimi ja`ketrimi kõik üü üleväh Se L 2.* vahetpidamata ühest kohast teise liikuma

ketso *ketso ketsot kedervars [sa] võtit uma ketso üteh ja lätsit`istõlõ Se*

kett vt kesi

ket^t *keti ketti kett`lamba^k _kaki^k _keti^v _vallalõ ja pagõsi kodo Se Kov*

kevväi kevjä kevjäät suurõ neläpävä ja `rjide, kõõ `kaeti, et mäness seo kevväi tulõ Se; kapst`maapäiv om kevjäne praašnik, `kaetass määne kevväi tulõ Se; suurõneläpävä ja `rjide, ku om `löunõ tuul, sõss saa hüä kevväi ja lähmi Se Kos

kevjä kevadel põrna `perrä `kaeti, et kas kevjä saa padõb lumi vai saa sügüse Se; kevjä püä? noorõ `kuuga? [lambaid] Se Kos

kevjäält kevadel, kevadeti üte^k kadajama^a olli^k kevjäält, `ümbre juunikuu Se Kos; kunna^k krogisi? kevjäält tah lumbih Se; otsani kevjäält olõ õs `vihma Se

kevjäjäne kevjäitse kevjääst kevadine kapst`maapäiv om kevjäjäne praašnik Se; kevjäjäne iä kõsisass õnnõ Se; sügüsene iä rägisäss vjil, a kevjäjäne iä mugu ropst tege Se

kibisämä kibistä? kibisäss kibisi nõrgalt kipitama

kibõhhõhe 1. kõvasti, valusalt 2. kibedasti, härdalt

kidsi¹ kidsi kitsi ihne, kitsi Ode nii ull oll, et `hindälle söögile ka kidsi oll Se

kidsi² kidsi kitsi kidi, nari

`**kihlätse** kihlus siss tull [poiss]`kihlätsega?, siss oll jo hulga `rahvaga? Se Pod; näil oll säidse `liitret `liikvat üteh `kihlätse `aigu Se Pod

`**kihmama** kihmada? `kihmass kihmašs ahnelt jooma, rüüpama

kiholanõ kiholasõ kiholast kiholaist sääsk; kihulane

kiht kivi `kihti virn, lade

kiuhh kiuha `kiuhha kihv

kihvt kihvti `kihvti mürk | Vrd ihvt

kihvtine kihvtidse kihvtist mürGINE|Vrd ihvtine

kihä kihä kihä 1. inimese või looma kere; kehaehitus vanast karalatsil olli^p pikä^a roosa?, eläjä^k kodo^l tulli?, sõss kõik^k palmo^k kihä pääl Se Kos; sõss lehm tull kuumaga^k kodo, `kijlgi suust väläh, nii lõõtsut, tõmmašs kõõ kihäga? Se Kos 2. eseme keskne osa

kij vt kesi

kiibašk kiibaški kiibaškit kõhn, kiitsakas, kuivetunud

kiids kiidsu `kiidsu ~ **kiidsukala** kala: vingerjas

`**kiidsma** `kiidsu? kiids kiids kiidsu kiiksuma, kiitsuma

kiigutamma kiiguta? kiigutass kiigut^a kiigutama

kii kaa kiiga-kääga kõivo^p putusõ üts tõdsõga kokko, tuul^a jo suur, kii kaa, kii kaa Se Pod

kijl keele kijlt 1. kehaosa: keel pangu ui^k kijlt `kapla, `laulkõ ja olgõ^r `rõõmsa? Se Kos; huul^a sai hämm, kijl^a saa as `hämngi? Se Kos; ma olõ õi^l `lamba kijlt sõõnü? Se; kura^a keele otsah ripõndõllõss, a hüvvä sõnna kurgust kisu? Se; sõss lehm tull kuumaga^k kodo, `kijlgi suust väläh, nii lõõtsut Se Kos; siih või et^k

kõkkõ kõnõlda?, *lepädse^k keele?* om siih Se; *toolõ võit õks`viina tetä?*, *kel om kivi keele pääl* (oskab suud pidada) Se Kos **2.** kõne, rääkimine; kõnevõime **3.** suhtlemisvahend: keel sa vinne *kjilt mõista ai?*, *sa`jääde hätti* Se; *tsoloknahe* [ma] *pañni kebetški, seto keeli om kebetšk* Se

`kjild *keeli* *kjildü* keeld

`kjildmä *keeldä?* *kjild kjild keelä* keelama, takistama *ma^p panõ*, *egass mullõ olõ õi^k `kjiltäv* Se; *mis ijst tä`poiskõst trahv ja`sõimass ja tä nakaśś`kjildmä* Se; *imä and peri ka?*, *es keelä?* Se

`kijli vt keele?

`kiimuss *kiimusõ`kiimust* iha, tungiv soov

`kijmä *kiiä?* ~ *kivvä?* *kijss kei* keema *muna* [sa] *klopido ar?* ja *panõdõ`vahtsõlt supidu^k kardoka`kijmä* Se; *sääntse^k kirivä?* [hersed], *nyu^k kij is`pehmehe, nyu^l `tahtsõ kavva^k kivvä?* Se; *ma ai küüdse ala suurõ pinnu, sõss`tsuśksi sõrmõ keevä vij ja kardokidõ`sisse* Se

kijrd *keero`kijrdo* **1.** keerd, looge **2.** kord, ring, tiir

`kijrdmä *keerdä?* *kijrd kijrd keerä* keeruks keerutama [ta] *läts kao salvõ pääle`häidit`kijrdmä* Se

`kijrdu *keerdu, rōngasse, rulli*

`kiisla`kiisla`kiislat kaerakile läbi sõgla [ma] *kuⁿssi`kiisla kohetusõ ar?* Se; *kiisla ja`kutja ollip`puhtõ söögi?* Se; *kutja mano pandass künnel`palama söögi`aigu ja`kiisla`sisse tsusatass künnel`palama* Se

kijś *keesi`kijsi* kodujuust (munata)

`kijtmä`kijtä? *kijit kijit keedä* keetma; toitu hautama *imäl illahtu tyy`kiisla`kijtmine* Se; *imä pañd puuvitta^k kusõga nõna pääle ja kijit tyyd ryyht* Se Kos; *ahoh savipaoh keedetigi^r `ryuga* Se; *egäl eläjäl om kats`rauhha, rauha^k keedetäse ar?* Se; *munikõrd`anti ilm`kijtmäldä^k ka? nyu^s `sooligip`pinile ette* Se

kikass ~ **kikaśś** *kikka kikast kukk kikkal ka üldäss kannusõ?* Se

kikk *kiku kikku* pikuti üle leiva lõigatud poolik viil(ukas) *pañti`sukri`jauhkõsõ^p puistati leevä kiku`vaihhõlõ ni`pañti`paprõkõsõ`sisse ni oll tyy süük* [paastu ajal] Se Kos

kikkakõñõ dem < *kikass kats kikkakõist üle mäe`taplõsõ?*, *saa ai^k kokko kunagi ilma pääl?* – *silmä?* Se Kos

kikka/sijn *kukeseen*

kilahhama *kilahta?* *kilahhass kilahti* korraaks kilkama

kilo *kilo killo* kilogramm *timä ost tikõrpuu`marju kol`tõist killo* Se

kilõk *kiloga kilokat* savist kätepesunõu (veenõu kohal) *vaja küleh oll kilõk* Se; *kuñoga küleh oll kilõk* Se Kos; *kilõkast`lasti käe pääle vett,`mõsti suu ja`mõsti kätt* Se; *kiloga all oll suur puinõ luhan nigu`tõrdo, jala? all* Se; *kardoka koorõga* [nad] *kijtvä är?* ja *kilõkast`serbäse vett pääle* Se

kilõkõñõ dem < *kilo pühi aoss`tyudi kilõkõist kol? nellu nisu`püüdlit* Se

kilo/meetri kilomeeter [ma] lätsi `randa piteh, eiä piteh kümme kilo`meetrit Se S; üts seto kañd `suuri `palkõ kodo kilo`meetrit kol? sälah Se

kilt kilda `kilta kild

kilõhhõhe kiledalt *Mañno, proomi kilõhhõhe ka üldä?* Se Kos; *sajapaigoh mu veli ütél' ijst nii kilõhhõhe, helü oll hüä* Se Kos; *imä selet', kua kilõhhõhe, kua torõhhõhe, siss saalt* [ma] *opõgi nyü' Jauluviiekese?* Se Kos

kimalanõ *kimalasõ kimalast ~ kimalaist* maamesilane, kimalane *muntkõrra muni sääne kimalanõ `lindõllõss* Se

kimbukõnõ dem < kimp

kimmelka *kimmelka kimmelkat* peldik, kemmerg| Vrd kemmerg

`**kimmähe** kindlalt, tugevalt [pange] *värä^k kiñni `kimmähe* Se Kos

`**kimmämpä** ~ `**kimmäppä** kõvemini, tugevamini

kimmäss `*kimmä kimmäst* kindel, tugev *ku süük om tahehhembakõnõ, om süä `kimmämp* Se Kos

kimp *kimbu `kimpu* kimp

`**kimplõma** *kimbõlda? `kimplõss kimbõl'* kepslema

`**kindakõnõ** dem < kinnass *lešo pääl* [ma] *istõ, vahel `kindakõist kapudakõist ka kudi* Se Kos

`**kindla** `*kindla `kindlat* kindel

kindre `*kindre kinnerd põlveõnnal*

kindsukõnõ dem < kints

kinga vt kiä

kink¹ *kingo `kinko* kungas, *kink nimä' tast samast kingo päält võti?* Se; *meil oll häll kingo pääl* Se; *pallo rahvast käve `väega?, kae^s siin oll üts ots, sääl kingoh oll tõõnõ ots* Se

kink², `**kinka**, `**kinkass** vt kiä

`**kiñkmä** `*kiñki? kiñk `kiñke kiñgi* kinkima *kerikist kiñgiti puhadelnähe* Se

`**kiñktüss** `*kiñktüse `kiñktüst* kingitus

kinnass `*kinda kinnast käve ma `Suurdõ `järve `püüdmä* [kalu] *kinnastõga?* Se; *hiidetäss üle matusõ noid `kiñdit, poisalõ andasõ^k `kinda? käe `vatgõst* (matmiskombestikust) Se; *timä niłg kirbu ar? ja kiñt kirbu nahast ruvva vai tege `kinda päkä?* Se

kiñni? **1.** *suletud seisundis või seisundisse* *ku ma' `tundsõ timä ar?, kumbõ ar?, siss köüdeti täl silmä^k `kiñni?* [pimesikumängus] Se Kos; *tahtu us kiñni' `jalguga* (kängitsetult) *minnä?, et ar^k kakudõ^s `saapa?* Se **2.** pealt (täiesti) kaetuks **3.** karistusena vangi, pärast tunde *kaeⁿ `no viimate viil* [sa] *läät kiñni?, et karust pessi?* Se Kos **4.** (kuhugi) kinnitatud, kokku seotud, ühendatud *hobõsõ olli^k `kõrvusi, pañti ohilõiaga^k*

kiñni? Se **5.** haarates külge, haardesse; haardes, küljes **6.** füsioloogilistest protsessidest: takistatud, pidurdunud **7.** muud `merde jäi kiñni^t _tuy (takerdus too) laiv Se

kins *kindsu* `kintsu reis *kirp läts kindsu* `külge purõma, ma hõõrahudi [hame] alosõga, ni oll kirbul elo väläh Se Kos

kinä *kinä kinnä* **1.** kena **2.** imelik, veider

kinäkene dem < kinä| imelik, kohtlane

kipahhamma *kipahta?* *kipahhass* *kipahti* kergelt sipsama

kipahhutma *kipahhuta?* *kipahhut* *kipahhut'* järsku kibedalt valutama

kiþp *kiþi kiþpi* kibu vanast oll `puunõ käšk, esä kut's kiþp Se

kippama *kipada?* *kippass* *kipašs* kaugemale liikuma, kõrvale astuma ma `kiþsi kõrvalõ, et las inne and toolõ tõõsõlõ naasõlõ `jummal' armu Se

kipõ *kibõhhõ kibõhhõt* **1.** kibe, mõrkjas peesütüss teti kaarajahost, `pañti iks `piimä ka mano, tuy sai sääne *kipõ* Se **2.** valus **3.** kange, kõva **4.** kiire, virk

kipõñ *kibõna kibõnat* **1.** säde **2.** raas, kübe *ku valu pääle tulõ, ku mõni latsõvalu inne, istut ar? kipõñ`aigu* Se; *perämäne kipõñ kõik täl `võeti ar?, tuy hopõñ jäi* Se

kiþbits *kiþbidsä kiþbitsät* telliskivi *mehe, esä tull hummogult üless, võft kiþbidsä ahost, pañd kiþbidsä ñardsu `sisse, siss pañd rekke `hindälle `põlvi ata* Se Kos; *tsura lei kiþbidsäga ust `vasta* Se J

kirbukõnõ dem < kirp `määntsekese nä olli^k _ku kirbukõsõ? Se

kirbõtama *kirbõta?* *kirbõtass* *kirbõt'* kirpe täis minema, kirbutama

kirgats *kirgadsä* *kirgatsit* prussakas *kirgadsä olli^v _verevä?, lae alotsit pite känevä? ja `ümbre aho* Se

kiþgess *kiþgese* ~ `kiþkse *kiþgest* prussakas

`**kiþgmä** `kiþgi? *kiþg* `kiþge *kiri* kirema

kiri *kirä* `kiþjä **1.** kiri; kirjutatud tekst *oi jumalakõnõ, oi `hüäkene, ku no [ma] `mõistnu `kiþjä* (oleksin kirjaoskaja), `taivakõnõ, *olõss lugõnuⁿ `ni kirotanu?* Se; *timä `õkva^k _ku^k _kiräst kaess, täl tulõva nyu? sõna?* nii `loohvkahe Se **2.** dokument, ametlik paber *kiä ošt hobõst, tuy ošt iks `säädüselikult ja `kiþjuga?* Se **3.** muster, ornament *kapuda olli^p _põlvini?* ja *kirä? otsah* Vas; `kiþjuga^k *kapuda olli^p _poisal kah* Se Ts; *mõni mõista as kuta? vüü `kiþjä, `koþjaki es `kiþjä, hiit nii sama langa* Se; *otsani vanast kutsuti `õplanõ kiri, siss tuy `koeti linast* Se; *kabla^l _lavvagu küleh ja sõss `naati sõkkamma, määnest `kiþjä sa `tahtsõ, säänest sa pañni* Se; *viie kablagä härmävidäja kiri* Se Kos

`**kiþki** *kikki(s)*

kirmašk *kirmaški* *kirmaškit* suvine külapidu, kirmas *kirmaškit* `peeti väläh platsi pääl Se

kirmass ~ **kirmašs** *kirmasõ* *kirmast* suvine külapidu: kirmas, kirmes `tütriguh [ma] olli *kirmassõh, olli^s _sõlõ üh ja vanigu^p _pääh* Se; *jarmolit oll mitu tükkü kirmassih* Se; *olõ õi^v _vanna müüdu kirmassit kah, vanast `kauti kirmassõhe, nelli viis kirmast oll kõrraga?* Se; *kirmassih teti sääne suur püür, sinnä^s _sisse kõrro karati* Se

kiroline kirolitse kirolist muustriline vanast olliⁿ naistel ka kirolitse^k kapuda? Se; kirolitse olli^k kulak^k kinda? Se

kirotam(m)a kirolita? kirotass kirol' **1.** kirjutama, kirja panema tsia nõnna `ahti latsilõ, et sõss nakasõ `hõste kirotamma Se; kats last `kasvi ülest, a papil olõ õs näid kirotõt ja ristit `hindä pääle Se Kos; oi jumalakõnõ, oi `hüäkene, ku no [ma] `mõistnu `kirjä, `taivakõnõ, olõss lugõnuⁿ ni kirotanu? Se; kiroda sa?, küll ma `huhtsõ neo^l `huidsa ar? Se; küläh oll tiputaa^t, tyy kirol' meid ka, et kulagu? Se **2.** tikkima

kirotuss kirotusõ kirotust **1.** kirjutamine; kirjutus- **2.** registreerimine

kirp kirbu `kirpu kirp ku kirp sei, siss ku [ma] hõõrähhiiti, siss oll jalg `katski kirbul Se P; seto `hammõ alonõ om kirbu maassin, kirbu surmariist Se Kos; kirp läts kindsu `külge purõma, ma hõõrahudi [hame] alosõga, ni oll kirbul elo väläh Se Kos; timä niḡ kirbu ar? ja kijit kirbu nahast ruvva vai tege `kinda päkä? Se

kirp/silm risttoimne koemuster otsani vanast kutsuti `oplanõ kiri, siss tyy `koeti linast, `pahti nelä `nitsõga? kirp `silma Se -**silmäline** -silmälitse -silmälist risttoimse koemustriga

kirriv kirivä kirivät kirju kirivä Riia langasõ? Se; kirriv lehm `valgõ säläga? Se; kirriv lehm oll jä^k Kiräss Se Kos; `valgit `heḡnit oll ni oll härmä`persit, `säantsē^k kirivä? Se

kirsahham(m)a kirsahhta? kirsahhass kirsahhti karjatama

kirisma `kirsu? kirs kir's kirsu karjuma, valjusti kisendama

kirfss kirsu `kirssu ving

kirst kirstu `kirstu **1.** riide-, viljakirst tõdõsil pääväl lätsi^m `mõrsa sugulasõ `kirstu (veimevakka) `vijmä `mõrsalõ, kutsuti kirst vai kašt Se; tütar om põlvõkoru?, imäl om vaia kirst (veimevakk) olla^l jo `rõndu koru? Se Kos; siss olli iks kirstu?, siss olõ õs `kaapa, no omma^k kaaba?, ei olõ^k `kirsta Se Kos **2.** puusärk ku põdõr lyy äar?, sõss säe kirst `valmist, põdõr lyy kõrraga su surmast Se; inne kirstu `sisse `laskmist `amtõdi kõõ paḡgiga havvast vett `vällä, kavvass sa `ammat, vij `sisse `pahti kirst Se; havva `kaibja?, `mõskja?, kirstutegijä?, nyy omma^k `kyljasulasõ? Se; `kirstu^t tetti, sõss `lasta ka `pahti ja küle ala^p `pahti `hüüjvli lastu? ja rõivass pääle jä^p `sinnä^l lastalõ Se; kirstu mano pandass ka pallokõsõ `kündlit Se

kirstukõnõ dem < kirst| puusärk kats kol^k `külämijst `korssi eßs raha kokko, tei^k kirstukõsõ Se Kos

kirvõkõnõ dem < kirvõss

kirvõss ~ **kirvõss** `kirvõ kirvõst kirves [sa] mälehtät, vanast olli^k `korgõ `sukru pää?, säält `raoti mant `kirvõga? Se; `kirvõ silm om `lahki?, lasõ ar^k `klepata? Se; ma paḡni kokko tyy rüvvi ja rai `kirvõga otsa `maahha Se

kirähhäma kirähtä? kirähhäss kirähti korraks kirema

kirähtämä kirähtä? kirähtäss kiräht' korraks kirema

kiräkene dem < kiri| **1.** kiri **2.** muster

kirä/kijl kirjakeel

kiräline kirälitse kirälist muustriline

kirä/täht kirjätäht

kiškja 1. murdja (loom) **2.** ahne

kisklõmma *kisõlda?* *kisklõss* *kisõl'* kisklema

kiskma *kisku?* *kisk* *kišk* *kisu 1.* tõmbama, tirima, sikutama *kurat' keele otsah ripõndõllõss, a hüvvä sõnna kurgust kisu?* Se; *mur'tass eläjä är?*, *elläi saa nõrk*, *kapluga kistass üless* Se; *haik kisk inne suud ammulõ* Se; [ma] *pañni mõsu perä`rijkese pääle ja kisi süvä lumõga jäl`mäele* Se; *hainalosõ tõpõ no iks om, la's`pääga kisk ja raputass* Se Kov; *kooguga` tõmpsi* [ma] *tuha`vällä, kruu'ss oll' otsah, muido saa õi hütsi`vällä` kisku?* Se Kos **2.** kitkuma

kiskumma *kiskuda?* *kiskuss` kisku 1.* lõhestuma, lõhenema **2.** (sisse) tõmbuma

kissel' *kisseli* *kisselit* *kissell* *no omma`k`õik' kisseli?* *ja pudru?*, *mõista ai inäp midä süvvä?* Se Sa

kista/va'rs 1. ketrusvahend: *kedervars vanast kedrāti kistavarrõga?*, *ku vjil vokkõ es olõ?* Vas Pus; *olõ õi`n`nännü?*, *määness tyy kistava'rs, a imä`kõnõli* Se **2.** (veski või linamasina) võll, kedervars

kistra *kistra` kistrat* reibas, erk

kistuma *kistuda?* *kistuss` kistu* kustuma

kistumalda? ~ **kistomalda?** väga, tohutu

kistutam(m)a *kistuta?* *kistutass` kistut'* kustutama *munikõrd* [sa] *pant puuvõisi varahhappa palama, siss`varahhappa kistutat ar`kah* Se; *ku üt's kotuss tarrõ lõõni`p`palama, siss va'st`joudanu ar`k`kistuta?* Se Kos

kitasnik *kitasniga` kitasnikka* setu naiste igapäevane puuvillane pihikseelik *kitasnik oll' must toominõ`rõivakõnõ, verevä siidi? ka olli? all* Se Ts; *rikkal oll'` sukmañn,` vaesõl oll' õks kitasnika?* Se

kitmä *kittä?* *kitt* *kiit` kitä 1.* kiitma *kittü ei? eiss hinnäst, las itm` kitt* Se; *hot' ti minno sõimakõ vai`kitke`ka?*, *ma? ei`kuulõ?* Se; *lutik olõ õi`kittä elläi* Se; *illo'ss pereh oll, tyyd ma ei`petä ei`kitä?* Se **2.** ütleva, lausuma *haivasski` kitt`perrä* (aevastus keset vestlust näitab jutu tõepärasust) Se Kos

kiits *kitsõ` kitsõ` kits*

kitsahe kitsalt, vähesega

kitsass *kitsa` kitsast` kitsas*

kitkma *kitku?* *kitk` ki'sk` kidsu* kitkuma, rohima

kitsuss *kitsusõ` kitsust` kitsikus` ku``pilkuist olõ õi?*, *siss` kitsusõh är elät, a`võhlusõh om rassõ ellä?* Se

kitsõkõnõ dem < kits

kituss *kituse` kitust` kiitus*

kiuhkma *kiuhku?* *kiuhk` kiuhk` kiuhku* kilkama

kiusam(m)a *kiusada?* *kiusass` kiusa'ss` kiusama, kiusu ajama; tüli norima*

kivene *kivedse` kivist` kivine*

kivi *kivi` kivvi 1.* *kivi` katla` pañti` uja` vjirde` kivve` pääle, uja` veereh` havvutõdi` püüki* Se; *lauta* [ta] *kudi, pañd` tyy` kivi` lauda` müürü` sisse* Se; *liinah` kivigi` kalg` jala` all* Se Kos; *imä`puha'st` haräsõkõsõ är? ja sõ'ss*

kablakõsõga kõüt' kiini?, sõss peräst ai lakka ja sinnä^p puistaás sõmõriid `sisse, kivi sõmõrakõisi (harja valmistamisest) Se Kov; toolõ võit õks `viina tetä?, kel om kivi keele pääl (oskab suud pidada) Se Kos 2. käsikivi või veski jahvatav kiviketas `veelkal oll ka kolo nigu kivi man Se 3. (vesi)veski uja veereh oll kivi, tüy jahvat' kõkkõ Se; ütš poišs perä`rjikesega kivil käve Se

kivi- kivist, kivi- *puut'* ja koolimaja üteh siih kivimajah Se Kos; *puut' kivitārõst `aeti `vällä Se Kos*

kivik *kivigu kivikut kivimäng `mijki (meiegi) mänge vanast kivikit Se Kos; mij^k `kääni kasuga kummalõ, tüy päätl oll `väega hüä kivikit `mängi? Se Kos; mij^k `kõõ mänge kivikit Se Kos*

kivikene dem < kivi viis kivikeist võõdõti Se Kos; *nyy olli? `säantsē`kivikese`ku kanamuna sora, ni suurõkõsõ? Se Kos*

kiviline *kivilitse kivilist ~ kivilinõ kivilitsõ kivilist veskiline*

kivi/mäng kivi-, nipsumäng *kivimängu üle sai mij^p `pessä`ka imä käest Se Kos; tüy kivimäng, ku olõsi `mängi?, siss tüyd olõsi vijl midä kaid^k `ka? Se Kos -`möldre mölder -puut' käsikivi üks pool, kiviketas tsõõrigu^k `kivipoolõ?, ütš aht, tõõnõ pääl, tüy oll tüy käsikivi Se Kos -tsagaja -tsagaja -tsagajat kivitäks*

kiä *kink kedä (partitiiv langeb kokku sõnaga kes) 1. kes kiä kink poolõ sõss läts, kiä kua poolõ läts Se; kelles (kellel siis) om poisal linanõ puks vai hamõh, kõigil ostõt Se; ket kui pereh oll, nii suur' oll põtd Se; elläi oll sääne olnu?, kohe kellelegi^l `lei, kelle (kellele) käe `sisse vai jala `sisse Se; `põlkõ kiä `põlgva? Se| Vrd kes 2. mis vij pöörä? kiä `tõmbasõ^s `sisse, inemise vij ala Se V 3. keegi angõ no^k `kiä muttlõ surma ruyht Se; ei olõ^k `kinga (kellegagi) sõnakõist inäp kõnõlda? Se; kas Annõ ka läts pušsi pääle vai läts kinga `autoga üteh? Se| Vrd `kiäki?*

`kiäki? *`kiäki? kedägi (partitiiv langeb kokku sõnaga `keski?) ~ `kiäkinä? 1. keegi täl kakõlust `kinkagi olõ õs Se; lää ei^k `kiäki^l `tagasi noorõst Se; künnel jäi palama, näet ku saa as `kelgi ar^p `puhastuss Se; `kuulja mõskjat jätä äs `kiäki ilma, iks käe `vatgõt `anti Se; no sünnüädä ei^k `kotoh `kiäki? Se Kos; sul olõ õi^h `häpe `kinkõstki? Se; tulõ ar^m `mullõ naasõst, `lätsi kedägi olõ õi? ja uma hüä tarõ om Se Kos| Vrd keski?, kiä 2. miski*

klaas *klaasi `klaasi 1. materjal: klaas; klaasist ese või selle osa 2. joogiklaas*

klaasi/helm *-helme -`helme klaashelmes -helimekene dem < klaasihelm'*

klaasikõnõ dem < klaas| joogiklaas *ku vanajuudaás `perrä jo kogunist tull, sis sõsar visaás klaasikõsõga vett `maahha, sai nii suur' meri, ku timä es saa takah tulla? Se*

klaás *klaási `klaási klass ku ma koolih käve, siss nelli `klaási `ollgi Se*

kleetkakõnõ *kleetkakõsõ kleetkakõist aedik egal `lambal oll uma tsillo kleetkakõnõ Se*

kleidikene dem < kleit'

kleit' *kleidi `kleiti kleit mij^h `häädü palamisega ar?, et jää äs `kleitigi `sälgä Se*

klepatama *klepata? klepatass klepat' parandama, paikama `kirvõ silm om `lahki?, lasõ ar^k `klepata? Se; `rauda `säetäss, tüyd kõgõ üldäss, et vaia klepata? Se*

kloho *kloho klohot ~ klohho klohho klohhot kurt tüy oll sääne klohho Se*

`kloksma *`kloksi? kloks `kloksõ kloksi kloksuma| Vrd `loksma*

klõpma kloppi? klopp klopp klopi **1.** kloppima, taguma; põksuma **2.** segi ja vahule lööma muna [sa] klopidõ ar? ja panõdõ `vahtsõlt supidu^k kardoka `kijmä, esi iks sekät kõik aig, saa hüä kardoka sup Se

klõks klõksi `klõksi lõks (püünis) teil om klõks, a meil kutsutasõ^k keele? Se

klõmba klõmba klõmbat lonkur taa klõmba vanamijss, taa `klõmpass Se; timä `väega^k klõmba olõ õi?, timä saa ai? ütte `jatga painahhuta^p põlvõst Se

klõmp klõmpi `klõmpi klimp

klõmpama klõmbada? `klõmpass klõmbaßs lonkama taa klõmba vanamijss, taa `klõmpass Se

klõss klõssi `klõssi lõss

kobima kõi? kobi kobõ **1.** kobama, kompama **2.** seadma, sättima

kobistama kobista? kobistass kobißt kohendama, korrastama

kobisõm(m)a kobista? kobisõss kobisi tuhmi heli andma, kobisema

koda kua kota kest

koda/poolinõ -poolidsõ ~ -poolitsõ -poolist taluperes elav maata pops, majuline

kodo¹ kodo koto kodu olõ õi^k koto vaia puustalt jättä?, ku `kujlaga mindäss Se; uma kodo iks kullakõnõ, uma maja mařakõnõ (rhv1) Se Kos

kodo² koju `lamba^k kaki^k keti^v vallasõ ja pagõsi kodo Se Kov; kiä `jõidõ? ja kuladi?, nuj^j jäi? kodo Se; ku `tuldass kerigu mant `matmast kodo, siss kutsutass ja `säetäss `puhtõlise? lavva mano [sõõma] Se; vanarahvass kõnõli, et kuuß nädälit kau `kujlja kodo Se

kodo- kodune; kodulähedane; kodustatud; kodu- `aeti Sibirähe, jäi kõik elo `maahha, kõik kodoeläjä?, kõik jäi? kodo Se; [ma] lässi kodo paika Trubalõ, siss kodopaigast `anti jo? katß `liuda Se

kodo/väü koduväi tütär oll kodo `võtja ja [mees] tull taha kodoväüss Se

koess vt kohess

kogo kogo koko kogu, hunnik

kogoni koguni, ma? eßs kogoni rehe `siugu, esi olli paks ja rehe `õkva Se

kogonõma `kujda? kogonõss kogosi kogunema

kogrõ/kala koger, kogrekala

kogunist kogunisti, täiesti ku vanajuudaßs `perrä jo kogunist tull, sis sõsar visaßs klaasikõsõga vett `maahha Se

kogõmalla? ~ kogõmalda? kogemata

kogõř kogrõ `kokrõ koger

koh 1. kus *salasi* *tetti*, *saal olli* *suurõ* *rõiva* *koh* *maada*? Se; *koh olli* *vesidse niidü*? [ma] *pañni lakadsi* *jalga*, *riibi ni kañni* *vällä* Se| Vrd kos **2.** kuskil *merde jäi kiñni* *tuy laiv*, *sääl iks määne rambõh oll koh* Se

kohe 1. kuhu *pääkaruss oll iks vanõb*, *kiä noid* *latsi rätit*, *kost käändä*? ja *kohe aia*? [karja] Se Kos **2.** kuhugi *lätsi ao*? *tõistõ*, *lätsi* *jo latsõ* *kohe kavvõmbahe* Se; *sukmañn oll kalõvanõ*, *oll kohe parõmbahe* *paika minnä*? Se Ts; *toho* *taa hani om tast uja vjirt pite kohe* *mõtsa lännü*? Se Kos

kohegi? ~ **koheki?** kuhugi *muni kopik õks sai kohegi* *kulu pääle* Se; *sañt ni sañt*, *kas taa inäp kohegi* *kõlbuss* Se Kos; *ma*? *mõista õi* *koheki minnä*? ja *tiia ei* *ku takah* *aetass* Se

kohegilõ kuhugile *kohegilõ saa ai* *paeda*?, *piät kannahamma* Se

koheki vt kohegi?

kohendamma *kohenda*? *kohendass koheñd* korda seadma, *kohendama õdagu koheñd mehe esä aho ar?* *kooguga*? Se

kohess ~ **koess** kuhu (siis) *minnä*? *vaia hainalõ*, *rinnalinõ lats*, *koess sa* *latsõ jätät* Se; *koess tuy paabapala* (eideke) *jäi*? Se

kohetuss *kohetusõ kohetuist* kerkima pandud taigen, eeltaigen *vesi oll otsani nii lumbi vij arvuline*, *ku* [ma] *leevä kohetusõ pañni* Se Kos; *pliini kohetuss* *lasti sepäga* *kauma* Se; *ku* [ma] *tõõsõ leevä kohetuist pañni*, *siss* *lodi tuy* *kuklikukõsõ ar?*, *siss läts leib* *hapnõmma* Se Kos; *luidsaga* [ma] *maidsi tuyd kohetuist*, *et kuiss om* Se; *ütest leeväst* [ma] *jät* *sääntse* *kuklikukõsõ kohetuist* Se; *läbi sõgla* [ma] *kuñssi* *kiisla kohetusõ ar?* Se; *kuurniga kohetuss olõ õs ni sakõ ku leevä tahass* Se; *õdagult* [ma] *pañni kohetusõ hapnõma*, *üj hapas* Se Kos; *ku perä päts jo* *leibä*, *sõss pangõ leevä kohetuss* Se

kohhet ~ **kohel** *kohela kohelat* kohev, kerkinud *ütsindä es saanuki ni* *kohhet leib*, *a katõgese* [me] *kašti iks kõrdapiteh ar?* Se Kos; *hapnõ piimä* *sisse* *kastõh sai* *ka hüä* *pliini*?, *ku soodaga?*, *siss om tiä kohhet* Se

kohisõmma *kohista*? *kohisõss kohisi* käärides kihisema

kohki? kuskil *olõ õi*? *ütte hañni*, *ni olõ õi* *kohki*? Se

kohonõm(m)a *kohoda*? *kohonõss kohosi* (kuumutamisel) kohupiimaks muutuma

koho/piim kohupiim *vanast oll sõir kõva*, *palass kohopiim oll*, *soolaterä ka sehen* Se; *kohopiim* *pañti* [talveks] *külmä vij* *sisse*, *tuy oll häräpiim* Se; *ku* *istma* *miñti*, *siss* *võeti vadsakoit ja piimäliud kah nii et kohopiim all ja sinnä või pääle* Se

kohotama *kohota*? ~ *kohotada*? *kohotass kohot* kohupiimaks kuumutama

kohrutama *kohruta*? *kohrutass kohrut* kohevile lööma või ajama *rihhuga* [ma] *kohrudi* *olgi pääle*, *sis jäl* *naati sõkkama* Se

kohtunik *kohtunigu* *kohtunikku* kohtunik *a tuy päävanasitt vai* *kohtunik sai* *kestpaigah* Se Kos

kohuss *kohto kohut* **1.** kohus; kohtupidamine; kohtuotsus *ket kurk*, *tuyd kohuss* Se; *kyuulu* (surma) *saa ai* *kohtohe ka viia*? Se; *koolulõ olõ õi* *kohut* Se Kos **2.** kohustus; õigus (saada)

kohv *kohvi* *kohvi* kohv [ta] *añd topsi* *kohvi* Se; *mij* *palodi* *kohvi* vanast Se

kohvikõnõ dem < kohv' vaia hillokõidsi `kavvu?, imäl üless tulla?, `tsäikene hummogult, kohvikõnõgi^k `kijtä är? Se Kos

koi vt kudama

koir koira `koira üleannetu, kelm

koiranõ koiratsõ koirast vallatu, üleannetu

koirastik koirastigu koirastikku koerustükk, vigur

`**koiruss** `koirusõ `koirust koerus, vallatus, üleannetus

kokk koka kokka kokk

kokko 1. ühtekokku, koguhulgana **2.** ühte kohta, üheks rühmaks ku `mitmast küläst tulõva kokko, kos sääil `joudsõ ilmalõ `anda? [kingitusi] Se; vanast `kauti sagõhhõhe kokko, `väega laulõti ka? Se; poisⁱ `niidi?, naas^e `kañni^k `kokko ni riibi^p `pe^{rri} Se; kiä vei siss ütsindä? tyy `lamba, kiä vei siss tõõsõga^k `kokko (kahepeale), tõõsõl olõ õs midä tappa?, vei^j `jäl tõõsõga kokko, vei üteh siss (jutt saajakotist) Se Kos **3.** kokkupuutesse, kontakti **4.** eri osadest tervikuks (ühendatud) `hammõ [ma] `umbli katsipooli kokko ja `ollgi `valmiss Se; kossa^t `tetti linost, [ma] `hiusõga^p `palmidsi kokko kossa? vahru `müüdu Se Ts **5.** mingi ainega kaetuks, määrdunuks utõti utõti nikavva ku `pekli sai kesvä `kyyriga kokko Se V **6.** mõõtmelolt või mahult väiksemaks võima^{ss}inal olli aari^s `seeh, nelli `aari ja lei ruttu kokko (võiks) koorõ Se **7.** väljendab omavahelist sobivust

kokoss kogosa kogosat kogukas

kol? vt kolm

kolahham(m)a kolahta? kolahhass kolahti kolksatama sattõ ma kummalõ `maahha ku kolahti Se

kolahhutma kolahhuta? kolahhut kolahhut' kãrgatama, paugatama no ni^k `kõvastõ olõ õi^p `pikne kolahhutmu^k `ku nüüd Se

kolga `kolkmõ kolgand (tõõdeldav) linapeo, kolge latsõ? `aeti `kakma nuid linnu, `kakma nuid `ko^{tk}mit Se

kolgits kolgidsa ~ kolgidsõ ~ kolgitsõ kolgitsat ~ kolgitsõt ~ kolgist lõuguti kolgitsõl oll raot kats tsõri^r `sisse Se

kolhoo·s kolhoo·si `kolhoo·si kolhoos| Vrd halhoo·s, koloo·s

koli koli kolli kola, koli

kolistama kolista? kolistass kolist kolistama, müra tekitama

kolk kolga `kolka kant, maanurk; külaosa üle kolga kosilanõ Se

`**kolkma** `kolki? kolk `kolkõ kolgi **1.** linu lõugutama ku [ma] kolgõ rehe man kats ma^{ss}sina täüt linno är?, kääni är?, oll kust Se **2.** kolkima, peksma kes taa kolk ku^uvalul Se

kollin kolina kolinat kolin

kollõh ~ **kollõ?** `koldõ kollõht **1.** laiem äär **2.** leivakoorik leevä veereⁿ `noo `koldõ? olli^v `väega magusa? Se

kolm ~ kol? *kolmõ* `kolmõ kolm kolmõnulgaine ait `kriiti täüü? – `tatrigu terä Se; võõdõti horka uúss vahtalõ, [ma] `uiksi kol? `võuri `truupa Se; kol? `puuta rüki Se Kos; imä tull säängü `vijrde hummogult kell kol? ai ülest Se Kos; ku aho ijst `vatska teiti, siss `nõssi timä kolm `kõrda üless Se; vesi `paanti ja `tsukrut `paanti ja `hernit, kolm kõrd `luidsaga võõdõti `kufjat Se; jagagõ nõ^k kraam `kolmõ `päähhä (kolme inimese vahel) Se; hois kolmõst päävästki rekistee-ri? är?, sõss olt (oled) õks ristinemine Se Kos

kolm/ainuss kolmainususes esinev, kolmainus

kolma/päiv kolmapäev

kolmass *kolmada kolmadat kolmas* `aeti kolmada päävä kari `mõtsa Se; vanast `peeti kol `päivä `pulumõ, kolmass oll hõimupäiv Se

kolmi kolm, kolmekaupä õga `tütriku käest siss `paanti kolmi munõ [lihavõttepühal kiigetegijaile] Se; oll kolmi lehti, aga `püimä oll veidebä süvvä? ku no? Se

kolmigõ? pl kolmikidõ kolmikiid kolmikud

kolm/jalg kolmejalgne puunõu -kümmend kolmkümmend -sada kolmsada | Vrd kolsada -tõi-ss/kümme kolmteist | Vrd koltõist

kolmõgese ~ kolmõkõsõ kolmekesi `kargusõ olliva?, karati kolmõgese, nellägese, viiegese, `tütrigu^k `karksis? Se; kolmõgese vele? `ellevä? Se Pod; `latsi oll kolmõkõsõ Se Kos

kolmõ/võrd -võrra -võrd kolmveerand

koło *koło kołto* (kallamis)kolu terä^v `valõti `veelka `kołto Se; `veelkal oll ka koło nigu kivi man Se

koloo·s *koloo-si* `koloo-si kolhoos | Vrd halhoo·s, kolhoo·s

kol/sada kolmsada *muni aänd sada* `ruublit pridanat, muni kats kolsata vijil Se | Vrd kolmsada -tõist kolmteist timä ošt tikõrpuu `marju kol^v `tõist killo Se | Vrd kolmtõi·sskümme

`**kombreß** `kombreßsi `kombreßsi kompress

kommõ? `kombõ kommõt komme, tava a tyy nii kutsuti et `istjã?, kutsuti nii, seto kommõ oll sääne Se S | Vrd kummõh

kooguline koogulise koogulist teatav vöökiri kua^v `vijüid koogulist, haara^v `vijüid hangulist (rhv) Se Kos

kooh 1. ühes rühmas või tervikus, koos; vastamisi **2.** mingi ainega kaetud või määratud | Vrd kuyh

kooli- kooliga seotud, kooli juurde kuuluv *üts uma külä inemine opaßs* `latsi, tahta piteh käve, koolimaia olõ õs Se Kos; vanast latsil kooli `suünd ust olõ õs, koolimaia olõ õs olõmahki? Se Kos; mij olli otsani^k `koolimaja kõrval Se; üts koolioppaja vana Sikk oll Se Kos; koolipoisi arvulitse?, jummal, ku^p `pu'oh olli? Se Ts

kooli/ rõiva? pl. surija seljariided *kooli* `rõiva^p `palotõdi ar? Se

koolitam(m)a *koolita?* koolitass koolit koolitama

koolu? surnult, surnuna

koolukõnõ dem < kuyh *koolukõnõ, koolukõnõ, milless sa võta as Lauri last ja*^p `Prooska `poiga Se Kos

koolõskõllõmise hädä langetõbi

koolõtama *koolõta? koolõtass koolõti* **1.** suretama, tapma **2.** surijat põetama *kuu`aigu koolõtõdi, mitte es koolõ ar? Se;`kүүлjat koolõtada õp`pudsajadsõ pada pääle Se*

koomõh ~ koomõ? *`kүүmõ koomõht kõõm läts koomõ? ja kõik` süttü ar? Se*

kooñ ~ kooni? *kuni õga`vaenõ õks oll ummi lastõ man ja`elli kooni` `kүүлi Se Kos; mehe`esä pañd kuuma kirjidsä rekke`hindälle`põlvi ała, kooni`tiä Pelikõvva lätt katõskümmend`versta Se Kos; nikavva kooni` `kerkoh oldass, nikavva om haud ka? kaibõt Se; halv sõna harinass, hüvvä sõnna vaia`uuta? ja`otsi? kooni`tulõ Se*

koorik *koorigu koorikut koorik; kooruke*

koornits *koornitsa koornitsat osmik koornitsah ka süvväss kulatõskit Se*

koorõkõnõ *dem < kүүr| (puu)koor lakadõs`kaki [ma] ruttu ar?, paiukoorõst vai lõhmusõkoorõkõsõst lakadõsi? Se*

kopakõnõ *dem < kopp`esä pañd õgalõ eläjäle`kaarua uma kopakõsõga ette Se*

kõpik *kõpika ~ kõpiku kõpikat ~ kõpikut ~`kõpkass`kopka`kopkat kõpikas muni kõpik õks sai kohegi` kulu pääle Se; eõs [ma] hoiõ kõpikut nigu`hämmest läts pioh Se Kos*

kõpin *kobina kobinat kobin [ma] kuuli aidah usõ kobinat, usõhinge helotamist Se*

`kõpkass *vt kõpik*

`kõpli`kõpli`kõplit *koppel*

kopp¹ *kopsimisheli*

kopp² *kopa koppa kopsik; puukulp puu kulbi olliva kopa? Se*

kops *kopsu`kopsu kops*

`kõpsama *kõpsada?`kõpsass kõpsaõs korraks lõõma, kõpsama*

kõputama *kõputa? kõputass kõput`kõputama ku`kellä olõ õs, siss [ma] võti kua pätsi`vällä, siss kõpudi tuud alomaist kүүrt pite Se Kos; ku`alõ õks keppi [ma] kõpuda, vihalõ`nuia nukuda, tulgu ui? üteh Se; ma lasigi är`jo usõ`valla, olõ õi`kõputamist Se Kos*

kõpõl *kõpõla kõpõlat jalatsi liist nii suur`ku jatg, nii suur`oll kõpõl ka tett Se Kos; kõpõla pääle`koeti päternä? Se Kos; viiso kuta`kõpõl oll, nõna kõik`tsõõrik Se Kos; kõpõl`võeti viiso seest, nii`jäigi ilosakõnõ Se Kos; puinõ kõpõluss oll, miji`kutsi iks kõpõl, viisa kuta`kõpõl Se Kos*

kõpõlakõnõ *dem < kõpõl latõsil olliv`vääku`kõpõlakõsõ? Se Kos*

kõpõluss *kõpõlusõ kõpõlust jalatsi liist puinõ kõpõluss oll, miji`kutsi iks kõpõl, viisa kuta`kõpõl Se Kos*

korahhama *korahta? korahhass korahti korraks korisema ku`litsu`tagasi, siss kõtt korahhass Se*

`kõgõ`kõgõ`kõgõ *t`ülespoole ulatuv, kõrge [sa] mälehtät, vanast olliv`kõgõ`sukru pää? Se*

`korgõh kõrgel

`korgõhe kõrgele *latsõ `ristmise vesi visati `vasta päävännõsõngut tarõ `kelpä `korgõhe, et `ausa lats saasi?* Se Kos; *ku sooda oll, sõss teiti `hapnõst piimäst nisu jahuga `kuurnikka, nyy" `nõssi" `korgõhe* Se Kos

`korgõkõnõ komp < dem `korgõ

`korgõmpa ~ **`korgõppa** kõrgemale *munaloomka linaluist `hõste teiti, `pahti lavvakõnõ ja lind" `korgõmpa* Se

`kořjam(m)a *kořada? `kořjass kořaás 1.* korjama; koguma [ma] *kořja seenekeisi, latsõkõnõ ka käeperäh* Se V; *palanu" `këve? eés `kořjamah [külas], a no palanut joht `kiäki ilma ka jätä es* Se; *kaís ko" `külämijist `kořssi eés raha kokko, tei" `kirstukõsõ* Se Kos; *poisi" `kořssi `tütrige käest munnõ* Se Sa **2.** *mustrilõngu ükshaaval lõimede hulgast üles põimima, mustrit sisse kuduma mõni mõista as kuta? vüü `kirjä, `kořjaki es `kirjä, hiit nii sama langa* Se

`kořjum(m)a *kořjuda? `kořjuss `kořju* (kokku) kogunema

`korplikanõ *korplikadsõ `korplikast* krobeline

korron *korona koronat* paastu ajal keelatud söök *`süüdävä süük om korron, ku paastõti, süvvä äs siss koronat* Se; *piim ja liha `ollgi korron* Se Kos

`kořssna *kořssna `kořssnat oll `kořssnaga" `tarri, `sauga" ka oll* Se

`kortli *kortli `kortlit* veerand toopi, kortel

`korteř *korteri `korterit* korter

`kořtin *kořtina `kořtinat* korter [tal] *oll Petserehe võõdõt `kořtin* Se

koru? kõrgune *tütär om põlvõkoru?, imäl om vaia kirst olla" jo `rõndu koru?* Se Kos

kořv *kořvi `kořvi korv kořv* (seljakorv) *pahti `hõste ja kõgõ parõmbit `hainu `täüs* Se; [nad] *pañni" siss pañgi ja kořvi et no?, kaiba" `kartokit* Se Kos

kořvikõnõ dem < kořv

korõmb vt `korgõ

kos 1. *kus `lamba?, noid tiiä? es `kiäki" kos jäi?* Se **3.** väljendab kõneleja suhtumist *kae kos om tükk, kõik naaše ni latsõ ku mehe" kõrraga `sanna* Se V; *sinnä" `lää es `pañgigi?, lää es, lää es, kos* (kus sa nüüd), *`väikukõnõ* Se Sa

koša? pl *košjo `košjo, sg g koša 1.* *košjad poiss `küüsse mu" `käest et kinga mi" tulõmi `košjullõ* Se; *hobõnõ katõ käpä pääle käve üless ku `košjole tull* Se Pod; *kas ilma" `kellildä siss `mäantse koša?* Se; *mu mehe, esä lats `košjullõ, `valgõ" `linadsõ puksikõsõ jalah, linaõ `hammõkõnõ sälah, ütš putõl" viina kah puuh* Se; *inne" `kauti košah, sõss `peeti nyy" `suurõ" viina?* (kihlused) Se; *košaesä oll kah üteh, ku" tulliva `košjullõ* Se **2.** *košjaviin koša" `jõiva ar? ja jäi nii `saandõ tyy asi* Se

koša/esä isamees *košaesä oll kah üteh, ku" tulliva `košjullõ* Se **-viin** košjaviin

kosilanõ *kosilasõ kosilast 1.* *košjas käiv meesisik, košija võdrass külessmaad inemine naaás `kitmä, kosilanõ `uskõ ja võtt `arki?* Se Kos; *mõrsa imä pañd sõira kašti pääle, kosilanõ tulõ iks `mõrsalõ `perrä*

Se; selle võta as [isa] `ándit hüäst, et kosilanõ `tahtsõ võtta?, a vanõmba es taha`_võtta? Se; üle kołga kosilanõ Se; `mõrsa imä köüü kosilasõlõ vüüjü `pihta Se Kos; imäle leeväpäts `üskä ja esäle jummal` üskä, siss kumařd jäl tyy `mõrsa ni kosilanõ `jalga noilõ vanõmbilõ Se; `ratsala hobõstõga käve?, tyy kosilasõ veli ka?, sugulaisi `kutsmah Se **2.** kosija koos isamehega

kosima koõsi? kosi kosõ naiseks võtma, kosima minno iks kosõ vana tsura Se

`koõjõlõ, `koõjullõ vt koõa?

koss kossa `kossa linadest palmik setu naistel mul om parhilla^k_ka linonõ koss Se; kossa'_tetti linost, [ma] `hiusõga^p_palmidsi kossa? kokko vahru `muudu Se Ts; `kossõga oll rassõ, säidse künnärd oll `rõiva tükk, mähk` ümbre pää Se; linik` pañti pähä?, tetti `sääntse^k_kossa? Se Ts

kost 1. kust pääkaruss oll iks vanõb, kiä noid `lasi räñit, kost käändä? ja kohe aia? [karja] Se Kos **2.** kuskilt pangõ kärbigu`_`salvõ, sõss leeväle and iks `vaihtõpääl kost tyyd hõngukõist Se; mingu uí`_`tsirgu `muudu kost `õkva Se Kos

koõst koõti `koõti külakost oo, tyy [piimaliud] õnnõ `vüüdi `külla koõstist Se S

`koõtki? kuskilt

`koõstma `kosta? kost koõst kosta **1.** vastama **2.** eestkostega aitama

`koõstma `koõti? koõst `koõstõ koõti külastama, külas olema [sa] ihaku uí^k_koolda?, siin mi olõ `koõtmah, sinnä`_`lähä igäväst Se; päternä?, viiso? olli`_`tüü man, `saapit `koõstma `kavvu? `pañti Se; [ma] oodi, et kunass [ta] tyy meile sõna, et `koõstma minnä? Se

`koõstum(m)a `kostuda? `kostuss `kostu üles sulama, pehmenema

koõtikõnõ dem < koõt puksiharost nõrdsunõ koõtikõnõ oll karalatsõl puusa pääl Se Kos

kotoh kodus kerikoh pandass `kuyjalõ künnel, a kotoh pandass `kündle raha Se; kes no sünnütäss kotoh, no sünnüädä ei^k_kotoh `kiäki? Se Kos

kotost kodust, kodunt pääväkene olõ õs vüjil nõsnu? ku^k_kari oll jo^p_pała maad kotost `kaugõlõ aet Se Kos

`koõsil kohal, kohas| Vrd kottal

`koõsilt kohalt; osas, suhtes| Vrd kottsilt

`koõsilõ **1.** kohale, (millestki) kõrgemale **2.** (kellegi, millegi) kohta | Vrd kottalõ

kott kotü kotti (vilja-, aseme- jne) kott kas sa^m_mälehtä ei^k_ku imä kotiga sinno karah üteh kañd, kaitõ `karja ja sa olli^k_kotiga sälah imäl Se; võid vöiõti leeväle pääle, pöörändüsekes^k_kokko ja mähästi `kapstalehe `sisse ja kotti Se Kos; sannalõõnat kotti panõ õi? ja tõõsõst `puylbäst ka hoia ai? Se Kos; veli es küüsü ka inämbät ku üte kotü rüki pridanat Se

kottal 1. kohal, kohas luhani kottal `mõõsti suud Se; edeh olli `väiko^p_parrõ?, takah olli^p_piká^p_parrõ rehel, `väiko^p_parrõ^k_kutsuti eüss, tyy oll rehe aho suu kottal Se| Vrd `koõsil **2.** lähikonnas, juures

kottalt kohalt, kohast| Vrd `koõsilt

kottalõ 1. kohale, (millestki) kõrgemale; lähedale surnu om, siss pandass lakkõ surnu kottalõ lina Se **2.** (kellegi, millegi) kohta, suhtes| Vrd `koõsilõ

koft/pümme kottpime

kotuss *kotusõ kotust* **1.** koht; paik; eluase *ku ütš kotuss tarrõ löönü^p palama, siss vašt joudanu ar^k kistuta?* Se Kos **2.** talukoht

kotussidõ kohati, paiguti

kotusõkõnõ dem < kotuss

kraaksna *kraaksna kraaksnat* kraaksumine, kraaksumisheli

kraam *kraami kraami* igasugused esemed või asjad, (toidu-, riide- jne) *kraam ni Sergol ka matusõ pääl kraami külät, sai süvväⁿ ni juvva?* Se Kos; *timä saa õs kodo minnäki? säähtside ehtidega?, säähtside kraamõga?* Se Kos

kraamikõnõ dem < *kraam külämijšs tõi ratta? ja pallo kraamikõist oll rattih, tõi kodo* Se

kraamima *kraami? kraam kraamõ kraami* koristama, kraamima

kraat *kraadi kraati* temperatuuri mõõtühik: kraad

kraav *kraavi kraavi* kraav

kraavitam(m)a *kraavita? kraavitass kraavit kraave* kaevama

krae *krae kraed krae ega siss kraega hammit poisal olõ õs* Se; *haⁿonahadsõ palto krae?* Se

kraam *kraami kraami* gramm *täl oll jo nii väikene topsikõnõ, et ku tsäi luidsa faus viina mõõda ar?, om viis kraami* Se Kos

kraants *kraantsi kraantsi* pärg

kraants/kaal rõngataoline heledam karvkate, võru ümber kaela

krapst *krapsti a ku tarõh [me] ai^t tsuuri, nii sai krapst kätte* Se Kos

kraassin *kraassina kraassinat* petrooleum [ta] *pand tuu kupa pääle, pand kraassina tulõkõsõ sinnä^p palama* Se; *ütš kraassina anomakõnõ lavva pääl, kolm nelli vokki ümbre* Se Kos; *meil oll nii linnu ni kraassinakarra?, kõik šaal aH* (maa sisse peidetud) Se Kos

kravat *kravadi kravatit* (lihtne) voodi

kreepõst *kreepõsti kreepõstit* kindlus *polko vnik es jätä meid kreepõstihe, vei sadamahe* Se V

kreevⁿakõnõ *kreevⁿakõsõ kreevⁿakõist* kammike *imä sugõ iks kreevⁿakõsõga pääd* Se

krevⁿa *krevⁿa krevⁿat* kamm *a mul olõ õi^k krevⁿatki?, mingä^p pääd suki?* Se Kos

krihvli *krihvli krihvli* krihvel

kriimama *kriimada? kriimass kriimašs* narrima, *tõgama mehesõsar^t Maarat kõõ kriimašs ja naar^t d* Se

kriipsotamma *kriipsota? kriipsotass kriipsot kriipsutama*

kriit *kriidi kriiti kriit* kolmõnulgaline ait *kriiti täüš? – ta^trigu terä* Se| Vrd krõit

krobušk *krobuški krobuškit* krobisev riideese

krogisama *krogista? krogisass krogisi* krooksuma *kunna^k krogisi?* keväjält tah lumbih Se

kroonu *kroonu kroonut* sõjaväeteenistus, kroonu *veli oll sõah vai kroonu pääl* Se

kroosova? pl peeneks raiutud punapeedid [sa] *vereväⁿ nakri^k keedä ar?, tsae ar?, pan^l länkohe, nuy ommaki^k kroosova?* Se; *paastu`aigu oll õgal ütäl kroosova?* Se

kruúnt *kruúndi`kruúnti* piiristatud maatükk, *kruunt maa?`aeti`kruúnti, siss lätsi kruúndi pääle elämä, siss kruúndi pääl ma^k käve kuuś`aastakka karah* Se

kruudikõnõ dem < kruuf

kruuñ¹ *krooni`kruuñi* **1.** pärg **2.** peaehe, kroon

kruuñ² *krooni`kruuñi* rahaühik: kroon

kruup *kruubi`kruupi* **1.** uhmris tambitud odratera **2.** *kruup nüüd omma^k kruubi?, vanast olli`terä?* Se La

kruuś *kruusi`kruusi* (joogi)kruus

kruusa/piirak *pirnipirukas suvõl tetfi`põrkna piirakit, talvõl kruusapiirakit ka?* Se

kruuśli *kruuśli`kruuślit* kanepitemp

kruuss *kruusa`kruussa* *pirn kadonu? velenaahõ tyy* *kuivatuisi`kruussõga jõi tsäid* Se; *kruusa^p`pañti* *kuivadu?* (kuivatatult) *piirakulõ* Se; *tsaiu seeh lätsi^k kruusa^p`pehmest* Se; *kruuss um`höste vähäp ku tuu?* Se

kruuśś *kruusi`kruuśsi* *konks kooguga [ma]`tõmpsi tuha`vällä, kruuśś oll otsah, muido saa ai hütsi`vällä`kisku?* Se Kos

kruu^f *kruudi`kruuti* ruut; *ku vijl`käüserõðvast`koetanu?, ma kot?`vyyuri`pandnu^k kruudi^s suurõmba?* Se

kru^v *kruvvi`kruvvi* *kruvi a mul om`kukru`kruvvõga?, nu^t nummõrdega?* (rhv) Se Kos

krõbõhhõmb ~ **krõbõhhõp** vt krõpõ

krõit *krõidi`krõiti* kriit Vrd kriit

krõks *krõksi`krõksi* (hobuse)kronu

krõndsikõnõ *krõndsikõsõ`krõndsikõist* lahja, vilets; kronu

krõngli *krõngli`krõnglit* kringel *kutja om kañnikõsõh, mesi, riisi`suurma?, või,`krõngliraasakõsõ`seeh* Se

krõnka vt krõõnka

krõñksi *krõñksu, kõverasse*

krõñksih *krõñksus, kõveras*

krõpõ *krõpõ`krõpõit* *krõbe kesvä karašk oll hüä`krõpõ* Se

krõõnka *krõõnka krõõnkat ~ krõnka krõnka krõnkat* savist piimapott *mul tõdsõh tarõhki^k krõnka, lill siseh Se; krõnkal `vanga es olõ? Se; vanast `pañti piim savi patta, kutsuti krõõnka, savi pada Se; krõõnka olli^s savist tettü? ja päält vaabadu punatsõss, `vanga es olõ? Se V*

krõõnkanõ *krõõnkatsõ krõõnkast* savine, savist *krõõnka oll verrev päält, kutsuti savi pada ja krõõnkanõ pada Se*

ku ~ ku? **1.** (ajaliselt) *kui ku tyyd sõta `küllä tull, jälle oll kaia? Se; papp kasvat' `põrssat, siss `küüsse: ku pallo `aigu latt, ku tä nakass `kulti `otsma? Se Kos* **2.** (tingiv) *kui [kooli]opõtaja `võidsõ `pessä?, ku [lapsed] `kullõ õs Se* **3.** (võrdlev) *kui, nagu, otsekui ku aho ijst `vatska tetti, siss `nõssi timä kolm `kõrda üless, sai ku kulatsk Se; leib kuivati `hõste är^k ku suhar' jo Se Kov* **4.** väljendab määra või ulatust *timä om ni nalakass ku om nalakass Se; nipallo elät, kupallo om suditõt Se| Vrd kui* **5.** osutab tegevuse või heli intensiivsust *sattõ ma kummalõ `maahha ku kolahti Se; a oll õks küläh `säantsit talla kah, et kõgõ habõldi, ku ütš mürrin ja kärrin Se L* **6.** lausungi lõpul mõne lauseliikme sisu rõhutavalt *rüü põimu `aigo katõkeške laulimi, lelotimi ni ilosahe ku, et naka iks mi `põldo `põimmahe Se| Vrd kui* **7.** sidesõna: *kui ka kae kos om tükk, kõik naasõ ni latsõ ku mehe^k kõrraga `sanna Se V; taarilda olõ õs nii suvi ku talv Se| Vrd kui*

kua¹ vt koda, kudama

kua² *kua kuvva* **1.** kes *kual olõ õs `latsi, siss sääl oll puhadelnä Se; ütš uma külä inemine opašs `latsi, tatta piteh käve, päivi katsi kua puul oll kyy' Se Kos; kiä kink poolõ sõss läts, kiä kua poolõ läts Se* **2.** mis, milline, missugune; *kumb kua oll kõhn talo, siss olõ õs hobõst kah Se Kos; tyyd olõ õs kunagi, et mij^v vaest tsirgu vai `puusli `muydu olli, et sõnna `kualõ (teineteisele) `ütte es Se Kos; `kuvva `maia harõ? harinasõ?, `saal oldass otsani hädäh Se Kos; kual latsõl olli? rinnah harasõ?, ni kõhe, siss `vjidi `sanna Se P; `võeti jaani `hainu ja `pañti saina pilo vahelõ ega inemise jaost ütš, siss kua `kuivi ar?, siss üteldi, et `soo koolõss jo ar? `soo `aastaga Se; ma' `tiiä, kuvva `muydu (kuidas, mismoodi) papp seenenät pidä Se* **3.** keegi *mij^k `kuagi `ütte es `kualõ halvastõ Se Kos; ku oll ainuss uma kua, siss toolõ [ma] `tei ar^k ka voorikõsõ `viina Se Kos* **4.** mingi *ku `kellä olõ õs, siss [ma] võti kua pätsi `vällä, siss kopudi tyyd alomaist kyyrt pite Se Kos*

`kuagi **1.** keegi *mij^k `kuagi `ütte es `kualõ halvastõ Se Kos; `tahtsõ^k kõik tulla^k kulatamma, `tahtu us `kualgi^k kodo jäiä? Se* **2.** mingi *lammass tulõ õ^k `kuagi viiel tulõ seest `vällä Se; ta es saa `kuagi moodo pääl olla?, võt hõngu kihni? Se*

kubijass *kubija kubijat kubjas*

kubo *kubo kupo pugu*

kubu *kuu kupu* seotud kimp või vihk, *kubu mis [ma linad] rihaga ilosahe võti, kääni kuppu, kuu' `tõi nurmõst kodo Se*

kudama *kuta? kuda kudi kua* **1.** (telgedel, varrastega jne) *kuduma lõngast riiet, silmkoesemeid jne; võrku valmistama ku vjil `käüserõdvast `koetanu, ma kot? `vuyri `pandnu^k kruudi? suurõmba? Se; võid `haarti `üüse kuta? Se; joosuvjüj oll `koedu? `säitsmä langasõga? ja viie langasõga? linatsõst langast ja villadsõ^k lõimõ? Se; kundsalda sukk pidä kavvamba, üle tyy jäteti kunds kudamada? Se; ku mi latsõ olli?, sõss mij `koiõ kõgõ noid `väikeisi `vüikeisi nigu saja `päätti? Se; päävüjüj ka mõista [ma] vitä? ni^k `kuta^k kah, hargi pääl vittatsõst langast `koeti Se Kos; uma^k `koedu? villadsõ `rõiva? olli ärmägu Se Kos* **2.** punuma, põimima *viiso kuta^k kopõl oll, nõna kõik tsõõrik Se Kos; kopõla pääle `koeti päternä? Se Kos; päternit pidi kudama nigu sukka nõgludõ nõglaga? Se; pilonõglaga [ma] koi (niplasin) pilo? `vatgõst niidist Se Kos* **3.** kividest *laduma maakivist `koimi aho `sisse, savi ala ja maakivi pääle Se; `lauta [ta] kudi, pañd tyy kivi lauda müürü `sisse Se*

kudrah *lokkis*

kudrakõnõ kudrakõsõ kudrakõist lokike noorõ? ajava^k kudrakõsõ^p pähä, `värnvä^k küüidsekese?, `värnvä huulõkõsõ? Se Kos

kudu kudu kutu kudemine

kudõnõmma kudõda? kudõnõss kudõsi kudema

kuhi kuhä `kuhja **1.** (heina-, õle- jm) kuhi hainamaa oll kavvõh, sinnä^p pañti suurõ^k kuhä? Se; puja^s saava inne `ilma ku imä? – haina rua?, kuhi Se Kos **2.** hunnik

kuhilik kuhiligu kuhilikku kuhelik

kuht kuhtü `kuhtü sitsjakk

kuhtikõnõ dem < kuht

kui 1. kuidas näet, kui lehmäle tyy `pikne võtt `sisse (saab pikselöögi) Se; kiä kui kütt sanna Se; kel kui (kuidas) `lõikuss lätt, kui (kuivõrd) `höste Se **2.** kuidagi siss [nad] käsiki^t tyy `vaesõlatsõ neläpävä õdagult `sanna, et vaest vanapatt timä kui ar^p `põrgohe veesi? Se Kos; unõga om `pistü hädä, lasta õi^k kui `maada? Se; [ma] ai küüidse ala suurõ pinnu, sõss tõmmati iks tyy pind kui `vällä Se; tiä äiⁿ naid kunigit tehädä^k kui taa hüä elo üle Se Kos **3.** väljendab määra või ulatust lehm kammitsah, `aigupite kau ja süü kuipallo Se; kel kui pereh oll, nii suur oll põld Se; säidse tükkü (usse) oll mättä pääl kõrrah kõik, [ma] lahi `päähhä nii kui otsah (surnud) Se; kel kui (kuidas) `lõikuss lätt, kui (kuivõrd) `höste Se| Vrd ku **4.** lausungi lõpul mõne lauseliikme sisu rõhutavalt **5.** kindlakskujunenud umbmäärastes väljendites **6.** sidesõna: kui ka | Vrd ku

`kuigi? ~kuiki? (mitte) kuidagi [ma] ar^h jarisi suidsutamisega?, `maalõ jättä jovva ai^k `kuigi? Se Kos

kuioma kuioda? kuioss `kuivi kuivama a no omma^k kõik^t nyü^t lätte? är^k kuiunu? Se Kos; `kuivi är? kala?, kärbäss ka süü is Se; es tohe sa latsõ `mähkmit `panda^k kuioma ao poolõ, siss tulõ üükadõhuss Se La; `võeti jaani `hainu ja `pañti saina pilo vahelõ ega inemise jaost ütts, siss kua `kuivi ar?, siss üteldi, et soo koolõss jo ar? soo `aastaga Se| Vrd `kuivama

kuionukõnõ kuionukõsõ kuionukõist kuivetu, kõhetu muni `kyy^lja om `väega är^k kuionukõnõ Se

kuiss kuidas `luidsaga [ma] maidsi tyyd kohetuist, et kuiss om, mäness om Se; pois^t kõrro `karksi?, vastatside ütts tõdsõlõ, `tahtsõ^k kaia?, kes kuiss `kargass Se

kuiv kuiva `kuiva **1.** väga vähese veega või niiskusega, kuiv kuiv vili tyy jo sõkku `höste Se; hobõnõ `väega lõõtsu^t ja kõhe `kuiva (vähese rögaga) kõhhä Se; ku oll^t kuiva itma?, siss niisama `tuyralt ka^p `pešti rüki Se Kos **2.** kuiv aeg, põud ku kuiv om, [te] `rühke^k `külbä? Se

kuivalik kuivaligu kuivalikku ~ **kuivõlik** kuivõligu kuivõlikku kuivavõitu; kuivetunud

kuivalt kuivalt, niisutamata

`kuivama kuivada? `kuivass kuiva^s **1.** kuivama **2.** kuivatama leib kuivati `höste är^k ku suhar jo Se Kov; talvõl ku hää omma^k kuivadu poraviki ruvvast vai piirakust Se; latiga? ka kuivatasõ?, `kuivama piät ka? `marko pite (targalt) Se; kadonu? velenaane tyy kuivatuisi `kruussõga jõi tsäid Se; kruusa^p pañti kuivadu? (kuivatatult) piirakulõ Se; seenekeisi iks saa õi^k kuivada?, poravikki [ma] inne `kuivssi Se

kuivatama kuivata? kuivatass kuivat^t kuivatama

`**kuivi** vt kuioma

`**kuivuúss** `kuivusõ `kuivuist kuivati

kuivõlik vt kuivalik

kukahtum(m)a *kukahtuda? kukahtuss kukahtu maha kukkuma `kuyurma päält kukahtu nyy? otõ^m `maahha ni eßs ka `maahha* Se Kos

kukk¹ *kuku kukku* linakupar

kukk² *kuku kukku* käbi

kukkama *kukada? kukkass kukaßs* **1.** lonkama **2.** (ümber) lükkama, tõukama **3.** lööma, virutama *tull nooril tülii, määnegi sõna asõ, jäl vaia ütstõdsõlõ kukada?* Se

kukkõllõma *kukõlda? kukkõllõss kukõl' hüpeldes liikuma*

`**kuklikukõnõ** `kuklikukõsõ `kuklikukõist kuklike ütest leeväst [ma] jäti `säantse `kuklikukõsõ kohetuist Se; *ku [ma] tõdsõ leevä kohetuist pañni, siss `lodi tyy `kuklikukõsõ ar?, siss läts leib `hapnõmma* Se Kos

`**kuklõkõnõ** dem < kukõl'

`**kukro** `kukro `kukrot *kukal a mul om `kukru `kruvvõga?, nuft nummõrdega?* (rhv1) Se Kos

kukõl' `kuklõ *kukõld* kukkel

kukõrdama *kukõrda? kukõrdass kukõrd käsitsi päitse vormima küdseti leib, inne kukõrdõdi nii ar? nigu noh `saia kukõrdõdass* Se

kul? vt küll

kulak¹ *kulagu kulakut* rusikas *kulagu `suuru? `paakõnõ* Se V

kulak² *kulagu kulakut kulak küläh oll tiputaa-t, tyy kirof meid ka, et kulagu?* Se; *soo nädäli `tefti [meid] kulakust* Se

kulak/kinnass *labakinnas kirolitse olli^k `kulak `kinda?* Se

kulatam(m)a *kulata? kulatass kulat' lõbutsema kiä `jõidõ? ja kuladi?, nyy `jäi? kodo* Se; *otsani mõtsa seeh oll suur niidüpaata, sinnä^k `kauti kokko, sääl kulatõdi* Se; *maasõnitsa kõõ kutsuti paabapraasnik, naaße `koßssi `jauhha, sõss tefti olt (õlut) ka?, sai üü ja päiv kulata? naisil* Se; *`tahtsõ^k `kõik tulla^k `kulatamma* Se

kulatsk *kulatski kulatskit rõngassai koornitsah ka süvväss kulatskit* Se; *ku aho ijst `vatska tefti, siss `nõßsi timä kolm `kõrda üless, sai ku kulatsk* Se

kuld *kulla `kulda* **1.** kuld; *kuldraha tütär ka kahits, et kagu saa õs mul `mintüss, saanu^m `mullõ kuld ni ratta?* Se Kos; *olõ õi^t `tälle `kohki^s `surma, no om tä kõik kulla seeh* Se **2.** midagi väärtuslikku, head

kuld- *kullast tehtud, kuld hobõsil kuldkellä^k `kah kõik pääl* Se; *tyyul katß kuldsõrmust peo pääl* Se Kos; *truuskal oll mõõk puusa pääl ja kuldrõngass* Se Kos

`**kuldama** *kullada? `kuldass kullaßs kuldama hõbõhhõtsõ? aia postti?, värehtetutba^k `kõik kulladu?* Se Kos; *innevanast `vijdi kultsepäle, tyy kullaßs är tyy kraami* Se Ts

kuld/nokk kuldnook

kull *kulli* `kulli kull

kulla ~ **kulla** *armas, pai kulla latsõkõsõ?, peräkõrra nakasõ? häbehüise `vällä tulõma* (liiga lühikestest riiekest) Se L; *kulla^l Jatsõ?, kivi pääle saistaku ui?* Se Kos; *ma olõ kõkkõ nännü^k kulla tütär* Se Kos

kullakõnõ dem < *kuld uma kodo iks kullakõnõ, uma maja marakõnõ* (rhvl) Se Kos

kullanõ *kulladsõ kullast 1. kullast tehtud, kuldne mia tä tsura pää `pääle pañd, tyyust* (sõrmusest) *tull kulanõ kaab, a mia pañd uma pää pääle, säält tull kulanõ vanik* Se Kos; *timäst `kašvi hõpõnõ puu, kulladsõ lehe^k küleh* Se; *hõbõhhõnõ kepp, kulanõ nupp?* – *rüä kõrs* Se **2.** *kuldaväärt, suurepärane*

`kullõma *kullõlda? `kullõss kullõl' 1. kuulama peremjõss niit `haina ja `kullõss, et kül^l sai hüä karuss, `väega laul ilosahe* Se **2.** *sõna kuulama timä hoit' tsiko ja kullõl' minno `väega?* Se; *kui vanõmba? `ütlõ?, nii tull meil sõnna ka^k kullõlda?* Se Kos; [kooli]opõtaja *`võidsõ `pessä?, ku [lapsed] `kullõ õs* Se

kül vt külm

kulo *kulo kullo* kuluhein

kufo *kulo kullo* kalkun

kulonõ *kulodsõ kulost* kulusegune

kuip *kuibi* `kuipi kulp

kult *kuildi* `kulti kult *ku pallo `aigu latt, ku tä* (põrsas) *nakass `kulti `otsma?* Se Kos

kult/sepp *kullassepp innevanast `viidi kultsepäle, tyy kullašs är tyy kraami* Se Ts

kulu *kulu kullu* kulutus, *kulu muni kopik õks sai kohegi^k kulu pääle* Se

kuluda? vt kuluvam(m)a

kulu/rahakõnõ kuluraha

kulutama *kuluta?* *kulutass kulut'* kulutama, raiskama

kuluvam(m)a *kuluda?* *kuluvass kulusi 1.* (millekski) *tarvis minema, kuluma määne sada katskümmed viijid, kõik kulusi är?, tyy saja `päätmise pääle* Se **2.** *pideval kasutamisel kuluma*

kuõ? kõnetlusvormel: *kuule kuõ itse-naasõkõnõ, soo viijikudamine om hullõmb ku matõma-tika* Se

kuõhhuma *kuõhhuda? kuõhhuss kuõhtu* luituma; *kuluma `hiusõkõsõ jo hiiro omma?, kõrvajuurõ^k kuõhhunu?* Se

kuõhtama *kuõhta? kuõhtass kuõht'* koltuma, luituma

kuänikene *kuänikese kuänikeist* külapeoke *sõss oll küläh pidokõnõ, määne oll kuänikene* Se

kuä-nje *kuä-nje kuä-njet ~ kuä-njä kuä-njä kuä-njät* tantsuõhtu, *külapidu vanast `kauti kõrro kuä-njæhe* Se; *är-ti latsõ^l tyyd tekü?, läät kuä-njehe, ei^m mõista^l tañdsi ei^k karada?* Se Kos

kumak *kumagu kumakut* punane puuvillane lõng

kumanits kumanitsa kumanitsa poistemäng (keppide ja puumunaga) *mij^l Lei kumanitsa sügüsel, oll puinõ ku seo pall ja kepi^k Ja käeh Se*

kumardam(m)a kumarda? kumardass kuma^rd 1. kumardama, kummargile laskma ja ma mõnõvoori madalahe hõste kumardi kah, mõni võtt [auto] pääle Se Kos 2. (sügavalt) kummardades austama kumardõdi sõnnoga?, [pulmas] kumardõdi uma hõim, sugulasõ kõik är?, siss sai tyy pruut`valgõst Se; timä kuma^rd jumalat Se; siss [ma] kumardi kolm kõrd jumalalõ jalga (kummardasin maani) Se; imäle leeväpäts`üskä ja esäle jummal`üsk ä, siss kuma^rd jäl tyy`mõrsa ni kosilanõ jalga noilõ vanõmbilõ Se; [lahkumisel vanematekodust] siss kuma^r d tyy`mõrsa ni kosilanõ jalga noilõ vanõmbilõ, siss aⁿd suud ja jätt jumalaga? Se; Va^ssolõ ma kumardi, et sullõ iks anna hõpõ`aituma (pruutneitsi laulust) Se Kos; mesterahvas ka kuma^rd kõigilõ sugulaisilõ [pulmas] Se; mõrsal oll`loohkap kumarda? [pulmas], ku ri^stämm ka kõrval Se; ku saja lätt`mõrsa poolõ, siss omma^p podruški`mõrsal man, neläkeške ja siss kumardasõ? ja`laulva?`võõrit ja umma Se A; ku`mõrsa kuma^rd jalga, sõss oll`valgõ räbik sälah Se; ku tyyd vanna`aigu pandasi no elämä siss [ma] kumardas^k kunigalõ kümme`vuyri jalga, taha ai`taha ai? Se Kos

`kumaruisi kummargil, kummargile nimeste peräst [ma] saa ai^k`kumaruisi`laska? Se

kumb kumma`kumba kumb; kumbki edimätse repi lavva pääl oll üt^s vanasitt üteh otsah, tõõnõ vanasitt tõdsõh otsah, kummalgi üt^s sarv pääh Se Kos

kumisõma kumista? kumisõss kumisi kumisema, kajama timä laul`ka kerigu`rahva seeh nigu kumisi Se; tyy`kuuvna oll kõva aht, siss ku koodiga [ma]`leie, siss kumisi õnnõ Se; ku`kellä olõ õs, siss [ma] võti kua pätsi`vällä, siss kopudi tyyd alomaist kuyrt pite, ku kütse oll, siss kumisi Se Kos

`ku^mma`ku^mmi? ku^mm`kummõ ku^mmi võlvima, kumerdama

kummaldõ ~ **kummalõ** kummuli, otseti, näoli, põhi või alumine pool ülespidi ma lasi kummaldõ lavva pääle Se Pod;`kapsta tsakim oll kummalõ Se; mij^k kääni kasuga kummalõ Se Kos

ku^mmi- kummist tehtud, kummi vanast olõ õs naid ku^mmi`tsuygõ (kalosse) Se

kummutama kummuta? kummutass kummut`1. kallutama 2. palistama

kummõh`kumbõ kummõht tava; harjumus| Vrd kummõ?

`ku^mpek`vt`kompe^k

`ku^mpma`ku^mpi? ku^mp`kumpõ ku^mbi kompima; kompamise teel kindlaks tegema ku ma`tundsõ timä ar?, kumbõ ar?, siss kõüdeti täl silmä^k kiⁿni? [pimesikumängus] Se Kos; mul vana viiso nõgõl`om, toolõ`kumpihki aja langa`perrä Se Kos; hiire^k`ku^mpva iks kulatski`salvi ja helotasõ`terä`salvi [rhv1] Se Kos

kuna 1. millal`paⁿti iks kuna määne liharaasakõnõ, leeväpala kuna`paⁿti [karja minnes kaasa] Se Kos; [te]`mõskõ^k kuna mõsõdõ?, a`rjidi är^m`mõsku ui? Se 2. millalgi, kunagi mine^k`kaema kuna Se

kunagi? millalgi, kunagi; iialgi tyyd olõ õs kunagi, et mij^v vaest tsirgu vai`puusli`muydu olli?, et sõnna`kualõ`ütte es Se Kos

kunass millal (siis) [ma] oodi, et kunass [ta] tyy meile sõna, et`ko^stma minnä? Se

kund kunnu`kundu suur mets

kuⁿdikõnõ dem < kuⁿt²

kunds *kunds*a `kunds*a* **1.** jala kand; (suka, jalatsi) kannaoisa imäl löövä^k *kunds*a' *tuld*, nii tege tiiid Se Kos; *mul vana viiso nõgõl' om*, `tuyga^k *kapuda* `kundsõ ja nõnnu paranda Se Kos; mine^m *mehele*, vaja joostaⁿ *nigu kunds*a' *löövä'* *tuld* Se; *kunds*alda *sukk* *pidä* *kavvamba*, üle *tuy* jäteti *kunds* *kudamada?* Se; *tsuvval* `kunds*a* *võit* *mulgu?* Se Kos; *talluga'* *teti?*, `kunds*a* *es olõ* *noil kah* Se T; [pastla] *kunds*al *oll* *kõõ* *kol'* *tsalgakõist*, a nõnalõ lõigati viis`*tsalka* Se **2.** konts

`**kunguma** `kunguda? `kunguss `kungu kalduma muntkõrra `kungut kah `maahha, ku piingiotsakõsõ pääl istut Se

kuni kuni [ta] `vijdi elost aost `türmä kuni surmani? Se Pop

kunigass *kuniga* *kunigat* *kuningas* *timä* *oll* *säidse* `aastakka *kuniga* *poolgah* Se; *mul jala?* *olliⁿ* *nigu* *kuniga* *kasuga* *seeh* *noidõ* *villakidõga?* Se Kos; a läke^k *kaegõ?*, *seo* *iks* *määne* *kuniga* *maja* *om* Se Kos; *kuniga* *poolgah* *hobõsõ* `hilksiva? Se L; *sõsar* *läts* *kunigapujalõ* *arⁿ* *naasest* Se Kos; *tuy* *sõsar* `elli *tuy* *kunigapujaga?* ni *tuy* *kunigatütär* *sai* *toolõ* *velele* *naasõst* Se Kos; *tõõsõ^s* *sõsarõ^k* *kõik* *raaso* *kakuti* `katski?, *nimä^p* *pinitivä* *kunigapuja* *naist* Se; *ku* *tuyd* *vanna* `aigu *pandasi* *no* *elämä* *siss* [ma] *kumardasi^k* *kunigalõ* *kümme* `vuyri *jalga*, *taha* *ai'* *taha* *ai?* Se Kos; *tiia* *äiⁿ* *naid* *kunigit* *tehnädä^k* *kui* *taa* *hüä* *elo* *üle* Se Kos

kunn *kunna* `kunna *konn* *kunna^k* *krogisi?* *keväjält* *tah* *lumbih* Se; *ku* `kunna `näede *hämme* *paal*, *üldäss*, *et* `varba `vaihhõlõ *tulõ* *kunnasilm* Se; *kärmäs* *and* `kasku *käsile*, a *laisal* *koolõss* *kunn* *jala* *ala* Se Kos; `vasta `vihma *kunna'* *tänidi?* Se Kos

kunna/kapstass *konnakapsas*

kunnakõnõ *dem* < *kunn* *kunnalägä* *om* *lumbih* *vij* *seeh*, *tuy* *lää* *seeh* *omma^s* `säants^m *mustakõsõ?*, *säält* *saava^k* *kunnakõsõ?* Se

kunna/lägä *konnakudu* *kunnalägä* *om* *lumbih* *vij* *seeh* Se -**silim** *konnasilm* *ku* `kunna `näede *hämme* *paal*, *üldäss*, *et* `varba `vaihhõlõ *tulõ* *kunnasilm* Se

kuñok *kuñoga* *kuñokat* *nagipuu* (tere seinas asjade riputamiseks) *kuñok* *oll* *sääne* *poolõ* `arssina *piu?* *puu*, *hõõrik* *ja* *lүүid* `tarrõ `saina Se; *kuñoga* *küle* *oll* *kilok*, *kuñoga* *puu* *pääl* *oll* *tiranik* *ka?* Se Kos

kuñst *kuñsti* `kuñsti nõidus, *kunts*; *oskus*

`**kuñstma** `kuñsti? *kuñst* `kuntõ *kuñsti* nõiduma, *kuntsi* *kasutama* `naakõ *vijl* `kuyljat *ka* `kuñstma Se

kuñst' **väetüss** *kunstväetis* *terä* *ho'* *seo* *kuñst* `väetüsega *kasusski?*, a *täl* *olõ* *õi* `joudu Se

kuñt¹ *kuñdi* `kuñti **1.** kont, **luu 2.** koodinukk **3.** kehaehitus

kuñt² *kuñdi* `kuñti *küngas*

kupahtama *kupahta?* *kupahtass* *kupah'* *kupatama*

kupatam(m)a *kupata?* *kupatass* *kupat'* *suplema*

kupets *kupedsa* *kupetsat* ~ **kupits** *kupidsa* *kupitsat* ~ **kupõts** *kupõdsa* *kupõtsat* *piiritähis*, *ku* *mi* *sääl* *kupidsa* *pääl* *viiege* `karksi *tsõõrih* Se Kos; *vanast* *olliⁿ* *nuy^p* *piiri* *kupõdsa?*, *sõss* `võõridõ *külliga* *saal* *kupõdsa* *paal* *mij^k* `karksi? *ja* *lauli?* Se Kos

kupp *kupa kuppa* kupuklaas, kupusarv [ta] *pand tyy kupa pääle, pand kraassina tulõkõsõ sinnä^p palama, peräst saa parõmb* Se

kuparuús *kuparusõ kuparust ~ kuparuist ~ kupõruss* *kupõrusõ kupõrust ~ kupõruist* sinine silmakivi, vasevitriol

kupõts vt kupets

kura *kura kurra* vasak *kura käe puul omma^m mõtsa?, sinnä^k kääнку ui?* Se Kos; *kura poolõ pääl oll Nigula puusli* [kirikus] Se

kura/käe/mijss vasakukäeline

kurastõ kurjalt

kurat *kuradi kuradit* *kurat* (ka vandesõna) *kurat keele otsah ripõndõllõss, a hüvvä sõnna kurgust kisu?* Se; *muni ütless hüä jutu pääle ka^k kuradi* Se Kos

kurfg *kurõ kurgõ kurg* *augusti kuuh kurõ^l Jätsi?* Se Kos

kuri *ku^a kurja* **1.** kuri, tige, halb, paha *hüä la^s tunnuss`hällü, kuri pini tunnuss ku^sikust* Se Kos; *inemine om kuri ku kõtt om tühi, pini om kuri ku kõtt om täüs* Se Kos **2.** pahandus; halbus; kurjus *ku^aalõ õks keppi* [ma] *kopuda, vihalõ`nuia nukuda, tulgu ui? üteh* (rhv1) Se; *jänese tegevä^k kurja ka?,`uibiid`ku^yva?* Se **3.** vandesõna: kurat

kuri/vaim kirumissõna: kurivaim, sunnik

kurk *kurgu`kurku* kurk *kurat keele otsah ripõndõllõss, a hüvvä sõnna kurgust kisu?* Se; *ke^t kurk* (vali hää), *tyyl kohuss* Se

kurk *ku^gi`ku^rki* kõõgivili: kurk *u^t kah, ku aiast är^l Jõüd ku^gi, siss ü^rä* Se

kurnama *kurnada?`kurnass kurna^ss* kurnama läbi sõgla [ma] *ku^rnssi`kiisla kohetusõ ar?* Se; *niüssigul oll piibukõnõ kah, kost kurnada?* Se Sa

kurst *ku^rsti`ku^rsti* kokkukeeratud kimp soetud linu *ku* [ma] *kolgõ rehe man kat^s ma^ssina täüt linno är?, kääni är?, oll kurst* Se

kurtõ *kurtõ kurtõt* kitsas riidest vöö

kuruss/lakk ~ **kurss/lakk** *-laka -lakka* küüslauk *kurusslakk seletäss`silmi* Se **-lauk** *-laugu`lauku* küüslauk

kurõ/mari jõhvikas *kurõma^apaⁿi* pütti *vij`sisse* Se

kusi *kusõ kust* kusi, uriin *imä paⁿd puuvilla^k kusõga nõna pääle ja kij^t tyud ryuht* Se Kos; [ma] *vei iks`ku^skõt kusõlõ* Se Kos

kusi`kuklanõ - *kuklasõ`kuklast* sipelgas (üldnimetusena)

kusinõ *kusitsõ kusist* kusene

kušk *kusõ`kuskõ* kiisk *kušk om üle katto kala* Se; *kõiki luiõga* [ma] *sei ny^tk kusõ^s sisse* Se Kos

kusla/puu kuslapuu

kussal' kusala kusalat kuuse- või männikoorest tehtud püügitaru

kussõrn kusõma kusõmat põis kussõrn jalaga hõõruti tuha pääl, sai `ohkõnõ Se; kussõrn puhuti `hõngu täüis, `pañti `herne^s `sisse, sõss oll lastõl hüä `rapta? Se Kos

kusõ/kala kiisk kusõkala om kõgõ magusap Se

kusõma kusta? kusõss `kussi kusema neläkese sõsaridsõ?, ütte `kaivo kusõsõ?? – `lehmä nüstäss Se Kos

kusõtam(m)a kusõta? kusõtass kusõt' kusetama, kusele viima

`kutja `kutja `kufjat matuse- või surnu mälestamise toit mul oll `kutja annomgi käeh, `tahtsõ matusõ pääle minnä^s `süümä Se Kos; vesi `pañti ja `tsukrut `pañti ja `heñnit, kolm kõrd `luidsaga võõdõti `kufjat Se; `kiisla ja `kutja oll^p `puhtõ söõgi? Se; `kutja sünnüss jo lavva aost, edimätse lavva `aigu, ku kerikust kodo^t `tuldass `süümä Se; `tsillo länigukõsõ?, noidõga `vijdi `kufjat Se Kos; `kutja om kañnikõsõh, kerikuh pandass tyy kañnikõsõ manu künnel' palama, kõik aig palass `kutja man tyy künnel' Se Kos; papp kaditass kadinitsaga noid `kufjit Se

kufsar kufsari kufsarit kutsar kufsar küll oll hüä, a `väega^k kavva tull Se Kos

kufsik kufsiga ~ kufsigõ kufsikat ~ **kufsk** `kutska ~ `kutskõ `kutskat ~ `kutskõt kufsikas hüä lafs tunnuss `hällü, kuri pini tunnuss kufsikust Se Kos; [ma] vei iks `kutskõt kusõlõ Se Kos

`kutsma `kutsu? kuts kuts kutsu **1.** (kuhugi, midagi tegema) kutsuma; hüüdma kiä lähembäl, kutsutass sõnaga? [matusele], iks kõik hõim kokko Se; kutsutu us, siss `tiidnü üs tuttaki? Se; puylpühä [ma] küti sanna, jäl lätsi kutsi `sanna Se; `ratsala hobõstõga käve?, tyy kosilasõ veli ka?, sugulaisi `kutsmah Se; noid ka ravitass, õdagutsõlõ lavvalõ kõik kutsutasõ? Se **2.** nimetama puinõ kopõluss oll, mij^k kutsi iks kopõl, viisa kuta^k kopõl Se Kos; inne kutsuta as hainakõlgust, ku mu? vanaimä `elli, kutsuti tyyd ambar' Se Kos; punadsõ peedi?, ku'gi?, tiñdi? ja `taari valõti pääle, kutsuti sibula süüllijim Se Kov; velenaašõ^k `kutsva? kälü?, üte vele naañõ ja tõsõ vele naañõ Se; `eestläse `üttese sült, a meil omma^t jaahliha^k kutsutasõ? Se; `vindläse `kutsva iljapäiv, mij^k kutsu iks jakapäiv Se; kalamehe^k käve?, neil oll sääne ravvanõ kaarnidsakõnõ, kõik kutsi kaarnits Se Sa; äiokammidsa? kutsutiva?, lafs `saista õs jatgu pääle Se Va

kuu kuu kuud **1.** taevakeha: kuu; kuu faas keväjä püä? noorõ `kuuga? [lambaid] Se Kos **2.** kalendrikuu mij^k kaibi `mõtsa pedäjä ala liiva kooba?, siss `ellimi^s säääl kuu `aigu Se; kasvatagõ^s seo põrss ar^k katõ kuu vana Se Kos; noh, kuu^s kuud, säidse kuud, sõss nakass [emis kultu] `otsma Se Kos

`kuuda vt kuvvass'

kuyh mingi ainega koos mis oll `lamba hüga^t tyy vill kuyh, tyyd `villa `võidsõ [sa] `hoita? viis `aastakka Se Kos| Vrd kooh

kuuk koogu `kuuku **1.** ahjuroop ravvanõ kuuk oll `kruuõsiga? Se Kos; kooguga^t `tõmpsi [ma] iks är? suurõ jao `tuhka Se Kos **2.** pajakook

kuuk koogi `kuuki kook, pannkook

`kuukma `kuuku? kuuk kuuk kuugu kukkuma (kägu) `piitrepääväl kasuss kaol suu kiñni?, kago inäp kuugu õi? Se Kos

`kuukõnõ dem < kubu nuy^k `kuukõsõ oll^t hüä katust katta? Se; oll hüä rügä, sõss tefti ütsilde^k `kuukõsõ? Se Kos

kuyl koolu `kuylu suremine, surm; kadu võt^k ku ta kuyl kätte saiasi?, siss timmä huhetasi? Se Kos; `kuylu (surma) saa ai^k `kohtohe ka viia? Se; lellänaa^h, sa^p peläku ui?, sinnu kuyl lövvä ai^k `kohki? Se Kos; kuyl olõ õi^p `poiskõsõss, et kuyl võtt kiä saa kätte õnnõ Se Kos; koolulõ olõ õi^k kohut Se Kos

kuul kuuli `kuuli kuul; mürsk sää^l oll iks üt^s vass vahet [mehega], ku suur^r kuuli pala sattõ Se Kos; oll ratta^k ka^k `kuulõga läbi `lasknu? Se Kos

kuyl kooli `kuyli kool vanast es piä^k `kuyli minemä Se; kau es ma koolih Se; üt^s uma külä inemine opa^s `latsi, tatta piteh käve, päivi katsi kua puyl oll kuyl Se Kos

kuulahtamma kuulahta? kuulahtass kuulaht`äkki kuulma tuu oll sääne klohho, ar^l tuu kuulaht Se

kuuldma kuulda? kuuld kuuld kuulõ **1.** kuulma tiä kuuld, tuud `hirmu es olõ?, et otsani nemkost jääss Se; timä tuud nimme tuu poisi kuuldõh nimma^s Se; Mihha^{il} Petrovits lätt kerigu `ussi kiini^p `pandma, kuuld: kerikot pite üt^s käü Se Kos; [ma] kuuli aidah ussõ kobinat, ussõhiinge helotamist Se **2.** sõna kuulama, kuuletuma neo^l latsõ `rõipõ^k ka^s sukugi^k kuulõ õi?, kõik käävä^k külä `aidu pite maasikit kakkuh Se Kos

kuuldmine `kuuldmise `kuuldmist kuulmisvõime hääh? mul om jo^k `kuuldmist pallo `puuduss Se

kuuldum(m)a `kuulduda? kuuluss `kuuldu kuulda olema

kuylja `kuylja `kuyljat **1.** surnu vanarahvass kõnõli et kuus nädälit kau `kuylja kodo Se; kerikoh pandass `kuyljalõ künnel, a kotoh pandass `küindle raha Se; suvõl `kuylja lätt `lämmäga ilotuss, nakass `hõnkama Se Kos; olõ õi^k koto vaia puustalt jättä?, ku `kuyljaga mindäss Se; ku kotoh koolõss, siss saa õi niipia tuu kirst, siss pandass `kuylja pörmandohe vai `piinke pääle Se; `kuylja `rõiva^p palotadasõ ar? Se; `Vahtõliinah oll, ku [peielised] `kuyljaga lätsi?, kiä edimäne inemine puttu `vasta tji pääl, toolõ `anti `viina ja sakuskat Se Kos **2.** surija `kuyljalõ `paanti iks kõgõ parõmb säng Se; `kuyljat koolõtada õi^p `pudsajadsõ pada pääle Se

kuylja/kirst surmukirst

kuyljakõnõ dem < `kuylja

kuylja/luu muhutaoline moodustis, kooljaluu -`mõskja surnupesija `kuylja `mõsk jat jätä äs `kiäki ilma, iks käe `vatgõt `anti Se; `kuylja `mõskjalõ `anti räti? käe `vatgõst Se; tuu raha `anti `kuylja `mõskjalõ käe `vatgõst Se -`pütsk surmaputk -`sulanõ surnu eest hoolitseja, matuse korraldaja havva `kaibja?, `mõskja?, kirstutegijä?, nuu omma^k `kuyljasulasõ? Se -`sõna? surnu ärasaatmissõnad pap^p proovo^t ja lugi `kuylja sõna? Se

kuylma koolda? koolõss `kuyli surema [sa] ihaku ui^k koolda?, siin mi olõ `koštma^h, sinnä^l lähä igäväst Se; kärmä^s and `kasku käsile, a laisal koolõss kunn jala ala Se Kos; eläde ni opidõ?, ullih ar^k ka koolõdõ? Se Kos; üt^s lats `kuyli `hernehe Se; ma olõsi rahu, ku ma? ni `hõlpsahe koolõsi, ku mu^m mijs^s Se

kuyl/meistre -`meistre -`meistret kooliõpetaja latsõ? `opli õnnõ kuyl^rmeistrelle `vasta Se

kuulutama kuuluta? kuulutass kuulut^tteatama, kuulutama

kuum kuuma `kuuma **1.** väga palav, kuum `mäantse `oigõ `viija vai külmäga mingass kiä `kuuma `leibä hämmä^s Se Kos; mehe, esä paⁿd kuuma kirbidsä rekke `hindälle `põlvi ala Se Kos; luhan^h oll kest `lauta, `paanti sinnä õdagu agana `sisse, siss `viidi tarõst `parõgä^k kuuma^v vii? pääle Se **2.** kuumus ku külä `palli, siss oll kats `versta mõtsah `kuuma Se Kos; sõss lehm tull kuumaga^k kodo, `kijlgi suust väläh, nii lõõtsut^t Se Kos

kuumakõnõ dem < kuum

kuumalt kuumalt

`kyyumbah koomal

`kyyumbahe koomale

kuumõtama *kuumõta? kuumõtass kuumõf õhetama, kuumama*

kyyup *kooba `kyyupa maasse kaevatud auk, punker mõnõ? mehe? lätsi? tõistõ `paika, nyy olõ õs nii `kyyupõ `kaibnu? Se Kos; mõtsakõnõ `råkse, ku sattõ^k kooba pääle suurõ^h Hirre? Se Kos; `mulgi miißs leßat koobah Se Kos*

kyyur *koorõ kyyurt 1. väliskest ku `kellä olõ õs, siss [ma] võti kua pätsi `vällä, siss kopudi tyyud alomaist kyyurt pite Se Kos; leevä [ma] valadi är?, ilesti är?, siss sai leeväl illoßs kyyur Se; ütõti ütõti nikavva ku `pekli sai kesvä `kyyuriga kokko Se V; `pijtrepävä aja vähk kyyurt, egä `aastaga aja koorõ Se V; noid [ma] murra as `maahha kardoka `iärmekeisi, siss [kartuli] koorõ istudi `maahha Se; ma olõ puu `kyyuri `viisaga kařah käünü? Se Kov; kõoleheste ja sibulakoordõga^d tefti (värviti mune) suvistõpühiss Se 2. koorik, kärn ai pää `kyyurdõ, lei raa pääle, siss võiuga määriti pääd Se 3. (piima) koor kyyurt [ma] võti üteh, paaba `puhkõ koorõ pääle, kotoh koorõga määre, siss nakass jalg süttümmä Se; võimaßsinal olli aari^s seeh, nelli `aari ja lei ruttu kokko koorõ Se*

`kyyurma *`kyyurma `kyyurmat koorem latsõ hällükenegi oll `kyyurma perä `külge kõüdet Se; `kyyurma ijh, `kyyurma takah, hobõnõ vidä keßkpaigah? – (naine tassib kaelkookudega vett) Se; `kyyurma päält kukahtu nyy? olõ^m `maahha ni eßs ka `maahha Se Kos*

`kyyurma *`kyyuri? kyyur `kyyurdõ koori pealmist kesta või kihti kõrvaldama, koorima jänese tegevä^k `kuřja ka?, `uibiid `kyyurva? Se; kardoka kooriti är? Se*

`kyyurmakõnõ dem < `kyyurma mii^j jõvva as inäp kavvõndahe minnä?, `kyyurmakõnõ suur Se Kos

`kuurnik *`kuurniga `kuurnikka munakook `kuurniga kohetuss olõ õs ni sakõ ku leevä tahass Se; ku sooda oll, sõßs tefti `hapnõst piimäst nisu jahuga? `kuurnikka Se Kos; ku `kuurniga^d tefti rõõsa piimäga?, siss `pañti seppä mano, `laßti nõsta? `veitkese ni `pañti munnõ Se*

kuu/ rõiva? pl menstruatsioon *ku kuu `rõiva man omma?, kerikohe võit minnä?, a `jälgi jättü üi? Se*

kuus¹ *kuusõ kuust kuusk*

kuus² *kuvvõ kuut põhiarvsõna: kuus vanarahvass kõnõli et kuus nädälit kau `kyyulja kodo Se; nüüd `maatass kuvvõni kelläni är? Se; viis kuus `punda [linu ma] `präadi iks talvõ pääle är? Se Kos*

kuusinõ *kuusitsõ kuusist kuusepuust tehtud*

kuus/kümmend *kuvvõ `kümne kuutkümmet kuuskümmend olõ õi^k kuutkümmet inemistki^k `küläh Se Kos*

kuusõkõnõ dem < kuus¹

kuusõ/puu kuusk

kyyut *koodi `kyyuti koot, pint oll sääne ütõs puu ja tõõnõ puu oll otsah, oll kablaga jo pant, `ülti kyyut Se; tyy `kuuvna oll kõva aht, siss ku koodiga [ma] `leie, siss kumisi õnnõ Se; `kyyutõga [ma] lei keßvil hanna ar? Se;*

kuuf oll pant nigu pulga `perrä, nigu nüür pant `perrä, kuuf pidi `ümbre `püürdümä, agu `ümbre pööri üs, siss saa as liivvä? Se

`kuytsli`kuytsli `kuy tsliit koonal tsura`_tulli `istõlõ, `tsuksit`_tikuga`_`kuytslihe Se Sa; tulgõ iks ülest latsõkõsõ?, ku ei`_tulõ ülest, ma viij iks `kuytsli `pallo palama Se Kos

`kuytslikõnõ dem < `kuytsli tulgõ iks ülest latsõkõsõ?, `kuytslikõnõ uyt Se Kos

kuu/valu kuuvalgus *kes taa kolk kuuvalul Se -valunõ -valutsõ -valust kuuvalge kuuvalunõ üüj oll väega valluss Se*

`kuuvna`kuuvna `kuuvnat rehealune tyü `kuuvna oll kõva at, siss ku koodiga [ma] `leie, siss kumisi õnnõ Se; `kuuvna põrmandu pääle `lasti olõ^m`_maahha Se; vanast kutsuti rehealost `kuuvna Se

kuvva vt kua²

kuvvaás `kuuda kuvvast kirvevars

ku/võrrakõsõ kuigivõrd

kuvää·r kuvää·ri `kuvää·ri kirjaümbrik

kõbistama *kõbista? kõbistass kõbišt kõbinat tekitama*

kõdritsõm(m)a *kõdrida? kõdritsõss kõdrits (ua-, herneteri) kaunist vabastama, lüdimä*

kõdõr *kõdra `kõtra kaun `pipõr^h`_`häitsese^p`_puustalt, olõ õi^k`_`kõtru küleh Se; pipõr `häitsess, `häitsess, ni satasõ `iärmekese? ar?, ni `kõtru olõki ei? Se*

kõgõ¹ **1.** pidevalt, alati, ikka *a oll õks küläh `säantsit talla ka?, et kõgõ habõldi ku ütš mürrin ja kárrin Se L*
2. täiesti, täielikult | Vrd kõõ¹ **3.** (väljendab ülivõrret) *kõige korv (seljakorv) `pañti `hõste ja kõgõ parõmbit `hainu `täüs Se; kusõkala om kõgõ magusap Se 4.* väga, päris, täiesti | Vrd kõkõ, kõõ¹

kõgõ² vt kõik

kõgõ/päält kõigepealt

kõgõ/sagamanõ ~ **kõkõ/sagamanõ** *-sagamatsõ ~ sagamadsõ -sagamast igasugune, kõiksugu(ne) kõgõsagamatsõ`_sõõgi? võedass üteh Se; naid `päivi om kõgõsagama`tsi Se; timäl omma`_Jaulusõna? kõkõsagamatsõ? Se; ilmah `kõiki om, kõkõsagama`tsi hädäli`tsi Se Kos; nüüd omma^k`_kõgõsagamatsõ`_sõõgi?, mõista ai midä süvvä? Se Sa | Vrd kõgõsugumanõ*

kõgõst kõigest

kõgõ/sugumanõ kõiksugu(ne) *kõgõsugumatsõ`_Jaulusõna? Se | Vrd kõgõsagamanõ -sugunõ kõiksugune | Vrd kõõsugunõ*

kõhn *kõhna `kõhna ~ kõhna kõhna kõhnat 1.* kõhn, lahja, kuivetu **2.** nõrk, mitte vastupidav **3.** vilets, kehv; *vaene meil om ka munkõorra `väega^k`_kõhn leib Se; kua oll kõhn talo, siss olõ õs hobõst kah Se Kos; muni and sada `ruublit pridanat, muni katš kolsata viijl, küsüti ku kõhnõb tütär, pidi `andma Se*

kõhnakõnõ dem < kõhn | vilets, väeti

kõhnastõ viletsalt, kehvasti

kõhr *kõhri* `kõhri hobuse kaelapealne; turi

kõhri/luu kaelakont

`**kõhtama** *kõhada?* `kõhtass *kõhaśś* suutma

kõhvahhutma *kõhvahhuta?* *kõhvahhut* *kõhvahhut* korraaks kõhvitsema

kõhvitsõm(m)a *kõhvida?* *kõhvitsõss* *kõhviśś* sügama, kõhvitsema

kõigih igal pool, kõikjal

kõigildõ igati, igat moodi nüüd om *kõigildõ* `kergep ellä? Se; *jata?* om tuima? ja külmä?, ma *kõigildõ* peesüidä Se L

kõigi/pooli igal pool meil ollⁿ *nurmõ pääl ka kõigipooli lätte?* Se; `täie prodõ *kõigipooli* Se V

kõik *kõgõ* ~ *kõigõ* ~ *kõõ* *kõkkõ* ~ `kõikõ **1.** igatüks, viimane kui üks *kõik* `aknakõsõ? `mäntsest *lavvapalakõsõst ja hirrest* [ma] *tahvidsi* `vällä Se Kos **2.** terve, kogu; kogu hulk *olõ õi* `talle `kohki`
`surma, no om tä *kõik* kulla seeh Se; *kõik* *nätäl* om `tõisi `päivi, mis *hädä sõss* `rijidi `rõiviid `mõska? Se Kos **3.** igasugune *ilmah* `kõiki om, *kõkõsagama* `si *hädäliśśi* Se Kos; *kõkkõ* *kaſta* om, *ahnikka* ni `särgi ni `lutsa ni, *kõkkõ* *kaſta* saat Se Kos

kõiv *kõo* ~ *kõivo* `kõivo kask *kõivo* `putusõ *üts tõdsõga kokko, tuul* jo suur Se Pod; [ta] *kõüt* *härä* *sinnä* *siss* *kõivo* `külge *kiñni?* Se Pod; *kõiv* `pelgäss *jo* `hämme Se; *suvidsõpühist värmiti munnõ sibula* `kuuriga? *ja* *kõo* `lehtiga? Se; *lepäst ja kõost* sai hüä `vatgõ *tuhk* Se Kos

kõkkõ vt *kõik*

kõkõ **1.** (väljendab ülivõrret) kõige *tulõkahõ om kõkõ jälehhep asi* Se; [tapetud sea harjastevõtmisel] *tulõga* `kõrbatõh *saa kõkõ parõb liha* Se Kos | Vrd *kõgõ*¹, *kõõ*¹ **2.** väga, päris, täiesti *kõkõ* *vanast oll ambar*, *ambarist* `tüüdi *süüt eläjile* Se; *kua* *sai kõkõ* *inne* `viirksega `otsa *tüüd põrma*du `lauda *piteh, toolõ üteldi et* *sa* `saat *kõkõ* *inne mehele ka?* Se Kos | Vrd *kõgõ*¹, *kõõ*¹

kõkõ/sagamanõ vt *kõgõsagamanõ*

`**kõlbama** *kõlbada?* `kõlbass *kõlbaśś* sobima, kõlbama

`**kõlbuma** *kõlbuda?* `kõlbuss `kõlbu *kõlbama sañt ni sañt, kas taa inäp kohegi* `kõlbuss Se Kos; [ma] `süüki *ka añni, miä õks* `kõlbu Se; *tõrõla?* *ku* `kõlbuss *õnnõ, ku om minkperäst tõrõlda?* Se; *rasuraik* `kõlbu *us kohegi?* Se

kõlguss *kõlgusõ* ~ `kõlksõ *kõlgust* loomasõõda panipaik: *aganik, küün mul olõ õs* `säñgü, *magasi kõgõ* *kõlgussõh* `hainu *pääl* Se; *suvõl* `pañti `kõlksõhe *saja?* Se; *laśś* *pahasi är?* ni *laśś aida ala vai kõlgusõ ala* Se Kos; *no kutsutass sarrai, inne setä* `aigu *ku viij* *mij?* *olli kotoh, oll kõlguss* Se

kõlisõm(m)a *kõlista?* *kõlisõss* *kõlisi* kõlisema

kõllakanõ *kõllakatsõ* *kõllakast* kollakas

kõllanõ *kõlladsõ* ~ *kõllatsõ* *kõllast* kollane

kõllin *kõlina* *kõlinat* kõlin

kõmahhuss *kõmahhusõ* *kõmahhust* kõmatus

`kõndma ~ `kõnma `kõndi? `kõnd `kõndõ `kõnni kõndima, (ringi) käima, liikuma

kõnõ? `kõnnõ `kõndõht jutlus

kõnõlam(m)a `kõnõlda? `kõnõlass `kõnõl' ~ `kõnõli ~ **kõnõlõm(m)a** `kõnõlda? `kõnõlõss `kõnõl' rääkima, kõnelema *tuyd* `hirmu es olõ?, et ei mõistaⁿ `naada^k `kõnõlamma Se; ei olõ^k `kinga sõnakõist inäp `kõnõlda? Se; vanarahvass `kõnõli, et kuus `nädälit `kau `kuylja kodo Se; olõ õiⁿ `nännü?, määness *tuy* kistavaars, a imä `kõnõli Se; ütsilde `kõnõlasõ?, tõdsildõ `muutva ar? Se; seoh kañdih õks kuulõ õs `mõisit `kõnõldavat Se; nii om vanarahvass jo `kõnõlnu? ja *tuy* om `õigõ kah Se

kõnõld kellegi poolt räägitu ma `ütte `ültüt ja `kõnõlõ `kõnõldut Se

kõo/kõllanõ kaselehekollane (riidevärv) [ma] võta nelli jako kõokõllast ja üts jago elektrisinist, saa `väega illoõs rohiline Se

`kõonõ `kõodsõ `kõost kasest tehtud, kase-

kõo/puu kask

kõpin `kõbina `kõbinat `kõbin

kõpp (korduv) kopsimisheli *Mihha*, il `Petrovits lätt kerigu `ußi `kiñni^p `pandma, kuuld, kerikot pite üts käü: `kõpp, `kõpp, `kõpp uu! `kõpp, `kõpp, `kõpp uu! Se Kos

`kõrbam(m)a `kõrbada? `kõrbass `kõrbaõs `kõrvetama liha sai illoõs vahanõ ku [ma] ar^k `kõrpsi Se; [tapetud sea harjastevõtmisel] *tulõga^k `kõrbatõh* saa `kõkõ `parõb liha Se Kos; ahoh `kõrvati *tuy* [linnase] *leib vjil är?*, *siss* sai *tuy* *taar* `väega illoõs, sääne must Se Kos

`kõrbõma `kõrbõda? `kõrbõss `kõrbema

kõrd¹ `kõrra `kõrda **1.** ajaline korduvus; esinemissagedus *ku aho ijst* `vatska teitti, *siss* `nõssi *timä kolm* `kõrda üless Se; *kolm kõrd* `luidsaga võõdõti `kufjat Se **2.** kordamõõda täidetav kohustus, järjekord **3.** ring, tiir; rida, rivi *suur* `ruublütükü `kõrd, *nyy* *ommaki^k `kaaladsõ?* Se; *rüvvil* *ilostust oll* *tuy* *pudsu all ja pääle* *pudsu oll sääne halass* `ahtakõnõ *siidikene ütelt* `kõrralt Se Kos; *sanga omma esi?*, *kel om* [kaelas] *kaõs* `kõrda, *kel kolm* `kõrda `ruublütükü^k `kõik küleh Se; `rõiva^p `pañti `püüki, `pañti `kõrd `rõivit, *siss* `pañti *jäl* *tuhk* Se; *säidse tükkü* [usse] *oll mäntä pääl* `kõrrah (hunnikus, reas) *kõik*, [ma] *lahi* `päähhä *nii kui otsah* Se **4.** komme `tals *ipühi hummogu oll sääne kõrd*: *hummogult* `tulti *jo* `kell *kaõs üleest* Se **5.** korrus **6.** (nõuetekohane) seisund, elukorraldus *olõ õi inäp* `kõrda õi^p `tolku Se

kõrd² *veidi no?* *oldass* *tüyh*, *tetäss* `kõrd `aigu Se | Vrd `kõrra

`kõrda 1. tõõkorda **2.** toime (tulema)

`kõrda/piteh korralikult, korrapärast *ütsindä es saanuki ni^k `kohhet leib*, a *katõgese* [me] *kaõti iks* `kõrdapiteh ar? Se Kos; `kõrdapiteh *pidi iks ahi* `kütmä Se Kos

kõrd/mago mäletsejate mao osa: kiidekas

kõrdsi/mijõss kõrtsmik

kõrik `kõrigõ `kõrikõt sõba näiol um `kõrik `kõrraline, *suviviltost* `selgist, *voonaviltost* *ilosist* (rhvl) Se Kos

kõrisam(m)a `kõrista? `kõrisass `kõrisi ~ **kõrisõm(m)a** `kõrista? `kõrisõss `kõrisi `kõrisema

kõrk *kõrgu* `kõrku krõmpsluu, kõhr

kõrk *kõrgi* `kõrki ülbelt uhke

kõrra veidi, pisut; korraks| Vrd kõrd²

kõrraga? **1.** ühe korraga; samaaegselt *kae kos om tükk, kõik naase? ni latsõ? ku mehe^k kõrraga `sanna Se V; tyy mijss võit suurõ `luidsatävvve `roona ja pañd kõrraga `suuhtõ Se **2.** kohe ku iks imä vai esä kohe *käsk, kõrraga oll mint Se; ku põdõr lüü är?, põdõr lüü kõrraga su surmast Se; muni kaess, et vana inemine, kõrraga and asõma (istekoha bussis) Se Kos**

kõrrah korras

kõrrakõnõ dem < kõrd¹| veidi, natuke

kõrrakõsõ pisut

kõrraligult ~ **kõrralikult** korralikult

kõrraline *kõrralitse kõrralist* ~ **kõrralinõ** *kõrralitsõ kõrralist* **1.** korralik, nõuetekohane *näiol um kõrik kõrraline, suvivitlost `selgist, voonavitlost ilosist (rhv1) Se Kos; ku om iks kodo kõrraline, om hüä mijl kõigil kodo^t tulla? Se **2.** kordne, realine *`mul omma^k kolmõkõrralitsõ tsaposka? Se; apar oll kolmõ kõrraline Se**

kõrra/peräst korralikult -**päält** kohe *ku suur` kärbläne situss, kõrrapäält kalol vagla^p pääl Se Pod*

kõrrast kordamööda; järjestikku *tsuvvalõ `tsärkme? nõglaga tsusitass, `ümbre^t `tsõõri ka tsärgitäss mulgukõsõ kõrrast täüs Se Kov; tõõsõ^k karusõ olli^k karah kõrrast, päivilde Se; siss oll pääkaruss ja kol^k karusõ abilist, nyy? olli^t talla pite, kõrrast käve^k karah Se Kos; pilluti lina (linapeod) maha kõrrast, `võeti `kõütest vallalõ ja siputõdi nii lakka kaari `muyudu Se*

kõrro **1.** korrast, kordamisi *inne jüri`päivä `kauti jo kõrro karah inne `vatgõt Se; pääkarussõllõ `mašti palk ja käve kõrru `süümä [taludes] Se* **2.** (kordamööda) vastastikku *poist^k kõrro `karksi?, vastatside ütõ tõõsõlõ Se; kirmassih teti sääne suur` püür, sinnä^t `sisse kõrro karati Se; vanast `kauti kõrro kulä`njähe Se*

kõrrutama vt kõrutama

kõrrõ *kõrrõ kõrrõt* **1.** habras, rabe **2.** krõbe

kõrrõkõnõ dem < kõrs

kõrs *kõrrõ kõrt kõrs mijj? ei saa? ilm jumalalda? üle olõ kõrrõ minnä? Se; ni^p pallo [mä] `heitõ, et jäi palavahe tõppõ, `hiusõ kõrt (karva) jää es pää pääle Se Pod; hõbõhhõnõ kepp, kulland nupp? – rüä kõrs Se*

kõrts *kõrdsi* `kõrtsi kõrts

kõrv *kõrva* `kõrva **1.** kehaosa: *kõrv `hiusõkõsõ jo hiiro? omma?, kõrvajuurõ^k kulõhhunu? Se* **2.** eseme osa: *sang, käepide kilõga all oll suur` puinõ luhañ nigu `tõrdo, jala? all, `kõrvu olõ õs küleh Se*

kõrv *kõrvi* `kõrvi punakaspruun, kõrb

kõrvakõnõ dem < kõrv

kõrval juures, lähedal; kõrval, ääres *ku sina haigutõllõt, sõss tyy, kes kõrval istuss, tyyul ka tulõ ruttu haik* Se; *aidah viläsalvõ kõrval teiti `mõrsa `valmist* Se Kos; *mij olli otsani^k koolimaja kõrval* Se; *`mõrsal oll `loohkap kumarda?* [pulmas], *ku ristämm ka kõrval* Se

kõrvaldam(m)a kõrvalda? kõrvaldass kõrvald kõrvaldama ni mä^k kõrvaldi^t tyyud `kraami säält pallo ar?, nyy^k külä inemise? Se Kos

kõrvaline kõrvalitse kõrvalist pulma mittekutsutud teiti olt (õlut), teiti `viina, teiti kõi^k auvärä?, oll kõrvalitse `rahval ka midä kaia? Se Kos

kõrvalt lähedalt; kõrvalt *meil olli^p pois?* ilma `ahnõ?, *meil osti^k kõrvalt maad* Se; *kõrvalt andass süänd, tsütsütädäss takast* Se Kos

kõrvalõ 1. juurde, lähedale; kõrvale **2.** eemale, eest ära *ma `kipsi kõrvalõ, et las inne and toolõ töösõlõ naasõlõ jummal[^] armu* Se; *tyyud `pestüt `vihku [ma] rapahhuti ka vjil, te^ri inäp tulõ õs, siss `viiksi kõrvalõ* Se

`**kõrvuisi** ~ `**kõrvusi** kõrvuti *hobõsõ olli^k `kõrvusi, `pañti ohilõiaga^k `kiñni?* Se

kõrvuline kõrvulitse kõrvulist **1.** leivakõrvane *`añti latsõlõ ka piiragu pala kätte, olõ õs vaia kõrvulist ei midägi?* Se **2.** pruuttüdruk *`määtse vanigõ pääh, `määtse `ehte^k kaalah olli vanast kõrvulitsil, üteh poolõh `mõrsal [neid] kats, tõõsõh poolõh kats* Se Kos

kõrvutsikku kõrvuti

kõrõhhum(m)a kõrõhhuda? kõrõhhuss kõrõhtu krõbedaks küpsema kardoka kooriti är?, sõss `pañti `ahjo kõrõhhumma ravvadsõ *paaga?* Se; *kardoka `pañti `ahjo kõrõhhumma, latsõ^s `sei?* nigu peeriskelli inne Se

kõrõ/luu: *rebäne kõõ laul: kõrõluu, karõluu, kari süüj `kaldõh, esi^m `mäñgi mäe pääl* Se Kos

kõsahtama *kõsahta?* *kõsahtass kõsah^t korraks kõhisema*

kõsisama *kõsista?* *kõsisass kõsisi kõhisema, kõsisema keväjäne iä kõsisass õnnõ* Se

kõssahhama *kõssahta?* *kõssahhass kõssahti äkki kõssama langu?* *kõssahhagi es* Se

`**kõssama** *kõssada?* *`kõssass kõssaśs lausuma; reageerima*

kõssin *kõsina kõsinat* kõhin, kõsin

kõsukõnõ *kõsukõsõ kõsukõist* kõluke; kehvake

kõtar *kõdara kõdarat* kodar

kõtt *kõtu kõttu kõht inemine om kuri ku kõtt om tühi, pini om kuri ku kõtt om täüs* Se Kos; *`põrsa olli^v `vjil kõtu seeh ja susi kakaśs immisel kõtu puruss* Se Kov; *muñõgi [ta] näüdäśs, kui om lõigat kõtt ni võõdõti latsõloomakõnõ `vällä* Se; *küüidse `värmmisest saa õi^k `kõttutüüt* Se Kos

kõtu/haiguss kõhuhaigus **-halu** kõhuvalu **-halukõnõ** dem < kõtuhalu *kõtu halukõnõ tull ni imä läts puhma `taadõ* Se Kos

kõva *kõva kõvva 1.* koostiselt tihe, tahke *vanast oll sõir kõva, palass kohopiim oll, soolaterä ka sehen* Se; *tyy `kuuvna oll kõva aht* Se; *meil om kõva maa, kõva `kaiba?* Se Kos **2.** jäik, paindumatu **3.** vastupidav; tugev, korras *kual pää oll kõvõp, tyy kañd `savvu* Se; *kadajaviiso? omma^k `kõva?, kõvõmba^k ku paiudsõ?*

Se P; *kañõbi kabla? ollik kõva? Se; kaś om kõva (visa) tappa? Se 4.* kange, tugevatoimeline *hüä kõva viina tekõ ku piiretuse Se; [ma] lasi usõ? `akna^k kõik^k vallahõ, nãtal `aigu kõva^k külma?, siss `külmi^t toro? ar? Se Kos 5.* terve, mitte katkine **6.** füüsiliselt tugev, tubli **7.** vali

kõvastõ 1. vastupidavalt, kindlalt *parõgiga saa aⁿ ni^k kõvastõ põkada?, katõgese saa põkada?, sõss lätt hãll kõvastõ Se; vijipago om ku vesi käüse kõvastõ, aja `mullõ üless Se V; mul `väega neo^k käe? ja ola? `haltasõ? kõvastõ Se Kos 3.* valjusti; suure häälega *pi^{kne} `väega^k kõvastõ käve Se Kos; no ni^k kõvastõ olõ õi^p `pi^{kne} kolahhutnu^k ku nüüd Se 4.* kiiresti *hopõn lãts kõvastõ ijh minemã, `poiskõnõ jovva as kiñni^p `pitã? Se 5.* jõukalt **6.** väga (palju)

`kõvva 1. kiiresti **2.** tugevasti, rohkesti *timahavva oll kaħa `väega `kõvva Se V*

kõvvõr *kõvõra kõvõrat 1.* kõver; viltune *kaaldanõ oll olõmah, a kõvõra `puuga?, tuu tähendãss, et lõigati üte poolõga? Se; vanna `muyudu kõvõra `puuga `hammõ? Se; kõvõra jalaga tsura laśk iks puullõist puullõist takast `perrã (lonkajast) Se; `tsõõri iks `tsõõri, `püürã, `püürã! `tsõõri iks sõkõ? ja `püürã pümme?, `tsõõri iks kõvõra jalaga? (ringmångulaul) Se Kos 2.* kõõrdi vaatav

kõvõmbahe 1. valjemini **2.** kõvemini, rohkem

kõvõmbakõnõ komp dem < kõva

kõvõrahe kõõrdi [ta] *kaess kõvõrahe Se*

kõvõrakõnõ dem < kõvvõr *kõvõrakõnõ sedã `muyudu ravvanõ nõgõl oll Se*

kõvõrdama *kõvõrda? kõvõrdass kõvõrd* kõverdi minema

kõvõrihe kõverdi

kõõ¹ **1.** pidevalt, alati, ikka *sügüse siss `vijidi kõõ puul lammast puhadelnähe Se Kos| Vrd kõõgõ¹ 2.* kogu, terve *sõss lehm tull kuumaga^k kodo, `kijlgi suust välãh, nii lõõtsut, tõmmaśs kõõ kihãga? Se Kos 3.* koos, ühes **4.** täiesti, täielikult *ku^t `talsipühi `keskmãtse pühi [sa] makadõ, sõss makat `aastaga õnnõ kõõ ar? Se Kos| Vrd kõõgõ¹ 5.* (väljendab ülivõrret) kõige | Vrd kõõgõ¹, kõõkõ **6.** väga, päris

kõõ² vt kõik

kõõluss *kõõlusõ kõõlust* villavatkumisvahend: semmipuu keel

kõõrd/silm kõõrdsilmne olend

`kõõrdu kõõrdi

kõõ/sugunõ igasugune | Vrd kõõgõsugunõ

kãbrãh 1. kortsus *nii kãbrãh [sa] olt jo? Se 2.* keerdus, krussis *hobõsõ iks olli? kost läbi tulli? `tulnu?, kual oll `lehtki^k kãbrãh, sadulakõsõ^s `savvunu? Se Kos*

kãeh 1. valduses; võimuses **2.** käes, saabunud **3.** korras **4.** mingi tegevuse või mõju all

`kãekene dem < käsi *`kãekese^p `pãssi vãttalõ ni oll Vaśso `vasta ahõ `nulka Se Kos*

kãe/kõfikõnõ käekott nüüd *võedass kãekõfikõnõ kãe `otsa ja mindãss mehele Se Kos*

käest valdusest, omandusest; võimusest (sageli asendatav ablatiiviga) *kivimängu üle sai mi^p _pessä^k ka imä käest Se Kos; pois^s küüsse mu^k käest et kinga mi^t tulömi^t kosjullö Se*

käe/täüis peotäis -**valguss** tasu surnu kordaseadjale -**valgö** tasu surnu kordaseadjale *tyy raha`ánti`kuylja`möskjalö käe`vatgöst Se; käe`valgö pidi olöma, ilma või ei`jättä? Se; havva`kaibjalö hiideti`kinda? käe`vatgöst,`kuylja`möskjalö`ánti`räfi? käe`vatgöst Se -`vangu* käe alt kinni -**va^rs** käsivars

kägo *käo káko ~ kágo káo káko* kägu *pijtrepääväl kasuss káol suu kiinni?, kágo inäp kuugu öi? Se Kos; ku kágo tulö`vitsa, siss saa`viljä pall o, tulö`urba, saa`ohtu pallo, a tulö`lehte, saa`leinä pallo Se Kos; läts veli`kaema tyud káko, velele lašk kágo`siibo alt`saapa Se*

kähr *kähri`kähri* mäger

kährikene dem < kähr

käkistämä *käkistä? käkistäss káki^st* pooma *nööräga^k káki^st* [ta] *hindä`puuhhö Se V*

kákmä *kákki? kákk kákke káki* peitma *ku [sa] läät`mörsa`möisahe, kákkü üiⁿ nönna`käüssehe Se*

käküssih peidus

kälü *kälü källü* mehe vennanaine, *kälis velena^se^k kutsva? kälü?, üte vele naaⁿe ja tõsö vele naaⁿe Se*

kälüsk *kälüski kälüskit* mehe vennanaine, *kälis*

käng *kängä`kängä* king [ma] *kar^rksi viis`versta kängäldä? Se; kodo tull kängäldä? vai palastö`jatguga? Se; ot sa suuanik, esi olöt oodussil ja,`mötlö^k kängäldä^k kaibat kardokit Se*

kängidsekese? pl dem < kängine *ma pästi tātäl jalakö^sö?`maalö, paⁿni kängidsekese^k kuioma Se*

kängine *kängidse kängist* jalats *röivass`sälgä ni kängine`jalga ni süüik,`rohköp otö ös vaiagi? Se*

kängmä *kängi? käng`känge kängi* jalatseid (ka sukki, sokke) jalga panema, kängitsema *ihna es`jatgu kiⁿni^k kängi? Se;`jatgo`känkti aida repi pääl Se Kos; siss [hommikul ema]`känge jalaki latsöl ar^k kiⁿni?, siss ai latsö üless Se Kos*

kängäkese? pl dem < käng

känk/sepp kingsepp

käpe *käpe kápet* käbe *vanul õks apar`astminö, vanul käpe`kauminö (rhv1) Se Kos*

käpikõlla? *käpuli*

käpilde *käpuli sautarõh ollimi kápilde le^so pääl Se; Ivvaⁿ kápilde káu, perse^k kah tuurikõlla? Se Kos*

käpp *käpä káppä* käpp; jalg, käsi *hobõnö katö kápä pääle käve üless ku`kosjole tull Se Pod*

käprä *kortsu midä siin kaia?, ku olt (oled) är^k káprä jäänü?,`tihka ai va^ro`kaetusö pääle kaiaki? Se*

käpäkene dem < käpp

kärbik *kärbigu kárbikut* rõuguredel *pangö kárbigu^k salvö, sõss leeväle and iks`vaihtöpääl kost tyud hõngukõist Se*

`kärbläne `kärbläse `kärbläst ~ `kärbläist kärbes *ku suur' `kärbläne (porikärbes) situss, kõrrapäält kalol vagla^p _pääl* Se Pod| Vrd kärbäss

kärbäne *kärbätse kärbäst* krobeline

kärbäss `kärpse kärbäst kärbes kärbäss *kah `syula taha ai? Se; `kuivi är? kala?, kärbäss ka süü is* Se| Vrd `kärbläne

kärg *käre `kärge* mustrahñ

kärisem(m)ä *käristä? kärisess kärisi* kärisevat häält tegema

`kärkmä `kärki? *kärk `kärke* kärgi kärkima

`kärknä `kärknä `kärknät *kärgatus käügu ui^s _sa^k _`kärknäga?, pangu ui `u^{ssi} `pauknaga?* (rhv1) Se Kos

kärmäss `kärmä *kärmäst* virk, *kärmas kärmäss and `kasku käsile, a laisal koolõss kunn jala ala* Se Kos

kärn *kärnä `kärnä* kärn

kärn *kärni `kärni* kirn

kärn/kunn kärnkonn

`kärnä kärna; sügelistesse

kärnäkene *kärnäke* kärnäkeist kärnake

kärnä/leht kärnaoblikas

kärnäne *kärnätse kärnäst* kärnane

kärre *kärre kärret* terav, käre

kärrin *kärinä kärinät* kärin *a oll õks küläh `sääntsit talla ka?, et kõgõ habõldi ku ütš mürrin ja kärrin* Se L

kärs *kärsä `kärsä* kärss

kärsitüisil rahutus, kärsitus olekus

`kärsmä `kärsi? *kärs `kärse* kärsi läbema, maldama, kärsima

kärähhüss *kärähhüse kärähhüist ~ kärähhüist* kärgatus, käratus

kärähhütmä *kärähhütä? kärähhüt kärähhüt* käratama; *kärgatama seo (isa) ku kärähhüt iks munõ voori ar?, sõss [lapsed] läävä? Se; es olõ `pilvegi, agu `pikne kärähhüt inne, nii lei aida pałama* Se Kos

käsi *käe kätt* **1.** kehaosa: *käsi [ma] `kořja seenekeisi, latsõkõnõ ka käeperäh* Se V; *käsi käe mõsk, mõlõmba tahtva^v _vatõst* Se Kos; *kura käe puul omma^m _mõtsa?, sinnä^k _`käänku ui?* Se Kos; *mul oll `kuřja annomgi käeh* Se Kos; *siss [ma] kärähhüti et mant kõik, kõik tүү käest* Se; *`anti latsõlõ ka piiragu pala kätte* Se; *kussõm puhuti `hõngu täüis, `pañti `herne^s _`sisse, siss kumisi `väega? jo latsõ käeh* Se; *mij lei kumaniřa sügüselt, oll puinõ ku seo pall ja kepi^k _ka käeh* Se; *ku katõst saarõst `vällä tult (tuled), siss anna? tүү munakõnõ ar^s _sõsara kätte* Se Kos; *kärmäss and `kasku käsile, a laisal koolõss kunn jala ala* Se Kos; *mi anna õks `kasku käsile, anna õks `sõudu sõr milõ* (rhv1) Se Kos **2.** pikkusühik: labakäe, kämbla laius

käsi/kaarsikõsõ? pl -kaarsikõistõ -kaarsikõisi käsikraasid -**kivi** käsikivi käsikivi käsikivi? olli^k kotoh, noidõga jahvatõdi jäl^k kaaru, tetti `kiislat Se; tsõõrigu^k kivipoolõ?, ütš all, tõõnõ päätl, tyy oll tyy käsikivi Se Kos; ma^k küll olõ jahvatanu^k kiisla jahu käsikiviga? Se; käsikivi oll: ütš kivi oll all, sinnä olliⁱ tšori^s sisse raotu?, sõss tõõnõ puul^l oll pääl, sõss oll ütš vits sinnä^k kivile pääle pant sõss oll nui `pistü säääl siseh, sõss tyyuga `aeti `umbre ja jauhõti Se La -**kolgits** lõuguti lina põõtkka `tuydi nurmõst, käsi kolgidsaga kolgõti tyy põõtkka ar? Se

käsil teoksil, käimas

käsitsilla? käsitsi nüüd omma^m maässina?, vanast tetti kõik käsitsilla? Se; linnu kakuti käsitsilla?, sõss olõ õs maässinit Se Sa

käsitsilt käsitsi näet `riihhi `pešti käsitsilt Se Sa

käsi/tüü käsitõõ mis no olõsi viga käsitüüd tetä?, `mäantse^{ss} no tulõ? omma? Se Kos; käsitüü ja rõivass oll kõik `hindä tetä? Se Kos

käsk käsu ~ käsü `käsku ~ `käskü ~ **kask** kasu `kasku käsk, korraldus kärmäss and `kasku käsile, a laisal koolõss kunn jala ala Se Kos; mi anna õks `kasku käsile, anna õks `sõudu sõrmilõ (rhv) Se Kos

käsk `käsku `käskut kibu vanast oll `puunõ käsk, esä kutš kiipp Se

`**käskmä** `käskä? ~ `käske käsk `käsk käse ~ `**kaskma** `kaska? siss [nad] käsiki^t tyy `vaesõlatsõ neläpävä õdagult `sanna Se Kos

käsõn käsnä `käsnä käsn

käsnäkene dem < käsõn

kässiga? käsitsi

käte/rätikene dem < käterätt -**rätt** käterätt `ültil küll, et labanõ käterätt olõ õiⁿ nii hüä ku toominõ Se| Vrd käerätt

kätte 1. valdusse, omandusse (sageli asendatav allatiiviga) **2.** võimusesse; mõjusfääri võt^k ku taa kyyul [surm] kätte saiasi?, siss timmä huhetasi? Se Kos **3.** käes, valduses

kääbäss `kääpä kääbäst hauakungas, kääbas Mihha,il `Petrovits läts `kääpä pääle Se Kos

käänd käänu `käändü käänak, sopp

`**käändlemä** kääneldä? `käändless käänel^k käänlema, keerlema sivvuhädä om, ku lafs `silmitiga kõõ `käändless, ülest kaess nigu hušs Se; [sa] är `rõiva lahudõ `sälgä kääneldeh Se

`**käändmä** käändä? käänd käänd käänä keerama, käänama ku [ma] kolgõ rehe man katš maässina täüt linno är?, kääni är?, oll kuurst Se; pääkaruss ka iks oll, oll vanõb kiä noid `latši rätit, kost käändä? ja kohe aia? [karja] Se Kos; meil lina^l rabadu?, lina^k kõik^k `katsa käänedü? Se Kos; käävä^k käävä^s saal saart pite, kääni jäl^l tji^l pääle Se Kos; ku nakass munakõnõ peoh helotamma, siss `käänke är^s `saardõ Se Kos; tyy (lina), mis [ma] soi är?, kääni kääniussehe, tyy oll kadsa Se; tyy `kääntävä väits (liigendnuga) `ollgi susi ja `kääntävä väits vei kosilasõ `arki? Se; kura käe puul omma^m mõtsa?, sinnä^k `käänkü ui? Se Kos

`**käändümä** `käändüdä? kääniüss `käändü käänduma

käänähhütmä *käänähhütä? käänhhüt käänhhüt' kiiresti keerama, pöörama siss ma pañni `lapju pääle jahu ni käänhhüdi leevä `lapju pääle, ilesti `höste är? Se*

käänäk *käänägu käänakut suur leivakäär*

käänätüss *käänätüse kääntüist käänak*

käänüss *käänüse kääntüst kokkukeeratud kimp (soetud linu) tyy (lina), mis [ma] soi är?, kääni käänussehe, tyy oll kadsa Se*

`kääpäkene dem < kääbäss

käävähhütmä *käävähhütä? käävähhüt käävähhüt' kõnnitama meid ka käävähhütivä?, munõ `višksiva^p pikkä `maalõ Se V*

käük *käügi `käüki käimine, käik*

`käämä *`kävvi? käü ~ käüse käve ~ `kauma `kavvu? kau 1. astuma, kõndima; (kuskil mingil eesmärgil) käima ma olli katõsa `aastakka vana, ku karah alosti `kavvu? Se Kos; kes sinnä^l `lumpi jal^p `pallõ `kaugi?, hädä sinnä^m `minnä? Se Kos; tütar iks nurisass et kau iks ilosappa, kaugu ui ni pogahe Se; käügu ui^s `sa^k `kärknäga?, pangu ui `uusi `pauknaga? (rhv1) Se Kos; ku vanast oll rassõ `jalgnõ naanõ, sõss imä üteli jo: käügu ui üle rii `vehmre, käügu ui üle ratta `vehmre Se V 2. imperatiivis: minema kasima 3. oma asendit või kohta muutma, liikuma viipago om ku vesi käüse kõvastõ, aja `mullõ üless Se V 4. sõitma Mõla pušsi `uustõ kau pušs, a kavvõmbahe kau ui? Se 5. kerkima (tainas); käärima (õlu) seppä `pañti, siss `lašti `kauma kohetuss inne Se; pliini kohetuss `lašti sepäga^k `kauma Se 6. kulgema, suunduma 7. müristama piim siss ka `hapnõss ruttu ar?, ku `pikne kau Se 8. muud lasõ^k `kavvu? (tee kiiresti), tyy^l `tälle kõik kraam, mis vaia Se Kos; papp õks olõ õiⁿ `naidõ tsikuga `ümbre^k `kaumu? (tegelenu) Se Kos*

`kääsekene dem < kääss ma ošti `meetrikese rõivast, tei `vatgõst linige `rõivast `kääsekese? Se Kos

kääss *`kääse ~ `käässe kääst ~ kauss `kause kaust varrukas, käis ku [sa] läät `mõrsa `mõisahe, kääkü üiⁿ nõnna `käässehe Se; tyyd kutsuti kauss, mia ribah oll Se; `hammõ alonõ oll `paklanõ, `kääse olli? `ahtakõsõ Se; `hammõ `käässe all omma^l `laastokakõsõ?, päält om kõrdit Se; `hammõ imä ni `hammõ `kääse? olli^l `linadsõ? Se Kos; hamõh oll kolmõ jakuline: `hammõ imä, `kääse? ja alonõ Se; [ma] pañni alavjirt pite kaarusõ `ümbre `kääste Se; mustal rüvivil muud es olõki is ku kaaruss oll koet nii `ümbre^k `kääste Se; ku vijil `kääserõdvast `koetanu?, ma kol? `vyyri `pandnu^k `kruudi^s `suurõmba? Se; tyy^l vanaimä `kääsel oll pudsukõnõ otsah Se Kos; tsura? ka olli^l `tseesnamba?, kau es nigu no? pindsak kaust pite säläh Se Kos*

kõhimä *`kõhhi? kõhi kõhe kõhima kual latsõl olli? rinnah harasõ?, ni kõhe, siss `vijdi `sanna Se P; hobõnõ `väega lõõtsu^l ja kõhe `kuiva kõhhä Se*

`kõhvli *`kõhvli `kõhvli^t kõhvel*

kõhä *kõhä kõhhä ~kühä kühä kühhä kõha hobõnõ `väega lõõtsu^l ja kõhe `kuiva kõhhä Se*

`kõrpmä *`kõrpi? kõrp `körpe `körpe kõrbi lüripima, helpima ma olõ üle tij (rohkem kui teed) `kõrpnü^k `kü^l `vett Se; `mõlli teiti, `pañti kama jahu vij `sisse, kõrbiti leevä pääle, oll hüä Se; sõss õks mij^f `sei puulivvast ja kõrbe `rüyga rohe peräst Se; toloknat teiti kah, tyyd [ma] kõrbe nii sama Se J*

`kõrpämä *kõrbädä? `kõrpäss kõrbäss kord või paar rüüpama*

`kõrtmä *`kõrti? kõrt `körte kõrdi krookima `hammõ `käässe all omma^l `laastokakõsõ?, päält om kõrdit Se*

kõrts *kõrdsü* `kõrtsü korts, krooge `ümbre' `tsõõri tõmmatass nõglaga tsuvva nõna kokko, tsuvva nõna `tõmbass `kõrtsü Se Kov

köödsäh köötsus

kööde? `kööte köüdet köidis pilluti lina maha kõrrast, [linapeod] `võeti `köötest vallalõ Se

kööds köüdse köüst köis

`**köötmä** `köötä? köüt köüt köüda siduma, köitma `mõrsa imä köüt kosilasõlõ vüü `pihta Se Kos; imä puhašt harasõkõsõ ar? ja sõss kablakõsõga köüt kiini? (jutt harja valmistamisest) Se Kov; ku ma kerikohe lää, ma rätikese pähä köüda Se; ku saja? olli?, siss suur ket? oll köüdet `vehmre `külge Se

küdsämä¹ kütsä? küdsäss `kütsi küpsema rüä? `häitsi?, välgiga palot rüä är?, küdsi är? nigu pañni pääl Se

küdsämä² kütsä? küdsä küdsi küpsetama no läbetä ei^k kütsä? `leibä Se; kala^k küdseti Se; aho suuh tulõ man küdseti nüü^p plüini? Se Kos; küdset kardohk Se; küdsedüⁱ leevä olliⁱ tarõh poolkah Se Kos

küdüse? pl lihapraad, ahjus koos sealihaga küpsetatud verivorstid

kühm kühmä `kühmä turi, küür

`**kühmä** kühmu, küüru

kühmäh kühmus, küürus

kühmäts kühmädsi kühmätsit küürakas

kühä vt köhä

kükkämä kükkädä? kükkäss kükäss kükitama ma `küksi `maalõ Se

kül? vt küll

külb külbü `külbü külviaeg vanast rüä `külbü `kaeti Se

`**külbmä** `külbä? külb külb külbä külvama ku kuiv om, [te] `rühke^k `külbä? Se; ku `tatirik hörõhhõp külbeti, siss sai terräv, sai terrä inäbä Se Kos; ku sa külbäde külbüvakk kaalah, sa võttu ui `mütsügi maast ar?, nii `rühke^k `külbä^p põld ar? Se| Vrd `külvmä

külbü/vakk külvivakk, külimit ku sa külbäde külbüvakk kaalah, sa võttu ui `mütsügi maast ar?, nii `rühke^k `külbä^p põld ar? Se

küleh küljes, otsas, kuhugi kinnitatud tõbi om ka küleh (kallal) Se; timäst `ka svi hõpõnõ puu, kulladsõ lehe^k küleh Se; olliva mul nüü hõpõ keedi? ja raha^k küleh Se; `piprõ^h `häitsese^p puustalt, olõ õi^k `kõtru küleh Se; kablaⁱ lavvagu küleh ja sõss `naati sõkkamma Se; kiloga all oll suur puinõ luhännigu `tõrdo, jala? all, `kõrvu olõ õs küleh Se

küle/luukõnõ küljeluu, roie

küless/maad inemine naaber, lähikonnas elav inimene võõrass külessmaad inemine naass `kitmä, kosilanõ `uskõ ja võtt `arki? Se Kos

külest külest, millestki lahti või lahku *ku lina^p _`pehme olõ õs, siss lää es luu^k külest Se; kaara^k kahriti`huhmrõh,`pekliga pisseti`huhmrõh, koorõ^t _tulli är^k külest suurõmbalt Se; imä tull, võtt siss tuu latsõlooma ja lõiga^s tuu nabavarrõ säält külest är? Se; siss [ma] la^ssi viil mitu`vuuri`kuytõga?, [odra]`handu lätt külest är? Se; esä hauga^s leeväpala külest suutävve Se*

külg küle`külg **1.** kehaosa: külg *ku kulm küle all, sis läm`mi nõna all Se Kos; [surnu]`kirstu^t _tefti, sõss`lasta ka`paanti ja küle ala^p _`paanti`hüüvli lastu? Se; ma lesädä, siss om jä^p _parõb, siss puusa? olõ õiⁿ _ni halusa?, küleki halusa? Se T **2.** eseme vm külg või üks pool*

`**külge 1.** külge, otsa, millesegi kinni *ma? e^ss kogoni rehe`siugu, esi olli paks ja rehe`õkva ja latsõlõ naka^s külg (kandus üle) hädä Se; viisokõsõ^k _`külmi jala`külg Se **2.** jõuga kallale mõnõl oll viha^s tsiga, ai`hindäle`külg Se **3.** pihta*

küll ~ **kül?** ~ **kul?** ~ **külh 1.** küll; muidugi, igatahes; küllap *siss [ma] lätsi tuu mäe päält kaibi tuud`suula, must küll oll, a siss sai tarõ (soola eest sai ehitusmaterjali) Se Kos; kutsar`küll oll hüä, a`väega^k kavva tull Se Kos; hummogult siss kul?`varra`aanti süvvä? Se Kos **2.** küllalt võih, timmä saa naarda^k kul? Se Kos*

küllüle külili

külm külmä`külmä ~ **kulm** kulma`kulma **1.** külm, jahe, mitte soe *külmä`viija pant taar`sais kavvamba`värski Se Kos; timä harvakult kütt, selle oll kulm Se Kos; naka ai^k kulm, mul pada^t _`rõiva^s sälah Se; a mis no? viga, [tüdrukud]`läävä^p _`Petersihe,`ostva^s _`siidi sukakõsõ?,`käävä^h _`hii-haa, olõ õi^j _`jalolõ kulm Se Kos **2.** tundetu, osavõtmatu *no? omma jo meheleminegi`väega^k külmä?, elo^k külmä? Se **3.** sooja puudumine, jahedus, külmus; külmatunne *oo, meil`Petra`pelgä ai^k _`külmä Se;`küündlepäävä lätt külmä süä`lahki, siss nakass puu juur`lummõ`sjijmä Se; talvõl suurõ külmäga [naistel]`juksõ olõki is jalah Se; ku kulm küle all, siss läm^{mi} nõna all Se Kos; [ma] lasi ussõ?`akna^k _`kõik vallalõ,`nätäl`aigu kõva^k _`külmä?, siss`külmä`toro? ar? Se Kos; naha`kinda? teftigi tuu pääle, et suurõ külmäga`kavvu? Se***

`**külmämä** külmädä?`külmäss külmäss **1.** talvõl *viil`külmäss [kohupiim] är?, sõss`kirvõga viil [ma] rai vai väidsega tsuhgõ Se Kos; viisokõsõ^k _`külmi? jala`külg Se; [ma] lasi ussõ?`akna^k _`kõik vallalõ,`nätäl`aigu kõva^k _`külmä?, siss`külmä`toro? ar? Se Kos **2.** külma saama; külmetama *esä tull Pelikovast kodo, üteli: jala?`väega^k külmäse? Se; esäl`räbigu`rõivatsõ^j _`jala`rätkese? all,`paklatsõ? jala`rätkese^p _`pääl, kas tah no või õiⁿ _`vana? jala? külmädä? Se Kos**

külmätämä külmätä?`külmätäss külmät`külmetama [ma] *lätsi`randa piteh, eiä piteh kümme kilo`meetrit, külmädi`hindä viil ar? Se; toro olliⁿ _`säantse^m _`musta?,`sainu pite videli?, vanast külmätädi neid Se Kos*

`**külvmä**`külvä?`külv`külv`külv`külvama *ku külveti, sõss`ühti: õnnista? jummal, a`vasta vaia üldä?:`anna^j _`jummal' Se Kos; ku padalt`külvät, sis saa aiⁿ _`nii terräv [hernes] Se| Vrd`külbmä*

külä külä`küllä **1.** väiksem maa-asula: *küla kats`nädalit oll tuli (tulistamine) külä pääl Se Kos; a oll õks`külah`säantsit talla ka?, et`kõgõ`habõldi ku üt^s mürrin ja kärrin Se L; meil oll`küläüfine maa Se Kos; vanast oll`Trubal suur`külä,`kõik kari käve külä ütte (külakarja) Se Kos;`mij^k _`külä oll rahulik külä Se Kos **2.** (hrl sisekohakäändeis) *külaskäik, küllaminek oo, tuu [piimaliud]`õnnõ`viiji`küllä ko^stist Se S **3.** külarahvas *külä`koräs`pääkarussõllõ`palka rahaga? ja leeväga? Se; vanast olliⁿ _`nyu^p _`piiri kupõdsa?, sõss`võõridõ`külliga`saal`kupõdsa`paal`mij^k _`karksi? ja lauli? Se Kos***

külä- küla oma, külale iseloomulik, küla- *nii külä latsõ^t _`tulli? Se S; kats`kol^k _`külämijst`korssi e^ss raha kokko, te^k _`kirstukõsõ Se Kos; eelä`õdagu olli^k _`külänaasõ^p _`pa^huisi`lugõnu^p _`pargiga? Se;`külämijss`tõi`ratta?,`tõi`kodo Se;`johtu sõss`külänaane`tarrõ Se;`mij^j olli`külävanõba?, meil`kästi`üle^st`kirota^t _`rahvass Se Kos*

küläkene dem < küla noh, [ma] tulõ kodo, küläkene ar^p palanu? Se Kos

külaline külälise külalist külaline

külälisekene dem < külaline

külät küllalt ni Sergol ka matusõ pääl `kraami külät, sai süvväⁿ ni juvva? Se Kos

kümme `kümne kümmend kümme hobõsõ ravval om kümme `mulku Se; pridanat `ahti, saa `ruublidõ `ahti ja ütsi `kümnde `ruublidõ kiä and Se

`kündle/päiv vt `küündlepäiv

`kündmä `küändä? künd künd künnä kündma

künnel `kündle künneld küünal kerikoh pandass `kuuljalõ künnel, a kotoh pandass `kündle raha Se; `kutja mano pandass künnel palama söögi `aigu ja `küisla `sisse tsusatass künnel palama Se; ma võta es künneld kätte palama, et mul uma? `rõiva? man Se; inemine atastõ, hamõh puuh? – künnel Se Kos; tsassonah iks oll `kündlekarbikõnõ ja oll `kündliid ka Se Kos; kadinitsast tulõ tuy `kündle sau Se; `kutja om kaunikõsõh, kerikuh pandass tuy kaunikõsõ manu künnel palama Se Kos; kirstu mano pandass ka pallokõsõ `kündlit Se; künnel`jää palama, näet ku saa as `kelgi ar^p puhastuss Se| Vrd küünäl

künnär `kündre künnärd endisaegne pikkusühik: küünar (ca ½ m) säidse künnärd oll `rõiva tükk, mähk`ümbre pää Se

künnär/pää küünarnukk peremjõss ni magari, künnärpää paänd `vasta maad jah Se

küpär kübärä kübärät kübar kõorit küpär oll `ausa küpär Se

kürvits kürvidsä kürvist kõrvits

küsumä `küssü? ~ küsüädä? küsüss `küsse küsima; pärima muni and sada `ruublit pridanat, muni kats kolsata vjil, küsüti ku kõhnõb tütar, pidi `andma Se| Vrd küüsümä

`kütmä küttä? kütt kütt kütä kütma üts peremjõss jäi rehe mano `kütmä, tõdsõ^l lätsi `nurmõ Se; tull puulpühä, [me] küti^s sanna, käve^s sannah Se; `aitumma sanna `kütjale Se V; timä harvakult kütt, selle oll kulm Se Kos; `kütke sann, veege repän `sanna Se; ma `tehnsi kõik sanna `kütjä? ja vjil `tuyja? ja halo `tuyja?, kõik `tehnsi läbi Se Kos

kütse kütse kütset 1. küps, valmis ku `kellä olõ õs, siss [ma] võti kua pätsi `vällä, siss kopudi tuyd alomaist kuyrt pite, ku kütse oll, siss kumisi Se Kos 2. küllastunud, sügav värvitoon

küttümmä küttüädä? küttüss küttü küdema nigu sann küttüss, nii tulõ tuy vjil toss lättest ülest Se; ku ahi är^k küttü, pühiti ahi `hõste är? Se Kos

kütüss kütüse kütüst kütis

küüds küüds küüst 1. (sõrme, varba) küüs; küünis ma ai küüds ala suurõ pinnu Se; küüds `värmisest saa õ^k kõtutüüt Se Kos 2. sisselõige, õnar oll vjil looga küüds `külge keht pant Se

küüdsekene dem < küüds noorõ? ajava^k kudrakõsõ^p pähä, `värmvä^k küüdsese?, `värmvä huulõkõsõ? Se Kos

küük kõogi `küüki köök

`küündle/kuu küünlakuu: veebruar

`küündle/päiv ~ `kündle/päiv küünlapäev: 2. veebruar *`küündlepäevä lätt külmä süä `lahki, siss nakass puu juur lummõ `süümä* Se; *`kündlepäiv om eloiä viiel `tõi-škul vebru, aril* (vana kalendri järgi) Se

`küündümä *`küündüdä? küünüss `küündü 1.* ulatuma *`võtkõ õnnõ, ku kätte küünüss* Se **2.** piisama, jätkuma

küünäl *`küündle küünäld küünal* | Vrd *künnel*

küünütämä *küünütä? küünütäss küünüt' küünitama nigu ma kätt küünüdi, nii [rästik] tsusaás* Se Kos

`küürmä *`küüri? küür' `küüre kõöri ääri ülespoole keerama kõörit küpär oll `ausa küpär* Se

küüst vt *küüds*

küüsümä *`küüssü? küüsüss `küüsse küsima; pärima poiśš vjil `küüsse, et kas teil ritk om tett vai roon* Se Kos; *kiä inne küläh `haigõst jäi, sõss jäl^m `Maara poolõ `ryyhi küüsümä* Se Kos; *hiir' `hambiid küüsü üi^v `võlgo, ku taht nii koti `kaški ürä* Se; *repäh küüsüss: määness sõss sul tyy kari ka om?* Se; *muni kaess, et vana inemine, kõrraga and asõma (istekoha bussis), a mõni anna at^k `ku `küüssüki?* (paludagi) Se Kos | Vrd *küsümä*

L

`laabuma *`laabuda? `laabuss `laabu edenema, laabuma*

laaditamma *laadita? laaditass laadit' ~ `laat'amma `laat'a?* seadma

`laadna *`laadna `laadnat* lahke, sõbralik, ladna

`laagri *`laagri `laagrit* laager *ega hummogu `aeti `laagrih lugõmisele (loendusele)* Se

laahvka *laahvka laahvkat* kauplus(auto) *imä latt laahvka mano, latsõ^k `kõgõ taka* Se Kos

`laapsa *`laapsa `laapsat 1.* ladus, sorav **2.** jõudus

laar *laari `laari* laar

`laasma *`laasi? laas' laasõ laasi (oksi) laasima*

laastok *laastoga laastokat* meestesärgi kaenlaaluse nelinurkne kiil *vanast `pañti laastoga? `kañdli ala?, a ma^l `laastogit ei^p `panõ* Se

laastokakõnõ dem < laastok *`hammõ `käuüsse all omma^l `laastokakõsõ?* Se

laat *laado `laato* laat

laat *laadi `laati* püssipära

laat vt *minemä*

`laatka *`laatka `laatkat* madal kaanega savinõu (ahjus toidutegemiseks)

laatkakõnõ dem < `laatka vanast olõ õs `pannõ, kutsuti `laatkakõsõ? Se

laba laba lapa 1. kõrgendatud alus, lava **2.** (sauna)lava

laba/maassin linamasin (linavarte murdmiseks)

labanõ labadsõ labast koekiri: labane `ült i küll, et labanõ käterätt olõ õiⁿ `nii hüä ku toominõ Se| Vrd lavanõ

ladsahhuma ladsahhuda? ladsahhuss ladsahtu (kokku)vajuma

ladõv ladva `latva latv inne iks [rukkivihu] ladva^p `pešti `vasta `piñki är? Se

laemb vt lagá

laembalt laialdasemalt

lagá laja laká lai; avar, laialdane peigmehel ollⁱ `laja^v `vüü? Se; suur kata ja mäness lagá Se

lagi lae lakõ (hoone) lagi kirgadsi ollⁱ `verevä?, lae alotsit pite känevä? ja `ümbre aho Se; eüss `aeti `laeni täüs [ahet] Se; `säantse hangu^p `pantu lakkõ, [ma] pañni naha hangu `otsa (naha parkimisest) Se Kos; urbõkõsõ^p `pañti `lauta lakkõ (palmipuudepüha kombest) Se Kos

lagi/pää pealagi

lagonõma (osalt langeb kokku verbiga lagovama) lagoda? ~ lagonõda? lagonõss lagosi lagunema; purunema

lagovama (osalt langeb kokku verbiga lagonõma) `laoda? ~ lagoda? lagovass lagosi lagunema; purunema

lahass/puul lõhandik

lahe? `lahkõ lahet lõhe, pilu, pragu| Vrd lahi

laheng lahengu lahengut lahing siih nakass `orga seeh laheng, siist saa `surma ja kõkkõ saa Se Kos

lahhe lahhe lahehet mitte sassis olev, lahe

lahi lahi lahhi lõhe| Vrd lahe?

lahki ~ **lahki?** lõhki, puruks siss lõigata ai^l `leibä väidsega?, ku^l `tõõsõ^l `leevä? ahoh, muido lätt leib `lahki? Se; `käekese^p `pässi vattalõ, ni oll Vaßso `vasta aho `nulka nõnaluu `lahki? Se Kos; suur meri oll iijh, vanajuudaßs lakkk, lakkk, lakkk nikagu läts `lahki Se; `küündlepäävä lätt külmä süä `lahki Se

lahkma `lahku? lahk lahk lahu **1.** lõhkuma; purustama [sa] är `rõiva lahudõ `sälgä kääneldh Se; Riia langasõ^l `tulli^l `lahku^k `kõik är?, muidu ola^l `lүүvü üi? Se; oll pirrukõsõ^l `lahudu^p `peeñokõsõst `väega? Se **2.** lõõma, peksma säidse tükkü [usse] oll mättä pääl kõrrah kõik, [ma] lahi `päähhä nii kui otsah Se **3.** tormama, kiirustama

lahkoh vt `lahkoh

lahkohe vt `lahkohe

lahkost lähedalt

lahksama lahasta? lahksass lahaśś ~ **lahksõma** lahasta? lahksõss lahaśś **1.** lõhestama; rebima [sa] lahksõ' _taa nárts poolõst Se **2.** katki tegema; lõhki lõikama, latigõ lahasti poolõst ja havvõ?, kuivi är? kala? Se; ku [sa] midä lahksadõ ar?, jääss raan Se

lahku eraldi latsõ' _läävä' _jo suurõst, meil ka vaest kuna tuõ lahku minnä? Se Kos; milless seo maailm no^k _ka naid latsi jätt ja lahku mindäss Se Kos; vanast mõtõldi, et kos tyy häüga? et lahku läts, a no om mooduh Se Kos

lahkuss lahkusõ lahkust ~ lahkuist lahkus

lahkõ¹ lahkõ lahkõst lahke, sõbralik

lahkõ² vt lahe?

lahkõma laheda? lahkõss laheśś lõhenema; lõhkema säidse süld maa lahkõss, ku naane lätt palja pääga üle tarõ vai üle moro Se; ku käe? lahenu? vai mia, siss om latigõ rasvaga hüä võida?, latigõ rasõv tege pehmest Se Pod

läht vt minemä

lahotam(m)a lahotä? lahotass lahot' **1.** laiali lahutama või lõhkuma **2.** villu lahedaks näppima **3.** abielu tühistama **4.** enesetunnet parandama

laheśś vt lahkõma

laih laiha laihha **1.** taine, lahja **2.** väheviljakas hernega ka utat maad, saa laih, naka õi^m _midägi? kasuma Se

lainõlla? lainetamas, laines

lainõh ~ **lainõ?** lainõ lainõht laine ilo iks iij lätt, laulu? laskva lainil (rhv1) Se Kos

lainõtama lainõta? lainõtass lainõt' voolama, lainetama

laisk laisa laiska laisk virgal hobõsõl jala^h _hanguh, laisal liha säläh Se Kos; ma^k _kannahha ai' _laiska Se; kärmäśś and kasku käsile, a laisal koolõss kunn jala ala Se Kos

laita laiuti

laitma laita? lait lai' laida laitma taso õi' _tõist laita? Se Kos

laituss laitusõ laitust laius siss [ma] pañni seo rõiva siia? vijil laitusõst Se

laiv laiva laiva laev a esä meid laivaga tõi, siss laulami et siilo viilo, lasõ' _laiv, touka^p _purju (rhv1) Se Pod; jäi vijil merde kiñni' _tuy laiv Se

lajah **1.** laiali **2.** ammuli

lajaline lajalitse lajalist laialdane ku põlla oll maa, siss olli' _väega lajalitsõ^p _põllukõsõ? Se Kos

lajalt laial alal, laialt

lakadsi? pl *lakadsi* *lakatsit* paju- või pärnaniinest viisud *koh olli* *vesidse niidü hainamaa?*, [ma] *pañni lakadsi* *ja* *ta* *vesi kõik juusk* *vällä*, *a tsuvva seest joosõ õi?* Se; *lakadsi* *kaki* [ma] *ruttu ar?*, *paiukoorõst vai lõhmusõkoorõkõsõst lakadsi?* Se

lakadsikõsõ? pl dem < *lakadsi?* *mul kadonu vanaimä`elli*, *tuy`mõistsõ lakadsikõisi*, *säähtsit`viisa kuta?* Se; *koh olli* *vesidse niidü?*, [ma] *pañni lakadsi`ja* *ta* *vesi kõik juusk lakadsikõisist`vällä* Se

lakahhama *lakahta?* *lakahhass lakahti* korraks keelega limpsama

lakahtam(m)a *lakahta?* *lakahtass lakaht`keelega* limpsama

lakakõnõ *lakakõsõ lakakõist* noor hernekaun(ake)

lakk *laka lakka* noor hernekaun

lakka *laiali Nigula`puusli ette oll`jäänü`lambikõnõ palama ja`puusli läts palama ja tuli läts lakka* Se; *a miniperäst nä lakka lätsi?* (lahutasid) Se

lakma *lakku?* *lakk lak* *laku lakkuma ilma* *salda?* *anda ai`perstki lakku?* Se; *suur`meri oll`ijh*, *vanajuuda* *s* *lakk*, *lakk*, *lakk nikagu läts`lahki* Se

lakõ *lakõ lagõhhõt 1.* lage, tühi *lakõ`nurmõ?* Se **2.** lage koht, legendik

lambakõnõ dem < *lammass tulgõ iks üle* *latsõkõsõ?*, *laudah`uytva`lambakõsõ?* Se Kos; [palmipuudepühal] *lamba`sulgugi urbõkõistõga`lambakõisilõ päd pite hillokõidsi pututi*, *et`lambakõsõ`kasuma ja ufõkõsõ`urbuma* Se Kos

lamba/tallõkõnõ lambahänilane

lambikõnõ dem < *lamp Nigula`puusli ette oll`jäänü`lambikõnõ palama* Se

lambi/õli ~ lambi/õll petrooleum

lammass *lamba lammast lammas`lamba`kaki`keti`vallalõ ja pagõsi kodo* Se Kov; *lammast iks tapõti sügüse* Se; *nigu linna rabati`lamba`nahka*, *nahk`pañti`präälka`pääle*, *lina rabajaga rabati siss* Se; *lambal omma`väikokõsõ rauha?* Se Kos; *kapuda olli`pikä?*, *lamba vihtast* Se Kos; *mis oll`lamba`hiiga`tuy vill kuyh*, *tuyd`villa`võidsõ* [sa] *hoita?* *viis`aastakka* Se Kos; *egä lehmä`päält oll`päiv* [karjas käia], *a`lambidõ`päält olõ`õs* Se

lamp *lambi`lampi lamp siss`ollgi jo`pühä majah*, *ku klaasiga lambi`tulli?* Se

lammõma *lamõda?* ~ *lammõda?* *lammõss lamõsi* pikali heitma *lammõ`sina`siia?*, *ma lää`ussõ* Se; [sa] *lammõ`põrmadu`pääle`maalõ* Se

land *lannu`landu* (kinnikasvanud) väike järv; lomp; madal vesine maa

lang *langa`langa lõng langaga`pandasõ`kata?* *üle orrõ* [kuivama] Se; *ku`peeñkese langa?*, *saa`peeñkene`rõivass*, *ku`jämme`langa?*, *saa`paks`rõivass* Se; *vanast`aeti langa?* *ahjo`hauduma`patuga?* Se Kos; [ma] *salidsi`latiga`langa`perrä*, *iks`kats`latikat`kokko* Se; *joosuvjüj`oll`koedu?* *säitsmä`langasõga?* *ja`viie`langasõga?* *ja`linatsõst`langast ja`villadsõ`lõimõ?* Se; *ma`mäletä*, *ku`puitsõ`hõpsi`pañti`mano* (külge) *ja`langast`hõpsi?* Se; *suurõ`vüjü`olliv`viietõis`kümne`langaga?* *ja`katõ`kümne`viiega?* Se; *must`nõglats`olõ`õs`villanõ*, *oll`paklanõ`lang* Se

lang² *langu* `langu abielu kaudu sugulane: lang mul oll miniä, esä ja miniä, imä, nuu omma¹ Langu? Se; langu? omma^p puja naasõesä ja naasõimä Se

langa/linik setu naise linane peakate meheimäl oll õga päiv linik pääh kõõ, langalinik Se

langanõ langadsõ langast linane meheimäl oll õga päiv linikpääh kõõ, langalinik, langanõ, a mul oll jo lõimõnõ Se

langass langasõ langast värvitud villane lõng kirivä Riia langasõ? Se; joosuvüü oll `koedu? `säitsmä langasõga? ja viie langasõga? ja linatsõst langast ja villadsõ lõimõ? Se; Riia langasõ^t tulli^l lahku^k kõik är?, muidu ola^l lüübü üi? Se

laoda? vt lagovama

laotama `laota? `laotass laot¹ lõhkuma, lammutama suvidsõpühist `laotõdi hätt är? Se; papil uma tsiga `otsõ jo^p pahru ja^l tsiga `laotanu^s sulu ar? Se Kos **2.** laiali puistama; lahtiselt laiali asetama `väikesē^v vigla?, katõ harokõsõga?, noidõga^l `laotõdi sitta Se; ku ruast `laotat `maahha haina?, siss haina? omma^v vaaluh Se P; `aeti linno `laotama otsani `väikost Se Kos **3.** pillama, raiskama kiä saa ja `laotass, tüül olõ õi^m midägi tiid ku kavva Se

lapatama lapataq lapatass lapat^l lobisema

lapik lapigu lapikut lapergune, lapik lapigu^p pütükese olliva?, tollõga `tüydi `viina Se

lapikõnõ dem < lapj 1. riidetükk, paik siss võõdõti lapikõnõ, siss teiti seebiga kokko Se **2.** maatükk

lapju `lapju `lapjut labidas siss ma pañni `lapju pääle jahu ni käänähhiidi leevä `lapju pääle Se; kiä käsõsiga?, kiä `lapjugaga?, kiä minga^s sai, kõik kaibi^h `hauda Se Kos

lapj lapj lapj riidetükk, lapp, paik siss võõdõti lapikõnõ, siss teiti seebiga kokko, siss `panti sinnä harastõ pääle tüü lapj Se; lapjiga [ma] lei paast piteh, sõss sai ahi puhass Se

lapsama lapsada? `lapsass lapsaás korraks löõma, laksama

lapsma `lapsi? laps `lapsõ lapsi jalgu järel vedama, liipama täl ollⁱ jata^v vigalitsõ?, sedä müüdu `jalguga `lapsõ Se

lapsmiisi jalgu lohistades tüü poisõ kõõ kõõ käve `lapsmiisi Se

lapulinõ lapulisõ lapulist kontvõõras

lapõh ~ lapõ? lappõ lapõht sea küljetükk

larmama larmada? `larmass larmaás lärmi tegema, larmama tsura juu us, `larma õs, esäle ka `mijldü Se

larmitsama larmida? larmitsass larmits lärmitsema nakaás mijss mukka^l Larmitsama: tij^l tüü tõtõst Se La

las verbi `laskma imperatiivi lühivorm las no latsõ^k ka `puhkasõ? Se Kos; [sa] `umblo esäle `päälmatse^k kaadsa?, püredä är?, siss las timä aja katõ^k kaadsa? jalga Se

lasits lasidsa lasitsat nirk lasits um sääne illoás, `vatgõkõnõ, tüü um kaási ijst Se Kov

laskma `laska? ~ `laskõ? lask lasõ lasõ **1.** (teha) lubama, võimaldama nikani elät vjil, ku jummal^l lask Se; vaja neo^l latsõ? ilma `saata?, muido lasta õi^m meil üteh ellä? Se Kos; tohi is inne `lehmiigi `vällä^l `laskõ?,

ku [ma] soe ärä hai Se; ku vanast oll rassõ jalgnõ naahe, sõss imä ütäl'jo: lasku ui kaässi läbi jalgu Se V
2. allapoole langeda või vajuda võimaldama, asetama inne kirstu sisse laskmist amtõdi kõõ pañgiga havvast vett vällä Se; kuuvna põrmandu pääle laästi olõ^m maahha Se; hauda laästi liñkidega? [puusärk] Se; velele laäsk kago siibo alt saapa Se **3.** laskuma, (pikali) heitma hobõsõl olli^h hiire?, vehmerde vaihhõlõ laäsk maalõ Se; nimeste peräst [ma] saa ai^k kumaruisi laska? Se **4.** voolama panema; peene joana kallama kilokast laästi käe pääle vett, mõästi suu ja mõästi kätt Se; saap lastass pudõlahe, ku midä ar^p palotat, sõss tyyga võiat Se; kañõbi? [ma] surbi ar? huhmrõh, tei jauhast, lasi läbi sõgla viijl hõste Se Ja; hämmätüse sisse laästi munna vai ku kardoka pudõr keedeti, sinnä^l laästi munna sisse Se **5.** pidevalt heli tekitama, häälitsema **6.** midagi tegema; tööriistaga töötlemä mäe? olli^l talvõl iädse?, viijga viijl [ma] vañi, sõss üttest mäest [ma] lasi reki vai pedäjä ossõ pääl atla, siss jäl^l jyyšk tõistõ mäkke üless Se Kos; pliini kohetuss laästi sepäga^k kauma Se; [ma] lasi ussõ? akna^k kõik vallalõ Se Kos; siss [ma] laässi viijl mitu vuyuri kyytõga?, [odra] handu lätt külest är? Se; kae^s suur akañ laästi läbi saña ar?, sõss naati [teri] viskama Se Kos; tsiga pussõ läbi hañastõ? - sannah läbi kerese lastass lõñaht Se; no lastasõ^l läbi maässina är?, jahtliha^l tetäse? Se; lasõ^k kavvu? (tee kiiresti) Se **7.** lõõma; viskama **8.** eraldama; eritama piät tiidmä, ku sa liisna kavva piät [lambanahka parkimisvedelikus], siss lask karva maalõ Se **9.** muutma a no madu? olli^v vanast inemisil lastu säantsess noh nõidusõ [loomadeks] Se Pod; saja^l laästi soendohe, vanast oll iks väega^p pallo nõidu Se Kos **10.** kiiresti liikuma lasõ^l Jaiv, touka^p purju, siilo viilo Se Pod **11.** teha paluma või käskima ma lasi püdälä suuhhõ panda?, nii nutsu^l verd täüs nigu ütš pulk Se Kos; kirvõ silm om lahki?, lasõ ar^k klepata? Se **12.** tulistama; lasuga tapma hobõnõ tappu mäantse suurõtüküga?, või, nimä (sakslased) jo lasi^v väega suuri tükkä Se; meil ka oll tsasson, a sõa aigu laästi miiniga ülest Se

last lastu lastu **1.** (raiumisel, hõõveldamisel jne tekkiv) õhuke riba, laast [surnu] kirstu^l teñti, sõss lasta ka pañti ja küle ala^p pañti hüüvli lastu? ja rõivass pääle jäl^p sinnä^l lastalõ Se; tyyul maal raotass tammõ, siia maalõ lastu? kargasõ? – välk Se Kos **2.** katuselaast, -pilbas no katõtass lastast katuss Se **3.** luisk

lastanõ lastadsõ lastast laastudest tehtud, pilpa- imäl oll väikene majakõnõ, tyyul oll lavvunõ katuss, es olõ^l lastanõ Se

lastukõnõ dem < last| luisk

lasõhhuma lasõhhuda? lasõhhuss lasõhtu tagasi või järele andma, vähenema ku ma liikvat võta, ütš kümme tsilka, siss lasõhhuss halu tagasi Se

latiik latiga ~ latigõ latikat ~ latigõt ~ **latk** latkõ latkõt latikas [ma] salidsi latiga^l langa perrä, iks katš latikat kokko Se; rasõv om hüä latikõl Se Pod; latigõ lahasti poolõst ja havvõ?, kuivi är? kala? Se; ku käe? lahenu? vai mia, siss om latigõ rasvaga hüä võida?, latigõ rasõv tege pehmest Se Pod; latiga? ka kuivatasõ? Se

latrõ latrõ latrõt vaheseintega eraldatud osa, latter kuus hobõst, egäl ütäl uma latrõ Se

latš latsõ last **1.** laps hüä latš tunnuss hällü Se Kos; imäl üldäss säidsekümmend säidse vuyuri latšilõ andiss anda? Se; vanast añti õks rinda latsõlõ katõni aastagani Se; sõsarõl oll tütrugust (tüdrukupõlves) latš Se; imä ütless latšilõ ijst, latsõ? ütlesõ^p perrä Se Kos; tyyd õks olõ õs et latsõ^l jäteti tuulõlõ tougada? ja ilmalõ kasvata? Se Kos; äiokämmidsa? kutsutiva?, latš saista õs jatgu pääle, [nad] veie^l taha^r ristteie mano, tyy pääle, latsõ pañni maahha ja siss sääl võfiva langa, et mähevä tyy latsõ jatakõsõ kiñni, loiva jumalasõnakõist Se Va **2.** lapseiga

latsahham(m)a latsahta? latsahhass latsahti latsti kukkuma munõvoori [ma] latši üle siñta uia nigu latsahti õnnõ Se Kos

latškõnõ latškõsõ latškõist tüdruklaps, plika

latsutama *latsuta? latsutass latsut' käega patsutama maama iks hoit hüvvi `lehmi, latsutass Laigassit Se; lavva pääle võtiti tyy [vatsa] kohetuss, latsutõdi ar? tillokõsõss, `ohkokõsõss, ni pio patükõsõss latsutõdi ar? Se*

latsõkõnõ dem < *lats tulgõ iks üleest latsõkõsõd?, kõi'k tyyi? tetä? om Se Kos; hummogult `tahtu us tyyd latsõkõist ni `varra üless aia? Se Kos; [ma] `korja seenekeisi, latsõkõnõ ka käeperäh Se V; ei^h _haaru rõivast kavvõmbakõistõ, kulla latsõkõsõd?, peräkõrra nakasõ? häbehhüse `vällä tulõma (liiga lühikestest riietest) Se L*

latsõ/loomakõnõ dem < *latsõluyum muhtõgi näüdäss, kui om lõigat kõtt ni võõdõti latsõloomakõnõ `vällä Se -luyum loode, vastsündinu imä tull, võit siss tyy latsõlooma ja lõigaßs tyy nabavarrõ säält külest är? Se*

latsõnõ *latsõdsõ latsõst lapseohtu*

latsõ/valu sünnitusvalu *ma^m _midägi ei^t _tji, ku valu pääle tulõ, ku mõni latsõvalu inne, istut ar? kipõn `aigu Se*

lätt vt minemä

lätt *lati latii 1.latt, ritv paik paiga pääl, lat' lati pääl, a `nõkla olõ õi^s _seeh olnu?? – kapstass Se 2. teljeklopp vankril 3.laid*

latti lahasesse

laud *lavva `lauda 1. saelaud kõi'k `aknakõsõd? `mäantsest lavvapalakõsõst ja hirrest [ma] tahvidsi `vällä Se Kos 2. saelauast (tarbe)ese, hrl söögilaud ku saa õs õga puulpühä `piinke ja `laudu `mõska?, siss oll jo asi (olukord) hatv Se P; tõdsõ repi lavva pääl ollⁱ _jo katõ sarvõga vana^s _sita? Se; veli pañd [viina] pudõli lavva pääle, ai õks jutu `maalõ Se; ku^t _tuldass kerigu mant `matmast kodo, siss kutsutass ja `säetäss `puhtõlise? lavva mano [sõõma] Se; pido `aigo leeväpa^t _pañti lavva `vijri pite, siss viinaga? `hämmü är? Se; kua sai kõkõ inne `virksuga `otsa tyyd põrmadu `lauda piteh, toolõ üteldi et sa^s _saat kõkõ inne mehele ka? Se Kos; `põrgohe om katõsti-`skümme repi `lauda `alla minnä? Se; ku ta nakaßs saalt `põrgost `vällä tulõma, sõss repi `laudu pääl olõ õs üttegi vanasitta sarvilist Se; ku risteti ar?, siss tetti tyy ristjätõsi laud Se; noid (matuselisi) ka ravitass, õdagutsõlõ lavvalõ kõi'k kutsutasõd? Se 3. söögikord `kutja sünnüss jo lavva aost, edimätse lavva `aigu, ku kerikust kodo^t _tuldass `süüimä Se*

laud/aid laud-, plankaed *laudaid `ollgi pistiline Se*

lauda/sitt sõnnik

`laudo *`laudo `laudot seinariiu, laudi imä küdsi leevä är?, pañd `laudohe Se*

`lauguss *`laugusõ `laugust ahtelaug*

`lauhkõ *`lauhkõ `lauhkõt mitte sassis olev, lahe*

laul *laulu `laulu laul ma osta ai^t _`laula `arssinaga?, mõõda ai^t _`laula `meetriga? (rhv) Se; `latsi kõõ `aeti lauluga üleest Se; timäl omma^t _laulusõna? kõkõsagamatsõd? Se; inne lihavõõdõt säidse nädälit määnestki `laulu laulõta õs Se*

laulatama *laulata? laulatass laulat' laulatama kaal' võõdõti laulatõh päält ar? Se*

`laulma *laulda? laul laul' laula 1. laulma (inimene) vanast `kauti sagõhhõhe kokko, `väega laulõti ka? Se; imä üteli: `lauhkõ latsõ? jakapäävä äält Se Kos; inne lihavõõdõt säidse nädälit määnestki `laulu laulõta õs Se; a esä meid laivaga tõi, mi `läämi `vijrde, siss laulami Se Pod; mul veli ka mõist laulda? Se Kos; [ma]*

ketso võti `üsk ä ja lätsi `istõlõ, üttekokko lätsimi, sääl laulimi ja `ketrimi kõik üü üleväh Se L; mis`ti röögide `üüse, a mi jäl `nimme lauli? Se; tyy sa hüä kar`uss, kiä iks laulda? ilosahe mõist Se Kos; timä laulka kerigu `rahva seeh nigu kumisi Se; rüä põimu `aigo katõkeške laulimi Se 2. häält tegema, häälitsema (lind, putukas) riitsiga `laulva? Se 3. undama, pilli ajama

`**laulmine** `laulmise `laulmist laulmine, laul ku jarmol`oll, siss olõ õs `laulmiisi vaiagi? Se

laulu/kuur -kooi - `kuuri laulukoor

laululine laululidse laululist lauluhimuline vanaimä oll laululine Se

laulu/viiekene lauluviis(ike) imä selet` kua kilõhhõhe, kua torõhhõhe, siss saalt [ma] opõgi nyu` lauluviiekese? Se Kos -**vitäi** eestlaulja timä `omgi sääl lauluvitäi Se

lausik lausigu lausikut lame

`**lausma** `lausu? laus laus lausu lausuma, ütlemä

laut lauda `lauta laut jaanipäävä `üüse kävevä nõia` `lautõ pidi, peräkõrd `saadi tiidä?, sõss `pañti tappa lauda? Se Pop; ku aidah `leibä, sõss laudah `karja Se Kos; siss tuvass urbõkõisi `tarrõ ja pandass jumala ette ja vanast `vijidi `lauta Se Kos; `lauta [ta] kudi, pañd tyy kivi lauda müürü `sisse Se; nipallo jäi alalõ ku pliidi laut, `pliitega laut, kõik`oll ar`palotõt Se; luhañ oll kest `lauta Se; laut oll palgõst tett, sammõl `vaihhõl Se Kos; urbõkõsõ` `pañti `lauta lakkõ (palmipuudepüha kombest) Se Kos

`**laufsi** `laufsi `laufsit surnulava

lavadsõkõnõ dem < lavanõ lavadsõkõnõ kangass `koeti, katõ `nitsõga? Se

lavanõ lavadsõ lavast koekiri: labane paboi oll lavanõ koet Se V| Vrd labanõ

lavvagu? pl lavvakidõ lavvakit õhukesed ruudukujulised lauakesed vöö kudumiseks, kõlad lavvakidõga [ma] koi vüü Se

lavvak lavvagu lavvakut voki või kangastelgede tallalaud kabla`lavvagu küleh ja sõss `naati sõkkamma Se

lavvakõnõ dem < laud| saelaud munaloomka linaluist `hõste tetti, `pañti lavvakõnõ ja lina` `korgõmpa Se

lavvanõ lavvadsõ lavvast laudadest tehtud, laudne a mis parak, lavvanõ, tyy lähmind piä äs Se| Vrd lavvunõ

lavva/ratta? pl pikkvanker meil olli`lineika? vai lavvaratta?, vedro ratta? olli? iks esi? Se; olli`tüüratta? ni piñkratta? vai lavvaratta? Se -**rätt** laudlina ku vijil `käüserõðvast `koetanu?, ma kol? `vuyuri `pandnu` kruudi` suurõmba?, siss saanu? hüä? lavvaräti? Se; leib suul `pañti lavva pääle, lavvarätt ata, nellopooli `pañti lavvarättil nulgakõsõ pääle Se; kaal`oll lavvarätt Se

lavvunõ lavvudsõ lavvust laudne imäl oll `väikene majakõnõ, tyyll oll lavvunõ katuss Se; velepoig tekk lavvudsõ` keele? Se Kos| Vrd lavvanõ

leedeh ~ leede? `lijte leedeht 1. liivasel`jandik; leetsel`jak 2. leetunud, leetjas

leelotamma leelota? leelotass leelot`leelutama | Vrd lelotamma

leevä- 1. leiva- leevä vašna oll, juurõtuist iks `jäeti Se 2. vilja- täl om hüä leeväait suurõ repiga? Se; ku inne `talsipühi, inne vastast `aastakka kolm `vũuri jo puu härmäh om, sõss saa iks vilä suvi, leevä suvi Se Kos

leeväkene dem < leib *prošsonat maidsõtass siss, ku söömälä olõdõ, tyy om `väikene leeväkene* Se

lehekene dem < leht| lakk *hobõsõkõisi lehekese olli`_tulõ `saanu?, niä? iks olli kost läbi tulli `tulnu? Se Kos*

lehess *lehese lehest* leht; lehtedega oks *umalõ asalõ* [ma] *lätsi, `sõsski`_pidi lehess käeh olõma ja `tuyga mahatõllõma* [sääsiki] Se Kos; *lõõge`_Jehese? ja mi`_panõ hainaru`_Jeheste pääle* Se; *kõolehestega`_`saiõ`_vahadsõ muna?* [värvimisel] Se; *kõolehete ja sibulakoordõga`_tefti* (värviti mune) *suvistõpühiss* Se

lehm *lehmä `lehmä lehm maama iks hoit hüvvi `lehmi, latsutass Laigassit* Se; *hobõsõ rünni hüideti lehmile ette, lehm sei `kõiki sammõldõga `sisse* Se; *vanast `üliti, et taar`_um puul`_lehmä* Se Sa; *sügüse tapõti `lehmi `maalõ* Se; *tuy oll au, ku pallo `lehmi oll* Se; *ja vot ku `pikne kau, sõss lehmä mano mingi ui?* Se Kos; *luhanih tefti nuy`_`mõškma`_`parrass nigu lehmäle sai viiä?* Se; *oll kolmi lehmi, aga `piimä oll veidebä süvvä? ku no?* Se; *tohi is inne `lehmigi `vällä`_`laskõ?, ku [ma] soe ärä hai* Se

lehmä- lehmadest koosnev, lehmadele määratud, lehma-

lehmäkene dem < lehm *olõki ei mul lehmäkeist, hõhvakõnõ om* Se Sa; *no om kõigil ütisi lehmäkeisi ja katsi, andass `hainu voolu* Se Kos; *lehmäkene sai raanat mõtsah* Se Kos

leht *lehe `lehte* 1. puu-, rohttaimeleht *vahtõl ja haaval läts leht`_üteliisi `maalõ* Se; *suvistõpühist värmiti munnõ sibula`_kuyriga? ja kõõ`_lehtiga?* Se; [ma] *võti säälõ korvi ja tõi eläjille lehe`_prükü ala* Se; a [kui kägu] *tulõ `lehte, saa `leinä pallo* Se Kos; *ma pañni tuvagu `lehte pääle ja `naksiva `vällä tulõma eläjä`_`silmä sarna seest* Se Pop 2. hobuse lakk *hobõsõ iks olli? kost läbi tulli? `tulnu?, kual oll `lehtki`_`käbräh* Se Kos 3. adra hõlm

leht`_adõr hõlmader

lei vt `lõyümä

leib *leevä `leibä* 1. leib *ahoh kõrvati tyy* [linnase] *leib viil är?* Se Kos; *leib kuivati `hõste är`_ku suhar`_jo* Se Kov; *pido `aigo leeväpata`_`pañti lavva `vijri pite, siss viinaga? `hämmü är?* Se; *esä haugašs leeväpala külest suutävve, visašs edesi ja jälp`_`põimsõ seeniss ku sai* Se; *leib suul`_`pañti lavva pääle, lavvaräit ala* Se; *siss lõigata at`_`leibä väidsega?, ku`_`tõdõsõ`_`leevä? ahoh, muido lätt leib `lahki?* Se; *ruyudli`_`pañti taari`_`tõrdulõ ala, `ruyudlidõ pääle `pañti otõ?, siss `pañti [linnase] leib ja vesi pääle, leib `pañti`_`tükä* Se; *leevä [ma] valadi är?, ilesti är?, siss sai leeväl illošs kuyr`_`Se; `leibü iks `peeti ahoh `kelli pite* Se Kos 2. vili *ku aidah `leibä, sõss laudah `karja* Se Kos; *panõ`_`kärbigi`_`salvõ, sõss leeväle and iks `vaihtõpääl kost tyyd`_`hõngukõist (õhku)* Se; *tulõ õi`_`leib lešatõh, tulõ õi`_`mat`_`maatõh* Se Kos; *annami`_`sullõ munõ puudakõsõ `leibä kah, `leibä meil om* Se Kos; *leibä oll mitu aidatäüt* Se; *külä koräšs`_`pääkarussõllõ `palka rahaga ja leeväga?* Se

leie vt `lõyümä

leier *leieri leierit loor panda õs mullõ `linket`_`päähhä, mul oll vinne `muyudu leier* Se

lein *leinä `leinä lein a* [kui kägu] *tulõ `lehte, saa `leinä pallo* Se Kos

leinäline *leinälise leinälis* leinaline *no om lihavõdõdõ iks leinäline, munapühi om `murrõlinõ* (rhvl) Se Kos

leinämä *leinätä? `leinäss leinäss leinama*

lell *lellä* `lellä isa vend, onu *tyy om katsildõ umanõ, rištesätütär ni lellätütär* Se; *minkperäst lellänaahe sa võit kavva ellä?* Se; *Maara pää põkku ei anna?, muidugu ai tulõma, mine' tji lellänaise tji är?* Se Kos; *ku määnegi rehkendüss oll, siss lelläpoig jäl opaás timmä* Se

lelläkene dem < lell

lelo ~ **leloo(h)** *leelo rüä põimu `aigo katõkeške laulimi, lelotimi ni ilosahe ku, et naka iks mi `põldo `põimmahe lelooh lelo leloo, hao `vihkõ iks vallalõ `võtma lelooh lelo leloo* (rhvl) Se

lelotam(m)a *lelota? lelotass lelot' leelutama rüä põimu `aigo katõkeške laulimi, lelotimi ni ilosahe* Se| Vrd lelotamma

lennuk *lennugi lennukit lennuk vanast olõ õs lennukit ja luhi `laiva, sõss `ülti pudara?* Se Kos| Vrd linnuk

leotuss *leotusõ `leotust tõmmis, leotis*

lepeh ~ **lepe?** *lepe lepeht pehme, mahe*

lepistik *lepistigu lepestikku lepik*

lepmä *leppü? lepüss leppe leppima, tülitsemast loobuma*

lepp *lepä leppä lepp lepäst ja kõost sai hüä `vatgõ tuhk* Se Kos

lepp/maim -*maimõ - `maimõ* kala: *lepamaim havvõ? ja leppmaimõ? ollim' mij iuh* Se

lepäkene dem < lepp *esä lõigaás lepäkese `maalõ* Se Kos

lepäne *lepädse lepäst lelapuust tehtud, lepne siih või ei^k kõkkõ kõnõlda?, lepädse^k keele?* (edasirääkijad) *om siih* Se

lepä/puu *lepp lepä puust saa tuhk `vatgõ* Se Kos -**tsirgukõnõ** dem < lepätsirk -**tsirk** lepalind

lesatama vt lesätämä

lešo *lešo lešso ahjupink (vene ahju juures) lešo pääl [ma] `istõ* Se Kos; *ahi `ollgi vanast arst ja lešo* Se; *sautarõh ollimi kãpilde lešo pääl* Se

lesätämä *lesätä? lesätäss lesät' ~ lesatama lešata? lešatass lešat' lesima tulõ õi^l Jeib lešatõh, tulõ õi^m mat^t `maatõh* Se Kos; *mulgi mijšs lešat' koobah* Se Kos; *ma lesädä, siss om jäl^p parõb, siss puusa? olõ õiⁿ ni halusa?, küleki halusa?* Se T

liblik *libligu liblikut liblikas*| Vrd lipk(ass)

ligi lähedal(e); vastu

ligimäne *ligimätse ligimäst lähedane, lähi-*

ligonõm(m)a (osalt langeb kokku verbiga ligovama) *lioda? ~ ligonõda? ligonõss ligosi ligunema*

ligovama *lioda? ~ ligoda? ligovass ligosi ligunema*

ligu *lio liko* (hrl sisekohakäänetes) ligunemine, leotus

liha liha lihha ~ liha lihaskude, liha piim ja liha `ollgi korron Se Kos; vanast selle paastõti, et olõ õs lihhu nii ja lehmä? anna as `piimä Se; iimist vði_i tappa, ku ta `pahru `otsõ, siss hukkat liha ar?, siss olõ õi liha puhaßs, siss om liha kõik verine Se; liharaasaga nühti paänn üle Se Kos; hallitõdu olli? liharaasa?, mia timä tõi tüüj mano Se

lihakõnõ dem < liha

liha/rasõv seapekist töödeldud rasv(amass) -`**tõrdo** lihatõrs, -tunn ku om elläi `hõste joonõh hoiõt, om liha `tõrdo^k ka tävve? Se

liha/võõdõh ~ **liha/võõdõ?** -`võõtõ -võõdõht ülestõusmispühad, lihavõtted lihavõõdõ? oll kõgõ suurõp pühi Se; liha `võõtõ `aigu tetti ka `sõira Se Ts; liha `võõtõst värmiti munnõ verevä värmiga?, a suvidõpühist värmiti sibula kuuriga? ja kõõ `lehtiga? Se; inne lihavõõdõ nätäl `aigu tüü om urbõpäiv Se Kos; inne lihavõõdõ sädse nädälit määnestki `laulu laulõta õs Se; ilosa ubina^k ku liha `võõtõ muna? Se; lihavõõtõ `aigu oll seo mäe pääl häll, tõõsõ mäe pääl häll Se Kos; no om lihavõõdõ iks leinälne, munapühi om `murrõlinõ (rhv) Se Kos

lihoni lihoniki lihonikki lihunik

liig liiga, ülearu

liigahhutama liigahhuta? liigahhut liigahhut korraks natuke liigutama

liigutam(m)a liiguta? liigutass liigut liigutama

liik liigu `liiku alkoholiga kostitamine, liigud

liikva `liikva `liikvat eeterpiiritus, liikva tüü mullõ sorokõnõ `liikvat Se; näil oll sädse `liitret `liikvat üteh `kihlätse `aigu Se Pod; ku ma `liikvat võta, ütõ kümme `tsilka, siss lasõhhuss halu tagasi Se; vanast `peeti `liikvaga `saaju Se Kos

lijm leeme `lijmi (toidu) vedelik, leem

liin liina `liina linn ma? umma miniät Vilo vallaga `vaelda õi? ei Petseri liina iust anna õi ar? Se Kos; liinah liinahyul, maal maahyul Se Kos

liin liini `liini rinne eßs liini all (lahingutegevuse piirkonnas) `elli, selle ma^ttiä mis sõda om Se Kos

liisna liisna liisnat **1.** ülearune, liigne, lisa- T'siberih oll liisnat maad pallo Se La; vanast olõ õs liisnit rahhu `rahval Se **2.** liiga piät `tiidmä, ku sa liisna kavva piät [lamba nahka parkimisvedelikus], siss lask karva `maalõ Se

liisnalt liigselt, liiga timä oll liisnalt sikõ?, olõ õs veidokõsõ sikõ? Se; nõ^k ka õks om mõnõl jäl? liisnalt `lühkese `rõiva? Se; tä es olõ?, et tä liisnalt jõi kunagi? Se

liitene leetene

liitre `liitre `liitret liiter näil oll sädse `liitret `liikvat üteh `kihlätse `aigu Se Pod; lapigu^p pütükese olliva?, viis `liitret [viina] läts sinnä^s `sisse Se

liiv liiva `liiva liiv sõõgilaud oll iks liivaga mõst Se; tarõ? oll^m `mõska?, iks liivaga? ja lipõga? [ma] mõsi Se; pikä^p piingi?, nyy^t `tahtõ^k ka liivaga `mõskmist Se P; tuüt um kaunu mu `hammõ man, `pandnu^h `hammõ liiva `sisse Se Kos

liiva- liivast tehtud või saadud, liiva sisaldav *liiva maa pääle iks inäbä tetti`tatrik Se; m̄j^kkaibi`mõtsa pedäjä ala liiva kooba?, siss`ellimi^s sääl kuu`aigu Se*

liivak *liivako liivakot liivane koht, liivak liivak oll`väega är^mmiinitet, imä sai`surma liivakoh Se*

liivanõ *liivatsõ liivast liivane`väega liivanõ t̄j̄j oll, inämbä [ma] lätsi iks jalaga? Se Kos*

liiva/puu *ploomipuu liivapuu m̄ȳy^s Se; timäl ka^ppallo olõ õs noid liivapuu`ma^jju Se*

likahhama *likahta? likahhass likahti lonkama*

likõ *likõ ligõhhõt ~ likõt 1. märg, lige peräpuult pää poolõ tetti lehm likõss Se 2. niiskus, vesi; märg keskkond*

likõlt *märjalt*

lill *lilli`lilli lill vanast oll^ppähnädse livva?, värmidü^j ja lilli^ppääl Se Sa*

lillikene *dem < lill*

lina *lina linna 1. lina; linakiud kañõbi hinneh om kõvõp ku lina hinneh Se; linnu kakuti käsitsilla?, sõss olõ õs ma^ssinit Se Sa; linost oll kõkõ suurõb raha`saamine Se; linaga utat maad ja`hernega`väega ütõtass maad Se Sa; kos sa^ttetti linost, [ma]`hiusõga^ppal^midsi kokko kossa? vahru`m̄ȳy^u Se Ts; määne neli`kaalu linnu saanu? Se; [ma] kaki linna ja pisi ka j̄ȳy^sk`jalguvahet pite`alla Se; munaloomka linaluist`hõste tetti,`pañti lavvakõnõ ja lina^k korgõmpa Se; ku lina^p pehme olõ õs, siss lää es luu^kkülest Se; nigu linna rabati`lamba`nahka. nahk`pañti präälka pääle, lina rabajaga rabati siss Se; kolgõti t̄ȳy lina p̄õõtika ar?, siss [ma] kai, kas omma^pparra^ppehme? Se;`aeti linno`laotama otsani`väikost Se Kos 2. linasest materjalist ese surnu om, siss pandass lakkõ surnu kottalõ lina Se*

lina- *linaga või linatöötusega seotud lina kubu oll nurmõ pääl Se; jumala jaku päät suur lina rõuk Se Kos; nigu linna rabati`lamba`nahka, nahk`pañti präälka pääle, lina rabajaga (ropsimõõgaga) rabati siss Se*

lina/hari *tööriist linade sugemiseks -keeruss linakeere, sõõre -luu 1. linaluu munaloomka linaluist`hõste tetti Se; eläjä? omma^vvatgõ^kku linaluu?, n̄ȳy^jJõõvä silmä`sisse Se 2. porikarbse koorunud vastne -läpp linaleoauk vana lina läpp vai lina motsil oll`lahkoh Se -ma^ssin linamasin (linavarte murdmiseks) -mo^tsil linaleoauk vana lina läpp vai lina motsil oll`lahkoh Se;`säantse motsila oll^kkaibõdu?, lina motsila? Se*

linanõ *linadsõ linast linane vanast oll rõivass kõik valu linanõ, a palloss no? om linast? Se; mu mehe, esä läts`ko^sjullõ,`valgõ^jlinadsõ puksikõsõ jalah, linanõ`hammõkõnõ sälah Se; päternit`koeti linatsõst Se; linatsõst`koeti`hammõ`kääise? ja`hammõ imä Se Kos; mehe, esä läts Peliko^vva`hainu`perrä kat^skümmend`versta talvõl, ai`vatgõ linadsõ^kkaadsa^jjalga Se Kos; linanõ rõivass salliss`tuhka Se Kos; joosuv̄ȳy oll`koedu?`säitmä langasõga? ja viie langasõga? ja linatsõst langast ja villadsõ`Jõimõ? Se; rüüd`oll must, linanõ Se Ts| Vrd linonõ*

lina/pio *linapeo lina peie päält oll hind Se -rabahhaja linaropsija nelli viis linarabahhajat oll,`i^jspä tullⁱsisse, pu^lpühä lätsi? Se; innembä oll^tlinarabahhaja^kkõõ`vinläse? Se; meil oll^tlinarabahhaja?, m̄j^ttei velenaasega`roona Se Kos -rabahhajakõnõ dem < linarabahhaja -seemen linaseeme`huhmrõh iks suur^b n̄ȳy^jlina`sj̄imne?, siss tekk lina`sj̄imne`maaslat Se; kõik tarõ`hõnga^st̄ȳy lina`sj̄imne`maasla`hõngu Se Kos; ku lina`sj̄imnit sarati, t̄ȳy sari oll sääne padakõnõ Se Kos; lina`sj̄imne aganakõsõ? ja`mäantse?`säantse? peräpoolidsõ?`añti`tsiolõ Se; lina seemen om`väega^ppee^hokõnõ Se Kos*

lindama linnada? lindass linnašs **1.** (tiibadega) lendama **2.** paiskuma **3.** kukkuma **4.** voolama **5.** kiiresti liikuma

liindi/traktor - traktori - traktorit linttraktor liindi traktoriga? ma üteh jovva ai^m minnä?, a Pelarušsile peri ka anna ai? Se

liidsi? pl lintse lintse leid

lindu lendu

lindva lindva lindvat rabandus, lendva pullikõnõ jäi haigõst, värišt ja lei halu sisse, siss ülti et ar om lindva lõõnü? Se L

lindõllõma lindõlla? lindõllõss lindõlli lendlema muntkõrra muni sääne kimalanõ lindõllõss Se

lineika? pl pikkvanker meil olli? lineika? vai lavvaratta? Se

linik linige liniket ~ **liink** linke linket **1.** abielunaise pikk linane peakate, linik ku vanast naistõrahvass kuuli, sõss pahti linik, katõti pääle, uma link Se; maama üteli: no' täl olõ õi? inäp pikkä liniket, taa om jo vana Se; seto link oll viis arssinat pikk Se; linik pahti pähä?, teti sääntse^k kossa? Se Ts; hummogult asõma päält üless, edimäne asi linik päähhä Se; meheimäl oll õga päiv linik pääh kõõ, langalini^k Se; panda õs mullõ liniket päähhä, mul oll vinne muudu leier Se; a mis tyy linik vjil pääh, tyy oll vjil kõkõ suurõb surm (piin) Se **2.** kitsas linane riie; linik hauda lašti linkidega? Se; ma õsti meetrikese rõivast, tei vatgõst linige rõivast käüseke? Se Kos

liink linigi liniki (ukse)link

linnass linna linnast linask

linnasõ? pl linnassidõ linnassit linnased rüä^k kasvatõdi är?, teti linnasõ? Se

linnasõ/leib linnasejahust küpsetatud leib rüä^k kasvatõdi är?, teti linnasõ?, siss jahvatõdi ar?, nyy olli^v väega makõ?, noist küdseti linnasõ leib Se

linnuh lennul, lennates

linohk linohka linohkat taim: lillakas

linnu^k linnugi linnukit lennuk| Vrd lennu^k

linonõ linodsõ linost linane mul om parhilla^k ka linonõ koss Se| Vrd linanõ

linotama linota? linotass linot viina(lonksu) vastu kraami koguma

liotama liota? liotass liot leotama ku [ma] tõõsõ leevä kohetuist pañni, siss liodi tyy kuklikukõsõ ar?, siss läts leib hapnõmma Se Kos

lipi/aid lippaed

lipikene dem < lipp, kitsas lauake

lipkass lipka lipkat liblikas| Vrd liblik

lipkakõnõ dem < lipkass

lipp *lipu lippu* **1.** (pulma)lipp **2.** (ussi)kroon

lipp *lipi lippi* soasulane

lips *lipsu`lipsu* lõik

lips *lipsi`lipsi* kerge lõök

lipsa tükkidena

lipsmä *lipsi? lips`lipse lipsi* lööma, materdama *vanast pahnimi tuhaga`rõiva^k`kijmä, pärast võtimi`vällä, sõss katõ tõlvaga lipsemi mõso piingi pääl* Se J

lipõ *lipõ lipõ*t tuhaleelis *tarõ? olli^m`mõska?, iks liivaga? ja lipõga?* [ma] *mõsi* Se; *suur`paariline pada,`paanti sinnä^p`puul`pañg i`tuhka, vesi pääle,`aeti`kijmä, sõss timä`saistu vjil ar? tõõõõni pääväni?, sõss tä oll nii`selge ja puhaás tuu lipõ* Se

lipõl` *lipõ lipõld* õhuke leheke või helves, lible

lipõ/mago mäletsejate mao osa: libedik

lita *lita litat* emane koer, lita

lits *litsi`litsi* lõbunaine, lits

litsitämmä *litsitä? litsitäss litsit`litsiks* nimetama

litsma *litsu? lits lits`~`litse litsu* suruma, litsuma *ku`litsi`tagasi, siss kõtt korahhass* Se

liud *livva`liuda* puukauss, *liud puu`luidsaga livvast`sjüüdi* Se; *vanast olli^p`pähnädse livva?, vär`midü`ja lilli^p`pääl* Se Sa; *jaahliha^k`keedeti ar?`pañti`liudu* Se; [me] *võft`tuu vesimä ja kaibi? siss livva lohokõsõ^p`puu`sisse, sai ku^p`põrssalõ rohekõnõ* Se Kos; [ma] *lätsi kodo`paika Trubalõ, siss kodopaigast`añti jo? katõ`liuda* Se; *no läts siss`kiisla`kijmä, hüideti`kiisla`liuda* Se Kos

liuglõma *livvõlda?`liuglõss livvõl`liugu* laskma *`poiskõsõ? ni`tütrukõsõ?`liugli?, olli^s`suurtõ pedäjä`ossõ pääl* Se Kos; *muni läts tükiss`liuglõma ja om`väega sääne võrgass* Se Kos

liuhka viltu, libamisi

liuhkamisi poolviltu

livvakõnõ dem > *liud ja`pañti livvakõistõ`võidu ka?* [vaestemajja viimiseks] Se Kos

lobisõm(m)a *lobista? lobisõss lobisi* midagi lobinaga tegema; *solisema mul nakaás siin põiõ otsa man lobisõmma, ku ma`astõ, nii`tsolksõ õnnõ* Se

lohk *loho`lohko* lohk, nõgu

lohokõnõ dem < *lohk* [me] *võft`tuu vesimä ja kaibi? siss livva lohokõsõ^p`puu`sisse, sai ku^p`põrssalõ rohekõnõ* Se Kos

loho/maa madal maa

loi vt lugõma

lokk *loki lokki* **1.** ahjukumm **2.** varjualune

loksma *loksi? loks loksõ loksi* kloksuma, loksuma| Vrd `kloksma

loobõrdama *loobõrda? loobõrdass loobõrd* kooberdama, lööberdama

loodsik *loodsigu loodsigit ~ lootsk lootsku lootskut* lootsik *tõõsõ poolõ päält oll `oidunu põdõr üle seo poolõ pääle, sõss `miinti `tapma timmä `lootskidõga? vai `mõlloga? Se; tefti loodsik luiga luinõ (rhvl) Se Kos*

looduss *loodusõ loodust* lootus

loodõr *loodõri loodõrit* looder

looga/ hiitjä - *hiitjä - hiitjät* vaksiku röövik

loogusõ? pl *loogussidõ loogussit* heina- ja põhukandmise vahend, loogused

loogutusõ? pl *loogutustõ loogutuisi ~ looktusõ? pl heina- ja põhukandmise vahend*

loohkap kergem, ladusam *mõr sal oll `loohkap kumarda? [pulmas], ku ristämm ka kõrval Se*

loohvkahe ladusalt, lobedalt *täl tulõva nuy` sõna? nii `loohvkahe Se*

loomakõnõ dem < luyum| taim

looma/leht taime iduleht

loomka *loomka loomkat* munaveeretamismängu rada, munarenn *inne tsura^p pañni loomka pääle `vijri pite kõi kãtsi muna `maahha Se*

lootsk vt loodsik

lopahhutma *lopahhuta? lopahhut lopahhut* **1.** kergelt loputama **2.** kergelt korraks loksutama

lopikõnõ dem < lopp

lopp *lopi loppi* logu *kuyõljalõ `pañt i iks kõgõ parõmb sãng, panda as määnest loppi Se*

loppuma *loppuda? loppuss loppu* loksuma [me] *pañni* kaastikõsõ tävve, siss anna õs loppuda? es helähhütä? Se*

lopõ-lapõ laheda, ladna olemisega *kui om imä lopõ-lapõ, nii latõ kah Se*

lori *lori loõri* loba

loro *loro lorro* loru, saamatu

lototama *lotota? lototass lotot* lobisema *ku sa no sutadõ, sõss lototat `Maaraga? Se; mij? olõ vana?, mij? lotoda siih Se Kos*

luba *luba lupa* luba *`jätke tarõ ragomine `maahha, olõ õi` lupa rako? Se; `Maara jovva ai imp `jooõtõlla?, jatakõsõ anna ai imp lupa Se Kos*

lubama *lupa? lupa lubasi ~ lubahhama lubada? lubahhass lubasi lubama kas [sa] lupadõ võtta?, `võtkõ õnnõ, ku kätte küünüss Se; timäl ka^p pallo olõ õs noid liivapuu `ma^jju, a noid sa^mmi lubasi võtta? Se; vaest minno lubatass `puhkuistõ (puhkusele) Se; lubata õs kivi pääl saista? Se*

lubi *lubja `lupja lubi*

lubja/kivi *lubjakivi*

luga *lua luka luga*

lugu *luy luku* sündmus, juhtum; lugu; olukord

lugõma *lukõ? lugõ lugi loe 1. (raamatut) lugema; peast esitama sajah oll truuška, kiä `mõistsõ lukõ? (sõnuda) nõia `vasta Se Kos; oi jumalakõnõ, oi `hüäkene, ku no [ma] `mõistnu `ki^rjä, `taivakõnõ, olõss lugõnuⁿ `ni kirotanu? Se 2. pühakirjast ette lugema, vaimulikku kõnet pidama pa^pp pä^hütseh lugi `ku^uljalõ Se; pu^ulpühä omma iks nu^uk^k `ku^uljalugõmise? Se; äioka^mmidsa? kutsutiva?, lats `saista õs `ja^tgu `pääle, `veie^t `taha^r `ri^stteie mano, [kõndimisvõimetu] latsõ paⁿni `maahha ja loiva jumalasõnakõist Se Va 3. loendama ega hummogu `aeti `laagrih `lugõmisele (loendusele) Se 4. pidama, arvama*

luhaⁿ *luhani luhani* suur tõrs *luhaⁿ oll `tõrdo, teti lehmile joogi?, luhani kottal `mõsti suud Se; kiloga all oll suur^t puinõ luhaⁿ nigu `tõrdo, jala? all, `kõrvu olõ õs küleh Se; `aeti agana^k `katlah `ki^jmä, siss ammutõdi vesi `suurtõ `tõrdohe luhanihe, luhanih teti nu^um^m `mõskma^p `parrass nigu lehmäle sai viiä? Se; luhaⁿ oll kest `lauta Se*

luhi/laiv õhulaev, dirižaabel *vanast olõ õs lennukit ja luhi `laiva, sõss `üliti pudara? Se Kos; mis mi^jm^m `Maara^t ti^j ei är?, seo tege `puitsõ luhilaiva, sõss lät^t kau `taivah ka ar? Se Kos; luhilaiva päält aⁿd kolm `pauku Se Ja*

luhku vt lühü?

luhkukõnõ *luhkukõsõ `luhkukõist lühikene `väega `luhkukõnõ jutoss, olõ õi illo^ss Se; tallakõisi iks `koeti, `luhkukõsõ? Se Sa; kapuda olli^p `pi^kä?, tatlakõsõ^t `luhkukõsõ?, k^õik^k `tamba vi^ttast Se Kos| Vrd `luhkene*

luht *luhtⁱ `luhtⁱ õhk; hõng, lõhn, hais| Vrd luhvt*

luht/akõn õhuaken

luhv^t *luhv^ti `luhv^ti õhk ar^ti? umma?, siss iks `võ^rkva? [puhituses lehmi], sääne ora om, `tu^uga `tsuskasõ?, tulõ tu^u luhvt (gaas) `vällä Se; usõ pilokõnõ oll jätet, tu^ud `luhv^ti lät^s säält `vällä Se| Vrd luh^t*

luidsakõnõ dem < luits *Maara^t käve kats pu^ul nädälit `luidsakõsõga ravi^ts ja kasõ timmä Se Kos; tsaiu seeh lät^si^k `kruusa^p `pehmet, vi^j [ma] jõi päält är?, siss ku tahe? olli?, siss sokõ `luidsakõsõga ar? Se; sõss tei lepä ossast `luidsakõisi Se Kos*

luik *luiga `luika luik teti loodsik luiga luinõ (rhvl) Se Kos*

luinõ *luidsõ luist lust; kondine teti loodsik luiga luinõ (rhvl) Se Kos*

luits *luidsa ~ `luitsa `luitsat lusikas küll ma `huhtõ neo^t `luidsa ar? Se; ostõti iks `luitsit, oll iks müv^vä^p `poodeh Se Sa; k^õik^k oll patanu?, ei `luitsat ei `luuda Se Kos; pato siseh keedeti teräs^upp, piimäga ka keedeti, sõss `paⁿti ku^urt ka vi^jl pääle `luitsaga? Se La*

lukk *luku lukku 1. lukk 2. (sisekohakäändeis) kinni, lukustatud seisundis(se) või seisundist*

lukukõnõ dem < lukk

lum̄bikõnõ dem < lum̄p

lumi lumõ lummõ lumi `küündlepäävä lätt külmä süä `lahki, siss nakass puu juur lummõ `süümä Se; ku om kapst `maarapävä lumi katusõ pääl, siss jüribä om aiaveereh Se Kos

lum̄p lum̄bi `lum̄pi lom̄p kes sinnä^l `lum̄pi jal^p `pallõ `kaugi?, hädä sinnä^m `minnä? Se Kos; kunnalägä om lum̄bih viij seeh Se; vesi oll otsani nii lum̄bi viij arvuline, ku [ma] leevä kohetusõ pañni Se Kos; kunna^k `krogisi? keväjält tah lum̄bih Se

lumõ- lumest koosnev või tehtud, lume-

lumõ/uarm ~ **lumõ/uarmass** lumehang

luñk luñgi `luñki ahjukumm; ahju kummialune

luñt luñdi `luñti kõrvik, läkiläki

lutik lutiga lutikat ~ **lutk** ~ **lutkass** `lutka `lutkat lutikas lutik om `võõralõ hull, lutik olõ õi kittä elläi Se; mõni lutik om ni `tsillokõnõ, et näet ku lina pääl hõloss Se Kos

luts lutsu `lutsu luts kõkkõ kahta om, ahnikka ni `särgi ni `lutsa ni, kõkkõ kahta saat Se Kos

luñt luñi luñti ~ **lutu** lutu luttu lutt

luu luu luud **1.** kont, luu vanast oll sült luiõga?, kala^p `päiega? Se; kõiki luiõga [ma] sei nuy^k kusõ^s `sisse Se Kos; käekese^p `pässsi vatthalõ ni oll Vaas o `vasta ahõ `nulka, nõnaluu `lahki? Se Kos **2.** linaluu ku lind^p `pehme olõ õs, siss lää es lut^k külest Se

luud luvva `luuda luud imä ai iks luvva `raaksit sinnä nüssigu `piipu kah, puhašt kõik är? Se Sa

luu/hammass (piima) hammas

luyk looga `luyka (hobuse)look oll viij looga küidse `külge keñ pant Se; tätä `luyka `añti, pää `jalgu `vaihhõlõ ja `añti `pessä? Se

`**luyka** lookjalt kõverasse, looka

luu-kuñdi? pl luud-kondid, luud-liikmed

`**luukõnõ** dem < luu

luyum looma `luyuma **1.** taim; istik **2.** elusolend, loom latsil oll raja? pääh, sääl looma^k `ka (täid ka) seeh Se

`**luyuma** luvva? luy lõi **1.** midagi tekitama, millegi olemasolu põhjustama (inimesest sõltumatult) olõ õi^m `ma^k `ka luyud tark Se Kos **2.** tegema, valmistama **3.** kudumi alustuseks varrastele silmuseid tegema **4.** munema kana? lõi^m `munõ Se Kos

luu/sikõ? erakordselt ihne tä om jo luusikõ?, olõ õi^h `harilik sikõ? Se Kos

luyt loodi `luyti **1.** kuul hobõsõkõnõ loodiga tappu `mõtsa Se Kos; suurõtükü `luytõga oll ar^p `pest taa tarõ Se **2.** endisaegne raskusmõõt 12,7 gr; loodiraskune kaaluviht

lūutma *lūuta? lūut lūut' looda lootma*

luvvakõnõ dem < luud

lõdisõma *lõdista? lõdisõss lõdisi lõdisema tullu viij seest`vällä, kõik tõrgõ ja lõdisi* Se Kos

lõbu *lõbu lõpu lõbu*

lõhmuss *lõhmusõ lõhmust pärn lõhmusõst (pärnakoorest) saava^k kõvõmba? viiso^k ku paiust* Se; *lakadsi^k kaki [ma] ruttu ar?, paiukoorõst vai lõhmusõkoorõkõsõst lakadsi?* Se

lõhn *lõhna` lõhna 1. lõhn ku pänilä haina lõhn om, siss karrõ kappi lää äi?* Se; [ma] *tulõ kodo, siih`mutku tuha lõhn, hüdsele kõik patanu?* Se Kos **2.** *õhk külm lõhn nõst sau ülest* Se

lõhnam(m)a *lõhnada? lõhnass lõhnaás tõrelema*

lõi vt lūuma

lõiakõnõ dem < lõig

lõig *lõia` lõiga lõõg, kütke*

lõiguss *lõigusõ lõigust vigur, krutski timä mõist`nalja pitä?, timäl omma`viij nuy`vand`lõigusõ?* Se

lõikama *lõigada? lõikass lõigaás 1. (terariistaga) viile, tükke jne eraldama; pooleks või osadeks tegema mutlõgi näüdäás, kui om lõigat kõtt [keisrilõikega]* Se; *ku`lõõsõ`leevä? ahoh ommava?, siss lõigata at`leibä väidsega?* Se; *täl oll tujy edimäne lõikamine lämminõ`leibä* Se Kos; *poiskõsõl olli`viissravva all, läts iä lõikamise`mulku ja uppu ar?* Se V; *ku suur`siijn oll, siss [ma] muidogi ar`poodi iks, väidsega lõiksi vähämbäst* Se Kos; *lõövä`kari`sisse, lõikasõ? villa? ar?* Se Kos **2.** *kastreerima, kohitsema tsika, ku om lõikamada?, kutsutass pahr, ku om lõigat, tujy om o`ro* Se **3.** *jooksma, lippama*

lõikma *lõiku? lõik lõik lõigu korduvalt lõikama mij lõigi`talrigu tävve`silke ja oll jo`kiisla kohetuss pant* Se Kos; *verevä`nakrit`tsaetuusi [ma] pañni sinnä taari`sisse ja`kuurki lõigi ka? ja sibulat ka kiä sall (jutt paastutoidust)* Se Kos

lõikuss *lõikusõ lõikust lõikus, operatsioon ilma`lõikusõlda`tetti jala`tervest* Se Kos; *kel kui lõikuss lätt, kui`hõste* Se

lõim *lõimõ lõimõ lõimelõng joosuvüüj oll`koedu? linatsõst langast ja villadsõ`lõimõ?* Se

lõimõnõ *lõimõdsõ lõimõst puuvillane meheimäl oll õga päiv linik`pääh kõõ, langalinik, langanõ, a mul oll jo lõimõnõ* Se

lõiv *lõivõ lõivõ lõoke*

lõivõkõnõ dem < lõiv

lõmm *lõmmu` lõmmu lõhandik peergude kiskumiseks, halg*

lõmmu- peeru-

lõpma *lõppõ? lõpõss lõppi 1. lõpule jõudma, lõppema 2. surema (hrl loom) mund`vuyuri [ma]`pelksi et lehm är`lõpõss* Se **3.** *kaduma, otsa saama*

lõpmalda? *lõpmatult, erakordselt (palju) lõpmalda rahvaás oll`saal kerikoh* Se

lõpp lõpu lõppu lõpp(hetk); surm

lõpuss lõpusõ lõpust (kala) lõpus havvõ `aeti pää lõpussist nõöra `perrä Se V

lõpõta(m)ma lõpõta? lõpõtass lõpõt lõpuni tegema, lõpetama vanajuudaśs lõpõt' (surmas) tyy lehmä är? Se Pop

lõtti laskma lulli lööma

lõug lõvva lõuga lõug

lõun lõunu lõunu leil tsiga `pussass läbi har' astõ? – sanna keressehe visatass lõunu Vas Pul

lõuna?¹ lõunõ lõunat ~ **lõõnah** ~ **lõõna?**¹ lõõna ~ lõunõ lõõnaht ~ lõõnat kuumus; leil tsiga `pussõ läbi har'astõ? – sannah läbi kerese lastass lõõnaht Se

lõuna?² lõunõ lõunat ~ **lõõna?**² ~ **lõõna?**¹ lõõna ~ lõunõ lõõnaht ~ lõõnat **1.** ilmakaar: lõuna **2.** keskpäev; keskpäevane söögikord; lõunasöök `augusti kuuh kurõ¹ Jätsi?, ma kāki nurmõh linna, `ülli: no inäp `naata ai lõõnaht `süümä, kurõ² `vei lõuna ar? Se Kos

lõunõ/tuul lõunatuul ku suurõ neläpävä ja `rijide ku om lõunõ tuul, sõss saa hüä kevväi ja lämmi Se Kos

lõõhkõ lõõhkõ lõõhkõht helde, lahke meil esä oll `väega lõõhkõ Se

lõõnah¹ vt lõuna?¹

lõõnah² vt lõuna?²

lõõri lõõri lõõri kõri, kurk

lõõtsutamma lõõtsuta? lõõtsutass lõõtsut hingeldama, lõõtsutama hobõnõ `väega lõõtsut' ja kõhe `kuiva kõhhä Se; sõss lehm tull kuumaga^k kodo, `kijlgi suust väläh nii lõõtsut' Se Kos

läbemä läbedä? läpess läbesi kärsima, maldama no läbetä et^k kütsä? `leibä Se; kiä läpess, tyy tulõ `puhtilõ, kiä läpe ei?, tyy tulõ^k ka õi? Se; vanast läbetä äs `viina juvva?, vanast ostõti maid Se; eläjiid ka^p `piät et läpe ei^m `maada? Se; [ma] es läpe^k `kuyli minnä?, `suñdust olõ õs nii kes sis läbesi minnä? Se L

läbi 1. (ruumiliselt) läbi, ühest otsast sisse ja teisest välja kañõbi? [ma] sur'bi ar? `huhmrõh, tei jauhast, lasi läbi sõgla vijl `hõste, tambõ ar?, pañni veidikese vett, sai mäats Se Ja **2.** otsas, korrast ära ku^p `poñm satass, siss om kõik läbi Se Kos **3.** tõttu, pärast; mingil teel, vahendusel mij^t `tulli õks tyy aśa läbi, et võipolla? võtat sa ka peremehe kodo vai^t `tult mij^p `poolõ Se; tyy aśa läbi joht mij^p `poolõ tulgu ut^k `kiäki Se **4.** algusest lõpuni, kogu ulatuses; üleni, täiesti, põhjalikult sinnä^t `taha as minnäki?, vanamijss `väega `irvelli läbi Se **5.** väljendab seisundit **6.** väljendab omavahelist sobimist

lägä lää läkä lõga kunnalägä om luñbih vij seeh, tyy lää seeh omma^s `säantse^m `mustakõsõ?, säält saava^k `kunnakõsõ? Se

lägünemä lägüdä? lägüness lägüsi **1.** hõõguma **2.** vihastuma

lähebäh ~ **lähembäh** lähemal

lähebäl ~ **lähembäl** lähemal üt'el talolgi olõ õs hainamaad lähebäl Se Kos; kiä lähembäl, kutsutass sõnaga? [matusele] Se

lähebäle lähemale [visates] *terä^llätsi^k kavvõndahe, agana jäi?`hindäle lähebäle* Se

lähemb lähem

lähembäh vt lähebäh

lähembäl vt lähebäl

lähemäne lähemädsē lähemäst ~ lähemäist lähedane; lähedal elav

lähkesel lähedal *meil oll külä`lähkesel* Se Kov

lähkoh ~ **lähkoh** lähedal *siih oll seo hüä vesi ja läte?`lahkoh* Se; *vana lina läpp vai lina motsil oll`lahkoh* Se

lähkohe ~ **lähkohe** lähedale

läht, lähä vt minemä

lähätämä lähätä? lähätäss lähät'kupasama õhukõsõ^sseene? lähädi [ma] inne ar? Se

läke vt minemä

lähähümä lähähüdü? lähähüss lähähtü lämbuma

lähähtüss lähähtüse lähähtüst läkastus

lämmi `lämmä lämmind **1.** soe täl oll tyy edimäne `löikamine lämmind `leibä Se Kos; *mehe, esä pañd kuuma kirbidsä rekke`hindälle`põlvi ala, siss täl om põlvõ? all`lämmä?* Se Kos; *villanõ sukk ala?,`pañti rät päre, sõss oll jalalõ lämmi* Se Ts **2.** soojus; soe ilm a mis parak, lavvanõ, tyy lämmind piä äs Se; *ku kulm küle all, siss lämmi nõna all* Se Kos

lämmistämä lämmistä? lämmistäss lämmist soojendama ku naasõl oll nisalane lats, tyy lämmist latsõlõ sanna man vett Se V

lämmä, lämmäbä vt lämmi

lämmält soojalt

läng längä `längä halb läng om iks lāsä elo Se Kos

länge `länge `länget läila, lääge

länikukõnõ dem < länik [ma] `naksi `võidu hõörütämmä ni länikukõnõ käeh, jäi `suikma Se; *tsillo länikukõsõ?, noidõga`vijdi`kutjat* Se Kos

länik länigo länikot ~ **länk** `länko `länkot lännik või teiti `valmist ja `pañti länikohe Se; [sa] vereväⁿ `nakri^kkeedä ar?, tsae ar?, pan^l`länkohe Se

lännü? vt minemä

läpähhümmä läpähhüdü? läpähhüss läpähtü lämbuma

läsk^l lāsä `läskä lesk hüä läsk om inäp ku halv tsura Se; sa jäät `varra lāsäss Se Pop; läng om iks lāsä elo Se Kos

läsk² *läsä* `läškä löhe, pragu puutüves

läsk/mijss (mõlemad osised käänduvad) leskmees -**naane** (mõlemad osised käänduvad) lesknaine *üts läsknaane oll, sõss tyy võt külä kára `hoita?* Se Kos

läteh ~ **läte?** *lätte läteht allikas nigu sann küttüss, nii tulõ tyy vii toss lättest ülest Se; a no omma^k kōik^k nyy^l `lätte? är^k kuiunu?, tiä^m mille `vasta Se Kos*

läti *läti lätit* läti päritolu

lätläne `lätläse `lätläist lätlane

läts, lätt vt minemä

lätte/kaiv allikasse tehtud kaev

lävi *läve lävve lävepakk, künnis meil motsil oll sanna läve üh, motsil, sääl vett oll viländ Se*

lää vt lägå, minemä

läädsä? pl `läätsi `läätsi leetrid

läädsä/tōbi leetrid

lääne `läädse lääst lögane, ligane

läät vt minemä

lääts *läädsä* `läätsä kaunvili: lääts

läük *läügi* `läüki nähv, hoop

läükmä `läüki? *läük* `läüke *läügi* läikima `ñaokõnõ `läüke ku serkal' Se

läütäm(m)ä *läüädä?* `läütäss *läüädäs* süütama, *läitma kuiva^p pirrukõsõ tuld läüädä umma^h hüä?* Se

löhemb *löhembä löhembät* ~ **löhep** *löhebä löhebät* lühem *kel oll vähäp ahi, tyyll oll löhep aholuvva vaäs* Se Kos

lökkelemä *lökeldä?* *lökkeless lökkeli* ~ *lökel'* oksele hakkama, *öökima mijss lökkeli, ni `väega^m mõro sai roon Se*

lõüdmä *lõüädä?* *lõüd* `lõüdse ~ `lõüse ~ *lõüs lõvvä leidma* *lellänaaõ, sa^p peläku ui?, sinnu kyyllõvvä äi^k kohki?* Se Kos; *ku `kauti haina man, siss ku `lõüti hainalosõ keše, siss `lasti tyyd `savvu latsõlõ Se*

lõüge `lõüge `lõüget leige

lühkene `lühkese `lühkest lühike *no^k ka õks om mõnõl jäl? liisnalt `lühkese? `rõiva?* Se; *tallukõsõ? nyy^k koeti `lühkese?* Se; *ka'alatsõ^m mõõdi umma `va'jo, ku viis jalatäüt sai, siss oll vari `lühkene, oll vaia kari kodo aia?* Se| Vrd `lühkukõnõ

lühü? `lühkü ~ `lühku `lühküt lühike

lüllütämä *lüllütä?* *lüllütäss* *lüllüt'* kussutama

lümpsälä linkadi-lonkadi *mijⁿ näeki is, ku susi tull pindre alotsit pite lümpsälä lümpsälä* Se S

lütsik lütsigu lütsikut ~ **lütsk** lütsku lütskut klimp

lüvvä? vt lüümä

lüük löögi lüüki löök

lüüd lüüdü lüüdüit välgust tabatu

lüümä lüvvä? lüü lei ~ *leie 1.* lööki, hoopii andma või saada *saa as ma sormõgagi tikada?, kunagi?, lüümist tä es lüü* Se; *min' ttiä, kes akna hukka lei* Se; *tuy kuuvna oll kõva att, siss ku koodiga [ma] leie, siss kumisi õnnõ* Se; *tulli^l Lehma^k kodo, sõss kõigil palmõ? sälä pääl, joonõ?, poiskõsil oll lüüd lehmäle* Se **2.** löömisege külge või alla kinnitama, kokku klopsima sügüse *lüüdi hobõsõlõ talvraava? ala* Se **3.** püüli tegema (veski seadmetes raputatakse jahu läbi õhukesest riidest pükstetaolise koti) *meil mihti Vahtsõliina püüdlit lüümä* Se **4.** terariistaga töötlemä lööge^l *Lehese?* (raiuige lehtsed oksad) *ja mij^p panõ hainaruad^l Leheste pääle* Se **5.** löögiga heli tekitama *kõik järisesse, ku^k kelliga lüüdi* Se **6.** midagi hoogsalt (ja kehvvalt) tegema; mängima, taguma *naakõ mätsikkä lüümä* Se; *mij^l lei kumaniisa sügüsel* Se; *pill ka lei iks väega jatga piteh* (pani jala muusikarütmis liikuma), *ku polkat mängiti* Se; *imäl löövä^k kundsa^t tuld, nii tege tjuud* Se **7.** hooga liikudes paiskuma **8.** kuhugi pistma, *tsiakõnõ lei papilõ pääl jatgu vaihhõlõ* Se **9.** järsku uude seisundisse viima, mingisuguseks muutma, midagi tekitama *pikk* (rästik) *pañd jala ar? ja lei hälvätüise mano* Se **V;** *agu pikne kärähhiit^t inne, nii lei aida patama* Se **Kos 10.** järsku muutuma, kellekski hakkama, mingisse uude seisundisse üle minema; järsku ilmuma, tekkima *hopõñlei pakko ja timä sattõ rattist maahha* Se **Kos;** *palloss tä ellä^s saaki is, lei tiisikuistõ, kyuuli ar?* Se; *pullikõnõ jäi haigõst, väriist ja lei halu sisse* Se **L;** *mul minev aastaga siiä sarna sisse, silmä sisse lei eljä?* Se; *võtkõ egäüts tunglõkõnõ jaanitulõlt ja tsusakõ kapstihe, sõss lüü üi sügüse kapstilõ vaklu* Se **Kos;** *löövä^k kari^s sisse, lõikasõ villa? ar?* Se **Kos**

lüübümä lüübüdä? lüübüss lüübü liibuma, kokku, ligi minema *Riia langasõ^t tulli^l lahku^k kõik är?*, *muidu ola^l lüübü üi?* Se

M

ma ~ ma? *mu? minno ~ makki(na?)* mina, *ma ütš ma? õnnõ olõ jäänü?, kõik omma är^k koolu?* Se; *timä nii suur^t ei olõ^k ku ma?, om madalap minno* Se; *nakaás mijšs mukka^l Jarmitsama: tju^t tuy tõtõst* Se **La**

maa *maa maad 1.* maa, maapind säidse süld *maa lahkõss, ku naahe lätt palja pääga üle tarõ vai üle moro* Se **2.** muld, viljeldav pinnas [me] *kooba? kaibi, havva?, poisit^t tõi tala? ja pañti iks maad sinnä^p pääle?* Se **Kos;** *linaga utat maad ja hernega väega ütõtass maad* Se **Sa;** *viiseña päivä variti elopõlv, et maad siäku ui^t tjuul pääväl* Se; *viin oll pidonidõga pant maa sisse ar?* Se **3.** maavaldus, talumaa, talukrunt *maa? aeti kruñti, siss lätsi kruñdi pääle elämä* Se; *ostõdu maa? kutsuti puustusõ maa?* Se; *vanast läbetä äs viina juvva?, vanast ostõti maid* Se; *tädi läts Permihe maa üle* Se **Kos 4.** ruumiline vahemaa *pääväkene olõ õs vijil nõsnu? ku^k kari oll jo^p pala maad kotost kaugõlõ aet* Se **Kos 5.** maa; maakoht (vastand linn) *liinah liinahyul, maal maahyul* Se **Kos;** *maa elo väega meelüss* Se **Kos;** *tjuul maal raotass tammõ, siiä maalõ lastu? kargasõ?? välk* Se **Kos**

maah 1. maas, maapinnal| **Vrd** **maal 2.** pikali võõrassimä *ka? oll katõsakümmend ütēsä aastaga vana, hälbät maah* (voodis) **Se|** **Vrd** **maal**

maa/hain looduslik aruhein

`maahha ~ maha 1. maapinnale, maha *huśs sattõ haina kuhä päält maha nigu madsahti Se; ku kääntüise pääl keerähhüt inne tyy [vankri] perä, nii kõrraga [ma] sattõ ratist maha Se; küll oll jälle kaia? jatgratast, kuiss `taaga sata ai? `maahha Se; inne `tsura^p `pañni loomka pääle `vijri pite kõik katši muna `maahha Se; ku ruast `laotat `maahha haina?, siss haina? omma^v `vaaluh Se P| Vrd `maalõ **2.** maamulda siss [kartuli] koorõ? [ma] istudi `maahha Se| Vrd `maalõ **3.** pikali munõvoori [ma] nõrgahtu `maahha ar?, nii tull uni Se Kos **4.** tahapoole, mitte jõudes (endisele asukohale) kiä oll unitsõp `pernanõ, tyy jäi iks karaga^k `ka `maahha (lehm ei jõudnud külakarja) Se **5.** (täiesti) ära ma murra as `maahha kardoka `iärmekeisi Se **6.** (osutab millestki loobumist) järele, maha `jätke tarõ ragomine `maahha Se; `aeti Sibirähe, jäi kõik elo `maahha Se| Vrd `maalõ **7.** surnuks*

maa/ilm (mõlemad osised võivad käänduda) maailm; *maailm oll müllüh [sõja ajal] Se V; milless seo maailm no^k `ka naid `latši jätt ja `lahku mindäss Se Kos; sõta taha ai?, olgu^r `rahu maa, ilmalõ Se Kos -ilma* ilmatu -kivi raudkivi maakivest `koimi aho `sisse, savi ala ja maakivi pääle Se -kivikene dem < maakivi

`maalõ 1. maha, maapinnale lätt süä nõrgast, siss [sa] heidä^p `pikkä `maalõ Se; taa hähti jää äi?, ku `maalõ sata ai? Se; `vahtrõl ja haaval läts leht üteliisi `maalõ Se| Vrd `maahha **2.** (maa)mulda ku `kyylj a hummogu om vaia `maalõ viia?, sõss õdagu pidä papp `kyyljälõ seenesnä Se| Vrd `maahha **3.** (osutab millestki loobumist) järele, maha ruttu `jäeti kaõõbikasvatamine `maalõ Se; `augusti kuuh [me] `naksi jo kol? `vuyuri `süümä pääväh, aoviide? jäi `maalõ Se Kos; ar^h `harisi suidsutamisega?, `maalõ jättä jovva at^k `kuigi? Se Kos; mul tütar `kyyli, kats `poiga ja kats tütärd jäi `maalõ Se; periss rinnaliisi om jäänü^m `maalõ, ku imä ar^k `koolõss Se| Vrd `maahha **4.** ära tyy möi kõik uma asa? `maalõ Se; veli pañd pudõli lavva pääle, ai õks jutu `maalõ (rääkis jutu ära) Se; hiidä^h `häü `maalõ (ära häbene) Se; arst võtt nahakõsõ `maalõ ja `umblõss kelse kiñni? Se; no aiass [tapetud] `tsial `vijiga? harasõ `maalõ Se Kos| Vrd `maahha **5.** lahti ma päästi tätäl jalakõsõ `maalõ, pañni kängidsekese^k `kuioma Se

maama maama maamat kõnetlussõna: ema ma^k `küüsse: maama, midäss tätä tege kirbidsäga? Se Kos; ma lätsi kodo, kõnõli imäle et maama, meil tätä nii tek^k Se Kos; maama iks hoit hüvvi `lehmi, latsutass Laigassit Se; maama süü soe võrra, rõivast kakk kahru võrra Se; maamal omma^r `riitmy^r `riibudu? Se; minno iks kosõ vana `tsura, lätsi esä `antulõ, maama viina `juyudulõ Se

maa/mijjs talupoeg; eestlane -muld muld, maapõu

maa/põrma muldpõrand suurõbakõsõ latsõ olli maa põrma^{du} pääl Se -põrma^{dukõnõ} dem < maapõrma^{du}

`Maara `Maara `Maarat neitsi Maarja ikoon `maara^{päiv} om suur pühä, tuvass `Maara siiä `mäele, sõss viiäss jäl tõdsõl pääväl `alla Se

`maara/paast maarjapaast no tulõ jal kuu ao peräst tulõ `maara paast, tyy om kõgõ katš nädälit Se Kos; sügüse oll `maara^{paast} Se Kos -päiv maarjapäev: 25. märts `maara^{päiv} om suur pühä Se

maasik maasika maasikat ~ **maask** `maaska `maaskat maasikas neo^l `latsõ `rõipõ^k `ka^s `sukugi^k `kuulõ õi?, `õkva itodu, kõik käävā^k `külä `aidu pite maasikit kakkuh Se Kos

`maasla `maasla `maaslat (toidu)õli paastu piirak oll `maaslaga? ja sibuldõga? Se; kõik tarõ hõngas^s tyyud lina `sijmne `maasla `hõngu Se Kos

maasõlits maasõlitsa maasõlitsa ~ **maasõlits** maasõlitsa maasõlitsa vastlanädal õigeusklikel maasõlits om ilma `algnõst saani? Se; `piitrepävä timä räüt (jäi voodisse) är?, inne maasõlitsa `kyyli ar? Se; naasõ? maasõlitsa pei? kolm `päivä Se Kos| Vrd maasõnits, maastelitsa

maasõnits *maasõnitsa maasõnitsa* vastlanädal õigeusklikul mu imä ütlet kõgõ et ma olõ maasõnitsanädäli `sündünü?, inne maasõnitsa, inne suurt `paastu Se; *maasõnitsa kõõ* kutsuti paabapraasnik Se| Vrd maasõlits, mastelitsa

maa/`värki maakeeli *kõik* [ta] *märk ar?*, *mia maa`värki`ütlet* Se

madalah madalal

madalahe madalalt; alandlikult *tij pääl maassina`juuskva? ja ma mõnõvoori madalahe`hõste kumardi kah, mõni võtt* [auto] *pääle* Se Kos

madalakõnõ dem < matal`

madalik *madaligu madalikku* madalavõitu

madaluisi 1. ligi maad **2.** alandlikult *tulgõ? iks`maia madaluisi, tulgõ`tassa mij`talolõ* (rhvl) Se

madsahham(m)a *madsahta? madsahhass madsahti* matsti kukkuma, matsatama *hußs sattõ haina kuhä päält maha nigu madsahti* Se

madu *madu matu* *uss a no madu? oll`vanast inemisil`lastu`säantsess noh`nõidusõ* [loomadeks] Se Pod; *kuniga tütar läts maduga`kavvõ üle järve* Se Kr

magahhama `maada? ~ `maata? *magahhass magari ~ magama`maada? makass ~ maka magari 1.* *magama no`maatass ja suurõ`tulõ`palasõ?* Se; *lats nakass`üüse`johnma, es saa`üüse`maada?* Se; *tuõ õi`leib leätõh, tuõ õi`mat`maatõh* Se Kos; *salasi`tetti, saal oll`suurõ`rõiva`koh`maada?* Se; *velenaanõ anõd uma sängü mullõ`maadagi?, jätt mullõ`peräotsah* Se; *ku`talsipühi`keeskmätse pühi* [sa] *makadõ, sõss makat`aastaga õnnõ kõõ ar?* Se Kos; *varahhappa hiideti õdagult magama, hummogult`varra`tulti üless* Se Kos **2.** surnuna lamama

magahhuss *magahhusõ magahhust* magamine

magahhuss *magahhusõ magahhust* maius, maiustamine

magahhuss/sjüük magustoit

magama vt magahhama

magõ *mao mako 1.* seedeelund: **magõ 2.** millegi jämedam, kummis osa

magõ *mau maku* maik, maitse

magusahe magusasti; isukalt

magõhhõlt magusalt

magõhhõp vt makõ

maha¹ vt `maahha

maha², mahass vt `mahtma

mahatama *mahata? mahatass mahat`vehkima sõss* [ma] *lätsi ja mahadi kõõ rätiga?, nii pallo oll`mooskõ* Se Kos

mahatöllõma mahatõlla? mahatõllõss mahatõlli pidevalt vehkima umalõ asalõ [ma] lätsi, `sõsski pidi lehess käeh olõma ja tyyga mahatõllõma [sääski] Se Kos

mahl mahla `mahla mahl

mahlanõ mahladsõ mahlast mahlane

`mahtma `mahta? mahass `mahtsõ mahtuma viis last imäle mahass ar? `üskä, a viiele latsõlõ immä maha ai? `üskä Se

mai mai maid mai(kuu)

maik maigu `maiku maitse kadaja maik om `väega hüä [lihasuitsutamisel] Se Kov

`maitsma `maitsa? maits maits maidsa maitsema `luidsaga [ma] maidsi tyyd kohetuist, et kuiss om, määness om Se; ku latsõ^s sai^k kañõbi kohho `maitsa?, tyyd jovva as mant `kaitsa? Se; proõssonat maidsõtass kõkõ inne, ku olt (oled) söömälä? Se Kos; ma^t tei uudsõt, kae no võta^m maidsa? `uutsõ `leibä Se

maja maja maia **1.** ehitis, maja siss `ollgi jo pühä majah, ku klaasiga lambi^t tulli? Se; a läke^k `kaegõ?, seo iks määne kuniga maja om Se Kos; tulgõ? iks `maia madaluisi, tulgõ^t `tassa miji^t talolõ (rhv1) Se; uma kodo iks kullakõnõ, uma maja marakõnõ Se Kos **2.** majapidamine sääl Petseri pyul om hüä paik `väega? ja ütsindä poiõs ja rikaõs maja Se Pod

majakõnõ dem < maja Serga küläh oll tsasson, sääne `väikene majakõnõ ja riõt sääl üleväh Se

majass makka majast maias

makki?, makkina? vt ma ~ ma?

makuss magusa magusat **1.** magus uni magusap mett, a ahi `armap immä Se Kos **2.** maitsev leevä veereⁿ `noo `koldõ? olli^v `väega magusa? Se; kusõkata om kõgõ magusap Se; vähe liha om kõgõ magusap Se; `herne jahvast sai `väega hüä pliiñ ja `väega sai^p `pliiñ^m magusa?, ilosa vahadsõ? Se **3.** mõnus; rahulolev tull makuss unõkõnõ, [ma] lätsi vijil aounõlõ Se

makõ makõ magõhhõt **1.** mitte soolane, mage mesi om `pallalt makõ Se **2.** maitsev, magus kadajamarõst sai ka `väiga hüä taar, tyy oll makõ ja hüä Se Kos; röest sai iks magõhhõp taar ku keõvist Se **3.** mahe, meeldiv susi kõõ ileõt kijlt ohembast nigu täl saass magõhhõp helü Se; makõ helü, illoõs helü Se Pod **4.** lahke; ülimalt meeldiv

malk malga `malka malk, malakas

man 1. lähikonnas, vahetus läheduses (ka sees) tsassona man `peeti siss tyyd `pathust Se Kos; mul nakaõs siin põiõ otsa man lobisõmma, ku ma `astõ nii `isolsõ õnnõ Se; `veelkal oll ka koto nigu kivi man Se **2.** kellegi või millegi juures, ametis, tegevuses ku `kauti haina man, siss ku `löüti hainalosõ keõse, siss `laõti tyyd `savvu latsõlõ Se **3.** lisaks, kõrval **4.** osutab seisundile oll vika minijide man, oll vika immi man Se Kos; ku kuu rõiva man omma?, kerikohe võit minnä?, a `jälgi jättü üi? Se **5.** muud ega asa man pidi olõma uma mark Se

manitsamma manida? manitsass maniõs ~ `maõtsõmma manida? manitsõss maniõs ütlema, lausuma, teatama, nimetama ma niisama `paõssi jumalat su ijst, no naka ma nimme manitsamma Se; tyyjimihe^t tulli^k ka? hüäl meelel, maninu õnnõ Se Kos

mano **1.** lähikonda, vahetusse lähedusse (ka sisse) [mul] *olõ õs`jutgu ütšindä mano minnä?* Se; *`kufja mano pandass künne! palama söögi`aigu* Se; *egass vanast arsti mano mindä üs* Se; [nad] *veivä mu? vallamaja mano`pokri är?* Se; *ku`_tuldass kerigu mant`matmast kodo, siss kutsutass ja`sätäss`puhtõlise? lavva mano [sööma]* Se **2.** külge (kinni) *ma mäletä, ku`puitsõ`hõpsi`_pahti mano ja langast`hõpsi?* Se **3.** (jõuga) kallale **4.** juurde, lisaks *riisi`suurmit`pahti mano`põrkna piirakile* Se; *peesütüss tehti kaarajahost,`pahti iks`piimä ka mano* Se; *pikk (rästik) pañd jala ar? ja lei hälvätüse mano* Se V

mant **1.** lähikonnast, vahetust lähedusest (ka seest) *ma näi otsani mant mõtštsika* Se; *ku`_tuldass kerigu mant`matmast kodo, siss kutsutass ja`sätäss`puhtõlise? lavva mano [sööma]* Se **2.** küljest, (millestki) lahti, lahku [sa] *mälehtät, vanast ollik`_korgõ`sukru pää?, säält`raoti mant`kirvõga?* Se **3.** juurest ära, eemale

marakõnõ dem < mari *uma kodo iks kullakõnõ, uma maja marakõnõ* Se Kos

mará/ljím mahl -**puhm** marjapõõsas *Maaral omma^m mara puhma^m _marju täüs* Se Kos

mari *mará`marja* **1.** taime lihakas vili: mari *Maaral omma^m mara puhma^m _marju täüs* Se Kos **2.** kalamari *latõgõ puhastit ar?, suurõ^m mara^s seeh,`marjugi sai ni^p pallo et jõvva es`värskilt ar^s süvvä es* Se Pod **3.** tangtõbi (sigadel)

marák vt märk

marrañ *marana maranat* raudsipelgas

maratk ~ **martkas** *maratka`martkat* mardikas

maratkakõnõ dem < maratk

maru *maru marru* **1.** suur torm, maru **2.** raev *pañilõ aa^s sa^p pallo* (anna sa palju) *rahha, pañp lætt`marru* Se Kos

maruh marutaudis

maru/pini marutõbine koer, marukoer -**tõbinõ** marutõbine

masma *massa? mass`massõ massa* **1.** maksma, rahas tasuma *mu^p peremijšs mašs raha ka`hõste* Se Kos; *massa^s sada`ruublit ar?, sõšs iä sullõ mastõrah`tervüist pañõldass* Se; *massa õnnõ, külf`_siss pañp ka mälehtäss`kuuljit* Se; *pääkarussõllõ`mašti patk ja käve kõrru`süümä* [taludes] Se **2.** väärt olema *mis`kallip ku uma`_latsõ?, liin massa ai`_latsi* Se **3.** vaja olema *ku uñmi`latsi ei olõ?, siss massa ai? ahnida?, oh jummal,`võõrilõ habõlda?* Se Kos **4.** kehtima, jõus olema

mass¹ *massa`massa* siseelund: maks *massa* [ma] *keedä, saa sääne`suurmanõ* Se Kos; *massa? omma havvõl`väega hüä?* Se Pod; *mass iks om pañõp ku`_täü* Se

mass² *massu`massu* maks, tasu

mašsin *maššina maššinat* **1.** igasugune masin (täpsustamata) *tij pääl maššina`juuskva?* Se Kos; *pallo käve iks tä maad maššindõga?, poolõ`ilma pudardõga?* (rhvl) Se Kos **3.** põllumajandusmasin *vanast, ku käššiga^p _pešti, sõšs hukka as`olgõ, maššinaga`sokva olõ? ar?* Se Kos; *maššina nurmõ pääl`räätvä jo? rüä är?* Se; *linnu kakuti käšitsilla?, sõšs olõ õs maššinit* Se Sa; *ku [ma] kolgõ rehe man katš maššina* (linamasina) *täüt linno är?, kääni är?, oll kuřst* Se **4.** õmblusmasin **5.** liha-, hakkmasin *no lastasõ`_läbi maššina är?, jaahliha`_tetäse?* Se

maššindama *maššinda? maššindass maššind* masinaga töötlemä, masindama

maštelitsa *maštelitsa maštelitsa* vastlanädal õigeusklikel imä ütél: `laulkõ latsõ? jakapäävä äält, seo om mäe ääl, seo om maštelitsa ääl Se Kos| Vrd maassõlits, maassõnits

mastõra *mastõra mastõrat* klooster *massa` sada `ruublit ar?*, *sõss iä sullõ mastõrah `tervüist patõldass* Se

matal *madala madalat* madal, mittekõrge, püstsuanas lühike, vähe ülespoole ulatuv *timä nii suur ei olõ^k ku ma?*, om madalap minno (minust lühem) Se; *pähitse ala `pañti tsakim, muido oll pähine matal* Se Kos

matma *matta? matt matt mata* (surnut) *matma taa saa püülpühä matta?* Se; *jummal`anna^m `miniäl minno matta?*, *jummal`hoia? mul miniät `matmast* Se; *ku`tuldass kerigu mant `matmast kodo, siss kutsutass ja `säetäss `puhtõlise? lavva mano [sõõma]* Se; *no minga mi esä mata, ku sa ilma peñnildä?* Se Pod; *otsani vanast matõti `valgidõ `rõividõga?*, *rüüd`vai `sukmañ* Se

mats *matsu `matsu* **1.** lõök **2.** tükk

matsutam(m)a *matsuta? matsutass matsut` matsutama*

mat` *mat` matti* vilja mahumõdt: 2–6 toopi (1 toop = 1,2–1,3 l) *tuõ õi` Leib lešatõh, tuõ õi^m `matt `maatõh* Se Kos

matuss *matusõ matust* **1.** surnuaed *mij^m `matussih omma^v `väega^s `suurõ^p `pliidi?* Se Kos **2.** matus, matusetalitus **3.** haud, kääbas *pa`p kaditass tyy matusõ ar?* Se; *ni Sergol ka matusõ pääl `kraami külät, sai süvväⁿ `ni juvva?* Se Kos; *Mihha`il Petroviis tull matusõ pääle, tyy ka šaal jõi tsilga `viina* Se Kos; *hiidetäss üle matusõ noid `kiñdit* (matmiskombestikust) Se; *mul oll `kutja annomgi käeh, `tahtõ matusõ pääle minnä^s `süümä* Se Kos

matuss/aid surnuaed

matõma`tika *matõma`tika matõma`tikat* matemaatika *kulõ itse naasõkõnõ* (ristiisa naine), *šoo vüjjudamine om hullõmb ku matõma`tika* Se

maukanõ *maukadsõ `maukast* maitseline *soola `maukanõ liha* Se

mee vt minemä

meele/kotuss **1.** lõgemekoht **2.** meelekoht

meeleine *meeleitse meeelist* meelepärane

meele/peräline meelepärane

meelüss vt `mijildümä

meelütäm(m)ä *meelütä? meelütäss meelüt` meelitama*

meetri *meetri `meerit* meeter *ma osta ai^l `laula `ar`ssinaga?*, *mõõda ai^l `laula `meetriga?* (rhvl) Se

meetrikene dem < `meetri *ma ošti `meetrikese rõivast, tei? `vałgõst linige `rõivast `käušekese?* Se Kos

mehekene dem < mijjss

mehidse/pakk pakkтары -**puu** mesipuu| Vrd mehine, mehipuu -**taro** mesitaru, mesipuu

mehi/`kuanõ - *kuadsõ -kuast* kärjekirja muster *mehi `kuatsõhe `pañti pühäseräti?* Se

mehine mehidse mehist ~ meihst **1.** mehidse `ehtvä minemä minnä? Se Sa **2.** mesipuu| Vrd mehidsepuu, mehipuu

mehi/puu puukoorest mesilastaru| Vrd mehidsepuu, mehine

meress merese merest võrkpüünis: mutt merese omma üteⁿ nooda? Se V

meri mere merd meri meid merd piteh `vijdi laivaga?, jäi vijl `merde kiinni^t tuu laiv Se; mul pää hobõsõ `suuru?, selle om mijlt mere võrra Se; [ma] käänä suu Soomõ poolõ, hiidä meele merri poolõ (rhvl) Se Kos

mesi mij mett mesi uni magusap mett, a ahi `armap immä Se Kos

mi? vt mij?

mia ~ **miä** mink midä ~ mitä (partitiiv langeb kokku sõnaga mis) **1.** mis tuud tiia ei?, mink üle (mistõttu) noid `päivi ni `väiga^p paastõti Se; mul oll hüä lehm, tälle vai midä `andnu?, timä `parkõ kõik Se; mia õpit, õpit hinele Se; mia tjit, tuud näet Se Kos; mia elämälä?, tuu nägemälä? Se; latsõ^t lasõ õs esäl midägi imäle tetä?, larmašs `suuga mia (nii palju kui) larmašs Se; vanõmba panõ õs `kuyli ja mingass (millega siis) tuu oll `panda? Se L; minga^s sa `eihtät [hooneid], minga^s sa^t `tjide? Se; a mul olõ õi^t krevnatki?, minga^p pääd suki? Se Kos; rahakõist oll veido, `viina olõ õs `minka `osta? Se; mul om `papriid kah, minga^t tuld läüädä? Se; vanast ollⁱ `säantse^p `puitsõ^p `peelka?, `minka^t `terri visati Se; vanast mõni `vaenõ `lätski räbiguga mehele, olõ õs `säarki `minkast kuta? ni tetä? Se; kolm `asja om, mitä om rassõ `täütä: jumalat patõlda?, `võtga tasso? ni immä essä ravida? Se Kos| Vrd mis **2.** kes **3.** miski ku käe? lahenu? vai mia, siss om latigõ rasvaga hüä `võida? Se Pod; sajp lastass pudõlahe, ku midä ar^p palotat, sõss `tuuga võiat Se| Vrd `miäki? **4.** suvalisust väljendavas ühendis miataht

midäss 1. mida (siis) ma^k `küüsse: maama, midäss tätä tege kirbidsäga? Se Kos; midäss sa äkki võtat, midägi `märkä ei^v võtta? [tulekahju korral] Se Kos; a `putmõ `aigu õks `ahti jal kõkkõ jo midäss näil oll valmistõt Se S **2.** miks midäss esä pand taa kirbidsä `ahjo Se Kos

mihi/midägi mitte midagi ei^t `tiä näe? inäp mihimidägi? Se Kos

`**mihkle/päiv** mihkclipäev| Vrd `mihkclipäiv, `mihftlipäiv

`**mihkli** `mihkli `mihklit mihkclipäev: 29. september

`**mihkli/päiv** mihkclipäev: 29. september -**pühi?** mihkclipäev `mihkclipühi om sügüsel't jo? Se

`**mihkli/päiv** mihkclipäev | Vrd `mihklepäiv, `mihkclipäiv

mij? ~ **mi?** mij? ~ mi? `meid meie, me a esä meid laivaga tõi, mi `läämi `vijrde, siss laulami Se Pod; a kadä meil oll no? `pijtre paast ka? viis nädälit Se Kos; meil oll^t `linarabahhaja?, mij^t `tei velenaašega `roona Se Kos; mij^p `pyul kõõ pappõ raviti Se Kos; puutarõst ka `aeti meid `vällä Se Kos; lätsi siss mij^m `mõtsa minemä Se Kos

`**mijkene** dem < mesi

mijl meele mijlt **1.** mõistus, aru mul pää hobõsõ `suuru?, selle om mijlt mere võrra Se; paaba `rõipõ?, kas teil om ka mijlt, teil om roon tett, a^t `tij^p `petäde et ritk Se Kos; mijšs meeleldä?, hopõn jalatda? – latš ja häll Se Kos; kas haigul mijl^t om, haik kisk inne suud ammulõ Se; tsura? ka õks jõi?, nigu mijl^t oll pääh, kau us sikõ-sakõ silmä^k `kiinni? Se **2.** meeleolu; tahtmine tijimihe^t `tulli^k `ka? hüäl meelel, maninu õnnõ Se Kos; ku om iks kodo kõrraline, om hüä mijl^t kõigil kodo^t `tulla? Se **3.** mälu tulõ õi inäp mund sõnna `mijlde Se **4.** oim, oimukoht

`mijldümä` `mijldüdä? meelüss ~ `mijldüss `mijldü meeldima maa elo `väega meelüss Se Kos; mullõ timä `väega meelüss `häste?, tyy es meeli? ni^p pallo Se; tsura jyy us, `larma õs, esäle ka `mijldü Se

miilits miilidsä miilitsät miilits

miin miini `miini miin mijjs jäi sõa `aigo miini `otsa Se; meil ka oll tsasson, a sõa `aigu `lašti miiniga üleest Se; `mõtlõ^k ka ku kavvõndast üle tyy mäe hiit miiniga tyy Iljä pühäse Se Kos

miinitäm(m)ä miinitä? miinitäss miini^t miinidega katma liivak oll `väega är^m miinitet Se

mijjs mehe mijst **1.** mees, meesterahvas mijjs oll kõrraline ja talo oll tubli Se Pod; no `väega varitass, naiste`rahva` taha õi^m meestega üteh `sanna minnä? Se; ku `kuuljaga läät ja meesterahvass tulõ `vasta, sõss saa meeste `kuuljass takah Se Kos; mehil oll vijil `rohkõp tallakõisi ku naistõ`rahvil Se Kos **2.** abielumees, abikaasa ku ma olli `mõrsa vai noorik, lätsi sinnä^m mehekodo, pidi olõma sõrmusõ?, latsilõ `anda? Se S; mehe esä pañd kuuma kirbidsä rekke `hindälle `põlvi ata Se Kos; a [mu] mijjs tõi mõtsast kats halo `otsa Se Kos; mul sõsarõmijjs `väega` tahtõ lähmind `leibä Se Kos; mis no? meheleminek om, `rijide `rekistii-`rvä?, `ijspä läävä eräle Se; [ma] sai siia^m mehekodo, sõss `hiirssi tyyd vokki nigu üsigi `jousõ Se; võõdõti horka uss vatlalõ, [ma] `uiksi kot? `vyyuri `truupa: uu, mehele taha, uu, mehele taha, uu, mehele taha (laste mängust) Se; mine^m mehele, vaja joostaⁿ nigu kundsa`lõõvä` tuld Se; kua sai kõkõ inne `virksuga `otsa tyyd põrmadu `lauda piteh, toolõ üteldi et sa`saat kõkõ inne mehele ka? Se Kos; noorõh [ma] häbendelli mehe, essä ja immä Se Kos; no? omma jo meheleminegi `väega^k külmä?, elo^k külmä? Se

mille miks `olti nätal `aigu sääl `rossõ vij seeh, jala? hämme?, vot mille `varba `vaihe ollⁿ nii niõnu? Se Kos; mille lää es `kargama, oll süüd ka vijil sälah Se

milless miks milless võõdõtass naaie? hot's koñmõst päävastki rekistee-ri är? Se Kos; milless seo maailm no^k ka naid `latsi jätt ja `lahku mindäss Se

minek minegi minekit minek kakimi säält minekit mant ar? Se; mis no? meheleminek om, `rijide `rekistii-`rvä?, `ijspä läävä eräle Se; `ehtke iks `ehtke innebüsi astõkita, minekitä (rhvl) Se; ristämmäss minek oll suur au Se; paap haard üldä?, et ei avida jumalaramat ei^p pühä sõna, no^m `põrgo poolõ minek Se Kos | Vrd mineng

minemä minnä? lätt läts lää **1.** (eemaldudes) edasi liikuma, kuhugi (midagi tegema) suunduma a läke^k `kaegõ?, seo iks määne kuniga maja om Se Kos; `läämi siss helõma vai? Se; a esä meid laivaga tõi, mi `läämi `vijrde, siss laulami Se Pod; [ma] ketso võti `üskä ja lätsi `istõlõ, üttekokko lätsimi Se L; jalaga?, lats üsäh, kraam sälah, nigu vañgt^t lätsimi Se La; ku `pikne kau, sõss lehmä mano mingu ui? Se Kos; `saaja laat, `saani `kaetass Se Kos; no jääs mul pallo `samma minemäldä? Se Kos; ku iks imä vai esä kohe käšk, kõrraga oll mint Se; ku [ma] lännü üs, siss elu iä kahinu? Se **2.** lahkuma, eri suundades eemalduma, kuhugi mujale siirduma, sattuma; (õeldisverbi tugevdavalt) ära esä pañd `tütre üsäge raftilõ ja saat minemä Se; jummal` hoiat^t `tuyhhu tõppõ ka minemäst Se; mehidse `ehtvä? minemä minnä? Se Sa; min^t `sijü^m `marju ku sallidõ? Se; lätsi^t `jo latsõ^k kohe kavvõmbahe Se; milless seo maailm no^k ka naid `latsi jätt ja `lahku mindäss Se Kos; vanast mõtõldi, et kos tyy `häüga? et `lahku läts Se; meil ka vaest kuna tulõ `lahku minnä? Se Kos **3.** kaduma; loojuma karaga kodo [ma] sai siss, ku päiv läts jumalihe Se **4.** oma seisundit, olekut, alluvust jne muutma; senisest erinevaks muutuma mine^m mehele, vaja joostaⁿ nigu kundsa`lõõvä` tuld Se; latsõ^t `läävä^t `jo suurõst Se Kos; lätsi ao? `tõistõ Se; üteh paigah läts kõik saja soest Se **5.** protsessi või tegevust alustama; hakkama, algama Nigula `puusli ette oll jääni^t `lambikõnõ palama ja `puusli läts palama ja tuli läts lakka Se; lätsi siss mij^m `mõtsa minemä Se Kos **6.** edenema, arenema kel kui `lõikuss lätt, kui `hõste Se **7.** tekkima, sugenema **8.** mahtuma lapigu^p `pütükese olliva?, viis `liitret läts sinnä^t `sisse Se; tyy sääne puinõ nüüsigukõnõ, sinnä^t `lää es `pañgigi? Se Sa **9.** mööduma, kuluma ku pallo `aigu latt, ku tä (põrsas) nakass `kulti `otsma? Se Kos **10.** teatud suunas kulgema

11. (ebaselgust, teadmatust väljendavas ühendis) mine tea *min' tiiä^k kes tälle T'siberih opaás tuu nõidusõ ar?* Se

mineng *minengo minengot* minek

minev/ aastaga möödunud aasta(1), minevaasta *mul minev`aastaga siiä sarna `sisse, silmä `sisse lei eläjä?* Se

minevä *minevä minevät* möödunud

minga, mingass vt mia

miniäkene dem < miñni

mink, `minka vt mia

`minki? vt `miäki?

mink/peräst mispärest *minkperäst lellänaane sa võit kavva ellä?* Se; *tõrõla? ku^k `kölbuss õnnõ, ku om minkperäst tõrõlda?* Se; *a minkperäst nä lakka lätsi?* (lahutasid) Se

minnei *minejä minejät* mineja

miñni *miniä miniät* minia *jummal' anna^m `miniäl minno matta?, jummal' hoiä? mul miniät `matmast* Se; *miñni `ütless mehe esäle: ma ei naka^s `sukka^s `süüjä, sa `haisat* Se Kos; *no jäl' tulõva miniä^k kodo ja^p `puja?, vaia hillokõidsi `kavvu?* Se Kos; *noorõh [ma] häbendelli mehe essä ja immä, no häbendelle minijit* Se Kos; *mul oll miniä, esä ja miniä, imä, nyy omma^l `langu?* Se; *ma? umma miniät Vilo vallaga `vaelda õi? ei Petseri liina jüst anna õi ar?* Se Kos; *miñni tii is `õigut* Se; *oll vika minijide man, oll vika immi man* Se Kos

minno vt ma ~ ma?

mis *mille midä* (partitiiv langeb kokku sõnaga mia) **1.** *mis a mis parak, lavvanõ, tuu lähmind piä äs* Se; *a no omma^k kõik nyy^l `lätte? är^k kuunu?, tiiä^m `mille `vasta* Se Kos| Vrd mia **2.** *missugune, milline nüüd `võimi üldä?, mis sõda om* Se Kos **3.** *miks haiba?, minge ar^k kodo, mis `ti röögide `üüse* Se; *ma koi noid võid, mis mõista ai??* Se S

mito `mitma ~ `mitmõ *mitund* mitu *a mitu mijst sai `surma ka?* Se Kos; *ku `mitmast küläst tulõva kokko, kos sää^l `joudsõ ilmalõ `anda?* [kingitusi] Se; *`mitmõh paigah oll noid `põlda meil* Se

mitte *mitte kuu `aigu koolõtõdi, mitte es koolõ ar?* Se

miä vt mia

`miäki? *`minki? midägi* (partitiiv langeb kokku sõnaga `miski) **1.** *teadmata või ükskõik mis, miski imä, murõhtagu `i minno midägi?* Se; *viis kuus `punda [linu ma] `präädi iks talvõ pääle är?, tuu olõ õs `miäki?* Se Kos| Vrd mia, `miski? **2.** (mitte) *mingi, (mitte) mingisugune*

modetama *modeta? modetass modet' laisklema* *Vaáso modetass, a `Maarä pää põkku ei anna?* Se; *mijss modetass, tulõ õi ülest, tii ei uma põllukõist ar?* Se

modu vt muido

moh *motti` motti kõrtjas segu ku latsõ`tahtsõ, siss kaara` jauha puistõti vii` sisse, tuu oll mott, üteldi: teke` Jatsilõ` motti Se| Vrd möll¹*

moltva` *moltva` moltvat palve, palvus vanast` talsipühi` aigu käve papp` moltvaga? Se Kos*

moosk` *mooska` mooskat kihulane` mooska? omma` tillokõsõ` ku reemekese? Se; nii pallo oll` mooskõ, [ma] mahadi ja kaidsi` nao` iist Se Kos; härmäne rõivass oll` tõrvaga tett, sõss tuu oll` suu` iih,` mooskit oll` pallo Se Kos*

moro *moro morro õu säidse süld maa` lahkõss ku naane` lätt` palja` pääga üle tarõ vai üle moro Se; moro pääl oll` hatvõp` tsuuri aia?, moro oll` väiga suur` Se Kos| Vrd muro¹*

motsil` *motsila` motsilat linaleoauk` meil` motsil oll` sanna läve` iih,` motsil,` sääl vett oll` viländ Se;` sääntse motsila` olli` kaibõdu?, lina` motsila? Se*

mu *vt ma` ~ ma?*

muanõ` *muadsõ` muast mudane, porine` Miiska om sul` nii` vaiknõ` tasanõ,` täl olõ õi` saapa tallaki` muadsõ? Se Kos*

muda *mua` muta` pori, muda ku` mõrsa` kuma`rd` jalga, sõss oll` valgõ` rābik` sāläh,` tuu` rābigu` siilo` sai` muaga? Se*

mudalanõ` *mudalasõ` mudalast pisike` sääsk*

muditamma` *mudita?` muditass` mudit` muljuma,` mudima` pōdõr` lüü` kõrraga su surmast,` a ku kahr,` siss tuu` sinnu` viil` muditass ja kakk Se*

mugu` *muudkui` lats` tahtsõ` väega` nissa,` mugu` anna ja anna Se;` poiskõsõ`m` mugu` hõkõrdõlliva? Se| Vrd muku,` mutku,` muudku*

muhaskõllõma` *muhaskõlla?` muhaskõllõss` muhaskõlli` värskelt rohetama` Moskva` muro` muhaskõlli,` halass` hain` halõtiõlli` (rhv1) Se*

muhetama` *muheta?` muhetass` muhet` tärkama` maal` iks` muro` muhetass,` halass` hain` halõtass` (rhv1) Se Kos*

muial` *mujal` tah` halhoo`sih` tetä` äi` linna` sukugi?,` ma` tiiä` ei` muial` ei? Se;` kõik` kaibi`` hauda,` muial` otõ` õs` koh` olla? Se Kos*

muialt` *mujalt` kerikist` kiingiti` puhadelnähe,` rahvass` vei,` no` muialt` saa` es` Se*

muialõ` *mujale` no` omma`` lamba`` siih,` suvõl` viiäse?` muialõ` Se*

muido` ~ **muudo`** **1.** *tavaliselt` ma` olli` muido` ka` sääne` ikonõ` Se` 2.* *vastasel korral` esä` tõi` topsikõsõ`` viina,` muido` [ma]` jääni`` jatolda? Se;` ruudlidõ` pääle` pahti` otõ?,` siss` pahti` leib` ja vesi` pääle,` leib` pahti` tükä,` muidu` alt` joosõ` õi`` haamist` taar`` vällä` (taaritegemisest) Se;` vanast` aeti` langa?` ahjo`` hauduma` patuga?` tuhapudru` seeh,` lää` es` tanga?` muudo`` vaigõst` Se Kos` 3.* *muus osas,` üldiselt*

muidogi?` ~ **muidoki?`** *muidugi` ku` suur` sijn` oll,` siss` muidogi` [ma]` ar`` poodi` iks` Se Kos;` omma` kerigu` vanõmba?` vai` toorossa?,` kerigu`` perrä`` kaeja` muidoki` Se L*

muidugu` *muudkui`` Maarä` pää` põkku` ei` anna?,` muidugu` ai` tulõma` Se Kos*

mukka?,` mukki` *vt ma` ~ ma?*

muld mulla `mulda muld *tij tүүд pallo vai veidü?, aga ütте `mulda läät kõik* Se

muld/hirs muldri laialivalgumist takistav palk, muldpalk

mulgukõnõ dem < mulk *tsuvvalõ `tsärkme? nõglaga tsusitass, `ümbre` `tsõõri ka tsärgitäss mulgukõsõ kõrrast täüs* Se Kov

mulk mulgu`mulku auk; *avaus kari? omma` nүү?, kes `rõivalõ ja villalõ ajava` mulgu` `sisse* Se; *tsuvval `kundsä võit mulgu?, pañni paiga pääle, siss jäl` käve* Se; *`tõrdul oll sääne mulk vai haan`pañti, siss saalt `lašti alt tүүд `taari* Se; *hobõsõ ravval om kümme `mulku* Se; *proimõmulgu? olli esi?* Se; *sa`ka tii is maa `mulka paalt ja `taiva `täht` paalt, sinno ka iks om opat* Se Kos; *`poiskõsõl olli` `viissravva all, läts iä `lõikamise `mulku ja uppu ar?* Se V

mull mulli `mulli mull *vijipago om ku vesi käüse kõvastõ, aja `mullõ üless* Se V

mullin mulina mulinat (sõna)mulin

muna muna munna **1.** linnumuna *hařokõsõ veevä` munnõ* Se Sa; *poisi` `korssi `tüfrige käest munnõ ja lätsi` munnõ veerütämmä* Se Sa; *õga ütс and` hällü tegijile munnõ, kiä and` kats, kiä and` kol?* munna Se; *hämmätüse `sisse `lašti munna vai ku kardoka pudõř keedeti, sinnä` `lašti munna `sisse* Se; *õga `tütriku käest siss `pañti kolmi munõ* [lihavõttepühäl kiigetegijaile] Se; *inne tsura` pañni loomka pääle `vijri pite kõik` katsi muna `maahha* Se; *sajakoit` pidi õks olõma, leeväpäts õks oll ja siss võiuliud, tүү õks oll õgal ütel, ja muna?* Se Kos; *käävä` käävä` saal saart pite, naka as jäl` tүү muna helotamma ni?* Se Kos **2.** *munand susi haar`d tүү `oinakõsõ türi piteh, munnõ piteh `sälgä* Se S

munakõnõ dem < muna *pařp and` pujalõ munakõsõ `peio, ütel: ku nakass munakõnõ peoh helotamma, siss `käänke är` `saardõ* Se Kos; *sõsar` anna as munakõist velele* Se Kos

muna/loomka munaveeretamismängu rada, munarenn *munaloomka linaluist `hõste teiti, `pañti lavvakõnõ ja lina` `korgõmpa* Se -**paast** *lihavõttepaast muna paast tulõ, om säidse nädälit* Se Kos -**pühi?** pl *lihavõtted no om lihavõdõd` iks leinäline, munapühi om `murrõlinõ* (rhvl) Se Kos

mund/`vүүри mõnikord *mund`vүүri* [ma] *`pelksi et lehm är` `lõpõss* Se| Vrd *munõvoori*

muni *munõ mund mõni muni kopik õks sai kohegi` kulu pääle* Se; *munõl `palli käsi, munõl `palli suu* Se; *muni pada pain kah, suřp saa must* Se V; *tulõ õi inäp mund sõnna `mijlde* Se; *muni innembä är? `määtäss ubina?, a' `tõdõsõlõ ei anna?* Se; *muni kaess, et vana inemine, kõrraga and asõma* (bussis istekoha) Se Kos| Vrd *mõni*

muni/kõrd mõnikord *munikõrd `añti ilm` kijt`mäldä` ka? nүү` sooligu` pinile ette* Se| Vrd *mõnikõrd*

munt/kõrra mõnikord *kuřgi` ka `häitsese muntkõrra puustalt* Se; *meil om ka muntkõrra `väega kõhn leib* Se

munõ/voori mõnikord *munõvoori jäi `lambast ütс neländik `hindälle ni `vijdi kõik` kolmõ puhadelnähe* Se; *munõvoori jäl oll hainamaa tahe ka?* Se Kos; *munõvoori* [ma] *nõrgahtu `maahha ar?, nii tull uni* Se Kos| Vrd *mund`vүүri*

`murdama *murrada? `murdass murras` murdma kiä `tahtsõ lähmind `leibä, sõss murrati* Se; *kardoka murras` poolõss, pañd `hambihe* (sõi ära) Se Kos

`murdlõma *murrõlda? `murdlõss murrõl` korduvalt murdma pařp kõõ` käve tarrõ piteh, murrõl` `sõrmi* Se Kos

`murdma *murda? murd mu'd murra 1.* (puruks) *murdma ku ahost `võeti `vällä leevä?, siss [ma] mu'ri iks noid `kandsa* Se Kos; *ma murra as `maahha kardoka `iärmekeisi* Se **2.** *saaklooma tapma 3.* *tungima, trügima 4.* *pingsalt juurdlema, muretsema*

`murduma *`murduda? murruss `murdu murduma*

murima *mu'ri? muri murõ näljutama `mu'tass eläjä är?, elläi saa nõrk* Se

muro *muro murro õu umma murro pite saa õi^k `kavvu? imp* Se Kos; *`Moskva muro muhaskõlli, hallass hain halõitõlli* (rhvl) Se; *maal iks muro muhetass, hallass hain halõtass* (rhvl) Se Kos | Vrd *moro*

`murrõlinõ *`murrõlise `murrõlist murelik no om lihavõõdõ iks leinäline, munapühi om `murrõlinõ* (rhvl) Se Kos

murõh ~ murõ? *`murrõ murõht mure; hool üts tark kai mu käe pääle ja otsa pääle kai ja ütél: sa jäät suurõ `murrõ ja vaiva `sisse* Se Pop

murõhham(m)a *murõhta? murõhhass murõhti muretsema piimäga midägi murõhhagu ui?* Se; *teeda ikk, paaba murõhhass* Se Pod

murõhtam(m)a *murõhta? ~ murõhtada? murõhtass murõht' muretsema kas sa jovvat sõss muid murõhtada ja ikkõ?* Se; *imä murõht', et kas seo nõna no `jäässki rippa* Se Kos; *imä, murõhtagu_i minno midägi?* Se

must¹ *musta `musta 1.* (värvilt, värvuselt) *must; tume, tõmmu muni pada pain kah, supp saa must* Se V; *rüüd' oll must, linanõ* Se Ts; *`ritku om katõsuguma'isi, `mustõ `ritku ni `valgiid* Se; *üts sor't [puravikke] om ohembat ja tõõnõ, mis musta^s `sääntse?, nyu umma õks jo `väega ilosa?* Se; *leib kõrvati vjil är^s `sääntsess, sõss sai tyy taa' `väega must, sääne illo'ss* Se Kos; *toro olli^s `sääntse^m `musta?, `sainu pite videli?* Se Kos **2.** *määrõdunud, kasimata [ma] pa'ni vanõmba räbigu pääle, siss saa õs mustass, ku lehm hannaga `rehke* Se P; *toolõ `vaesõlõlatsõlõ oll võõrassimä uma latsõ musta^s `rõiva ajanu^s `sälgä* Se Kos; *siss [ma] lätsi tyy mäe päält kaibi tyyd `syula, must küll oll, a siss sai tarõ* (soola eest sai ehitusmaterjali) Se Kos **3.** *mustus*

must² vt *ma ~ ma?*

mustakõnõ *dem < must 1.* *must täpik* *kunnalägä om lumbih vji seeh, tyy lää seeh omma^s `sääntse^m `mustakõsõ?, säält saava^k `kunnakõsõ?* Se **2.** *väike must sipelgas ka'sah koh mustakõisi pesä om* Vas

musta^s `sikkä? pl *mustsõstra marjad; mustsõstra põõsas*

mustõl' aiga *muiste | Vrd mustõ*

mu'stinõ *mu'stidsõ mu'stist 1.* *ammune, endine 2.* *vana(aegne) mis ma vana mu'stinõ inemine, ma mõista õi eesti `värki kõnõlda?* Se; *ega ma ei olõ^m `mu'stinõ inemine, ma olõ nügäne inemine* Se

mu'stk *`mu'stka `mu'stkat ~ `mu'stkas `mu'stka `mu'stkat* *mustikas*

`mustlanõ *`mustlasõ `mustlast* *mustlane*

must/rästäss *musta `rästä `mustarästäst mu'strästas musta `rästä jaost om pant `puuhhu pesä* Se

mustõ *muiste | Vrd mustõl' aiga*

mu'stõ/muuhava *väga ammu mu'stõmuuhava, tyy oll jo ammunõ aig* Se **-muuhavanõ** *-muuhavatsõ -muuhavast* *väga ammu mu'stõmuuhavanõ aig* Se

muting *mutingu mutingut* segadus; rike, viga, korratus

mutku ~ **mutku** muudkui [ma] *tulõ kodo, siih mutku tuha lõhn, hüdsele kõik patanu?* Se Kos| Vrd muudku

mutri *mutri mutrit* mutter

muu *muu muud* **1.** (keegi) *teine kas sa jovvat sõss muid murõhtada ja ikkõ?* Se **2.** miski muu; teine, teistsugune

muud *moodo muudu* **1.** mood, maitsealaad **2.** komme, tava, harjumus *vanast mõtõldi, et kos tyy häüga? et lahku läts, a no om mooduh* Se **3.** kuju, olek; viis, laad *ta es saa kuagi moodo pääl olla?, võtt hõngu kiinni?* Se; *olõ õi vanna muudu kirmassit kah* Se; *ma^k ka^k karksi tyyd muudu, ku tütrik olli* Se; *meil oll vinne muudu hõõrik hyyv* Se

muud/ku vaid, üksnes| Vrd mutku

muudo vt muido

muudu **1.** taoliselt, moodi *kossa teti linost, [ma] hiusõga palmidsi kossa? kokko vahru muudu* Se Ts; *herne?, tatrigu jahvatõdi ar? nii püüdlõ muudu peeñokõsõst* Se **2.** kombel, moel *peigmehe sugulasõ päädeti, vanna muudu* [ma] *ütli iks sajarahvass* Se; *ma^k tiia, kuvva muudu* (kuidas, mismoodi) *papp seenesnät pidä* Se; *kõvõrakõnõ sedä muudu ravvanõ nõgõl oll* Se; *täl olli jata vikalitsõ?, sedä muudu jatguga lapsõ* Se

muun *moona muuna* naturaaltasu, moon

muus *moosi muusi* moos liivapuu *muusi ka [ta] kijit* Se

muutma *muuta? muut muut muuda* muutma *ütsilde kõnõlasõ?, tõõsildõ muutva ar?* Se

mõhk *mõhõ mõhkõ* leivaküna

mõisa *mõisa mõisat* mõis *siih mõisit es olõ?, seoh kañdih õks kuulõ õs mõisit kõnõldavat* Se Kos; *ku [sa] läät mõrsa mõisahe, kakkü üi nõnna käüssehe* (rhv) Se

mõistma *mõista? mõist mõist* ~ *mõistsõ mõista* **1.** mõistma, oskama *mij mõistsõ säält ka pettä suupala ar?* Se Kos; *sa vinne kijit mõista ai?, sa jääde häfti* Se; *no omma^k kõik kisseli? ja pudru?, mõista ai inäp midä süvvä?* Se Sa; *ku tä midägi sumpi mõistnu?, timä sumpnu ar? ja nõidnu ar?, a es, es saa* Se; *ma koi noid võid, mis mõista ai?* Se S; *imä üteli: väega hüü, et seo kõtt kõnõlda mõista ai?, kuna ku pallo anna* Se; *tyy sa hüä karuss, kiä iks laulda? ilosahe mõist* Se Kos; *oi jumalakõnõ, oi hüäkene, ku no [ma] mõistnu kirjä, taivakõnõ, olõss lugõnu ni kirotanu?* Se; *ma? mõista õi^k koheki minnä?* Se Kos; *mõistkõ minnä?, tijdke^k tuhta?* (õeldi küllaminejatele) Se Kos; *sajah oll truuška, kiä mõistsõ lukõ? nõia vasta* Se Kos **2.** mõistatama **3.** (kohtuotsust) määrama

mõistmiisi mõistuspäraselt *saa õi jovvuga tetä?, tarkuisi ja mõistmiisi piät tegemä* Se

mõistuss *mõistusõ mõistust* **1.** meelemärkus; mõistus, aru **2.** mõistatus

mõla *mõla mõlla* mõla (lootsiku sõudmiseks või tüürimiseks) *sõss miñti tapma timmä* (põtra) *lootskidõga? vai mõlloga?* Se

mõlõmba? pl *mõlõmbidõ mõlõmbit* ~ **mõlõba?** pl *mõlõbidõ mõlõbit* mõlemad käsi käe mõsk, *mõlõmba? tahtva* v^l *vatgõst* Se Kos; *katõ tütrikku, mõlõba palastõ jatguga?* Se Kos; *poiss vijil küüsse, et kas teil ritk om tett vai roon, mij^m mõlõba ütli et ritk* Se Kos

mõni *mõnõ mõnd* **1.** keegi, ükskõik kes *a mõni anna at^k ku küüssüki?* [bussis istekohta] Se **2.** mingi(sugune) *ku valu pääle tulõ, ku mõni latsõvalu inne, istut ar? kipõn`aigu, siss saat ar^p potfi pääle ka minnä?* Se **3.** märgib umbmäärast arvu või hulka *mõnõh paigah`mihti`tülli ka vijl, tülütedi ka?* Se; *no^p paast harvakult mõni* Se Kos **4.** (koos arvu või mõõtu väljendava sõnaga) ligi, mitte vähem kui | Vrd muni

mõni/kõrd mõnikord | Vrd munikõrd

mõrd *mõrra`mõrda* mõrd

mõrdsuk *mõrdsuga mõrdsukat* mõrtsukas

mõrdsukanõ *mõrdsukadsõ mõrdsukast mõrtsukalik mehe olli ka Ukrai-na jao päält, nyy olli^s `sääntse^m mõrdsukatsõ?* Se V

mõrkaja *mõrkaja`mõrkajat* mõrkjas

mõrkjanõ *mõrkjadsõ`mõrkjast* mõrkjas

mõro *mõro mõrro* **1.** mõru, *latigõ saþp om ni mõro, et tyy om ulli mõro* Se Pod; *mijss lökkeli, ni`väega^m mõro sai`roon* Se; *üte`vijga [ma] lähädi är^r seene?, siss vali sõgla pääle, siss jyyšk tyy mõro vesi`vällä är?* Se Kos **2.** pahane, kuri

mõrostam(m)ja *mõrosta? mõrostass mõrošt* **1.** mõruda maitse tõttu nägu krimpsutama **2.** kurjustama

mõrsa *mõrsa`mõrsat* pruut, mõrsja *mõrsa imä pañd sõira kašti pääle, kosilanõ tulõ iks`mõrsalõ`perrä* Se; *ku [sa] läät`mõrsa`mõisahe, kääkkü üiⁿ nõnna`käußehe (rhvl)* Se; *tõõsõl pääväl lätsi^m mõrsa sugulasõ`kirstu`vijmä`mõrsalõ* Se; *mõrsa imä köüt`kosilasõlõ viijü`pihta* Se Kos; *ku ma olli`mõrsa, sõss olli^k kqik vanigõ`pääh ja siidi?* Se Sa; *aidah viläsalvõ kõrval teti`mõrsa`valmist* Se Kos; *ku saja lätt`mõrsa poolõ, siss omma^p podruški`mõrsal man neläkeške ja siss kumardasõ ja`laulva`võõrid ja umma* Se A; *ma olli podruških sõsara sajah, ma jo sõsarallõ`ütli`mõrsa ijst* Se Kos; *imäle leeväpäts`üskä ja esäle jummal`üskä, siss kumařd jäl tyy`mõrsa ni kosilanõ`jalga noilõ vanõmbilõ* Se; *ku`mõrsa kumařd`jalga, sõss oll`valgõ räbik säläh* Se

mõrsa/kašt veimevakk **-kirst** veimevakk *kutsuti`mõrsa kirst vai kašt, kašt`pañti rañtihe* Se

mõsi/piink 3–4 jalaga pesuküna, pesupink *pik^m mõsipiñgi? olli?, katõ tõlvaga`ljiidi* Se P | Vrd mõsopiink

mõsk *mõsu`mõsku`~ mõsu* mõsu mõsu (pestav) pesu [ma] *pañni mõsu perä`rijkese pääle ja kisi süvä lumõga jäl`mäele* Se

mõskma *mõska? mõsk mõšk mõsõ* pesema *tarõ? olli^m mõska?, iks liivaga? ja lipõga?* [ma] *mõsi* Se; *käsi käe mõsk, mõlõmba`tahtva^v valgõst* Se Kos; *sõõgilaud oll iks liivaga mõst* Se; *pik^a piñgi?, nyy^l tahtsõ^k ka liivaga`mõskmist* Se P; *kas sa ar olt jo`mõsknu`hindä* Se Kos; *inne`mõsti [surnu] õks ar?, sõss`pañti`rõivilõ* Se S; *tyy raha`añti`kyylja`mõskjalõ käe`valgõst* Se; [te] *mõskõ^k kuna mõsõdõ?, a`rijidi är^m mõsku ui?* Se; *havva`kaibja?, mõskja?, kirstutegijä?, nyy omma^k kyyljaşulasõ?* Se; *kilokast`laşti käe pääle vett, mõsti suu ja`mõsti kätt* Se

mõskma?`~ mõskmõ? pl *mõskmidõ`mõskmit sulp luhanih teti nyy^m mõskma^p parrass nigu lehmäle sai viiä?* Se

mõskuma *mõskuda? mõskuss`mõsku* pestud saama

mõso/piink 3–4 jalaga pesuküna, pesupink vanast paännimi tuhaga `rõiva^k `kijmä, pärast võtmi `vällä, sõss katõ tõlvaga lipsemi mõso piingi pääl Se J| Vrd mõsipink

mõsu/kauss pesukauss

mõsukõnõ dem < mõsk

mõsu/vesi pesuvesi

`mõtlõma mõtlõda? `mõtlõss mõtlõl mõtlema; arvama; oletama vanast mõtlõdi, et kos tyy `häüiga? et `lahku läts Se Kos; ma `mõtli et tiä juu õks `tsääju, a' `tiä risu vali `viina `sisse, jõi `puñssi Se; ku ruñg rapsahhu', [ma] `mõtli, et kas `seoga no `maada sai Se Kos; `mõtlõ laudah sita seeh viisõ `jalalah Se Kos

mõts mõtsa `mõtsa **1.** mets; karjamaa lehm sai raanat `mõtsa otsani sälä roodsu pääle Se; vanast `kauti `mõtsu piteh karaga? Se Kos **2.** põld kiä perämätse sita `kyyurma `mõtsa vei, tyy jäi sittrabäkuss Se Ts

mõtsa/kusi/ kuklanõ - `kuklasõ - `kuklast liik sipelgaid

mõtsakõnõ dem < mõts| mets mõtsakõnõ `räkse, ku sattõ^k `kooba pääle suurõ^h `hirre? Se Kos

mõtsaline mõtsalise mõtsalist **1.** metsane, metsarohke **2.** metsik

mõtsa/mijjs metsatööline -**puu** metsas kasvav puu -**saar** metsasalu -**vaht** metsavaht

mõts/kiis metskits -**maa** võsaga või metsaga kaetud maalapp; uudismaa -**tsiga** metssiga ma näi otsani mant mõtsstika Se; mõtsstia? tulõva pargi `viisi Se

mõtõh ~ mõtõ? mõttõ mõtõht mõte; mõttetegevus; kavatsus, plaan

mõõdõ? `mõõtmõ mõõdind mõõdunõ vanaimä oll nii rikaas, ku ütest salvõst `tõistõ mõõdõti hõpõ `ruublitükke `mõõtmõga? Se

mõõk mõõga `mõõka mõök truuskal oll mõõk puusa pääl ja kuldrõngass Se Kos

mõõt mõõdu `mõõtu **1.** mõõdunõ ja mahumõõt: külimit **2.** teatud määr

`mõõtma `mõõta? mõõt mõõt mõõda mõõtma vanaimä oll nii rikaas, ku ütest salvõst `tõistõ mõõdõti hõpõ `ruublitükke `mõõtmõga? Se; ku tsäi `luidsa taus `viina mõõda ar?, om viis krammi Se Kos; karalatsõ^m `mõõdi umma `varjo, et mito jalatäüt saa Se; ma osta ai' `laula `arssinaga?, mõõda ai' `laula `meetriga? (rhv) Se

mädä mää mätä mäda

mädänem(m)ä `mädä? mädäness mädäsi mädänema tyyjeme^p `pañni^p `parõbat `haina, `riibma? jäi? `maahha mädänemä Se

`mäemäne `mäemätse `mäemäst mäe peal asetsev

mägi mäe mäke **1.** mägi `mõtlõ^k `ka ku kavvõndast üle tyy mäe, üle oro hiit miiniga siiä? mij `aida tyy Iljä pühäse Se Kos; kats kikkakõist üle mäe `taplõsõ?, saa ai^k `kokko kunagi ilma pääl? – silmä? Se Kos; imä ütél: `laulkõ latsõ? jakapäävä äält, seo om mäe ääl Se Kos; mäe? ollit `talvõl `iädse?, `vijiga vijil [ma] vati, sõss ütest mäest lasi reki vai pedäjä `ossõ pääl `atla, siss jäi^l `juusk `tõistõ mäkke üless Se Kos **2.** (väliskohakäänetes) kõrgemal asuv talu(tare) [ma] pañni mõsu perä `rijkese pääle ja kisi süvä lumõga jäl `mäele Se

mäGINE *mägidse mägist mäGINE* | Vrd mäINE

mäHE *`mähkämä mähet mähe es tohe sa latsõ `mähkmit `panda^k kuioma ao poolõ, siss tulõ üjkkadõhhuss Se La*

`mähkämä *`mähki? ~ `mähke? mähk' `mähke mähi 1. mähkima, mässima; lappama (kangast) timä kõgõ `võidsõ ni `mähke jala? härmäga^k kiinni? Se; `kossõga oll rassõ, säidse künnärd oll `rõiva tükk, mähk `ümbre pää Se; lats' `sündü, ni mähiti `hartsa `sisse Se; lats' `saista õs `jalgu `pääle, [nad] `veie' `taha' `rist teie mano, latsõ pañni `maahha ja siss sääl võfiva langa, et mähevä tyy latsõ jatakõsõ kiinni? Se Va 2. kääritud lõime telgedele vedama*

`mähksäm(m)ä *mähästä? `mähksäss mähäss kergelt mähkima sõss mähästi inne, niisamatõ visati tyy vüjü `ümbre? Se; no mähästäss linik üts kõrd õnnõ `ümbre^p `pää Se; võid võiõti leeväle pääle, pöörändüsekesõ kokko ja mähästi `kapstalehe `sisse ja kofti Se Kos*

mäINE *`mäidse mäist mäGINE* | Vrd mäGINE

mäkätämä *mäkätä? mäkätäss mäkät' mökitama ku ma `hõika: paru, mis sa tyyt? sõss määg mullõ `vasta, mäkätäss Se Kos*

mälehtäm(m)ä *mälehtä? mälehtäss mäleht' 1. mäletama mälehtät, vanast oll^k `korgõ `sukru pää?, säält `raoti mant `kirvõga?, sa mälehtä äi? Se; [ma] mälehtä, ku jo^s `sai noorikõss, siss sai `saia viländ kütsä? Se; kas sa^m `mälehtä ei^k `ku imä kotiga sinno karah üteh kañd Se | Vrd mäletämä 2. mälestama õdagu mälehtä ma sugulaisi ja `armapi Se; `puhtillõ tahetass ka `säähtsiid inemiisi, ke^t `aigu om `kuy^ljat mälehtä? Se; massa õnnõ, kül^f `siss papp ka mälehtäss `kuy^ljit Se*

mälehtämä *mälehtä? mälehtäss mäleht' mäletsema*

mälehtüss¹ *mälehtüse mälehtüst mälestus `kiisla ja `kutja, nuy oll^m `mälehtüse söõgi?, nuy oll^p `puhtõ söõgi? Se*

mälehtüss² *mälehtüse mälehtüst mälutav toit, mälu*

mäletämä *mäletä? mäletäss mälet' mäletama ma mäletä, ku `puitsõ nõpsi^p `pañti mano (külge) ja langast nõpsi? Se | Vrd mälehtäm(m)ä*

mäng *mängo `mängo mäng puulpühä õdago [me] lätsi jä^k `kohegi' `tandsõ, tefti `tsõõri ja olli `istmise mängo? Se P*

`mängmä *`mängi? mäng' `mänge mängi 1. mänguga tegelema `mijki (meiegi) mänge vanast kivikit Se Kos 2. pilli mängima pill ka lei iks `väega `jalga piteh, ku polkat mängiti Se; hermoñ kutsuti vanast, mehe iks mänge? Se 3. kellenagi esinema 4. mitte tõsiselt kohtlema*

`mäntli *`mäntli `mäntlit palit vet `tsiakõnõ, kuiss tä tah keerahu üte risti `külge, [rist] haard tyy papi `mäntli kiinni? Se Kos*

märDI- mARDI-

märdsi/kuu märtsikuu

märk *märgu `märku ~ märk' margo `marko ~ märk' märgi `märki 1. arusaamine, tarkus, taip ega asa man pidi olõma uma mark Se; `märku mul om vjil, a olõ õi inäp `joudu ei `võimu Se; [latikaid] `kuivama piät ka? `marko pite Se; anna no iks tõsõlõ ka `märku, sa^k `ka tii is maa `mutka paalt ja `taiva `tähti paalt Se*

Kos; *leibä olõ õi märk tetä?, a mär k om leibä hoita?* Se Kos; *õpkõ, õpkõ latsõkõsõ?, ega sis märku säläga^k kanna ai?* Se Kos **2.** märguanne

märkmä *märki?* märk *märke mārgi* mõtlema, arvama; taipama *kõik* [ta] *märk ar?*, *mia maa värki ütlet* Se

märksä *märksä* *märksät* arukas, taibukas

märkämä *märgädä?* *märkäss märgäss* märkama, taipama *midäss sa äkki võtat, midägi märkä ei võtta?* [tulekahju korral] Se Kos

märrämä *märrädä?* *märrä* hullama

märä *märä märrä* *mära meil esä pidi kotoh märi ja varsu kasvat* Se Kos

mässämä *mässädä?* *mässäss mässäss* mürama [kartulivõtmise mängus] *kaibi^k kartokit tarõh, latsõ mässi?* ja *lauli^k ka:* *karto-sku kapat* (kartuleid võtma vn) Se Kos

mättine *mättidse mättist* mättaline, mätlik

mätäss *mättä mätäst* *mätas säidse tükkü* [usse] *oll mättä pääl kõrrah kõik* Se

mää vt *mädä*

määdä? vt *mädänemä*

määgmä *määgi?* *määg* *määge* *määgi* *määgima* *ku ma hõika: paru, mis sa tüt?* *sõss määg mullõ vasta, mäkätäss* Se Kos

määne ~ **määness** *määndse* ~ *määntse* *määnest* **1.** milline, missugune *luidsaga* [ma] *maidsi tüyd kohetuist, et kuiss om, määness om* Se; *määness sa karuss olt, ku hannõ olõ õi?* Se Kos; *mis no olõsi viga käsitüüd tetä?, määntsess* (millised siis) *no tulõ? omma?, a määntsess vanast olli^k tulõ?* Se Kos **2.** mingi, mingisugune *meil oll külä lähkesel ja sääl vanainemine määnegi^s sõnot* Se Kov; *poisal oll ärmäk katta? vai määne kasugatükk katta?* Se Kos; *a läke^k kaegõ?, seo iks määne kuniga maja om* Se Kos; *lina sijnne aganakõsõ? ja määntse sääntse peräpoolidsõ anti tsiolõ* Se; *kuuljalõ pañti iks kõgõ parõmb sähg, panda as määnest lõppi* Se **3.** umbes, ligi *määne neli kaalu linnu saanu?* Se; *tüy väikene ruumikõnõ, määne viis vokki* [sees] Se S

määntsekene dem < *määne* *määntsekese nä olli^k ku kirbukõsõ?* Se

määrmä *määri?* *määr* *määre* *määri* *määrima* *kual latsõl olli?* *rinnah harasõ?, vai kual olli? tuõ pääl harasõ?, siss vjidi sanna, puu võismõga?* *siss määriti* Se P; *ai pää kyurdõ, lei raa pääle, siss võiuga määriti pääd* Se; *sul vahtõ^r rõiva?, käega^p putahhutat, nii arki määride?* Se

määrämä *määrädä?* *määräss määräss* määrama

määts *määdsä* *määtsä* palliks surutud ainetükk, klomp, kamakas *peräst* [ma] *tambõ nyuk^k kañõbi jäl?* *huhmrõh ar?, pañni veetkese vett, sõss sai määts* Se J

määtsik *määtsikä* *määtsikkä* pall *naakõ* *määtsikkä* *lujimä* Se

määtamä *määtä?* *määtäss määt* *mädandama* *muni innembä är?* *määtäss ubina?, a tõdsõlõ ei anna?* Se

mõi vt *müümä*

`möldre `möldre `möldret mölder

möll mölli `mölli vedel kaerakama `mölli tehti, `pañti kama jahu vii `sisse, kõrbiti leevä pääle, oll hüä Se|
Vrd moñ

mügõf mügrä `mükrä mutt

mühk mühü `mühkü kimp, nuust; kera

müll müllü `müllü märul maailm oll müllüh [sõja ajal] Se V

mürgüne mürgütse mürgüst terasest tehtud, terasene *tsirp om jo `väega mürgüne, tä `tõmbass `pikse mano*
Se

mürre mürre mürret tilgastunud, kerhelt hapuks läinud (piim)

mürrin mürinä mürinät mürin a oll õks küläh `säantsit talla ka?, et kõgõ habõldi ku ütš mürrin ja kärrin
Se L

mürähhämä mürähhüdä? mürähhüss mürähtü tilgastama

mürähhüss mürähhüse mürähhüst mürtsatus

mürähhütmä mürähhütä? mürähhüt mürähhüt'korraks käratama

`mütmä müttä? mütt mütt mütä **1.** peksma, kolkima siss [nad] võtva rehe parrõ, siss `naksiva timmä
`mütmä, tapiva ar? siss Se**2.** kuhjama **3.** rassima, rügama **4.** müdistama

müts mütsü `mütsü müts ku sa külbäde külbüvakk kaalah, sa võttu ui `mütsügi maast ar? Se; müjss võtt
mütsü pääst, hiit' mitu `vuyri `rišti ette Se Kos

mütsäk mütsägu mütsäkut mütsäk

mütsütämä mütsütä? mütsütäss mütsüt' **1.** isukalt sööma, vitsutama **2.** kägardama

müvvi? vt `müügmä

müvvä? vt `müü

müvvähämä müvvähtä? müvvähäss müvvähti korraks ammuma

`müüdü **1.** (ruumiliselt) mööda, piki **2.** (ajaliselt) mööda, tahapole, seljataha

`müügmä `müügi? müüg' müüge müügi möögima hõhv ütšindä `väega `müüge Se Sa

`müümä müvvä? müü möi müüma tyy möi kõik uma asa? `maalõ Se; ostõti iks `luitsit, oll iks müvvä'
poodeh Se Sa

müür müürü `müürü müür `lauta [ta] kudi, pañd tyy kivi lauda müürü `sisse Se

N

naa? pl *naidõ naid* **1.** need (lähiümbruses) *üts hulguss`elli saal naidõ talla puyul* Se A **2.** sama kollektiivi liige, inimesed, rahvas

`naada? vt nakkama

ñaagutama *ñaaguta? ñaagutass ñaaguť* näägutama

naańe *naańe naist* **1.** naine, naisterahvas *naańe`omgi salumsiga ijst parhilla kerikoh* Se; *kaťs oll naiste puhadelńat, üts oll`poissa puhadelńa* Se Kos **2.** abielunaine, abikaasa; kaaslane *sõsar ľats kunigapujalõ arń* naańest Se Kos; *ma võta arń* sinno naańest Se; *säidse süld maa`lahkõss, ku naańe ľatt`palj a`pääga üle tarõ vai üle moro* Se; *naańe koolõss, sann palass* (kahju on ühesugune) Se; *a papil vanast olõ õs`õigust naist pitä?, a papil oll sõss tyy naańe salahuisi võõdõdõ* Se Kos; *langu? omma? puja naańeesä ja naańeimä* Se; *tulõ arń* mullõ naańest Se Kos; *kes naarahhut ar? mu`tütre, toolõ anna`tütre naańest* Se

naar *naaru`naaru* naer

naarahhutama *naarahhuta? naarahhut naarahhut* **1.** naeratama **2.** korraks naerma panema *kes naarahhut ar? mu`tütre, toolõ anna`tütre naańest* Se

naarahutama *naarahuta? naarahutass naarahut* naeratama

naaraskõllõma *naaraskõlla? naaraskõllõss naaraskõlli* pidevalt naerma *nyuń* naaraskõlliva? Se

`naardma *naarda? naard naard naara* naerma *`nalja tyyń* nigu naarda`*saa,`nalja teku uiń* nigu tõrõlda`*saa* Se Kos; *noorõń* `naardva? *naid vannu`säädüisi* Se

naarukõnõ dem < naar

naaruline *naarulitse naarulist* naerune

naarutama *naaruta? naarutass naarut* naerutama

naańekõnõ dem < naańe| (abielu)naine *kulõ itse-naańekõnõ, soo vüjjudamine om hullõmb ku matõma-tika* Se

naańeline *naańelitse naańelist* abielus olev (mees) | Vrd naisiline

naańe/mijõss naisemees

naba *naba napa naba keť naba karańs ar?, toolõ`pańti pata kõtu pääle* Se Kos; *kest merd kepikene? – kõtu naba* Se; *Sokolovah oll nabaarńt, pańd pata kõtu pääle* Se Kos

naba/vańs *nabaväät imä tull, võft siss tyy latsõlooma ja lõigańs tyy nabavarrõ säält külest är?* Se

nadsa`lnik *nadsa`lnika nadsa`lnikka* ülemus *olõss ma olnoń* nadsa`lnik, *ma vjil`pandnu`teid Pelikońva hainalõ`kauma* Se Kos

naglaline *naglalitse naglalist* naelaraskune *naglalitse`tüküv`* võidu Se Kos

naglanõ *naglatsõ naglast* **1.** vistrikuline **2.** naela raskune (massiühik: nael)

naglundō *nagludsō naglust* vistrikuline

ńago vt nägo

nagõl' *nagla`nakla* **1.** nael [ma särjed] *salidsi är?*, *`kuiv'ssi är?*, *nyy^kka pañni`aita nagla`otsa* Se **2.** massiühik: nael (409,5 g) *ku [sa] halõsta ai rüä`jauhha nellikümmend`nakla [anda]* Se **3.** vistik

naha/kinnass *nahkkinna* *nyy^k kutsuti tubinitsa?*, *naha`kinda?* Se

nahakõnõ dem < *nahk arst võtt nahakõsõ`maalõ ja`umblõss kelse kiñni?* Se

nahanõ *nahadsõ nahast nahast tehtud*, *nahkne mul om pant nahanõ varatnik [palitule]* Se; *harõnahadsõ`palto krae?* Se

nahk *naha`nahka väliskate*, *nahk nigu linna rabati`lamba`nahka*. *nahk`pañti`präälka`pääle*, *lina rabajaga rabati siss* Se; *`sääntse`hangu^p`pantu lakkõ*, [ma] *pañni naha`hangu`otsa* (nahaparkimisest) Se Kos; [ta on] *nii sikõ?*, *et niłg`tingu ar?*, *kijit`tingu nahast ka ruvva* Se Kos; *liha süvväss*, *`nahka müvväss*, *pini`i süü luid?* – *kañõp* Se Kos

naisiline *naisilidse naisilist* abielus olev (mees) | Vrd naaseline

naiste/rahvass *naine ku vanast naisterahvass`kyuli, sõss`pañti`linik, katõti`pääle uma`liink* Se

nakahhama *nakahta?* *nakahhass nakahti`külge hakkama*, *nakkama ilo iks ette tulõva?*, *nala?`umma^k`külge`nakahhanu?* (rhvl) Se

nakahhuss/luu *linaluu`kolgõti`tyy lina`põõtka ar?*, *siss [ma] kai, kas`omma^p`parra^p`pehme?*, *jää ei`tyyud`nakahhusluud inäp`külge* Se -**tõbi** *nakkushaigus*

nakahtama *nakahta?* *nakahtass nakaht`külge hakkama*, *külge`jääma*

nakkama ~ **nakama** *naada?* ~ *nakada?* *nakass* ~ *nakkass nakaśs* ~ *naaśs* *hakkama`naakõ`varahhappa`hummogu`ka' ja`mõtsa`ajama* Se; *linaga`utat`maad ja`hernega`väega`utat`maad, naka ai`midä`kasuma* Se Sa; *`naksi`ma`halhoo-si`tüjhhü`kauma* Se Kos; *vanass`läät, ei naka`imp`nägemä, naka`imp`kuuldma, kõi`külge`tulõva`häädä`kokko* Se; *mis`siss`saa, ku`jäl?`naatass`takah`ajama* Se Kos; *ei`haaru`rõivast`kavvõmbakõistõ, kulla`latsõkõsõ?, peräkõrra`nakasõ?`häbehhüse`vällä`tulõma* (liiga lühikestest riitest) Se L

nakõf' *nakrõ`nakõrd`naeris*

nalá- *nalja-*

nalákass *nalaka`nalakat`naljakas`timä om ni`nalákass ku om`nalákass* Se; *pulma?`õks`olli`nalaka?* Se S

nalált *naljalt*

nalátama *nalata?* *nalatass`nalat`naljatama`tsura`tulli`istõlõ, nalati`pääle`sääl* Se Sa

nali *nala* ~ *nalla`nalja`nali`nalja`tüjⁿ`nigu`naarda`saa,`nalja`teku`uⁿ`nigu`tõrõlda`saa* Se Kos; *timä`mõist`nalja`pitä?* Se; *ilo iks ette`tulõva?, nala?`umma^k`külge`nakahhanu?* (rhvl) Se; *nali iks om`parõmb`ku`tüli ja`tõra ja`tapõluss* Se

nalla/viluss *naljaviluks*, *nalja`pärast`ma`rüüsähhüdi`nall`a`viluss`höõ`sõss ku`mõtstõsiga`läts`mõtsa`nigu`tuulõga?* Se Kov

`ñaokõnõ dem < ñago `ñaokõnõ `läüike ku serkal' Se

`ñaolinõ `ñaolidsõ ~ `ñaolitsõ `ñaolist teatava välimusega, näoline eläjä löövä^s silmä `sisse, ku omma vasõ `ñaolitsõ?, nõu tegevä `väega suurt vällu Se Pop

napikõnõ dem > napp

napp napi nappi väike kaanega puunõu

ñapp ñapo ñappo näpp

naps napsi `napsi napsiklaas; napsiklaasitäis; kange alkohoolne jook napsiga `jaotõdi lavva vjirt piteh, õgalõ ütele `añti napsiga iks toda `viina kah [pulmas] Se

napu? pl nappõ nappõ käsitsi pekstud pikad õled

napu/katuss õlgkatus

ñaputa/ma ñaputa? ñaputass ñaput' näppima kõõ ñapudi ütte ni tõist Se

ñardsanõ ñardsadsõ ñardsast räbaldunud

ñardsokõnõ dem < ñarts `rõivañardsokõnõ säläh iks ihokatõ? om Se; `hamõ imä `rõivakõnõ vai määne taht ñardsukõnõ Se

ñardsunõ ñardsudsõ ñardsust räbaldunud puksiharost ñardsunõ kotikõnõ oll ka'alatsõl puusa pääl Se Kos

ñardsutama ñardsuta? ñardsutass ñardsut' räbalaiks muutma

narima narri? nari narõ narrima

narmass `narma narmast ~ **narmõss** `narmõ narmõst narmas

ñaro ñaro ñarro kitsi, koonerdaja

ñaronõ ñarodsõ ñarost kitsi, närukael

ñarotama ñarota? ñarotass ñarot' kitsilt elama, nãrutama

ñarts ñardsu `ñartsu räbal, nãrts [sa] `lahksõ' taa ñarts poolõst Se; tätä pañd kir'bitsä ñardsu `sisse, siss pañd rekke `hindälle `põlvi ala Se Kos; teti sääne ñardsust ritk, tuu kõüdeti sinnä^v vällalidsõ piñgi `külge Se; lats `sündü, ni mähiti `ñartsa `sisse Se

ñatsk ñadsa `ñatska nätske

ñauga ñauga ñaugat iriseja timä om sääne halv inemine, sääne ñauga Se

`ñaugma `ñaugu? ñaug ñaug' näuguma; irisema timä om sääne halv inemine, sääne ñauga, kes ñaug ütte `viisi Se

neelãhhüsekene neelãhhüsekesene neelãhhüsekeist lonksuke neelãhhüsekene `viina Se

neh tõepoolest, jah

neid, neide vt neo?

neio *neio neiot neiu ma õks olõ sääne neio, ku ma kohe õks kotost lää, mullõ õks ilo? ette tulõva?* Se Kos

neli ~ **neli** *nelä `nellä ~ `neljä neli ku ma koolih käve, siss nelli `klaasi `ollgi* Se; *`aastaga nelä vana lats* Se Kos; *õgal üteli neli viis eläjät ja^k `kõik^k käve^k `kokko* Se; [pulmalised] *tulliⁿ `nelä ja^lgrattaga ijh ja viistõi-sskümme hobõst ka oll mu sajah* Se Kos; [ma] *võta nelli jako kõokõllast ja ütõs jago elektrisinist, saa `väega illoõs rohiline* Se

neli/kümmend (mõlemad osised käänduvad) *nelikümmend ku [sa] halõsta ai rüä `jauha nellikümmend `nakla [anda]* Se; *vanõmb tütar lats mehele, oll nellikümmend rabajaga viijid koet* Se Kos **-tõi-ss/kümme** neliteist

nello/pooli *neljalt poolt, neljast küljest leib suul `pañti lavva pääle, lavvaräät ala, nellopooli `pañti lavvaräätil nulgakõsõ pääle* Se

nellägesese ~ **nelägesese** ~ **neläkese** *neljakesi nellägesese ollimi?, nellägesese sõsaritsõ?* Se; *`kargusõ olliva?, karati kolmõgesese, nellägesese, viiegesese, `tütrigu^k `karksi?* Se; *neläkese sõsaridsõ?, ütõte `kaivo kusõsõ? – `lehmä nüstäss* Se Kos

neläkeske *neljakesi ku saja lätt `mõrsa poolõ, siss omma^p `podruski `mõrsal man neläkeske* Se A

neländik *neländiku neländikku neljandik munõvoori jäi `lambast ütõs neländik `hindälle* Se Kos

nelä/päiv *neljäpäev kas `rijdi vai puulpühä vai neläpävä kuna tuud `leibä küdseti* Se; *suurõ neläpävä ja `rijde, kõõ `kaeti, et määness seo kevväi tulõ* Se; *suurõneläpävä ja `rijde, ku om `lõunõ tuul, sõss saa hüä kevväi ja lämmi* Se Kos; *siss [nad] käsiki^t `tuu `vaesõlatsõ neläpävä õdagult `sanna* Se Kos; *liha `võõtõ `rijdi ja neläpäiv, ku midä vaja tulõ, tõõsõ poolõ `küüsümä mingu ui?* Se Kos; *neläpävä (sündinud lehm) oll Niño* Se Kos

neläss *nelädä nelädät neljas ütõs (laps) `kuuli, oll neläss `aastak pääl* Se Kos

ñemko *ñemko ñemkot tumm tiä kuulõ, tuud `hirmu es olõ?, et otsani ñemkost jääss* Se

neo? *pl neide neid need (siin) kiroda sa?, küll ma `huhtõ neo^l `luidsa ar?* Se; *mul `väega neo^k `kæe? ja ola? `haltasõ? kõvastõ* Se Kos; *sul `vahtõ `rõiva?, `käega^p `putahhutat, nii `arki määride?, neo^l `jo `väega^t `tunnusõ?* Se

nesse? `nesse nesses niiske

nessütämä *nessütä? nessütäss nessüt niisutama*

`netõsvä `netõsvä `netõsvät *pohemold ku `kesvi [ma] surbi, siss ollis `säantseⁿ `netõsvä? ku rohekõnõ* Se

ni¹ ja, ning *hopõn helähhüt `tsuutkõsõ ni [ma] nitõvõstu `olgi päält `maahha* Se Kos

ni² vt nii

nigagu ~ **nikagu** *niikaua kui istutass pääle nigagu perse är^p `pitsüss `istuh* Se Kos; *timä (vanapagan) lakõ, lakõ, lakõ, nikagu lats `lahki* Se

nigu 1. *nagu, justkui sõss sõrmusõkõsõ? `sõrmõ latsilõ, tuu nii latsilõ nigu auasi* Se S; *kiloga all oll suur puinõ luhani nigu `tõrdo* Se **2.** *niipea kui nigu ma kätt küünüdi, nii hainalonõ tsusaõs* Se Kos **3.** *nii et luhanih teiti nyu^m `mõõskma^p `parrass nigu lehmäle sai viiä?* Se; *kala^p `pañti nigu `vislemä, nigu kaõs lää es mano* Se; *mine^m `mehele, vaja joostaⁿ `nigu kundsa^l `lõövä^t `tuld* Se

nii 1. nõnda, sedamoodi, selliselt *nii rebäsel kakõss kõtt ar?*, *tulliⁿ nyy^h hani^p pudsajidõga`vällä Se Kos*; *nii külä latsõ^t tulli?*, *sugulastõ latsõ?* ja **Se S 2.** nii, sedavõrd, sel määral, *kel kui pereh oll, nii suur oll põtd Se*; *säidse tiikkü [usse] oll mättä pääl kõrrah kõik, [ma] lahi`päähhä nii kui otsah Se*; *imäkesel iks`tahtu us latsilõ`osta?*, *esäl olõ õs nii halõnduist Se*; *sañt ni sañt, kas taa inäp kohegi^k`kõlbuss Se Kos*
3. väljendab vahetut ajalist järgnevust **4.** sidesõna: *ei ... ega taarilda olõ õs nii suvi ku talv Se*
5. konstanteerivalt: *siis kes vanast pümmesoolikut`tiidse,`kyyli ni`kyyli, halu ni halu Se*

niidi/kaput puuvillane sokk *niidi kapuda? olli^v`valgõ?*, *noid õgapäivi`saaki is`jalga aia? Se*

niids *niidse niist* niin, niinekiud *niidsest olli?* *niidsetsuvva?* Se; *imä tõi iks sälatävve`niidsi kodo Se*

niidse- niine- *niidsest olli?* *niidsetsuvva?* Se; *niidseviiso? olli^p`paiuniidsest Se*

niidsine *niidsidse niidsist* niinest valmistatud *niidsidse viiso? ka olli? Se*

niidsi/viiso? pl pajukoorest punutud viisud *niidsiviiso? olli paiukoorõst, noid`peeti jo suvõl õnnõ Se*; *niidsiviiso? olli^k`kalõ?* Se Kos; *`rossõnõ vesi oll, niidsiviisast juyšk vesi läbi Se*

niidü/maassin niidumasin

ni(i)/pallo niipalju, niivõrd *nipallo jäi alalõ ku pliidi laut,`pliiitega laut, kõik oll ar^p`palotõt Se*; *nipallo elät, kupallo om suditõt Se Kos`pia* niiepa, kohe *kaß om kõva tappa?*, *kaßsil ei`lää niipia hiñg`vällä Se`saandõ* niisamuti *koßa^l jõiva ar? ja jäi nii`saandõ tyy asi Se*; *esä kõhe nii`saandõ`kuiva kõhhä ja lõõtsut^t Se`sama* samuti; niisama *rüüd^l niisama palistõdi alt är?*, *sõss olõ õs setä`paila all Se`samatõ* niisamuti *vüüid ka [ma] koi, niisamatõ pañni varva pääle, üfs lang alt ja tõõnõ päält Se*

niit¹ *niidi`niiti* mitteväline lõng, niit *räbigu olli^k`koedu`niite päält, villadsõga olli^k`koedu^s`sisse Se*; *kapuda olli umast niidist`koedu?, olõ õs ostõdu? Se*; *pilonõglaga [ma] koi pilo?`vatgõst niidist Se Kos*; *räpik oll puulvittanõ, niidiga veet, a`vitta koet`sisse Se*

niit² *niidü`niitü* (looduslik) heinamaa *koh olli^v`vesidse niidü hainamaa?*, [ma] *pañni lakadsi?`jalga Se*; *suur niit oll vaaluh Se*; *haugi tapõti`västräga niidü pääl Se L*; *otsani mõtsa seeh oll suur niidüpaata Se*

niitmä`niitä? *niit niit niidä niitma tõug niideti iks vikahtiga? Se Kos*; *poistⁿ niidi?*, *naase^k kañni^k kokko ni riibi^p`peñri Se*; *ku niideti,`ülti: jummal`appi,`vasta vaia üldä?: avitagu^l jummal^l Se Kos*

ni(i)/võrra niivõrd, sel määral

nika niikaua, seni *nika sõss kosilanõ`istõ lavva takah ja uyt^t Se P*

nikagu vt nigagu

nikani? niikaua, seni *nikani elät vjil ku jummallask Se*

ni/kavva niikaua, seni *nikavva kooni^k`kef koh oldass, nikavva om haud ka? kaibõt Se*

niksahhama *niksahta? niksahhass niksahti nõksatama ku [sa] astudõ? ja ku sõss jatg niksahhass, sõss vai nõrgahha`maahha Se Kos*

nikul^l nigula nigulat 1. nigulapäev: 6. detsember *nikul^l om`ütsätõi`ss`kümnel`tetse-mbril* (vana kalendri järgi) Se **2.** pühak Nikolaus (Nikolai) *Nigula`puuõli ette oll jäänü^l lamvikõnõ paatama Se*

niitbõ`niitbõ`niitbõt (limaselt) libe *tuha vesi om`niitbõ Se*

niibõstuma *niibõstuda?* *niibõstuss niibõstu libastuma* | Vrd *niivõstuma*

nilgma *nilgu?* *nilg nilg nilu nülgima vanast nituta as tsiku* Se Sa

nilgnõma *nilõda?* *nilgnõss nilõss nülituks muutuma`oliti nätäl`aigu sääil`rossõ vjj seeh, jala? hämme?, vot mille`varba`vaihe olli`nii nitõnu? nigu veridse olli?* Se Kos

niivõstuma *niivõstuda?* *niivõstuss niivõstu libastuma hopõn helähhüt`tsuutkõsõ ni [ma] nitvõstu`olgi päält`maahha* Se Kos | Vrd *niibõstuma*

nimeline *nimelise nimelist* *nimeline*

nimese? pl *nimeste nimesit nimmed nimese? omma^h`haigõ?, nimeste pärast [ma] saa ai^k kumaruisi`laska?* Se

nimi *nime nimme nimi; nimetus minge jumala nimega?!* (hüvastijätu soov) Se; *timä tyyd nimme tyy poisi kuuldõh nimmaßs* Se; *määne pini, sääne nimi* Se; *a ku tarõh [me] ai`tsuuri, nii sai krapst kätte, ku`tundsõ nime ka* Se Kos

nimitämä *nimitä?* *nimitäss nimit`nimetama*

nimmama *nimmada?* *nimmass nimmaßs mainima timä tyyd nimme tyy poisi kuuldõh nimmaßs* Se; *Vaßso tull kodo ni nimmaßs esäle, et pappp nii üteli* Se Kos

nimme *nimelt, meelega mis`ti röögide`üüse, a mi jäl`nimme lauli?* Se

niimä?~ nä? pl *näide näid nemad näil oll säidse`liitret`liikvat üteh`kihlätse`aigu* Se Pod; *mäantsekese nä olli^kku kirbukõsõ?* Se

niin *niini`niini lill*

niinikene dem < *niin*

nipp *nipi nippi trääs uba`häitsess, näläle või jo nippi näüädä?* Se

nirk *nirgi`nirki isutu, nərb*

nisa *nisa nissa nisa lats`tahtsõ`väega nissa, mugu anna ja anna* Se; *kõik ilm süü, väidsega ei lõigada?, lavvalõ õi`panda??`imä nisa* Se Kos; *päräst lats nakaßs`ikma, imä paänd`väelüsi nisa`suuhhõ* Se

nisakõnõ dem < *nisa*

nisaline *nisalise nisalist rinda imev, rinna- ku naasõl oll nisalinea lats, tyy lämmitst latsõlõ sanna man vett* Se V

nisu *nisu nissu nisu*

nisu- *nisust saadud, nisujahust tehtud, nisu- ku sooda oll, sõss tetti`hapnõst piimäst nisu jahuga?`kuurnikka* Se Kos

nitsõh ~ nitsõ? *nitsõ nitsõht niis (kangaspuudel) lavadsõkõnõ kangass`koeti katõ`nitsõga?* Se; *otsani vanast kutsuti`õplanõ kiri, siss tyy`koeti linast,`pahti nelä`nitsõga? kirp`silmä* Se

niä? vt *niimä?*

no noh *no noorõst käve* [ma] *iks jalaga*^p *Petserehe* Se| Vrd noh

no? nüüd *a mis no?* *viga*, [tüdrukud] *läävä*^p *Petserihe*, *ostva*^s *siidi sukakõsõ?*, *käävä*^h *Jii-haa*, *olõ õi*ⁱ *jalolõ kulm* Se Kos; *no omma*^v *vanadõkodo?*, *vanast olli*^p *puhadelnä?* Se Kos; *vanast oll hädäliisi inäbä ku no?* Se Kos

noh noh (nii) *noh*, *präätüse ijst* *mašti*, *sõss tuu ijst sai*ⁱ *jäl*ⁿ *nä*^s *süvvä?* Se; *raja*^s *süüdevä?*, *noh täi*^s *seivä?* Se; *võtkõ noh*, *roobahhutkõ* *peiu* Se| Vrd no

nohe? vt *nuhkma*

nohel, nohelda? vt *nuhklõm(m)a*

noid, noidõ vt *nyu?*

nokk *noka nokka* ~ **nokk** *noki nokki nokk kikass* *lindass tuva pääle ja nokaga pess* Se Kos

nokki? nüüdki *kada nokki vijl omma*^p *perse pääl sinidse joonõ?* [peksust] Se Kos; *meil [ikoon] nokki*ⁱ *tarõh nulgah üleväh* Se Kos

noo? vt *nyu?*

noorik *noorigõ noorikõt* äsja abiellunud naine, *noorik kiä läts* *kaejatsilõ*, *toolõ pidi noorik* *andma viijü* Se; [ma] *mälehtä*, *ku jo*^s *sai noorikõss*, *siss sai* *saia viländ kütsä?* Se; *inne ku jo vakk läts takah*, *siss inne lätsi?* *noorõ?*, *inne vakka sai*ⁱ *tuu noorigõ asõma ar?* Se Kos; *vanast oll suurõmb tjuü kõik noorigõ pääl* Se Kos; *ma tji iks tsõõrikidõ nõnnuga tsuvva?*, *nyu?* *sünnüse noorikilõ ka* *jalga* Se Kos

noorskama noorsada? *noorskass noorsaás* *norskama*| Vrd *norskam(m)a*

noorõbakõnõ komp dem < *nyu?*

noorõnõ *noorõtsõ noorõst noor ni*^p *pallo oll* [mul] *hüvvä*, *ku uma mihega noorõtsõh iäh* *elli* Se

noorõst *noorena no noorõst käve* [ma] *iks jalaga*^p *Petserehe* Se Kos; *illoss olli ma noorõst* Se; *esä* *kyuli noorõst ar?* Se; *ku* *siuhkõ sa noorõst olli?*, *a no olt* *hanku jäänü?* Se

nõps *nõpsi* *nõpsi nõöp*, *nõps ma mäletä*, *ku* *puitsõ?* *nõpsi*^p *pañti mano* (külge) *ja langast nõpsi?* Se

norotama *norota?* *norotass norot* *norutama tütär jäi lavva nuka pääle norotama ni es tulõki inäp üless* Se

norskam(m)a noorsada? *norskass noorsaás* *norskama*| Vrd *noorskama*

no/sama nüüdsama; kohe

novembri/kuu november

nõhkatama *nõhkata?* *nõhkatass nõhka?* kord või paar nõhkima

nuhklõm(m)a nohelda? *nuhklõss nohel* peksma, kolkima

nuhkma *nuhki?* *nuhk nuhk nuhi* nuhkima

nui *nui* `nui kepp; malk; tokk *ku'alõ õks keppi* [ma] *kopuda*, vihalõ `nui *nukuda*, *tulgu ui?* üteh (rhvl) Se; [sa] `naksit *nuiaga* `tuud last *hõrätämmä* Se; käsikivi *oll*, sõss *oll ütš vits sinnä^k* `kivile *pääle pant sõss oll nui* `pistü sääl *siseh* Se La

`**nuiama** *nuiada?* `nuiass *nuiass* nuruma, *nuiama*

nukk *nuka nukka* nurk *tütär jäi lavva nuka pääle norotama* Se; *terä* `tougati *nukka*, *ni^k* `kavva *kooni^p* `pesti *riih är?*, *siss visati* Se Kos

nukutama *nukuta?* *nukutass nukut* raputama, viibutama *ku'alõ õks keppi* [ma] *kopuda?*, vihalõ `nui *nukuda*, *tulgu ui?* üteh (rhvl) Se

nulgakõnõ dem < *nulk leib suul* `pahti *lavva pääle*, *lavvarätt ata*, *nellopooli* `pahti *lavvarättil nulgakõsõ* *pääle* Se

nulgaline *nulgalise nulgalist* nurkne *kolmõnulgaine* ait `kriiti *täüs?* – `tatrigu *terä* Se

nulga/naane *nurganaine paaba mõšk* *iks latsõ ja nulganaist* Se; *vanaimä oll tark*, *avit* `nurga `naisi Se Kos

nulk *nulga* `nulka **1.** nurk *Va'sso sattõ* `vasta *ahõ* `nulka Se Kos; *noil oll käsikivi nulgah* Se **2.** *maakoht*, *kant*

nummõr `numbrõ *nummõrd* number *a mul om* `kukru *kruvvõga?*, *nut* *nummõrdega?* (rhvl) Se Kos

nupp *nupi nuppi* nupp *hõbõhhõnõ kepp*, *kullanõ nupp?* – *rüä kõrs* Se

nurama *nurra?* *nura nuri* nuruma *ütš nurra*: *mullõ osta*, *tõdnõ* : *mullõ osta* Se

nurisam(m)a *nurista?* *nurisass nurisi* *nurisema* *tütär* *iks nurisass et kau* *iks ilosappa* Se

nurm *nurmõ* `nurmõ **1.** *põld lina kubu oll* *nurmõ pääl*, *kuu* `tõi *nurmõst kodo* Se; *latsõ olli^p* `pabosnika?, *nuu* *vei* `sita `kyyrmit `nurmõ Se; *olõ õi^m* `meil *tüj* *asonõ* ja *olõ õiⁿ* `nurm *risonõ* Se Kos **2.** *rohumaa latsõ* `aiva *hobõsit* `nurmõ Se Ja; *mõtsa seeh oll* *nurmõ paata*, *sinnä^k* `käüti *kokko* ja *kulatõdi* Se; *meil olliⁿ* `nurmõ *pääl* ka *kõigipooli lätte?* Se

nurmik *nurmigu* *nurmikut* väiksem *lännik* (2–4 toopi)

nurm/kana põldpüü

nufikõnõ dem < *nut* | kondiotsake

nutsahhutama *nutsahhuta?* *nutsahhut* *nutsahhut* `korraks *imema*, *lutsima*

nutsutama *nutsuta?* *nutsutass nutsut* *imema*, *lutsutama* *harokõnõ*, *ta süjü üi?*, *ta nutsutass vere ar?* ja [kana] `valmist Se Kov; *ma lasi püdälä* `suhhõ `panda?, *nii nutsut* `verd *täüs nigu ütš pulk* Se Kos

nut *nuti nutti* **1.** *õienupp*, -tutt **2.** *pea a mul om* `kukru *kruvvõga?*, *nut* *nummõrdega?* (rhvl) Se Kos

nuu? ~ **noo?** pl *noidõ noid* ~ *nuid nood* (endast *kaugemal*) `kiäki *es võta timä käest noid sõnnu ar?* Se; `väikese^v `vigla?, *katõ* *harokõsõga?*, *noidõga* `laotõdi *sitta* Se; *leevä veereⁿ* `noo `koldõ? *olli^v* `väega *magusa?* Se; *timäl ka^p* `pallõ *olõ õs noid liivapuu* `marju, *a noid sa^m* *mi lubasi võtta?* Se; *imä nüihe* `õsjuga [lüksiku] *päält är?* ja *seest kõik*, *noidõga võtt* `väega `puhtahe Se S

`**nuumama** *nuumada?* `nuumass *nuuma's* *rammu* *sõötma*, *nuumama*

`nuumma `nuumi? nuum` `nuumõ noomima

nuum/vasik nuumvasikas

nuur noorõ nuurt **1.** (ea poolest) noor; noorealine meil ei vöi vannamijst `laskõ? `nuuri eläjit `kaema Se; noorõh [ma] häbendelli mehe,essä ja immä Se Kos; tull ütõ nuur naisterahvass, ni ütõl et: kas mji vöi `naada` sukka? elämä? Se Kos; a sul noorõmb poig, taa om nigu ahv, pedäjä `nõkla pite ka lätt ülest Se; `vanna varikohe kõik läävä?, a `nuurdõ varikohe tagasi lää äi`kiäki? Se Kos **2.** noor inimene tull nooril tülü Se; noorõ? ajava` kudrakõsõp` pähä, `värmvä` küüidsekese?, `värmvä huulõkõsõ? Se Kos; [ma] vöia ar` puu vöismõga usõ hingeki?, õt las noorõp` puhkasõ? Se Kos; `hindälgi no vaia häbendellä? `nuuri Se Kos; sikkust oll pall o, noorilõ oll `pilkust kah Se Kos; noorõ? nuu jo tiiäki`i `paastu? Se Kos **3.** uus, värske, vasttekinud; sag kuu kasvavast faasist keväjä püä? noorõ `kuuga? [lambaid] Se Kos

nuur/paar noorpaar nigu läts minemä tuu nuurpaar, sõss esä läts lõigaõs leevä pätsi pää pääl [pooleks] Se S

nuut nooda `nuuta noot muil siin es olõki `nuuta es Se; merese omma üte` nooda? Se V

nõal najal

`nõalõ najale lääs`su varanduss ka tuutõ `taiva `nõalõ, sõss jääsi`sa ka ni `vaesõst ku ma? olõ Se J

nõdõrm nõdõrma ~ nõdõrmõ nõdõrmat ~ nõdõrmõt **1.** hällivibu raudluum om ülest pant, vanast last hällütedi, raudluum käve nõdõrmaga ülest `alla Se **2.** abivahend terade uhmrõs surumisel terri surbuti, sõss teiti nõdõrmõga` tuu `pekli, `pekliga` surbuti Se

nõgi nõõ nõkõ nõgi

nõgi/kikass musträhn; must määrdunud (nägu)

nõgladsikõnõ dem < nõglats

nõglakõnõ dem < nõgõl

nõglats nõglatsi nõglatsit nõelatäis `kүүлjalõ `pahti nõgõl` rinda ja nõglats ka `perrä Se; must nõglats, olõ õs villanõ, oll `paklanõ lang Se; oll nõgõl` lehmä hanna seeh ja nõglatski oll peräh Se

nõgõl nõgla `nõkla **1.** (metall)nõel päternit pidi kudama nigu sukka nõgludõ nõglaga? Se; `kүүлjalõ `pahti nõgõl` rinda ja nõglats ka `perrä Se; kõvõrakõnõ sedä`muudu ravvanõ nõgõl` oll Se; [tõõjalatsite tegemisel] `võeti kabõl`vai `paklist teiti platenits, `aeti nõgla `perrä Se Kos; paik paiga pääl, lat` lat` pääl, a `nõkla olõ õi`seeh olnu?? – kapstass Se; tsuvva nõnalõ tetäss kolm `salka `sisse ja `ümbre` `tsõõri tõmmatass nõglaga tsuvva nõna kokko Se Kov; ku [ma] päternit koi, siss tei lina keerusõ?, sääne keeruss pidi olõma, et nõgla silmäle läts `perrä Se; `tsärkme? nõglaga tsusitass nigu om kost kablaga võtta? Se Kov **2.** okas; oga; a sul noorõmb poig, taa om nigu ahv, pedäjä `nõkla pite ka lätt ülest Se Kos; sõsar` visaõs pedäjä `nõklu `maahha, sai suur` mõts Se **3.** nõeljas moodustis huõs ai katõ `nõkla (kaheharulise keele) suust `vällä, mjiõs ütõl, et ka`soo om katõ nõglaga huõs vjil Se

nõgõlma `nõklu? nõgõl` nõglu nõgli nõelumä päternit pidi kudama nigu sukka nõgludõ nõglaga? Se

nõgõnõ ~ nõgõõs nõgõsõ nõgõst nõges

nõia/kõld -kõlla - `kõlda reburaig

nõid nõia `nõida **1.** nõid; nõidus *sajah oll truuska, kiä `mõistsõ lukõ?* nõia `vasta Se Kos; *jaanipäävä `üüje kävevä nõia`* `lautõ pidi Se Pop **2.** ravitseja, rahvaarst

`**nõidma** `nõidu? nõid nõid' nõiu nõiduma *ku tä midägi `sumpi `mõistnu?, timä `sumpnu ar? ja `nõidnu ar?, a es, es saa Se*

`**nõiduss** `nõidusõ `nõidust nõidumine, nõidus *min' `tiia` kes tälle T' siberih opasõ tüü `nõidusõ ar? Se; a no madu? oll'` vanast inemisil `lastu `säantsess noh `nõidusõ [loomaks] Se Pod*

nõna nõna nõnna **1.** (inimese, looma) *nina imä murõht', et kas seo nõna no `jäässki rippa Se Kos; `tsia nõnna `ahti latsilõ, et sõss nakasõ? `hõste kirotamma Se; imä pañd puuvilla` kusõga nõna pääle ja kjiit tüüd ruuht Se Kos; ku [sa] läät `mõrsa `mõisahe, kääkü üi' nõnna `käässehe (rhv) Se; `kääkese` `päässi vahtalõ ni oll Vaõso `vasta ahõ `nulka, nõnaluu `lahki? Se Kos; rebäne jõvva õs inäp `piiri pitä?, liha nõna all ja `soogu ui? Se **2.** millegi esiletungiv ots viiso *kuta kopõl oll, nõna kõik tsõõrik Se Kos; mul vana viiso nõgõl' om, `tüuga` kapuda `kundsõ ja nõnnu paranda Se Kos; tsuvva nõnalõ tetäss kolm `tsalka `sisse ja `ümbre` `tsõõri tõmmatass nõglaga tsuvva nõna kokko, tsuvva nõna `tõmbass `kõrtsü Se Kov; [pastla] kundsal oll kõõkol' `tsalgakõist, a nõnalõ lõigati viis `tsalka Se **3.** muud sääal (pommitamise ajal) *tohi is nõnnagi `vällä tsusada? Se Kos***

nõna/rätt taskurätik *kodo [ta] tull kängäldä? vai palastõ `jatõguga?, ma'ra? nõnarätiga `saapa seereh Se*

nõnoldõ ninuli

nõrgahhama nõrgahta? nõrgahhass nõrgahti nõrkema; *minestama piõgi? omma'` meil `kerkoh vanno jaost ja kiä är? nõrgahhass Se; ku [sa] astudõ? ja ku sõss jatõ niksahhass, sõss vai nõrgahha `maahha Se Kos*

nõrgahtumma nõrgahtuda? nõrgahtuss nõrgahtu jõuetuks muutuma, nõrkuma *munõvoori [ma] nõrgahtu `maahha ar?, nii tull uni Se Kos; ku mullõ sõna tull sinnä?, ma nõrgahtu `maalõ Se*

nõrgakõnõ dem < nõrk `kuurniga kohetuss olõ õs ni sakõ ku leevä tahass, *tüü oll iks nõrgakõnõ Se; `pañti kohetuss pañni pääle, tüü olõ õs sakõ, tüü oll nõrgõmb, nõrgakõnõ, tüü juušk `pañni pite lakka Se*

nõrgutama nõrguta? nõrgutass nõrgut' vedela(ma)ks tegema

nõristama nõrista? nõristass nõrist nõrutama `sõira tji? nii: *panõ? kohopiim patta, piim pääle, aja? `kijmä ja siss nõrista ar? Se Ts*

nõrk nõrga `nõrka mitte tugev, nõrk, jõuetu; *vedel lätt süä nõrgast (pahaks), siss [sa] heidä'` pikkä `maalõ Se; `mu'rtass eläjä är?, elläi saa nõrk Se; [ma] `naksi eõs kudama, es tulõ'` veere'` nõrga? (lodevad) es `miäki?, kõik oll üteline Se; `pañti kohetuss pañni pääle, tüü olõ õs sakõ, tüü oll nõrgõmb Se*

`**nõrkuma** `nõrkuda? `nõrkuss `nõrku jõuetuks, nõrgaks muutuma *päiv `otsa söömäldä?, õdagu sõss [ma] `nõrku jalost Se*

`**nõrkuõs** `nõrkusõ `nõrkust nõrkus *ma inäp no võta õi? `viina, `nõrkuõs tulõ pääle Se*

nõstang nõstangu nõstangut *kandam nimä'` toolõ imäle pañni? iks nõstangu hüä Se*

`**nõstma** `nõsta? nõst nõst nõsta tõstma *Vaõso või ei'` midägi `nõsta'` rasõvat Se; üte `kägea nõst `atra Se; ku õdago ago tull, siss nõstõti laõs kääsi pääle ja `viidi `akna mano, üteldi: ago no pää, siss [lapse kätelhoidja] kääñd latsõ `perse `aolõ poolõ (õõkaetuse ravitsemisest) Se*

nõsõma nõsta? nõsõss `nõssi **1.** kerkima ku sooda oll, sõss tehti `hapnõst piimäst nisu jahuga `kuurnikka, nyy" `nõssi^k `korgõhe Se Kos; ku `kuurniga^t tehti rõõsa piimäga?, siss `pahti seppä mano, `lasti nõsta? `veitkese ni `pahti munnõ Se; ku aho ijst `vatska tehti, siss `nõssi timä kolm `kõrda üless Se **2.** silmapiirile tõusma pääväkene olõ õs vijil nõsnu? ku^k kari oll jo^p `paṭa maad kotost `kaugõlõ aet Se Kos

`nõtsku kõverasse, nõtku

nõvv nõvvu `nõvvu nõuanne; nõusolek tyyul ei olõ^r `raha juvva?, tyy and tyyud `nõvvu Se

`nõudma `nõuda? nõud nõud^r nõudma, kategooriliselt küsima

nõõ vt nõgi

nä? vt nimä?

nädselmä/hain vesihein seo om nädselmähain, taad tsia? `väega^s `söövä^h `hõste Se

nädälide ~ **nädälde** igal nädalal, nädaliti

nädäline nädälidse nädälist nädalane

näe ~ **näet** vaat(a) no näet tetäse^k `kõik^k magahhuss-söõgi? Se J; näet `riihhi `pesti käsitsilt Se

nägemine nägemise nägemist **1.** silmanägemine, nägemisvõime **2.** kohtumine

nägemä nätä? näge näkk ~ `näie näe **1.** silmadega tajuma, nägema; silmama ei^k `kuulõ? ei näe? ni `hõste^k `ku näi Se Kos **2.** kogema mia elämäldä?, tyy nägemäldä? Se; hüvvi `päivi [ma] olõ nännü?, kõkkõ olõ nännü? Se; ku no seo põlvõ rahvass taad sõta `näesi ei? Se Kos **3.** tunnetama, aimama

nägo näo näko ~ **nago** hao näko **1.** nägu ku [rase] näkk koh, `hiitü sutt vai midä, ku kohe `johtu `käega nii `panda?, nii `saigi plekk hao pääle Se Sa; nii pallo oll `mooškõ, [ma] mahadi ja kaidsi hao ijst Se Kos **2.** välimus, väljanägemine

näid, näide vt nimä?

näidsik näidsigo näidsikot ~ **näitsk** `näitsko `näitskot teenijatüdruk a papil oll sõss tyy naanõ salahuisi võõdõt ja papp ütäl, et seo om meil näidsik Se Kos; seo olõ õiⁿ `naahe, seo om näidsik ja näidsigo latsõ? Se Kos; papp ütäl `näidsikollõ, et vaja neo^l `latsõ? `ilma `saata? Se Kos; sai sõss tyyul näidsikol kats last, ütäs tütär, tõõnõ poig Se Kos

`näie vt nägemä

näio näio näiot neu jummal^r hoid^a `toda näiot, kiä joodikõlõ lätt mehele Se; näiol um kõrik kõrraline, suvivittost `selgist, voonavittost ilosist (rhvl) Se Kos

näitsk vt näidsik

näkkümä `näüdü? näüss näkkü paistma, näima

nälg nälä `nälgä nälg uba `häitsess, näläle või jo nippi näüdüdü? Se; ku eßs ei mõista?, siss nälg `näütäss, ohk oppass Se

`nälgüm(m)ä nälgüdü? `nälgüss `nälgü nälgima

nälä/aig näljaaeg

näläne nälädse ~ nälätse näläst näljane

närvehhümmä närvehhüdä? närvehhüss närvehtü **1.** närbuma **2.** väsima, jõuetuks muutuma ku [sa] ärⁿ ~ närvehhüde?, siss saa ai^k kohegi minnä?, siss taht pikkä `hiitä? Se

närähhämmä närähtä? närähhäss närähti õrisema, urisema

nätäl nädäli nädälit nädal keedeti suur paatäüis suppi, nelli viis`pañgi läts sinnä^s ~ `sisse, siss toda nätäl`päivi (terve nädala) `süüdi Se; [ma] lasi ussõ? `akna^k kõik vallalõ, nätäl`aigu kõva^k külmä?, siss `külmi`toro? ar? Se Kos

`**näüdä?**, **näüss** vt näkkümä

`**näütämä** näüädä? `näütäss näüädäss **1.** näitama; osutama kiä kui aänd, ket kui arm näüädäss (lubas) Se Kos; ku ess ei mõista?, siss nälg `näütäss, ohk oppass Se; uba `häitsess, näläle või jo niippi näüädä? Se **2.** õpetust andma

nööräkene dem < nüür ku ma olli `tüürik, sõss olli^k kõõ poolõ^s ~ `saapa jalah nööräkisiga? kerikohe minnä? Se

nügäne nügädse nügäst nüüdisaegne ma olõ nügäne inemine Se

`**nühkmä** `nühki? nühk `nühke nühi nühkima imä nühe `oşjuga päält ar? nüßsigu ja seest kõik, noidõga võit `väega puhtahe Se S; liharaasaga nühti pañn üle Se Kos

`**nühksäm(m)ä** nühästä? `nühksäss nühäss kergelt nühkima; kord või paar tõmbama

nühr nührü `nührü nüri

`**nührümä** `nührüdä? `nührüss `nührü nürinema savikausih `nührüse väidse är? Se V

`**nüsmä** `nüssä? nüß nüß nüssä lüpsma ku `pikne kau, siss `lehmä `nüsmä mingu ui? Se Kos; lehmä? jäi^k ka `iltsõst `nüssä? Se; inne `päivä käve pääkaruss jo^k küllä pite, `puhkõ tüyd trupa, ai `lehmi `nüsmä `naisi Se Kos

nüßsigukõnõ dem < nüßsik sääne puinõ nüßsigukõnõ Se Sa

nüßsik nüßsigu nüßsikut lüpsik nüßsigul oll piibukõnõ kah, kost kurnada? Se Sa; imä ai iks luvva `raaksit sinnä nüßsigu `piipu kah, puhašt kõik är? Se Sa

nüüd nüüd, praegu vanast oll sarahvañnil kaarusõ ala^p ~ `pantu, nüüd omma^s siidikesep^p ~ `pantu Se; nüüd omma^k kõõgõsagamatsõ^s söögi? Se Sa; ammuss [ma] olli läts, nüüd vanainemine Se

nüür nöörä `nüürä ~ **nüür** nööri `nüüri nöör nööräga^k käkišt `hindä `puuhhõ Se V; havvõ `aeti pää lõpußsist nöörä `perrä Se V; ma lätsi `karja, võti nööräga torbaga^p paari `tsuygõ üteh Se Kos; naistö `saapa olli^r resenkidõga?, nyu resenka `vinnü?, olõ õs `nüüre Se Kos

O

odavappa odavamini

odo·t oot! oot-oot!| Vrd ot

oh pahameelt, kirumist või vaimustust, üllatust väljendav hüüatus *oh hädäkene*, [ma] *ar^hharisi suidsutamise*? Se Kos

óha? vt uha?

ohemb vt `ohkõnõ

ohembahe õhemini

oherd *oherdi oherdit oherdi lammašs tekk sinnä? uma tarõ `sisse oherdi mułgu ja lätš sinnä oherdi `mutku* Se

ohi/lõig ohelik, köidik *hobõsõ olli^k `kõrvusi, `pañti ohilõia^k kiñni?* Se

ohk *oha `ohka häda, hingevaev ku ešš ei mõista?, siss nälg `näütäss, ohk oppass* Se; *ku vähä midä tiät, siss kõnõlat uma oha ar?* Se

`ohkama *ohada? `ohkass ohašs* ohkama

`ohkma *ohki? ohk `ohke ohi* ohkima| Vrd `oihkma

`ohkokõnõ *ohkokõsõ `ohkokõist õhukene lavva pääle võtõti tyy [vatsa] kohetuss, latsutõdi ar? tillokõsõss, `ohkokõsõss* Se; *villagu^k koeti, `pañti ütši sukka, siss nii nä? olli? `ohkukõsõ?* Se Kos| Vrd `ohkõnõ

`ohku, `ohkut vt ohu?

`ohkõbast madalamalt

`ohkõnõ *ohkõsõ `ohkõist 1. õhuke kussõm jalaga hõõruti tuha pääl, sai `ohkõnõ* Se; *susi kõõ ilešt kijlt ohembast nigu täl saass magõhhõp helü* Se; *poravik õks um padi, ütš sořt om ohembat* Se| Vrd `ohkokõnõ
2. madal (vesi)| Vrd õhukõnõ

oh *ohu `ohu õnnetus, viletsus ku kago tulõ [kevadel] `urba, saa `ohu pallo* Se Kos

`ohťjass *ohťja `ohťjat* ohakas

`ohťja/ťsirgukõnõ ohakalinnuke

ohu? ~ **ohut** *ohku `ohkut* õhuke

`ohvre/kivi ohvrikivi

oi ~ **oi?** imestus-, kirumishüüatus *oi jumalakõnõ, oi `hüäkene, ku no [ma] `mõistnu `kirjä, `taivakõnõ, olõss lugõnuⁿ ni kirotanu?* Se

oiatama *oiata? oiatass oiat`korraks oigama*

`oiduma `oiduda? `oiduss `oidu ujuma, vee all olema *tõdsõ poolõ päält oll* `oidunu *põdõr' üle seo poolõ pääle* Se| Vrd ojoma

`oiguma `oiguda? `oiguss `oigu leigenema

`oigõ `oigõ `oigõtt leige `mäantse `oigõ `võjga vai külmäga, mingass kiä `kuuma `leibä hämmäs Se Kos

`oigõlt jahtunult, jahedalt

`oihkma `oihki? *oihk' `oihke* ohkima | Vrd `ohkma

`oinakõnõ dem < oinass *mij' `näeki is, ku susi tull* `pindre alotsit pite `lümpsälä `lümpsälä ni haard *tuy* `oinakõsõ *türri pite `sälgä* Se S

oinass `oina oinast oinas, jää *lõigatut oinast kutsutass* paru Se

`oio vt ojoma

ojahhama *ojahta? ojahhass ojahti* korraks oigama, oiatama

ojoma *oio? ojoss* `oio ujuma | Vrd `oiduma

ojotama *ojota? ojotass ojoj' ujutama*

ola/luu õlavarreluu *täl oll ola luu ar' põrahhudõt* Se

olg *ola* `olga kehaosa: õlg *kõõ mul rinnuh pusk ni* `olga *lei jo' pusu* Se; *Riia langasõ' tullil' `lahku' kõik' är?*, *muidu ola' `lõjübü üi?* Se; *võj' pahti `pihta pruudi puul, nii üle ola* `pahti, `ulti *pihavõjü* Se

olg *otõ* `olgõ õlg vanast `anti *nuy' sokidu otõ?* *lehmile* Se; *tõrdohe teti taarilõ olist sitd, kel olõ õs* `olgi, *tuy tõi jal' kadajaossa?* Se; *aeti olõ' kotil' `sisse* Se; *rihhuga [ma] kohrudi* `olgi *pääle, sis jäl* `naati *sõkkama* Se; *ku olõ õs hainadsõ olõ?* `väega, *oll hüä rügä, sõss teti üksilde' `kuukõsõ?* Se Kos; *vanast, ku käsiga' `pesti, sõss hukka as* `olgõ, *maassinaga `sokva olõ?* *ar?* Se Kos; *mij' ei saa? ilm jumalalda?* *üle olõ kõrrõ minnä?, ku jummal' ei tiiä?* Se; *hopõn helähhiit' tsuutkõsõ ni [ma] nitvõstu* `olgi *päält maahha* Se Kos; *õgast `üisest pahti lehmile nuy' pikä otõ ette* Se Kos

olinõ *olidsõ olist* õlgedest tehtud, õlgne *innemb uma olinõ, ku võdrass* `võismõnõ (parem oma kehv kui võdra hea) Se

oliss/muy -muy -muyd kõrrepõld| Vrd olõmaa

olu? *ollõ olut ~ olt õlu [ta] võtt ollõ ni läts är?*, *vei olt paabalõ* Se; *sajalõ `anti `viina, olt, teti auvärä?* Se Kos

olõ- õlg- *vanast olli? otõ katusõ?* Se

olõk *olõgi olõkit* olemine, olek

olõma *olla? om oll olõ 1.* (olemas) olema; *asuma; elama ot sa suuanik, jätätki' `tütre vai puja põllu pääle, esi olõt oodussil ja mõtlõ' kangäldä' kaibat kardokit* Se; *kuiss `vaesõstlatsõst vallalõ saasi?, ku õnnõ uma läts olõsi?, a setä olõsi ei?* Se Kos; *tuy üt' et ma jovva eß ka olt (õlut) `osta?, ma `ütli: `olku ui nii torrõ õi?* Se Pod; *eläjä lõövä' silmä `sisse, nuy, mis ommava' `vatgõ?, sõss nuy' tji ei nii suurt valli, nuy omma' `vagadsõ?* Se Pop; *ku' tõdsõ' Jeevä? ahoh ommava?, siss lõigata ai' `leibä väidsega?* Se; *nail olõ*

õi' ˘latsi olõmahki? Se 2. abiverb liitaegade koosseisus mustal rüvivil muud es olõki is ku kaaruss oll koet nii ˘ümbre^k ˘kääste Se

olõ/maa kõrrepõld

omma?, **ommava?** vt olõma

oo hüüatus: oh *vanamijõss ütél: oo, hudo mijil, hudo kijil, säänest karust ma' ˘tihka at^k kodogi viiä? Se Kos; oo, meil ˘Petra ˘pelgä ät^k ˘külmä Se; oo, tyy [piimaliud] õnnõ ˘vijdi ˘küllä kostist Se S*

oodussih ootel

oodussil rase *ot sa suuanik, esi olõt oodussil, ja ˘mõtlõ^k ˘kängäldä^k kaibat kardokit Se*

oodõnvalt *oodõnvaldi oodõnvalti* kartulisort: oodenvalt

oping *opingu opingut õpetus* | Vrd oppuss

˘õplanõ *˘õplasõ ˘õplast* risttoimne *otsani vanast kutsuti ˘õplanõ kiri, siss tyy ˘koeti linast, ˘paanti nelä ˘nitsõga? kirp ˘silmä Se*

˘õplõma *õpõlda? ˘õplõss õpõl* osatama *latsõ? ˘õpli õnnõ kyyll^f meistrele ˘vasta Se*

˘õpma *õppi? õpp õpõ õpi õppima tüütär ˘väega ˘tahtõ õppi?, a ˘pääkene es võta? Se; mia õpit, õpit hinele Se; eläde ni õpidõ?, ullih ar^k ˘ka koolõdõ? Se Kos; mullõ opaßs uma imä ja ma eßs ka õpõ Se*

õppama *õpada? õpass opaßs õpetama mullõ opaßs uma imä ja ma eßs ka õpõ, küläst saa ei? õppajat Se; sa^k ˘ka tü is maa ˘mutka päalt ja ˘taiva ˘tähti päalt, sinno ka iks om õpat Se Kos; ütõs uma külä inemine opaßs ˘latsi, tahta piteh käve Se Kos; latsilõ [me] õpassi?: ar ˘ti^t ˘tulgu ui õdagu, õdagu vana^h ˘hatva^s ˘sõitva? Se Kos; kuiss tij ni turagu olt, ma oppa teile Se A*

õppuss *õppusõ õppust 1. õpetus* | Vrd oping **2. õppimine**

õpõtaja *õpõtaja õpõtajat* juhataja; kooliõpetaja *õpõtaja ˘võidsõ ˘pessä?, ku [lapsed] ˘kullõ õs Se*

ora *ora orra* ork *tiä äi? kuiss naid [puhituses] ˘lehmi võrgitass, sääne ora om, ˘tuyga [arstid] ˘tsuskasõ? Se*

õrakõnõ dem < ori

orass *orasõ orast oras*

õra/vits kibuvits

org *oro ˘orgo* madal koht, org *siih nakass ˘orga seeh laheng Se Kos*

ori *õra ˘õrja* ori; orjus

ori/hirs kiigevõll *tetti sika?, kuus sikka, orihirs ka ˘tuydi [kiigele] Se*

orik *oriku orikut orikas* | Vrd orõ

˘õrjama *õrata? ˘õrjass õraßs* kellegi heaks teenima; (võõrale) rasket tööd tegema *käve ma ˘Suurdõ ˘järve ˘püüdmä [kalu] kinnastõga?, süküßs ˘aigu ˘õrssi hinnäst Se*

˘õrjuss *˘õrjusõ ˘õrjust* orjus

ofo *ofo ofot orikas tsika, ku om `lõikamada?, kutsutass pahr, ku om lõigat, tyy om ofo* Se| Vrd orik

orrav *orava oravat orav oraval om suur hand* Se Kov

ofs *orrõ ort õrs; rity, varb üle orrõ oll tõmmat rõivass, siss sai? inemise? all `maada? Se; ütte `otsa ha'rk, `tõistõ `otsa ha'rk. peräst `pañti ofs `ha'rkõ pääle, tuli teti ala ja `katla `pañti orrõ pääle* Se; *langaga pandasõ^k `kala? üle orrõ* [kuivatamisel] Se; *kala^v `vištäse šaal orrõ paal* Se Kos

os vt olõma

osa *osa ossa* osa, jagu

osahhuma *osahhuda? osahhuss osahtu* nikastuma

osi *osa `osja* *osi lavva^p `pidi kõõ `osjuga `hõõrma* Se; *imä nühe `osjuga päält ar? nüüsigu ja seest kõik* Se S

oss *ossa `ossa* oks *`tõrdohe teti taarilõ olist siid, kel olõ õs `olgi, tyy tõi jal^k `kadajaossa?* Se

ossakõnõ dem < oss

ossa/ägli *karuäke meil om ka ütš ossaägli kardohkit `äestä?* Se P

ossõndama *ossõnda? ossõndass ossõnd* oksendama

`ostma *`osta? ost ost* *osta ostma meil oll jo `hindäst sääl tarõ ka ostõt* Se; *vanast `koeti kõik inäbä esi?, siss olõ õs ostõtuisi* [riideid] Se; *meil olli^p `poisi? ilma `ahnõ?, meil osti^k `kõrvalt maad* Se; *imäkesel iks `tahtu us lafsilõ `osta?* Se; *ostõdu maa? kutsuti `puustusõ maa?* Se; [ma] *ar^h `harisi suidsutamisega?, `maalõ jättä jovva at^k `kuigi?, karamelkit olõ `ostnu? ja kõkkõ* Se Kos; *pido pääle minnä oll `sukmañn, tyy oll villanõ, ostõt* Se; *kapuda olli umast niidist `koedu?, olõ õs ostõdu?* Se

ot hüüdsõna: *oot ot sa suuanik, esi olõt oodussil ja `mõtlõ^k `kängäldä^k `kaibat kardokit* Se| Vrd odo·t

otav *odava odavat odav mehesõsar ütël nii, et naahe om ni otav ku sann: naahe koolõss, sann palass* Se

ots *otsa `otsa* **1.** millegi algus- või lõpposa *ma pañni kokko tyy rüvvi ja rai `kirvõga otsa `maahha* Se; *ütte `otsa ha'rk, `tõistõ `otsa ha'rk, peräst `pañti ofs `ha'rkõ pääle* Se; *määness tyy säng oll vanast, kutsuti kašsipiñk, nii ütteh otsah piñk, tõdsõh otsah piñk* Se; *mijšs tõi mõtsast kaš halo `otsa* Se Kos; *tyud `kaeti, ku `põrna `vällä `naati `võtma, kas edepoolõ ots om padõb vai tagapoolõ ots* (sea põrnast ilmaennustamisel) Se Kos; *pallo rahvast käve `väega?, kae^s `siin oll ütš ots, sääl kingoh oll tõõnõ ots* Se **2.** otsasaamine, lõpp; *surm ma^k `kai kasetidõ pääl, sääl olõ õs `rahval `otsa* (lalupeost) Se **3.** laup, *otsmik ütš tark oll Petserih, `kaar'idõga kai, käe pääle kai ja otsa pääle kai* Se Pop; *ku jaanipävä hummogult `mõtsa `aeti `karja, mõni tõmmašs lehmäle tõrvaga vai `täütäga otsa pääle rišti* Se Kos **4.** väike olend, nolk

`otsa 1. (millegi) peale, külge; *vastu `säantse hangu^p `pantu lakkõ, [ma] pañni naha hangu `otsa* (naha parkimisest) Se Kos **2.** (ajaliselt) läbi, *kestel päiv `otsa söömäldä?* Se; *päävä maka är? ja üüj `otsa, uni tulõ õi? ja järrä pääle* Se **3.** lõpule; *kõhnaks, kurnatuks kua sai kõkõ inne `virksuga `otsa tyud põrmadu `lauda piteh, toolõ üteldi et sa^s `saat kõkõ inne mehele ka?* Se Kos; *sa^s `sat^k `kõkõ inne `virksuga `otsa, sa `väiga virk* Se Kos

otsah 1. (millegi) otsas, küljes; *peal(pool), tipus ütš oll `katla, tõõnõ oll pañg kañnipuu otsah* Se; *sõss nimä [puupanged] `vijga vettü är? ku `määntse `tõrdu olli otsah* Se Sa; *üte jala otsah* (ühel jalal) *`karksi [ma] viis `versta kängäldä?* Se **2.** lõppenud; *kurnatud* **3.** surnud [ma] *mutku lahi hušsilõ `päähhä seeniss ku otsah* Se

otsakõnõ dem < ots muntkõrra `kungut kah `maahha, ku piŋgiotsakõsõ pääl istut Se

otsani päris, täiesti *mij olli otsant^k koolimaja kõrval* Se; [ma] *olli otsani jumala söömäldä?, nii paastõti* Se; *otsani vanast `peeti õks kõõ `viisa* Se; *vesi oll otsani nii lumbi vij arvuline, ku [ma] leevä kohetusõ pañni* Se Kos; *`kuvva `maia haõo? harinasõ?, saal oldass otsani hädäh* Se Kos

otsast otsast, küljest; tipust *inne iks [rukkivihu] ladva^p `pesti `vasta `piñki är?, terä? otsast* Se

otsikatsõ^p `pakla? pl otstakud (saadud linade esimesel sugemisel)

`otsma `otsi? ots `otsõ otsi **1.** *otsima eßs tiia äi? `õnnõ `otsi?, õñn ots hinnäst* Se; *häbü ots õks hüä paiga, au `arma asõma* Se; *T`siberih oll liisnat maad pallo, kõik lätsi parõmbat ello `otsma* Se La; *halv sõna harinass, hüvvä sõnna vaia `uyta? ja `otsi? kooñ^l tulõ* Se **2.** *täisid (peast) otsima* **3.** *indlema siss või õi tappa inmist, ku ta `pahru `otsõ* Se; *papil uma tsiga `otsõ jo^p `pahru* Se Kos; *papp kasvat^l `põrßat, siss `küüsse: ku pallo `aigu latt, ku tä nakass `kulti `otsma?* Se Kos **4.** *taotlema, üritama*

`otsmanõ `otsmatsõ `otsmast otsmine

`otsmatsõ^p `pakla? pl otstakud `otsmatsõ^p `pakla? Se

ots/paja leitseauk (rehetoas rehealuse vaheukse kohal) *silmä^s `suurõ^k ku otspaja^p `pääh* Se

P

paa vt pada, `pandma

paaba *paaba paabat* eit; ravitseja, sünnituse vastuvõtja *paaba mõsk iks latsõ ja nulganaist ja mitu `tuñni vaot ja `vihtõ sannah* Se; *nyy^p `paaba? `väega saal puhadelnäh `palssi jumalat* Se; *paaba `arstõ mu nii ar^k `ku, sannah tasõ ja savi paa pañd mullõ kõtu pääle õdagult* Se; [ta] *võtt ollõ ni läts är?, vei olt paabalõ* Se; *paabal ollis^s sõna?* (loitsud), *tuy sõnõ, sai käsi `tervest* Se; *koess tuy paabapala (eideke) jäi?* Se; *paabapalla tulõ õi kodogi?* Se; *teeda ikk, paaba murõhhass* Se Pod

paabakõnõ dem < paabaleit *pujakõnõ `elli ja paabakõnõ* Se Pod

paaba/praaşnik naistepüha viimasel kolma- või neljapäeval enne vastlanädalat *maasõniisa kõõ kutsuti paabapraaşnik, naaşe?, `korssi `jauhha, sõss teti olt (õlut) ka?, sai üy ja päiv kulata? naisil* Se **-raha** ämmaemanda tasu *siss `pañti toolõ vanalõ naasõlõ latsõ `vasta `võtmise ijst, õga üt pañd ni pallo ku pañd, tuy kutsuti paabaraha* Se

`paakuma *paakuda? `paakuss `paaku* paagatama, paakuma

`paakõnõ dem < pada *kulagu `suuru? `paakõnõ* Se V

paal vt pääl

`paalka *paalka `paalkat* malakas, tokk

paalt vt päält

paar¹ paari `paari **1.** kaks kokkukuuluvat eset või olendit, paar [ma] *lätsi `karja, võti paari `tsuygõ* Se; *kats `paari `saapit, inemine `elli iä* Se Kos **2.** umbmäärane arv: kaks-kolm, mõni

paar² ~ paari? pl `paarõ `paarõ kaelkoogud luhan oll kest `lauta, `paanti sinnä õdagu agana `sisse, siss
`viidi tarõst `paarõga^k `kuuma^v `viij? pääle Se

`paari abiellu ku neo^s `sõrmusõ `muutu ui?, sõss miij^p `paari või^m `minnä?, a ku sõrmusõ `muutusõ?, sõss
laa `paari (abiellume) Se Kos

paariline paarilise paarilist kaheämbrine suur paariline pada Se

paarih paaris; abielus

paari/rahvass abielurahvas

paaritam(m)a paarita? paaritass paarit' paaritama meil kol? immist, kõik omma^p `paaritõdu? Se Kos; pap^p
ütel: ma^k ka paarida [emise] ar? Se Kos

paaritsilla? paarikaupa viia es paaritsilla? Se

paarõ paarikaupa

paas paasõ paast ahju paepõrand `tinte kuivati ahoh, `paanti paasõ pääle Se; lapiga [ta] lei paast piteh,
sõss sai ahi puhass Se

paasa/päiv apostliku õigeusu kirikupüha paasapääväl oll Obinitsah kerik, eesti `preestri oll ja vinne
`preestri, tuu om ega `aastaga `augusti kuuh Se

paast paastu ~pastu `paastu paast, paastumine vanast `peeti `paasta, no? ei `peetä ei? Se Kos; meil tetti
`taari kõõ paastust Se; a no `peetä ei^p `paastu, tetä ei^s `süüjkegi `säantsit Se; no? ei `peetä `paastu, mõni
vana pidä Se Kos; paastu `aigu oll õgal ütäl kroosova? Se; lats võõrutõdi rinnast ar?, toolõgi anda es jo^p
`piimä paastu `aigu Se Kos; `talsipühi `paastu oll kuus nädälit Se Kos; no jo tiugatass õnnõ et olõ õi^p
`paastu, üldäss tiia ä^k `kos paast jäi Se Kos

`paastma `paastu? ~ `paasta? paast paaßt paastu paastuma vanast `surpti terri ja tetti `säantsit `süüjke ku
paastõti Se; noorõ? nuu jo tiia^k `paastu? Se; [ma] olli otsani jumala söömälä, nii paastõti Se; ma
paašti, jovva õi `paasta inäp Se; no^p `paast harvakult mõni Se Kos; `süüjdävä süüj om korron, ku paastõti,
süvvä äs siss koronat Se; tuud tiia ei?, mink üle noid `päivi ni `väiga^p `paastõti Se

paastu- paastumisega seotud paastu piirak oll `maasлага? ja sibuldõga?, `siati kardoka supi `sisse Se;
kanõpi mäats oll paastu süüj Se; vanast surbuti terri ja tetti `säantsit paastu `süüjke Se; oll suvistõpühi
`riidi ja `riidine päiv paastu päiv Se; ku `süüjdävä päiv oll, sõss `süüdi lihaga?, ega pastupäivä es süvvä? Se
Kos; `täambä süvvä ei^k `koronat, `täambä om pastu päiv Se Kos

paastu/kuu märts

paat paadi `paati paat `vähkä tull `väega paksost sinnä^p `paadi ala Se V; `päivä tükevä paadi ala `vitlo
[vähid] Se V

paboi paboja pabojat vene naiste tanu paboi oll lavanõ koet Se V

pabojakõnõ dem < paboi maama ütäl: no^l `täl olõ õi? inäp pikkä `linket, taa om jo vana, täl om
pabojakõnõ Se

pabosnik pabosnika pabosnikka hobuseajajast laps sõnnikuveol latsõ olli^p `pabosnika?, nuu^v `vei^s
sita `kyyrmit `nurmõ Se

pada *paa pata 1.* (raud-, malm)pada *keedeti suur' paatäüüß suppi, neli viis' paangi läts sinnä' sisse Se; kardoka? kooriti är?, sõßs 'pahti 'ahjo kõrõhhumma ravvadsõ 'paaga? Se; suur' paariline pada Se; muni pada pain kah, supp saa must Se V 2.* savipott *savidsõ paa? olli? Se; pato siseh keedeti teräsupp Se La; ket naba karaßs ar?, toolõ 'pahti pata kõtu pääle Se Kos; [ta] pess pess, pess ni kavva ku sääl paatäüüß raha kannul aß Se Pod; vanast 'aeti langa? 'ahjo 'hauduma patuga? Se Kos; krõõnka oll verrev päält, kutsuti savi pada ja krõõnkanõ pada Se*

pada/kott padjapüür

padakõnõ dem < padi² *tyy* [linaseemne] *sari oll sääne padakõnõ, olõ õs harv Se Kos*

padalt tihedalt *ku padalt külvät, sis saa ai' nii terräv [hernes] Se*

padi¹ *pada 'patja padi 'kyyljat koolõtada õi' pudsajadsõ pada pääle Se; nigu padi teti, 'pahti viht sinnä' padass ja sõßs padalõ 'pahti nii ütsilde nii vihtanõ punanõ lang ja tõisildõ ka 'pahti vihtanõ punanõ lang (suriija padja valmistamisest) Se S*

padi² *pada 'patja paks, tihe 'väega suurõst om lännüki taa mõts, 'väega' padast Se; ku 'põrna 'vällä 'naati 'võtma, tyyd 'kaeti, kas tagapoolõ ots om padõb vai edepoolõ ots (seapõrnast ilmaennustamisel) Se Kos; naka ai' kulm, mul pada' rõiva' säläh Se; ku 'tatrik padi sai, siss saa as terräv Se Kos; poravik õks um padi Se; põrna 'perrä 'kaeti, et kas keväjä saa padõb lumi vai saa sügüse Se*

padispaa·n *padispaa-ni 'padispaa-ni padespann*

padõb vt padi

pae *pae pae* paas

'paeda? vt pagõhhõma, pagõma

pago *pao pako* (saapa)liist *pao pääl teti päternit Se P*

pagõhhõja *pagõhhõja pagõhhõjat põgenik*

pagõhhõma *'paeda? pagõhhõss pagõsi ~ pagõma 'paeda? pakõ pagõsi põgenema 'lamba^k 'kaki^k 'keti^v vallalõ ja pagõsi kodo Se Kov; kohegilõ saa ai' 'paeda?, piät kannatamma Se*

pahandama *pahanda? pahandass pahanõd* pahandama, tõrelema

pahanduss *pahandusõ pahandust* pahandus, tüli *kua tei esi^h 'hindäle uma 'ullusõga pahandusõ, 'hälle nii kõvastõ, et 'maalõ sattõ Se; tyy piä es pahandustki? (ei olnud pahanegi) Se; a ku nakatki illahhutma, siss tulõva^p 'pahandusõ? Se*

pahanõma *pahanõda? pahanõss pahasi* pahaseks saama *läts pahasi är?, ni läts aida ala vai kõlgusõ ala Se Kos*

pahe/puul' pahupool

pahr *pahru 'pahru kult tsika, kua om 'lõikamada?, kutsutass pahr Se; papil uma tsiga 'otsõ jo^p 'pahru Se Kos*

paht *paha 'pahta* varjualune sigadele, hagerik

pahuss *pahusõ pahust* paise

pai *paiu* `paiu paju; pajukoor *lakadsi^k kaki* [ma] *ruttu ar?*, *paiukoorõst vai lõhmusõkoorõkõsõst lakadsi?* Se; *lõhmusõst* (pärnakoorest) *saava^k kõvõmba?* viiso^k *ku paiust* Se; *niidseviiso?* olli^p *paiuniidsest* Se

paia vt paja

paik¹ *paiga* `paika **1.** koht, paik *hävü ots õks hüä paiga*, *au* `arma *asõma* Se; sääil *Petseri puul om hüä paik* `väega? ja *ütsindä poišs ja rikašs maja* Se Pod; *sukmašn oll kalõvanõ, oll kohe parõmbahe* `paika *minnä?* Se Ts; *üteh paigah läts kõik saja soest* Se; *suurõ^v viijü?* olli^v *viietõi-šs* `kümne *langaga?* ja *katõ* `kümne *viiega?*, *pahti kohegi peenembähe* `paika *minnä?* Se **2.** singulari sisekohakäändeis: (ettenähtud, oma) kohal, kohale, kohalt *ku kaut, ku helot, sõss olõ õi vallu, a ku* `paika *jäät, magama* `hiität, *siss tegevä eljä vallu ja* `surma Se Pop

paik² *paiga* `paika lapp, riide, naha või muu tükk *tsuvval* `kundsä *võtt mulgu*, [ma] *pašni paiga pääle, siss jätk* *käve* Se Kos; *paik paiga pääl, latit latit pääl, a nõkla olõ õi^s seeh olnu?* – *kapstass* Se; [ma] *lätsi* `karja, *võti paari* `tsuugõ, *esä lõigašs paiga^k ka ala* Se

`**paikama** *paigada?* `paikass *paigašs* paika peale panema, lappima *mul eljä* `väega `püüssü?, *ma* `paiksi *hindäle tsuvva^k kah kara man är?* Se; *suurõtükü* `lyütõga *oll laut ar^p pest, miij^p* `paiksi *ar?* ja *säi ar?* Se Kos

pail *paila* `paila pael rüüd^d *niisama palistõdi alt är?*, *sõss olõ õs setä* `paila *all* Se

pailakõnõ dem < pail

pain *painu* `painu **1.** värv *es* *painõti musta painuga?* Se **2.** painutuspuu

painahhutama *painahhuta?* *painahhut painahhut* (korraks) *painutama timä saa ai?* *ütte jalga painahhuta^p* *põlvõst* Se

`**painuma** `painuda? *painuss* `paindu *painduma sõrmõ^k ku puutõlva?*, *painu ui?* Se

`**painma** `paina? *pain pain paina* **1.** lõnga, rõivast värvima *es* *painõti musta painuga?* Se; *ütevahe painõti* `rossõga?, *es* *painõti* Se **2.** värvi andma

painutama *painuta?* *painutass painut* *painutama*

`**paistma** `paista? *paist paist* ~ `paistõ *paista* **1.** valgust või soojust kiirgama, paistma **2.** näha olema, näima

`**paistum(m)a¹** `paistuda? *paistuss* `paistu **1.** paistma *oll itm ittošs ja^p päiv* `paistu Se Kos **2.** näha olema, näima

`**paistum(m)a²** paistetama *käsi läts* `paistumma Se

`**paistuss** `paistusõ `paistust paistetuss

`**paistõma** `paistõda? (hrl impersonaalis) paistetama [ma] *kai, jalg jo* `paistõdass, *pikk elläi* (uss) *tsusašs* Se

`**paisum(m)a** `paisuda? `paisuss `paisu paksuks minema, paisuma

paisõh ~ **paisõ?** `paisõ *paisõht* paise

`**paisõ/leht** paiseleht

paiu/harak pajuharakas, pasknäär

paiunõ *paiudsõ paiust* pajukoorest tehtud *kadajaviiso? omma^k kõva?, kõvõmba^k ku paiudsõ?* Se P

paiu/pill *pajupill paiupill oll piha pääl, puumõõk oll puusa pääl, `minka vanast sõdõ* Se Kos

paja *paja paia* pajaaken *ku ma `tütrik olli, noh ni et vaest `poissa tulõ paja ala `kaema, sõss pahni `mäntse `rõivatükü `aknõ ette ja `vatmiss* Se Kos

paja/laud lükandluuk pajaakna sulgemiseks

pakal `pakla *pakald* takk *`otsmatsõ^p `pakla?, `suikatsõ^p `pakla?* Se

pakk *pako pakko* puupakk

pakk *paki pakki* pakitud ese(med), pakk

pakko peitu; varjule, pakku *hopõn lei pakko ja timä sattõ rattist `maahha* Se Kos; *ku mi `mõtsa lätsi^r sõta pakku, siss esä üteli et `mäntsüid riista puukõisi iks tulõ vaja* Se Kos; *nii `naksi^k kõik pini^h `haukma ja kikka^k `ki^rgmä, läts vanasitt pujaga^p pakku* Se Kos

`pakla/ kuu^ttsli takukoonal

`paklanõ *pakladsõ ~ paklatsõ paklast ~ paklaist* takune *linatsõst koeti hammõ käüse? ja hammõ imä, paklatsõst hammõ jakk* Se Kos; *must nõglats, olõ õs villanõ, oll `paklanõ lang* Se; *jalaräti olli^p `paklatsõ vai villadsõ?* Se; *viiso? olli^p `pakladsõ?* Se Kos

`pakma *pakku? pakk pakki paku* pakkuma

pakokõnõ dem < pakk *ma võti pahni pakokõsõ pääle imä `vahtõ rüvvi ja rai otsa `maahha alt* Se

paks *paksu paksu* **1.** jäme, paks; tüse **2.** *rase ma? eß kogoni rehe `siugu, esi olli paks ja rehe `õkva* Se **3.** *tihe ku jämme^e langa?, saa paks rõivass* Se

paksost **1.** paksu kihina, väga palju *`vähkä tull `väega paksost sinnä^p paadi ala* Se **V 2.** sageli

`paksu paksu kihina, tihedasti *`hernekamma ka tehti: `herne? nüü `jauhtõdiva är?, siss keedeti `paksu* (paksuks massiks) Se

`paksuss *pakusõ pakust* jämedus, paksus

pala *pala palla* **1.** (väike) tükk, osa, *pala hopõn hiit `auto ala, hopõn oll tükä, katõh palah ja `vankri oll katõh palah* Se; *aho man oll sääne suur petõlgass tett, sääll olliⁿ nüü^s seebipala?* Se; *mij^m `Maaralõ sai timahava katskümend palta tüyd `sijpi, `väega^s suurõ^p pala? ja ilosa?* Se Kos; [ta] *and topõsi `kohvi ja lõigaß poolõ `silki ja leeväpala* Se; *otsani mõtsa seeh oll suur niidüpala* Se; *esä haugaß leeväpala külest suutävve, visaß edesi ja jäl^p `põimsõ seeniss ku leeväpalani sai* Se; *pido `aigo leeväpala^p `pañti lavva `vijri pite, siss viinaga? `hämmü är?* Se; *mõnõl lei pää poolõst `askolka palluga?* Se; *ma olõ nigu puupala ütsindä* Se; *pañti iks kuna mäane liharaasakõnõ, leeväpala kuna `pañti [karja minnes kaasa]* Se Kos; *mõtsa seeh oll nurmõ pala, sinnä^k `käüti kokko ja kulatõdi* Se; *pääväkene olõ õs vijil nõsnu? ku^k kari oll jo^p `pala maad kotost `kaugõlõ aet* Se Kos **2.** millestki halvustavalt või naljatlevalt *ku olõ õi^r `silmi kaia?, siss taa poiss kah iks imädse pala `hindälle saa* Se; *koess tüü paabapala jäi?* Se; *paabapalla tulõ õi kodogi?* Se; *sügüsepoolõ sõss iks midägi `jatga [ma] `tsuúksi, tsuvvapala? vai mia sai `jatga* Se Kos

palada? vt palaha(m)ma

palahham(m)a *palada? palahhass palasi* kaarutama

palajakõnõ dem < pallai

palakõnõ dem < pala *kõik`aknakõsõ?`mäntsest lavvapalakõsõst ja hirrest [ma] tahvidsi`vällä* Se Kos; *ma olõ vana inemise patakõnõ, kiä jo surmaga`võlgnik* Se Kr; *esäl oll üts vana hobõsõpalakõnõ* Se L; [ma] *tulli^p _patakõsõ (veidi, pisut) maad ar?, siss`seie* Se

palama *palla? palass`palli* **1.** põlema *seo saraja païnimi peräh pałamist* Se; *mehesõsar üteli nii, et naahe om ni otav ku sann: naahe koolõss, sann palass* Se; [ma] *tulõ kodo, siih`mutku tuha lõhn, hüidsele kõik`pałanu?* Se Kos; *ma võta es künneld kätte pałama, et mul uma?`rõiva man* Se; *ku^k külä`palli, siss oll kats`versta mõtsah`kuuma* Se Kos **2.** valgust andma *kraõsina anomakõnõ kesk tarrõ`palli, kolm nelli vokki`ümbre lavva* Se Kos **3.** kõrbema *kardoka panõt`vahtsõlt`kijmä, muna`sisse, esi iks sekät kõik`aig, muido palass perä ala (läheb kõrbema)* Se

pałang *pałangu pałangut* **1.** rutt **2.** põleng

palanu *palanu palanut* tulekahjus kannatanu, põlenu *palanu^k käve?`ess`korjamah [külas], a no palanut joht`kiäki ilma ka jätä es* Se; *kõiki palanu pääle (tulekahju hüvituseks) ka`anti. hüideti muni rahamark ka?* Se Kos

palass`palja palast **1.** paljas, ilma katteta *säidse süld maa`lahkõss, ku naahe lätt`palja`pääga üle tarõ vai üle moro* Se; *kats`tütrikku, mõlõmba palastõ`jatguga?* Se Kos; *inne`kauti`palja jalaga`rohköp* Se Kov **2.** üksnes, ainult *vanast oll sõir kõva, palass kohopiim oll, soolaterä ka sehen* Se **3.** tühi **4.** varanduseta, vaene

palat`paladi palatit maast kõrgemal asetsev varuline loomasõim, polut

palgaline *palgalise palgalist* palgaline

palgnass~`palknass`palkna palgnast~`palknast kangarull

palistama *palista? palistass pališt* (riide serva) *palistama rüüd`niisama palistõdi alt är?, sõss olõ õs setä`paila all* Se

palk *palga`palka* töötasu, *palk mijõss ka oll sääne kehväne, tuj ka jovva õs määnest`palka võtta?* Se; *külä koräõs pääkarussõllõ`palka rahaga ja leeväga?* Se; *pääkarussõllõ`mašti patk ja käve kõrru`süümä [taludes]* Se

palk *palgi`palki* laasitud tüvi, *palk laut oll palgõst tett, sammõl`vaihhõl* Se Kos; *umma`silmä näe ei^p _`palki, a`tõõsõ`silmä näet ar^p _purugi?* Se Kos

`pałkama *pałgada?`pałkass pałgaõs* *palkama mijõ^s sai ku^p _pallokõsõ rahha, siss pałgada^s _sait* *hobõsõ* Se

pall¹ *palli`palli* ümmargune mänguasi: *pall mijõ^l lei kumaniõsa sügüselt, oll puinõ ku seo pall ja kepi^k _ka käeh* Se

pall² *palli`palli* tantsupidu: ball

pallai *palaja palajat* voodilina, palakas *vanast kutsutagi is sängülina, kutsuti pallai* Se

`pallalt naturaalselt, lisanditeta *mesi om`pallalt makõ* Se

pałta/puul linane õlakate või vaipseelik

pallav *palava palavat* väga soe, *palav a tulõkõnõ jätä ei^m _midägi?, tege`puhta tujõ, pallav ni halluõs* Se Kos

pallav/tõbi (mõlemad osised käänduvad) tüüfus *nipallo* [ma] `heitõ, et jäi palavahe tõppõ Se Pod; *tuy jäi palavahe tõppõ ja`hiusõ kõrt jää es pää pääle* Se Pod

`**palli** vt palama

pallo¹ `pallo pallot mitu, palju

pallo² **1.** rohkesti, palju *nipallo* [ma] `heitõ, et jäi palavahe tõppõ Se Pod; *mul om pallo`hõimo* Se Pod; *nipallo elät, kupallo om suditõt* Se Kos **2.** hoopis, märksa **3.** erakordselt, väga, liiga *kada kiä vjil segähhäse kuyrt`sisse sinnä?* [kohupiimale], *sõss om iks pallo hää* Se Kos

pallokõsõ kuigivõrra, mitte palju *kirstu mano pandass ka pallokõsõ`küindlit, seenesnä`aigu panda as pallokõsõ Se; mij`sai ku`pallokõsõ rahha, siss patgada`sait hobõsõ Se*

pallond palju, rohkesti *vanast olõ õs tuyd sitta ka nii pallond* Se Sa

palloss kui palju (siis) *palloss* (kuigi palju) *tä ellä`saaki is,`pijtrepävä timä räüt* (jäi voodisse) *är?*, *inne maasõliisa`kuyli ar?* Se

`**palloss** paljuks (panema)

`**pathuss** `pathusõ `pathust palvus *eelä õdagu ollik`külänaasõ`pathuisi lugõnu`pargiga?* Se; *tsassona man`peeti siss tuyd`pathust* Se Kos; *seenesnä om`kuylja pathuss õdagide* Se

`**pallõma** *pallõlda?* `pallõss *pallõl`1.* soovi või palvega kellegi poole pöörduma [ma] `õkva hüä sõnaga`patssi Se **2.** jumalat paluma, palvetama *massa`sada`ruublit ar?*, *sõss iä sullõ mastõrah`tervüist patõldass* Se; *kolm`asja om, mitä om rassõ`täütä?: jumalat patõlda?,`võtga tasso? ni immä essä ravida?* Se Kos

palmik *palmiko palmikot* värvilistest villastest lõngadest palmitsetud nõör, palmik

palmitsama *palmida?* *palmitsass palmitis* palmima [ma] `hiusõga`palmidsi *kossa? kokko vahru`muyudu* Se Ts

palmõh ~ **patmõ?** `palmõ *palmõht* arm, vorp *patmõ?* ja raan, *mõlõmba`tähendäse ütte* Se; *tulli`Jehmä`kodo, sõss kõigil`palmõ? sälä pääl, joonõ?* Se

palo¹ *palo pallo* kuiv liivane männik, palu *tah palo pääl kanarikku pite`kauti karaga?* Se Kos; *tulgõ iks ülest latsõkõsõ,`kuytslikõnõ uyut, ku ei`tulõ ülest, ma vjil iks`kuytsli`pallo palama* Se Kos

palo² tükiviisi, tükkidena *leib oll lõigut ar? jo tarõh`paangi palo* Se

palohk *palohka palohkat* pohl

palo/nõid vaskuss -`**takjass** -`*takja* -`*takjast* islandi samblik

palotama *palota?* *palotass palot`1.* põletama `kuylja`rõiva`palotadasõ *ar?* Se; `sakslanõ *palot`mij`külä`maahha* Se Kos; *rüä?`häitsi?, välgiga palot`rüä är?*, *palama es lähä?* Se; *sapp lastass pudõlahe, ku midä ar`palotat, sõss`tuyga võiat* Se **2.** kõrvetama, pruunistama *mij`palodi`kohvi vanast* Se

`**palsidõ** paljukesi, mitmekesi *otõ õs`palsidõ taloh, noorõ? õks olliva?* Se; *kats kolm tükkü oll noid`istõliisi, olõ õs`palsidõ* Se J

`**palto** `palto *paltot* mantel, palitu *harõnahadsõ`palto krae?* Se

palõh ~ palõ? `palgõ palõht nägu, pale

pan vt `pandma

`pandma `panda? pand pañd panõ **1.** paigutama, asetama; seadma `sukmañni olli^m `musta?, `proimidõ mano `pañti verrev siid^r Se Ts; kõi^k ilm süü, väidsega ei lõigada?, lavvalõ õi^p `panda?? – imä nisa Se Kos; sannalõõnat koñti panõ õi? ja tõõsõst `puulbäst ka hoia ai? Se Kos; ma^k kai, midäss esä pand taa kirbidsä `ahjo Se Kos; ku kotoh koolõss, siss pandass `küllja põmadohe vai `pinke pääle Se; vanast oll sarahvañnil kaarusõ ala^p `pantu, nüüd omma^r `siidikese^p `pantu Se; muna [sa] klopidõ ar? ja panõdõ `vahtsõlt supidu^k kardoka `kijmä Se; pangu ui^h `hinda `hindäle, las ilm pand Se Kos; külmä `viija pant taar sais kavvaba `värski Se Kos; käügu ui^s `sa^k `kärknäga?, pangu ui `u^si `pauknaga? (rhvl) Se Kos; määnest `kirjä [kududes] sa `tahtsõ, säänest sa pañni Se; ku tulõkahõ om, kiä rassõjalaline om, pangu ui^k `koheki kätt, sinnä^k `kohe kae pand, sinnä jääss tyy tulõkahõtäh^t Se J; [masinatega] olõ^r `rätsüse `pehmess är?, kos sa nyy^p `panõdõ? Se **2.** heina, vilja kokku panema tyy^{mehe^p} `pañni^p `parõbat `haina, `riibma? jäi? `maahha mädänemä Se **3.** kiiresti kuhugi liikuma või midagi tegema **4.** mingit tegevust või seisundit esile kutsuma ja oll jo `kiisla kohetuss pant Se Kos **5.** mingit tegevust alustama, hakkama **6.** salvama; nõelama; pistma mul m ijsõs oll `kaugõl hainal ja sõss hu^ss pañd ar? jala Se Kov **7.** üles raiuma, üles laduma; ehitama seo saraja pañnimi peräh pa^lamist Se; pañnimi siiä? maja Se; vanast oll Irboskahe pant kol^p `puhadelhät Se Kos **8.** sundima, käskima olõss ma olnoⁿ `nadsa-^lnik, ma viil `pandnu^r `teid Peliko^vva hainalõ `kauma Se Kos; ku tyyd vanna `aigu pandasi no elämä siss [ma] taha ai^r `taha ai? Se Kos **9.** pidama, arvama **10.** teesklima **11.** lisama **12.** selga, jalga panema ni pa^pp läts siss pañd põhõ ette Se Kos

pañg pañgi `pañgi **1.** pang, ämber inne kirstu `sisse `laskmist `amtõdi kõõ pañgiga havvast vett `vällä Se; leib oll lõigut ar? jo tarõh `pañgi palo Se; ütõs oll `katla, tõõnõ oll pañg kañnipuu otsah Se; pañgi olli^p `puitsõ? Se Sa **2.** ämbritäis tyy sääne puinõ nüüsigukõnõ, sinnä^r `lää es `pañgigi? Se Sa; keedeti suur^r paatäü^s suppi, nelli viis `pañgi läts sinnä^r `sisse Se

pañgiline pañgilidse pañgilist pangene, ämbrine

pank panga `panka pank

pañn pañni `pañni (prae-, küpsetus)pann vanast olõ õs `pannõ, kutsuti `laatkakõsõ? Se; `pañti kohetuss pañni pääle, tyy olõ õs sakõ, tyy jyy^sk `pañni pite lakka Se; ahoh pañni pääl küdseti `pliine Se; [ma] seene^r `lähädi är?, siss pañni `vahtsõst pañni pääle, praadõ ar? Se Kos; rüä? `häitsi?, välgiga palot^r rüä är?, küdsi är? nigu pañni pääl Se

pannamaa^ra pannamaa^ra pannamaa^rat apostliku õigeusu kirikuteener vanast kutsuti pannamaa^ra kõõ, a no kutsutass salumsik, pannamaa^ral oll ka halat^r säläh Se

pant `pantu `pantut see, mis on pandud

pañt pañdi `pañti pant olliva mul nyy hõpõ keedi? ja raha^k `küleh, tyy pañni `pañti Se

`paõsⁱh paos, peidus

`paõsⁱhe pakku, peitu

`paõsⁱst paost, peidust

`pa^pli `pa^pli `pa^plit pappel

paḗp *paḗi paḗpi* apostliku õigeusu vaimulik *paḗp tulḗ seenesnät pidämä* Se; *paḗp käve talla pite ka? kõḡḡ pühäsega?* Se Kos; *a paḗil vanast olḗ ḡs`õigust naist pitä?, a paḗil oll siss tuḡ naahe salahuisi võḡḡt* Se Kos; *tsiga läts alt paḗi`jalgu* Se Kos; *ka nii, jumala teno, kae?, ütḡ (põrsas) jo`omgi paḗi jaost* Se Kos; *miḡḡ`puul kõḡḡ pappḡ raviti* Se Kos

`paprõkõnõ dem < papḡf`paḡti`sukri`jauhkõsḡḡ`puistati leevä kiku`vaihhõlḗ ni`paḡti`paprõkõsḡ`sisse ni oll tuḡ sḡḡik [paastu ajal] Se Kos

`paprõ/raha paberraha

papḡf *paḡrḡ papḡrd* paber ma mul om`papriid kah, minga`tuld läüädä? Se Kos; *`karja ka [ma] lätsi, sõḡḡikene oll mul iks`paprõga`karmanigah* Se Kos

parak *paragu paragut* barakk a mis *parak, lavvanḡ, tuḡ läm̄mind piä äs* Se

paralik *paraligu paralikku* parajavõitu [ma] *küti aho, hüä paralik kuum ahi* Se

parandama *paranda? parandass paraḡd* **1.** parandama, remontima *mul vana viiso nõḡḡl om,`tuḡḡa`kapuda`kundsḡ ja nõḡnu paranda* Se Kos **2.** paremaks muutma

paranõma *parada? ~ paranõda? paranõss parasi* **1.** (haigusest) terveks saama *päält latsḡ [sündi] sisikund parasi ar?* Se **2.** paremaks muutuma

parass *parra parast* sobiv, kohane, *paras lina pḡḡtka`tuḡdi nurmõst, käsi kolgidsaga kolḡḡti tuḡ pḡḡtka ar?, siss [ma] kai, kas omma`parra`pehme?* Se; *luhanih teti nuḡḡ`mõskma`parrass nigu lehmäle sai viiä?* Se

pargḡ *salgana kuivalunḡ üḡi oll`väega valluss, sõss käve nimä pargḡ, a no olḗ ḡi nännüki sussḡ* Se

parhilla? *praegu vilä`taari parhilla? ka tetäss* Se; *naahe`omgi salumsiga iḡst parhilla kerikoh* Se | Vrd *parla?*

parḡk *paḡgi`paḡki* hulk, salk, *parv timä sinnä`paḡgi`sisse laa ai`laulma* Se; *eelä ḡdagu ollḡ`külänaaše`patḡhuisi lugõnu`paḡgiga?* Se; *mõtsḡsia? tulḡva paḡgi`viisi (hulgakesi)* Se; *paḡgiga saa ai`ni`kõvastḡ pḡkada?* [kiike] Se

`parḡkma *paḡki? paḡk`paḡkḡ paḡgi* **1.** parkima *ma iks inäbä suvõl paḡḡ, suvõl om hüä väläh kammanda?* Se **2.** isukalt sõõma *mul oll hüä lehm, tälle vai midä`andnu?, timä`paḡkḡ kõik* Se

`parḡkuma *paḡkuda? paḡkuss`paḡku* tumedamaks värvuma, parkuma

parla? praegu | Vrd *parhilla?*

parm *parmu`parmu* parm

`parra vt parass

`parrakõnõ *parrakõsḡ`parrakõist* sobilik, parajavõitu

parḡs *parrḡ part* (rehe)pars edeh *olli`väiko`parrḡ?, takah ollḡ`pikä`parrḡ rehel,`väiko`parrḡ`kutsuti eiḡss, tuḡ oll rehe aho suu kottal* Se; *nelli part oll ja kolmõlt rinnalt ollḡ`nuḡ`parrḡ?* Se; *siss [nad] võtḡva rihe parrḡ, siss`naksiva timmä`mütḡ siss* Se

parḡts *paḡdsi`paḡtsi* part mul *omma`paḡdsi? ja hani?* Se

paru *paru parru oinas lõigatud oinast kutsutass paru* Se; *ku ma `hõika: paru, mis sa tjiit? sõss määg mullõ `vasta, mäkätäss* Se

parõmb *parõmba parõmbat ~ parõp ~ parõb* *parõba parõbat* soodsam, kasulikum, *ma lesädä, siss om jäp`parõb, siss puusa? olõ õi`ni halusa?, küleki halusa?* Se T; *`sukmañ oll kalõvanõ, oll kohe parõmbahe `paika minnä?* Se Ts; *`kүүлjalõ `pañti iks kõgõ parõmb säng* Se; *inemine taht ello parõbat ja kala ots vett süvebät* Se Pod; *mass iks om parõp ku`täü* Se; *T`siberih oll liisnat maad pallo, kõik lätsi parõmbat ello `otsma* Se La; *korv (seljakorv) `pañti `höste ja kõgõ parõmbit `hainu `täüis* Se

parõmbahe paremini

parõmbakõnõ dem < parõmb

parõmbuss *parõmbusõ parõmbust* paremus

parõp vt parõmb

pasa/`lakja - *lakja -`lakjat* sõnnikutalgul viimase koormaga tulija *ku sitta `veeti ja `talgeh `olti, sõss pasa`lakja jäi kõkõ perämätse `kүүrmaga?* Se Sa

pasandam(m)a *pasanda? pasandass pasand* pasandama

pask *pasa `paska* vedel väljaheide, pask

pask/rästäss ~ pask/rästäss hallrästas

paás¹ *paási `paási* bass mul veli *ka mõist laulda?, tүү tei `paási* Se Kos

paás² *paási `paási* pass *paás `añti Sibiräst, inne Sibirähe minekut olõki is `paási* Se Kos

pastu vt paast

pastu- vt paastu-

patanõ *patadsõ patast* *patune no naa`vana`poisismehe omma`jo `väega`patadsõ?* Se Kos

patt *patu pattu* **1.** *patt `rijidi om patt tuhaga `rõiviid `mõska?* Se Kos **2.** *vanakurat a merest tull katõtõ`iss`kümne `päaga patt `vällä* Se Kos; *[ta] võtt kanõbi terä`karmanigast ja visaás patulõ* Se Kos

patuss *patusõ patust* paksus; tihedus

patukõnõ dem < patt

patukõnõ *patukõsõ patukõist* paksuke *aho ijst `vatska teiti, kohetuss latsutõdi ar?, tillokõsõss, `ohkokõsõss, ni pio patukõsõss* Se

paugahhuss *paugahhusõ paugahhust* paugatus *mõtsa veereh ütš talo `elli, tүү kuuld paugahhusõ* Se Kos

pauk *paugu `pauku* **1.** lask, *pauk luhilaiva päält and kolm `pauku* Se Ja **2.** tugev löök

`paukma *`pauku? pauk pauk`paugu* paukuma

`paukna *`paukna `pauknat* paukumine, *paugatus käügu ui`sa`kärknäga?, pangu ui `ussi `pauknaga?* (rhvl) Se Kos

peele? pl *peelde* ~ `pijli `pijli kangaspuud [ta] tull kodo, siss naas jäp ~ `pijli `vällä kasima, `kanga `pijli Se

peelka *peelka peelkat* puukühvel *vanast ollis* ~ `säantsē ~ `puitsōp ~ *peelka?*, `minka' ~ *terri visati* Se

peenemb vt *peenü?*

peenembähe *peenemalt*

peenikene *peenikese peenikeist* ~ `peenkene `peenkese `peenkeist *peenike*, väikese ümber- või läbimõdduga; *peenekoeline ku* `peenkese langa?, *saa* `peenkene rõivass Se

peenokõnõ *peenokõsõ peenokõist* ~ `peenkõnõ `peenkõsõ `peenkõist mitte jäme, *peenike oll rohekõnõ, koh* `tsaeti *peenokõsõss* `väega? *verevä* `nakri? Se Kos; *hanguga pööreti peenokõnõ kabõl* Se Kos; *lina seemen om* `väega? ~ *peenokõnõ* Se Kos; *ollp* ~ *pirrukõsõl* ~ *Jahudu* ~ *peenokõsõst* `väega? Se; *ku* `peenkõsõ langa?, *saa* `peenkõnõ rõivass Se

peenü? `pijnü *peenüt* **1.** väikese ümber- või läbimõdduga, *peenike*; *peeneteraline*, -kiuline **2.** *peen*, *pidulik suurõ* ~ *viijü?* *ollis* ~ *viietõi* ~ *ss* `kümne langaga? ja *katõ* `kümne viiega?, `pañti *kohegi peenembähe* `paika minnä? Se

peeriskellemä *peeriskellä?* *peeriskelles* *peeriskelli* korduvalt *peeretama kardoka* `pañti `ahjo *kõrõhhumma, latsõ* ~ *sei?* nigu *peeriskelli inne* Se

peerukõnõ dem < piijr

peerähhamä *peerähtä?* *peerähhäss* *peerähti* korra *peeretama*

peeseldä? vt `pijslemä, `pijstlem(m)ä

`peestämä vt *peesütämä*

`peestüss vt *peesütüss*

peesütämä *peesütä?* *peesütäss* *peesüt* ~ `peestämä `peestädä? `peestäss *peešt* soojendama *latsõ* ~ *vahe?* `aknõst ja *lauli?* *kõrdsiliñgi liigutaja?*, *kõrdsipiñgi peesütäjä?* `tahtõ `sälgä `peestädä? Se; *mijss* *peešt sanna* ja *vei imä* `sanna Se; *jala?* om *tuima?* ja *külmä?*, *ma kõigildõ peesüdä* Se

peesütüss *peesütüse peesütüst* ~ `peestüss `peestüse `peestüst *soe jook* või *toit*; *endisaegne talgu-* või *pulmatoit*: *kuum piim* koos *sisseklopitud munadega* või *õllevirdega*, millesse *poetati sõira-* või *tatrakoogitükikesi peesütüss* *tehti kaarajahost*, `pañti *iks* `piimä *ka mano, tyy sai sääne kipõ, olõ õs hää tyy peesütüss* Se

peet `peedi *hoitu*, *peetu*

pehelüsekene dem < *pehelüss* [ma] *võti* `väikese *latsõkõsõ, pañni teki* `sisse, *vei* `nurmõ, *pañni pehelüsekese ala, mis põimõdu oll* Se

pehelüss *pehelüse pehelüst* *sidumata viljavihk*

pehmeh ~ **pehme?** `pehme *pehmeht* **1.** *pehme*, mitte *kõva käsi kolgidsaga kolgõti tyy põõtkä ar?*, *siss* [ma] *kai, kas omma* ~ *parra* ~ *pehme?* Se; *ku käe?* *lahenu?* *vai mia, siss om latigõ rasvaga hüä* `võida?, *latigõ rasõv tege* `pehmest Se Pod; *maassinaga* `sõkva *olõ?* *ar?*, *vätsütäse* ~ *pehmest* Se Kos **2.** *heasüdamlik, leebe*

`pehmehe *pehmelt* `säantsē^k *kirivä?* [hened], *nuy^k kjj is* `pehmehe Se

pehmekene dem < pehmeh| pehmevõitu

`pehmümä `pehmüdü? `pehmüss `pehmü pehmeks muutuma

pehmütämä pehmütä? pehmütäss pehmüt' pehmitama

pei vt pidämä²

`peia, peie vt pio

peig/miüss peigmees peigmehel olli^l Jaja^v vüü? tuul oll kats vüüd pihah Se; peigmehe sugulasõp^p päädeti Se; ku vakarahvass läts peigmehe poolõ, siss šaal `ahti jal `andõ? Se S

`peio vt pio

`peitli `peitli `peitlit peitel

`pekli `pekli `peklit uhmrinui oll sääne `surbmise `pekli, puu `pekli Se; utõti utõti nikavva ku `pekli sai kesvä `kuyriga kokko Se V; terri surbuti, sõss tetti nõdõrmõga^l tuu `pekli, `pekliga^s surbuti Se; kaara^k kahriti `huhmrõh, `pekliga pesseti `huhmrõh Se

`peklikene dem < `pekli mul ka määne `peklikene om, `minka^s sokki? Se

pelg pelü `pelgü kartus, hirm no olõ õi^h häpü ei^p `pelgü Se

`pelgämä pelädä? `pelgäss peläss kartma, hirmu tundma, pelga ma ku soe `uhtsi?, siss [ma] `pelksi Se; vanasitt `risti `pelgäss Se Kos; poripoit^t `pelgä äs tuld es midägi? Se; vanast peläti, häbendeldi, oll häümaa Se Kos; mu imä lašk soonõverd, [ma] `pelksi et ar^l juusk no veri kõik Se Kos; hainalosõ iks tuvakut `pelgäse? Se Kos

pelusk peluski peluskit vikihermes

pelü/maa kartmis-, pelgamiskoht vanast oll `perreh pelü`maada, hällü takah häü`maada (rhv1) Se Kos

peñds peñdsi `peñdsi pension kerikist kingiti puhadelnähe, rahvass vei, no muialt saa es, vanast `peñdsi olõ õs Se Kos

peñn peñni `peñni peenrahaühik: penn saa õs `peñnigi? Se Pod; no minga mi esä mata, ku sa ilma peñnildä? Se Pod

peo vt pio

pereh ~ pere? `perre pereht pere ket kui pereh oll, nii suur oll põtd Se; vanast oll `perreh pelü`maada, hällü takah häü`maada (rhv1) Se Kos

perehvaalka perehvaalka perehvaalkat varajane hommikueine, pruukost perehvaalkass kala olli?, sibula süüllijm, terri `ahti, kaara `kiislat, kamma Se

perehvaatka perehvaatka perehvaatkat varajane hommikueine, pruukost vaja süvvä^s šuum`aigu, pitä^p perehvaatkat, a minga?, ei^l `luitsat ei^l liuda Se

pere/miüss peremees peremiüss ni magari, künnärpäa pañd `vasta maad jah, ku tuu rimpsahtu ja üless ja rehele Se| Vrd perremiüss

peri 1. pärit 2. päralt 3. mingi liikumisega pärisuunas *peri` sōklu lātsi`nyy`terā?* Se 4. järele liidi`traktoriga? *ma üteh jovva ai`minnä?, a Pelarušsile peri ka anna ai?* (ei jää maha) Se; *imā ahd peri* (nõustus) *ka?, es keelä?* Se

perimä *pe`ri?* *peri pere* 1. surnut kirikus mälestama 2. pärima, pärandust saada

periss täiesti, üsna, päris *periss rinnališs om jäänü`maalō, ku imā ar`koolōss* Se

`pernanō *`pernasō`pernast* perenaine *`pernanō tekk sōogi rebāsele ka?, aja`stüümä ja magama* Se Kos; *kiä oll unitsōp`pernanō, tyy jäi iks ka`aga`ka`maahha* Se

pero *pero perro peru*

`perrekene dem < pereh *üts läšknaahe oll, täl lastō`perrekene oll* Se Kos

perre/mijšs peremees *no om egaüts perremijšs umalō rahalō* Se Ts| Vrd peremijšs

perril *perilä* *perilät* ree seljatugi *mul saan om ja perilä?* Se Kos

`perrä 1. (ruumiliselt) taga(pool), järele, taha *havvō`aeti pää lõpussist nõörä`perrä* Se V; *mul vana viiso nõgōl om, toolō`kūmpihki aja langa`perrä* Se Kos; *kōvōra jalaga tsura lašk iks puultōist puultōist takast`perrä* (lonkajast) Se 2. (ajaliselt) hiljem, pärast(poole) *imā`ütless latsilō ijst, latsō?`ütlese`perrä* Se 3. kõrvale 4. järgi, alusel, vastavalt; eeskujul *pōrna`perrä`kaeti, et kas kevājā saa padōb lumi vai saa sügüse* Se 5. alles, säilinud 6. osutab hangitavale objektile *mehe`esä lāts Peliko`vva`hainu`perrä katškümmend`versta talvōl* Se Kos; *koh oll nulganaanō jäi`haigōst,`paanti hopōn ette, jäl hilläkeiste tsōdsōlō`perrä* Se Kos 7. väljendab heakskiitu *haivasski kitt`perrä* (aevastus keset vestlust näitab jutu tõepärasust) Se Kos 8. osutab kontrollimisele või väljaselgitamisele *omma kerigu vanōmba? vai toorossa?, kerigu`perrä`kaeja muidoki* Se L

perseh ~ perse? *`perse perseht ~ perst* tagumik, *perse istutass pääle, nigagu perse är`pitsüss`istuh* Se Kos; *ilmasalda? anda a`perstki lakku?* Se; *ku ödago ago tull, siss nõstōti lats käsši pääle ja`vijidi`akna mano, üteldi: ago no pää, siss* [lapse kätelhoidja] *käänd latsō`perse`aolō poolō* (öökaetuse ravimisest) Se; *kada nokki* (vaata nüüdki) *vijl omma`perse pääl sinidse? joonō?, kats sinist juynt* [peksust] Se Kos

persilde istukil

pe`rv *perve`perve* kallas

perä 1. põhi *kardoka panōt`vahtsōlt`kijmä, muna`sisse, esi iks sekāt kōik aig, muido palass perä ala* (läheb kõrbema), *tyud ka oll* Se; *sōss õks mij`sei puulivvast ja kõrbe`ryuga rohe peräst* Se 2. tagaosa, pära *latsō hällükenegi oll`kuyurma perä`külge kōidet* Se; *ma`istō* [vankri] *perä pääl, jala? üle perä maah, ku käänatüise pääl keerähhiit inne tyy perä, nii kõrraga sattō rattist maha* Se; *peräpuult pää poolō teti lehm likōss* Se 3. laiem või nõgus ots, kaha 4. lõpuosa, ülejääk, *jäänus poisi`niidi?, naasō`ka`ni`kokko ni riibi`pe`ri* Se; *täl oll jo nii`väikene tōpsikōnō, a säält vaia juvva?, vaia perä ka vijl ala jättä?* Se

perä- viimane; tagumine, tagu- *täämbä om perä ödak`kuyuljal kotoh olla?* Se; *ku perä päts jo`leibä, sōss pangō leevä kohetuss* Se

peräh 1. (ruumiliselt) järel, taga; külge kinnitatud *sülemät vaia`väega peräh kaia?* Se Sa; *noh, hüä? hanna? olli jo kešvil peräh,`säantse?* Se; *oll nõgōl lehmä hanna seeh ja nõglatski oll peräh* Se 2. kõrval [ma] *`kofja seenekeisi, latsōkōnō ka kaeperäh* Se V 3. pärast, hiljem *peräh immä* (pärast ema surma) *oll`saja?* Se

perä/kõrd viimaks, viimati *jaanipäevä` üüise kävevä nõia` lautõ pidi, peräkõrd`saadi tiidä?, siss`pañti tappa lauda?* Se Pop **-kõrra** viimati, lõpuks *a peräkõrra nakaás` juyuma* Se; [peiedel] *kufjat võõddõttass kõgõ innõ, a`kiisla tuvvass peräkõrra viijl* Se; *ei`Jaaru rõivast kavvõmbakõistõ, kulla latsõkõsõ?, peräkõrra nakasõ? häbehüse`vällä tulõma* (liiga lühikestest riietest) Se L

peräline *perälise perälist 1. osadest koosnev, osaline näiol um kõrik kõrraline, veerits viieperäline* (rhvl) Se Kos **2. võitu**

perält kellelegi kuuluv, päralt

perämäne *perämädse ~ perämätse perämäst ~ perämäist kõige viimane, päramine ku sitta`veeti ja`talgeh`olti, sõss pasa`lakja jäi kõkõ perämätse`kuyurma?* Se Sa; *kiä perämätse sita`kuyurma`mõtsa vei, tyy jäi siträäkuss* Se Ts; *siss jäi perämädsess tyy asi, inäp es tij* Se A; *perämäne kipõñ kõik täl`võeti ar?, tyy hopõñ jäi* Se

perä/otsah lõpuks, viimaks *velenaane`and uma sähgü mullõ`maadagi?, jäit mullõ peräotsah* Se **-poolidsõ?** pl *-poolitsidõ -poolitsiid kõlkad lina`sjimne aganakõsõ? ja`mäantse?`säantse? peräpoolidsõ?`añti`tsiolõ* Se S **-regi** *kelk`-rijkene dem < peräregi ütš poišs perä`rijkesega kivil käve* Se; [ma] *pañni mõsu perä`rijkese pääle ja kisi süvä lumõga jäl`mäele* Se

peräst 1. (ajaliselt) pärast, hiljem *kuu ao peräst tulõ`maara paast* Se Kos; *peräst lafs nakaás`ikma, imä pañd`vaelüsi nisa`suuhõ* Se **2.** tõttu, pärast *mine eloiäst`türmä kallo peräst* Se V; *nimeste peräst* [ma] *saa ai`kumaruisi`laska?* Se

peräst/poolõ pärastpoole, hiljem

perä/supp supipära *peräsupp tefti`hindälle ni`tuydi mullõ kah peräsuppi* Se

pesmä`pessä? *pess peśs pessä 1. lööma, taguma* [ta] *pess pess, pess ni kavva ku sääil paatüüs raha kannul aH* Se Pod; *suurõtikü`huytõga oll ar`pest* (puruks löödud) *taa tarõ* Se **2.** peksta andma või saama, nuheldes korduvalt lööma *mis tetä?,`piñkesel jala? ar`pessedü?* Se Pod; *peske`nigu minno vanast`pesti, ku ruvva kartokit puhasta as ar?* Se Kos; *kae`no viimäte viij* [sa] *läät kiñni?, et karust peśsi?* Se Kos **3.** tagudes teri, koori jm eraldama; käsitsi reht peksta *tuyd`pestiit`vihku* [ma] *rapahhuti ka viijl* Se; *kaara`kahriti`huhmrõh,`pekliga pesseti`huhmrõh* Se; [ma] *rehe`peśsi`valgõst* (päevavalgeks) *ar? ja aiti üless ar?* Se **4.** masindama *koh nurmõ pääl maśsina`peśvä?, nuy`jo`räütvä?, nuy`sokvä`jo olõ?* ar? Se; *aur tull`pesmä* Se

pesümä`pessüdä? *pessüss`pessü pekstud, klopitud saama*

pesä *pesä pessä 1.* (linnu, looma) *pesa musta`rästä jaost om pant`puuhhu pesä* (pesakast) Se **2.** vankri kere *kołmõ`ratta pesä`tekk* *Vaśso halhoo`siõ* Se Kos

pesäkene dem < pesä

petmä`pettä? *pett pett petä* tüssama, petma, valetama *pettä`ka võit, petä`nigu takah tüllü tulõ õi?* Se Kos; *kohopiim`pañti viij`sisse, tyy oll viijpiim, a lafsilõ kõõ peteti et seo om häräpiim* Se; *paaba`rõipõ?, teil om roon tett, a`tij`petäde et ritk* Se Kos; *illośs pereh oll, tuyd ma ei`petä ei`kitä?* Se; [ta] *käve petteh, tyy`mõistsõ`väega pettä?* Se

petsat`petsadi *petsatit pitsat*

petsõlgass *petsõlga petsõlgat ahjukapp aho man oll sääne suur`petsõlgass tett* Se

petäi *pedäjä pedäjät* mänd, pedajas *miŋ^k kaibi* `mötsa *pedäjä ala liiva kooba?* Se; a noorõmb poig, *pedäjä nõkla pite ka lätt üleest* Se Kos

pia 1. peaaegu **2.** varsti

pia/ aigu peaaegu

piakõsõ üsna varsti, peagi

pidi mööda *jaanipäävä* `üüse kävevä *nõid* `lautõ *pidi* Se Pop; *valu väsk juusk* `raatõ *pidi* Se Kos| Vrd pite

pido *pido pito pidu pido* `aigo *leeväpa^p* `pahti *lavva* `vijri *pite, siss viinaga?* `hämmü är? Se; *pido pääle minnä oll* `sukmaⁿ, *tuy oll villanõ, ostõt* Se

pidokõnõ dem < *pido sõss oll küläh pidokõnõ, määne oll kulänikene* Se

pidotamma *pidota? pidotass pidot* *pidutsema puulpühä oll siss tuy pulm läts, pühäbä läts siss tuy vakk, üjspa siss jä^p* `pidotõdi Se S

pidämä¹ *pitä? pidä pidi piä* **1.** kohustatud või sunnitud olema *muni aⁿd sada* `ruublit *pridanat, muni kat^s kolsata vüj, pidi* `andma Se **2.** osutab millegi toimumise tõenäosusele või võimalikkusele

pidämä² *pitä? pidä pidi piä* **1.** kusagil mingis olukorras hoidma või olla laskma, mitte vabaks laskma *sugimise piⁿk oll ja ku olõ õs* `piⁿki, *sõss* `peeti *kiⁿni?, üt^s pidi kiⁿni? ja tõõnõ sugi* Se; *ma^t* `tehnä *õdagu* `ilda *ja hummogu* `varra, *et minno riigi poolõst* `peetäss *üleväh* Se Pop **2.** säilitama, alal hoidma *rebäne jõvva õs inäp* `piiri *pitä?, liha nõna all ja soogu ui?* Se; *mis parak, lavvanõ, tuy lämmind piä äs* Se **3.** kestvamalt enda kasutuses või käsutuses hoidma *a papil vanast olõ õs* `õigust *naist pitä?* (abielluda) Se Kos **4.** mingit tegevust või toimingut läbi viima *tsassona man* `peeti *siss tuyd* `pahtust Se Kos; *a no* `peetä *e^p* `paastu, *tetä e^p* `süjkegi `säantsit Se **5.** hooldama, hoolitsema **6.** osutab kestvamat füüsilist või psüühilist seisundit *tuy piä es pahanustki?* (ei olnud pahanegi) Se; *kuiss sa piät vihha, mi^p* `präadi *ka üteh, saa õs vihha pitäki?* Se Kos; *timä mõist* `nalja *pitä?* Se **7.** (millekski) arvama `eestläse *piä äi hainalosit poganass, a meil* `peetäss Se **8.** kasutama, kandma (riideid, jalatseid) *niidsiviišo? olli? paiukoorõst, noid* `peeti *jo suvõl õnnõ* Se; *ma^t* `tahtõ `tsuygõ `väega *pitä?* Se; *rüüd* `mis õgapäivi `peetäss Se **9.** vastu pidama, kestma *kundsalda sukk pidä kavvamba* Se **10.** kasvatama; viljelema *meil esä pidi kotoh märri ja* `varsu *kasvat* Se Kos *pa^p üt^l: ma^k* `ka *naka* `põrssit *pidämä* Se Kos

piha/vüjü õlavöö *vüjü* `pahti *pihta pruudi puul, nii üle ola* `pahti, `ühti *pihavüjü* Se

pihl *pihla* `pihla *pihlakas*

pihla/puu *pihlakas*

piho *piho pihho* peoleo

piht *piha* `pihta *selja ülaosa; paiupill oll piha pääl, puumõõk oll puusa pääl* Se Kos; `mõrsa *imä köüt kosilasõlõ vüjü* `pihta Se Kos; *vüjü* `pahti *pihta pruudi puul, nii üle ola vai* Se; *peigmehel olli^t* `laja^v `vüjü?, *tuy oll kat^s vüjüd pihah* Se; *saja* `päätmine `ollgi, *ku^p* `pahti *vüjü* `pihta Se

piht/kasuk ~ **kask** *pihtkasukas*

pihu/peenikene väga peeneteraline

piibar *piibari piibarit* pasun

`piibli `piibli `piiblit piibel| Vrd `piidli

piibukõnõ dem < piip| tila nüüsigul oll piibukõnõ kah, kost kurnada?, sääne piip kah Se Sa

piibutama piibuta? piibutass piibu? piipu suitsetama, piibutama

piidakõnõ dem < piit `aknõpiidakõsõ?, tei^l Javvakõsõ?, kõik^k tahvidsi? Se Kos

`piidli `piidli `piidlit piibel

`piidlikene dem < `piidli

piilkakõnõ piilkakõsõ piilkakõist väike puuhark kaaruspaela kudumiseks, kaarushark piilkakõsõga [ma] koi kaarusõ? Se

piim piimä `piimä piim piim siss ka `hapnõss ruttu ar?, ku `pikne kau Se; piim ja liha `ollgi korron Se Kos; vanast selle paastõti, et olõ õs lihhu nii ja lehmä? anna as `piimä Se; nüü^p `piimä^m mis sandõlõ `aanti, `vijdi papilõ õnnista? Se Kos

piimä/annom (puust) piimanõu **-lehm** lüpsilehm **-lijün** piimavadak **-liud** kauss kohupiimaga ku `istma `mihti, siss `võeti vadsakott ja piimäliud kah nii et kohopiim all ja sinnä või pääle, siss tuu oll jäl piimäliud Se **-mago** mäletsejate mao osa: libedik

piimäne piimädse piimäst rohke piimaga; piimjas

piimä/paar kaelkoogud piimanõudega **-suuñ** piimajuha **-vahe?** ajavahemik, mil lehmä ei lüpsa

`piinama piinada? `piinass piinaśs piina, kannatust tekitama; piinama

`pijnü vt peenü?

`pijnüss `pijnüse `pijnüst peenutsemine tuu oll inemise `pijnüss Se Kos

piip piibu `piipu **1.** piip **2.** puulüpsiku valamistoru, tila nüüsigul oll piibukõnõ kah, kost kurnada?, sääne piip kah Se Sa; imä iks `väega mõšk sagõhe, ai iks luvva `raaksit sinnä nüüsigu `piipu kah, puhašt kõik är? Se Sa

piir peeru `piiru peer

piir piiri `piiri piir rebäne jõvva õs inäp `piiri pitä? (söömises mõõdukas olla), liha nõna all ja soogu ui? Se; vanast olliⁿ nüü^p `piiri kupõdsa? Se Kos

piirak piiragu ~ piiraku piirakut pirukas täü `pahti iks piirakuss Se Kos; kruusa^p `pahti kuivadu? (kuivatatult) piirakulõ Se; piirakut viia es `kaejatsillõ, et sõss koolõss lafs är? Se; ku `süüdävä piirak oll, sõss `pahti rasõv Se; talvõl ku hää omma^k kuivadu poraviki ruvvast vai piirakust Se

piiretüss piiretüse piiretüst piiritus ma tei hüä kõva viina ku piiretüse Se

piiri/kivi piirikivi **-mijśs** üleaedne, naaber - `pääsläne piiritaja

piirits piiridsä piiritsät piirits, võrgukudumisvahend piirits oll katõ haroga? Se

`pijslem(m)ä peeseldä? `pijsless peesel' ~ `pijstlemä peeseldä? `pijstless peestel' korduvalt soojendama laisa naisõga `pijstlet elleh Se Kos

`pijsümmä `pijsüüdä? `pijsüss `pijsü soojenema jala? om tuima? ja külmä?, niä^p _peesü üi? ar^k _kah Se Lu

piit piida `piita (ukse)raam, piit `aeti Sibirähe, jäi kõik^k elo `maahha,[ma] ahni ussõ piidalõ suud ja lätsi `vällä Se

piijt peedi `piiji peet `pijite vanast es tetä? (ei kasvatatud) Se; punadsõ peedi?, ku^rgi?, tiⁿdi? ja `taari valõti pääle, kutsuti sibula suullijim Se Kov

`piitnä `piitnä `piitnät (laadal müüdüd) soe siirupijook, susla vana `aoline taar kutsuti `piitnä Se Kos

`pijtre/paast peetripaast a kada meil oll no? `pijtre paast ka? viisnädälit Se Kos **-päiv** peetripäev: 29. juuni (südasuve algus) ukj 12. juuli `pijtrepääväss teiti `sõiru Se; `pijtrepääväl kasuss kaol suu kiⁿni?, kago inäp kuugu õi? Se Kos; `pijtrepävä aja vähk ku^rrt Se V; `pijtrepävä timä räüt^t (jäi voodisse) är?, inne maasõliisa `ku^rli ar? Se

piitsk piidsa `piitska piits

piikk pikä pikkä **1.** (ruumiliselt) pikk pikä^p _piⁿgi?, nyu^t _tahtsõ^k _ka liivaga `mõskmist Se P **2.** (ajaliselt) kaua kestev siss ku sügüse pikä? üü? ja kõik^k hubisass ja habisass, siss joht taha ai^s _siih ellä? Se **3.** rästik piikk paⁿd jala ar? ja lei hälvätüse mano Se V

piikk/elläi rästik kai, jalg jo `paistõdass, piikk elläi tsusa^s Se

piikkä 1. sirgelt, sirgu **2.** pikali munõ `vi^sksiva^p _pi^kkä `maalõ, et ei jovva joosta? Se V; lätt süä nõrgast, siss [sa] heidä^p _pi^kkä `maalõ Se; ku [sa] ärⁿ _närvehhüde?, siss saa ai^k _kohegi minnä?, siss taht piikkä `hiitä? Se

`piklik `pikligu `piklikku piklik

`pikne `pikse `pikset äike, pikne piim siss ka `hapnõss ruttu ar?, ku `pikne kau Se; näet, kui lehmäle tyy `pikne võtt (lõõb) `sisse Se; `pikne `väega^k _kõvastõ käve, `pikne lei talo pa^tama Se Kos; ku `pikne kau, sõss lehmä mano mingu ui? Se Kos; ku `pikne kau, `viska^t _tsi^rp käest `maalõ, tä `tõmbass `pikse mano Se Kos

`piksekene dem < `pikne

`pikse/pini kirju ööliblika röövik: päevakoer

pikutama pikuta? pikutass pikut^t pikali olema, lamama, pikutama

pikälde pikali; piki, pikuti

pikäle pikali min^t _tagasi, `heitä^p _pi^käle Se

pikäline pikälise pikälist pikk, kauge tsõgand kai, üt^l: teil om pikäline tii `jalgu at^t Se Kos

pikält kaua, kauaks

pikä/pääle aegamööda, pikkamisi

pilak pilagi pilakit ~ **pilahk** pilahki pilahkit peerupiht, pilak

pilet piledi piletit pilet

pilgahtum(m)a *pilgahtuda? pilgahtuss pilgahtu välगतama, vilksatama ma^k kai kul?, et vari pilgahtu lumõ pääl* Se

pilgutõllõma *pilgutõlla? pilgutõllõss pilgutõlli* korduvalt pilgutama *kabo kaess `kaartõst, `silmi pilost pilgutõllõss* (rhv1) Se

pilisemä *pilistä? pilisess pilisi* helkima

`pilkama *pilgada? `pilkass pilgaśs* **1.** halvustama, pilkama, tõgama **2.** kimbutama, nõökima *sõögiga pilgata õs, võisõ rahu olla? Se; mu^p peremiśs maśs raha ka `höste, `pilka as `tuuga^k kah* Se Kos

`pilkuss *`pilkusõ `pilkust ~ `pilkuist* pilkamine, pilge *sikkust oll pallo, noorilõ oll `pilkust kah* Se Kos; *ku^p `pilkuist olõ õi?, siss `kitsusõh är elät* Se

pill *pilli `pilli* **1.** muusikariist, pill *ku olõ õs `pilli vai jarmolit, siss `laulti kõõ* Se; *pill ka lei iks `väega `jalga piteh* (pani jala muusikarütmis liikuma), *ku polkat männgiti* Se **2.** nutt **3.** heli

pilla/kaar pillerkaar, lustipidu

pilli/miśs pillimees *pillimehele `ánti `kinda?* [pulmas] Se S **-ruug -ruu -`ruugu** pilliroog

`pilluma *`pilluda? `pilluss `pillu* (kogemata) kukkuma

`pilma *`pillu? pill pill pillu* **1.** pilduma, loopima, viskama *suidsumihe^p `pilli^t `tuvakut `ümbre^s `salasidõ* Se Kos; [ma] *võti `varda? ja `naksi `polmma õnnõ nii pilli `langa* Se; *pilluti lina* [peod] *maha kõrrast, `võeti `kõütest vallalõ* Se **2.** raiskama, pillama

pilo *pilo pillo* **1.** pilu, pragu *kabo kaess `kaartõst, `silmi pilost pilgutõllõss* (rhv1) Se; *võeti jaani `hainu ja `pañti saina pilo vahelõ ega inemise jaost üts* Se **2.** pilutikand *mõnõl oll tett rõnna ette ka viijl pilo* Se **3.** pulkadega põimitud pits, niplis(pits) *kes vanast pillo õst, kõik puha uma^k `koedu?* Se Kos; *pilonõglaga* [ma] *koi pilo? `vatgõst niidist, koi sänngulina pilo?, koi tiraniga pilo?, koi pühäseräti pilo?* Se Kos

pilokõnõ dem < pilo|pilu, pragu *ussõ pilokõnõ oll jätet, tuud `luhviti läts säält `vällä* Se

pilo/nõgõl niplamispuhk *pilonõglaga* [ma] *koi pilo? `vatgõst niidist* Se Kos

pilt *pildi `pilti* pilt, foto

piluhõllõm(m)a *piluhõlla? piluhõllõss piluhõlli* vaevalt paistma

pilu/paun pitsipadi

pilv *pilve `pilve pilv es olõ `pilvegi, agu `pikne kärähhiit` inne, nii lei aida palama* Se Kos; *taivaśs oll pilve tükkä täüś* Se

pind *pinnu `pindu* **1.** terav killuke, oga, okas, pind *ma ai küüdse ala suurõ pinnu, sõss tõmmati iks tuu pind kui `vällä* Se **2.** lauaserv, pindlaud

`pindrekene dem < pinnär

pindsak *pindsagu pindsakut pintsak tsura? ka olli^t `tseesnamba?, kau es nigu no? pindsak kaust pite säläh* Se Kos

pind/syüñ nahaalune veresoon

pini *pini piini* (isane) koer, *peni määne pini, sääne nimi* Se; *siss inäp piini ravidsa at^k ku susi kara man* Se; *inemine om kuri ku kõtt om tühi, pini om kuri ku kõtt om täüs* Se Kos; *meil olõ õs pini elo ka?* Se Pop; [ma] *vei pini`poiga* (kutsikat) *pisile* Se Kos

pinikene ~ **piinkene** dem < *pini paabakõsõl oll pinikene kotoh ja pinikene nakaás`haukma* Se Pod; *piinkesel jala? ar^p pessedü?*, *piinkene ar^t tapõt, mis sa imp hoiat* Se Pod

pinitämä *pinitä?* *pinitäss pini^t peniks sõimama tõõsõ^s sõsarõ^k kõik raaso kakuti`katski?*, *nimä^p pinitivä kunigapuja naist* Se

piink *piingi`pink* (iste-, töö)pink *pikä^p piingi?*, *nyy^t tahtsõ^k ka liivaga`mõskmist* Se P; *tefti sääne nõrdsust ritk, tyy köüdeti sinnä^v vallalidsõ piingi`külge* (lastemängust) Se; *piingi? omma^m meil`kerkoh vanno jaost ja kiä är?* nõrgahhass Se; *ku kotoh koolõss, siss saa õi niipia tyy kirst, siss pandass`kyylja põrmadohe vai`pinke pääle* Se; *sugimise piink oll ja ku olõ õs`pink, sõss`peeti kiinni?* Se; *määness tyy säng oll vanast, kutsuti kassipiink, nii üteh otsah piink, tõõsõh otsah piink* Se; *ku saa õs õga puulpuhä`pinke ja`laudu`mõska?*, *siss oll asi hatv* Se P; *inne iks* [rukkivihu] *ladva^p pešti`vasta`pink* är?, *terä?* otsast Se

piinkene vt pinikene

piink/ratta? pl pikkvanker *olli^t tüüratta?* ni *piinkratta?* vai *lavvaratta?* Se

pinna puruks, pihuks; kildudeks, pilbasteks *põdõr^t lüü suurõ puu pinna jalaga?*, *nii kõvastõ lüü* Se

pinnaline *pinnalidse pinnalist pinnuline ruuh om ar^t tsaet, tyy om pinnaline* Se Kos

pinnär *pindre pinnärd* **1.** (juurvilja- või lille)peenar **2.** põllupeenar *mijⁿ näeki is, ku susi tull`pindre alotsit pite`lümpsälä`lümpsälä* Se S

pino *pino pinno* (püstlatidest) suvekõök

pinokõnõ dem < pino

pio *pio piod* ~ **peo** *peo peod* **1.** pihk, *peo eés* [ma] *hoiõ kopikut nigu`hämest läts pih* Se Kos; *munõvoori oll määne kolm neli kerd, piost saa õi^v vitä?* *langa* Se; *lavva pääle võtõti tyy* [vatsa] *kohetuss, latsutõdi ar?* *tillokõsõss,`ohkokõsõss, ni pio patukõsõss latsutõdi ar?* Se; *niisama määnest rätikeist vai midä* [ma] *totsahhudi pio`vaihhõl* Se Kos; *võtkõ noh, roobahhutk`pei* Se; *tyul kat^s kuõdsõrmust peo pääl* Se Kos; *paap and pujalõ munakõsõ`peio, üt^e: ku nakass munakõnõ peoh helotamma, siss`käänke är^s saardõ* Se Kos **2.** linapeo

piokõnõ dem < pio| pihk, peo

pio/täüs peotäis

pipõr *piprõ pipõrd pipar pipõr`häitsess,`häitsess, ni satasõ`iärmekese? ar?* ni *kõtru olõki ei?* Se; *pipõr^h häitsese^p puustalt, olõ õi^k kõtru küleh* Se

pird *pirru`pirdu* **1.** peerg **2.** peeruvalgus *rehe man saa as`pirdaga?* Se

pirrukõnõ dem < pird| peerg *olli^p pirrukõsõ^t lahudu^p peeñokõsõst`väega?* Se; *kuiva^p pirrukõsõ? tuld läüädä? umma^h hüä?* Se

pirrunõ *pirrudsõ pirrust* peergudest tehtud, peeru-

pirru/pakk peerulõmm -**puu** peergude kiskumiseks sobilik puu -**tukmõss** -`tukmõ -tukmõd peeru põlemata ots

pira ja pinna pihuks ja põrmuks, puruks

pisi *pisi pisi* uriin, piss *ku suur tüü oll tetä?, siss läpe es pisilegi minnä?* Se; [ma] *käki linna ja pisi ka juusk`jalguvahet pite`alla* Se; [ma] *vei pini`poiga pisile* Se Kos

piso *piso pisso* **1.** raas **2.** tilk, piisk; helves, kübe **3.** (tule)säde **4.** natuke, pisut

pistmä *pistä? pist pist pistä* torkama, pistma

pistü **1.** püsti [käsikivil] *üts kivi oll all, sinnä olli`tsori`_`sisse`raotu?, sõss tõõnõ puul oll pääl, sõss oll üts vits sinnä`kivile pääle pant sõss oll nui`pistü sääl [käsikivi] siseh, sõss`tuuga`aeti`ümbre ja jauhõti* Se La **2.** täiesti, päris, lausa *unõga om`pistü hädä, lasta õi`kui`maada?* Se Kos

pistuline *pistulise pistulist püstine laudaid`ollgi pistuline* Se

pisukõsõ pisut, natuke

pite **1.** pidi, mööda; piki *toro olli`_`säantse`_`musta?,`sainu pite videli?* Se Kos; *tah palo pääl kanarikku pite`kauti karaga?* Se Kos; [palmipuudepühal] *lamba`sulgugi urbõkõistõga`lambakõisilõ`pääd pite hillokõidsi pututi* Se Kos **2.** kinni hoides *peremijõs võft rebäse taga`jatgu pite`sälgä* Se **3.** järgi, millelegi vastavalt *timä om iks umma`vanhust pite`väega kõva* Se; *leibü iks`peeti ahoh`kelli pite* Se Kos; *kau ui`_`tüühü`mij`_`tunnõ pite, tulõ õi`kodo`kelli pite* (rhv1) Se Kos

piteh **1.** pidi, mööda; piki *mõrsa`hiibõllõ õs tarrõ piteh* Se **2.** kinni **3.** järgi, millelegi vastavalt

pitim *pidime pidimet* rehapulk

piton *pidoni pidonit mannerg pidoni täüs`rõõska`piimä* Se; *pidoniga iks võõdõti`taari üteh hainalõ* Se; *viin oll pidonidõga pant maa`sisse ar?* Se

pitõtämä *pitsitä? pitsitäss pitsit`~`pitõtämä`pitõtä?`pitõtäss`pitõt`pigistama, pitsitama`puitõp`_`preekeske? olli?, sinnä`p`_`pitsitedi`_`sisse võid* Se Kos; *poiskõnõ`üüse sagõhhõhe`kõõ`rüyükse: pitsitäss pitsitäss* Se

pitõski *pitõski`pitõskit* tuletikk

pitsähhütmä *pitsähhütä? pitsähhüt`pitsähhüt`korraks pitsitama [ta]`pitsähhüt`hõngu`kiñni?, om rassõ hiñgädä?* Se; ta [emis] *pitsähhüt`är?`põrsa* Se

pitõsümä *pitsüädä? pitsüüss`pitsü`* **1.** pitsitades hästi ligi minema **2.** ajutiselt tuimaks jääma, ära surema *istutass`pääle, nigagu perse`är`_`pitsüüss`istuh* Se Kos **3.** pigistades eralduma

pittu pikkune

pittunõ *pittudsõ`pittust`pikkune*

pitüss *pitüuse`pitüst`pikkus*

pitukõnõ *pitukõsõ`pitukõist`pikkune*

pitäi *pidjä`pidjä`hoidja, pidaja`esä oll suur`talopitai* Se Kos

piu? pikkune *kuñok oll sääne poolõ`arssina piu? puu* Se

piuta pikuti, pikupidi *muni pol'datass ar?, lätt tyy sõna siss`rišti vai`piuta* Se

piät vt pidämä¹, pidämä²

piätämä `piätä?`piätäss *piät'* peatuma, seisma jääma *pu'ss es`piätä?, vei ar`Saptja külä mano* Se Kos

piätüss `piätüse`piätüst bussipeatus [ma] *tähähüiti, et`omgi jo miij`piätüss* Se

plaañ *plaañi`plaañi* **1.** plaan, mõte, kavatsus **2.** välimus, kehakuju

plaañma `plaañi? *plaañ`plaañõ* *plaañi* peksma, taguma *timä`plaañõ* *nuid eläjiid kah* Se

plaañk *plaañgi`plaañki* paks laud, plank

plaañs *plaañsi`plaañsi* **1.** plats, väljak *kirmaškit`peeti väläh* *plaañsi pääl* Se **2.** plekk, laik

plaañsih kohal

plaañs *plaañsõ* *plaañsõ* pliiats

plaañine *plaañidse* *plaañist* *plaañist* tehtud, plekk-

plaañk¹ *plaañi* *plaañki* laik *ku inemine oll rassõ`jaŕga, ku näkk koh,`hiitü sutt vai midä, ku kohe`johtu`käega* *nii`panda?, nii`saigi* *plaañk`hao pääle* Se Sa

plaañk² *plaañi* *plaañki* materjal: plekk

plaañlikaañõ `plaañlikaañõ`plaañlikaañist *plaañiline, laiguline, ebaühtlase värviga*

plaañenits *plaañenitsä`plaañenitsä* nõõrikeere *`võeti kabõl`vai`paklist teŕti* *plaañenits,`aeti nõgla`perrä* Se Kos

plaañett *plaañeti`plaañetti* palmik, pats

plaañidaanõ *plaañiidadsõ`plaañiidast* paekivine, paest tehtud *plaañidaanõ`tj* Se

plaañidene *plaañiidese`plaañiidest* paene *meil om`väega* *plaañidene, om kõva`kaiba`hauda* Se

plaañidikene dem < pliiit⁴

plaañidine *plaañiidese`plaañiidist* halvasti kerkinud, plink *ku`soodaga?`[pliiin], siss om tiä kohhet, olõ õi`plaañidine,* *ilma om* *plaañidine* Se

plaañidi/puu? pl lühikesed lõhutud küttepuud pliiidi alla panekuks **-raud** pliiidiplaat, -rõngas

plaañitämä *plaañitääq`plaañitäss`plaañi* pleekima; pleegitama

plaañiñ *plaañiini`plaañiini`plaañiini`herne jahvast sai`väega hää`plaañiñ ja`väega sai`plaañiini`magusa?, ilosa vahadsõ?* Se; *plaañiini kohetuss`lašti`sepäga`kauma* Se; *`hapnõ`piimä`sisse`kastõh`sa`ka hää`plaañiini?* Se; *ahoh`panni pääl`küseti`plaañiine* Se

plaañiit¹ *plaañiidi`plaañiiti`plaañiiti`plaañiidi`seeh oll`katla* Se

pliit² *pliidi`pliiti paas, paekivi pliit`om kivi Se; miit^m matussih omma`väega`suurõ^p pliidi? Se Kos; nipallo jäi alalõ ku pliidi laut, plitega laut, kõik oll ar^p palotõt Se*

podrušk *podruški podruškit pruutneitsi ku saja lätt mõrsa poolõ, siss omma^p podruški? mõrsal man neläkeške ja siss kumardasõ? ja laulva? võõrit ja umma, podruški? omma`tüitrigu? Se A; ma olli podruških sõsara sajah, ma jo sõsarallõ ütli mõrsa ijst Se Kos*

poelinõ *poelidsõ poelist poegi omav, poegadega*

poganahe *halvasti, sündsusetult niip^p poganahe [noored] lätsi? jo et pokañ kaia? Se; tütar iks nurisass et kau iks ilosappa, kaugu ui ni poganahe Se*

pogri *pogri`pokri pogri, arestikamber [nad] veivä mu? vallamaja mano`pokri är? Se*

pohetõline *pohetõlise pohetõlist peeline*

poi vt`puuma

poig *puja`poiga 1. meessoost järglane, poeg sai sõss tuul näidsikol kats last, üts tütar, tõõnõ poig Se Kos; a noorõmb poig, pedäjä nõkla pite ka lätt ülest Se Kos; ma olli siss rassõ jalgnõ setä`poiga Se 2. looma otsene järglane sai tsial puja?, sai ütstõi`sskümme`põrssat Se Kos*

poikalla *paokile*

poiskõnõ *dem < poiss| poisike, nooruk`poiskõnõ vihasi är? ni läts aida ata Se Kos;`poiskõnõ üteli: meid om ka esä rihmaga`pesnü?, meil joht olõ õi ni^k kavva sinidse joonõ? Se Kos; kuyul olõ õi^p poiskõsõss, et kuyul võtt kiä saa kätte õnnõ Se Kos*

poiss *poisi`poissi 1. nooruk, poiss poisal oll ärmäk katta? Se Kos; sääl Petseri puul om hüä paik`väega? ja ütsindä poiss ja rikašs maja Se Pod; a no`poissa tull`üüsess õnnõ sinnä^k koh`istjä? olli? Se S; huulõ`värmmisest saa ai^k kelle midägi?, tuu õnnõ`poissaga^h hullada? Se Kos 2. vallaline mees pärast poiss üteli: paaba`rõipõ?, teil om`roon tett, a`tjij^p petäde et ritk Se Kos; kats oll naistõ puhadelnät, üts oll`poissa puhadelnä Se Kos; noorõ omma`tsura?, vana omma^p poisi?, kel olõ õiⁿ naisi Se S; ku olõ õi^s silmi kaia?, siss taa poiss kah iks imäde pala (naise)`hindälle saa Se*

poissa/rahvass *meesterahvas üts`poissarahvass vot lää es mant ar?, kau kõik aig takah Se*

poiss/mjiss *poissmees no naa^v vana^p poissmehe omma`jo`väega^p patadsõ? Se Kos*

pokañ *pogana poganat vastik, roojane, ropp; sündsusetu`eestläse piä äi hainalosit poganass, a meil`peetäss, ta pokañ om ka? Se; niip^p poganahe [noored] lätsi? jo et pokañ kaia? Se; poiss om puroh, tuu olõ õi? ni pokañ Se; no om pokañ kaia^k ku noorõ^k kargasõ? Se*

põksma *põksi? põks`põksõ põksi müksima, põksima noorõ^m mehe`lätsi ütstõdsõlõ poonitamma, ütstõdsõlõ`põksõ ar? ja`valmiss Se*

pokõrdamma *pokõrda? pokõrdass pokõrd`hädiselt tegutsema, pusima*

poldata *poldata? poldatass poldat`puterdama muni poldatass ar?, lätt tuu sõna siss`rišti vai`piuta Se*

polka *polka polkat polka pill ka lei iks`väega`jatga piteh, ku polkat mängiti Se*

polko·vnik *polko·vnigu`polko·vnikut polkovnik`polko·vnik es jätä meid kreesõtihe, vei sadamahe Se V*

polmma `polmi? polm `polmsõ polmi punuma, halvasti nõeluma [ma] võti `varda? ja `naksi `polmma õnnõ, nii pilli `langa Se

poim poimi `poimi pomm ku^p `poim satass, siss om kõik läbi Se Kos

pomminanja pomminanja pomminanjat raamat või leht, kus mälestatava(te) surnu(te) nimi (nimed) pappp kaditass pühapävä matusõ ar? ja lugõ noid pomminanjit Se

pooda, poodi vt puut, `puutma

poodi/mijss poodnik tütar näkk ku imä `maalõ sattõ, oll vana Irboska poodimijss ja nuur inemine Se

poolikulla? pooleli| Vrd poolõlõ

poolk poolga `poolka polk esä oll sõah, säidse `aastakka oll kuniga poolgah Se; kuniga poolgah hobõsõ `hilksiva? Se L

poolka poolka poolkat riul küsedü^l `leevä olli^l `tarõh poolkah Se Kos

poolõ 1. suunas, suunda pappp kõõ tsia säläh tänitäss: ei avida jumalaraamat ei^p `pühä sõna, no^m `põrgo poolõ minek Se Kos; ku õdago ago tull, siss nõstõti lafs kässi pääle ja `vijdi `akna mano, üteldi: ago no pää, siss [lapse kätelhoidja] käänd latsõ `perse `aolõ poolõ (öökaetuse ravitsemisest) Se| Vrd `puuldõ
2. kellegi juurde kiä kink poolõ sõss läts, kiä kua poolõ läts Se; liha `võõitõ `rijdi ja neläpäiv, ku midä vaja tulõ, tõdsõ poolõ `küüsümä mingu ui? Se Kos
3. koos allatiivse adjektiiv, pronomeni või numeraaliga osutab paiknemist
4. väljendab ajalist suunda sügüse poolõ sõss üks midägi `jalga [ma] `tsuuksi Se Kos
5. väljendab kellegi või millegi toetamist või pooldamist

poolõhhusi pooleldi

poolõlõ pooleli| Vrd poolikulla?

poolõ^s `saapa? pl poolsaapad ku ma olli `tütrik, sõss olli^k `kõõ poolõ^s `saapa? jalah nõörakeisiga? kerikohe minnä? Se

poolõss pooleks kardoka murraß poolõss, paänd `hambihe (sõi ära) Se Kos

poolõst^l pooleks latigõ lahasti poolõst ja havvõ?, `kuivi är? kala? Se; kahru^k `kaksi^l `Jelmä poolõst Se

poolõst² 1. seisukohast, tõttu `nao poolõst `tihka ai? vaõ `kaetusõ pääle kaia? Se
2. kellegi poolt, käest riigi poolõst `anti nuur `rõiva? Se; täl omma^k `ka `säantse^k `kapuda `antu? arsti poolõst Se Kos; ma^l `tehnä õdagu `ilda ja hummogu `varra, et minno riigi poolõst `peetäss üleväh Se Pop

poõatama poõhata? poõhatass poõhat selgitama, hoiatama

poõnitamma poõnita? poõnitass poõnit vastu vaidlema ke^l kurk (vali hääl), tuul kohuss, kiä joud midä pallo poõnita?, tuul `õiguss Se; noorõ^m `mehe^l `lätsi ütstõõsõlõ poõnitamma, ütstõõsõlõ `põksõ ar? ja `valmiss Se

poõps poõpsi `poõpsi pops, saunik

poõpsikõnõ dem < poõps

pora pora porra loba

porahham(m)a porada? porahhass porasi lorama

porama vt `porrama

poravik *poraviki poravikki puravik poravik õks um padi, üts so'rt om ohembat ja tõõnõ, mis musta`
`säantse?, nuu umma õks jo `väega ilosa? Se; talvõl ku hää omma^k kuivadu poraviki? ruvvast vai piirakust
Se; seenekeisi iks saa õi^k kuivada?, poravikki inne [ma] `kuivssi Se| Vrd porovik*

porgatamiisi *lorades mõni sõna läts porgatamiisi Se*

porgatam(m)a *porgata? porgatass porgat' lobisema, loriuttu ajama*

pori/pada *glasuurimata savipott musta` savi paa? olli?, mõni üt' poripaa? Se; sõss es olõki tsiguniisi,
sõss olliva^p pori paa? Se V; pori paa? es paina? Se V -po'it glasuurimata savipott poripott `pelgä äs tuld
es midägi? Se*

porisõmma *porista? porisõss porisi porisema*

porovik *poroviga porovikka puravik velepoig läts `sijnde ja naa^s suurõ^p poroviga?, käe ai poroviga ala ja
tuu all oll hu'ss ja tsusa'ss käe ar? Se| Vrd poravik*

`porrama *porrada? porra'ss porra'ss ~ porama porada? porra porisi lorama*

posima *possi? posi posõ sõnadega nõiduma või arstima, posima*

poslamasla *poslamasla poslamaslat päevalilleõli to'rgatimi rida ar^j ja hõõrimi ar?, riivemi är^j ja pa'nimi
poslamaslat pääle Se T*

post¹ *posti `posti tulp, post hõõhõhõtsõ? aiaposti?, `väega illo'ss maja Se Kos*

post² *posti `posti postisaadeti's, post*

postõl *postõli postõlit aluskott; madrats `Maaral läts tüütär mehele, ost pudsajadsõ postõli Se; mehel oll
pant raha postõli `sisse, naanõ tiiäki is tuud Se*

potikõnõ dem < pott

po'it *poti potti pott ku valu pääle tulõ, istut ar? kipõn `aigu, siss saat ar^p poti pääle ka minnä? Se*

praag *prao `praagu viinapõletusjäätmed, praak viina praag tekk jala` tervest, viina kohetuss Se; esä oll
kats `vuri prao seeh, sai `tervest Se*

praa'snik *praa'snigu ~ praa'sniga `praa'snikku ~ `praa'snikka õigeusuliste külapäha, pidu sügüse oll üts
praa'sniga päiv, kutsutass viise'na Se; kapst `maarapäiv om keväjäne praa'snik Se; koh praa'snika olliva?,
tulliva^p pap^k küllä Se L*

praat *praadi `praati praad*

`praatma *`praati? praat' `praatõ praadi praadima [ma] seene^l lähädi är?, siss pa'ni `vahtsõst pa'ni pääle,
praadõ ar?, siss sai jo `väega hüü? Se Kos*

prada *prada prata tüli*

prah^t *prahi `prah^t praht tuu prah^t `puihti päält [soolal] Se Kos*

`prak'sma *`praksu? praks prak's praksuma*

`prantsuss `prantsusõ `prantsust süüfilis

`preeskene `preeskese `preeskeist vormike `puitõõp `preeskese? olli?, sinnäp `pitsitedi `sisse võid Se Kos

`preestri `preestri `preestrit preester paasapääväl oll Obinitsah kerik, eesti `preestri oll ja vinne `preestri Se

prihoo·da prihoo·da prihoo·dat kogudus nüü^p `prihoo·da' ja suurõba paäpi?, kõik `ütli papilõ õt sul om naane ja latsõ? Se Kos

prii prii priid vaba

prilli? pl `prille `prille prillid

pritan pridana pridanat veimevakk, kaasavara `Mitra oll ees rikass, `Mitra taha as pridanat Se; veli es küüsü ka inämbät ku üte kofi rüki pridanat Se; muni and sada `ruublit pridanat, muni kats kolsata viijl Se

prodima profi? prodi prodõ ringi hulkuma `täie prodõ kõigipooli Se V

`prohvuse/kihä kirumissõna

proim proimõ `proimõ käiseauk rüüd' oll must, linanõ, tüül oll^p `proimõtõ man ja rinna iin kaarusõ? Se Ts; `sukmanni oll^m `musta?, `proimidõ mano `pahti verrev siid' Se Ts; proimõmutgu? olli esi?, a tüüd kutsuti kauss, mia ribah oll Se

proosta proosta proostat ~ **prosta** prosta prostat lihtne, (liht)labane

proovotamma proovota? proovotass proovot matusetalitust pidama papp proovot ja lugi `küllja sõna? Se

prossatama prossata? prossatass prossat jumalaga jätma prossatamine om jumalaga `jätmine, papp `ütless, et prossatagõ ärä Se

prosson prossona prossonat armulaualeib prossonat maidsõtass siss, ku söömäldä olõdõ, tüü om `väikene leeväkene Se

prosta vt proosta

provva provva provvat proua

provvanõ provvadsõ provvast proualik, peen

pruüt pruüdi `pruüti volt räpikul oll kats `pruüti Se Ts

pruüts pruüdsi `pruütsi krooge

pruukošt pruukošti pruukošti varajane hommikueine

`pruukuss `pruukusõ `pruukust varajane hommikueine, pruukost

pruun pruumi `pruumi pruun

`pruümäma `pruümi? pruüün `pruümõ proomi proovima Maäno, proomi kilõhhõhe ka üldä? Se Kos

pruut pruudi `pruuti pruut vüü `pañti `pihta pruudi puul, nii üle ola `pañti, `ühti pihavüü Se; pruudi puul päädeti Se S; pruudi kotoh `peeti suurõv`viina? Se; kumardõdi sõnnoga?, kumardõdi uma hõim, sugulasõ kõik är?, siss sai pruut `valgõst Se

präälka präälka präälkat ropsilaud präälka oll üts puu oll, all oll sääne `puukõnõ, laud pääl Se; nigu linna rabati `lamba `nahka. nahk `pañti präälka pääle, lina rabajaga rabati siss Se

`präätamä `präätä? `präätäss `prääf `prääda ketrama vanast `haarti `präätä? ja void kuta? ja raigakõisi Se; naistõ puhadelnä?, sõss sääil kua vüil `joudsõ?, sõss nüü? `rahvalõ `präädi? Se; lind^k `keerutõdi är?, sääne hank oll, hanguga ka pööreti, tüüd `präätäda es, tüü tetti kässiga niisama [viiskude tegemisel] Se Kos; veli üt: tüüd tohi õi^k `tetä^k `ku `asklõlõ ka läät, üts piät kõõ `präätamä Se Kos; viis kuuš `punda [linu ma] `präädi iks talvõ pääle är? Se Kos; villa? omma^v `väiga halvastõ kařsidu?, `väiga halva? `häide?, halv `präätä? Se; siss olõ õi^k `taloh mäenestki jako (jätku), ku `võõra^p `präätäse? Se Kos; kadsa oll tüü (lina), mis oll är^s `suit, puhass, `präätamise jaost Se; kuiss sa piät vihha, miõ^p `präädi ka üteh, saa õs vihha pitäki? Se Kos

`präätüss `präätüse `präätüst ketrus(töö) noh, `präätüse iist `mašti Se; tüü olõ õi^k `talo, ku and `vällä `präätüst Se Kos

prügü prügü prükü prügi, praht [ma] võti sälä korvi ja tõi eläjille lehe prükü ala Se

pudisõmma pudista? pudisõss pudisi pudisema, murenema vanast oll sõir kõva, palass kohopiim oll, soolaterä ka sehen, pudisi inne Se

pudsajanõ pudsajadsõ pudsajast sulgedest tehtud, sulgne `Maa'al läts tüütär mehele, ošt pudsajadsõ postõli Se; `kүүлjat koolõtada õi^p `pudsajadsõ pada pääle Se

pudsu¹ pudsu putsu ebe, ude

pudsu² pudsu putsu (kitasniku, sukmanni) kootud äärispael, pook all oll verrev pudsu, umd^k `tetti^p `pudsu^k `koeti `alla, putsu `koeti pułgakõisiga? Se; rüvvil ilostust oll tüü pudsu all ja pääle pudsu oll sääne halass `ahtakõnõ siidikene ütelt kõrralt Se Kos; pudsu `koeti pulgakõistõ pääl, timä lõigati lakka, siss oll kõik kahhar alt Se

pudsukõnõ dem < pudsu² tüül vanaimä `käüsel oll pudsukõnõ otsah Se Kos

pudõlikene dem < putõl

pudõnõma `poeda? pudõnõss pudõsi pudenema, varisema

pudõr pudro `putro puder esä pañd vüil kol? `puuta rüki ka? et saa täl ka `põrssalõ `putru `kijtä? Se Kos

pugõlõmma pugõlda? pugõlõss pugõl vastu ajama, puiklema; hullama, kisklema

puha ainult, üksnes kes vanast pillo ošt, kõik puha uma^k `koedu? Se Kos

puhadelnä puhadelnä puhadelnät vaestemaja, vanadekodu no omma^v `vanadõkodo?, vanast olli^p `puhadelnä? Se Kos; kual olõ õs vanal kohe minnä?, siss sääil oll puhadelnä Se; kerikist kingiti puhadelnähe, rahvass vei Se; vanast oll Irboskahe pant kol^p `puhadelnät. kats oll naistõ puhadelnät, üts oll `poissa puhadelnä Se Kos; a no puhadelnit olõ õi? ütigi kerigu man Se; sügüse siss `vüidi kõõ puüllammast puhadelnähe Se Kos; munõvoori jäi `lambast üts neländik `hindälle ni `vüidi kõik `kolmõ puhadelnähe Se

puhass ~ puhašs¹ `puhta puhast **1.** mittemäärdunud, -prahine; puhtust hoidev lapiga [ta] lei paast piteh, sõss sai ahi puhass Se; `puhta terä? joosi? eräle, nüü^p `pañti kotti Se; kadsa oll tüü (lina), mis oll är^s `suit,

puhass, `präätamise jaost Se; *kua sõit hüü käe poolõ, tujl sõrmuss kõõ läts valusabast ja `puhtabast* Se Kos 2. *veatu, laitmatu; täielik suur paariline pada, `pañti sinnä^p puul^p pañgi `tuhka, vesi pääle, `aeti `kijmä, sõss timä `saistu vijl ar? tõõsõni pääväni?, sõss tä oll nii `selge ja puhaás tuj lipõ* Se; *siss või õi tappa immist, ku ta `pahru `otsõ, siss olõ õi^l liha puhaás* (sõögiks kõlblik) Se; *varass jätt vajagi `saina, a tulõkõnõ jätä e^m midägi?, tege `puhta tujü* (hävitab kõik) Se 3. *millestki tühi, paljas määne neli `kaalu linnu saanu?, a kõik puhaás, `palli är?* Se

puhaás² vt `puhksam(m)a, `puhksõm(m)a

puhastam(m)a *puhasta? puhastass puhašt puhtaks tegema, puhastama imä puhašt haarasõkõsõ ar? ja sõss kablakõsõga kõüt kiñni?* (jutt harja valmistamisest) Se Kov; *latigõ puhastit ar?, suurõ^m ma^a seeh* Se Pod; *mij^l lätsi hummogult `tjühü är?, ütš jäi te^{rri} puhastamma* Se Kos; *`veelka oll teräpuhastamise maásin* Se; *`peskeⁿ nigu minno vanast `pešti, ku ruvva kartokit puhasta as ar?* Se Kos; *otõ õs puhastamist es aoviidet, `kõiki luiõga [ma] sei nuj^k kusõ^s `sisse* Se Kos; *terä^p puhasti [ma] aganist `vällä* Se

`puhkama¹ *puhada? puhkass puhaás* 1. *puhkama vanõmba iks añniva puhada laásil* Se Ja; *ütš poiás perä rjikesega kivil käve, `istõ rjikesõ pääle `puhkama ni sinnä^l jäiginä?* Se; *vaia hillokõidsi `kavvu?, las no latsõ^k ka `puhkasõ?* Se Kos; [ma] *võia ar^p puu võismõga ussõ hiñgeki?, õt las noorõ^p `puhkasõ?* Se Kos 2. *surnud olema*

`puhkama² *puhada? puhkass puhaás* korraaks puhuma; õhkama

`puhkma *puhku? puhk puhk^k ~ puhkõ puhu puhuma kussõm puhuti `hõngu täüis, `pañti `herne^s `sisse* Se Kos; *inne `päivä (päikesetõusu) käve pääkaruss jo^k küllä pite, `puhkõ tujd trupa* Se Kos; *pääkaruss käve trupa `puhkõh läbi külä* Se Kos; *paaba `puhkõ koorõ pääle, kotoh [ma] koorõga määre, siss nakass jalg süttümmä* Se

`puhksõm(m)a *puhasta? puhksõss puhaás* korraaks puhuma *künnel^l jäi palama, näet ku saa as `kelgi ar^p puhastuss* Se; *koorõ pääle ka [ma] puhksõ vai seo päälisepiimä pääle* Se; *puhksõmma iks piät tuld* Se

`puhkuss¹ *puhkusõ puhkust töõvaheaeg; puhkamine, puhkus vaest minno lubatass `puhkuistõ* (puhkusele) Se

`puhkuss² hingetõmme

puhm *puhma ~ puhmu puhma ~ puhmu puhmas, põõsas huús tull puhmu seest `vällä ni ma [ta] `arki rehe* Se; *kõtu halukõnõ tull ni imä läts puhma `taadõ* Se Kos

`puhtahe *puhtalt; puhtaks mij^l jätä es kohegi haina `tuusta, mij^l tei iks tujü `puhtahe* Se; *imä nühe `õsjuga [lüksiku] päält är? ja seest kõik, noidõga võtt `väega `puhtahe* Se S

`puhtakõnõ dem < puhass [rasva] *tsagimakõnõ hoiõti `puhtakõnõ* Se

`puhtõ? pl *puhtidõ ~ puhetõ puhtiid ~ puhtit matused, peied ka^{ga} vanamijšs om `haigõ, puhetõ pääle vaia `hoita rahakõist* Se S; *kõik hõim kutsutass kokko, ku `puhtõ? omma?* Se; *puhtillõ tahetass ka `säantsiid enemiisi, kel `aigu om `kuuljat mälehtä?* Se; *ku^p `puhtõ omma?, sõss ikõtass sõnnu* (lauldakse itkulaule) Se; *mõnõ? puhetõ `aigu jututasõ?* Se

`puhtõline *puhtõlise puhtõlist matuseline, peieline ku^l tul^{dass} kerigu mant `matmast kodo, siss kutsutass ja `säetäss puhtõlise? lavva mano [sõõma]* Se

puinõ `puidsõ ~ `puitsõ puist puust pañgi? olliva^k kõik `puitsõ? Se; sääne puinõ nüüsigukõnõ Se Sa; tätä tekä `puitsõ püü Se Kos; oll^p `puidsõ keri?, `aeti sinnä^l Lang pääle ja `naati kangast kudama Se; ma mäletä, ku `puitsõ nõpsi^p `pañti mano (külge) ja langast nõpsi? Se| Vrd `puunõ

puistama puistada? `puistass puistaäs puistama, kallama `pañti `sukri `jauhkõsõ^p puistati leevä kiku `vaihhõlõ [paastu ajal] Se Kos; imä puhašt harasõkõsõ ar? ja sõss kablakõsõga köüt kiñni?, sõss peräst ai lakka ja sinnä^p puistaäs sõmõriid `sisse (jutt harja valmistamisest) Se Kov; ku latsõ^l `tahtõ, siss kaara `jauhha puistõti viij `sisse, tyy oll mošt Se

pujakõnõ dem < poig pujakõnõ `elli ja paabakõnõ Se Pod

puksi? vt püksi?

puksikõsõ? pl dem < puksi? mu? mehe, esä läts `košjullõ, `valgõ^l linadsõ puksikõsõ? jahah Se; ai timä (meheisa) `jatga üte? `vatgõ puksikõsõ?, linadsõ^k kaadsa Se Kos

pulbri `pulbri `pulbrit pulber

pulgakõnõ dem < pulk| **1.** väike pulk a vanast olõ õs kerigu ussõl naid `vetra, pulgakõnõ `pañti `vaihhõlõ Se Kos **2.** niplispitsi kudumispulk pudsu `koeti pulgakõistõ pääl Se; all oll verrev pudsu uma^l `tettü^p pudsu^k `koeti `alla, putsu `koeti pulgakõisiga? Se

pulk pulga `pulka pulk ma lasi püälä `suuhhõ `panda?, nii nutsu^l verd täüis nigu ütš pulk Se Kos

pulkuma `pulkuda? `pulkuss `pulku pulstuma

pull pulli `pulli pull, sõnn

pullikõnõ dem < pull pullikõnõ jäi `haigõst, värišt ja lei halu `sisse Se L

pull/oinakõnõ dem < pulloinass -oinass jää

pulm pulma `pulma ~ **pulma?** pl `pulmõ `pulmõ **1.** pulmad vanast `peeti kol `päivä `pulmõ, ütš päiv oll saiapäiv, tõõnõ oll vakapäiv, kolmass oll hõimupäiv Se; a `putmõ `aigu õks `añti jal kõkkõ jo midäss näil oll valmistõt Se S **2.** pulmalised, pulmarahvas puulpühä oll siss tyy pulm läts Se S; vanast `lašti terve^p pulm `soendiss Se

pulmaline pulmalise pulmalist pulmaline

pulma/maja pulmade pidamiskoht

pulst pulsti `pulsti vanunud karvatuust; riideräbal

pulsti pulstunuks, pulsti

pulstuma `pulstuda? `pulstuss `pulstu pulstunuks, takuseks muutuma

punanõ punadsõ punast **1.** punane (värvus) krõõnka ollⁱ `savist tettü? ja päält vaabadu punatsõss Se V; punadsõ? peedi? (punapeedid) Se Kov **2.** punaväelane

pund punna `punda **1.** endisaegne kaaluühik: 20 naela (8 kg) **2.** leisikas: 25–30 ropsitud linapeod viis kuus `punda [linu ma] `präädi iks talvõ pääle är? Se Kos

pung punga `punga rahakott olõ õi^p `pungah jakku, ku naaše^p `Petserehe käävä? Se

puún *puúni` puúni* mügerik, punn

punnaline *punnalidse punnalist punnaraskune: 20-naelane*

punnõnõ *punnõdsõ punnõst vinniline punnõdsõ jata?* Se

puúss *puúsi` puússi punš ma` mõtli et tiä juu õks` tsäaju, a`tiä risu vali` viina`sisse, jõi` puússi* Se

puúpp *puúpi puúppi* nukk, pupe

purask *puraski puraskit* suur peitel

puri *purju` purju puri siilo, viilo, lasõ`Jaiv,` touka`_`purju, siilo, viilo* (rhvl) Se Pod

`purjo *purju*

purk *purgi` purki* purk

puroh *purjus koolipoisi arvulitse?, jumalku`_`puroh olli?* Se Ts; *puroh` pääga oll pallo sitt mijs* Se; [ta] *lei iks, puroh` pääga olõ õi`_kavva ar`_tsibahhuta?* Se Sa

purolt *purjuspäi purolt tull kõkkõ ette* Se Sa

purotamma *purota? purotass purot` purjutama*

purroh *purdõ purrõht* purre

pur *puretu*

`purtam(m)a *purta?` purtass purt* purustama, pudistama [kas on] *vaja viil latsilõ minnä? ette tarri` purtamma* Se Kos

puru *puru purru puru` umma` silmä näe ei`_`palki, a`_tõdsõ` silmä näet ar`_purugi?* Se Kos

purukõnõ *dem < puru õdagu päält päävä minengu imä pañd tuu purukõsõ sinnä? ristteie pääle* Se Kos

purulõ *puruks, katki [ma] mutku lahi huúsilõ` päähhä seeniss ku otsah, pää peússi purulõ* Se

purunõ *purudsõ purust* prügine, purune

puruss *puruks susi kakaás immissel kõtu puruss* Se Kov

purõlõm(m)a *purõlda? purõlõss purõl` purelema*

purõma *purra? purõ puri 1. hammustama, purema, salvama huúss` ollgi šaal ja puri` varbalõ* Se Kov; *kirp läts kindsu` külge purõma* Se Kos; *a tõistkõrra hobõsõ? ütõ tõdsõlõ purõva?, siss saa ai`_sikada?* Se Kos; *siibalda`_`lindass,` hambilda`_`purõ?` – püss* Se Kos **2.** *külmaga kahjustama*

purõtama *purõta? purõtass purõt`* hammastega peenestama, läbi närima *vanast` tsukru raas leeväga purõtõdi ar? ja` añti latsilõ, purõtama pidi jah, latsõl olõ õs` hambiid* Se

pusk *pusu` pusku* valupiste *kõõ mul rinnuh pusk ni` otga lei jo`_`pusu* Se; *kõik aig [ta] käve käsi` rõndu pääl,` süämeh iks pusk,` süämeh pusk* Se

`pusklõma *pusõlda?` pusklõss pusõl` pusklema*

`puškma` *`puški? pušk`* *`puskõ* puskima

`pusma` *`pussa? puss`* *`pussõ* peeretama *tsiga`* *`pussõ läbi harastõ?* – *sannah läbi kerese lastass lõõnaht* Se; *`kerkohe mindäss iiväldä?*, *muido nakat`* *`kerkoh`* *`pusma* Se Kos

puss *pussu`* *`pussu* vaikne, kuuldamatu peer, puss

puśs *puśsi`* *`puśsi* buss *timä iks tull seo varahhitsu`* *puśsiga?* Se; *Mõla puśsi`* *`yutustõ`* *kau puśs* Se; *läke`* (läki) *puśsiga?*, *saa rutubahe* Se

pussahhuma *pussahhuda?* *pussahhuss* *pussahtu* pehkima

pussak *pussagu* *pussakut* tossike, saamatu *ma olli`* *`väega pussak,* *ma es`* *`jutga?* Se

puśsikõnõ dem < puśs

putahhuma *putahhuda?* *putahhuss* *putahtu* korraks puudutama

putahhutma *putahhuta?* *putahhut* *putahhut`* korraks puudutama *sul`* *`vahtsõr`* *`rõiva?*, *`käega`* *`putahhutat,* *nii`* *`arki määride?* Se

putař *pudara* *pudarat* Peipsi lodi *pallo käve iks tä maad maśsindõga?*, *poolõ`* *`ilma pudardõga?* (rhvl) Se Kos; *vanast olõ õs lennukit ja luhi`* *laiva,* *sõss`* *`ilmi pudara?* Se Kos

`putma` *puttu?* *putuss* *puttõ`* ~ **puttum(m)a** *puttuda?* *puttõ`* **1.** puutama, põgusalt puudutama *kõivo`* *`putusõ* *üts tõdsõga kokko,* *tuul`* *jo suur`* Se Pod; [palmipuudepühal] *`lamba`* *`sulgugi urbõkõistõga`* *`lambakõisilõ* *pääd pite hillokõidsi* *pututi* Se Kos **2.** sattuma, juhtuma *esä sõss astuss tjjid piteh,* *puttu kaśs`* *`vasta* Se Kos; [mees] *lätt veidikese edesi,* *puttu pini`* *`vasta* Se Kos; *`Vahtsõliinah oll,* *ku`* *`kujlaga lätsi?* [peelised], *kiä* *edimäne inemine* *puttu`* *`vasta tjj* *pääl,* *toolõ`* *`anti`* *`viina ja sakuskat* Se Kos **3.** varastama, kahjustama *kõik`* *olli iks`* *`õigõr`* *`rahva?*, *midägi* *putut õs olõ?* Se; *harõ`* *`kül`* *`putusõ`* *`kanna* Se **4.** korda minema, tähtsust omama

`putsai` *pudsaja* *pudsajat* *sulg`* *ku nimä`* *läävä är?*, *siss sa?* *helõda repi* *pääl* *pudsajat* Se; *ni rebäsel kakõśś* *kõtt ar?*, *tullit`* *`nyu`* *`hani`* *`pudsajidõga`* *`vällä* Se Kos

puttum(m)a vt `putma

putõ *putõ* *putõit* pude, mure

putõl` *pudõli`* ~ *pudõla* *pudõlit`* ~ *pudõlat* *pudel* *mehe,* *esä läts`* *`kośjullõ,* *üts* *putõl`* *`viina kah puuh* Se; *veli* *pańd* [viina] *pudõli* *lavva* *pääle* Se; *sapp`* *lastass* *pudõlahe,* *ku midä ar`* *`palotat,* *sõss`* *`tuyga* *võiat* Se

puu¹ *puu* *puud`* **1.** kasvav puu *musta`* *`rästä jaost om pant`* *`puuhhu* *pesä* Se; *nõöräga* *käkiśt`* *`hindä`* *`puuhhõ* Se V; *ma olõ* *puu`* *`kuyri`* *`viisaga* *karah* *käinü?* Se Kov **2.** puitmaterjal; *küttepuu* *ma olõ* *nigu* *puupala* *ütsindä* Se **3.** ese või eseme osa *kuńok* *oll sääne* *poolõ`* *`arśsina* *piu?* *puu* Se; *kuńoga* *puu* *pääl* *oll* *tiranik* *ka?* Se Kos; *oll sääne* *üts* *puu* *ja tõdnõ* *puu* *oll* *otsah,* *oll* *kablaga* *jo* *pant,* *`üliti* *kuyt`* Se; *präälka* *oll* *üts* *puu* *oll,* *all* *oll* *sääne`* *`puukõnõ,* *laud* *pääl* Se

puu² *puu* *puud* *põu* *mu* *mehe,* *esä läts`* *`kośjullõ,* *üts* *putõl`* *`viina kah puuh* Se; *ütesä* *puutäüt* *olõ* *ma* *toonü?* *`lätsi`* *`ilma* Se Pod; *mis sääł* *ummõlda?*, *vanna`* *`muydu* *kõvõra`* *`puuga`* *`hammõ?*, *ega* *siss`* *`kraega`* *`hammit* *poisal* *olõ* *õs* Se; *`kaaldanõ* *oll* *olõmah,* *a* *kõvõra`* *`puuga?*, *tuy`* *tähendäss,* *et lõigati* *üte* *poolõga?* Se; *inemine* *atastõ,* *hamõh* *puuh?* – *künnel`* Se Kos

puu- *puust* *saadud* *või* *tehtud,* *puu-* *sõrmõ`* *`ku* *puutõlva?*, *painu* *ui?* Se; *puu* *kulbi* *olliva* *kopa?* Se; *sõss`* *õks* *mij`* *`sei* *puulivvast* *ja* *kõrbe`* *`ruyga* *rohe* *peräst* Se; *puutarõst* *ka`* *`aeti* *meid`* *`vällä* Se Kos

puudakõnõ dem < puut annami^s sullõ munõ puudakõsõ `leibä kah Se Kos

`puuduss¹ `puudusõ `puudust nappus, vähesus

`puuduss² puudu hääh? mul om jo^k `kuuldmist pallo `puuduss Se; ma olõ elänü `süünühe, ma olõ õi nännü et `puuduss om midägi Se

`puugnits `puugnitsa `puugnitsat nahknööp

`puuhhu vt puu¹, puu²

puuk puugi `puuki kratt, pisuhänd

`puukõnõ dem < puu¹ präälka oll ütš puu oll, all oll sääne `puukõnõ, laud pääl Se

puul 1. suunas, kandis kura käe puul omma^m `mõtsa? Se Kos **2.** juures, vahetus läheduses pruudi puul päädeti Se S; salvõleib kutsuti, `pañti sääl mehe puul vilä `salvõ Se **3.** koos adessiivse adjektiivivi, pronoomeni või numeraaliga osutab paiknemist

puul¹ pooli `puuli kangapool

puul² poolõ puult **1.** pool tervikust [ta] añd topši `kohvi ja lõigass poolõ `silki ja leeväpata Se; ma oñti sõsarõmehe käest poolõ maia Se P; sügüse siss `vijidi kõõ puul lammast puhadelnähe Se Kos; pallo käve iks tä maad mañsindõga?, poolõ `ilma pudardõga? (rhvl) Se Kos; vanast `ültil, et taar um puul `lehmä Se Sa; kuñok oll sääne poolõ `arssina piu? puu Se; `Maara käve kats puul nädalit `luidsakõõga ravits ja kasõ timmä Se Kos; meheimä ütäl, ku egäüts nikavva `tehnäss, siss saa õi^p poolõni õõni^s `sannast `vällä Se Kos **2.** määruslikes ühendeis: kesikkoht, keskpaik **3.** kaheks jaotatava nähtuse, maa-ala jne üks osa, külg üte poolõ pääl oll `vinläne, tõõsõ poolõ pääl oll `saks Se Kos; täl tyy kura poolõ päält oll `hålbüss lõõnü? Se V; käsikivi oll: ütš kivi oll all, sinnä olli^t `tsori^s `sisse `raotu?, sõss tõõnõ puul oll pääl Se La; `määntse? vanigõ? pääh, `määntse? `eht^k `kaalah olli vanast kõrvulitsil, ütäh poolõh `mõrsal kats, tõõsõh poolõh kats Se Kos; aho ijh oll ütäh poolõh `tsopp ni tõõsõh poolõh `tsopp, kohe [ma] noid hütsi `tõmpsi Se Kos; ma^t `tsuñksi rüvvihana üttest poolõst üleest, `tsuñksi rüvvihana tõõst poolõst üleest Se Kos; tõõsõ poolõ päält oll `oidunu põdõr üle seo poolõ pääle Se

puul- pooleldi, pool- räpik oll puulvittanõ, niidiga veet, a `vitta koet `sisse Se

`puulbä vt puulpäiv

`puuldõ suunda kerik jääss siiä^p `puuldõ Se

puul/päiv -pävä ~ -päävä - `päivä ~ `puulbä `puulbä `puulbät laupäev sannalõõnat kotiti panõ õi? ja tõõsõst `puulb äst ka hoiä ai? Se Kos **-pühä** laupäev puulpühä omma iks nu^t `kuuljalugõmise? Se; taa saa puulpühä matta? Se; puulpühä [ma] küti sanna Se; puulpühä [sündinud lehm] oll Poolõ Se Kos; ku saa õs õga puulpühä `pinke ja `laudu `mõska?, siss oll jo asi (olukord) hatv Se P; ütš talo suvistõpühi puulpühä küll `jälehhehe `palli Se; kas `rijidi vai puulpühä vai neläpävä kuna tyyd `leibä küdseti Se; puulpühä oll siss tyy pulm läts Se S; `talsipühi puulpühä inne istuta as `süümä ku õdagu tähe^t `taivahe tulli? Se Kos; puulpühä õdago [me] lätsi jäl^k `kohegi^t `tandso, teiti `tsõõri ja olli `istmise mänge? Se P **-särk** poolsärk mehil vanast oll^p `poolõ^s `särgi, inämbüsi olli iks halli? Se Kos

puult 1. suunast, kandist perä puult pää poolõ tetti lehm likõss Se **2.** kellegi juurest **3.** käest, valdusest

puul/tõist poolteist puultõist `tuñni `peeti `leibü ahoh Se S; kõvõra jalaga tsura lask iks puultõist puultõist takast `perrä (lonkajast) Se

puuma *puvva? puu poi pooma*

puunõ *puudsõ puust puust tehtud, puu- vanast oll puunõ käšk, esä kuś kipp Se| Vrd puinõ*

puuf *puuri puuri (linnu, looma) puur*

puus *puusa puusa 1. puus puksiharost nardsunõ kotikõnõ oll karalatsõl puusa pääl Se Kos; ma lesädä, siss om jäl^p parõb, siss puusa? olõ õiⁿ ni halusa?, küleki halusa? Se T; paiupill oll piha pääl, puumõõk oll puusa pääl Se Kos; mehe esä lei kõõ kätt vasta puusa Se Kos 2. voldikimp pikk-kuuel (puusade kohal) kiä iks ummõl rüvvi üte siiloga?, sõss puusaⁿ nuu ribahasõ?, a ma umbli katõ siiloga?, tuu ribahha as Se*

puusa/luu *vaagnaluu*

puuslaa *puuslaadi puuslaati hobuste hingeldustõbi, puuslak hobõnõ väega lõõtsut ja kõhe kuiva kõhha, siss ült i, et tal om puuslaa Se*

puusli *puusli puuslit pühapilt, ikoon Nigula puusli i ette oll jäänü lamb ikõnõ palama ja puusli läts palama Se; tuud olõ õs kunagi, et mi^v vaest tsirgu vai puusli muudu oll i, et sõnna kuulõ ütle es Se Kos*

puustalt *tühjalt, tühjana olõ õi^k koto vaia puustalt jättä?, ku kuuljaga mindäss Se; piprõ^h häitsese^p puustalt, olõ õi^k kõtru küleh Se*

puustuss/miis *ostutalu omanik*

puustusõ/maa *ostetud talukoht ostõdu maa? kutsuti puustusõ maa? Se*

puut *puuda puuta raskusmõõt: puud (16, 831 kg) esä pañd viij kol? puuta rüki ka?, et saa täl ka põrssalõ putru kiitjät Se Kos; võfimi puuda jauhaha võlgo Se; soola puut maś viisata Se Kos*

puut *poodi puuti kauplus, pood ostõti iks luitsit, oll iks müvvä^p poodeh Se Sa; katsi pätsi andass poodih leiba Se; ma julga ai? ütšindä puuti ka? minnä? Se*

puutma *puuta? puut puut pooda poetama, pudistama, tükeldama ku suur sijin oll, siss [ma] muidogi ar^p poodi iks, väidsega lõiksi vähämbäst Se Kos*

puu/vill *puuvill imä pañd puuvilla^k kusõga nõna pääle ja kiit tuud ruuht Se Kos -võisi -võisma ~ -võismõ -võisind madalat sorti oliiviõli läts puuvõisi palama, võit tulõ pühäseräti külge Se; puuvõisind vaest jakkuss õdagust Se; kual latsõl olli? rinnah harasõ?, vai kual olli? tuõ pääl harasõ?, siss viijdi sanna, puu võismõga? siss määriti Se P; [ma] võia ar^p puu võismõga ussõ hingeki?, õt las noorõ^p puhkasõ? Se Kos; munikõrd [sa] pant puuvõisi varahhappa palama, siss varahhappa kistutat ar^k kah Se*

põdrusõ *pl põdrustõ põdrussiid kuhjavarada toed*

põdõma *põtõ? põdõ põssi põe põdema peremiis jalõ põssi Se; keväjä pañd huś är?, ni inemisekene kõik suvi põssi Se*

põdõr *põdra põtra põder ku põdõr lüü är?, sõss säe kirst valmist, põdõr lüü kõrraga su surmast Se; põdra sarvõ? umma^h haralikadsõ? Se; põdõr lüü suurõ puu pinna jalaga?, nii kõvastõ lüü Se*

põha/tuul *põhjatuu*

põhi¹ *põha põhja ilmakaar: põhi*

põhi² *põha põhja alumine osa, põhi*

põhk põhu `põhku põhk

`**põimma** `põima? põim `põimõ ~ `põimsõ põima sirbiga õsuma [ma] võti `väikese latsõkõsõ, pañni teki `sisse, vei `nurmõ, pañni pehelüsekese ala, mis põimõdu oll Se; ku [ma] lätsi `põimma kohe vai linna `kakma, kodo tulõ õs `süüjä, siss `tuydi takah õks süüjõ Se; esä haugaõs leeväpala külest suutävve, visaõs edesi ja jäl` `põimsõ seeniss ku leeväpalani sai Se; sõss oll jäl? hüä `põima?, ku `rõiva^h `hämme^s `säläh olli? Se Kos; rüä põimu `aigo katõkeõske laulimi, lelotimi ni ilosahe ku, et naka iks mi `põldo `põimmahe Se; `põimkõ^t `ti ilosahe tasatsõhe Se

põkkama põkada? põkkass põkaõs tõukama pa'giga (hulgakesi) saa aiⁿ `ni^k `kõvastõ põkada?, katõgese saa põkada?, sõss lätt häll kõvastõ Se

põld põllu `põldu põllumaa, põld `mitmõh paigah oll noid `põlda meil Se; põld olgo nii tett, ku `taadõ om illoõs kaia? Se Kos; ke^t kui pereh oll, nii suur' oll põld Se; uma põllu pääl `tahtu es `istu? Se Kos

`**põlgma** `põlga? ~ `põlgõ? põlg põlg põld põlgama setä naist terve^k `külä põlg Se Kos; `põlkõ? kiä `põlgva? Se; hiidä^h `hiilkat, kiä mu `mõrsat põlg Se

põll põllõ `põllõ põll vanaimäle sõss `añti päält latsõ [sündi] määne räit vai määne põllõrõõvass Se; ni pa'p läts siss pañd põttõ ette, võit iva `añgõli kätte Se Kos

põlla põldudena, põlluviisi ku põlla oll maa, siss olli^v `väega lajalitsõ^p `põllukõsõ? Se Kos

põllaldõ põldudena, põlluviisi siss olli^p `põllaldõ maa? Se

põllukõnõ dem < põld mijsõs modetass, tulõ õi üleest, tji ei uma põllukõist ar? Se; ku põlla oll maa, siss olli^v `väega lajalitsõ^p `põllukõsõ? Se Kos

põllõkõnõ dem < põll verrev põllõkõnõ oll iij ja põllõl härmäkenegi all Se Kos

põlv põlvõ `põlvõ **1.** (jala)põlv mehe, esä võtt kirbidsä ahost, pañd kirbidsä nõrdsu `sisse, siss pañd rekke `hindälle `põlvi ata Se Kos; tütar om põlvõkoru?, imäl om vaia kirst olla^j `jo `rõndu koru? Se Kos; timä saa ai? ütte `jalga painahhuta^p `põlvõst Se; meestel oll iks päält `põlvi `hammõ? Se **2.** taimevarre sõlmekoht **3.** inimpõlv ku no seo põlvõ rahvass taad sõta `näesi ei? Se Kos **4.** elujärg

põlvildõ põlvili

põlõ vt `põlgma

põnnu? vt põdõma

põrahhumma põrahhuda? põrahhuss põrahtu põruma kuu `aigo oll mul käsi sedä `muydu kaalah, ar oll siist põrahhunu? Se

põrahhutma põrahhuta? põrahhut põrahhut' põrutatud saada täl oll ola luu ar^p `põrahhudõt Se; timä tõrgaahut' `hindäl tuy sadamisega siist sälä luu ar? vai kost täl põrahhut' ar? Se Kos

põrgnass `põrkna põrgnast ~ `põrkⁿass `põrkna `põrkⁿast porgand naanõ tarõh, hiuss väläh? – `põrkⁿass Se

`**põrgo** `põrgo `põrgot põrgu pa'p kõõ `tsia säläh tänitäss: ei avida jumalaraamat ei^p `pühä sõna, no `m `põrgo poolõ minek Se Kos; `põrgohe om katstõi-õskümme repi `lauda `alla minnä? Se; tull jo timä saalt `põrgost Se Kos

`põrkna/piirak porgandipirukas riisi `suurmit `pañti mano `põrkna piirakilõ Se; suvõl teti `põrkna piirakit, talvõl kruusapiirakit ka? Se

`põrknass vt põrgnass

põrmas põrmasu põrmasut ~ **põrmas** põrmasu põrmasut põrmas ku kotoh koolõss, siss saa õi niipia tuu kirst, siss pandass `kүүлja põrmasohe vai `pinke pääle Se; kua sai kõkõ inne `virksega `otsa tuud põrmasu `lauda piteh, toolõ üteldi et sa `saat kõkõ inne mehele ka? Se Kos; `kuivna põrmasu pääle `lasti olõ^m `maahha Se; mii^j `jo sõa `aigu ees sai siih setä põrmasut Se

põrn põrna `põrna **1.** siseelund: põrn ku [sea] `põrna `vällä `naati `võtma, tuud `kaeti, kas tagapoolõ ots om padõb vai edepoolõ ots (ilma ennustamisest) Se Kos; põrna `perrä `kaeti, et kas keväjä saa padõb lumi vai saa sügüse Se **2.** kaatsade rombikujuline vahetükk

põrotama põrota? põrotass põrot põrutama; tugevasti löõma ku^k `kүүлjat `naatass `vijmä, sõss `kelli põrotõdass nii, et kõik järisesse Se; `kaeti, et käsi `katõski ei olõ?, põrotõt om Se

`põrsakõnõ dem < põrss

põrss `põrssa ~ `põrsa põrst ~ `põrssat põrsas kasvatagõ^s `seo põrss ar^k `katõ kuu vana Se Kos; ma^k `ka naka `põrssit pidämä Se Kos; pap^p kasvat `põrssat Se Kos; esä pañd viij kol? `puuta rüki ka?, et saa täl ka `põrssalõ `putru `kijitä? Se Kos; noorik `väega naid tsiku pidä ja `põrssiid ravitsass Se; ku immiss `põrssidõ mano `pässi, sõss oll põrss suuh ja oll `valmiss Se Kos; sai tsial puja?, sai ütstõi-sskümme `põrssat Se Kos

põšk põsõ `põškõ põsk, pale

`põssi vt põdõma

põud¹ põvva `põuda kuivus, põud

põud² põvva `põuda rattapõid

põõtk põõtk põõtkat lina proovinäputäis lina põõtk `tuudi nurmõst, käsi kolgidsaga kolgõti tuu põõtk ar?, siss [ma] kai, kas omma^p `parra^p `pehme? Se

pähe `pähkme `pähkmest päkel

pähine pähitse pähist peats pähitse ala `pañti tsakim, muido oll pähine matal' Se Kos

päh pähnä `pähnä pärn; pärnakoor

pähnäne pähnäde pähnäst pärnapuust tehtud vanast olli^p `pähnäde livva?, värmidü^j `ja lilli^p `pää Se Sa

pähä vt pää

pähüts pähüde pähüst peats pap^p pähütseh lugi `kүүлjalõ Se; noh imäkene, panõ `tütre [haua] pähütsehe taa lill Se

`päitse? pl `päitside `päitsiid ~ `päitsit päitsed

päiv päävä `päivä **1.** (kalendri)päev; tööpäev timahava oll urbõpäiv, kapst `maapäiv ja pühapäiv, kol? pühi `päivä oll üte pääväga? Se Kos; mii^s maka päävä är? ja üü `otsa järä pääle Se; ku^p `pallõ om jummal' `andnu^p `päivi, nipallo elät Se Kos; egä lehmä päält oll päiv [karjas käia], a `lambidõ päält olõ õs Se; pääkaruss oll egapäivi karalinõ Se; `augusti kuuh [me] `naksi jo kol? `vuyuri `süümä pääväh Se Kos;

üts uma küla inemine opaśś `latsi, tatta piteh käve, päivi katsi (kahe päeva kaupa) kua puul oll kүүл' Se Kos
2. päike *karaga kodo [ma] sai siss, ku päiv läts jumalihe Se; inne `päivä (päikesetõusu) käve pääkaruss jo^k*
„küllä pite, `puhkõ tuud trupa Se Kos

päivilde päeviti *tõõsõ^k „karusõ olli^k „karah kõrrast, päivilde Se*

päiviline päivilise päivilist päeviline

`päivä päeval

päkk *päkä päkkä* pöial *timä nitg kirbu ar? ja kijit kirbu nahast ruvva vai tege `kinda päkä? Se*

`pälkäm(m)ä *pälgädä? `pälkäss pälgäśś* **1.** pöuavälku lööma **2.** pöuaga vilja küpseks kuivatama

pällüm *pälümä pälümät* koirohi | Vrd pännil

pälvekene *pälvekese pälvekeist* väike lumetu maariba

pännil *pänilä pänilät ~ pännül' pänülä pänülät* koirohi *milless pandass pänilä `hainu `kaapa Se Kos; ku pänilä haina lõhn om, siss karrõ kappi lää äi? Se | Vrd pällüm*

päri/helü kärisev hää

päsemä *pästä? päsess `pässi* lahti pääsema *`käekese' `pässi vattalõ ni oll Vaśso `vasta ahõ `nulka Se Kos;*
`tütrik vjüü `päitest tekk rišti, süläśś vjül `päitehe, hiit sõlmõ ja vanast sitast `pässi vattalõ Se Kos

päss *pässä `pässä* pöial

pässül' *päsülä päsülät* päsmer, margapuu

`pästmä *`pästä? päst päst pästä* pääseda aitama, päästma *ma pästi tätäl jalakõsõ? `maalõ (võtsin jalanõud ära) Se*

päsülä/nagõl' margapuu kaaluühik

pätern *päternä päternät* hrl pl nõorist või riidest tööjalats *pao pääl teiti päternit Se P; kopõla pääle `koeti päternä? Se Kos; talvõl olli^p `pakladsõ^p päternä? Se P; päternit `koeti linatsõst, noid teiti hanguga?, veneläisil olli^p päternä? Se*

päts *pätsi `pätsi* päts, ümmargune kamakas *ku `kellä olõ õs, siss [ma] võti kua pätsi `vällä, siss kopudi tuud alomaist kuurt pite Se Kos; katsi pätsi (kahe pätsi kaupa) andass poodih `leibä Se*

pätsikene dem < päts

pää *pää pääd* **1.** kehaosa: *pea ku ma kerikohe lää, ma rätikese pähä köüdü Se; vanast oll sült luiõga?, kala^p päiega? Se; a merest tull katõtoi-śś kümne `pääga patt `vällä Se Kos; tuu patt sattõ ka pää pääle `merde Se; [palmipuudepühal] `lamba `sulgugi urbõkõistõga `lambakõisilõ pääd pite hillokõidsi pututi Se Kos; säidse süld maa `lahkõśś, ku naaⁿe lätt `palja `pääga üle tarõ vai üle moro Se; jagagõ no^k „kraam `kolmõ `päähhä (kolme inimese vahel) Se; sõśś oll meil `säitsmeh pääh noid eläjit (seitse looma) Se; `valgõ `pääga [vasikas] oll Päidso Se Kos* **2.** juustega kaetud osa, juuksed *ni^p pallo [ma] `heitõ et jäi palavahe tõppõ, et `hiusõ kõrt jää es pää pääle Se Pod; a mul olõ õi^k „krevnatki?, minga^p pääd suki? Se Kos* **3.** (psüühiliste protsesside ja tunnete asupaigana) mõistus, mõtlemisvõime, mälu, meelepidamine **4.** taime osa: kapsa-, viljapea *siss atõti nuu^k „kandsu? inne üless, selle et sinnä^t `tüvvi jäi muni pää Se Kos; päävihk `pänti hakilõ pääle, et ku vihm tull, siss `hämmä äs rüäpäid är? Se* **5.** eseme osa **6.** hoone esikül

pää- peamine, põhiline, pea- *a tüüpävanasitt vai `kohtunik saiskestpaigah* Se Kos

päädeh `päite päädeht (vöö)tutt ku [sa] ar? *éssüde?*, *siss tji vüü* `päitest rist, `sülgä sinnä` `sisse ja hiidä `sölmgi?, *siss saat jäl? tji* `pääle tagasi Se Kos; `tütrik vüü `päitest tekk risti, *suläss vjil* `päitehe, `hiit sölmö ja vanast sitast `pässi vattalö Se Kos

`**päädümä** `päädüidä? `päädüss `päädü juhtuma

`**päähhä** vt pää

pää/kaaruss tähtsaim karjus, peakarjus *inne* `päivä käve *pääkaaruss* jo^k küllä pite, `puhkö *tyyd trupa, ai* `lehmi `nüsmä `naisi Se Kos; *pääkaaruss oll egapäivi ka'aliniö* Se Kos; *pääkaaruss ka iks oll, oll vanöb, kiä noid* `latsi räfit Se Kos; *külä koräss pääkaarussöllö* `palka rahaga ja leeväga? Se; *siss oll pääkaaruss ja kol^k kaarusö abilist* Se Kos; *pääkaarussöllö* `mašti palk ja käve kõrru `süümä [taludes] Se

`**pääkene** dem < pää| **1.** kehaosa: *pea tüitär* `väega `tahtsö öppi?, *a* `pääkene es võta? Se **2.** taime osa *tsöö, tsöö urbököist, päävälilli* `pääkeist (lapse hüpitamislaul) Se

pää/kolö pea; kolju *täl om pääkolö* `väega^h hüä Se

pääl ~ **paal** **1.** (asendatav adessiivilõpuga) peal, pealispinnal; pealpool *hobösil kuldkellä^k kah kõik pääl* Se; *uja paal oll siid* Se Kos; *lubata ös kivi pääl saista?* Se; *suuröbakösö latsö olli maa põrmadu pääl* Se; *kala^v `vištäse saal orrö paal* Se Kos; *püksiharost nõrdsunö kotikönö oll ka'alatsöl puusa pääl* Se Kos; *pöörä pääl* `veeti kangast, *pikkä kangast saa ai^v `vitäki saina pääl* Se; *poraviki* `kuivssi? raadi pääl Se; *ku nimä^l `läävä? är?*, *siss sa? heloda repi pääl pudsajat* Se; *kõik aig [ta] käve käsi* `rõndu pääl Se; *ku* `kunna `näede hämme *paal, üldäss, et* `varba `vaihhölö tulö *kunnasilm* Se **2.** viitab kohale, kus ollakse või midagi toimub *tah palo pääl kanarikku pite* `kauti ka'raga? Se; *ni Sergol ka matusö pääl* `kraami külät, *sai süvvä^v* `ni juvva? Se Kos **3.** väljendab ajalist seost *hospodikönö, [ma olen] katösakümmend säidse, `katsass pääl!* Se **4.** viitab tööle, tegevusele *poig om lauda man üüvaht, taa käü vahi pääl* Se **5.** viitab sellele, kellel miski on kohustuseks *vanast oll suurömb tjiü kõik noorigö pääl* Se Kos

pääle **1.** (asendatav allatiivilõpuga) peale, pealispinnale; pealepoole; katteks *kulla^l `latsö?*, *kivi pääle saistaku ui?* Se; *lehm sai raanat* `mõtsa otsani *sälä roodsu pääle* Se; *päävihk* `pahti *hakilö pääle* Se; *pahti midägi rasöhhust* `vankrilö *pääle, kivi vai* Se; *vöid vöidöti leeväle pääle* Se Kos; *ni^p `pallo [ma] `heitö et jäi palavahe töppö, et* `hiusö kõrt jää es *pää pääle* Se Pod; *pühädse räit* `pahti *pühädse pääle* Se Ts; *mia tä tsura pää pääle paänd, tyüst* (sõrmusest) *tull kulanö kaab* Se Kos **2.** viitab kohale, kuhu minnakse või pannakse *kuuljat koolötada öi^p `pudsajadsö pada pääle* Se; *pido pääle minnä oll* `sukmañ, *tyü oll villanö, ostöt* Se; *mi saada su raudtji pääle* `tüühhi Se V **3.** viitab ajale, millele miski jääb *kol? `tuñni sai ma vast üü pääle* `maada? Se **4.** jaoks, tarvis *tubinitsa^l `tetti tyü pääle, et külmäga väläh* `kavvu? Se Kos; *määne sada katökümmend vüüid, kõik kulusi är?* *tyü saja* `päätmise *pääle* Se S; *kaga vanamjiss om* `haigö, *puhetö pääle vaia* `hoita *rahaköist* Se **5.** juurde, lisaks, *peale päält* `kümne *piimälehmä ja* `peenkene *kari* (väiksemad loomad) *oll vjil pääle* Se; *umbli ma töösö^k kaadsa?, läts esä* `hainu *tyüma, ahni siss töösö^k kaadsa^k ka^p pääle aia?* Se; *mölli tetti, `pahti kama jahu vjil* `sisse, *körbiti leevä pääle, oll hüä* Se **6.** üle, rohkem kui *sääl järveh oll iks uma pääle katö süle sükäv* Se **7.** asemel, *kellenagi* **8.** (ajaliselt) pärast; millegi järel **9.** pärast, *töttu* **10.** kinnitab mingi protsessi või seisundi tekkimist **11.** viitab tegevus- või mõjualusele objektile *kats last* `kasvi *ülest, a papil olö ös näid kirotöt ja ristit* `hindä *pääle* (oma nime peale) Se Kos **12.** pealegi; muudkui, *alalõpmata mjiiss maka päävä är?* ja *üü* `otsa, *uni tulö öi?* ja *järrä pääle, söimass pääle* Se

pää/liin pealinn *mu^p `pääliin om Vana-Irbosk, sinnä ma éssü üi* `iälgi är? Se Kos

päälik *päaligo päalikut* lakapealne; keldripealne

pääline *päälitse päälist* pealne

päälise/piim piimakoor *koorõ pääle ka* [ma]`puhksõ vai *seo päälisepiimä pääle* Se| Vrd *päältpiim, päälüsepiim*

`**päälmäne** `päälmätse `päälmäst pealmine [sa] `umblõ esäle `päälmätse^k kaadsa? Se

päält ~ **paalt** **1.** (asendatav ablatiivilõpuga) pealt, pealispinnalt; pealtpoolt *vüüjõd ka* [ma] *koi, niisamatõ pañni varva pääle, ütõs lang alt ja tõõnõ päält* Se; *meestel oll iks päält `põlvi `hammõ?* Se Kos; *mul om taa `nitsehe `pandmine pääluu seeh* (peas, meeles), *kõik `kanga kirä? `sõrmi päält kae ja panõ* Se Kos **2.** viitab kohta või suunda *mehe olli ka Ukrai-na jao päält* Se V **3.** (ajaliselt) pärast *umalõ imäle ni meheimäle* [ma] *añni iks päält latsõ [sündi] `hammõ* Se; *vanaimäle sõss `añti päält latsõ [sündi] määne rätt vai määne põllõrõõvass* Se; *päält kellä katõtõi-ss `kümne `ulti et om pühi üü* Se **4.** arvelt, eest, kohta *egä lehmä päält oll päiv* [karjas käia], *a `lambidõ päält olõ õs* Se **5.** üle, rohkem kui *ku saa kual immissel puja?, sõss mia päält `kümne, tüü saa papilõ* Se Kos **6.** järgi, eeskujul *olõ õm^m ma^k ka luyd tark, ma^k ka olõ tõõsõ päält `õpnu?* Se Kos; *anna no iks tõsõlõ ka `marku, sa^k ka tii is maa `mutka paalt ja `taiva `tähti paalt* Se Kos **7.** koos meeltetaju märkiva verbiga

päält/nätä väliselt, näiliselt **-piim** piimakoor| Vrd *päälisepiim, päälüsepiim*

pää/luu pealuu *mul om taa `nitsehe `pandmine pääluu seeh* (peas, meeles), *kõik `kanga kirä? `sõrmi päält kae ja panõ* Se Kos

päälüse/piim piimakoor *tumad^k ka umma^p `päälüsepiimäga?* `väega hüä? Se| Vrd *päälisepiim, päältpiim*

pää/ots ülemus **-põkku** asu, rahu *Maara pää põkku ei anna?, muidugu ai tulõma, mine^t `tij lellänaasõ tüü är?* Se Kos; *Vasõso modetass, a `Maara pää põkku ei anna?* Se **-põlõndik** peapõletik *kolmass tütar `kyuli pää põlõndikku* Se **-rätt** pearätt

`**pääsläne** `pääslädse `pääsläst pääsuke

pääšo *pääšo pääsot* pääsuke

pääsokõnõ dem < pääšo

pääst (asendatav essiiviga) peast

`**päätmä** `pääti? *päät päät päädi* pulmalistele võid ümber piha siduma, võõtama *saja `päätmine `ollgi, ku^p `pañti vüü `pihta* Se; *ku mi latsõ olli?, siss mij `koiõ kõgõ noid `väikeisi `vüükeisi nigu saja `pääti?* Se; *määne sada katskümend vüüjõd, kõik kulusi är?* *tuusaja `päätmise pääle* Se S; *pruudi puul päädeti* Se S

pää/täüs(alkoholi) peatäis **-vihk** (rukki)haki peavihk *päävihk `pañti hakilõ pääle* Se

pääväkene dem < päiv| **1.** päev *mul pääväkene valluss sai, ku ma teid `näie* Se **2.** päike *pääväkene olõ õs vüjõl nõsnu?* Se Kos; *hummogult* [ma] *ai ka^a `mõtsa, õdagult kodo `aeti, oll pääväkene jo jumalih* Se

päävä/käänäng *-käänängu -käänängut* pööripäev *ku pääväkäänäng oll, siss oll ka kerigu päiv* Se **-lill** päevalill *tsõõ, tsõõ urbõkõist, päävälilli `pääkeist* (lapse hüpitamislaul) Se **-mineng** päikeseloojang *õdagu päält päävä minengu imä pañd tüü purukõsõ sinnä? ristteie pääle* Se Kos **-nõsõng** *-nõsõngu -nõsõngut* päikesetõus *inne päävånõsõngut, ku vüjõl hämo oll, `aeti jo üless* Se Kos; *latsõ `ristmise vesi visati kohe `uibohe vai `vasta päävånõsõngut tarõ `kelpä `korgõhe, et `ausa lats saasi?* Se Kos; *tulli^t `traktorišti inne päävä nõsõngut `nurmõ* Se **-vari** päevavari *Oka tõmma^s [seeliku] hanna ülest ku päävävari ja näüdä^s, et `puksõ olõ õi?* Se

pää/vüü villastest lõngadest põimitud lai pael setu naistel (liniku sidumiseks ümber pea), peavöö *päävüüd ka mõista* [ma] *vitä? ni^k kuta^k kah, hargi pääl vittatsõst langast koeti* Se Kos; *päävüü om kõik selgevillanõ* Se Kos

pöhe vt `pühkmä

põhendämä vt pühendamä

pöi vt pügämä

pöörändusekene dem < *pöörändüss void vöiõti leeväle pääle, pöörändusekese? kokko ja mähästi kapstalehe sisse ja kotti* Se Kos

pöörändüss *pöörändüse pöörändüst leivaviilukas õgalõ ütele löigati tyy pöörändüss saia* Se

pügämä *pükä? pügä pöi püä pügama imäpuu hiusõkõnõ pöeti är?* Se; *kevjä püä? noorõ kuuga?* [lambaid] Se Kos

pühendamä *pühendä? pühendäss pühehd ~ põhendämä pöhendä? pöhendäss pöhehd* (sisse) õnnistama; *pühitsema lää ei^m ma?, ma olõ õi^p pühendet, a papp sa olõt pühendet* Se

pühi *pühi pühi 1.* kombekohaselt pühitsetav tähtpäev, *püha määnegi pühi oll* Se; *talsipühi ka om iks pühi* Se; *lihavõddõ? oll kõgõ suurõp pühi* Se; *ku^l talsipühi keškmätse pühi makadõ, sõss makat aastaga õnnõ kõõ ar?* Se Kos; *pühi hummok* Se; *vindläse kutsva iljapäiv, mi^j kutsu iks jakapäiv, taa om üts pühi kõik* Se| Vrd *pühä 2.* au sees olev, pühaks peetav *timahava oll urbõpäiv, kapst maapäiv ja pühapäiv, kol? pühi päivä oll üte pääväga?* Se Kos; *päält kellä katõtoi:ss kümne ülti et om pühi üü* Se| Vrd *pühä*

pühkmä *pühki? pühk pühke pühi pühkima papp ütelet: ka^p püh (pühi) sa kerik hõste är?* Se Kos; *aho luuda* [ma] *iks hämssi ja tyy luvvaga pöhe tuhka* Se Kos; [te] *pühke? iks hiist hiirõ ruuna?, vatust valgõ? hobõsõ?* (rhv1) Se Kos; *tyy prah^t pühti päält* [soolal] Se Kos; *vanast talitõdi, käe omma^m musta?, saa õi sinnä^s suu pühki tiraniga külge* Se; *tiranik oll vaja otsah, tiranik oll suu pühki?* Se Ts

pühksemä *pühksess ~ pühksämä pühästä? pühksäss pühäss kergelt pühkima*

pühä *pühä pühä ~ pühhä 1.* kombekohaselt pühitsetav tähtpäev, *püha siss ollgi jo pühä majah, ku klaasiga lambi^t tulli?* Se| Vrd *pühi 2.* jumalakartlik **3.** pühitsetud, jumalast õnnistatud; *pühaks peetav papp haard üldä? et ei avida jumalaraamat ei^p pühä sõna, no om põrgo poolõ minek* Se Kos; *jummal^t es sallii?, et* [ma] *pühä kivi lauta vei, pikne lei lauda patama* Se Kos| Vrd *pühi 4.* ehmatu-, imestushüüatus

pühädse/rätt vt pühäserätt

pühä/kiri hrl piibel

pühäne *pühädse ~ pühäse pühäst pühapilt, ikoon papp käve tyy pühäsega küllä piteh* Se; *üts pühäne käve küllä pite ja rahvass ka?* Se Kos; *mõtlõ^k ka ku kavvõndast üle tyy mäe hiit miiniga tyy Iljä pühäse* Se Kos; *vanast vjidi nuy^p pühäse^k kõik tsassona mano* Se; *pühädse rätt paanti pühädse pääle* Se Ts

pühä/päiv (põhisõna sageli lühenenud) pühapäev *puulpühä oll siss tyy pulm läts, pühäbä läts siss tyy vakk* Se S; *timahava oll urbõpäiv, kapst maapäiv ja pühapäiv, kol? pühi päivä oll üte pääväga?* Se Kos; *ku sa^t tõdsõlõ pühäbävä ijide?, siss tyy iist raha võttu ui?* Se Kos; *pühäbävä [sündinud vasikas] oll Püho* Se Kos

pühäsekene dem < *pühäne naa^v väiko^p pühäsekese oll^s Sibiräh üteh* Se

püük püügi `püüki tuhaleelises leotatav pesu; pesupesemine `tõrdoh havvutõdi `püüki Se; kõiik havvi^p `püüki uja veereh Se; `rõiva^p `pahti `püüki, `pahti kõrd `rõivit, siss `pahti jäl tuhk Se; püügi `haudmine oll sulõngu man Se

püür pöörä `püürä **1.** ring kirmassih tehti sääne suu^f püür, sinnä^s `sisse kõrro karati Se; `tsõõri iks `tsõõri, `püürä, `püürä! `tsõõri iks sõkõ[?] ja `püürä pümme[?], `tsõõri iks kõvõra jalaga[?] (ringmängulaul) Se Kos **2.** keeris vj pöörä[?] kiä `tõmbasõ^s `sisse, inemise vj ala Se V **3.** kääruud pöörä pääl `veeti kangast, pikkä kangast saa ai^v `vitäki saina pääl Se **4.** pikkusmõõt: üks ring kääruudel

`püürdmä ~ `püürmä pöördä[?] püürd püürd pöörä pööräma, keerama keedi[?] olli^p `pikä[?], `kijte oll `püürtüisi ja `püürmäldä[?] Se Kos; lina^k `keerutõdi är[?], sääne hank oll, hanguga^k `ka pööreti Se Kos

`püürdümmä `püürdüdä[?] `püürdüss `püürdü pöörduma kuyt^f oll pant nigu pulga `perrä, nigu nüüt^f pant `perrä, kuyt^f pidi `ümbre `püürdümmä, agu `ümbre pöörü üs, siss saa as lüvvä[?] Se

püür/häll jääkarussell meil oll häll kingo pääl, tyy oll sääne ku püürhäll Se

`püürmä vt `püürdmä

`püürüss `püürüse `püürüst **1.** pudrumänd **2.** kaerapööris

püüsümä `püüssü[?] püüssüss `püüsse paigal püsima; kestma, säilima, vastu pidama ka^a man mul eläjä `väega `püüssü[?] Se; vanast olli[?] otõ katusõ[?], nuy^s `sammõldõdi ar^k `ka, siss `püüssü iks `väega^k `kavva Se

R

raa vt raig

raagõss `raaksõ raagõst vitsaraag imä iks mõšk `nüskut sagõhe, ai iks luvva `raaksit sinnä nüüsigu `piipu kah, puhašt kõiik är[?] Se Sa

raam raama `raama ~ **raam** raami `raami **1.** kandraam **2.** aknaraam

raamadukõnõ dem < raamat

raamakõnõ raamakõsõ raamakõist raam(ike) uma poisi olli^f `tegiä[?], sõss õks tekki ar[?] `aknõraamakõsõ ja `säantse a^a Se Kos

raamat raamadu raamatut raamat

raan raana `raana arm haav `ka^svi kiñni[?], a nõ^k `ka om raan tunda[?] Se; ku [sa] midä `lahksadõ ar[?], jääss raan Se; pa^mõ[?] ja raan, mõlõmba^f `tähendäse ütte Se

raanakõnõ dem < raan a är^s `süütü tyy nõna, raanakõnõ om inne nätä[?] Se; ku tiä äi[?], sõss tunnõki õi[?], raanakõnõ om inne nätä[?] Se Kos

`**raanama** raanada[?] `raanass raana^s haavama lehmäkene sai raanat mõtsah Se Kos; lehm sai raanat `mõtsa otsani sälä roodsu pääle Se

raas raasa `raasa väike tükk, kübeke, raas liharaasaga nühiti pañn üle Se Kos; vanast `tsukru raas leeväga purõtõdi ar[?] ja `añti latsilõ Se; hallitõdu olli[?] liharaasa[?], mia timä tõi tyyi mano Se

raasakõnõ dem < raas| raasuke `pañti iks kuna määne liharaasakõnõ, leeväpala kuna `pañti [karja minnes kaasa] Se Kos; `kutja om kañnikõsõh, mesi, riisi `suurma?, või, `krõngliraasakõsõs`_seeh Se

raaso tükiviisi timä kõõ raaso kakuti `katski? Se

raat vt traat

raat/aid traataed raat `aidu ka oll Se

rabahhama rapa? ~ rabada? rabahhass rabasi **1.** rukist rabama **2.** linu ropsima nigu linna rabati `lamba `nahka. nahk `pañti `prääлка pääle, lina rabajaga rabati siss Se; meil lina`_rabadu?, lina^k `kõik `katsa käänedü? Se Kos **3.** rabandust saama

rabahhuss rabahhusõ rabahhust **1.** kangaviga: hõre joon kootavas kangas **2.** rabandus

raba/suu siirdesoo

rae rae raed raiesmik | Vrd `raodu

ragoma rako? rago ragi rao **1.** terava riistaga (lüües) tükeldama, eraldama, auku tegema või välja raiuma vanast olli^k `korgõ `sukru pää?, säält `raoti mant `kirvõga? Se; kolgitsõl oll raot kats tsoñri `sisse Se; käsikivi oll: ütš kivi oll all, sinnä olli`_tsori`_ `sisse `raotu? Se La; esäl oll hao rako? terräv kirvõss Se P; ma su rüvivil rai `maahha `kirvõga otsa Se **2.** puid maha võtma, langetama tyyul maal `raotass `tammõ, siia `maalõ lastu? `kargasõ?? – välk Se Kos **3.** palkidest ehitama, seinu üles raiuma `jätke tarõ ragomine `maahha, olõ õi`_lupa rako? Se **4.** aadrirauaga raiuma, aadrit laskma vaia `laska verd rako`_ `vällä Se

raha raha rahha ~ raha raha vanast olõ õs nii rahho ka?, minga? `osta? Se; vanast olõ õs liisnit rahhu `rahval Se; olliva mul nyy hõpõ keedi? ja raha^k `küleh Se; no om egaiüs perremiisss umalõ rahalõ Se Ts; mu`_peremiißs maßs raha ka `höste Se Kos; linost oll kõkõ suurõb raha `saamine Se; papilõ aa`_sa`_pall o rahha, papp lätt `marru Se Kos; külä korasßs pääakarussõllõ `palka rahaga ja leeväga Se; `hospodikõnõ, `taivakõnõ, kas nyy`_rahalda? omma? Se; ku sa`_tõõsõlõ pühävä `tjide?, siss tyy ijst raha võttu ui? Se Kos

raha- rahaga seotud, raha sisaldav või omav

rahadsõ? pl rahatsidõ rahatsit hõberahadest keed üte`_rahadsõ vijil vaia `panda^k `kaala Se

raha/kopik raha, eriti väiksem summa nii [ma] hoolidsi `hindälle rahakopikat, siss kadah sai seo tarõ Se Kos

rahakõnõ dem < raha rahakõist oll veido, `viina olõ õs `minka `osta? Se; kaga vanamiisßs om `haigõ, puhetõ pääle vaia `hoita rahakõist Se S

raha/mark -marga -`marka rahaühik: mark `kõiki palanu pääle ka `añti. hiideti muni rahamark ka? Se Kos

`**rahkõ?** `rahkidõ `rahkit rangiroomad

rahu¹ rahu rahu rahulolu, rahulik olukord, rahu sõta taha ai?, olgu`_rahu maa, ilmalõ, rahu rišti `rahvalõ Se Kos

rahu² rahul sõõgiga pilgata õs, võisõ rahu olla? Se; ma olõsi rahu, ku ma? ni `hõlpsahe koolõsi, ku mu^m `miißs Se

rahulik rahuligu rahulikku rahulik, häirimatu *mij^k külä oll rahulik külä* Se Kos

rahvakõnõ dem < rahvass võih *tuud`rahvakõist, mia sääl oll* Se Kos

rahvass `rahva rahvast suur inimhulk, inimesed; rahvas *kõik`olli iks`õigõ`rahva?, midägi putut õs olõ?* Se; *naistõ puhadelnä?, kats tükkü oll, sõss sääl kua viil`joudsõ?, sõss nuu?`rahvalõ`präädi?* Se

rai vt ragoma

raig raia ~ raja ~ raa `raiga nahahaigus: kärn *raja`süüdevä?, noh täi`seivä?* Se; *ai pää`kuyrdõ, lei raa pääle, siss võiuga määriti pääd* Se

raigakõnõ raigakõsõ raigakõist dem < raik *vanast`haarti`präätä? ja võid kuta? ja raigakõisi* Se

raik raiga `raika sukapael

raiskam(m)a raisada? `raiskass raisas 1. mõtlematult kulutama 2. hävitama, rikkuma

raisku kaotsi; hukka *timä nitg kirbu ar? ja kiit kirbu nahast ruvva vai tege`kinda päkä?,`raisku lasõ õi`midägi minnä?* Se

raisuh raisus, hukas

raja vt raiga, raig

rambõh ~ **rambõ?** `rampõ rambõht vettinud puunott, känd `merde jäi *kiini`tuu laiv, sääl iks määne rambõh oll koh* Se

ramm rammu `rammu 1. jõud, jaks 2. lihavus, ramm

raimma `raimmi? raim `rammõ rammestama *tops`viina`väega ar? raim, ku`väega väsinü olt (oled), siss tohi`juvva?* Se

rammõdu vt ramõdu

raip raibi `raipi ukse rauast sulgemisvahend, kramp

ramsa `ramsa `ramsat rammus, lihav; lopsakas

ramõdu ramõdu ramõdut rammetu

ramõhtuma ramõhtuda? ramõhtuss ramõhtu äkki rammestuma

rand ranna `randa rand [ma] *lätsi`randa piteh, eiä piteh kümme kilo`meetrit* Se S

raintsõ? pl `raintsidõ `raintsit (heledam karvkate, võru ümber kaela) *pini hauk, soe`küläh,`mõfli, et ma`lää neile anna`raintsit piteh* Se | Vrd kraintskaal

rao vt ragoma

raodu `raodu `raodut raiesmik | Vrd rae

rapa? vt rabahhamma

rapahhutma rapahhuta? rapahhut rapahhut`korra raputama *tuud`pestiit`vihku [ma] rapahhuti ka viil* Se

rapai *rabaja rabajat* **1.** ropsimõök **2.** *ma rabajaga võid kül? mõista kuta? ja mõista vitä^k kah* Se; *vanõmb tüütär läts mehele, oll nellikümmend rabajaga vüüüd koet* Se Kos

rappa eksiteele, hukatusse

rappuma *rappuda? rappuss rappu rappuma*

rapsahhutma *rapsahhuta? rapsahhut rapsahhut korra rapsama ku ruing rapsahhut, [ma] `mõfli, et kas `seoga no `maada? sai* Se Kos

raputamma *raputa? raputass raput` ~ `raptama `rapta? `raptass rapt raputama kussõm puhuti `hõngu täüis, `paanti `herne` `sisse, sõss oll lastõl hüä `rapta?* Se Kos; *hainalosõ tõpõ no iks om, läts `pääga kisk ja raputass* Se Kov

rassõ¹ *rassõ ~ rasõva rasõhhõt ~ rasõvat* **1.** *kaalult raske seto `rõiva omma` `väega rassõ?* Se; *paingi olli` `puitsõ?, rassõ olli` `nii, et es jovva` `vett tuvva?* Se; *Vaáso või ei^m `midägi `nõsta` rasõvat* Se **2.** *füüsiliselt raske, vaevanõudev Mõlah om `väega` `rassõ^k `kaiba?* [hauda] Se Kos; *kolm `ásja om, mitä om rassõ `täüit?: jumalat pahõlda?, `võlga tasso? ni immä essä ravida?* Se Kos

rassõ² *rassõ rasõhhõt rase*

rassõ/jalaline *-jalalidse -jalalist rase naahe jäi kodo rassõjalaline* Se; *ku inemine om rassõjalaline, sõss [sa] heidiude, sõss jääss latsõlõ `haiguss* Se; *ku tulõkahõ om, kiä rassõjalaline om, pangu ut^k koheki kätt* Se J - **jalga** *rase tyy naahe oll rassõ `jalga ja `rehke tyy huúsi ar? ja latsõkõsõl om suur viga man* Se Sa; *ku inemine oll rassõ `jalga, ku näkk koh, `hiitü sutt vai midä, ku kohe `johtu `käega nii `panda?, nii `saigi plekk hao pääle* Se Sa - **jalgnõ** *-jalgsõ -jalgsõt rase ma olli siss rassõ `jalgnõ setä `poiga* Se; *ku vanast oll rassõ `jalgnõ naahe, sõss imä ütél jo: käügu ui üle rij `vehmre, käügu ui üle ratta `vehmre, `lasku ui `kaássi läbi `jalgu, sünnüss läts `ilma, sõss latsõl pallo viku* Se V

rasu`raiga? *suviste villaste jalarättide paelad mõni mõista as kuta^k `kirjá, tyy kudigi `säántse` `rasuraiga?* Se

rasva/kesi *rasva ümbritsev kelme -maásin hakk(liha)masin*

rasvanõ *rasvatsõ rasvast rasvane latigõ omma jo `rasva kõtt täüis ja sooligu kõik rasvatsõ?* Se Pod

rasõhhuss *rasõhhusõ rasõhhust raskus `paanti midägi rasõhhust `vankrilõ pääle, kivi vai* Se

rasõhhõhe *raskelt*

rasõv *rasva `rasva rasv no^k `keedetäss rasõv ar?, sulatadass rasõv ar?, siss pandass tyy rasõv `vahtsõst `kijmä* Se; *latigõ `rasva pandass `paika ka vijl* Se Pod; *ku käe? lahenu? vai mia, siss om latigõ rasvaga hüä `võida?, latigõ rasõv tege `pehmet* Se Pod; *paastu piirak oll `maaslaga? ja sibuldõga?, ku `süüdäva piirak oll, sõss `paanti rasõv* Se

rasõva *vt rassõ¹*

ratass *ratta ratast* **1.** *sõiduki ratas esä pañd ütele pujalõ tõlla rattidõga ette ja tõdsõlõ pujalõ* Se Kos **2.** *jalgratas poiáss rattaga sõit ja sattõ ratta päält `maahha ja oll valmiss* Se **3.** *hrl pl vanker `kotmõ` `ratta pesä` `tekk Vaáso halhoo·silõ* Se Kos | Vrd *ratta?*

`ratsala ~ `ratsalla? *ratsa `ratsala hobõstõga käve?, tyy kosilasõ veli ka?, sugulaisi `kutsmah* Se

ratta? pl rattidõ rattit vanker `väega liivanõ tji oll, inämbä [ma] lätsi iks jalaga?, söögi? rattih ja `rõiva?
Se Kos; hopõn lei pakko ja timä sattõ rattist `maahha Se Kos; kutsuti `mõrsa kirst vai kašt, kašt `pañti
rattihe Se| Vrd ratass

rattakõnõ dem < ratass| jalgratas

rattakõsõ? pl dem < ratta?| käru

raud ravva `rauda **1.** materjal: raud inemine raud olõ õi? Se; `rauda `säetäss, tyyd kõgõ üldäss, et vaia
klepata? Se **2.** rauast ese tseetska om tsaka? sääne raud Se; hobõsil kulladsõ ravva^k kõik jalah Se;
Irboskah `pañti meid `raudõ (käed raudu) Se

raud- rauast tehtud, raud-

raud/lyum raudkang; raudvarb raudlyum om üleest pant, vanast last hällütedi, raudlyum käve nõdõrmaga
üleest `alla Se **-puu** adra hargikujuline künnipuu, rauapuu **-tji** raudtee mi saada su raudtji pääle `tjühhi
Se V

`**raugma** `raugu? raug raug^k kräunuma

rauh rauha `rauhha neer `rauhhu mant `võeti ka rasõv ar? Se; egäl eläjäl om kats `rauhha, rauha^k
keedetäse ar? Se; kats `rauhha, üts rauh Se Kos; `lambal omma^v `väikokõsõ rauha? Se Kos

ravitsama ravida? ravitsass ravits ~ **ravitsõma** ravida? ravitsõss ravits **1.** sötma noorik `väega naid tsiku
pidä ja `põrssiid ravitsass Se; mis no viga ellä?, olõ õi^h hobõsõ ravitsamist Se; `Maara käve kats puul
nädälit `luidsakõsõga ravits ja kasõ timmä Se Kos; innevanast saadirahvast raviti, no ravita ai?, ravitass
siss, ku kerigu mant tulõva? Se; siss inäp piñni ravidsa ai^k ku susi ka^a man Se; kolm `vyyuri käve ma tedä
õga päivi ravitsõma Se **2.** ravima

ravitsõma vt ravitsama

ravvanõ ravvadsõ ravvast raudne, rauast tehtud, raud- kõvõrakõnõ sedä muudu ravvanõ nõgõl oll Se;
ravvadsõ paa? olli? Se; kalamehe^k käve?, neil oll sääne ravvanõ kaarnidsakõnõ Se Sa; ravvanõ kuuk oll
`kruusõsiga? Se

rebo/raik -raiga - `raika karukold

rebäne vt repän

reemekene reemekese reemekeist krõömike `mooska? omma^v tillokõsõ^k ku reemekese? Se

reevähümmä reevähüidä? reevähüüss reevähüü vaibuma; suigatuma

regi rji reke regi talvõl rekiga `veeti haina^k kodo Se; mehe^v esä võit kirbidsä ahost, pañd kirbidsä nõrdsu
`sisse, siss pañd rekke `hindalle `põlvi a^a Se Kos; `vijga vijil [mäge ma] vati, sõss üttest mäest lasi reki vai
pedjäjä `ossõ pääl `a^aha, siss jäl jyuusk `tõistõ mäkke üleest Se Kos

rehe vt riih

rehe/ahi rehetoa ahi `väiko^p parrõ^k kutsuti eüss, tyy oll rehe aho suu kottal Se **-alonõ** rehealune vanast
kutsuti rehealost `kuuvna Se **-riha** rehereha rehe rihhuga? rehti, olli^v reheriha? ja hainariha? Se **rehi** vt
riih

rehitsemä rehidä? rehitsess rehits rehitsema `niä? rehidsi? Se; rihhuga? rehti Se

rehkendämä *rehkendä?* *rehkendäss* *rehkeñd* **1.** arutama, rehkendama **2.** arvestama

rehkendüss *rehkendüse* *rehkendüst* arutamine, rehkendus *ku määnegi rehkendüss oll, siss lelläpoig jäl opaás timmä* Se; *rehkendüss oll mul hüüä* Se

rehkmä *rehki?* *rehk* *rehk* ~ *rehke* *rehi* **1.** materdama (ussi) *ma?* *eśs kogoni rehe* *siugu, esi olli paks ja rehe* *õkva* Se **2.** vehkima [ma] *pañni vanõmba räbigu pääle, siss saa õs mustass, ku lehm hannaga* *rehke* Se P

rehk' *rehi* *rehki* kord, trett

reisi/pudõf riisipuder

rekistij·rmä *rekistij-ri?* *rekistij·r* *rekistij-re* *rekistee-ri* registreerima *hofs kołmõst päävästki rekistee-ri?* *är?* *sõss olt (oled) õks ristiinimine* Se Kos; *mis no?* *meheleminek om,* *riide* *rekistij·rvä?* *iispä läävä eräle* Se

rel̄dsine *rel̄dsidse* *rel̄dsist* raudteerööbastest tehtud *tyy* *rel̄dsine* *põrma* *oll kõik* *vaonu?* Se

repp vt trepp

repän ~ **rebäne** *rebäse* *rebäst* *rebane* *repän* *tah samah mäe otsah oll karah* Se; *kütke sann, veege repän* *sanna* Se; *rebäne kõõ* *laul: kireлуу, karõлуу* Se Kos; *peremijs ütäl rebäsele: määness sa karuss olt, ku hannõ olõ õi?* Se Kos; *ni rebäsel kakõss kõtt ar?* Se Kos; *rebäne jõvva õs inäp* *piiri pitä?* *liha nõna all ja soogu ui?* Se

resenka *resenka* *resenkat* kumm, kummipael *naistõ* *saapa olli* *resenkidõga?* *nyy* *resenka* *vinnü?* *olõ õs* *nüüre* Se Kos

retel *redeli* *redelit* **1.** (ronimis)redel **2.** varbsõim (poolviltu seinä küljes) **3.** vankriredel

ribah rippumas, ripakil, ripvel *ttyud kutsuti* *kauss,* *mia ribah* *oll* Se

ribahhama *ribahta?* *ribahhass* *ribahti* ripakile vajuma *kiä iks ummõl rüvvi üte siiloga?* *sõss puusa* *nyy* *ribahhasõ?* *a ma* *umbli katõ siiloga?* *tty* *ribahha* *as* Se

ribahhuma *ribahhuda?* *ribahhuss* *ribahtu* rippu vajuma

ribahtama *ribahta?* *ribahtass* *ribaht'* ripakile vajuma

rida¹ *ria* *rita* rivi, rida

rida² vt ritk

riha *riha* *rihha* *reha* *rihhuga?* *rehiti* Se; *riha säläga* [ma] *touksi vett pite noid haina* *kaarõ* Se Kos

rihakõnõ dem < riha

rihits *rihidsä* *rihitsät* väike luhamõrd *üts külämijss jo rihidsä man ja kaess, kas mij?* *rihitsäh om määnest* *haugõ* Se; *haug* *sinksahhut* *sääl rihidsä siseh* Se

rihm *rihma* *rihma* püksirihm *meid om ka esä rihmaga* *pesnü?* Se Kos

`riibma `riibu? riib riib' riibu **1.** rehaga riisuma poisin`niidi?, naase^k kaanni^k kokko ni riibi^p pe'ri Se; koh olli^v vesidse niidü?, [ma] pañni lakadsi^j ja^lga, riibi ni kañni `vällä Se; maamal omma^r riitmuu^r riibudu? Se **2.** pealt või kokku korjama

`riibma? pl `riibmidõ `riibmit riismed tüjumehe^p pañni^p pa'õbat `haina, `riibma? jäi? `maahha mädänemä Se

`rijde `rijde `rijdet reede suurõ neläpävä ja `rijde, kõõ^õ kaeti, et määness seo kevväi tulõ Se; suurõneläpävä ja `rijde, ku om lõunõ tuul, sõss saa hüä kevväi ja lähmi Se Kos| Vrd `rijdi

`rijdene `rijdedse `rijdest reedene| Vrd `rijdine

`rijdi `rijdi `rijdit reede `rijdi om patt tuhaga rõiviid `mõska? Se Kos; kas `rijdi vai puulpühä vai neläpävä kuna tuud `leibä küdseti Se; oll suvistõpühi `rijdi Se; kõik nääl om `tõisi `päivi, mis hädä sõss `rijdi rõiviid `mõska? Se Kos; liha võõ^{tõ} `rijdi ja neläpäiv, ku midä vaja tulõ, tõõsõ poolõ `küüsümä mingi ui? Se Kos| Vrd `rijde

`rijdide reedeti es lasõ^t timä `rõiviid `mõska^r `rijdide Se

`rijdine `rijdidse `rijdist reedene oll suvistõpühi `rijdi ja `rijdine päiv paastu päiv Se| Vrd `rijdene

riih rehe riht **1.** rehehoone, rehi ku [ma] kolgõ rehe man kats maßsina täüt linno är?, kääni är?, oll ku'rst Se; [vanapagan] oll kõgõ `riihte kaunu? Se Kr; siss [nad] võtva rehe parrõ, siss `naksiva timmä `mütmä, tapiva ar? siss Se **2.** rehes kuivatata^v ja pekstav vili; korruga parsile ahetav kogus vilja; rehepeks, rehetõ ku [ma] rehelt kodo^t tulli, siss sai suigahhuta^k kah Se; peremijõss ni magari, künnärpää pañd `vasta maad jah, ku tuu rimpsahtu ja [kohe] üless ja rehele Se; näet `riihhi `pesti käsitsilt Se Sa; [vanapagan] olõ õs kedägi `lasknu üjse riht `pesmä Se Kr; terä^t tougati nukka, ni^k kavva kooni^p `pesti riih är? Se Kos

riik riigi `riiki riik ma^t `tehnä õdagu `ilda ja hummogu `varra, et minno riigi poolõst `peetäss üleväh Se Pop| Vrd rik

`rijkene dem < regi| (väike) kelk üts poiß perä `rijkesega kivil käve, `istõ `riikõsõ pääle `puhkama ni sinni^j `jäigina? Se

riisi/ suurma? pl riisitangud `kufja om kañnikõsõh, mesi, riisi `suurma?, või, `krõngliraasakõsõ^s `seeh Se; riisi `suurmit `pañti mano `põrkna piirakilõ Se

`riisma `riisu? riis riis ~ `riisõ riisu röövima, varastama

riist riista `riista tööriist, töövahend vanast `käuti hobõsõga voori pääl, a `määñtside `riistuga Se

riista/ puukõnõ mingi tööriist, riistapuu ku mi `mõtsa lätsi pakku, siss esä üteli et: `määñtsiid riista `puukõisi iks tulõ vaja Se Kos

riit riida `riita riit, pinu

riit/muu -muu -muud puuriida ase maamal omma^r riitmuu^r riibudu? Se Kos

`riivmä `riivi? `riiv `riive riivi riivima forgatimi rida ar^j ja hõõrimi ar?, riivemi ar^j ja pañnimi poslamaslat pääle Se T

rikass ~ rikaßs rikka rikast jõukas; varakas `va^lgõ rüüd oll rikkil Se; Mañnil olõ õs rikka `avvu Se; rikaßs ka oll taa `tüürik, rikkap meid Se

rikk *riki rikki riik* | Vrd riik

rikkahe rikkalt, jõukalt

rikkuma *rikkuda?* rikkuss rikku kahjustatud, rikutud saama

rikkuss *rikkusõ rikkust* jõukus, varandus *a ega näile ka`rikkusõst lähä es, kõik`tsilgõ-tsalgõ kattõ* Se Kos

rikma *rikku?* rikk rikk ~ rikkõ riku kahjustama, rikkuma

rimahtuma *rimahtuda?* rimahtuss rimahtu kukkuma, libisema *peremijss ni magari, ku käsi rimahtu üless, künnär pää paänd`vasta maad jah, ku tüü rimpsahtu ja [kohe] üless ja rehele* Se

rimpsahtum(m)a *rimpsahtuda?* rimpsahtuss rimpsahtu nõksatama *peremijss ni magari, künnär pää paänd`vasta maad jah, ku tüü rimpsahtu ja üless ja [kohe] rehele* Se

rind rinna`rinda **1.** kehaosa: (naise) rind *kõõ mul rinnuh puski ni`otga lei jo`pusu* Se| Vrd rõnd **3.** rinnaesine *kuuljalõ`pahti nõgõl`rinda ja nõglats ka`perrä* Se; [ma] *pañni alavijrt pite kaarusõ`ümbre`kääste ja siist rinna mant`alla* Se; *rüüd`oll must, linanõ, tüül olli`proimõtõ man ja rinna ijn kaarusõ?* Se Ts; *kual latsõl olli? rinnah haarasõ?, vai kual olli? tuõ pääl haarasõ?, siss`viidi`sanna, puu`võismõga? siss määriti* Se P; *sõlõ? rinnah, hõpõ kraam kõik* Se| Vrd rõnd **4.** pl kopsud **5.** rida, rivi *nelli part oll ja kolmõlt rinnalt olli`nyü`parrõ?* Se

riñdi/herr rentnik, rendihärra

riñn *riñni`riñni* renn

rinna/haiguss tuberkuloos

rinnalinõ *rinnalidsõ rinnalist* rinda imev; rinnalaps, imik *periss rinnalitsi om jääni`maalõ, ku imä ar`koolõss* Se; *minnä? vaia hainalõ, rinnalinõ lats, koess sa`latsõ jätät* Se

riñt *riñdi`riñti* rent

riñtmä *riñti? riñt`rinte riñdi* rentima

riñtnik *riñtniga`riñtnikka* rentnik

ripakalla? ripakil

ripakõlla? ripakil *uibo oll ubinit täüs, ossaki`ripakõlla?* Se

rippa rippu *imä murõht, et kas seo nõna no`jäässki rippa* Se Kos

ripõndõllõma *ripõndõlla? ripõndõllõss ripõndõlli* ripendama; tolgendama *kurat keele otsah ripõndõllõss, a hüvvä sõnna kurgust kisu?* Se; *vedelähe ripõndõllõt hällü küleh, sõss võit`maalõ ka`sata?* Se

risonõ *risotsõ risost* prahine, risune *olõ õi`meil tüü asonõ ja olõ õi`nurm risonõ* Se Kos

rišt *rišti`rišti* **1.** ristiusu sümbol: rist; ristimärk *vanasitt`rišti`pelgäss* Se Kos; *Serga küläh oll tsasson, sääne`väikene majakõnõ ja rišt säääl üleväh* Se; *mijss võit mütsü pääst, hiit mitu`vuyri`rišti ette* Se Kos; *ku [sa] ar? eßsüde?, siss tji vüü`päitest rišt* Se Kos; *tütirik vüü`päitest tekk rišti, süläss vijl`päitehe, hiit sõlmõ ja vanast sitast`pääsi vahtalõ* Se Kos; *ku jaanipävä hummogult`mõtsa`aeti`karja, mõni tõmmaß lehmäle tõrvaga vai`täütäga otsa pääle rišti* Se Kos **2.** hauamärk *vet`tsiakõnõ, kuiss tä tah keerahtu üte rišti`külge* Se Kos

rišt/esä ristiisa *tuy om katsildõ umanõ, rištesätütär ni lellätütär* Se

rišti risti(suunas) võimašsinal olli? aari^s seeh, aari^k käve seeh *rišti* Se; *mij imäle tehti rištijuyunt* (ristipidi triipudega) *uhdrik* Se; *muni poldatass ar?*, *lätt tuy sõna siss rišti vai piuta* Se

rišti/inemine kristlane *hošs kołmõst päävästki rekistee-ri är?*, *sõss olt* (oled) *õks rištiinemine* Se Kos; *vanast käve vana^s sita alastõ, no^k käävä rištiinemise?* Se

rištikene dem < rišt

rištik/hain ~ **rištik/hain** ristik(hein)

rišti/päiv taevaminemispüha, ristipäev **-rahvass** kristlased *sõta taha ai?*, *olgu^r rahu maa ilmalõ, rahu rišti rahvalõ* Se Kos **-sõsar** ristiema tütar *rištämä tütar om rištisõsar* Se **-tütar** ristitütar **-veli** ristiema poeg *rištämä poig om rištiveli* Se

rištjäksi? pl *rištjäste* ~ *rištjäksi* *rištjäksi* varrud *ku rišteti ar?*, *sõss tehti tuy rištjäksi laud* Se

rištik/hain vt ristikhain

rištkeksi? *rištkeste* ~ *rištkeksi* *rištkeksi* ~ **rištkäksi?** pl *rištkäste* ~ *rištkäksi* *rištkäksi* varrud *rištkäste* *aigu, siss [ma] aini mehe esäle hammõ* Se

rištmä *rišti?* *rišt* *rište rišti* ristimärki tegema; last ristima *kolmõ päävä takast rišteti laš ar?* Se Kos; *kerigu man rišteti* Se; *ku rišteti ar?*, *sõss tehti tuy rištjäksi laud* Se; *latsõ rištmise vesi visati kohe uibohe vai vasta päävõndõngut tarõ kelpä korgõhe, et ausa laš saasi?* Se Kos; *kats last kašvi ülešt, a papil olõ õs näid kirotošt ja rištist hindä pääle* Se Kos

rišt/tij teerist, ristmik *minev^a aastaga õdagu päält päävä minengu imä pañd tuy purukõsõ sinnä?* *rišteie pääle* Se Kos **-ämm** *-ämmä* ~ *rištämä* *-ämmä* ristiema *mõrsal oll loohkap kumarda?* [pulmas], *ku rištämm ka kõrval* Se; *rištämmäss minek oll suur au* Se; *rištämm iks oll kõõ kõrval, tuy andõ andja* Se; *makki* (minagi) olli sääł Truba küläh *rištämäpuul olli istmah* Se; *rištämä tütar om rištisõsar, rištämä poig om rištiveli* Se

risu 1. risu, praht **2.** kirumissõna: reo, roju *tij olt sääntse^r risu?*, *ei mõista kangast kuta?* Se; *ma mõfli, et tiä juy õks tsäaju, a^r tiä risu vali viina sisse* Se

ritk rida *ritka* mustroigas *ritku om katõ sugumaši, mustõ ritku ni valgiid* Se; *tõrgatimi rida ar^r ja hõõrimi ar?*, *riivemi ar^r ja pañnimi poslamaslat pääle* Se T; *poišs vijil küüsse, et kas teil ritk om tett vai roon, mij^m mõlõba ütli et ritk* Se Kos; *ritka ka [ma] olõ kaksõnu* Se; *ritka istutõdass, a roona? naa^k kasusõ esi?* Se; *sääntse^r foorga?*, *foorkatõdi är rida?* Se S; *tehti sääne nõrdsust ritk, tuy kõüdeti sinnä^v vallalidsõ piñgi külge, piñk tull kõõ ridaga^k küle pääle* (lastemängust) Se Kos

rišsik *rišsiga* ~ *rišsigõ* *rišsikat* ~ *rišsikõt* ~ **rišsk** *rišska* ~ *rišskõ* *rišskat* ~ *rišskõt* kilk; rohutirts *rišsiga laulva?* Se

rišskakõnõ dem < rišsik

rohe vt ruhi, ruih

rohekõnõ dem < ruih| küna, mold *tseetskakõnõ oll, rohekõnõ, koh tsaeti peehõkõsõss väega?* *verevä nakri?* Se Kos; *ku [ma] kešvi suurbi, siss olli^s sääntseⁿ netšvä?* *ku rohekõnõ* Se

rohi *roho* `rohto ravim, rohi vanast kõgõ parõmb rohi oll sann Se; tsõdsõ läts kodo, tekk roho ja ahd hobõsõlõ `suuhhõ Se| Vrd rjuh´

rohiline *rohilidse rohilist roheline* [ma] võta nelli jako kõokõllast ja üts jago elektrisinist, saa `väega illoõs rohiline Se

rohitsam(m)a *rohida? rohitsass rohiõs rohitsema*

`**rohkõmb** ~ `**rohkõp** palju; enam, rohkem *ku`rohkõp annat, siss olt (oled) iks`armap,`kallip* Se

roho vt rohi, rjuh´

roho- ravimiseks kasutatav, ravi-

rohokõnõ dem < rohi

roiduss ~ **roiduõs** *roidusõ roidust* hulkur, nuuskur

`**roitma** `roita? roit roit´roida nuuskima, ringi kolama

rojo *rojo roio* niru, vilets (olend)

rokk *roka rokka* jahujook, rokk

roobahhutama *roobahhuta? roobahhut roobahhu´korraks roobitsema`võtkõ? noh, roobahhutkõ?`peiu* Se

roobitsam(m)a *roobida? roobitsass roobitõs* (kokku) kraapima, roobitsema *opati, et kõivo`lehte roobida?, noid aro`lehte* Se

rooõmass `rjuõõma ~ `rjuõõmõ *rooõmast roovik, latt kau ui iks hiire?`hiõsi pite, joosõ õi´roiti?`rjuõõmit pite* [rhv] Se Kos

roomakalla? ~ **roomakõlla?** roomakil, roomates

roon *roona`roona mäda-, mäerõigas roona omma jo`väega kõva^mõmõro? Se;`ritka istutõdass, a roona? naa^kkasusõ esi? Se; tyy miõõs võtt suurõ`luidsatävve`roona ja pañd kõrraga`suuhtõ Se; poiõs viõil`küüõsse, et kas teil ritk om tett vai roon* Se Kos

roõin *robina robinat* madin, rüsin

ropp *ropu roppu* must, räpane *ruttu tege ropu* (räpaka) tüü, `aigupite`häste Se

ropsahhuss *ropsahhusõ ropsahhust* ropsak

`**ropsama** *ropsada? ropsass ropsaõs* löõma, nähvama

`**roõpsma** `roõpsi? roõps`roõpsõ roõpsi **1.** korduvalt löõma **2.** linu roõpsima

roõpst *roõpsti sügüõsene iä rägisäõs viõil, a keväjäne iä mugu roõpst tege* Se

roõõsitama *roõõsita? roõõsitass roõõsit´* roostetama

rossõh `rossõ *rossõht* rooste ütevahe *painõti`rossõga?, eõs painõti* Se; *edimält olõ õs* [lõnga] `värme *Petserih, siss* [ma] värme`rossõga? Se Va

`**rossõnõ** `rossõdsõ`rossõõst roostene`rossõnõ vesi oll Se

`rossõ/vesi roostevärviline soovesi, roostevesi *`olti nätäl' `aigu sääl tyy vjj seeh, `rossõ vjj seeh, jala? hämme?* Se Kos

roiti/kihvt rotimürk

roitt *rofi rotti rott k'au ui iks hiire? `hirs'i pite, joosõ õi' _rofi? `ruugmit pite* (rhv1) Se Kos

rua vt ruga

ruah kortsus; kägaras

rubla *rubla rubla rubla* | Vrd `ruubli

ruga *rua ruka saad ku ruast `laotat `maahha haina?, siss haina? omma' _vaaluh* Se P

ruih *rohe ruiht* **1.** puutivest õõnestatud piklik küna, mold *ruih om ar' _tsaet, tyy om pinnaline* Se Kos; *sõss õks mijs' _sei puulivvast ja kõrbe `ruuga rohe peräst* Se Kos; *vana `aoline tsia ruih, tyy [ma] pañni kummalõ ja naha pañni rohe pääle* (nahaparkimisest) Se **2.** puutivest õõnestatud künataoline paat, ruhi

rukka kägarasse; hunnikusse

rumalahe rumalasti; arutult

rumm *rummi `rummi* ratta rumm [ratta] *rummi seeh om stolka, ravvanõ* Se

rummal' *rumala rumalat* rumal

ruug *ruugi `ruugi* rong *tütrigust sõida as [ma] ruugiga?* Se Kos; *ku ruug rapsahhut', [ma] `mõtli, et kas `seoga no `maada sai* Se Kos

runima *runni?* runi runõ ronima

ruisakohe kägarasse *ma pañni kokko tyy rüvvi, kõik nii ruisakohe ja rai `kirvõga otsa `maahha* Se

ruttu kiiresti, *ruttu määne sõnaasõ tulõ, vanalõ saa ruttu viländ* Se; *ruttu tege ropu tüü, `aigupite `häste* Se; *ruttu joht kakku us nyu' _viiso?* Se Kos; *võimaassinall olli aari' _seeh, nelli `aari ja lei ruttu kokko koorõ* Se

rutuba kiiremini *a ku tarõh [me] ai' _tsuuri, nii sai krapst kätte, ku `tundsõ nime ka, nii `pässim' _mu silmä?* *rutuba vañhalõ* Se Kos

rutubahe vt rutumbahe

rutumbahe ~ **rutubahe** kiiremini *nyu' _hammõ?, midä rutubahe vaia om, nyu? umma' _siin* Se; *läke? pußsiga?, saa rutubahe* Se; *`sijpi `pañti `rõivalõ pääle, sõss läts `vantamine rutumbahe* Se

rututama *rututa?* *rututass rutut'* tagant kiirustama

`ruubli *`ruubli `ruublil* rubla *pridanat `añti, saa `ruublidõ `añti ja ütsi `kümnide `ruublidõ kiä and* Se | Vrd rubla

`ruublikõnõ dem < *`ruubli kat's sata `ruublikõist rahha ka majah* Se Kos

`ruubli/tükk hõberubla; setu naiste hõberubladest kaelaehe *sanga omma esi?*, *kel om* [kaelas] *kats`kõrda*, *kel kolm`kõrda`ruublitiiki`kõik`küleh* Se; *mul olõ õi`ruublitiiki`kõrda`kaala`panda?* Se; *suur`ruublitiiki`kõrd*, *nyu`ommaki`kaaladsõ?* Se

`rõubõllõma *roobõlda?* *rõubõllõss`rõubõlli`ringi`aelema*, *ringi`hulkuma`timä`käve*, *rõubõlli`soid`pite* Se

`rõudli`rõudli`rõudlit *latt*, *roovik`rõudli`pahti`taari`tõrdulõ`ala*, *rõudlidõ`pääle`pahti`otõ?*, *siss`pahti`leib`ja`vesi`pääle* (taaritegemisest) Se

rõuds *roodsu`rõudsu* (lehe) roots

rõug *ruvva`rõuga`paks`toit* (puder, supp) *ahoh`savipaoh`keedetigi`rõuga* Se; *tsillo`tiindikese?*, *noist`keedeti`viil`rõuga`ka?*, *tiindi`rõuga`keedeti* Se; *talvõl`ku`hää`omma`kuivadu`poraviki`ruvvast`vai`piirakust* Se; *peske`nigu`minno`vanast`pesti*, *ku`ruvva`kartokit`puhasta`as`ar?* Se Kos; [ta on] *nii`sikõ?*, *et`niig`tingu`ar?*, *kijit`tingu`nahast`ka`ruvva* Se Kos

`rõugma`~`rõugmõ vt roogmass

rõuh` *roho`rõuht`ravim*, *rohi`ku`arst`and`rõuht*, *sõss`tõu`and`tsilga`viisi*, *a`ku`eß`tegevä`rõuht*, *sõss`võtva`rõummigu`tävve* Se Kos; *imä`paht`puuvihta`kusõga`nõna`pääle`ja`kijit`tõud`rõuht* Se Kos| Vrd rohi

`rõumam(m)a *roomada?* *rõumass`roomaßs`roomama*

ruumikõnõ *ruumikõsõ`ruumikõist`ruumike`tõu`väikene`ruumikõnõ*, *määne`viis`voõki* [sees] Se S

ruun *ruuna`ruuna`ruun* [te] *pühke?`iks`hiist`hiiro`ruuna?*, *vatust`vatgõ?`hobõsõ?* (rhvl) Se Kos; *veli`and`rõyska`ruunalõ* Se Pod

rõup` *roobi`rõupi`ahjuroop*

ruus *ruusa`ruusa`kruus*

rõus` *roosi`rõusi`1. lill: roos`2. nahapõletik: roos`rõus`oll`sääne*, *et`ai`säantse`haigõ`ülest* Se

ruusa- *kruusa`sisaldav*, *kruusast`tehtud*, *kruusa-*

rõusk *roosa`rõyska`vits*, *malakas*, *roosk`veli`and`rõyska`ruunalõ* Se Pod; *vanast`karalatsil`ollip`pikã`roosa?* Se Kos

`rõuõma` *rõuõvi?* *rõuõv`rõuõvõ`roovi`roovima*

ruvva/liud *supikauss`-luits`supilusikas*

rõba *rõba`rõpa`edev*

rõbahhama *rõbahta?* *rõbahhass`rõbahti`vilksamisi`märkama*

rõbahtama *rõbahta?* *rõbahtass`rõbaht`märkama*, (korraks) *ehmatama*

rõbakõnõ dem < rõba

rõibõh`~`rõibõ? *rõipõ`rõibõht`1. korjus*, *raibe`2. kirumissõna: raisk`olõ`õs`sõss`siidikaputit*, *kae`no`vã`rõipõgi`pãdvã`siidikapuda`jalga* Se Kos; *neo`latsõ`rõipõ`ka`sukugi`kuulõ`õi?* Se Kos; *paaba`rõipõ?*, *kas`teil`om`ka`mijlt*, *teil`om`roon`tett*, *a`tijip`petãde`et`ritk* Se Kos

`rõiva- riide-

`rõivakõnõ dem < rõivass| kangas või riideese *`hammõ imä `rõivakõnõ vai määne taht nõrdsukõnõ* Se; *ma tulli kodo, õsti sullõ sarahvañni `rõivakõsõ* Se; *timä [surnu] `rõivakõsõ palotõdi kõik ar?* Se Kos; *`hammõ imä `rõivakõsõst nõrdsukõnõ* Se Kos

`rõiva/lang koelõng **-lina?** pl puhtad linakiud kanga kudumiseks *`rõivalina? õks rabati `puhtahe* Se

`rõivanõ *`rõivadsõ ~ `rõivatsõ `rõivast* riidest tehtud *esäl rābigu `rõivatsõ `jala `rātkese? all, `paklatsõ jala `rātkese? `pääl* Se Kos

rõivass ~ rõivaß *`rõiva rõivast ~ rõõvass `rõiva rõõvast* **1.** kangas, riie; riidetükk *`rõiva nõrdsokõnõ sāläh iks ihokatõ? om* Se; *vanast oll rõivass kõik valu linanõ* Se; *āgli sālā pääl `vantõdi rõivass* Se; *vanaimäle sõss `anti päält latsõ [sündi] määne rātt vai määne põllõrõõvass* Se; *sõss pañni `māantse `rõivatükü `aknõ ette ja `vatmiss* Se Kos; *salasi? `tefti, `saal olli? `suurõ? `rõiva? `koh `maada?* Se **2.** riideese, kehakate *seto `rõiva omma? `väega rassõ?* Se; *riidi om, patt tuhaga `rõiviid `mõska?* Se Kos; *sāidse künnārd oll `rõivatükk (linik), [ta] mähk `umbre pää* Se; *tuhaga sai rõõvass ni puhass et rāgisi* Se; *sulõng oll hüä süvä, sulõng `rõividõ jaost `ollgi* Se; *otsani vanast matõti `valgidõ `rõividõga?, rüüd? vai `sukmanñ* Se; *`kүүлja `rõiva? `palotadasõ ar?* Se; *toolõ `vaesõlõlatsõlõ oll võõrassimä uma latsõ musta? `rõiva ajanu? `sālga?* Se Kos; *ma? sõida õi?, hillokõidisi lasõ minnä?, papi `rõiva? ar? `tsiugudõ?* Se Kos; *inne `mõsti [surnu] õks ar?, sõss `pañti `rõivilõ (riidesse)* Se S; *pudsu `koeti pulgakõistõ pääl, timä lõigati lakka, siss oll kõik kahhar? alt, a ütš ots jäi `rõiva veere `külge* Se; *linanõ rõivass salliss `tuhka* Se Kos **3.** kangas, riideese *kari? omma? `nyük `kes `rõivalõ ja villalõ ajava? `mulgu? `sisse* Se

rõnd *rõnna `rõnda* rind; rindkere; rinnaesine *vanast `anti õks `rõnda latsõlõ katõni `aastagani?* Se; *mõnõl oll tett rõnna ette ka vüjil pilo* Se; *kõik aig [ta] käve käsi `rõndu pääl, `süämeh iks pusk, `süämeh pusk* Se; *tütär om põlvõkoru?, imäl om vaia kirst olla? `jo `rõndu koru?* Se Kos| Vrd rind

rõnd/vits rinnak

`rõngakõnõ dem < rõngass

rõngass *`rõnga rõngast rõngas*

`rõskõnõ *`rõskõtsõ `rõskõst* niiskevõitu, rõske

rõugu/pääline rõugupealne vili

`rõuhkma *`rõuhku? rõuhk rõuhk rõuhu rõhuma, suruma*

rõuk *rõugu `rõuku* heina-, viljarõuk

rõõhalt hapnemata; värskelt *kesvāvatsk rõõhalt kastõti är?, toda es hapatada?* Se

rõõhk *rõõha `rõõhka* mitte hapu, värske

rõõm *rõõmu `rõõmu* rõõm

`rõõmsa vt rõõmuss

rõõmukõnõ dem < rõõm

rõõmuss *`rõõmsa rõõmust ~ `rõõmsa `rõõmsa `rõõmsat* rõõmus *pangu ut? `kiilt `kapla, `laulkõ ja olgõ? `rõõmsa?* Se Kos

rõõsk rõõsa `rõõska rõõsk ku `kuurniga' *tetti rõõsa piimäga?*, siss `pañti seppä mano Se; pidoni täüs`rõõska `piimä Se

räbelemä räbeldä? räbeless räbeli rabelema

räbik vt räpik

räbähhümmä räbähhüdä? räbähhüss räbähtü salaja kahmates kätte sattuma

räbälä/sañt kaltsukorjaja

räbästik räbästigu räbästikku rägastik,

rägisemä rägistä? rägisess rägisi ~ **rägisämmä** rägistä? rägisäss rägisi rägisema tuhaga sai rõõvass ni puhass et rägisi Se; sügüsene iä rägisäss viijl, a keväjäne iä mugu ropst tege Se

räim räime `räime räim, silk

räimekene dem < räim

`**räksmä** `räksi? räks `räkse praksuma mõtsakõnõ `räkse, ku sattõ^k kooba pääle suurõ^h hirre? Se Kos

`**rändämä** `rännädä? `rändäss rännäss rändama; hulkuma

räni räni ränni tulekivi räni oll ja tuliraud Se P

`**räntsmä** `räntsi? ränts `räntse rändsi räsima kahr tyy sinnu ränts ku^p pallo, tyy tapa õi är? Se Sa

`**räpsmä** `räpsi? räps `räpse räpsi korduvalt kergelt lööma küll timä `räpse minno ja kisk Se

räpik räpiku räpikut ~ **räbik** räbigu räbikut setu naiste valge poolvillane pikk-kuub räpik oll puulvittanõ, niidiga veet, a `vitta koet `sisse Se; räpik oll tüürõõvass Se; vanast mõni `vaenõ `lätski räbiguga mehele Se; esäl räbigu `rõivatsõ^j jala `rätkese? all, `paklatsõ jala `rätkese^p pääl Se Kos; räbigu oll^k `koedu `niite päält, villadsõga oll^k `koedu `sisse Se; räpikul oll kats `pruñti, `jälki `pañti kaarusõ sälä pääle Se Ts; ku `mõrsa kumarä `jalga, sõss oll `valgõ räbik säläh, tyy räbigu siilo^s `sai `muaga? Se

räpäk räpägu räpikut räpakas, kärsitu

rätikene dem < rät^t ku ma kerikohe lää, ma rätikese pähä köüdü Se; ma rätikese võta `päähhä Se Kos

rätitämä rätitä? rätitäss rätit^t korraldama, käsutama pääkaruss ka iks oll, oll vanõb, kiä noid `latsi rätit^t Se Kos

`**rätsebäkene** dem < `rätsep

`**rätsep** `rätsebä ~ `rätsepä `rätseppä

`**rätsümä** `rätsüdä? `rätsüss `rätsü muljutud saama maßsina nurmõ pääl `räütvä jo? rüä är?, olõ^r `rätsüse? `pehmess är? Se

rät^t rätⁱ rät^{ti} rät^{ik}; rät^t; riidetükk vanaimäle sõss `añti päält latsõ [sündi] määne rät^t vai määne põllõrõõvass Se; [ma] lätsi papi ette, rät^t iks pääh Se; üt^{el} siss köüdeti rätⁱga silmä^k `kiñni?, noh tõõsõ^j `jäl pagõsⁱ `tarrõ pite Se Kos; `kyy^lja `mõskjalõ `añti rätⁱ? käe `valgõst Se; `koeti `säantse rätⁱ?, villanõ sukk ala?, `pañti rät^t pääle, sõss oll jalalõ lämmi Se Ts

rää vt rääg

rääbüss rääbüse rääbüst rääbis

rääg rää `räägä röga

`**räägämä** räägädä? `räägäss räägässs rögastama

räüss räüsä `räüssä rahe

`**räütmä** `räütä? räüt räüt' rüüdä maha tallama, sasima koh nurmõ pääl maässina^p `pesvä?, nüü^j jo `räütvä, nüü^s `sokvä^j jo olõ? ar? Se; maässina nurmõ pääl `räütvä jo? rüä är? Se; `piitrepävä timä räüt' är? (jäi voodisse), inne maasõliisa `kuuli ar? Se

rööbeh ~ **rööbe?** `rööpe rööbeht õnar, sisselõige; rööbas

rügä rüä rükä **1.** taim: rukis rüä? `häitsi?, välgiga palof rüä är? Se; rügä `pahti kuhilikku, mitu unikut tetti ku hüä rügä oll Se; ku olli^k `kuiva itma?, siss niisama `tuuralt ka^p `pesti rüki Se **Kos 2.** rukkitera rüki ja `kesvi sarada? oll iks harv sari Se **Kos**; röest sai iks magõhhõp taar ku kesvist Se; veli es küüsü ka inämbät ku üte koti rüki pridanat Se

`**rühkmä** `rühki? rühk' rühke rühi visalt tõttama, kiirustama, rühkima ku kuiv om, [te] `rühke^k `külbä? Se; rühiti asõld tetä?, rühiti tüjd tetä? Se

rümmik rümmigu rümmikut viina-, napsiklaas ku arst and rüht, sõss tüy and tsilga `viisi, a ku eß tegevä rüht, sõss `võtva rümmigu tävve Se **Kos**

`**rümmä** `rümmi? rümm `rümme rümmi lahti kiskuma

rüüd rüüni `rüüdi jäänus, riise hobõsõ rüüni? hüideti lehmile ette Se

rüpp rüpü rüppü süli

rüvvi vt rüüd'

rüvikene dem < rüüd'

rüä- rukkist saadud või tehtud, rukki- ku [sa] halõsta ai rüä `jauhha nellikümmend `nakla [anda] Se

rüä/kütüss rukkimaaks kütismaa tegemine **-lill** rukkilill **-põim** rukkilõikus (sirbiga), õsumine rüäpõimu `aigo katõkeške laulimi ja lelotimi Se

rüüd rüvvi `rüüdi setu naiste (hrl valge) linane või (pool)villane pikk pidulik pealistrõivas `vatgõ rüüd' oll rikkil Se; rüüd' oll must, linanõ, tüül olli^p `proimõdõ man ja rinna iijn kaarusõ? Se **Ts**; rüüd' niisama palistõdi alt är?, sõss olõ õs setä `paila all Se; ma su rüvvil rai `maahha `kirvõga otsa Se; ma `tahtõ ka säänest `rüüdi nigu imäl oll Se **P**; kiä iks ummõl' rüvvi üte siiloga?, sõss puusaⁿ `nüy ribahhasõ? Se; otsani vanast matõti `valgidõ `rõividõga?, rüüd' vai `sukmañn Se; rüvvil ilostust oll tüy pudsu all ja pääle pudsu oll sääne halass `ahtakõnõ siidikene ütelt kõrralt Se **Kos**; ma^l `tsuõksi rüvvihana üttest poolõst üleest, `tsuõksi rüvvihana tõsõst poolõst üleest Se **Kos**

rüük röögü `rüükü röökimine, kisa

`**rüükmä** `rüüki? rüük' rüüke ~ `rüükse röögi valjusti karjuma, röökima `poiskõnõ `üüse sagõhhõhe kõõ `rüükse: pitsitäss, pitsitäss Se; haiba?, minge ar^k `kodo, mis ti röögide `üüse, a mi jäl `nimme lauli? Se

rüüsähhütmä rüüsähhütä? rüüsähhüt rüüsähhüt köhatama ma rüüsähhüdi nalla viluss, hõõ, siss ku mõtstsiga läts `mõtsa nigu tuulõga? Se Kov

S

sa ~ sa? su? sinno ~ **sina** sino sinno sina, sa toho?, sust no^s saa karuss, sa olt `vargavaht', saa õi^s sust Se Kos; tull ütš nyyr' naistõrahvass, ni ütël' et: kas mijj või `naada^s sukka (sinuga) elämä? Se Kos; ku `siuhkõ sa noorõst olli?, a no olt `hanku jäänü? Se; `tiukamine om, ku tõõnõ sinno `häüstäss ja suditass, et taa olõ õi^h `hüä inemine Se; miñni `ütless mehe, esäle: ma ei naka^s sukka^s `süümä, sa `haisat Se Kos; `lammõ^s sina siiä?, ma lää `ussõ Se; kas sullõ ütšindä olõ õi^v `viländ setä tarõkõist Se Kos; sa saisa siih eläjl ijh, eläjä `lätvä `viljä Se

saabass `saapa saabast saabas velele lašk kago `siibo alt `saapa Se; `tahtu us kiñniⁱ `jalguga (kängitsetult) minnä?, et ar^k `kakudõ^s `saapa? Se; päternä?, viiso? olliⁱ `tüj man, `saapit `koštma `kavvu? `pañti Se; kodo tull kängäldä? vai palastõ `jalguga?, ma? nñnaräfiga `saapa seereh Se

saadi/rahvass peielised innevanast saadirahvast raviti? Se

saadorik saadoriga saadorikka varjualune ait ja vaõalonõ `vaihhõl, vaõalosõ `sainu kutsuti saadorik. koh haina?? saadorigah Se; saadoriga vaõo alt `saalt võta kesvä `olgi õdagust lehmäle ette Se

saag sae `saagõ saag

saaja? vt saja?

saak saagi `saaki saak

saal vt sääl

saalt vt säält

`**saama** saia? saa sai ~ `saiõ **1.** endale või enda kasutusse saama, kätte saama saanu^m `mullõ taa kuld ni hõpõ ni tõld ni ratta? Se Kos; määne neli `kaalu linnu saanu? Se; või^k `ku ta kuyil kätte saiasi?, siss timmä huhetasi? Se Kos; ku olõ õi^s `silmi kaia?, siss taa poišs kah iks imädse pala `hindälle saa Se **2.** tunda või kogeda tulema; teatavaks saama **3.** mingisuguseks muutuma, kujunema; uut seisundit omandama mass, ku [ma] keedä, saa sääne `suurmanõ Se Kos; utõti utõti nikavva ku `pekli sai kesvä `kuyriga kokko Se V; ku `mõrsa kumarä `jalga, sõss oll `valgõ räbik säläh, tyy räbigu siilo sai `muaga? Se; paaba `arstsõ nii är?, sai niⁱ `tervest et seeni `aoni? Se Kos **4.** sündima, ilmale saama sai sõss tyyul näidsikol kats last Se Kos; nimä olõ õs viijl `ilma saanu? nyy^p `põrsa? Se Kov **5.** tekkima, sugenema; hakkama mul sai `väiga imeh Se; ku inemine oll rassõ `jalga, ku näkk koh, `hiitü sutt vai midä, ku kohe `johtu `käega nii `panda?, nii `saigi plekk nao pääle Se Sa; [ma] võta nelli jako kōokõllast ja ütš jago elektrisinist, saa `väega illošs rohiline Se; paaba pūdälidega `arstõ ar? jala, pūdälist saa api Se; hušs puri `varbalõ ja mijšs läts Pelikoñva, sääl vanainemine määneg^r `sñof ja sai parõmb Se Kov; `muřtass eläjä är?, elläi saa nõrk Se; sis sõsar visašs klaasikõsõga vett `maahha, sai nii suur meri Se **6.** pääsema; sattuma, juhtuma, (kuhugi) jõudma tull jo timä säält `põrgost, sai tjj pääle Se Kos; kuiss `vaesõstlatsõst vallalõ saasi? Se Kos; sa^s `sai^k `kõkõ inne `viirksega `otsa Se Kos **7.** võimeline olema, võima, suutma; võimalik olema, võimalust omama timä saa õs kodo minnäki? `säänside `ehtidega?, `säänside `kraamõga? Se Kos; taa saa puyulpühä matta? Se; sai nii suur meri, ku timä (vanapagan) es saa takah tulla? Se Kos **8.** väljendab koos tud-partitsiibiga (translatiivis) tegevuse lõpetatust lehm sai raanat `mõtsa otsani sälä roodsu pääle Se; tütär ka kahits, et kagu saa õs mul

`mintüss Se Kos **9.** väljendab tulevikku *ku suurõ neläpävä ja `rjide ku om `lõunõ tuul, sõss saa hüä kevväi ja lämmi Se Kos*

saan saani `saani saan `saaja laat, `saani `kaetass Se Kos

saani? saadik, alates milless seo maailm nõ^k ka naid `latsi jätt ja `lahku mindäss, a ilma `algnõst saani? oll ka tyyd Se Kos; taa om jo `väikost saani? hellik Se

saanikõnõ dem < saan'

saar saarõ saart metsasalu, -tukk; sagar; saarepuu ku^v tulõva^s saarõ?, siss `käänke är^s `saardõ Se Kos; ku katõst saarõst `vällä tult (tuled), siss anna? tyy munakõnõ ar^s sõsara kätte Se Kos; saarõh mitu `päivä [nad] käve^k käve? Se

`saarnõnõ `saarnõdsõ `saarnõist saarepuust tehtud, saare-

`saarnõ/puu saar, saarepuu

saarõkõnõ dem < saar'

`saatma `saata? saat saat saada suunama, lähetama, saatma olnu^v vaja uma lats `saata^s `sanna, uma tütar Se Kos; muni and sada `ruublit pridanat, muni kats kolsata vjil, pidi `andma, `saatma lats `vällä Se; esä üteli: latsõ?, ma^s saada teid ka `ilma `kaema. a tätä, kuiss sa meid saadat `ilma `kaema? Se Kos; mi saada su raudtij pääle `tjühhi Se V

saa/vanõmb pulmavanem, isamees saavanõmb oll truuska Se La| Vrd sajavanõmb

sada saa sata sada muni and sada `ruublit pridanat, muni kats kolsata vjil Se; mäene sada katškümmend vjüid, kõik kulusi är? tyy saja `päätmise pääle Se S; pridanat `anti, saa `ruublidõ `anti ja ütisi `kümnide `ruublidõ kiä and Se

sadama sata? satass sattõ **1.** kukkuma vedelähe ripõndõllõt hällü küleh, sõss võit `maalõ ka^s sata? Se; mõtsakõnõ `rakse, ku sattõ^k kooba pääle suurõ^b hirre? Se Kos; timä tõrgahhu' `hindäl tyy sadamisega siist sälä luu ar? Se Kos **2.** langema, sadama (sademed)

sado sao sato mädanenud **1.**sadu **2.** (mäda) puu; laisk inimene

sadojanõ sadojatsõ sadojast sajune ilma omma^s `säantse sadojatsõ? Se

sadulakõnõ dem < satol hobõsõ iks olli? kost läbi tulli? tulnu?, sadulakõsõ^s `savvunu? Se Kos

sago sao sako põhjasete; supipaks

sagõhe sageli imä iks mõsk `nüskut sagõhe Se Sa

sagõhhõhe sageli kesvä `pliine küdseti iks `väega sagõhhõhe Se; `poiskõnõ `üüse sagõhhõhe kõõ `rjüükse : pitsitäss, pitsitäss Se; vanast `kauti sagõhhõhe kokko, `väega laulõti ka? Se

sahari/päiv apostliku õigeusu kiriku tähtpäev: 17. september saharipävä `aigu oll täl sünnipäiv Se

sahí sahtí `sahtí ~ sahtv' sahtvi `sahvti moos

sai *saia* `saia sai koornitsah ka süvväss kulatskit, a sannah ka süvväss `saia Se; küdseti leib, inne kukõrdedi nii ar? nigu noh `saia kukõrdedass Se; [ma] mälehtë, ku jo^s `sai noorikõss, siss sai `saia viländ kütsä? Se

saiakõnõ dem < sai

saibass `saiba saibast teivas

sain *saina* `saina sein tarõ saina? ni lae? ni kõik `mõsti lipõga ni seebiga? Se; pöörä pääl `veeti kangast, pikkä kangast saa ai^v vitäki saina pääl Se; toro olli^s `säantse^m musta?, `sainu pite videli? Se Kos

sain/vijr seinäär

`**saisma** *saista?* *sais* *sais* **1.** püsti olema, seisma *sa* *saisa* siih eläjil ijh, eläjä `lätvä `viljä Se; *tuy* päävänasitt vai kohtunik, *tuy* *sais* kestpaigah Se Kos; *lubata õs kivi pääl saista?* Se **2.** pikemat aega asuma, asetsema **3.** säilima, püsima *külmä* `vijga pant taar *sais* kavvamba `värski Se Kos **4.** paigal püsima, mitte liikuma **5.** lakkama

`**saistama** *saistada?* `saistass *saista*s **1.** püsti tõusma ni [ma] lähä kodo, ni nakass *lats* kotoh `saistamma Se; *lats* `saista ai^j jalgu pääle, vot mis *ka*midsa? Se **2.** peale astuma **3.** seisma jääma, seisatama *Mihha* il `Petrovits *saista*s ussõ `taadõ, tõmma^s kerigu ussõ vallalõ Se

`**saistumma** `saistuda? `saistuss `saistu settima, selgima *puul* `pañg i `tuhka, vesi pääle, `aeti `kijmä, sõss timä `saistu vijl ar? tõõsõni pääväni? (lehelise tegemisest) Se

`**saistuss** `saistusõ `saistust seisak; (bussi)peatus; kogunemiskoht

saja?, sg *saja* ~ `saaja? pl `saajo `saajo, sg `saaja **1.** pulm(ad) *sajah* oll *truu*ška, kiä `mõistsõ lukõ? (sõnuda) *nõia* `vasta Se Kos; [pulmalised] *tulli*ⁿ nelä *jalgrattaga* ijh ja viistõi-sskümmehobõst ka oll mu *sajah* Se Kos; *ku saja?* olli?, *siss* oll suur *keht* ja `ümbre kaala *kellä*^h *hobõsõl* Se; *ma* olli *podru*skih sõsara *sajah* Se Kos; `saaja *laat*, `saani `kaetass Se Kos; *meil* oll `väega suur ja *rika*s hõim, `peeti `suuri `saaju Se **2.** pulmarahvass *üteh* paigah *läts* kõik *saja* soest, kõik *saja* `soendõdi är? Se; *saja*^d `lašti `soendohe, *vanast* oll iks `väega^p *pallo* `nõidu Se Kos; *sajalõ* `anti `viina, olt (õlut), *tefti* *auvärä*? Se Kos; *suvõl* `panti `kõlksõhe *saja*? Se

saja- pulmadega seotud, pulma- *sajakoft* *pidi* õks *olõma*, *leeväpät*s õks *oll* ja *siss* vöiuliud, *tuy* õks *oll* õgal ütél, ja *muna*? Se Kos; *sajapaigoh* mu *veli* ütél ijst nii *kilõhhõhe* Se Kos

sajalinõ *sajalisõ* *sajalist* pulmaline

saja/päiv setu pulmade alguspäev mõrsjakodus *vanast* `peeti *kol* `päivä `pulmõ, *üts* *päiv* oll *sajapäiv* Se -rahvass pulmalised *peigmehe* *sugulasõ*^p *päadeti*, *vanna* *mu*yudu [ma] `ütli iks *sajarahvass* Se; *sajarahvass* *läts* *sutt* *takah* *ajama* ja *hulotamma* Se -vanõmb pulmavanem, isamees| Vrd saavanõmb

saks *saksa* `saksa ~ **šaks** *šaksa* `šaksa **1.** mõisnik, **saks** **2.** sakslane *üte* *poolõ* pääl oll `vinläne, tõõsõ *poolõ* pääl oll *šaks* (Saksa sõjavägi) Se Kos

saksa ~ **šaksa** **1.** Saksa(maa) **2.** Saksa okupatsioon

šaksakõnõ dem < šaks

`**šakslanõ** `šakslasõ `šakslast ~ `šakslaist **1.** sakslane **2.** Saksa sõjavägi `šakslanõ *pa*to^t *mij*^k *külä* `maahha Se Kos

sakuska *sakuska sakuskat* suupiste *`Vahtsõliinah oll, ku `kyyļjaga [peelised] lätsi?, kiä edimäne inemine puttu `vasta tji pääl, toolõ `ánti `viina ja sakuskat* Se Kos

sakõ *sakõ sagõhhõt* mittevedel, paks *kanõbi^s `surbuti är?, sai kanõbi koho, tyy oll sakõ* Se Kos

sala *sala salla* salalik

salahuss *salahusõ salahust* saladus

salahuisi *salaja a papil oll sõss tyy naane salahuisi võõdõt* Se Kos

salaś *salasi salasit* hagudest osmik *Sibiräh kah olli^s `säantse^s `salasi?* Se Kos; *suidsumihe^p `pilli^t `tuvakut `ümbre^s `salasidõ* Se Kos; *tütrukõnõ jäi siss latsõga salasihe* Se Kos; *salasi^t `tetti, `saal olli^s `suurõ^r `rõiva^k `koh `maada?* Se

`saldma *`salli?* *salliss* *`salsõ* **1.** *sallima, kannatama jummal' es salli?, et [ma] pühä kivi `lauta vei* Se Kos; *linanõ rõivass* *salliss* *`tuhka* Se Kos **2.** *meeldima min `süü^m `marju ku sallidõ?* Se; *verevä `nakrit `tsaetuisi [ma] pañni sinnä taari `sisse ja `kuŕki lõigi ka? ja sibulat ka kiä sall* (jutt paastutoidust) Se Kos

śalg vt *sälg*

`salgama *salada?* *`salgass* *salaśs* *salgama*

salitsam(m)a *salida?* *salitsass* *salits* ~ **salitsõmma** *salida?* *salitsõss* *salits* nõõrile ajama, lükkima *salitsamine oll tyy langa `perrä ajamine* Se; *säre olli^s `soolah üü päävä, kats üüd `päivä, [ma] salidsi är?* [kalad], *`kuivssi är?* Se; [kalad] *langa pääle saliti ja `pañti kuioma* Se; *sanga? olli^k `kaala salidu?* Se Kos

sall *salli* *`salli* *sall*

salumsik *salumsiga salumsigat* salmilaulja, köster *vanast kutsuti pannamaa'ra kõõ, a no kutsutass salumsik* Se; *naane `omgi salumsiga ijst parhilla kerikoh* Se

salv *salvõ* *`salvõ* **1.** (vilja) *salv pangõ kärbigu^s `salvõ, sõss leeväle and iks `vaihtõpääl kost tyyd hõngukõist* Se; *vanaimä oll nii rikaśs, ku üttest salvõst `tõistõ mõõdõti hõpõ `ruublitükke `mõõtmõga?* Se; *sõss olli^s `salvõ^t `terri tävve? aidah* Se Kos; *hiire^k `kuimpva iks kulatski `salvi ja helotasõ^t `terä `salvi* (rhvl) Se Kos **2.** (salvkaevu) *rake [ta] läts kao salvõ pääle `häidit `kijrdmä* Se

salvõ/kott *viljakott mul oll hüä teräkott, vanast kutsuti salvõkott* Se **-leib** pärast pulmi peigmehe koju viidud poolik leivapäts *salvõleib* *kutsuti, `pañti sääle mehe puul vilä `salvõ* Se

sama¹ *sama samma* *sama*(sugune) *teeda oll `väega kuri, mehe esä, aga imä oll ka sama sääne* Se; *timäl ka^p `pallo olõ õs noid liivapuu `marju, a noid sammi lubasi võtta?* Se

sama² *samuti terri ka [ma] keedä, noid iks kõgõ vaia sama nii segädä?* Se; *`Maa'alõ ka sama nii oll [ta] lellänaaõ* Se Kos

samagonka *samagonka samagonkat* puskar, samagon *meil kutsuti iks samagonka, `tsuudaviin* Se

samavar *samavara samavarra* samovar *timä tull nurmõst kodo, pañd samavara `savvuma, nakaśs `tsaiu `kijtmä* Se Kos

`samblõnõ *`samblõdsõ `samblõst* *samblane*

samm *sammu* *`sammu* *samm* *no jääss mul pallo `samma minemäldä?* Se Kos

sammass `samba sammast (haua)sammas

sammõl `samblõ sammõld sammal hobõsõ rüüni hiideti lehmile ette, lehm sei `kõiki sammõldõga `sisse Se; laut oll palgõst tett, sammõl `vaihhõl Se Kos

sammõldam(m)a sammõlda? sammõldass sammõld sammaldama vanast olli? olõ katusõ?, nyy^s sammõldõdi ar^k ka Se

sañdi/koft kerjakott

sañdikõnõ dem < sañt| kerjus

sanga? pl setu naise hõberahadega kaelaehe sanga? omma^k `kalli tsaposka? Se; sanga omma esi?, kel om [kaelas] kats `kõrda, kel kolm `kõrda `ruublitiikü^k `kõik küleh Se; sanga? olli^k `kaala salidu? Se Kos

sann sanna `sanna **1.** saunahoone; saunaskäik `kütke sann, veege? repän `sanna Se; naahe koolõss, sann palass (kahju on ühesugune) Se; vanast kõgõ parõmb rohi oll sann Se; ku sannast `tuliti, `üliti: jummal` avida Se Kos; `aitumma sanna `kütjale, sau `süüjale, vii `tuyjalõ, viha `haudjalõ Se V; olgõ^v yana vai nyy^r, aga^s sannalda saa ai? Se Kos **2.** keretäis (peksa)

sannakõnõ dem < sann| saun ku `sanna `miñti, sõss ülti: jummal`sekkä sannakõnõ Se Kos

sanna/laba saunalava

sannaline sannalidse sannalist saunaline, saunaskäija min^k kutsu^s sannaliisi ka? Se

sanna/lõõna? leil sannalõõnat kotti panõ õi? ja tõõsõst `puylbäst ka hoia ai? Se Kos **-viht** saunaviht

sannutama sannuta? sannutass sannut`saunatama kosilasõ umadsõ sannutõdi kõik ar? Se Ts

sañt sañdi `sañti **1.** vigane inimene imä ikk et sañt no ni sañt, kas seo tsura no inäbät kohegi `kõlbuss Se Kos **2.** kerjus; vallavaene kiä midä añd noilõ sandõlõ, vanast oll `santõ pallo Se; nyy^p `piimä^m `mis sandõlõ `añti, `viidi papilõ õñnista? Se Kos

`sañtma `sañti? sañt `santõ sañdi kerjama

sao vt sado, sago

sapp saپی sappi sapp sapp lastass pudõlahe, ku midä ar^p palotat, sõss `tuyga võiat Se; latigõ sapp om nii mõro, et tuy om ulli mõro Se Pod

sarahvañn sarahvañni sarahvañni pihikseelik, sarafan sarahvañni hand oll virdsanõ Se; ma tulli kodo, osti sullõ sarahvañni `rõivakõsõ Se; vanast oll sarahvañnil kaarusõ ala^p `pantu, nüüd omma^s `siidikese^p `pantu Se

sari saرا `sarja tuulamissari ku lina `sijmnit sarati, tuy sari oll sääne padakõnõ, olõ õs harv, a rüki ja `kesvi sarada? oll iks harv sari Se Kos; inne sarati ar?, kae^s `suur` akañ `lasti läbi saرا ar? Se Kos

`sarjam(m)a sarada? `sarjass sarašs sarja abil tuulama ku lina `sijmnit sarati, tuy sari oll sääne padakõnõ, olõ õs harv, a rüki ja `kesvi sarada? oll iks harv sari Se Kos; inne sarati ar?, kae^s `suur` akañ `lasti läbi saرا ar?, sõss `naati `viskama Se Kos

sarla? pl `sarlu `sarlu sarlakid

sarn sarna `sarna põsenukk mul minev`aastaga siiä sarna `sisse, silmä `sisse lei eläjä? Se; ma pañni tuvagu `lehte pääle ja `naksiva `vällä tulõma eläjä` silmä sarna seest Se Pop

sarrai saraja sarajat sara, kuur, varjualune seo saraja pañnimi peräh pañmist Se; no kutsutass sarrai, inne setä `aigu ku vijl mji? olli kotoh, oll kõlguss Se

sarv sarvõ `sarvõ **1.** kehaosa: sarv tõõsõ repi lavva pääl olli`jo katõ sarvõga vana` sita? Se; põdra sarvõ? umma^h `haralikadsõ? Se **2.** karjapasun

sarvik sarvigu sarvikut kangaspuude osa

sarviline sarvilise sarvilist vanakurat, sarvik ku ta nakaás saalt `põrgost `vällä tulõma, sõss repi `laudu pääl olõ õs üttegi vannasitta sarvilist Se

satam sadama sadamat sadam `polko-vnik es jätä^m `meid krepoštihe, vei sadamahe Se V

satand vt sada

satol sadola sadolat sadul

sau savvu `savvu suits oll `korssnaga` tarri, `sauga^k `ka oll Se; tuli lätt otsaga `taivahe ja sau Se; siss ku `löüti hainalosõ keše, siss `lasti tuud `savvu latsõlõ, oll hainalosõ tõbi `kaonu? Se; `aitumma sanna `kütjäle, sau `süüjäle, vii `tuujalõ, viha `haudjalõ Se V; kadinitsast tulõ tuu `kündle sau Se; külm lõhn nõst sau üleste Se

sau- suitsu- sautarõh ollimi käpilde lešo pääl Se

savi savi savvi savi krõõnka olli` savist tettü? ja päält vaabadu punatsõss Se V; maakivest `koimi aho `sisse, savi ala ja maakivi pääle Se

savi- savist tehtud õdagu koheñd mehe, esä aho ar? kooguga?, pañd savikirbidsä (tellise) `kuuma `ahjo Se

savinõ savidsõ savist savine, savi- läät kulä`njehe, ei^m `mõista` `tañdsi ei^k `karada?, tõõnõ `ütless: naaⁿ `no `määtseki inemise, naa^s `savidsõ? Se Kos; savidsõ paa? olli? Se

savi/pada savist ahjupott (toiduvalmistamiseks) vanast `pañti piim savi patta, kutsuti krõõnka Se; krõõnka oll verrev päält, kutsuti savi pada ja krõõnkanõ pada Se; musta^s `savi paa? olli?, mõni ütël poripaa? Se; ahoh savipaoh keedetigi^r `ruuga Se; paaba `arstõ mu nii ar^k `ku, sannah tasõ ja savi paa pañd mullõ kõtu pääle õdagult Se -**põtt** glasuurimata savipott

`**savvama** savvada? `savvass savvaás suitsema rügä `häitsess nigu `savvass Se

`**savvum(m)a** `savvuda? `savvuss `savvu suitsema timä tull nurmõst kodo, pañd samavara `savvuma Se; hobõsõ iks olli? kost läbi tulli? `tulnu?, sadulakõsõ` `savvunu? Se Kos

`**savvunõ** savvudsõ savvust suitsune

savvutama savvuta? savvutass savvut` suitsetama

sedä/maid seda-, kohemaid| -**pitech** sedapidi, sedasi

seebi/kivi seebikivi no keedät iks `sjiipi, no om seebikivvi, keedät Se

seeh (asendatav inessiivilõpuga) sees, seespool *no om tä kõik kulla seeh* Se; *latsil oll raja? pääh, sääl looma^k ka seeh* Se; *ku ütš niit kakõss är?, saa õi nii jakada^k kui vaja, ni sõsarik seeh omgi* Se; *võimaassinall olli? aari^s seeh, aari^k käve seeh riisti* Se | Vrd siseh

seemen `sijmne seemend seeme

seenekene dem < sijn [ma] `korja seenekeisi, latsõkõnõ ka käeperäh SeV; *seenekeisi iks saa õi^k kuivada?*, *poravikki inne* [ma] `kuivssi Se

seenesnä *seenesnä seenesnät õhtune jumalateenistus ku seenesnä ka lätt, siss andass egalõ ütele` küündle kätte palama* Se; *seenesnähe iks vaja minnä? ja raha viia^k kündle pääle* Se; *seenesnä om` küülja` pathuss õdagide* Se; *ku` küülja hummogu om vaia` maalõ viia?*, *sõss õdagu pidä pappp` küüljalõ seenesnä* Se

seeni? seni | Vrd seeniss

seeni/`aoni? selle ajani, tänini *paaba` arstsõ nii är?, sai ni^l tervest et seeni` aoni?* Se Kos

seenine *seenitse seenist* esik, eeskoda | Vrd sendse?

seeniss *seniks esä haugaß leeväpala külest suutävve, visaß edesi ja jäl^p põimsõ seeniss ku leeväpalani sai* Se | Vrd seeni?

seera *seera seerat väävel tyy oll seera, mia ülest tõmmati, mia* [tikul] *otsah oll* Se

seere vt sijn

seere/mari sääremari

seest *seest, seestpoolt lammass tulõ õi^k kuagi viiel tulõ seest` vällä* Se; *kopõl` võeti viiso seest, nii` jäigi ilosakõnõ* Se Kos | Vrd sisest

segendellemä *segendellä? segendelless segendelli* askeldama, segama; segane olema

segi segamini, segi

segähäm(m)ä `siädä? *segähhäss segäsi segama` kiislat pidi` püürüsega segähämä* Se; *viiseña` päivä variti elopõlv, et maad` siäku ui^l tyyil pääväl* Se; *muna* [sa] *klopido ar? ja panõdõ` vahtõlt supidu^k kardoka` kijmä, esi iks sekät kõik aig, saa hüä kardoka supp* Se; *terri ka* [ma] *keedä, noid iks kõgõ vaia sama nii segädä?, nyy^k ka saa õi segähämäldä?* Se

segähhümmä *segähhüdä? segähhüss segähtü* segunema

segähhütmä *segähhütä? segähhüt segähhüt` korraks liigutades segama* [ta] *haarahhut` sitke` marju ni segähhüt är?, tei hapund` juuki* Se T

sei,`seie vt `sijmä

seim *seime` seime söödasõim laudas*

sekkä hulka, sekka *ku` sanna` minti, sõss` ülti: jummal` sekkä sannakõnõ* Se Kos

selehhümä *selehhüdä? selehhüss selehtü* selginema, selgima | Vrd seletüm(m)ä

seletämä *seletä?* *seletäss selet'* **1.** seletama, selgitama *imä selet' kua kilõhhõhe, kua torõhhõhe, siss šaalt [ma] opõgi nyy^l Jauluviiekese?* Se Kos **2.** selge(ma)ks muutma *kurusslauk seletäss `silmi, om silmile hüä Se*

seletüm(m)ä *seletüdä?* *seletüss seletü selginema, selgima* | Vrd selehhümä

`selge *`selge `selget* **1.** läbinisti ühest aimest, puht- *`selgevilladsõ villagu?, nyy^k ka vanutõdi Se Kos; näiol um kõrik kõrraline, suvivittost `selgist, voonavitlost ilosist (rhvl) Se Kos* **2.** läbipaistev, hele, klaar *pyyl' paangi tuhka, vesi pääle, `aeti `kijmä, sõss timä `saistu vjil ar? tõõsõni pääväni?, sõss tä oll nii `selge ja puhašs tyy lipõ Se* **3.** arusaadav, teada; õpitud **4.** puhas, kõlav **5.** arukas, kaine **6.** täielik, päris, lausa

`selgehe **1.** selgelt **2.** täiesti

selle *sellepärast timä harvakult kütt, selle oll kulm Se Kos; vanast selle paastõti, et olõ õs lihhu nii ja lehmä? anna as `piimä Se; ešs liini all (sõjategevuse piirkonnas) `elli, selle ma' tiiä mis sõda om Se Kos*

selts *seldsi `seltsi salk, seltskond*

seindse? *`seindse seindset esik, eeskoda üteli `tütrigul oll asõ `seindseh Se Kos* | Vrd seenine

seo *seo `seod ~ sedä ~ setä see (siin) a läke^k kaegõ?, seo iks määne kuniga maja om Se Kos; ku no seo põlvõ rahvass taad sõta `näesi ei? Se Kos; mij^l jo sõa`aigu ešs sai siih setä põrmandut Se; kõik saja `soendõdi är?, mu imä setä kõnõli Se; setä `paastu om säidse nädälit Se; suurõ neläpävä ja `rijde, kõõ `kaeti, et määness seo kevväi tulõ Se; ku ruig rapsahhut, [ma] `mõlli, et kas `seoga no `maada sai Se Kos; ma olli siss rassõ jalgnõ setä `poiga Se; kuiss `vaesõstlatsõst vallalõ saasi?, ku õnnõ uma lats olõsi?, a setä olõsi ei? Se Kos; seod tjiid tulli [ma] tagasi Se Kos; papp üteli et seo om meil näidsik Se Kos; kõvõrakõnõ sedä myudu ravvanõ nõgõl' oll Se; täl olli `jala` vigalitsõ?, sedä myudu `jalguga `lapsõ Se; milless seo maailm nõ^k ka naid `latsi jätt ja `lahku mindäss Se Kos* | Vrd soo

seo/sama seesama

sepp¹ *sepä seppä sepp sanga? omma^k `kalli? tsaposka?, egä sepp es mõistaki noid tetä? Se; sa`It sepäss `sündünü? Se*

sepp² *sepä seppä pärm vanast olõ õs soodat, seppä iks oll Se; pliini kohetuss `lašti sepäga^k `kauma Se*

serb *serbä `serbä serv, äär*

`serbäm(m)ä *serbädä?* *`serbäss serbäs rüüpama kardoka koorõga [nad] `kijtvä är? ja kilokast `serbäse vett pääle Se*

serkal *serkali serkalit peegel `naokõnõ `läüke ku serkal' Se*

seräknä? *pl seräknide seräknit tuletikud kual latsõl omma^k `seräknä üteh, tuld teku ui? inne jüri `päivä Se; jummal' hoia^k `kas seräknit olõ õi üteh, latsõ^t `tuld teku ui? Se*

seto *seto setot* **1.** Petserimaa eestlane, setu *üts seto kañd `suuri `palkõ kodo kilo `meetrit kol? säläh Se; tuhk om seto sijj Se Kos; seto `rõiva omma^v `väega rassõ? Se; seto liñk om viis `arssinat pikk Se; seto `hammõ alonõ om kirbu mašsin, kirbu surmariist Se* **2.** setu(de)le omane *a tyy nii kutsuti et `istjä?, kutsuti nii, seto kommõ oll sääne Se S*

setokõnõ dem < seto

sibula/syul/ljijm soolveega tehtud paastutoit *sibula syul`ljimi tetti, sibula^p puhastõdi är?, surbuti är^l livvah, `pahti `syula ka vjijl pääle teräkene* Se Sa; *punadsõ peedi?, kurgi?, tiindi? ja `taari valõti pääle, kutsuti sibula syullijm* Se Kov; *perehvaalkass kala olli?, sibula syullijm* Se

siib *siiba* `siiba **1.** (linnu, putuka) tiib *velele lašk kago `siibo alt `saapa* Se; *siibalda^l `lindass, `hambilda^p purõ?* – *püss* Se Kos **2.** ruhe laudtiib

siid *siidi* `siidi **1.** siidpael *ku ma olli `mõrsa, sõss olli^k kõik vanigõ^p pääh ja siidi?* Se Sa **2.** siidist äärispael *kitasnik oll must toominõ `rõivakõnõ, verevä siidi? ka olli? all* Se Ts; *`sukmann oll villanõ, siidi olli? all* Se; *`sukmanni olli^m `musta?, `proimidõ mano `pahti verrev siid^s* Se Ts

siidi- siidist tehtud, siid- *a mis no? viga, [tüdrukud] lääv^p `Petserihe, `ostva^s `siidi sukakõsõ?* Se Kos; *olõ õs sõss siidikaputit, kae no^v `vana^r `rõipõgi `pandva^s `siidikapuda `jalga* Se Kos

siidikene dem < siid^r *rüvvil ilostust oll tuj pudsu all ja pääle pudsu oll sääne halass `ahtakõnõ siidikene ütelt kõrralt* Se Kos; *vanast oll sarahvaännil kaarusõ ala^p `pantu, nüüd omma^s `siidikese^p `pantu* Se

siih *siin miji^l `jo sõa `aigu ešs sai siih setä põrmandut* Se; *siss ku sügüse pikä? üü? ja kõik hubisass ja habisass, siss joht taha ai^s `siih ellä?* Se

siil *siilo* `siilo **1.** pikk kitsas riba, *siil kiä iks ummõl^r rüvvi üte siiloga?, sõss puusaⁿ `nyu ribahhasõ, a ma `umbli katõ siiloga?, tuj ribahha as* Se **2.** riietuseseme hõlm *ku `mõrsa kumar^d `jalga, sõss oll `valgõ räbik säläh, tuj räbigu siilo^s `sai `muaga?* Se

siilo: *a esä meid laivaga tõi, mi `läämi [mere] `vjirde, siss laulami et siilo viilo, lasõ^l `Jaiv, `touka^p `purju* (rhv1) Se Pod

`sijmnekene dem < seemen

sijj *seene sijnt* seen *ku suur sijj oll, siss [ma] muidogi ar^p `poodi iks, väidsega `lõiksi vähämbäst* Se Kos

sijp *seebi `sijpi* seep *sõss es tetä^s `sijpi, no keedät iks `sijpi* Se; *tuhk om seto sijp* Se Kos; *mij^m `Maaralõ sai timahava katškümmend patla tujd `sijpi* Se Kos; *tarõ saina? ni lae? ni kõik `mõšti lipõga ni seebiga?* Se; *aho man oll sääne suur petsolgass tett, sääll olliⁿ `nyu^s `seebipala?* Se; *`sijpi `pahti `rõivalõ pääle, sõss läts `vantamine rutumbahe* Se; *kual latsõl olli? sälä pääl tuõ pääl haarasõ?, sõss `vjidi `sanna, `pahti haarasõ pääle lapikõnõ, tetti seebiga kokko* Se P

sijr *seere sijrt* säär *kodo tull [ta] kängäldä? vai palastõ `jatguga?, ma^a? nõnarätiga `saapa seereh* Se

siist *siit siih nakass `orga seeh laheng, siist saa `surma ja kõkkõ saa* Se Kos; *ne `boisja* ('ära karda' vn), *kui sa siit^r `tulli, nii sa siist laat* Se

siist/samast siitsamast

siia ~ siia? *siia `maarapäiv om suur pühä, tuvvas `Maarä (ikoon) siia `mäele, sõss viiäss jäl tõõsõl pääväl `alla* Se; *ne `boisja* ('ära karda' vn), *kui sa siia^r `tulli, nii sa siist laat* Se

sikk¹ *sika sikka* sokk

sikk² *sika sikka* (kiige)ais *kol? hirt pandass kokko, mähitäss traadiga kiini?, kutsutass sika?* (kiigetegemisest) Se; *tetti sika?, kuus sikka, orihirs ka `tjudi* Se

sikkama *sikada?* *sikkass sikašs* reht pahmama *ku hobõsõ?* *sünnüse* (sobivad koos töötama), *siss [te] `võidõ^k katõga^k ka sikada?* Se; *a tõistkõrra hobõsõ?* *üts tõõsõlõ purõva?*, *siss saa ai^s sikada?* Se Kos

sikkuss *sikkusõ sikkust* *ihsus tõõsõl `tahtu us `anda?*, *tuy anna ka es, sikkuss es lupa?* Se; *saa õs naa^s süvväki?* *uma sikkusõga?* Se Kos; *sikkust oll pallo* Se Kos

sikkõhe *ihnelt, kitsilt sääil `väega sikkõhe `süüdi* Se

sikõh ~ sikõ? *`sikkõ sikõht 1. ihne timä oll liisnalt sikõ?*, *olõ õs veidokõsõ sikõ?* Se; *nii sikõ?*, *et nitg tingu ar?*, *kijit tingu nahast ka ruvva* Se Kos **2.** *vintske, sitke*

sikõ-sakõ *sinka-vinka tsura?* *ka õks jõi?*, *nigu mijl^l oll pääh, kau us sikõ-sakõ silmä^k kiinni?* Se

sild *silla `silda 1. sild uja paal oll sild, munõvoori [ma] lätsi üle sitta `uia nigu latsahti õnnõ* Se Kos **2.** *õllenõu rest, soova `tõrdohe tefti taarilõ olist sild* Se

silk *silgi `silki soolasilk; heeringas mijl^l lõigi `talrigu tävve `silke* Se Kos; *[ta] ahd topši `kohvi ja lõigašs pooõõ `silki ja leeväpata* Se

silm *silmä `silmä ~ silm silmä `silmä 1. nägemiselund: silm silmä^s suurõ^k ku otpaja^p pääh* Se; *ku olõ õi^s `silmi kaia?*, *siss taa poišs kah iks imädse pala `hindälle saa* Se; *tsura?* *ka õks jõi?*, *nigu mijl^l oll pääh, kau us sikõ-sakõ silmä^k kiinni?* Se; *sivvuhädä om ku lats `silmitõõ kõõ `käändless* Se; *`umma `silmä näe ei^p `palki, d^l tõõsõ `silmä näet ar^p purugi?* Se Kos; *katš kikkakõist üle mäe `taplõsõ?*, *saa ai^k kokko kunagi ilma päääl?* – *silmä?* Se Kos; *kana `ñaoga `mõrsa, tuy näe ei^s silmist* Se; *kurusslauk seletäss `silmi, om silmile hüä* Se; *kabo kaess `kaartõst, `silmi pilost pilgutõllõss (rhv1)* Se; *eläjä? omma^v `vatgõ^k ku linaluu?*, *nyu^l lõõvä silmä `sisse* Se; *`väega suu^l silmä viga om* Se **2.** *silma meenutav eseme osa, avaus sääne keeruss pidi olõma, et nõgla silmäle läts `perrä* Se; *`kirvõ silm om `lahki?*, *lasõ ar^k klepata?* Se **3.** *kuri silm, kaetaja meil ei või vannamijist `laskõ?* *nyuri eläjit `kaema, tollõst saa nii ruttu silm* Se; *ütlivä?*, *et tuy ka silmäst om lõõnü?*, *tuy elläi (nahahaigus)* Se

silmäkene dem < silm

silmä/kołm -*kołmu* - *kołmu* kulm **-lakk** -*laka* -*lakka* silmalaug

silmä/nägemine nägemisvõime **-vesi** pisarad

sina vt sa ~ sa?

sinel *sineli sinelit sinel*

sinep *sinebi sinepit sinep*

sini/kivi vaskvitriol **-lill** *rukkilill ku sõnnikut ei olõ?*, *midägi ei^k kasu?*, *võta^s sini lilli, süü?* Se Kos

sinine *sinidse sinist sinine kada nokki (nüüdki) vijl omma^p `perse pääl sinidse?* *joonõ?*, *katš sinist juunt [peksust]* Se Kos; *vanast `koeti `väega ilosa?* *juutlikatsõ?* *puksi?*, *`valgõ ja verrev ja sinine* Se

sini/raag -*raa* - *`raagu* siniraag

sinksahhutma *sinksahhuta?* *sinksahhut sinksahhut* jõnksatama *haug sinksahhut* sääil *rihidsä siseh* Se

sinno vt sa ~ sa?

sinnä? *sinna kerikost `vijdi sinnä^s süvvä?* (vanadekodusse süüa) Se Kos

sipul' *sibula sibulat sibul paastu piirak oll `maaslaga? ja sibuldõga? Se; suvidsõpühist värmiti munnõ sibula `kuyriga ja kõo `lehtõga? Se*

siputamma *siputa? siputass siput' vähehaaval puistama, riputama [pärest leotamist] pilluti lina maha kõrrast, `võeti `kõütest vallalõ ja siputõdi nii lakka kaari `muyudu, sõss sai ta `pehmess Se*

`sirduss *`sirdusõ `sirdust salguke lina- või kanepikiude, sõõre*

sisask *sisaski sisaskit ööbik sisask om kõõ uja veereh Se*

siseh (asendatav inessiivilõpuga) sees, seespool *haug sinksahhut' säääl rihidsä siseh Se*

sisekund *sisekunna sisekuñda sisikond| Vrd sisikund*

sisest seest, seestpoolt| Vrd seest

sisikund *sisikunna sisikuñ da sisikond `tsukruga `piimä [ta] jõi ja võid ka `sisse ni päält latsõ [sündi] sisikund parasi ar? Se| Vrd sisekund*

siss vt sõss

síss *siíssi `siíssi sõjaröövel, siss*

`sisse (asendatav illatiivilõpuga) sisse, sissepoole *hobõsõ rüñni? hiideti lehmile ette, lehm sei `kõiki sammõldõga `sisse Se; ubina' `pañti talvõst `aita te'ri `sisse Se Kos*

`sisse/tulõk *tulu tsiga and jo `väega suurõ `sissetulõgi Se Kos*

sita/`kuyurma *sõnnikukoorem kiä perämätse sita `kuyurma `mõtsa vei, tuy jäi sitträbäkuss Se Ts; latsõ olli' pabosnika?, nuy' `vei' sita `kuyrmit `nurmõ Se*

sitaline *sitalise sitalist sõnnikune*

sita/sítik *-sitige -sitiket ~ sita' sitkäss - `sitkä - `sitkät sitasitikas*

sita/taloss *sõnnikuveotalgud*

sítik *sitige sitiket ~ sitk' `sitke `sitket mustsõstar `Maaral omma' `marapuhma' `mar' ju täüs ku' tilgõtasõ?, sitige? Se Kos*

sítik/ma'ra? ~ `sitke/ma'ra? ~ `sitkä? ma'ra? *pl mustsõstar [ta] haarahhut' `sitke `ma'ru ni segähhüt' är?, tei hapund `juyki Se T*

`sitma *sittu? situss sittõ roojama, sittuma ku suur' `kärbläne (porikärbes) situss, kõrrapäält kalol vagla' pääl Se Pod*

sitt *sita sitta 1. väljaheide, roe ku hobõsõl hiire? olli?, siss piimä `sisse pandass hobõsõ sitta Se 2. sõnnik vanast olõ õs tuyd sitta ka nii pallond Se Sa; `väikese' `vigla?, katõ harokõsõga?, noidõga' `laotõdi sitta Se; `veeti sitta ja `olti `talgoH Se; `mõtlõ laudah sita seeh viiso' `jalah Se Kos 3. (täiesti) halb pu'roh `pääga oll pallo sitt mijis Se 4. kõlbmatu; rämps, sodi*

sitt/räbäk *sõnnikutalgul viimase koormaga tulija kiä perämätse sita `kuyurma `mõtsa vei, tuy jäi sitträbäkuss Se Ts*

siug *sivvu `siugu rästik ma? es' kogoni rehe `siugu, esi olli paks ja rehe `õkva Se*

`siuhkõ `siuhkõ `siuhkõt sihvakas ku `siuhkõ sa noorõst olli?, a no olt `hanku jääni? Se

siu/tõbi lapse närvihaigus (põhjustatud raseda ema kokkumisest ussi nähes) *siutõbõga lasõ õi^m maada?* Se

sivvu/hädä lapse närvihaigus (põhjustatud raseda ema kokkumisest ussi nähes) *sivvuhädä om ku lats `silmitõga kõõ `käändless, ülest kaess ja kõõl aja `vällä, jah, nigu huús* Se

`siädä? vt segähäm(m)ä

siäh seas, hulgas

`siäne `siädse siäst segavili

siäst seast, hulgast

sobija *sobija sobijat* posija

sobima *sopi? sobi sobõ* nõiduma, posima

sobistam(m)a *sobista? sobistass sobist* sulistama

soe/hammass tungaltera; kangaviga - **`julgusi** tasahilju

soend `soendi `soendit libahunt, *soend vanast `lasti terve^p pulm `soendiss* Se| Vrd soendik

`soendama `soenda? *soend soend libahundiks muutma kõik saja `soendõdi är?, mu imä setä kõõnõli* Se

`soendik `soendiku `soendikku libahunt *üteh paigah läts kõik saja soest, kõik saja `soendikust* Se| Vrd soend

`soendohe libahundiks *saja^l `lasti `soendohe, vanast oll iks `väega^p pallo `nõidu* Se Kos

`soetama `soeta? `soetass *soet¹ 1. hankima, muretsema egal ütöl oll peelka `soetõt, `minka sa `viskadõ [vilja] Se; no? `naati `aidu `soetamma Se 2. sigitama tõõsõlõ naistõ `rahvalõ oll lats `soetõt* Se

soe/tõlv hundinui -**täht** sünnimärk *soetähe omma^s `säantse^m musta?, ku inemine oll rassõ `jalga, ku näkk koh, `hiitü sutt vai midä, ku kohe `johtu `käega nii `panda?, nii `saigi plekk nao pääle* Se Sa

soi vt sugima

`sokma *sokki? sokk sokkõ soki* puruks sõtkuma *vanast `anti nyy^s sokidu otõ? lehmile* Se; `sokmine vai `surbmine, *tuy ütõ kõik* Se; *tsaiu seeh läts^k kruusa^p `pehmest, vij [ma] jõi päält är?, siss ku tahe? olli?, siss sokõ `luidsakõsõga ar?* Se; *mul ka määne `pekkikene om, `minka^s sokki?* Se; *maassinaga `sokva otõ? ar?, vätsütäse^p `pehmest* Se Kos

`soldaänn `soldaänni ~ `soldani `soldaänni soldat, sõdur

soldat *soldadi soldatit* sõdur

`solkna `solkna *solknast* solge

soo *soo sood see (siin) huús ai kats `nõkla (kaheharulise keele) suust `vällä, mijss ütöl, et kae^s soo om katõ nõglaga huús vijl* Se; *tsõdsõ tekk roho, ütöl: anna hobõsõlõ soo `suuhhõ ja saa sullõ hopõn terveh* Se Kos| Vrd seo

sooda *sooda soodat söögisooda vanast olõ õs soodat* Se; *`hapnõ piimä `sisse `kastõh sai^k `ka hüä^p `pliini?*, *ku^s `soodaga?*, *siss om tiä kohhet* Se; *ku sooda oll, sõss teti `hapnõst piimäst nisu jahuga?* *kuurnikka* Se Kos

soogu vt `süümä

soolanõ *sooladsõ ~ soolatsõ soolast soolane mis no? pääle pudru soolatsõst om?* Se; *tiindimehe^k `ka? käve?*, *munõvoori tõi^s `soolatsit `tinte* Se Kos

soolik *sooligu ~ sooliku soolikut soolikas havvõ sooligu kaabitsat väidsega är?*, *keedät är? ja süvväss havvõ sooligu ar?* Se Pod; *munikõrd `ahti ilm `kijtmäldä^k `ka? nõu^s `sooligu^p `pinile ette* Se

soomitsõma *soomida? soomitsõss soomits soomuseid kraapima; peksma, nüpeldama*

soomuss *soomusõ soomust soomus* | Vrd soomõh

soomõh `suumõ soomõht soomus | Vrd soomuss

sopsma `sopsi? sops `sopsõ sopsi sopsima

soputamma *soputa? soputass soput^t sopsima kual latsõl olli? sääl pääl tuõo pääl ha^rasõ?*, *sõss `vijdi `sanna*, *`pahti ha^rastõ pääle lapikõnõ*, *teti seebiga kokko*, *sõss vihakõsõga `tassakõistõ soputõdi* Se P

sora *sora sorra munarebu nõu olli? `säantsē^k `kivikese^k `ku kanamuna sora* Se Kos

soro *soro sorro* veerandtoobine (pudel)

sorokõnõ dem < soro *tuy mullõ sorokõnõ `liikvat* Se

soroline *sorolise sorolist* veerandtoobine

sorrõ *sorrõ sorrõt* mitte sassis olev, lahe

soft *so^rdi `so^rti* **1.** liik, *sort poravik õks um padi, üt^s so^rt om ohembat* Se **2.** suguvõsa, suguselst | Vrd sugu¹

stolka *stolka stolkat rattapuss ru^mmi seeh om stolka*, *ravvanõ* Se

su vt sa ~ sa?

sua/lipats -lipad^si -lipat^sit soasulane

suditama *sudita? suditass sudit^t* **1.** hukka mõistma; hurjutama *`tiukamine om, ku tõõnõ sinno `häüstäss ja suditass, et taa olõ õi^h `hüä inemine* Se; *minno ar^s `suditagu, sudita Vas^sot* Se **2.** määrama, otsustama *mia jummal^t om suditanu?*, *tuyd piät kannahhama* Se; *ku pallo om suditõt, ni pallo elät* Se Kos

suga *sua suka kangasuga villagu^k `koeti*, *`pahti üt^si sukka, siss nii nä? olli? `ohkukõsõ?* Se

sugarit^t sma *sugarit^si? sugarit^s sugarit^se* peerulõmmu särmeteks või sugarateks lõhestama

sugima *suki? sugi sugõ soe* **1.** juukseid kammima, harjama *a mul olõ õi^k `krevnatki?*, *minga^p `pääd suki?* Se Kos; *`vaenõlats sugõ pää ar?* Se **2.** linaharjaga takkusid linakiust eraldama *ma võti tädi poolõ lina? sugimalda? üt^eh, tädi sugõ vijil lina? sääl* Se; *tuy (lina), mis [ma] soi är?*, *kääni kääni^ssehe, tuy oll kadsa* Se; *kadsa oll tuy (lina), mis oll är^s `suit, puhass*, *`präätamise jaost* Se; *sugimise piⁿk oll ja ku olõ õs `piⁿki, sõss `peeti kiⁿni?*, *üt^s pidi kiⁿni?* ja *tõõnõ sugi* Se

sugu¹ *suu ~ sugu suku* **1.** sugu, suguvõsa | Vrd soft **2.** järelkasv, uus põlvkond

sugu² pisut

sugugi? üldsegi, sugugi *kosilanõ tunnõki is sugugi¹ tuud` tütrikku* Se Kos | Vrd sukugi?

sugulanõ *sugulasõ sugulast sugulane sõss kutsuti jo noid sugulaisi kah* [kihlusele], *noid mehesugulaisi* Se; *õdagu mälehtä ma sugulaisi ja` armapi* Se; *üläl umma iks ka` uhkõ umadsõ?*, *kasal suurõ^s sugulasõ?* (pruutneitsi laulust) Se Kos; *tõõsõl pääväl lätsi^m ` mõrsa sugulasõ` kirstu` vjijmä` mõrsalõ* Se; *mesterahvas ka kuma^rd kõigilõ sugulaisilõ* [pulmas] Se; *nii külä latsõ^t tulli?*, *sugulastõ latsõ?* ja Se S

sugumanõ *sugumadsõ ~ sugumatsõ sugumast* taoline, sugune *`ritku om katõsugumat`si*, *`mustõ` ritku ni` vatgiid* Se

sugu/selts suguvõsa -**võsa** suguvõsa

sugõnõmma *sugõnõda?* *sugõnõss sugõsi* tekkima, arenema

suhar *suhari suharit* kuivik *leib kuivati` hõste är^k ku suhar jo* Se Kov

`suhvli` suhvli` suhvlit sahtel

suidsu- suitsetatud, suitsu-

suidsu/mijjs suitsumees, suitsetaja *suidsumihe^p pilli^t tuvakut` ümbre^s salasidõ* Se Kos

suidsutama *suidsuta?* *suidsutass suidsut`* **1.** suitsutama **2.** suitsetama *oh hädäkene*, [ma] *ar^h harisi suidsutamisega?* Se Kos

suidsu/tarõ suitsutuba -**tarõkõnõ** dem < *suidsutarõ suidsutarõkõsõh mu imäkene` kyuli* Se

suigahhuss *suigahhusõ suigahhust* suigatus

suigahhutma *suigahhuta?* *suigahhut suigahhut`* pisut tukastama *ku* [ma] *rehelt kodo^t tulli*, *siss sai suigahhuta^k kah* Se; *`talsipühi` keškmätse pühi imä üteli et` täämbä suigahhutku ui?*, *`keškmätse pühi makadõ, sõss makat` aastaga õnnõ kõõ ar?* Se Kos

suigahtama *suigahta?* *suigahtass suigaht`* suigatama

`suikatsõ^p `pakla? pl sugetakud (teistkordsel linasugemisel) *`otsmatsõ^p `pakla?*, *`suikatsõ^p `pakla?* Se

`suikma` suiku? *suik ~ suiguss suik` ~`suikõ* suikuma *ma` naksi` võidu hõörütämmä ni länigukõnõ käeh, jäi` suikma ni` ärki läts` maahha* Se; *munõvoori suigi iks voki takah ka?*, *nii tull uni* Se

suits sigaret, pabeross

sukakõnõ dem < sukk

suka/lang sukakudumise lõng

sukar *sugara sugarat* peerupakust lõhutud särme, sugar

suka/vits sukapära -**vitsakõnõ** dem < sukavits

sukk *suka sukka sukk päternit pidi kudama nigu sukka nõgludõ nõglaga?* Se; *villanõ sukk ala?*, *pahti räit pääle, sõss oll jalalõ lämmi* Se Ts; *kundsalda sukk pidä kavvamba, üle tyy jäteti kunds kudamada?* Se

sukka? vt sa ~ sa?

sukmañn *sukmañni* *sukmañni* setu naiste (tumesinine või must) kalevist pidulik pihkseelik *vanast* [ma] *käve iä üte* *sukmañniga?* Se; *kiä oll rikass, tyy oll kalõvanõ* *sukmañn* Se; *sukmañn oll villanõ, siidi olli?* *all* Se; *sukmañni olli* *musta?*, *proimidõ mano* *pahti verrev siid* Se Ts; *rikkal oll* *sukmañn*, *vaesõl oll õks kitasnika?* Se; *pido pääle minnä oll* *sukmañn*, *tyy oll villanõ, ostõt* Se; *sukmañn oll kalõvanõ, oll kohe parõmbahe* *paika minnä?* Se Ts; *otsani vanast matõti* *valgidõ* *rõividõga?*, *rüüd* vai *sukmañn* Se

sukri *sukri* *sukrit* ~ **sukru** *sukru* *sukrut* suhkur *pahti* *sukri* *jauhkösdõ* *puistati* (peensuhkur puistati) *leevä kiku* *vaihholõ ni* *pahti* *paprõkösdõ* *sisse ni oll tyy süük* [paastu ajal] Se Kos | Vrd *tsukru*

sukru/pää suur koonusekujuline rafinaadsuhkru tükk, suhkrupea *vanast olli* *korgõ* *sukru pää?*, *säält* *raoti mant* *kirvõga?* Se

sukugi? üldsegi, sugugi *neo* *Jatsõ* *rõipõ* *ka* *sukugi* *kuulõ õi?* Se Kos | Vrd sugugi?

sula *sula sulla* **1.** pehme ja niiske (ilm) **2.** sulanud, sulatatud, vedeldunud

sulama *sulla?* *sulass* *sulli* *sulama* *nyy* *raud* *reldsä?* *olli* *sulanu?* [tulekahjus] *ni arv* *vaonu* *atta sinnä?* Se Kos

sulanõ *sulasõ* *sulast* *sulane*

sulatama *sulata?* *sulatass* *sulat* *sulatama* *no* *keedetäss* *rasõv ar?*, *sulatõdass* *rasõv ar?*, *siss pandass* *tyy* *rasõv* *vahtsõst* *kijmä* Se

sulg *sulu* *sulgu* aedik, *sulg* *papil* *uma* *tsiga* *otsõ* *jo* *pahru* *ja* *tsiga* *laotanu* *sulu* *ar?* Se Kos; [palmipuudepühal] *lamba* *sulgugi* *urbõköistõga* *lambakõisilõ* *pääd* *pite* *hillockõidsi* *pututi* Se Kos

sulgma *sulgu?* *sulg* *sulgõ* *sulu* *sulgema*, *tõkestama*

sulõng *sulõngu* *sulõngut* *veepais*, *suleng* *sulõng* *oll hüä süvä*, *sulõng* *rõividõ* *jaost* (riiete pesuks) *ollgi* Se; *püügi* *haudmine* *oll sulõngu* *man* Se

summ *summa* *summa* hulk, trobikond

summa ühtekokku

summah üheskoos, trobikonnas

suñpma *suñpi?* *suñp* *sumpõ* *suñbi* *vassima* *ku tä midägi* *suñpi?* *mõistnu?*, *timä* *suñpnu* *ar?* ja *nõidnu* *ar?*, *a* *es*, *es* *saa* Se

suñdma *suñdi?* *suñd* *sundõ* *suñni* *sundima*

suñduss *suñdusõ* *suñdust* *kohustus*, *sund* [ma] *es läpe* *kuuli* *minnä?*, *suñdust* *olõ õs nii* Se L

supikõnõ dem < supp

supma *suppi?* *supp* *supõ* *supi* *puдруks* *tampima* *muna* [sa] *klopõdõ* *ar?* ja *panõdõ* *vahtsõlt* *supõdu* *kardoka* *kijmä* Se

supp *supi suppi* supp keedeti suur' paatäüis suppi Se; muni pada pain kah, supp saa must Se V

surbma `surbu? surb surb surbu **1.** suruma, tampima vanast `surpti te'ri ja te'tti `sääntsit `süüike ku paastõti Se; oll sääne `surbmise `pekli, puu `pekli Se; `huhmrõh iks surb nuyl`lina`sjimne?, siss tekk lina`sjimne `maaslat Se; `sokmine vai `surbmine, tyy üts kõik Se; sibula suul `lijmi te'tti, sibula^p `puhastõdi ar?, surbuti är^l `livvah Se Sa **2.** parves üles-alla lendlema

surm surma `surma surm olõ õi^l `tälle `kohki^s `surma Se; a mis tyy linik^s vijl pääh, tyy oll vijl kõkõ suurõb surm (piin) Se; ku kaut, ku helot, sõss olõ õi vally, a ku `paika jäät, magama `hiität, siss tegevä eläjä vally ja `surma (piina) Se Pop; ku põdõr^r lüü är?, sõss säe kirst `valmist, põdõr^r lüü kõrraga su surmast (surnuks) Se; [ta] `vijdi elost aost `türmä kuni surmani? Se Pop; imä sai `surma liivakoh Se

surmakõnõ dem < surm

surma/riist tapariist seto `hammõ alonõ om kirbu surmariist, [ma] hõõrahhudi alosõga, ni oll kirbul elo väläh Se Kos **-ruüh** surmarohi angõ no^k `kiä muhõ surma ruuyt Se **-tuunn** elu lõpp, surmatund **-tõbi** surmahaugus

surnu surnu surnut surnud inimene surnu om, siss pandass lakkõ surnu kottalõ lina Se

susi soe sutt hunt ku soe `uñtsi?, siss [ma] `pelksi Se; no olõ õi nännüki sussõ Se; tohi is inne `lehmigi `vällä^l `laskõ?, ku [ma] soe ärä hai Se; siss inäp piñni ravidsa ai^k `ku susi kara man Se; maama süüj soe võrra, rõivast kakk kahru võrra Se; üteh paigah läts kõik saja soest Se

sust vt sa ~ sa?

sutma sutta? sutt suttõ suta suutma, jaksama ma^k `ka olõ jo vana, suta ai? Se; ku sa no sutadõ, sõss lototat `Maaraga, agu suta ai?, sõss `hiität magama Se; ma rabajaga void kül? mõista kuta? ja mõista vitä^k `kah, a `tañdsi suta ai? Se; `jüse [ma] suta ai^k `kävvi^k `kullõldõh Se Kos

suu 1. kehaosa: suu peräst läts nakaäs `ikma, imä pañd `väelüsi nisa `suuhhõ Se; nä `võtsõ `ümbrekaala ütstõist ja añni^s `suud Se; latsõ^l `lasõ õs esäl midägi imäle tetä?, larmaäs `suuga? mia larmaäs Se; `pijtrepääväl kasuss kaol suu kiñni?, kago inäp kuugu õi? Se; naksi nuu häüsä ja süle^l `jyuskma suust Se; tyy mijss võtt suurõ `luidsatävve `roona ja pañd kõrraga `suuhtõ Se **2.** nägu munõl `palli käsi, munõl `palli suu Se; vanast `mõsti suu, `tulti ülest ar? Se; vanast talitõdi, käe omma^m `musta?, saa õi sinnä^s `suu `pühki tiraniga `külge Se **3.** eseme laiem osa, avaus, ava edeh olli `väiko^p `parrõ?, kutsuti eüss, tyy oll rehe aho suu kottal Se; aho suuh tulõ man küdseti nuu^p `pliini? Se Kos

suu suu suud soo timä käve, `ruybõlli soid pite Se; `tütrukõnõ jäi siss latsõga salasihe, kui sa^l `latsõ võtat sinnä^s `suuhhu vii `sisse Se Kos

suu/anik -anigu -anikut sõimusõna: sunnik ot sa suuanik, jätätki^l `tütre vai puja põllu pääle (kaotad lapse), esi olõt oodussil ja, `mõtlõ^k `kängäldä^k `kaibat kardokit Se; kae^m `mis no sai no ilosa laulu pääle, sa^s `suuanik Se Kos

suu/hain soohein **-kaal** kitsas soine koht, sookael **-kikass** sookail **-ku'rg** sookurg

suukõnõ dem < suu

suul soola `suula (keedu)sool sibula suul `lijmi te'tti, sibula^p `puhastõdi ar?, surbuti är^l `livvah, `pañti `suula ka vijl pääle teräkene Se Sa; vanast oll sõir kõva, palass kohopiim oll, soolaterä ka sehen Se; leib suul `pañti lavva pääle, lavvaräit a'a Se; säre oll^s `soolah üüj päävä, kats üüid `päivä Se; ni `tyüdi ugurits aiast, lõigati poolõst, soolaterä `vaihhõlõ, leeväpala ka? Se Kos

`suulama soolada? `suulass soolaśs soolama

suul/liijn̄ soolvesi

śyuum vt sūj̄m

śyuum/aig keskhommikune toidukord, keskhommik vaja stivväs `śyuum `aigu, pitä^p `perehvaa`tkat Se

suuj̄n̄ soonõ suuj̄nt soon mu imä laśk soonõverd (aadrit) Se Kos

`suuj̄nõ `suuj̄dsõ suuj̄st soine

suu/pala suutäis mij̄ `mõistsõ säält ka pettä^s `suupala ar? Se Kos

suur suurõ suurt 1. (mõõtmel, mahult) kogukas, ulatuslik, ruumikas *ku vij̄l `käuuserõdvast `koetanu?, ma kot? `vyuri `pandnu^k `kruudi^s `suurõmba? Se; no `maatass ja suurõ^t `tulõ^p `palasõ? Se; suurõ^v `vij̄j̄? olli^v `viietõi`śś `kümne langaga? ja katõ `kümne viiega?, `pañti kohegi peenembähe `paika minnä? Se; `poiskõsõ? ni `tütrukõsõ `liugli?, olli^s `suurtõ pedäjä `ossõ pääl Se Kos; ku suur^r `kärbläne (porikärbes) situss, kõrrapäält kalol vagla^p `pääl Se Pod; kiloga all oll suur^r puinõ luhān nigu `tõrdo Se; oraval om suur^r hand Se Kov; meil om no halhoo`ś `väega suurõlõ lānnü^k `kah Se; `väega suurõst om lānnüki taa mõts, `väega^p `padast Se; ütš seto kañd `suuri `palkõ kodo kilo `meetrit kol? sälah Se; ma ai küüitse ala suurõ pinnu Se Kos **2.** (arvuliselt, hulgalt) ulatuslik, rohke, arvukas *vanast oll suurõmb t̄j̄j̄ kõik noorigõ pääl Se Kos **3.** ajalisel pikk, kauakestev; kesk- või kõrgpunkt jōudnud *ma olõ maaśõnitsanädäli `sündünü?, inne maaśõniisa, inne suurt `paastu Se **4.** täiskasvanud, täisealine esä kasvat nuy^p `puja^s `suurõst Se Kos **5.** intensiivne, tugev (ja püsiv); kõva, kange; äge *`väega suur^r silmä viga om Se; naha `kinda? tettigi t̄j̄j̄ pääle, et suurõ külmäga kavvu? Se; talvõl suurõ külmäga `puksõ olõki is jalah [naistel] Se; mis t̄j̄j̄ linik vij̄l pääh, t̄j̄j̄ oll vij̄l kõkõ suurõb surm (piin) Se; kõivo^p `putusõ ütš tõdsõga kokko, tuul jo suur^r, kii kaa, kii kaa Se Pod **6.** väljapaistev, tähtis, oluline; mõjukas *esä oll suur^r talopitai Se Kos; a siss nuy^p `prihoo`da^s ja suurõba pap̄i?, kõik `ülli^p `pap̄ilõ õt sul om naane ja latsõ? Se Kos; suurõ neläpävä ja `rij̄ide, kõõ `kaeti, et määness seo kevvai tulõ Se; üläl umma iks ka `uhkõ umadsõ?, kasal suurõ^s `sugulasõ? (pruutneitsi laulust) Se Kos; inne^k `kauti kośah, šõss `peeti nuy^s `suurõ^v `viina? (kihlused) Se **7.** (koos eitusega) eriti, kuigivõrd*****

`suurma? pl `suurmidõ `suurmit ~ `suurmiid, sg g `suurma tangud

`suurmakõsõ? pl dem < `suurma?

`suurmanõ `suurmadsõ `suurmast teraline mass, ku [ma] keedä, saa sääne `suurmanõ Se Kos

suur|t̄j̄j̄ (mõlemad osised käänduvad) maantee -**t̄j̄j̄kk** (mõlemad osised käänduvad) suurtük, kahur *hobõnõ tappu `mäantse suurõt̄j̄j̄kuga?, vōi, nimä (sakslased) jo lasi^v `väega `suuri t̄j̄j̄kä Se; suurõt̄j̄j̄kü `luytõga oll laut ar^p `pest Se Kos*

`suuru? suurune kulagu `suuru? `paakõnõ Se V; mul pää hobõsõ `suuru?, selle om mij̄lt mere võrra Se Kos

`suuruss `suurusõ `suurust suurus; uhkus

suurõbakõnõ ~ suurõmbakõnõ komp dem < suur^r *paḗp̄ õks olõ õiⁿ `naidõ tsikuga `ümbre^k `kaunu?, telle olgu^p `põr̄ss suurõbakõnõ Se Kos; suurõbakõsõ? latsõ olli maa põr̄madu pääl Se*

suurõkõnõ dem < suur^r *nuy^p olli? `säantse^k `kivikese^k `ku kanamuna sora, ni suurõkõsõ? Se Kos*

suurõmbalt enamasti *kaara^k kahriti` huhmrõh,` pekliga pesseti` huhmrõh, koorõ^t tulli är^k külest suurõmbalt* Se

suušt *soošti` suušt* soust, kaste *soošti` sisse` lašti* vai hämmätuse` *sisse` sinna` lašti` munna* Se

suutumast sootuks

suu/täüis suutäis *esä` haugašs` leeväpala` külest` suutävve` ja jäl^p` põimsõ* Se

suvi *suvõ` suvvõ` suvi` timä` suvõ` käve` kařah* Se; *niidsiviiso` olli` paiukoorõst,` noid` peeti` jo` suvõl` õnnõ* Se; *keväjä` pañd` hušs` är?,` ni` inemisekene` kõik` suvi` põšsi* Se; *võso` raoti` maalõ` ja` tyy` võso` kuivi` ar^s` suvõga?* Se L

suvidsõ/pühi? pl nelipühad, *suvisted` suvidsõpühist` laotõdi` häř` är?* Se; *suvidsõpühist` värmiti` munnõ` sibula` kuyriga?` ja` kõo` lehtiga?* Se| Vrd *suvistõpühi?*

suvinõ *suvidsõ` suvist` suvine*

suvistõ/pühi? pl nelipühad, *suvisted` oll` suvistõpühi` rjidi* Se; *ütš` talo` suvistõpühi` puulpühä` kül^l` jälehehe` palli* Se| Vrd *suvidsõpühi?*

suvi/vill *suvine` lambavill` näiol` um` kõrik` kõrraline,` suvivittost` selgist,` voonavittost` ilosist` (rhv1)* Se Kos

suvvõ *suvel* Se

sõa/miışs sõjamees, *sõdur` ku` mund` sõamiışt` näge,` siss` timäl` jo` silmä^t` tsilgusõ?* Se

sõbõr *sõbra` sõpra` sõber*

sõda *sõa` sõta` 1. sõda` ku` no` seo` põlvõ` rahvass` taad` sõta` näesi` ei?* Se Kos; *mij^l` jo` sõa` aigu` esš` säi` siih` setä` põrmandut* Se; *esä` oll` sõah,` säidse` aastakka` oll` kuniga` poolgah* Se **2.** *sõjavägi` ku` tyyd` sõta` küllä` tull,` jälle` oll` kaia?* Se; *sõda` tull` huulitsit` piteh,` aidu` piteh* Se Kos; *nyy` aida?` olliva^k` ka` kõik` sõta` täüis* Se V

sõdima *sõti?* *sõdi` sõdõ` sõdima` paiupill` oll` piha` pääl,` puumõõk` oll` puusa` pääl,` minka` vanast` sõdõ* Se Kos

sõgluma *sõklu?` ~` sõgluda?` sõgluss` sõglu` 1. sõeluma` 2. kiiresti` edasi-tagasi` liikuma*

sõgõl *sõgla` sõkla` sõel` utõti` utõti` nikavva` ku` pekli` sai` kesvä` kuyriga` kokko,` sõss` sõgla` pääl` huheti` är?* Se V

sõimam(m)a *sõimada?` sõimass` sõimašs` sõimama` hoř` ti` minno` sõimakõ` vai` kitke^k` ka?,` ma` ei^k` kuulõ?* Se; *mis` iışt` tä` poiskõst` trahv` ja` sõimass* Se; *päävä` miışs` maka` är?` ja` üü` otsa,` uni` tulõ` õi?` ja` jarrä` pääle,` sõimass` pääle* Se

sõir *sõira` sõira` sõir` liha` võõtõ` aigu` teřti` ka` sõira* Se Ts; *sõira` tyy` nii:` pañd` kohopiim` patta,` piim` pääle,` aja` kiyjä` ja` siss` nõrista` ar?* Se Ts; *pjütrepääväss` teřti` sõiru* Se; *mõrsa` imä` pañd` sõira` kašti` pääle,` kosilanõ` tulõ` iks` mõrsalõ` perrä* Se; *vanast` oll` sõir` kõva,` palass` kohopiim` oll,` soolaterä` ka` sehen* Se

sõirakõnõ *dem < sõir*

sõit *sõidu` sõitu` sõitmine,` sõit;` hoog` kats` tuñni` või` ei^h` hobõsõlõ` anda^j` juvva` ei^k` kaaru` ku` hopõn` hämm` om` ja` kost` sõidust` tull* Se Kos

sõitlõma *sõidõlda?` sõitlõss` sõidõl` siia-sinna` sõitma*

sõitma `sõita? sõit sõit' sõida sõitma; liikuma võit sõss tyy `tütrik uha? kätte ja `sõitki sõss kodo `akna ala Se Kos; `põrgohe hobõsõga saa õs `sõita? Se

sõkkam(m)a sõkada? sõkkass sõkaśs tallama, sõtkuma rihhuga [ma] kohrudi `olgi pääle, sis jäl `naati sõkkama Se; kablal `lavvagu küleh ja sõss `naati [kangaspuude tallalaudu] sõkkamma Se; `tütrel oll ummõlussmaśsin jalaga sõkada? Se; üte hobõsõga iks inäbä sõkati Se

sõkkuma sõkku? sõkkuss sõkku sõtkutud saama kuiv vili tyy jo sõkku `hõste Se

sõkline `sõklise `sõklist sõklaid sisaldav, sõklane

sõkma sõkku? sõkk sõkk sõku (pidevalt) tallama, sõtkuma

sõkõ sõkõ sõkõt pime, mittenägev `tsõõri iks `tsõõri, `püürä, `püürä! `tsõõri iks sõkõ? ja `püürä pümme?, `tsõõri iks kõvõra jalaga? (ringmängulaul) Se Kos

sõkõl' `sõklõ sõkõld sõkal peri `sõklu lätsi' `nyu' `terä? Se

sõlg sõlõ `sõlgõ sõlg mul es olõki `sõlgõ es `ehtiid Se; `tütriguh [ma] olli kirmassõh, olli `sõlõ ijh ja vanigup `pääh Se; sõlõ? rinnah, hõpõ kraam kõik Se

sõlm sõlmõ `sõlmõ sõlm `tütrik vüü `päitest tek' rišti, süläs vüü `päitehe, hiit sõlmõ ja vanast sitast `pässi vattalõ Se Kos; ma salidsi latiga' `langa `perrä, iks kat' latikat kokko, sõss hiidi sõlmõ Se

sõlmam(m)a sõlmada? `sõlmass sõlmaśs sõlme siduma, sõlmama

sõmmõr sõmõra sõmõrat jäme liiv, sõmer imä puhašt harasõkõsõ ar? ja kõüt ilostõ kiinni?, sõss peräst ai lakka ja sinnäp `puistaśs sõmõriid `sisse (harja valmistamisest) Se Kov

sõmõrakõnõ dem < sõmmõr imä puhašt harasõkõsõ ar? ja kõüt ilostõ kiinni?, sõss peräst ai lakka ja sinnäp `puistaśs sõmõriid `sisse, kivi sõmõrakõisi (harja valmistamisest) Se Kov

sõna sõna sõnna **1.** sõna (kõnes või tekstis) halv sõna harinass, hüvvä sõnna vaia `uuta? ja `otsi? kooi' `tulõ Se; [ma] `õkva hüä sõnaga' `patssi Se; sõnavahet iks tull, a [ma] lasi tyy sõna läbi `kõrvu Se; timäl omma' `laulusõna? kõkõsagamatsõ? Se; pap' haar' d üldä? et ei avida jumalaramat ei' `pühä sõna, no `m `põrgo poolõ minek' Se Kos **2.** pl loits; itk ku' `puhtõ omma?, sõss ikõtass sõnnu (lauldakse itkulaule) Se; paabal olli' `sõna?, tyy sõnõ, sai käsi `tervest Se; hainalosõ tõpõ no iks om, lat' `pääga kisk ja raputass ja siss omma' `sõna? ja [nendega] aja mant ar? Se Kov; kumardõdi sõnnoga?, [pulmas] kumardõdi uma hõim, sugulasõ kõik är?, siss sai tyy pruu' valgõst Se **3.** teade, sõnum; käsk, korraldus kui vanõmba? `üfli?, nii tull meil sõnna ka' `kullõlda? Se Kos; [ma] oodi, et kunass [ta] tyy meile sõna, et `koštma minnä? Se; ku mullõ sõna tull sinnä, ma nõrgahtu `maalõ Se; kiä lähembäl, kutsutass sõnaga? [suusõnal matusele], iks kõik hõim kokko Se

sõna/asõ sõnavahetus meil olõ es `tühjä sõna asõnd Se Kos; tull nooril tüli, määnegi sõna asõ Se; määne sõnaasõ tulõ, vanalõ saa ruttu viländ Se

sõnakass sõnaka sõnakat hea kõneandega, sõnakas

sõna/'kullõja sõnakuulelik

sõnakõnõ dem < sõna ei olõ' `kinga sõnakõist inäp kõnõlda? Se

sõnaline sõnalidse sõnalist **1.** sõnakas määne `mõrsa mõista as ijst üldä?, toolõ võõdõti sõss sõnaline ijst `ütlejä Se **P 2.** sõnakuulelik

sõna/vahe? sõnavahetus, tüli *tõistkõrra tulõ üle lastõ ka mõni sõnavahe?* Se; sõnavahet iks tull, a [ma] lasi tyy sõna läbi `kõrvu Se

sõnn sõnni `sõnni jää; täkk

sõnnik sõnnigu sõnnikut sõnnik ku sõnnikut ei olõ?, midägi et^k kasu? Se Kos

sõnoma sõnno? sõno sõnõ loitsima, sõnuma paabal olli^s sõna?, tyy sõnõ, sai käsi `tervest Se

sõnotama sõnota? sõnotass sõnot¹. sõnu ette ütlemä **2.** loitsima, sõnuma huús puri `varbalõ ja mijs läts Pelikõvva, säääl vanainemine määneg^s sõnot¹ ja sai parõmb ja `viilgi sõnot¹ ja võit halu ar? Se Kov

sõrg sõra `sõrga sõrg

sõrm sõrmõ `sõrmõ sõrm sõrmõ^k ku puutõlva?, painu ui? Se; esä võit umast sõrmõst sõrmusõ Se; ma ai küüitse ala suurõ pinnu, sõss `tsuúksi sõrmõ keevä viij ja kardokidõ `sisse Se; är [ma] `elli mehega iä nii et tä mutlõ vašt sõrmõga tikahhu, tyyd olõ õs Se Kos; mul om taa `nitsehe `pandmine pääluu seeh, kõik `kanga kirä? `sõrmi päält kae ja panõ Se Kos; saa as ma sõrmõgagi tikada?, kunagi? Se; sõss sõrmusõkõsõ `sõrmõ lafsilõ, tyy nii lafsilõ nigu auasi Se S; mi anna õks `kasku käsile, anna õks `õudu sõrmilõ (rhvl) Se Kos; papp kõõ käve tarrõ piteh, murrõl¹ `sõrmi Se Kos

sõrm/kinnas sõrmkinnas

sõrmuss sõrmusõ sõrmust sõrmus a ku ma olli `mõrsa vai noorik, lätsi sinnä^m mehekodo, pidi olõma sõrmusõ?, lafsilõ `anda? Se S; kuuškümmend sõrmust [ma] õsti, saa õs viij viländ Se S; esä võit umast sõrmõst sõrmusõ, käts sõrmust oll esäl Se; ku tulõ tiiil käts harro, sõss säääl `vaeldagõ^t sõrmusõ ar? Se Kos

sõrmusõkõnõ dem < sõrmuss [noorikul] pidi olõma sõrmusõ?, lafsilõ `anda?, tinadsõ sõrmusõkõsõ? Se S; sõss sõrmusõkõsõ `sõrmõ lafsilõ Se S

sõrmõkõnõ dem < sõrm ma ai küüitse ala suurõ pinnu, sõss tõmmati iks tyy pind kui `vällä, a tyy sõrmõkõnõ nakaás `väega `haltamma Se

sõsalik sõsaligu sõsalikku sisalik

sõsar sõsarõ ~ sõsara sõsard õde esä sõsar kutsuti itse Se; ma olli podruúskih sõsara sajah, ma jo sõsarallõ `ütli `mõr sa iist Se Kos; tõõsõl pääväl veevä [vennad] sõsarõ [mere] `viijrde ja `üttese sõsarõlõ et, meil olõ õi `aigu siin `yyta õi?, ooda sa esõ Se Pod; tyy sõsar `elli tyy kunigapujaga? Se Kos; tyy avald ar?, et ilmaõalda [ma] tapi sõsaramehe ar? Se; ku katõst saarõst `vällä [sa] tult, siss anna? tyy munakõnõ ar^s sõsara kätte Se Kos

sõsaridsõ? ~ sõsaritsõ? pl sõsarit¹ si sõsarit¹ si õeksed nelägesõ ollimi?, nelägesõ sõsaritsõ? Se; mehe olli^v velidse?, naaõe^s sõsaritsõ? Se; neläkese sõsaridsõ?, ütte `kaivo kusõõ? – `lehmä nüstäss Se Kos

sõsarik sõsarigu sõsarikku kangaviga: kaks lõimelõnga kõrvuti (üks neist pika lahtise lõngana) ku ütõs niit kakõõs är?, saa õi nii jakada^k kui vaja, ni sõsarik seeh `omgi? Se

sõsarõkõnõ dem < sõsar

sõss ~ **siss** siis ku ütõs kotuss tarrõ lõõnõ^p palama, siss vašt `joudanu ar^k kistuta?, a terve^m maja `palli är? Se Kos; ku hobõsõ? sünnüse (sobivad koos tõõtama), siss [te] `võidõ^k katõga^k ka sikada? Se; ma ai küüitse ala suurõ pinnu, sõss `tsuúksi sõrmõ keevä viij ja kardokidõ `sisse Se; `hernekamma ka teti: `herne?

nyü? `jauhtõdiva är?, siss keedeti `paksu, siss väidsega lõigati säält Se; mis no olõsi viga käsitüüd tetä?, `mäantsess (millised siis) no tulõ? omma?, a `mäantsess vanast olli `tulõ? Se Kos

sõud sõudmine, liikumine *mi anna õks `kasku käsile, anna õks `sõudu sõrmilõ (rhvl) Se Kos*

sõõrahhumma *sõõrahhuda? sõõrahhuss sõõrahtu* lüpsi eel nisadesse kogunema, sõõrduma

sõõrd *sõõru `sõõrdu* ale, sõõrd

sõõrmõss *`sõõrmõ sõõrmõst* renn, soon; sõõre

sõõru- 1. aletegemisega seotud 2. alemaal kasvanud

`säeldä? vt `säädlemä

säidse *`säitsmä ~ `säitsme säidsend* seitse noh, kuuś kuud, *säidse kuud, sõss nakass [emis kultil] `otśma Se; sõss oll meil `säitsmeh pääh noid eläjit Se; joosuvüü oll `koedu? `säitsmä langasõga? ja viie langasõga? ja linatsõst langast ja villadsõ! `lõimõ? Se; imäl üldäss säidsekümmend säidse `vüuri latsilõ `andiss `anda? Se*

säidse/kümmend *`säitsmä kümne säidsendkümmet seitsekümmend imäl üldäss säidsekümmend säidse `vüuri latsilõ `andiss `anda? Se*

`säitsmess *`säitsmedä `säitsmedät ~ `säitsmäss `säitsmädä `säitsmädät* seitsmes

sälg *sälä `sälgä ~ `sälg `sälä* 1. kehaosa: *selg ütś seto kañd `suuri `palkõ kodo kilo `meetrit kol? sälah, tyy tõi säläga ar? Se; papp kõõ tsia sälah täñit? Se; [rist] haard tyy papi `mäñtli kiñni?, tõmmaś papi tsia säläst `maalõ Se Kos; toolõ `vaesõlõlatsõlõ oll võõrassimä uma latsõ musta' `rõiva ajanuś `sälgä Se Kos; lammass võtt uma' `vihtakõsõ `sälga ja läts `kõõga edesi, jää äs tarrõ es kedägi Se Kr 2. selga meenutav eseme tagumine või pealmine pool *räpikul oll kats `pruñti, `jälki `pañti kaarusõ sälä pääle Se Ts; ägli sälä pääl `vantõdi rõivass Se; riha säläga [ma] `touksi vett pite noid haina `kaarõ Se Kos 3. (sisekohakäanetes) ülalt peale, otsa; turjal(e) jne mille lää es `kargama, oll süüd ka vijil sälah Se**

sälg/ruüds selgroog| Vrd säläruüds

sällülde selili *ma olli sällülde sähgüh Se*

säläkene dem < sälg

sälä/kořv seljakorv [ma] *võti sälä kořvi ja tõi eläjille lehe prükü ala Se -luu* selgroog *timä tõrgahhut `hindäl tyy sadamisega siist sälä luu ar? Se Kos -ruüds* selgroog *lehm sai raanat `mõtsa otsani sälä roodsu pääle Se| Vrd sälgruüds -täüś* kandam, seljatäis *imä tõi iks sälätävve `niidsi kodo, kere `kerrä ja `kuivi är?, pañd tarõ otsa ala, talvõl vanaimä keräst kudi Se*

sähg *sähgü `sähgü* voodi, *sähg mul olõ õs `sähgü Se; kats `aastakka oll mehe esä sähgü pääl (voodihaige) ja täl oll hää (väljaheide) ni hämm (kusi) sähgü pääl Se; ma olli sällülde sähgüh Se; imä tull sähgü `vijrde hummogult kell kol? ai ülest Se Kos; ütäl `tütrigul oll asõ `señdseh, tyyul oll sähg jo? Se Kos; määness (milline siis) tyy sähg oll vanast, nii ütēh otsah piñk, tõõsõh otsah piñk, kol' `lauda, a veere pääle `pañti sääne hõõrik puu Se*

sähgü/lina voodilina *vanast kutsutagi is sähgülina, kutsuti pallai Se; pilonõglaga [ma] koi pilo? `vatgõst niidist, koi sähgülina pilo? Se Kos*

särg *säre `säрге* särg *kõkkõ kahta om, ahnikka ni `särgi ni `lutsa Se Kos; säre olli' `soolah üüj päävä, kats üüj `päivä Se*

särgikene dem < särk

särk särgi `särki kuub vanast mõni `vaenõ `lätski räbiguga mehele, olõ õs `särki `minkast kuta? ni tetä? Se

säsü säsü säsü üdi

`**säädlemä** säädeldä? ~ `säeldä? `säädless säädēl ~ säēl'korduvalt seadma

`**säädmä** `säädī? ~ säädä? sääd`säädē säē **1.** seadma, valmis panema või tegema, korraldama, korrastama peräst tullī `traadidsõ `kahvli?, traadist `säedü?, kolmõ harolitsõ? Se V; ku põdõr lüü är?, sõss säē kirst `valmist, põdõr lüü kõrraga su surmast Se; mõrsal vaja `hõste säädä? Se; miij`jo sõa `aigu eßs säi siih setä põrmandut Se; `rauda `säetäss, tyyd kõgõ üldäss, et vaia klepata? Se; ku `tuldass kerigu mant `matmast siss kutsutass ja `säetäss `puhtõlise? lavva mano [sööma] Se; inne ku jo vakk läts takah, siss inne lätsi noorõ?, inne vakka säi`tuy noorigõ asõma ar? Se Kos; ime ehit` ilosahe, sõsar' `säädē `säätsähe (rhv1) Se **2.** määrama **3.** laule tegema, sõnastama

`**säädüselikult** seaduslikult kiä oßt hobõst, tyy oßt iks `säädüselikult ja `kirjuga? Se

`**säädüss** `säädüse `säädüst **1.** normatiivakt, seadus **2.** põhimõte, (kohustuslik) toimimisviis noorõn` `naardva? naid vannu `säädüisi Se

sääl ~ **saal** seal `lõpmalda rahvass oll` säal kerikoh Se; ma võti tädi poolõ lina? sugimalda? üteh, tädi sugõ vijil lina? sääl Se

sääl/samah sealsamas

säält ~ **saalt** sealt tull` jo timä `sa alt `põrgost, sai tii pääle, oll` itm` iltoßs ja` päiv` paistu Se Kos; hußs õngõrdõlli säält tafi juurõ alt `vällä Se

sääne `sääntse säänest selline `sääntse mõtsila oll` kaibõdu?, lina mõtsila? Se; teeda oll` väega kuri, mehe, esä, aga imä oll` ka sama sääne Se; ruyßs oll` sääne, et ai `sääntse `haigõ üleßt Se; timä saa õs kodo minnäki? `säänside `ehtidega?, `säänside `kraamõga? Se Kos; a oll` õks küläh `säänst` talla ka? et, kõgõ habõldi Se L; mõni mõista as kuta` `kirjä, tyy kudigi `sääntse` rasuraiga? Se; lasits um sääne illoßs, `vatgõkõnõ Se Kov; säänest karust ma` `tihka at` kodogi viiä?, `säänstele karussõllõ olõ õi` süvväki midä `anda? Se Kos

sääne/sama (mõlemad osised käänduvad) samasugune **-samanõ** (mõlemad osised käänduvad) **-samadsõ** **-samast** samasugune

`**sääntsekene** dem < sääne oll` `pirrukõsõ` Jahudu` `peeñokõsõst `väega?, `sääntsekesest Se

sääs sääsä `sääsä kalatõke võrkkotiga (küljes tundenõör), sääs

`**säätsähe** sobilikult, sündsalt ime ehit` ilosahe, sõsar' `säädē `säätsähe (rhv1) Se

söögi- söögi või söömisega seotud; toidu- sul om unõ`vaiva ni söögi`nälgä ka om Se; söögilaud oll` iks liivaga mõst Se; latsõl olõ õi` `söögivaHet, lats taht kõõ ürrä? Se

söögikene dem < süük` söögikene oll` mul iks `paprõga `karmanigah Se Kos

söömä/ tõrdu sulbitõrs

südi südi süti virk

sügäväbäst ~ sügävämbäst sügavamalt

sügävämpä ~ sügäväppä sügavamale

sügüse sügisel *sügüse* `lõjidi hobõsõlõ talvravva? ala Se; põrna `perrä `kaeti, et kas keväjä saa padõb lumi vai saa sügüse Se; lammast iks tapõti sügüse Se

sügüselt sügiseti `mihkclipühi om sügüselt jo? Se; mij^l `lei kumanitsa sügüselt Se

sügüsene sügüsedse ~ sügüsetse sügüsest sügisene üte^k `kadaja ma^a omma? `iltsõmpa?, nüü saava^s `sügüsetseh jaoh `valmist Se Kos; sügüsene iä rägisäss vijl, a keväjäne iä mugu ropst tege Se

sükäv sügävä sügävät sügav sääl järveh oll iks uma pääle katõ süle sükäv Se| Vrd süvä

süküss ~ süküüss sügüse süküst sügis sügüse poolõ, sõss iks midägi `jatga [ma] `tsuúksi Se Kos; käve ma `Suurdõ `järve `püüdmä [kalu] kinnastõga?, süküüss `aigu `orssi hinnäst Se

sülg süle `sülge sülg `naksi nüü häüsä? ja süle^l `juuskma suust Se

`sülgämä sülädä? `sülgäss süläss sülgama, sülitama `tüürik vüü `päitest tekk rišti, süläss vijl `päitehe, hiit^r `sõlmõ ja vanast sitast `pässi vahtalõ Se Kos; ku [sa] ar? eésüde?, siss tij vüü `päitest rišt, `sülgä sinnä^s `sisse ja hiidä `sõlmgil?, siss saat jäl? tij `pääle tagasi Se Kos; poišs läts tarõst `vällä, sõss takast kolm `vüuri vijl süläss Se

süli süle `süld pikkusühik: süld (2,13 m) säidse süld maa `lahkõss, ku naahe lätt `palja `pääga üle tarõ vai üle moro Se sääl järveh oll iks uma pääle katõ süle sükäv Se

süllem sülemä sülemät mesilassülem mehidsõ `ehtvä minemä minnä?, vaja `tsiuku `vijiga^s `sülemät Se Sa; sülemät vaia `väega peräh kaia? Se Sa; minev `aastaga läts mul är kolm sülemät Se

sült sülidi `sültil sült vask vai lammass, mia tapõti `maalõ, tefti sülidi? Se; vanast oll sült luiõga?, kala^p `päiega? Se; `eestläse `ütlesõ sült, a meil omma^l `jahtliha^k `kutsutasõ Se

`sündümä `sündüdä? sünnüüss `sündü **1.** sündüma mu imä ütél^r kõgõ et ma olõ maašõnitsanädäli `sündünü? Se; ku vanast oll rassõ `jalgnõ naaõ, sõss imä ütél^r jo: käügu ui üle rijj `vehmre, käügu ui üle ratta `vehmre, `lasku ui `kaši läbi `jalgu, sünnüüss läts `ilma, sõss lätsõl pallo viku Se **V 2.** toimuma, juhtuma **3.** sobima ku hobõsõ? sünnüise (sobivad koos töötama), siss [te] `võidõ^k `katõga^k `ka sikada? Se; ma tij iks tsõõrikidõ nõnnuga tsuvva?, nüü sünnüise noorikilõ ka `jalga Se Kos; `kutja sünnüüss jo lavva aost, edimätse lavva `aigu, ku kerikust kodo^l `tuldass `süüjä Se; `süüki ka õks tüü mehele [ma] aäni, miä õks `kõlbu?, miä iks sünnüüss `anda? Se

sünnütämä sünnütä? sünnütäss sünnüt^r **1.** sünnitama kes no sünnütäss kotoh, no sünnüdä ei^k `kotoh `kiäki? Se Kos **2.** põhjustama, tekitama

süttüm(m)ä süttüdä? süttüüss süttü paranema sapp lastass pudõlahe, ku midä ar^p `palotat, sõss `tüuga võiat, sõss süttüüss ruttu ar? Se

sütütämä sütitä? sütitäss sütit^r ravima, parandama imä pañd puuvilla^k `kusõga nõna pääle ja kijf tüyd ruuht, näet är^s `sütüt^r Se Kos

süvebähe sügavamale

`süvvä sügavalt; sügavale| Vrd süväste

süvä süvä süvvä sügav sulõng oll hüä süvä Se; [ma] pañni mõsu perä`rijkese pääle ja kisi süvä lumõga jäl`mäle Se; ma olõ süvä unõga? Se Kos; inemine taht ello parõbat ja kala otõ vett süvebät Se Pod| Vrd sükäv

süväste sügavalt lats süväste maka Se Kos| Vrd `süvvä

süä `süäme süänd **1.** siseelund: süda täü om `süämega üteh Se Kos; ku`_tapõti är`_tsiga, siss süä hiideti katusõ pääle, `ülti et vana varõss, süü`_seo süä är? Se Kos **2.** seoses inimese hingeelu ja mitmesuguste sisetunnetega ku süüjk om tahehhembakõnõ, om süä `kimmämp Se Kos; mul `väega süä `haltass, ma jovva at`_kannahta? Se T; kõrvalt andass süänd, tsütsütädäss takast Se Kos; lätt süä nõrgast, siss [sa] heidä`_pikkä `maalõ Se **3.** südamik `küündlepäävä lätt külmä süä `lahki, siss nakass puu juur`_lummõ `süümä Se

`**süändümä** `süändüdä? `süändüss `süändü pahanema, vihastuma

süüd süü `süüdü süü, viga mille lää es `kargama, oll süüd ka vjil sälah Se

`**süüdläne** `süüdläse `süüdläist süüdlane

`**süüdäv** `süüdüvä `süüdüvät **1.** söömiseks kõlblik **2.** mitte paastu(aegne) ku `süüdüvä päiv oll, sõss `süüdi lihaga?, ega pastupävä es süvvä? Se Kos; `süüdüvä süüjk om korron, ku paastõti, süvvä äs siss koronat Se; paastu piirak oll `maasлага? ja sibuldõga?, ku `süüdüvä piirak oll, sõss `pañti rasõv Se

`**süüdü** süüdi

süüjk söögi `süüki **1.** söök, toit; söögi-, toidukord nüüd omma`_kõgõsagamatsõ`_söögi?, mõista ai midä süvvä? Se Sa; `väega liivanõ tjj oll, inämbä [ma] lätsi iks jataga?, söögi? rañtih ja `rõiva? Se Kos; taa söögitegemine om kõtuasõl Se; `pernanõ tekk söögi rebäsele ka? Se Kos; a no? `peetä ei `paastu, tetä ei `süükegi `säänst Se Kos; `küisla ja `kutja, nõu oll`_mälehtüse söögi, nõu oll`_puhtõ söögi? Se **2.** söömine `kutja mano pandass künnel pañama söögi `aigu Se

süüjm söömä `süümä ~ **suum** suuma `suuma sulp

`**süümä** süvvä? süü sei ~ `seie **1.** toiduks tarvitama, sööma hani? uja `vjiri pite söövä? Se; nüüd omma`_kõgõsagamatsõ`_söögi?, mõista ai midä süvvä? Se Sa; `prossonat maidsõtass siss, ku söömäldä olõdõ Se; rebäne jõvva õs inäp `piiri pitä? (söömises mõõdukas olla), liha nõna all ja soogu ui? Se; [ma] olli otsani jumala söömäldä?, nii paastõti Se; [ma] tullip`_patakõsõ maad ar?, siss `seie Se; `aitumma sanna `küñjale, sau `süüjjale, vjij`_tjujalõ, viha `haujalõ Se V; `küündlepäävä lätt külmä süä `lahki, siss nakass puu juur`_lummõ `süümä Se **2.** einestama (teatud söögikorra ajal) **3.** närima; purema raja`_süüdevä?, noh täis`_seivä? Se

`**süünü?** täissõõnu

`**süünühe** sõõnult, mitte nälgides ma olõ elänü `süünühe, ma olõ õi nännü et `puuduss om midägi Se

`**süüstämmä** `süüstädä? `süüstäss süüst süüdistama

süüt¹ söödä `süütä loomatoit, sööt ambarist `tjuudi süüt eläjile Se

süüt² söödü `süütü harimata põllumaa, sööt

`**süütmä** `süütä? süüdüäss `süüte sügelema; sügama latsil oll raja? pääh, sääl looma`_ka seeh, süüdevä? `väega? Se; raja`_süüdevä?, noh täis`_seivä? Se

`**süütmä¹** `süütä? süüt süüt`_söödä toitma, söötma

`süütmä² `süütä? süüt süüt sügelema; sügama

T

ta ~ ta *taa taad* see (kuuldekaugusest eemal) *lammašs kuts taad rebäst tarrõ tegemä* Se Kr; *mul om tsial aig täüs, taal saava' _`põrsa?* Se Kos; *harokõnõ ta süü üi?, ta nutsutass vere ar ja [kana] valmist* Se Kov; *võ^k ku ta kүүл (surm) kätte saiasi?, siss timmä huhetasi?* Se

`**taada?** vt taganõma

`**taadõ** *taha põld olgo nii tett ku `taadõ om illošs kaia?* Se Kos; *kõtu halukõnõ tull ni imä läts puhma `taadõ* Se Kos; *Mihha₄ il `Petrovits saistašs ussõ `taadõ* Se

`**taannu?** vt taganõma

taar *taari `taari taar; kali kadajamašost sai ka `väiga hüä taar* Se Kos; *külmä `viija pant taar saiš kavvamba `värski* Se Kos; *`tõrdohe tetti taarilõ olist sild* Se; *vanast `ülti et taar um puul `lehmä* Se Sa; *vana`aoline taar kutsuti `piitnä* Se Kos; *pidoniga iks võõdõti `taari üteh hainalõ* Se; *`taari `paanti pääle terile, sõšs kutsuti `verdega terä?* Se Kos; *punadsõ peedi?, ku'gi?, tiñdi? ja `taari valõti pääle, kutsuti sibula suullijm* Se Kov **2.** *kaljaastja all oll taari haan* Se

taarašt *taarašti taarašt* vanem, eestseisja *mu mehe₄esä oll katškümmend kats `aastakka tsassona taarašt* Se

taaratõllõma *taaratõlla?* *taaratõllõss taaratõlli* edasi-tagasi liikuma, taarutama

taarikõnõ dem < taar

taari/`tõrdo *taaritõrs `ruudli `paanti taari`tõrdulõ ala, `ruudlidõ pääle `paanti olõ?, siss `paanti leib ja vesi pääle, leib `paanti tükä, muidu alt joosõ õi^h `haamist taar `vällä* Se

taa/sama (mõlemad osised käänduvad) seesama

taass/peri tagurpidi -**perilde** tagurpidi

`**taatama** *`taata?* *`taatass taar* taandama; tagurdama

taba *taba tapa* ripplukk, *taba jaanipäävä `üüse kävevä nõia^l `lautõ pidi, peräkõrd `saadi tiidä?, sõšs `paanti tappa lauda?* Se Pop; *Vašso jääss kodo, olõ õi^v `vaia `ustki^l `tappa `panda?* Se Kos

tagahhuss *tagahhusõ tagahhust* tagavara

taga/jalg tagumine jalg *peremišs võt rebäse taga `jalgu pite `sälgä* Se Kos

taganõma *taganõda?* ~ *`taada?* *taganõss tagasi* taganema

taga/puul tagapool, tagumises osas *ku tuli `palli tagapuul, edepuul küdseti `vatsku* Se Kos | Vrd takapuul -**puul** tagumine pool, tagaosas *`kaeti, ku [sea] `põrna `vällä `naati `võtma, kas edepoolõ ots om padõb vai tagapoolõ ots (sea põrnast ilmaennustamisel)* Se Kos

tagasi tagasi *`versta kats kohe tougati `lehmi `süümä, šaalt jäl^l `tagasi* Se Kos; *`tütrik sai `ilma (maa peale) tagasi ummi `ehtidega?* Se Kos; *ku [sa] ar? `essüde?, siss tji viiji `päitest rist, `sülgä sinnä^s _`sisse ja hiidä*

`sõlmgil?, siss saat jäl? tij `pääle tagasi Se Kos; seod tijd tulli [ma] tagasi Se Kos; lää ei^k `kiäki' tagasi noorõst Se

tagomanõ tagomadsõ tagomast tagumine, tagapoolne

tagõl' tagla `takla tael

tah siin eherüst olõ õi' tah Se V; no läts siss `kiisla `kijmä, hiideti `kiisla `liuda, jo tah papi? sei? Se Kos

taha? siia `aeti parõsi? ja hani? kõik taha? uja `vijrde Se Kos

tahass ~ tahaśś `tahta tahast taigen

tahe tahe tahehet ~ **tahhe** tahhe tahhet tahe, kuiv tsaiu seeh lätsi^k kruusa^p `pehmest, vij [ma] jõi päält är?, siss ku tahe? olli?, siss sokõ `luidsakõsõga ar? Se; munõvoori jäl oll hainamaa tahe ka?, ku otõ õs `vihmu suvõl Se Kos

tahehhembakõnõ komp dem < tahe ku süük om tahehhembakõnõ, om süä `kimmämp Se Kos

tahhembakõnõ komp dem < tahhe

tahr tahra `tahra taraga piiratud laudaesine või karjaõu, karjaaed

tah/samah siinsamas repän tah samah mäe otsah oll karah Se

taht tahes `hammõ imä `rõivakõnõ vai määne taht nõrdsukõnõ Se

tahtma `tahta? taht taht' ~ `tahtsõ taha **1.** soovima, vajadust tundma, kavatsema, himustama, tahtma ma `tahtsõ ka säänest `rüüdi nigu imäl oll Se P; ma' taha no' tuud ku tõõnõ `ütless mu ijst Se P; kablal' lavvagu küleh ja sõss `naati sõkkamma, määnest `kirjä sa `tahtsõ, säänest sa pañni Se; `tahtsõ^k kõik tulla^k kulatamma Se; mul sõsarõmijis `väega' `tahtsõ lähmind `leibä Se Kos; inemine taht ello parõbat ja kala otõ vett süvebät Se Pod **2.** vältimatult vajama pikä^p piñgi?, nuj' `tahtsõ^k ka liivaga `mõskmist Se P; `tatrik `tahtsõ hüvvä maad Se Kos

tahtmine tahe; (kange) soov ku jummal' avitass, uma `tahtmisega saa ai ellä? Kos

tahtuma `tahtuda? `tahtuss `tahtu tahtma, soovima, raatsima `tahtu us `kualgi^k kodo jäiä? Se; kuiss `tahtuss inemisel tõõsõlõ `halva tetä? Se; uma põthu pääl `tahtu es `istu? Se Kos; muni inemine om kadõ, täl ei' `tahtu `anda? tõõsõlõ `mõrku Se Kos

tahtõf' `tahtõra `tahtõrat teemaja tij pääl tereh üldäss, `tahtõrah `traastui Se Kos

tahvitsama tahvitsa? tahvitass tahviis tahuma kõik `aknakõsõ? `määntsest lavvapalakõsõst ja hirrest [ma] tahvidsi `vällä Se Kos

taid taio `taido aru, mõistus taiolda' talopuja? Se Pod

taitsa taitsa taitsat arukas, oskaja, mõistlik

taiva/alonõ taevaiaotus -esä jumal

taivakõnõ dem < taivass| imestus-, kohkumishüüatus: taevake mõistõta ei' tetäki?, `vijjikeistki mõista at^k kuta?, jumalakõnõ, `taivakõnõ Se Kos

`taiva/lind metslind

`taivanõ `taivatsõ `taivast taevane

`taiva/sinine taeva(s)sinine

taivass `taiva taivast **1.** taevalaotus, taevavõlv `talsipühi puulpühä inne istuta as `süümä ku õdagu tähe' `taivahe tullid? Se Kos; mis miim' `Maara tii ei är?, seo tege `puitsõ luhilaiva, sõss lätt kau `taivah ka ar? Se Kos; lääsi' su varanduss ka tuulõ `taiva nõõlõ, sõss jääsi' sa ka ni `vaesõst ku ma? olõ Se J **2.** (uskumustes) taevariik

`taiva/täht taevatäht sa^k ka tii is maa `mulka paalt ja `taiva `tähti paalt, sinno ka iks om opat Se Kos

takah 1. (ruumiliselt) taga, tagapool edeh olli `väiko' parrõ?, takah olli' pikä' parrõ rehel Se; nika sõss kosilanõ `istõ lavva takah ja uut' Se P **2.** (ruumiliselt) järele, takka, tagantpoolt, tahapoole ku [sa] takah `kaedõ?, ku uma? läävä?, sõss saa `väega ikäv ellä? Se P; sis sõsar' visa's klaasikõsõga vett `maahha, sai nii suur' meri, ku timä (vanapagan) es saa takah tulla? Se **3.** hiljem, tagantjärele, pärastpoole ku [ma] lätsi `põimma kohe vai linna `kakma, kodo tulõ õs `süümä, siss' tüüdi takah õks süük Se; ku `kүүлjaga läät ja meesterahvass tulõ `vasta, sõss saa meeste' kүүлjass takah Se Kos; pettä^k ka võit, petäⁿ nigu takah tüllü tulõ õi? Se Kos **4.** koos sundimist või käskimist väljendava verbiga vanast es piä^k `kүүлi minemä, kiä läts vai lää ka es, `kiäki sudida as vai aja õs takah Se Kos **5.** tagaajamist, jälitamist või tagaotsimist väljendava verbiga sajarahvass läts sutt takah ajama ja hulotamma Se

takah/pүүл tagapool| Vrd tagapүүл

takass takka takast ~ `tatjass `tatja `tatjast takjas `säantse' suurõ' `tatja lehe? olli? `ümbre `uibiidõ Se S

takast 1. (ruumiliselt) tagant, tagantpoolt ahiniki olli?, kes `Pihkva takast tulliva? Se; kõvõra jalaga tsura lašk iks puültõist puültõist takast `perrä (lonkajast) Se **2.** teatud aja järel; tagantjärele pois's läts tarõst `vällä, sõss takast kolm `vүүri vүүл süläss Se; kolmõ päävä takast risteti läts ar? Se Kos **3.** koos sundimist või õhutamist väljendava verbiga kõrvalt andass süänd, tsüütsütedäss takast Se Kos **4.** järelt

takk faku takku takk meil oll hüä hobõnõ, takk hobõnõ Se Sa

tala tala talla **1.** kandetala, aampalk [me] kooba? kaibi, havva?, poisit' tõi tala? ja `paanti iks maad sinnä^p `pääle Se Kos **2.** kiigepost tsura? jo puulpühä `aiõ sika? üless ja tala paanni? Se Kos

`talgo vt taloss

`talgoline `talgolise `talgolist talguline

talitama vt tallitam(m)a

tall talla `talda tald `Miiska om sul nii `vaiknõ tasanõ, täl olõ õi' `saapa tallaki `muadsõ? Se Kos

tall talli `talli hobusetall esä läts `talli, võtt kõkõ parõba? hobõsõ? Se Kos

tallakõnõ dem < tall| jalalaba kattedv sääreta sokk tallakõisi iks `koeti, `luhkukõsõ? Se Sa; kapuda olli' `pikä?, tallakõsõ' `luhkukõsõ?, kõik' `lamba villast Se Kos; mehil oll vүүл `rohkõp tallakõisi ku naistõ `rahvil Se Kos| Vrd tallukõnõ

talli/mijss tallimees

tallitam(m)a *tallita?* *tallitass tallit' ~ talitama talita?* *talitass talit' ~ `taltama `talta?* *`taltass tal't talitama, toimetama vanast talitõdi, käe omma^m musta?, saa õi sinnä^s suu `pühki tiraniga `külge Se; ma' tallida vjil eläjit Se Kos*

talluk *talluga tallukat jalalaba kattev sääreta sokk talluga' tefti?, `kundsä es olõ noil kah Se T*

tallukõnõ dem < talluk *tallukõsõ nyy^k koeti `lühkese?* Se| Vrd tallakõnõ

talo *talo tallo talu üt's hulguss `elli saal naidõ talla puul Se A; üt'el talolgi olõ õs hainamaad lähebäl Se Kos; üt's uma külä inemine opaás `latsi, tahta piteh käve Se Kos; tuu olõ õi' talo, ku and `vällä `präätiist, tuu om talo, ku kõik tetäss umah kotoh Se Kos; kua oll kõhn talo, siss olõ õs hobõst kah Se Kos; a oll õks küläh `sääntsit talla ka? et kõgõ habõldi Se L; tulgõ? iks `maia madaluisi, tulgõ' `tassa mi' talolõ (rhvl) Se*

talo- taluga seotud, talu- *esä oll suur' talopitai Se Kos; taiolda' talopuja? Se Pod; mi' olõ õks talomajah eläni?* Se Kos

taloss ~ taloss *talgo;* hrl pl talgud *veeti sitta ja `olti `talgeh Se*

`talrik *talrigu `talrikku taldrik ku sinnä latsõ `talrigu pääle `pañti [metallraha], sõss kutsuti `hambaraha (jutt ristsetest) Se; mi' löigi `talrigu tävve `silke ja oll jo `kiisla kohetuss pant Se Kos*

`talsi/pühi pl jõulu(püha)d *pangõ tji' tähele setä `asja, ku inne `talsipühi inne vastast `aastakka kolm `vuyri jo puu härmäh om, sõss saa iks vilä suvi Se Kos; `talsipühi ka `peetäss kol' `päivä, kalliss pühi Se S; `talsipühi `paastu oll kuus nädälit Se Kos; vanast `talsipühi `aigu käve papp `moltvaga? Se Kos; `talsipühi hummogu oll sääne kõrd: hummogult `tulti jo^k kell kats ülest Se; ku' `talsipühi `keskmätse pühi [sa] makadõ, sõss makat `aastaga õnnõ kõõ ar? Se Kos; `talsipühi puulpühä inne istuta as `süümä ku õdagu tähe' `taivahe tulli? Se Kos*

`taltama vt tallitama

`taltuss *talтусõ `talust askeldus, toimetus*

talv *talvõ `talvõ taarilda olõ õs nii suvi ku talv Se; viiso? olli' `pakladsõ?, ruttu joht kakku us nyy' viiso?, `tervess talvõss sai iks är' `viisa Se Kos; talvõl olli' `pakladsõ' päternä? Se P; mäe? olli' talvõl `iädse?, `vjiga vjil [ma] vali Se Kos; ubina^p `pañti talvõst `aita te'ri `sisse Se Kos; ku jo vuyr' talvõ pääle `mõsti, sõss oll kõik Se P; kats sutt tapõti talvõ jaoh Se V*

talvik *talvigu talvikut* lind: talvike

talvinõ *talvidsõ talvist talvine talvinõ vasigakõnõ oll Se L*

talv/ravva? pl talverauad *sügüise `ljiidi hobõsõlõ talvravva? ala Se Kos*

talvõ/kuu detsember

talvõkõnõ dem < talv

tamal *tamala tamalat rohu sisse tallatud teerada vanast olli? haina `tjikkese?, nyy olliki' tamala? Se Kos; liinah omma^h `juulidsa hõölädü?, tamala' tambidu? Se Kos*

tañm *tammõ `tammõ tamm(epuu); tiritamm tuul maal `raotass `tammõ, siia `maalõ lastu? `kargasõ?? – välk Se Kos*

tańminõ *tańmidsõ tańmist* tammepuust tehtud, tammine

`**tańpma** *tańpi? tańp`tańpõ tańbi* tampima, katki suruma *peräst [ma] tańbõ nõu^k kańõbi* (kanepiterad) jäl? *huhmrõh ar?* Se J; *liinah omma^h Juulidsa hõõlädü?*, *tamala^l tańbidu?* Se Kos; *pekliga tańbiti`huhmrõh nõu kańõbi terä ärä* Se

tands *tandso`tandso* tants; pidu *puulpühä õdago [me] lätsi jäl^k kohegi^l`tandso*, *teiti`tsõõri ja olli`istmise mängo?* Se P; *tandsolõ tullip^p poisik^k kah* Se J; *kelläni`ütsäni [nad] olliva tandsol* Se J

`**tańdsma** *tańdsi? tańds`tandsõ tańdsi* tantsima; karglema *pokań kaia?*, *kuiss no tańdsitass kõõ* Se; *kas suhõ ütsindä otõ õi^m viländ setä tarõkõist, ea^s sa`tańdsma naka ai?* Se Kos; *ma rabajaga võid kül? mõista kuta? ja mõista vitä^k kah, a`tańdsi suta ai?* Se; *är^{ti} latsõ^t tyyud teku?*, *läät kulä njehe, ei^m mõista^l tańdsi ei^k karada?* Se Kos; *mi lei kolmõ koodiga?*, *sõss timä läts ni ilosahe, hot`tańdsnu?* (viljapeksust) Se Kos

tandsutama *tandsuta? tandsutass tandsut`tantsitama*

tangi? pl *tangõ`tangõ* tangid

`**tanklõma** *tangõlda?`tanklõss tangõl`nägelema, vaidlema*

tannoń *tanoma tanomat* taraga piiratud karjatee; tanum

taoss/lavva? pl rangipuud

`**taosõ?** pl *taossidõ`taossit* rangid

tapu/vask tapmisele määratud vasikas

`**taplõm(m)a** *tapõlda?`taplõss tapõl`võitlema, sõdima; kaklema ku sõda läts`taplõma, sõss tullimi T'siberist är?* Se La; *kats kikkakõist üle mäe`taplõsõ?*, *saa ai^k kokko kunagi ilma pääl? - silmä?* Se Kos

`**tapma** *tappa? tapp tappp tapa 1.* tapma, surmama *no om kaís inemist, siss ka tapõtass suur`tsiga`maahha* Se Kos; *hopõn oll üte puu kõrval, saís, oll jäänü^l tapmalda?* Se Kos; *tsia^s sügüselt kõõ tapõtasõ?* Se Kos; *siss [nad] võfiva rehe parrõ, siss`naksiva timmä`mütmä, tapiva ar? siss* Se; *tütre mul mijss tapp är?* Se Tr; *kats sutt tapõti talvõ jaoh* Se V; *haugi tapõti`västräga niidü pääl* Se L; *tuy avald ar?, et ilmaşalda [ma] tapi sõsaramehhe ar?* Se; *kaşs om kõva (visa) tappa?, kaşsil ei^l lää niipia hińg`vällä* Se 2. füüsiliselt või vaimselt kurnama [ma] *tapi är hinnäst tuy`tüüga?* Se Pod

tappuma *tappuda? tappuss tappu* surma saama, tapetud saama *ku^k kuul tull ni^l tappu hopõn ar?, ni^l tappu paaba ar?* Se; *hobõsõkõnõ loodiga tappu`mõtsa* Se Kos

tapõluss *tapõlusõ tapõlust* kaklus, lööming *nali iks om parõmb ku tüli ja tõra ja tapõluss* Se Kos

targalt kainelt

tark *targa`tarka 1.* arukas, tark *eeestläse om iks targõmba inemise?* Se; *tõõsõ päävä oll jo^l targõb, pańd pikä^p puksi^l jałga* Se Kos; *hummok om targõp õdakut* Se Kos; *olõ õi^m ma^k ka lyyud tark* Se Kos 2. kaine *ma^l laa targa`pääga`kaema* Se 3. heatahtlik nõid, rahvaarst, ennustaja *üts tark kai mu kae pääle ja otsa pääle kai ja üteli: sa jäät suurõ`murrõ ja vaiva`sisse* Se Pop

`**tarkuma** *tarkuda? tarkuss`tarku* kainenema

`**tarkuss** *tarkusõ`tarkuist* arukus, tarkus *tarkuist iks saa inäbä no?* Se Kos

tarn *tarna* `tarna tarn

taro *taro tarro* mesitaru *katõsa tarro om* Se

tarvitama *tarvita?* *tarvitass* *tarvit* tarvitama, kasutama

tarõ *tarõ tarrõ* **1.** tuba *küdsedü* *Jeevä olli* *tarõh poolkah* Se Kos; [kas on] *vaja viijl latsilõ minnä?* *ette* (tülinaks) *tafri* *purtamma* Se Kos **2.** maja *tulõ ar* *mullõ naasest*, *latsi kedägi olõ õi?* ja *uma hüä tarõ om* Se Kos; *ku üts kotuss tarrõ löönü* *paatama*, *siss vašt joudanu ar* *kistuta?* Se Kos; *oll* *koõssnaga* *tafri*, *sauga* *ka oll* Se

tarõ/alonõ kelder *tarõalonõ*, *koh vanast kardoka hoiõti ja peedi?* Se

tarõkõnõ dem < *tarõ kas suhõ ütsindä olõ õi* *viländ setä tarõkõist*, *ea* *sa* *taõdsma naka ai?* Se Kos

tasanõ *tasadsõ tasast* **1.** lame, sile; ühtlane **2.** tagasihoidlik, vagune *Miiska om sul nii* *vaiknõ tasanõ*, *täl olõ õi* *saapa tallaki* *muadsõ?* Se Kos

tasatsõhe ühetasaselt, ühtlaselt *põimkõ* *ti ilosahe tasatsõhe* Se

taso *taso tasso* tasu, maks

tasoma *tasso?* *taso tasõ* **1.** maksma, hüvitama, korvama; kätte maksma *kolm* *asja om*, *mitä om rassõ* *täütä?* *jumalat patõlda?*, *võtga tasso?* *ni immä essä ravida?* Se Kos **2.** tasandama **3.** masseerima *paaba* *arstõ mu nii ar* *ku*, *sannah tasõ ja savi paa paänd mullõ kõtu pääle õdagult* Se

tassa vaikselt, *tasa tulgõ?* *iks* *maia madaluisi*, *tulgõ* *tassa miji* *talolõ* (rhvl) Se

tassakõistõ *tasakesi kual latsõl olli?* *sälä pääl tuõ pääl har asõ?*, *sõss* *vijdi* *sanna*, *pahti harastõ pääle lapikõnõ*, *tetti seebiga kokko*, *sõss vihakõsõga* *tassakõistõ soputõdi* Se P

tast *siit ma* *tast es* *tuõnuki?* Se Kos

tast/samast *siitsamast nimä* *tast samast kingo päält võti?* Se

taõjass vt takass

taõregu- ~ **taõrigu-** *tatrast tehtud*, *tatra-* *taõregu pudõr* *tetti piimäga?* Se

taõrek *taõregu* *taõrekku* ~ **taõrik** *taõrigu* *taõrikku* *tatar ku* *taõrik padi sai*, *siss saa as terräv*, *terrä sai veidõ* Se Kos; *taõrik* *tahtõ hüvvä maad*, *ku* *taõrik hõrõhhõp külbeti*, *siss sai terräv*, *sai terrä inäbä* Se Kos; *herne?*, *taõrigu jahvatõdi ar?* *nii* *püüdli* *myüdu peeñokõsõst* Se; *liiva maa pääle* *iks inäbä tetti* *taõrik* Se; *kolmõnulgaline ait* *kriiti täüs?* – *taõrigu terä* Se

taõtt *taõti taõti* *puravik hainalonõ ka saal taõti aht* Se Kos; *suvõl* [ma] *käve taõtih*, *taõti piirak ka oll* *väega hüä* Se; *huús õngõrdõlli säält taõti juurõ alt* *vällä* Se

taõús vt täüs

taõõr *taõre* `taõre teder

teeda *teeda teedat* *taat üts koolioppaja vana* *Sikk oll*, *vana teeda* Se Kos; *teeda* *ikk*, *paaba murõhhass* Se Pod

teegatama teegata? teegatass teega? kiigutama

tegemä tetä? tege tekk ~ tegi ~ tei tii **1.** (midagi) valmistama, meisterdama, looma `putru keedeti ni `ruuga teti Se; ku latsõ `tahtsõ, siss kaara `jauhha puistõti vii `sisse, tyy oll moH, üteldi: teke `latsilõ `moH Se; pao pääl teti päternit Se P; aidah vilä salvõ kõrval teti `mõrsa `valmist Se Kos; ha? olliva `tettõ? Se V; koHmõ `ratta pesä `tekk Vaaso halhoo-sitõ Se Kos; laut oll palgõst tett, sammõl `vaihhõl Se Kos; no näet tetäse^k `kõik magahhuss-sõogi? Se J; mis mi^m `Maara tii ei är?, seo tege `puitsõ luhilaiva Se Kos **2.** põhjustama, esile kutsuma eläjä (silmahaigus) lõovä^s `silmä `sisse, nyy, mis ommava^v `vatgõ?, sõss nyy^t `tii ei nii suurt vallu Se Pop **3.** harima, külvama; viljelema no^k `ka tetäss viil `ritku Se Pop; `pijite vanast es tetä?, vanast tetä es midägi pääle `kapstidõ Se **4.** tööd, tegevust sooritama; ette võtma, korraldama; toimima imäl lõovä^k `kundsä `tuld, nii tege tiiid Se Kos; tuht um kaunu mu `hammõ man, `pandnu^h `hammõ liiva `sisse, jummal tii (anna) no^t `tuündilõ `tervüist Se Kos; mõistõta ei^t `tetäki?, `viijikeistki mõista ai^k `kuta?, jumalakõnõ, `taivakõnõ Se Kos; är^t latsõ^t `tyud teku?, läät kulä `njehe, ei^m `mõista^t `taandsi ei^k `karada? Se Kos; mi^t `tei iks tiiⁱ `puhtahe Se; minga^s `sa `eihät [hooneid], minga^s `sa^t `tiiide? Se; mia tii, tyyd näet Se Kos; `nalja tiiⁿ `nigu naarda^s `saa, `nalja teku uiⁿ `nigu tõrõlda^s `saa Se Kos; vanast oõ õs et üts tekk nii, kõik teki? Se Kos; kual latsõl omma^s `seräknä ütäh, tuld teku ui? inne jüri `päivä Se; ku jummalavitass, uma `tahtmisega saa ai ellä?, saa ei jumalalõ midägi tetä? Se Kos; tyyd tiko kü^l `teku õi? Se **5.** teise olukorda viima, muutma ilma `lõikusõlda^t `tetti jala^t `tervest Se Kos; nakaas mijs^s mukka^t `larmitsama: tii^t `tyy tõtõst Se La **6.** häält, heli, müra tekitama sügüsene iä rägisäss viil, a keväjäne iä mugu ropst tege Se; mul veli ka mõist laulda?, tyy tei `paasi Se Kos

tego teo teko **1.** tegevus; tegevuse tulemus, tegu **2.** feodaalne töökohustus mõisale

tegünemä tegüdä? tegüness tegüsi tekkima; signema

`tehk^{mä} tehki? teh^k `tehke tehi ähkima, lõõtsutama

`tehn^{mä} tehnädä? `tehnäss tehnäs tänama tiiⁿ `võidõ^t `tehnädä^t `jumalat, tii^m `maja pala ai? viil Se; ma^t `tehnä õdagu `ilda ja hummogu `varra et minno riigi poolõst `peetäss üleväh Se Pop; ma `tehnsi kõik sanna küfjä ja vii^t `tyuja ja halo `tyuja, kõik `tehnsi läbi, meheimä ütäl, ku egäüts nikavva `tehnäss, siss saa õp^t `poolõni õõni^s `sannast `vällä Se Kos; ma^t `tehnsi õks `õiguisi Se Kos; tiiä äⁿ `naid kunigit tehnädä^k `kui taa hüä elo üle Se Kos

tehrütämä tehrütä? tehrütäss tehrüt^t tervitama muni kül? `eski^t `tehrütäss Se| Vrd teretämä

tehähhämä tehähtä? tehähhäss tehähti ähkima

teke vt tegemä

tekij tegijä tegijät tegija havva `kaibja?, `mõskja?, kirstutegijä?, nyy omma^k `kyylljasulasõ? Se; õga üt^s ahd hällü tegijile munnõ Se

tekikene dem < tekk

tekk teki tekki vaip; tekk poisal oll ärmäk katta? vai määne kasugatükk katta?, olõ õs tekki Se Kos; [ma] võü `väikese latsõkõsõ, pañni teki `sisse, vei `nurmõ, pañni pehelüsekesse ala, mis põimõdu oll Se

telg tele `telge telg

`tel^{mä} `telli? tell `telle telli tellima, reguleerima

teno teno tenno tänu ka (vaata) nii, jumala teno, kae?, üt^s (põrsas) jo `omgi^p `papi jaost Se Kos

tere ~ tereh tervitussõna: tere *tereh Joodo!* Se Pod; *tere iks tereh, `traastui, tji pääl iks tereh üldäss* Se Kos

tereh/käsi teretuseks sirutatud käsi

teretämä *teretä?* *teretäss teret'* teretama | Vrd tehrütämä, terütämmä

terräv¹ *terävä terävät 1.* hästi lõikav, *terav esäl oll hao rako?* *terräv kirvõss* Se P **2.** teravatipuline **3.** terane; ergas; tragi

terräv² *terävä terävät* terarikas, terakas *kiä tiid, ku terräv taa rügä saa* Se; *ku `tatrik hõrõhhõp külbeti, siss sai terräv, sai terrä inäbä* Se Kos; *ku `tatrik padi sai, siss saa as terräv, terrä sai veido* Se Kos

terveh ~ terve? *terve terveht 1.* heas tervises või seisundis olev *tsõdsõ tekk roho, üteli: anna hobõsõlõ soo `suuhhõ ja saa sullõ hopõn terveh* Se Kos; *ilma `lõikusõlda' tehti jala' `tervest* Se Kos **2.** mitte katkine, tükeldamata, puutumata **3.** kogu, terve *tervess talvõss sai iks är' `viisa, ruttu joht kakku us nuu' `viiso?* Se Kos; *setä naist terve^k külä põlg* Se Kos; *vanast `lašti terve^p `pulm `soendiss* Se

`tervüsekene dem < `tervüss

`tervüss *tervüse `tervüst ~ `tervüt ~ `tervüist 1.* tervis *olõ õi' `tervüt* Se; *tuñt um kaunu mu `hammõ man, `pandnu^h `hammõ liiva `sisse, jummal' tji (anna) no' tuñdilõ `tervüist* Se Kos; *massa' sada `ruublit ar?, sõss iä sullõ mastõrah `tervüist patõldass* Se **2.** tervitus

terä¹ *terä terrä* tööriista lõikav põhiosa: tera

terä² *terä terrä 1.* taime seeme; viljatera *ku `tatrik hõrõhhõp külbeti, siss sai terräv, sai terrä inäbä* Se Kos; *vaja `veskile minnä?, vaja terä? esi jahvata?* Se Kos; *ubina^p `pañti talvõst `aita terri `sisse* Se Kos; *terä tougati nukka, ni^k kavva kooni^p `pešti riuh är?, siss visati* Se Kos; *kua [poig] mere `viirde sõit, tuul olli^k kañõbi terä? `karmanigah* Se Kos; *terä^p puhasti [ma] aganist `vällä* Se **2.** uhmris surutud, ketest puhastatud odraterad *mij^l `lätsi hummogult `tjühhi är?, ütš jäi terri puhastamma* Se Kos; *taari `pañti pääle terile, sõss kutsuti `verdega terä?* Se Kos; *nüüid omma^k kruubi?, vanast olliⁱ terä?* Se La; *tõnisspäävä keedeti terri tsia `pääga?* Se Kos; *perehvaalkass kala olli?, sibula suullijim, terri `añti, kaara `kiislat, kamma* Se **3.** väike aineosake *vanast oll sõir kõva, palass kohopiim oll, soolaterä ka sehen* Se; *sügüse oll maarapaast, ni tuydi ugurits aiast, lõigati poolõst, soolaterä `vaihhõlõ, leeväpala ka?* Se Kos

teräkene dem < terä² *sibula^p puhastõdi ar?, surbuti är^l livvah, `pañti `suyla ka vijil pääle teräkene* Se Sa

terä/koit viljakott *mul oll hüä teräkõit, vanast kutsuti salvõkoit* Se

terä/ruug tambitud odrateradest (omaette) või koos ubade ja hernestega keedetud toit -**salv** viljasalv -**supp** tambitud odrateradega keedetud supp *pato siseh keedeti teräsupp, piimäga ka keedeti, sõss `pañti kuurt ka vijil pääle `luitsaga?* Se La -**vili** teravili

`tets·mbri *tets·mbri `tets·mbrit ~ `tets·mbri/kuu* detsember *nikul om `ütsätõi·ss`kümnel `tets·mbri* (vana kalendri järgi) Se

ti? vt tji?

tigo¹ *tio tiko 1.* häbi, häbistus; teotus, laim *tuud tiko kül' teku õi?* Se Kos **2.** kirumissõna

tigo² *tio tiko tigu*

tihkama *tihada?* *tihkass tihass* söandama, julgema [sa] *tihka ai* *tijühü minnä?*, ku *iltsõst jääde?* Se; *säänest karust ma* *tihka ai* *kodogi viia?* Se Kos

tihkõ *tihkõ tihkõt* tige; kitsi

tij¹ *tij tijd* **1.** tee, rada *Vahtsõliinah oll, ku kuyljaga* [peielised] *lätsi?*, *kiä edimäne inemine puttu* *vasta tij pääl*, *toolõ ahti viina ja sakuskat* Se Kos; *väega liivanõ tij oll, inämbä* [ma] *lätsi iks jataga?* Se Kos; *seod tijd tulli* [ma] *tagasi* Se Kos; *ku tulõ tijl kats harro, sõss säääl vaeldagõ* *ti* *sõrmusõ?* ar? Se Kos; *tere iks tereh, traastui, tijpääl iks tereh üldäss* Se Kos **2.** teekond, reis *mul olõ õi õnnõline tij* Se Kos; *olõ õs ull tsõgand ka, ar* *tuñd kaartidõga?*, *ütel: teil om pikäline tij* *jalgu at* Se Kos

tij² *tij tijd* jook: *tee ma olõ üle tij* (rohkem kui teed) *kõrpnü* *kül* *vett* Se

tij? ~ **ti?** *tij?* ~ *ti?* *teid teie*, te *ma vijl* *pannu teid Pelikovva hainalõ* *kauma* Se Kos; *tij olõ õi* *vana tijid nännü?*, *olõ õi* *vanna elõ elänü?*, *tij olt sääntse* *risu?* Se Kos; *kuiss tij ni turagu olt, ma oppa teile* Se A

tijid *tiuu tijdu* teadmine

tiidmä *tiidä?* *tiid tiis*~ *tiidse* ~ *tiise* **1.** teadlik või kindel olema, teadma **2.** oskama; taipama, märkama *kutsutu us, siss tiidnü üs tultaki?* Se; *ilma harimalda?*, *ull rahvass, kes tyy midä tiidse* Se **3.** väljendab kahtlust või teadmatust *kiä saa ja laotass* (raiskab), *tuy olõ õm* *midägi tiid ku kavva* Se; *a no omma* *kõik nuy* *lätte?* *är* *kuunu?*, *tiä* *mille* *vasta* Se Kos

tiik *tiigi* *tiiki* tiik

tijkene dem < *tij*¹ *vanast olli?* *haina tijkese?*, *nuy olliki* *tamala?* Se Kos

tiin *tiinu* *tiinu* endisaegne pinnamõõt: tessatin (ca 1,1 ha) *ma osti sõsarõmehe käest poolõ maia ja viistõi* *sskümme* *tiinu maad* Se P

tijmä *tijni?* *tijn* *tijne* ~ *tijnse teeni* (elatist) teenima; ametis olema *parhilla kerikoh kah olõki* *poissi* *tijnmäh* Se; *tõõõõ?* *sõsarõ* *teenevä?* *võdrast* Se L

tij/rada *-raa -rata* teerada

tiisikuss *tiisikusõ tiisikust* tuberkuloos *palloõs tä ellä* *saaki is, lei tiisikuistõ*, *kuyli ar?* Se

tiuline *tiulise tiulist* teatud, tuntud

tikahhutma *tikahhuta?* *tikahhut tikahhu* kergelt koputama *är* [ma] *elli mehega iä nii et tä mutõ* *vašt sõrmõga tikahhu*, *tuyd olõ õs* Se Kos

tikk *tiku tikku* tuletikk *tsura* *tulli* *istõlõ*, *tsuõksi* *tikuga* *kuytslihe* Se Sa

tikkam(m)a *tikada?* *tikkass tikaõs* **1.** kergelt löõma *saa as sõrmõgagi tikada?*, *kunagi?* Se **2.** puusse auku puurima ja mahlatila kinnitama

tikslõma *tiksõlda?* *tikslõss tiksõl* (korduvalt) koksima

tikõr/puu karusmari *timä ost tikõrpuu* *marju kol* *tõist killo* Se

tila *tila tilla* **1.** valamistoru, **tila** **2.** kella kõra

tilahhuss *tilahhusõ tilahhust* tilin

tilbõllõma *tilbõlla?* *tilbõllõss* *tilbõlli* tilbendama

tilgõtama *tilgõta?* *tilgõtass* *tilgõt'* ripnema *Maaral omma^m maarapuhma^m* *marju täüsku^k tilgõtasõ?*, *sitige?* Se Kos

tilk *tilga* *tilka* peenis *poiskõnõ oll*, *tilk oll nätä?* Se La

tillile ripakil, õieli *pihk tull kõõ ridaga^k küle pääle*, *latsõ^k kõik^k maal ni jalaki^k tillile* Se Kos

tillokõnõ *tillokõsõ* *tillokõist* *tilluke*, väike *lavva pääle võtõti tyy* [vatsa] *kohetuss*, *latsutõdi ar?* *tillokõsõss*, *ohkokõsõss* Se; *mooska?* *omma^k tillokõsõ^k ku reemekese?* Se

timahava ~ **timahavva** tänavu *timahavva olli?* *ilosa ilma?* Se; *timahavva oll katta* *väega kõvva kiä püvviä* Se V; *mi^m* *Maaralõ sai timahava katskümend patla tyyd* *sijpi* Se Kos; *timahava oll urbõpäiv*, *kapst* *maarapäiv* ja *pühapäiv*, *kol?* *pühi päivä oll üte pääväga?* Se Kos

timahavanõ *timahavadsõ* *timahavast* ~ **timahavvanõ** *timahavadsõ* *timahavvast* tänavune *mul* *väega neo^k käe?* ja *ola?* *haltasõ?* *kõvastõ*, *timahavadsõ* *aaštaga* *naksiva* *haltama* Se Kos

timahavva vt timahava

timahavvanõ vt timahavanõ

timp vt temp

timä ~ **tiä** ~ **tä** *timä* ~ *tiä tedä* ~ *timmä* tema, ta; see *võih*, *timmä saa naarda^k kul?* Se Kos; *ma^k kai*, *midäss esä pand taa kirjidsä* *ahjo*, *midäss timä timäga^k tege* Se Kos; *mehe esä pañd kuuma kirjidsä rekke* *hindälle põlvi ata*, *koon^k tiä* *Pelikoõva lätt katskümend* *versta*, *siss täl om põlvõ?* *all lämmä?* Se Kos; *ma vei^k timmä sinnä^p* *Pihkvahe* *haigõ maia* Se T; *las timä aja katõ^k kaadsa?* *jatga*, *siss olõ õi^k* *tälle nii kum* Se Kos; *timä om* *väega helde hiñgega?* Se Kos; *meil olõ õs pini elo ka?*, *kohe tä arvaás*, *sinnä^m meid tougaás* Se Pop

timäkene dem < timä

tina *tina* *tinna* *tina*

tinanõ *tinadsõ* *tinast* *tinast* valmistatud *pidi olõma sõrmusõ?*, *latsilõ anda?*, *tinadsõ sõrmusõkõsõ?* Se S

tiñdikene ~ **tiñtkene** dem < tiñt *ma paašti*, *sei katakõisi*, *tiñtkõisi* Se; *nyu^k tiñdikese^k* *kütsi är^k ka leevä seeh* Se Kos; *tsillo tiñdikese?*, *noist keedeti viij^k ryyga ka?* Se

tiñdi/mijss *tindikalaga* *kaupleja tiñdimehe^k ka?* *käve?*, *munõvoori tõi^k soolaitsit* *tinte* Se Kos

ting *tingu* *tingu* täimuna, *ting hamõh oll ka^k täüs noid* *tinga* Se V; *nii sikõ?*, *et niig tingu ar?*, *kijit tingu nahast ka ruvva* Se Kos; *kañps oll* *tinga täüsse*

tiñg *tiñgä* *tiñgä* endisaegne rahaühik: *teng*

tinisemmä *tinistä?* *tinisess* *tinisi* *tinisema*, *pinisema*

tinnõ *tinnõ* *tinnõt* ähmane, *tuhm*

tiint *tiindi* `tiinti tint, tindikala punadsõ peedi?, ku'gi?, tiindi? ja `taari valõti pääle, kutsuti sibula suullijm Se Kov; *tiindimehe^k ka?* käve?, *munõvoori tõ^s soolaitsit* `tinte Se Kos; *tsillo tiindikese?*, noist keedeti vjil `ruuga ka?, *tiindi* `ruuga keedeti Se

tiintkene vt tiindikene

`**tioline** `tiolise `tiolist mõisa teoline

`**tiotama** `tiota? `tiotass tiot' teotama

tiputaa·f *tiputaa-di* `tiputaa-ti rahvasaadik, deputaat *küläh oll tiputaa·f, tyy kirot meid ka, et kulagu?* Se

tirahhama *tirahta?* tirahhass *tirahti* kergelt kõrisema rüä terä^p `pešti ar? ja oll agana^s seeh ja `ljjüdi *kofiga* `vasta `saina. *ku tirahti vjil tyy terä, pahti vjil aganiid* `sisse, saa `rohkõmb `leibä, *ku tirahha as, siss panda as* Se

tiranik *tiraniga tiranikka* käterätt *tiranik oll vaja otsah, tiranik oll suu* `pühki? Se Ts; *kuhoga puu pääl oll tiranik ka?* Se Kos; *truuškalõ köüdeti tiranik* `pihta Se Kos; *käe omma^m musta?*, saa õi sinnä^s `suu `pühki^f `tiraniga `külge Se; *pilonõglaga [ma] koi pilo?* `valgõst niidist, *koi tiraniga pilo?* Se Kos

tirgutama *tirguta?* tirgutass *tirgut'* **1.** hüplema, jõnksuma **2.** suguühthes olema

tirisem(m)ä *tiristä?* tirisess *tirisi* klirisema, tirisema

`**tirkama** *tirgada?* `tirkass *tirga^s* edasi-tagasi karglema, hüplema

tirrin *tirinä tirinät* tirin, klirin

tiit *tiiti* tiiti peenis

`**tiukama** *tiugada?* `tiukass *tiuga^s* narrima, pilkama *no jo tiugatass õnnõ et olõ õi^p `paastu* Se Kos; *tiukamine om, ku tõõnõ sinno* `häüstäss ja *suditass* Se

tiä vt timä

toe vt tugi, tugõma

`**toekõnõ** dem < tugi `uibu `toekõnõ Se Kos

tohk *toho* `tohko toht

toho? imestust või pahameelt väljendav hüüatus: *tohoh toho?*, *sust no^s `saa karuss, sa olt* `vargavaht' Se Kos; *toho^f `taa hani om tast uja vjirt pite kohe* `mõtsa lännü? Se Kos

tohokõnõ dem < tohk *kõo* *tohokõnõ oll* käeh Se P

`**tohrama** *tohrada?* `tohrass *tohra^s* otsides tuhlama; segama, segadusse ajama

`**tohruma** `tohruda? `tohruss `tohru sassi minema

`**tohtma** `tohti? *toht'* `tohté *tohi* tohtima; *julgema oppajat* `pessä^f `tohi is Se Kos; *ku* `väega *väsünü olt* (oled), *siss tohi^f `juvva?* [viina] Se; *ma^f `tohi^f `üldä?* *mink üle et lõigata as* `leibä väidsega^k *ku^f `tõdõs^f `leevä?* *ahoh ommava?* Se Kos

`**tohtri** `tohtri `tohtrit õppinud arst

tokk *toki tokki* kepp, teivas, vai

tolk *tolgu`tolku* taip, aru; mõte *olõ õi inäp`kõrda õi`tolku* Se; näet *ku^ppiät* *tolk`tiidmä kõik* Se Kos

tolm *tolmu`tolmu* **1.** *tolm a vanast olõ õs kerigu ussõl naid`vetra, putgakõnõ`pañti`vaihhõlõ, et tolm lätt kerikost`vällä* Se Kos **2.** õietolm **3.** kübe, raas

`tolmam(m)a *tolmada?`tolmass tolmaśs* tolmama

tolmukõnõ dem < tolm| raasuke, kübe

tolokna *tolokna toloknat* vee sisse segatud kaerakama *toloknat teti kah, tyyd [ma] kõrbe nii sama, tyy teti vij`sisse* Se J

tolopinõ *tolopitsõ tolopist* mihaklik

`tuuja *tuuja tuujat* rase

toominõ *toomidsõ toomist* **1.** toimne (kangas) *mul`ühti küll, labanõ käterätt olõ õiⁿni hää ku toominõ* Se; *kitasnik oll must toominõ`rõivakõnõ, verevä siidi? ka olli? all* Se Ts

toona? mõni aeg tagasi, tookord *toona? oll Eestimaalt tyy poig tulnu^ssiiä? umma küllä`kaema* Se Kos; *toona^mma`mõtli Sabõliina minnä?* Se Kos

tooni/ajoni tolle ajani, niikaua *inemise magahasõ tooniajoni ku vaia tööle minnä* Se Kov

tooni/kurg ~ -**ku^g** toonekurg -**maani?** sinnani

toorass *tyyra toorast* ~ **toorõss** *tyyrõ toorõst* toores, mitte kuivanud, mitte päris valmis (toit); keetmata, küpsetamata

foork *foorga`foorka* **1.** riiv *saäntse^tfoorga?, foorkatõdi är rida?* Se S **2.** riivitud (juurvilja)kogus *foorka peremijis tek, fõrgatõdi är?* Se

foorkatam(m)a *foorkata?`foorkatass`foorkat`riivima`saäntse^tfoorga?, foorkatõdi är rida?* Se S| Vrd fõrgatama

tooross ~ **toorośs** *toorossa toorossat* kirikuteener *no^kka om toorośs kerikoh* Se; *koh praaśnika olliva?, tulliva^ppapi^kküllä, siss pidi tooross ka üteh olõma, muud anda as, ku vadsakõnõ,`pañti koñti, tooross pidi vadsa koñti`kandma* Se L; *omma kerigu vanõmba? vai toorossa?, kerigu`perrä`kaeja muidoki* Se L; *tooross and papilõ kadinitsa kätte* Se

toorõss vt toorass

toosikõnõ dem < tyys^t

toovotama *toovota? toovotass toovo^ttõtama, kavatsema*

toovotuss *toovotusõ toovotust* kindel lubadus, tõotus *a no? om ka`väega rassõ^ttoovotusõ?* Se

`topma *toppi? toppõ topi* toppima

topś *topsi`topsi* väiksem jooginõu, tops(ik) *viina kiä sõss topsi kats ahd ja sakuskat midä tsuut pääle* Se Kos; [ta] *ahd topsi`kohvi* Se; [sa] *jättü üi`üüses kerigu`ußi vahtalõ, topsi`viina juut, unõhusski* Se Kos

topsikõnõ dem < topš täl oll jo nii `väikene topšikõnõ, et ku tsäi `luidsa tauš`viina mõõda ar?, om viis`krammi Se Kos; esä tõi topšikõsõ `viina, muido [ma] jääni`jatolda? Se; `väiga tsillo topšikõnõ oll Se; ku vijl kuna topšikõsõ `viina [ma] juu, `koštmah olõ, sõss kol? üüd `päivä laula Se Kos

torba torba torbat hobuse peakott, torp torba oll suur`pikk kott `hainu jaoss Se

torgatama torgata? torgatass torgat`riivima `ritka torgatit ar? Se; `toorka peremijss tek, torgatõdi är? Se; torgatimi rida ar`ja hõõrimi ar? Se T| Vrd toorkatam(m)a

toirm toirmi `toirmi torm, maru

toirn toirni `toirni torn

toro¹ toro torro **1.** toru; pasun **2.** aru, mõistus

toro² toro torro prussakas toro ollr`säantse`musta?, [ma] lasi ussõ? `akna`kõik vallalõ, nätal`aigu kõva`külmä?, siss `külmä`toro? ar? Se Kos

torp torba `torpa riidest kott, torp ma lätsi `karja, võti nõöräga torbaga`paari `tsuugõ üteh Se Kos

torrõ torrõ torõhhõt ~ torrõt **1.** uhke, tore tyy üteli`et ma jovva ess ka olt (õlut) `osta?, ma `ütli: `olku ui nii torrõ õi? Se Pod **2.** madal, jäme (hää)

torõhhõhe madala, jämeda häälega imä selet`kua kilõhhõhe, kua torõhhõhe, siss saalt [ma] opõgi nyu`lauuviiekese? Se Kos

tosima tosi? tosi tosõ aeglaselt askeldama, kohmitsema

toss tossu `tossu **1.** aur nigu sann küttüss, nii tulõ lättest tyy vijj toss üleest Se **2.** hing

`**tossama** tossada? `tossass tossašs aurama

totsahhutma totsahhuta? totsahhut totsahhu` kergelt pesema niisama määnest rätkikeist vai midä [ma] totsahhudi pio `vaihhõl Se Kos

`**toukama** tougada? `toukass tougašs lükkama, tõukama üte poolõ pääl oll `vinläne, tõõsõ poolõ pääl oll šaks, katš nädälit `touksi? edesi tagasi [rinnet] Se Kos; meil olõ õs pini elo ka?, kohe tä arvašs, sinnä`meid tougašs Se Pop; riha säläga [ma] `touksi vett pite noid haina `kaarõ Se Kos; terä`tougati nukka, ni`kavva kooni`pešti riih är?, siss visati Se Kos; `versta katš kohe tougati `lehmi `süüimä, saalt jäl`tagasi Se Kos; tyyd õks olõ õs et latsõ`jäteti tuulõlõ tougada? ja ilmalõ kasvata? Se Kos; mi läämi [mere] `vijrde, siss laulami et siillo viillo, lasõ`Jaiv, `touka`purju (rhv) Se Pod; ma `touksi inne, ma neid (lapsi) pessä es Se Tr

traadinõ traadidsõ traadist traadist tehtud, traadine, traat- traadidsõ `varda? Se; peräst tullit`traadidsõ `kahvli? Se V

`**traastui** tervitussõna: tere tere iks tereh, `traastui, tippääl iks tereh üldäss Se Kos

traat traadi `traati ~ **raat** raadi `raati traat poraviki `kuivssi? raadi pääl Se; peräst tullit`traadidsõ `kahvli?, traadist `säedü? Se V; kol? hirt pandass kokko, mähitäss traadiga kiinni?, kutsutass sika? (kiigetegemist) Se; valu vašk juusk `raatõ pidi Se Kos

traavõldama traavõlda? traavõldass traavõld ringi jooksema, traaveldama

trahv *trahvi`trahvi* karistus, rahatrahv

trahvma *trahvi?trahvtrahv'trahvi* karistama, trahvima *mis iist tä`poiskõsttrahv ja`sõimass ja tä nakaás`kijldmä* Se

traktorišt *traktorišti traktorišti traktorist* *tulli`traktorišti* inne päävä nõsõngut`nurmõ Se

trehvämä *trehvädä?`trehväss trehväss* juhtuma

trepp *trepi treppi`repp repi reppi* trepp *täl om hüä leeväait suurõ repiga?, suur`repp om ka? Se;`jatgo`känkti aida repi pääl* Se Kos; *tõdsõ repi lavva pääl olli`jo katõ sarvõga vana`sita? Se;`põrgohe om katstõi`sskümmerepi`lauda`alla minnä? Se; ku ta nakaás`sa alt`põrgost`vällä tulõma, sõss repi`laudu pääl olõ õs üttegi vanasitta sarvilist* Se

triikmä *triiki?triik'triike triigi triikima`triikmise* *katalka oll nigu hõörik puu* Se

trikmä *trikki?trikk trikke triki* trükkima

troška *troška troškat* sõiduvanker, troska

truba *truba trupa* karjapasun *pääkaruss käve trupa`puhkõh läbi külä* Se; *inne`päivä käve pääkaruss`jo`küällä pite,`puhkõ`tüyd trupa* Se Kos; *tüy oll vasinõ vai karranõ truba* Se

trull *trulli`rulli* **1.** rull **2.** töövahendite pöörlev osa: rull **3.** põllurull **4.** reherull *trulliga üväti terä?* Se

trulli rulli

trulma *trulli?trull`trulle trulli* (maad) rullima

trumli *trumli`trumlit* trummel

truup *truuba`truupa* **1.** ahjulõõr [ma] *`uiksi ko!`vuyri`truupa: uu, mehele taha, uu, mehele taha, uu, mehele taha* Se **2.** ahjupink; soemüür

truuska *truuska truuskat* pulmavanem, isamees *sajah oll truuska, kiä`mõistsõ lukõ? nõia`vasta* Se Kos; *truuskal oll mõõk puusa pääl ja kuldrõngass* Se Kos; *truuskalõ köüdeti tiranik`pihta* Se Kos; *saavanõmb oll truuska* Se La

trünmä *trünni?trünn`trünne trünni* tõrelema

tsaa vt tsagama

tsaagataja *tsaagataja tsagatajat* tagarääkija

tsaar *tsaari`tsaari* tsaar *kõik lätsi [Siberisse] parõmbat ello`otsma, tüy oll tsaari`aigo* Se La

tsae/raud kapsaraud, raieraud -**ravvakõnõ** dem < tsaeraud

tsagama *tsaka?tsaga tsagi tsaa;* ka **ts-** **1.** raierauaga (peeneks) raiu ma *Matro tsagi tsagõhhit* Se Kos; *ruih om ar`tsaet, tüy om pinnaline* Se Kos; [sa] *verevä`nakri`keedä ar?, tsaet ar?, pan`länkohe, nüy ommaki`kroosova? Se; tseetskakõnõ oll, rohekõnõ, koh`tsaeti peenokõsõss`väega? verevä`nakri? Se Kos; verevä`nakrit`tsaetuisi [ma] pañni sinnä taari`sisse ja`kuuki lõigi ka? ja sibulat ka kiä sall (jutt paastutoidust)* Se Kos **2.** nokaga raiuma

tsagimakõnõ dem < tsakim [rasva] *tsagimakõnõ hoiõti`puhtakõnõ* Se

tsagõhhõ? pl *tsagõhhidõ tsagõhhit* puruks raiutud või rebitud tükikesed *Matro tsagi tsagõhhit* Se Kos

tsai¹ *tsaiu* `tsaiu jook: tee imä pañd samavara `savvuma, nakaśś `tsaiu `kij̄tmä Se; *tsaiu seeh lätsi^k kruusa^p* ˘`pehmest Se| Vrd tsäi

tsai² vt tsagama

tsakim *tsagima tsagimat*; ka **ts-** raieküna pähitse ala *pañti tsakim*, muido oll pähine matal' Se Kos

tsaklikanõ `tsaklikadsõ `tsaklikast sakiline ma pañni pakokõsõ pääle imä `vahtsõ rüvvi ja rai otsa `maahha alt, sai `tsaklikanõ Se

tsalgakõnõ dem < tsalk [pastlanahale] *lõigati tsalgakõsõ^s ˘`sisse*, `tsalkmekese? Se; [pastla] *kundsäl oll kõõ kol' ˘tsalgakõist* Se

tsalgutama *tsalguta? tsalgutass tsalgut' närima*

tsalk *tsalga* `tsalka sälk, sisselõige, täke [pastla] *kundsäl oll kõõ kol' ˘tsalgakõist*, a nõnalõ *lõigati viis' tsalka* Se; *tsuvva nõnalõ tetäss kolm' tsalka* `sisse Se Kov

tsank *tsango* `tsanko konks, konksjas tööriist

tsanku konksu

tsaposka? pl *tsaposkidõ tsaposkiid* jämedamad hõbeketid (setu naistel) *mul omma^k kolmõkõrralitsõ tsaposka?* Se; *kaaladsi ommaki nüü' tsaposka?* Se Kos; *sanga? omma^k ˘`kalli tsaposka?* Se; *es taht' tyyud kraami, noid tsaposkiid jaka?* Se T

tsasson *tsassona tsassonat* külakabel *vanast* `vij̄idi nüü^p `pühäse^k kõik' *tsassona mano* Se; *meil ka oll tsasson*, a sõa `aigu `lašti miiniga ülest Se; *meil oll ka' tsasson tah*, *meil ka' tsassona man* `peeti siss tyyud `palthust Se Kos; *egäüts siss vei* [lihavõttepühadel], *kiä muna, kiä katś tsassonahe* Se Kos

tsauk *tsauga* `tsauka kobar

tsauñma `tsauni? *tsauñ* `tsaunõ *tsauni* nokaga toksima kikass `lindass tu'ra pääle ja nokaga pess, *tsauñ* Se Kos

tseesna `tseesna `tseesnat korralik *tsura? ka ollit' ˘`tseesnamba?*, *kau es nigu no? pindsak kaust pite sälah* Se Kos

tseesnahe viisakalt; vähe *vanast* `jyydi `tseesnahe Se

tseetska *tseetska tseetskat* raieraud *tseetska om tsaka? sääne raud* Se

tseetskakõnõ dem < tseetska *tseetskakõnõ oll*, *rohekõnõ*, *koh* `tsaeti *peeñokõsõss* `väega? *verevä* `nakri? Se Kos

tsia- 1. seale omane **2.** sigadest koosnev **3.** sigadele määratud *vana* `aoline *tsia ruih* Se

tsiakõnõ dem < tsiga *vet* `tsiakõnõ, *kuiss tä tah keerahtu üte rišti* `külge Se Kos

tsia/tigo nälkjäs **-tina** keemiline element: plii

tsibahhutma *tsibahhuta?* *tsibahhut* *tsibahhut'* kergelt lööma, sipsama [ta] *lei iks, pu'roh`pääga olõ õi^k*
kavva ar'`tsibahhuta? Se Sa

tsiga *tsia tsika siga lina`sjimne aganakõsõ?* ja *`mäantse?* *`säantse?* *peräpoolidsõ`añti`tsiolõ* Se; *mul om tsial aig täüis, taal saava^p`põrsa?* Se Kos; *papil uma tsiga`otsõ jo^p`pahru ja'`tsiga`laotanu`sulu ar?* Se Kos; *tsia nõnna`añti latsilõ, et sõss nakasõ`hõste kirotamma* Se; *vanast nihuta as tsiku* Se Sa; *ütsi tsio iks tapõti, tsia^s`sügüselt kõõ tapõtasõ?* Se Kos; [tapmisel] *`tsialõ ede jala ala tsusatass* Se Kos; *tsiga läts alt papi`jalgu* Se Kos; *no om kats inemist, siss ka tapõtass suur`tsiga`maahha* Se Kos; *tsika, ku om`lõikamada?, kutsutass pahr* Se

tsiguninõ *tsigunitsõ tsigunist* malmist tehtud, malm- *sõss es olõki tsiguni^si* [padasid] Se V

tsiirutama *tsiiruta?* *tsiirutass tsiirut'* ringe tegema, tiirutama

tsiksma ~ **tsiksmä** *tsiksi?* *tsiks`tsikse tsiksi* toksima, tuld lööma

tsiku^r *tsiguri tsigurit* sigur

tsile *tsile tsille* lambatall; lamba kutsumishüüd

tsilgahhama *tsilgahta?* *tsilgahhass tsilgahti* **1.** tilkuma **2.** pudenema, kukkuma

tsilgahhutma *tsilgahhuta?* *tsilgahhut tsilgahhut'* tilgutama, pisut kastma; poetama

tsilgahtama *tsilgahta?* *tsilgahtass tsilgaht'* tilkuma; pudenema

tsilgutama *tsilguta?* *tsilgutass tsilgut'* tilgutama

tsilgõ-tsalgõ vähehaaval *kõik kraam tsilgõ-tsalgõ kattõ* Se Kos

tsilk *tsilga`tsilka tilk ku arst and ruyht, sõss tuy and tsilga`viisi* Se Kos; *Mihha^{il}`Petrovits tull matusõ pääle, tuy ka saal jõi tsilga`viina* Se Kos

tsilkma *tsilku?* *tsilguss`tsilkõ* tilkuma *ku mund sõami^sst näge, siss timäl jo silmä`tsilgusõ?* Se

tsillo *tsillo tsillot* tilluke, väike *`väiga tsillo topsikõnõ oll* Se Kos; *tsillo länigukõsõ?, noidõga`vjjdi`kutjat* Se Kos; *egal`lambal oll uma tsillo kleetkakõnõ* Se

tsillokõnõ dem < *tsillo mõni lutik om ni^t`tsill okõnõ, et näet ku lina pääl hõloss* Se Kos

tsimeⁿt vt tsimmeⁿd

tsimmeⁿd *tsimmeⁿdi tsimmeⁿdit* tsement

tsipa *tsipa tsipat* väike, tilluke; kanapoegade kutsumishüüd *harokõsõ veevä^m`munnõ ja'`tsipa^k`kanakõsõ söövä^k`ka ar?* Se Sa

tsipakõnõ *tsipakõsõ tsipakõst* ~ *tsipakõist* kanapoeg

tsipahhutma *tsipahhuda?* *tsipahhut tsipahhut'* tasahaaval puistama

tsipsama *tsipsada?* *tsipsass tsipsa^ss* **1.** nähvama, kergelt lööma **2.** sipsti midagi tegema, sipsama

tsipsmä *tsipsi?* *tsips`tsipse tsipsi* sipsima

tsirel *tsireli tsirelit sirel*

tsirgukõnõ dem < tsirk

tsiristäm(m)ä *tsiristä? tsiristäss tsirist sirstama*

tsirk *tsirgu `tsirku lind tujud olõ õs kunagi, et mij`vaest tsirgu vai `puušli `muudu olli, et sõnna `kualõ `üttele es Se Kos; mingu ui' tsirgu `muudu kost (kuskilt) `õkva Se Kos*

tsirkama *tsirgada? tsirkass tsirgaśs vähehaaval kallama, sirtsama*

tsirk/haugaśs lind: tuuletallaja

tsirkõllõma *tsirkõlla? tsirkõllõss `tsirkõlli sirtsutama; läbi hammaste sülitama*

tsirp *tsirbi `tsirpi sirp tsirbiga põimõti vili, `pahti unikihe Se; tsirbiga [ta] lõigaśs `leibä, nii `vaenõ oll Se Kos; ku `pikne kau, `viska' tsirp käest `maalõ, tä `tõmbass `pikse mano Se Kos; tsirp om jo `väega mürgüne, tä `tõmbass `pikse mano Se*

tsirrin *tsirinä tsirinät sirin*

tsisahham(m)a *tsisahta? tsisahhass tsisahti sisisema suur' kuuli pala `sattõ nigu tsisahti liiva `sisse Se Kos*

tsits *tsitsi `tsitsi sits*

tsiugõllõma *tsiugõlla? tsiugõllõss `tsiugõlli pritsima; lendlema*

tsiukama *tsiugada? tsiukass tsiugaśs 1. korraks pritsima või piserdama 2. vähehaaval viskama, siputama*

tsiukma *tsiuku? tsiuk tsiuk' tsiugu 1. pritsima; piserdama siss [ma] tsiugi tsia ar?, tuj soola `vijga tsiugi Se; mehidse `ehtvä minemä minnä?, vaja `tsiuku `vijga' sülemät Se Sa; ma? sõida õi?, hillokõidsi lasõ minnä?, papi rõiva? ar' tsiugudõ? Se Kos 2. puistama, siputama 3. siutsuma*

tsiunama *tsiunada? tsiunass tsiunaśs siunama*

tsiuru-tšauru siira-viira

tsolk *tsolgi `tsolki solk*

tsolksuma *tsolksu? tsolks `tsolksõ solksuma mul nakaśs siin põiõ otsa man lobisõmma, ku ma `astõ, ni `tsolksõ õnnõ Se*

tsolokna *tsolokna tsoloknat kangasüstik tsoloknahe [ma] pañni kebetski Se*

tsomp *tsombo `tsompo lohk, auk*

tsopakõnõ dem < tsopp

tsopanõ *tsopadsõ tsopast auklik*

tsopp *tsopa tsoppa; ka ts- auk, lohk; süvend, sopp aho ijh oll üteh poolõh tsopp ni tõdsõh poolõh tsopp, kohe [ma] noid hütsi `tõmpsi Se Kos*

tsopõnõ *tsopõdsõ tsopõst hauakohti täis*

tsorama *tsorada?* *tsorra* *tsorasi* **1.** sorisema **2.** lorima

tsori *tsori* *tsorri* **1.** vesine koht, kitsas niidukael **2.** renn, madal vagu *kolgitsõl oll raot kats tsorri* `sisse Se; *käsikivi oll: üts kivi oll all, sinnä olli* `tsori^s `sisse `raotu? Se La

tsorisõmma *tsorista?* *tsorisõss* *tsorisi* sorisema

tsoro *tsoro* *tsorro* **1.** kitsas veeriba **2.** loba; vale

tsorokõnõ *tsorokõsõ* *tsorokõist* dem< tsoro

`**tsorftma** `tsorftsi? *tsorfts* `tsortsõ *tsorftsi* lobajuttu ajama, narrima

tsugunga *tsugunga* *tsugungat* malmahi *tsugunga oll sääne nigu karranõ* Se Kos

tsuhna *tsuhna* *tsuhnat* eestlaste pilkenimi setudel *a iks mullõ `ülti nii, et sa olt tsuhna tüitär* Se P

`**tsuitama** `tsuita? `tsuitass *tsuit* ässitama

`**tsuklõm(m)a** `tsukõlda? `tsuklõss *tsukõl*; ka **ts-** *suplema* *tsura* `joosiva^p `Piusa, `tsukliva sääll Se K; *paftsi?* `tsuklõsõ *ujah* Se Kos

`**tsukru** `tsukru *tsukrut* ~ `**tsukru** `tsukru *tsukrut* suhkur *tsukruga* `piimä [ta] *jõi ja võid ka* `sisse Se; *vanast* `tsukru raas leeväga *purõtõdi ar?* ja `anti *latõsilõ* Se; *vesi* `pahti ja `tsukrut `pahti ja `heρνit, *kolm kõrd* `luidsaga *võõdõti* `kutjat Se; *siss olõ õs nii voolu ku nüüd om* `tsukrut Se| Vrd `sukri ~ `sukru

tsukõluss *tsukõlusõ* *tsukõlust* suplus

`**tsuõgma** `tsuõgi? *tsuõg* `tsuõgõ *tsuõgi* sonkima, tuhnima *talvõl vijl* `külmäss [kohupiim] *är?*, *sõss* `kirvõga *vijl* [ma] *rai vai väidsega* *tsuõgõ* Se Kos

tsungõrmu *tsungõrmu* *tsungõrmut* songermu

tsura *tsura* *tsurra* **1.** poiss; noor vallaline mees *noorõ omma* `tsura?, *vana omma*^p `poisi?, *kel olõ õi* `naisi Se S; *tsurilõ* [ma] *añni munnõ hällü tegemise iist* Se S; *hüä läsk om inäp ku hatv* *tsura* Se **2.** (karjuse) abiline

tsurakõnõ dem < tsura

`**tsurkma** `tsurki? *tsurk* `tsurke *tsurgi* rikkuma; määrima

`**tsurkuma** `tsurkuda? `tsurkuss *tsurku* ebaõnnestuma, rikutud saama, raisku minema

`**tsurmama** *tsurmada?* *tsurmass* *tsurma* sõs tõukama, müksama

`**tsurmma** `tsurmi? *tsurm* `tsurmõ *tsurmi* suruma; müksima

`**tsuskam(m)a** *tsusada?* `tsuskass *tsusa* sõs **1.** pistma, torkama *võtkõ egäüts* `tunglõkõnõ *jaanitulõlt ja tsusakõ* `kapstihe, *sõss lüüj üi sügüse* `kapstilõ `vaklu Se Kos; *ma* `tsuõksi *rüvvihana ütest poolõst üleest,* `tsuõksi *rüvvihana tõõst poolõst üleest* Se Kos; *tsialõ ede* *ja* *ata* *tsusatass* [tapmisel], *koh tuu süä om* Se Kos; *tiä ai?*, *kuiss naid* [puhituses] `lehmi *võrgitass, arsti?* *umma?*, *sääne ora om,* `tuuga *tsuskasõ?* Se; *tsura* `tulli *istõlõ,* `tsuõksiⁱ `tikuga^k `kuytslihe Se Sa; *kutja mano pandass* *künnel* *patama* *sõõgi* `aigu ja *kiisla* `sisse *tsusatass* *künnel* *patama* Se; *sügüsepoolõ sõss iks midägi* `jatga [ma] `tsuõksi, *tsuvvapala?* *vai mia sai* `jatga Se Kos **2.** *salvama, nõelama* *hainalonõ ka* *saal* *tafi* *atf,* *nigu* *ma* *kätt* *küünüdi,* *nii* *tsusa* sõs Se Kos; [ma] *kai, jalg* *jo* `paistõdass, *pikk* *elläi* (rästik) *tsusa* sõs Se

`tsuškma `tsuški? tsušk `tsuškõ tsusi **1.** torkima, suskima tsuvvalõ `tsärkme? nõglaga tsusitass nigu om kost kablaga võtta? Se Kov; väidsega tsusiti [pastlale] `tsälkme' `sisse Se| Vrd `tsüskmä **2.** narri(ta)ma

`tsuuda/viin puskar meil kutsuti iks samagonka, `tsuudaviin Se

tsuug tsuvva `tsuuga pastel tsuvva? olli^s `suvõl Se Kos; ma tji iks tsõõrikidõ nõnnuga tsuvva? nuu sünnüse noorikilõ ka `jalga Se Kos; tsuvva nõnalõ tetäss kolm `tsalka `sisse ja `ümbre' `tsõõri tõmmatass nõglaga tsuvva nõna kokko, tsuvva nõna `tõmbass `kõrtsü Se Kov; tsuvvalõ `tsärkme? nõglaga tsusitass nigu om kost kablaga võtta? Se Kov; makki (minagi) käve kuus`aastakka karah, olõ õs `tsuuga õs Se Kos; sügusepoolõ sõss iks midägi `jalga [ma] `tsuški, tsuvvapala? vai mia sai `jalga Se Kos; [ma] pañni lakads' `jalga, vesi kõik juušk `vällä, a tsuvva seest joosõ õi? Se

tsuuf tsoori `tsuuri isaslooma suguliige: soor

`tsuuri ajama peitust mängima moro pääl oll hatvõp `tsuuri aia?, moro oll `väiga suur, a ku tarõh [me] a' `tsuuri, nii sai krapst kätte, ku `tundsõ nime ka, nii `pási^m `mu silmä? rutuba vahtalõ Se Kos

tsuut pisut `viina kiä sõss topsi kats and ja sakuskat midä tsuut pääle Se Kos

`tsuutkõsõ natuke, pisut hopõn helähhüt `tsuutkõsõ ni [ma] nitvõstu `olgi päält `maahha Se Kos; sugulanõ [ma] iks olõ `tsuutkõsõ, a `väega^k `kavvõline Se

tsuvvakõnõ dem < tsuug

tsõdsõ tsõdsõ tsõtsõ isa õde, sõtse koh oll nulganaanõ jäi `haigõst, `pañti hopõn ette, jäl hilläkeiste tsõdsõlõ `perrä Se Kos; esä sõsar oll tsõdsõ Se Kos

tsõdsõkõnõ dem < tsõdsõ

tsõgand tsõganda tsõgandat mustlane tsõgandat ka petä äi? mingaki ar?, tsõgand pett iks sinno Se; olõ õs ull tsõgand ka, ar' `tuñd `kaartidõga?, üteli: teil om pikäline tji `jalgu aht Se Kos

tsõõ : tsõõ, tsõõ urbõkõist, päävälilli `pääkeist (lapse hüpitamislaul) Se

tsõõr tsõõri `tsõõri **1.** ring **2.** ratas vanast teiti `tsõõri, laulõti: `tsõõri iks `tsõõri, `püürä, `püürä! `tsõõri iks sõkõ ja `püürä pümme, `tsõõri iks kõvõra jalaga? Se Kos; ku mi sääal kupidsa pääl viiegesse `karksi tsõõrih Se Kos; puulpühä õdago [me] lätsi jäk `kohegi' `tandso, teiti `tsõõri ja olli `istmise mänge? Se P

tsõõrik tsõõrigu tsõõrikut ümarik, sõõrik tsõõrik `vasna Se; ma tji iks tsõõrikidõ nõnnuga tsuvva? Se Kos; viiso kuta^k `kopõl oll, nõna kõik tsõõrik Se Kos; tsõõrigu^k `kivipoolõ?, üts aht, tõõnõ pääät, tuu oll tuu käsikivi Se Kos

tsõõri/laul ringmängulaul tsõõrilaul oll jo ammunõ `väega? Se

tsõõritama tsõõrita? tsõõritass tsõõrit' ringis keerutama; ringmängu mängima latsõ^v `võti^m `nii käe^k `kokku ja `naksi `ümbre' `tsõõritama tarrõ pite Se Kos; latsõ^f `tsõõridi? Se Kos

tsõõr/püür ringmäng tsõõr'pööräh `joosti, üts inemine võtt laulu ijh, sõss tõõsõ? jäl `ütli takah ja joosi `tsõõri püürä Se Sa

tsäi tsäiu ~ tsäi tsäid ~ `tsäiu ~ `tsäaju jook: tee kadonu? velenaanõ tuu kuivatuisi `kruussõga jõi tsäid Se; sa võtat vinne miniä, tuu muku `tsäiu inne kijt Se Kos; ma `mõfli et tiä juu õks `tsäaju, a' `tiä risu vali `viina `sisse Se| Vrd tsai

`tsäikene dem < tsäi *vaia hillokõidsi `kavvu?, imäl üless tulla?, `tsäikene hummogult, kohvikõnõgi^k `kijtä är?* Se Kos

tsäi/luits teelusikas *tsäi `luidsa täüs`viina om viis`krammi* Se Kos

tsälge `tsälkme *tsälget tärge väidsega tsusiti [pastlale] `tsälkme^s `sisse, noid kutsutigi aasa?* Se

tsälgähhütmä *tsälgähhütä? tsälgähhüt tsälgähhüt`korraks hammustama*

`tsälkmeke dem < tsälge [nahale] *lõigati tsalgakõsõ^s `sisse, `tsälkmeke?* Se

`tsälkmä `tsälki? *tsälk `tsälkse tsälgi närima, katki hammustama*

`tsäpändäm(m)ä *tsäpändä? tsäpändäss tsäpänd seinu üles raiuma; ehituspalkide otstesse õnaraid raiuma*

tsärge `tsärkme *tsärgend tärge tsuvvalõ `tsärkme? nõglaga tsusitass nigu om kost kablaga võtta?* Se Kov

tsärisemmä *tsäristä? tsärisess tsärisi särise*

`tsärkmä `tsärki? *tsärk `tsärke tsärgi tärkima tsuvvalõ `tsärkme? nõglaga tsusitass, `ümbre^e `tsõõri ka tsärgitäss mulgukõsõ kõrrast täüs* Se Kov

tsätsütäm(m)ä *tsätsütä? tsätsütäss tsätsüt`nätsutama*

tsäär/piim ternespiim

tsütsähhütmä *tsütsähhütä? tsütsähhüt tsütsähhüt`korraks ässitama*

tsütsütämmä *tsütsütä? tsütsütäss tsütsüt`õssitama, ässitama kõrvalt andass süänd, tsütsütädäss takast* Se Kos

tu vt tüü

tubinita? pl *tubiniõsõ tubiniõsõ nahkkindad nuy^k `kutsuti tubinita?, naha`kinda?, tettigi tüü pääle, et suurõ külmäga `kavvu?* Se

tubli *tubli tublit* **1.** tubli, kiiduväärt *mijss oll kõrraline ja talo oll tubli* Se **Pod 2.** tugev; priske

tugi *toe tukõ tugi*

tugõma `toeda? *tukõ tugõsi toe toetama*

tuhanõ *tuhadsõ tuhast* **1.** tuhane *kooguga^e `tõmpsi [ma] tuha `vällä, muido saa leib tuhanõ alt* Se **2.** vandesõna

tuha/pudõr *veega segatud tuhk vanast `aeti langa? `ahjo `hauduma patuga? tuhapudru seeh, lää es langa? muudo `vałgõst* Se Kos

tuhat *tuhanda ~ tuhandõ tuhandat ~ tuhandõt tuhat [me] maõssi katõsatõ`iskümme tuhat [rubla] tarõst* Se Kos

tuhhar *tuhara tuharat tuhar mõista ai^k `kõtt kõnõlda? ja tuhara^e `tuumata?* Se Kos

tuhk *tuha `tuhka tuhk tuha vesi om `niłbõ* Se; *lepä puust saa tuhk `vałgõ* Se Kos; *tuhk om seto sijp* Se Kos; *`rõiva^p `pañti `püüki, `pañti kõrd `rõivit, siss `pañti jäl tuhk* Se; *`rijidi om patt tuhaga `rõiviid `mõska?* Se

Kos; *kooguga' _tõmpsi [ma] iks är? suurõ jao` tuhka Se Kos; vana^s _sita^k _käve^j _jaanitulõl tuha asõmal Se; lepäst ja kõost sai hüä` _vatgõ tuhk Se Kos; linanõ rõivass salliss` tuhka Se Kos*

`tuhka/`pusja - *`pusja -`pusjat tobu, tuhajuhan kats` oll` tarka` veljä, kolmass` oll` turak` tuhka` pusja Se Pod*

tuhk/haud kolle, lee

tuhña *tuhña tuhñat* saamatu, juhm

tuhñak *tuhñagu tuhñakut* saamatu, juhm

tuhmitsõma *tuhnida? tuhnitsõss tuhni^ts* tuhnima, kohmitsema

`tuhñma` *tuhñi? tuhñ` tuhnõ tuhñi* tuhnima

tuim *tuima` tuima* tuim, tundetu *jala? om tuima? ja külmä?, niä^p _peesü üi? ar^k _kah Se L*

tuisk *tuisu` tuisku* tuisk

`tuiskama *tuisada?` tuiskass tuisa^ss* tuiskama

tuisunõ *tuisudsõ tuisust* tuisune

tukk *tuka tukka* juuksed

tuli *tulõ tuld 1.* leegiga põlev tuli; löke; tuleleek, -säde *tuli` palli` öüdsi man Se A; imäl löövä^k _kundsä` _tuld, nii tege tñjüd Se Kos; kuiva^p _pirrukõsõ tuld läüädä umma^h _hüä? Se; imäkene, ma olõ ku^k _katõ tulõ` _vaihhõl (kahepoolses ahistuses) Se;` öüdsi man teke^j _tuld ja` laulkõ,` ümbre tulõ karakõ^k _ka Se Kos; hobõsõkõisi lehekese olli^t _tuld saanu?, niä? iks olli? kost läbi tulli` tulnu? Se Kos; aho suuh tulõ man küdseti nu^p _pliini? Se Kos; no aiass [tapetud] tsial` vñjga? harasõ` maalõ, a tulõga^k _kõrbatõh saa kõkõ parõb liha Se Kos; Nigula` puusli ette oll` jääni^t _lambikõnõ palama ja` puusli läts palama ja tuli läts lakka Se; ku^p _poim satass, siss om kõik läbi, a tulõ iist kõik hoiuss Se Kos;` puhksõmma iks piät tuld Se 2. valgusallika tuli, valgus(tus) *mis no olõsi viga käsitñjüd tetä?,` mäantse` _ss no tulõ? omma?, a` mäantse` _ss vanast olli^t _tulõ? Se Kos; no` maatass ja suurõ^t _tulõ^p _palasõ? Se; vanajuuda^ss tege reke, mu sõsar` pidä tuld Se Pop 3. tulistamine, laskmine *kats` nädalit oll` tuli külä pääl Se Kos***

tuli- väga, erakordselt

tulidu väga, erakordselt

tulinõ *tulidsõ tulist* tuline, tulikuum *ku [me seal] karva^t _tulidsõ` vñjga võti?, siss sai liha vetel` Se*

tuli/raud *tuleraud räni oll` ja tuliraud Se P*

tulp *tulba` tulpa* tulp, post verevä^t _tulba,` vatgõ ait? – hani Se Kos; hõbõhhõtsõ? aia pošti?, värehtetulba^k _kõik kulladu? Se Kos

tulõhtum(m)a *tulõhtuda? tulõhtuss tulõhtu* ette tulema, juhtuma *niisama tulõhtu` perrega?, miji?` elli üteh Se Kos; kua vñjü kui tulõhtu, mñni mõista as kuta^k _kirjä Se Kos; eloh tulõhtu kõkkõ Se Kos*

tulõk *tulõgi tulõkit* tulek

tulõ/kaõ tulekahju *tulõkahõ om kõkõ jälehhep asi* Se **-kahõtäh** veresoonkasvaja: hemangioom, tulemärk *ku tulõkahõ om, kiä rassõjalaline om, pangu ui^kkoheki kätt, sinnä^kkohe käe pand, sinnä jääss tyy tulõkahõtäh* Se J

tulõkõnõ dem < tuli| tuluke varass jätt vajagi^s `saina, a tulõkõnõ jätä ei^mmidägi? Se Kos; [ta] pand tyy kupa pääle, pand kraßsina tulõkõsõ sinnä^ppalama Se

tulõma *tulla? tulõ tull* **1.** kuhugi või kusagilt liikuma, lähemale tulema *seod tyyd tulli [ma] tagasi* Se Kos; *ma^ttast es `tuⁿnuki?* Se Kos; *poißs `küüsse mu^kkäest et kinga mi^ttulõmi `koßjullõ* Se; *`kutja sünnüss jo lavva aost, edimätse lavva `aigu, ku kerikust kodo^ttuldass `süüjä* Se; *hobõsõkõisi lehekese olli^ttuld saanu?, niä? iks olli kost läbi sõda läts `taplõma, sõss tullimi T^tsiberist är?* Se La; *latsilõ [me] opassi?: ar^tti^ttulgu ui õdagu, õdagu vana^hha^tva^s `sõitva?* Se Kos **2.** nähtavale ilmuma; tekkima, sügenema *kadinitast tulõ tyy `küindle sau* Se; *talsipühi püülpühä inne istuta as `süüjä ku õdagu tähe^ttaivahe tulli?* Se Kos; *tull nooril tüli, määnegi sõna asõ, jäl vaia ütstõõsõlõ kukada?* Se; *ku^ttulõva^ssaarõ?, siss `käänke är^s `saarõ* Se Kos **3.** sadama päävihk *paⁿti hakilõ pääle, et ku vihm tull, siss `hämmä äs rüäpäid är?* Se **4.** elusolendi füsioloogilistest protsessidest *ku sina haigutõllõt, sõss tyy, kes kõrval istuss, tyy^lka tulõ ruttu haik* Se **5.** (ajaliselt) saabuma, pärale või kätte jõudma *ku kago tulõ `vitsa, siss saa `viljä pallo, tulõ `urba, saa `ohtu pallo, a tulõ `lehte, saa `leinä pallo* Se Kos; *ku pühäbä hummog tull, siss oll kõigil `väega^hhüä* Se **6.** kulgema **7.** juhtuma, esinema *pu^rolt tull kõkkõ ette* Se Sa; *sõnavahet iks tull, a [ma] lasi tyy sõna läbi `kõrvu* Se **8.** vaja olema, pidama *tulõ iks eßs uma? hant^kkasvata?* Se

tulõ/täh tulekahju märk

tumat *tumadi tumatit tomat tumadi^kka umma^ppäälüsepiimäga? `väega hüä?* Se

tumõhhõp tumedam

`tundma *tunda? tund tuⁿd ~ `tundsõ tunnõ* **1.** aistima, tajuma; tunnetama *olõ õs ull tsõgand ka, ar^ttuⁿd `kaartidõga?, üt^e: teil om pikäline tii `jatgu at^l* Se Kos; *noh, kuiss tunnõdõ^kka parõbat* Se Kos **2.** millestki teadlik olema, teadma; *kosilanõ tunnõki is sugugi^ttuyd `tütrikku* Se Kos; *ku ma^t `tundsõ timä ar?, kumbõ ar?, siss kõideti tä^l silmä^kkiⁿni?* [pimesikumängus] Se Kos; *tarõ täüis umatsit, `üttegi tunnõ õi?? – uma jäle?* Se Kos

`tunduma *tunduda? tunnuss `tundu* tunda või aimatav olema; välja näitama *sul `vahtõ `rõiva?, `käega^pputahhutat, nii `arki määride?, ne^tjo `väega^ttunnusõ?* Se; *hüä lats tunnuss `hällü, kuri pini tunnuss ku^tsikust* Se Kos

`tunglõkõnõ dem < tungõl^t `võtkõ egäüts `tunglõkõnõ jaanitulõlt ja tsusakõ `kapstihe, sõss lyyü üi sügüse `kapstilõ `vaklu Se Kos

tungõl *tunglõ tungõld* tuletukk [ma] `eski olõ *tungõld tsusanu `kapstihe, sõss lyyü üi sügüse `kapstilõ `vaklu* Se Kos

tungõl/pää nõgipea

tuⁿn *tuⁿni `tuⁿni* **1.** kellaæg: *tund pu^llõist `tuⁿni `peeti `leibü ahoh* Se S; *kats `tuⁿni või ei^hhobõsõlõ `anda^tjuvva ei^kkaaru ku hopõn hämm om ja kost sõidust tull* Se Kos; *kau ui^t `tjühhü mij^ttunnõ pite, tulõ õi^kkodo `kelli pite* (rhv1) Se Kos; *kol? `tuⁿni sai ma vaßt üü^tpääle `maada?* Se **2.** õppetund

tuⁿnistama *tuⁿnista? tuⁿnistass tuⁿnist `tuⁿstama `tuⁿsta? `tuⁿstass tuⁿst* tunnistama, omaks võtma

tuñt *tuñdi* `tuñti tont *tuñt um kaunu mu* `hammõ man, `pandnu^h `hammõ liiva `sisse, jummal`*tij no* `tuñdilõ `tervüist Se Kos

turagukõnõ dem < turak

turak *turagu turakut rumal, loll kuiss tij ni turagu olt, ma oppa teile* Se A; *kañs oll* `tarka `veljä, kolmass *oll turak* `tuhka `puşja Se Pod; [vennad] `üttese tollõ *turakullõ: min* `no müüj härg är? Se Pod

turbass `turba *turbast* **1.** turvas **2.** mätas

turg *turu* `turgu *turg es olõ* `vanast `puksa, no? *võõdasõ* `vałgõ? *puksi?* *tuvvasõ* `turust Se Kos

turi *tuía* `tuíja *turi kikass* `lindass *tuía pääle* Se Kos | Vrd *tuío*

`**turnama** *turnada?* `turnass *turnaśs* pruuskama

`**turnõllõma** `turnõlla? `turnõllõss `turnõlli puristama

tufo *tufo* `tuíjo *turi kual latsõl olli?* *sälä pääl tufo pääl harasõ?*, *sõss* `vijdi `sanna Se P | Vrd *turi*

tufril *turila turilat* mossis, tõre

tuřst *tuřsti* `tuřsti jahutolm

tutsutama *tutsuta?* *tutsutass* *tutsut* `käte vahel muljuma

tutt *tutu tuttu* (lõngast) *tups, tutt uha?* *villatsõst langast* `koeti, *ilosa?*, *tutt otsah* Se

`**tutva** `tutva `tutvat *tuttav umakülä rahvass om kõik* `tutva Se Kos

tuy ~ **tu** *tuy* ~ tollõ *tuyd* ~ *toda too* (kaugemal, varemtoimunud) *määne* `mõrsa *mõista as ijst üldä?*, *toolõ* *võõdõti sõss sõnaline ijst* `ütlejä Se P; *ma* `taha *no* `tuyd *ku tõõnõ* `ütless *mu ijst* Se P; *ku* [ma] *ar*^k *koolõ*, *siss naka a* `tuyh *ilmah kedägi häbendellemä* Se Kos; *lapiguv*^p *pütükese olliva?*, *viis* `liitret *läts sinnä* `sisse, tollõga `tuydi `viina Se; `ratsala *hobõsõga käve* [kosilane *kosjas*] *jah tuyl* `aiga *vijl* Se S; *no omma* `jo^k *kõik* *tuyh ilmah* (surnud) Se Kos; *ma*^k *ka*^k `karksi *tuyd* `muyudu, *ku* `tütrik *olli* Se

`**tuyukõnõ** dem < tuy

tuul *tuula* `tuula suureviljaline *pirnisort kruuss um* `hõste *vähäp ku tuul* Se Kos

tuul *tuulõ tuult tuul lääs* `su *varanduss ka tuulõ* `taiva `nõalõ, *sõss jääs* `sa *ka ni* `vaesõst *ku ma?* *olõ* Se J; *tuyd õks olõ õs et latsõ* `jäteti *tuulõlõ tougada?* *ja ilmalõ kasvata?* Se Kos; *kõivo*^p *putusõ* *üts tõõsõga kokko, tuuljo suur, kii kaa, kii kaa* Se Pod; *ma* *rüüsähüidi nalla viluss hõõ: sõss ku mõtstõsiga läts* `mõtsa *nigu tuulõga* (väga kiiresti) Se Kov

tuyl *tooli* `tuyli *tool nüüd omma* `tooli?, *a sõss olli*^p *piñgi* `tettü? Se S

tuuliss/pää keeristorm, tuulekeeris

tuul/kivi tuuleveski, tuulik

tuulatama *tuulata?* *tuulatass* *tuulat* `tuulama

tuulõkõnõ dem < tuul

tuulõ/puhahhuss -puhahhusõ -puhahhust tuulepuhang

tuulõtamma *tuulõta?* *tuulõtass* *tuulõt'* tuulama| Vrd tuulatama

tuulõ/vuhahhuss -vuhahhusõ -vuhahhust tuule vuhin, tuulepuhang *mõtsõsiga läts* `mõtsa nigu *tuulõga?*, *üts* *tuulõ* *vuhahhuss* *oll* *inne* Se Kov

tuumõ *toomõ* `tuumõ toomingas

`**tuuma** *tuvva?* *tuu* *tõi* ~ `tõiõ **1.** *tooma* `aitumma *sanna* `kütjäle, *sau* `süüjäle, *vij* `tuujalõ, *viha* `haudjalõ Se V; *es* *olõ* `vanast `puksa, *no?* *võõdasõ* `vatgõ *puksi?* *tuvvasõ* `turust Se Kos; *ma* `tehnsi *kõik* *sanna* `kütjä *ja* *vij* `tuuja *ja* *halo* `tuuja, *kõik* `tehnsi *läbi* Se Kos; *tiindimehe*^k *ka?* *käve?*, *munõvoori* *tõi* `soolatsit `tinte Se Kos **2.** *sünnitama*, *poegima* *ütesä* *puutäüt* *olõ* *ma* *toonu?* `latsi `ilma Se Pod

`**tuumama** *tuumata?* `tuumass *tuuma*s mõtlema *mõista* *ai*^k *kõtt* *kõnõlda?* *ja* *tuhard* `tuumata? Se Kos

tuup *toobi* `tuupi toop

tuur *tuura* `tuura terariist jää raiumiseks: tuur

`**tuuralt** ~ `**tuurõlt** toorelt, kuivatamata *ku* *oll*^k *kuiva* *ilma?*, *siss* *niisama* `tuuralt *ka*^p `pesti *rüki* Se Kos

tuurikõlla? urvakil(e), upakil(e) *Ivvañ* *käpilde* *kau*, *perse*^k *kah* *tuurikõlla?* Se Kos| Vrd tuurukalla?

`**tuurja** *tuurja* `tuurjat toober

`**tuurja/puu** toobripuu `tuur ja *puu* *võörahtü* *mul* *üle* *ola* Vas Pul

tuur/kannõl -`kandlõ -kannõld akordi-, saatekannel

tuurukalla? urvakil(e), upakil(e) | Vrd tuurikõlla?

`**tuurõlt** vt `tuuralt

tuus *toosi* `tuusi toos, karbike

tuu/sama (mõlemad osised käänduvad) *toosama* *õdagust* *kah* *tuu* *sama* *süük* *oll* [mis lõunaks] Se Sa

tuust *tuusti* `tuusti **1.** kahl, tort |Vrd tuut' **2.** nuustik

tuustak *tuustagu* *tuustakut* *tuust*, *nutsak* *ku* *mij* *latsõ* *oll*i?, *sõss* *mij* `koiõ *kõgõ* *noid* `väikeisi `vüükeisi, *talvõga* *suurõ* *tuustagu* *koi* *är?* *katõgese* Se P

tuut *tuudi* `tuuti kahl, tuust| Vrd tuust

tuvak *tuvagu* *tuvakut* *tubakas* *suidsumihe*^p *pilli*^t *tuvakut* `ümbre^s *salasidõ*, *hainalosõ* *iks* *tuvakut* `pelgäse? Se Kos; *ma* *pañni* *tuvagu* `lehte *pääle* *ja* `naksiva `vällä *tulõma* *eläjä*^s *silma* *sarna* *seest* Se Pop

tuvi *tuvi* *tuvvi* tuvi

tõbi *tõbõ* *tõpõ* haigus, *tõbi* *jummal* *hoid*^t `tuuhhu *tõppõ* *ka* *minemäst* Se

tõbinõ *tõbidsõ* *tõbist* põdur, tõbine

tõbraas `tõpra *tõbrast* veis; sõimusõna

tõhutama tõhuta? tõhutass tõhu? sundima, õhutama

tõhv tõhva `tõhva tammetõru

tõi vt `tõyuma

tõisildõ ~ **tõõsildõ** teisiti, teistpidi ja sõss padalõ `pañti nii ütsilde nii viñanõ punanõ lang ja tõisildõ ka `pañti viñanõ punanõ lang Se S; ütsilde kõnõlasõ?, tõõsildõ `muutva ar? Se| Vrd `tõistõ

tõist/kõrra teinekord, mõnikord tõistkõrra tulõ üle lastõ ka mõni sõnavahe? Se; tõistkõrra om nii, et ku sina haigutõllõt, sõss tyy, kes kõrval istuss, tyy ka tulõ ruttu haik Se; a tõistkõrra hobõsõ? üts tõõsõlõ purõva?, siss saa ai`_sikada? Se Kos **-kümme** teistkümme

`**tõistõ** teisiti jumatakõnõ, kõik om `tõistõ no elo Se Kos| Vrd tõisildõ

tõld tõlla `tõlda tõld esä pañd ütele pujalõ tõlla rattidõga ette ja tõõsõlõ pujalõ Se Kos; kagu saa õs mul `mintüss, saanu^m_mullõ taa kuld ni hõpõ ni tõld ni ratta? Se Kos

tõlv tõlva `tõlva pesukurikas, tõlv pikä^m_mõsipiñgi? olli?, katõ tõlvaga `lõyüdi Se P; vanast pañnimi tuhaga `rõiva^k_`kõimä, peräst võtimi `vällä, sõss katõ tõlvaga lipsemi Se J; järve veereh mõsu `tõlvuga utõti Se V

`**tõmbam(m)a** tõmmada? `tõmbass tõmmaß **1.** tõmbama; (sikutades) välja kiskuma; vedama aho üñh oll üteh poolõh tsopp ni tõõsõh poolõh tsopp, kohe [ma] noid hütsi `tõmpsi Se Kos; kooguga [ma] `tõmpsi tuha `vällä, kruuß oll otsah Se Kos; viñ põörä? kiä `tõmbasõ`_`sisse, inemise viñ ala Se V; tsuvva nõnalõ tetäss kolm `tsalka `sisse ja `ümbrē`_`tsõõri tõmmatass nõglaga tsuvva nõna kokko Se Kov **2.** (laiali) laotama üle orsi oll tõmmat rõivass, sõss oll nigu tarõ tett Se Kos **3.** märgib asendi või olukorra muutmist **4.** tõmbuma [pastategemisel] tsuvva nõna `tõmbass `kõrtsü Se Kov **5.** energiliselt, hoogsalt tegutsema **6.** impers tekitama **7.** muud sõss lehm tull kuumaga^k_kodo, `kõilgi suust väläh, nii lõõtsut, tõmmaß kõõ kihäga? (hingeldas) Se Kos; ku `pikne kau, `viska`_tsirp käest `maalõ, tä `tõmbass `pikse mano Se Kos; tyy oll seera, mia ülest tõmmati (kraapsati), mia [tikul] otsah oll Se

tõngahhutama tõngahhuta? tõngahhut tõngahhut? noogutama sa^p_`pääga`_tõngahhuda? nii sama Se Kos

tõniss/päiv tõnisepäev: 17. jaanuar tõnisspäävä keedeti teñri tsia `pääga? Se Kos; tõnisspääväl ku peremijõs süü tsia `handa, sõss kasusõ suurõ^k_kesvā pää? Se

`**tõotama** `tõota? `tõotass tõot` lubama, kavatsema

`**tõpra/aid** karjaaed **-kari** veisekari

tõra¹ tõra tõrra tõrelemine nali iks om parõmb ku tülü ja tõra ja tapõluss Se

tõra² tõra tõrra kiriku kooripealne

tõrahhamma tõrahta? tõrahhass tõrahti jõnksatama

`**tõrdo** `tõrdo `tõrdot tõrs tõrdohe teñti taarilõ olist sild Se; `tõrdul oll sääne mulk vai haan`pañti, siss saalt `lasti alt tyyd `taari Se; `ryydlõ `pañti taari `tõrdulõ ala, `ryydlidõ pääle `pañti otõ?, siss `pañti leib ja vesi pääle Se; luhan` oll `tõrdo Se; pañgi olli^p_`puitsõ?, sõss nimä `viñga vettü är? ku `mäantse `tõrdu olli otsah Se Sa

`**tõrdokõnõ** dem < `tõrdo mi Maarā pañd nõ^k_ka `tõrdokõsõ tävve [kohupiima talveks] Se Kos

tõrgahhutma *tõrgahhuta?* *tõrgahhut* *tõrgahhut'* põrutama *timä* *tõrgahhut'* *hindäl* *tuy* *sadamisega* *siist* *sälä* *luu ar?* *vai* *kost* *täl* *põrahhut' ar?* Se Kos

tõrgutama *tõrguta?* *tõrgutass* *tõrgut'* põrutama, raputama

tõrkuma *tõrkuda?* *tõrkuss* *tõrku* rappuma, põruma *tulli* *vij* *seest* *vällä*, *kõik* *tõrgõ* *ja* *lõdisi* Se Kos

tõrv *tõrva* *tõrva* *tõrv* härmäne *rõivass* *oll* *tõrvaga* *tett*, *sõss* *tuy* *oll* *suu* *ijh*, *mooskit* *oll* *pallo* Se Kos; *mõni* *tõmmašs* *lehmäle* *tõrvaga* *vai* *täütäga* *otsa* *pääle* *rišti* Se Kos

tõrvass ~ **tõrvašs** *tõrva* *tõrvast* **1.** musta värvi **uss** **2.** vaigune känd

tõrõlamma *tõrõlda?* *tõrõlass* *tõrõl'* ~ **tõrõlõma** *tõrõlda?* *tõrõlõss* *tõrõl'* ~ *tõrõli* *tõrelema*, *pahandama* *tõrõla?*, *ku* *kõlbuss* *õnnõ*, *ku* *om* *minkperäst* *tõrõlda?* Se; *munõvoori* [ma] *lätsi* *üle* *sitta* *uia* *nigu* *latsahti* *õnnõ*, *sai* *tõrõlda* *ni* *sõimada?* Se Kos; *nälja* *tij'* *nigu* *naarda* *saa*, *nälja* *teku* *ui'* *nigu* *tõrõlda* *saa* Se Kos

tõtõ *tõtõ* *tõtõ* *tõde* *nakašs* *mijšs* *mukka'* *Jarmitsama:* *tij'* *tuy* *tõtõst* Se La

tõug *tõvuu* ~ *tõu* *tõugu* *suvivili* [sa] *külbät* *tõu* *maahha* Se; *tõug* *niideti* *iks* *vikahtiga?* Se Kos

tõu/vili *suvivili*

tõõnõ *tõõsõ* *tõist* **1.** järgarv: *teine* *vanast* *peeti* *kol* *päivä* *pulmõ:* *üts* *päiv* *oll* *sajapäiv*, *tõõnõ* *oll* *vakapäiv*, *kolmass* *oll* *hõimupäiv* Se **2.** järgmine *tõõsõ* *päävä* [ta] *oll* *jo'* *targõb*, *pañd* *pikä'* *puksi'* *jalga* Se Kos; [tuhk] *aeti* *kijmä*, *sõss* *timä* *saistu* *vijl* *ar?* *tõõsõni* *pääväni?*, *sõss* *tä* *oll* *nii* *selge* *ja* *puhašs* *tuy* *lipõ* Se; *tõõsõl* *pääväl* *veevä* [vennad] *sõsarõ* [mere] *vijrde* Se Pod **3.** muu, mitte see; mitte oma(ne), *võõras* *ma'* *taha* *no'* *tuyud* *ku* *tõõnõ* *ütless* *mu* *ijst* Se P; *umma* *silm* *ä* *näe* *ei'* *palki*, *a'* *tõõsõ* *silmä* *näet* *ar'* *purugi?* Se Kos; *kõik* *nätäl* *om* *tõisi* *päivi*, *mis* *hädä* *sõss* *rjidi* *rõiviid* *mõska?* Se Kos; *mõnõ?* *mehe?* *lätsi'* *tõistõ* *paika*, *nuy* *olõ* *õs* *nii* *kuyupõ* *kaibnu?* Se Kos **4.** üks kahe või mitme hulgast *edimätse* *repi* *lavva* *pääl* *oll* *üts* *vanasitt* *üteh* *otsah*, *tõõnõ* *vanasitt* *tõõsõh* *otsah* Se Kos; *ütte* *otsa* *hark*, *tõistõ* *otsa* *hark*, *peräst* *pañti* *orš* *harkõ* *pääle* Se **5.** teistsugune *sääl* (Siberis) *om* *tõõnõ* *elo* Se Kos

tõõnõ/kõrd *teinekord*

tõõnõ/sagamanõ *teistsugune* *no* *om* *tõõnõsagamanõ* *elo* Se Pod

tõõsõnõ *tõõsõtsõ* *tõõsõst* *teistsugune* *vanast* *iks* *oll* *elo* *tõõsõtsõp* *ku* *no?* Se Ts

tõõsõ?/**poolõ?** pl *tõisi* *puuli* *tõisi* *puuli* *päramised*

tõõsõ/päiv *teisipäev* *tõõsõpäävä* (sündinud lehm) *oll* *Tõõšo* Se Kos **-pääväne** *-päävätse* *-pääväst* *teisipäevane*

tä vt *timä*

tädi *tädi* *täti* *ema* *õde*, *tädi* *tädi* *läts* *Permihe* *maa* *üle* Se Kos

tähekene *dem* < *täht* | **1.** *taevatäht* **2.** *kirjatäht* *nelli* *talvõ* *koolih* [ma] *käve*, *vanõmb* *veli* *iks* *opašs* *tähekeisi* Se Kos

tähele **pandma** *tähele* *panema*, *märkama* *pangõ* *tij'* *tähele* *setä* *asja*, *ku* *inne* *talsipühi*, *inne* *vastast* *aaštakka* *kolm* *vuyuri* *jo* *puu* *härmäh* *om*, *sõss* *saa* *iks* *vilä* *suvi* Se Kos

tähendämä tähendä? tähendäss tähehd **1.** millelegi viitama; ennustama `kaaldanõ oll olõmah, a kõvõra `puuga?, tyy tähendäss, et lõigati üte poolõga? Se **2.** püssiga sihtima

täht tähe `tähte **1.** taevatäht `talsipühi puulpühä inne istuta as `süüimä ku õdagu tähe' `taivahe tulli? Se Kos **2.** kirjatäht [ma] `kyuli lätsi, tähe? `mõistsõ ar? Se Kos **3.** märk, enne

`**tähtlikanõ** `tähtlikadsõ `tähtlikast tähniline

`**tähtsüss** `tähtsüse `tähtsüst tähtsus `mäantse `oigõ `viija? vai külmäga mingass kiä `kuuma `leibä hämmäss, tyyust olõ õs `tähtsüst Se Kos

tähähhütmä tähähhütä? tähähhüt tähähhüt mühatama [ma] tähähhüti, et `omgi jo mi^p `piätüss Se

täi täi täid täi `täie prodõ kõigipooli Se V; raja^s `süüdevä?, noh täi^s `seivä? Se

tänitäm(m)ä tänitä? tänitäss tänit' ~ `**täntäm(m)ä** `täntä? `täntäss tänt **1.** valjusti hüüdma, karjuma, röökima tyy tänit': kaadsa^s `sattõ `maahha, olõ õi minga^k `köütä? Se P; `vasta `vihma kunna' `täniidi? Se Kos **2.** (valjusti) nutma, hädaldama, kisendama

`**tänni** nakkama, `**pandma** karjuma, nutma (hakkama)

`**täntämmä** vt tänitäm(m)ä

tänähhütmä tänähhütä? tänähhüt tänähhüt karjatama; vingatama tyy kuuld paugahhust ja kuuld ku ütš tänähhüt' Se Kos

`**tärklüss** `tärklüse `tärklüst ~ `tärklüist tärklis `tärklüist teiti esi? Se Kos

tätä tätä tätät kõnetlussõna: isa, vanaisa esä üteli: lätsõ?, ma^s `saada teid ka `ilma `kaema. a tätä, kuiss sa meid saadat `ilma `kaema? Se Kos; tätä tekk `puitsõ pütü Se Kos; tätä `lyuka `anti, pää `jalgu `vaihhõlõ ja `anti `pessä? Se

tätäkene dem < tätä tätäkene, nyy olli nyy hüä? vihtagu? Se Kos

tävve vt täüs²

tävveste küllaldaselt

`**täämbä** täna `täämbä süvvä ei^k `koronat, `täämbä om pastu päiv Se Kos

`**täämbäne** `täämbäde ~ `täämbätse `täämbäst tänane

täü täü `tävvü kops täü om `süämega üteh, täü `pahti iks piirakuss Se Kos

täüdüss `täütä täüdüst tõkat ku jaanipävä hummogult `mõtsa `aeti `karja, mõni tõmmaäss lehmäle tõrvaga vai `täütäga otsa pääle rišti Se Kos

`**täümä** `täüdü? täü `täüdü raatsima

täüs¹ hrl indekl **1.** millegagi täidetud; midagi rohkesti sisaldav mul oll `poissa hamõh võid täüs Se Kos; taivaäss oll pilve tükkä täüs Se; [vennal] läts süä täüs (vihastas) Se Pod; pandass `tõrdu [kohupiima] täüs Se Kos **2.** teatud piirini jõudnud; ajalisel läbi mul om `tsial aig täüs, taal saava^p `põrsa? Se Kos **3.** purjus

täüs² ~ **taus** tävve täüt **1.** kogu, terve; täielik **2.** millegagi täidetud sõta oll kõik külä täüs, moro' `tävve? Se Kos; ku om elläi `hõste joonõh hoiõt, om liha `tõrdo^k `ka tävve? Se **3.** midagi täitev, kuhugi mahtuv kogus

`leibä oll mitu aidatäüt Se; keedeti suur' paatäüs suppi Se; täl oll jo nii `väikene top'sikõnõ, et ku tsäi `luidsa taus`viina mõõda ar?, om viis`krammi Se Kos; küüitse`värmmisest saa õi`kõtutäüt Se Kos; tarõ täüs umatsit, üttegi tunnõ õi? – uma? jäle? Se Kos

`täütmä `täütä? täüt täüt' täüdä rahuldama, täitma kolm `asja om mitä om rassõ `täütä?: jumalat pahõlda?, `võlga tasso? ni immä essä ravida? Se Kos

tühi tühä `tühjä **1.** tühi, mitte millegagi täidetud **2.** tühine, tarbetu; väärtusetu; eimiski meil olõ es `tühjä sõna asõnd Se Kos

tühält tühjalt

tükk tükü tükkü **1.** osa tervikust naglalitsõ' tükü `võidu Se **2.** kamakas, mügar, klomp taiva'ss oll pilve tükkä täüs Se **3.** võrdlemisi suur kogus, hulk **4.** üksikese või isend kats kolm tükkü oll noid `istõliisi, olõ õs `palsidõ Se **J 5.** halvakspanevalt millestki väärtusetust ärmägu tükk oll katta? Se **6.** temp, vigur `tütrukõsõ? õks tji' `säähntsiid tükkä Se; kae kos om tükk, kõik naasõ? ni latsõ? ku mehe`kõrraga `sanna Se V

`tükmä tükki? ~ tükkü? tükkiss ~ tükküss tükke ~ `tükse tüki ~ tükü kippuma, tükkima `poiskõnõ `tüknü' taha `hyyustõ `sisse Se; kiä viina pääle tüki is, tyy oll söönü? Se Kos; ma? ei' tükü' tülü pääle Se Kos

tükä tükikaupa, tükkidena `ruydliidõ pääle `pahti otõ?, siss `pahti leib ja vesi pääle, leib `pahti tükä, muidu alt joosõ õi' `haamist taar' `vällä [taaritegemisel] Se; hopõn hiit' `auto ala, hopõn oll tükä, katõh palah Se

tükükene dem < tükk

tülü tülü tüllü tüli, riid ma? ei' tükü' tülü pääle Se Kos; peräst lätsimi mehega' `tüllü Se La; jumalalõ au, es mij' tüä tyyd tüllü Se L; mõnõh paigah `mihti `tüllü ka vjil Se; pettä`ka võit, petä' nigu takah tüllü tulõ õi? Se Kos; tull nooril tülü, määnegi sõna asõ Se

tülütämä tülütä? tülütäss tülit' tülitsema mõnõh paigah `mihti `tüllü ka vjil, tülütedi ka? Se

tünn tünni `tünni tünn

türm türmä ~ türmü `türmä ~ `türmü vangla mine eloiäst `türmä kallo peräst Se V; [ta] `vjidi elost aost `türmä kuni surmani? Se Pop

türmiline türmilise türmilist vang ni lastass mano ka?, kiä `kaema läävä' noid türmiliisi Se

türmü/maja vangla mõni säidse katõsa `aastakka jo?, ku [ta] istuss türmümajah Se Kos

türä türä türrä suguti, peenis susi haard' tyy `oinakõsõ türri piteh, munnõ piteh `sälgä, kakk nyy' türä är? Se S

`tütrekene dem < tütar

`tütrik `tütrigu ~ `tütriku `tütrikku **1.** tüdruk, tütarlaps; vallaline neiu podruški omma' `tütrigu? Se A; `tütriguh [ma] olli kirmassõh, olli' sõlõ ijh ja vanigu' pääh Se; `tütrigust (tüdrukust peast) [ma] sõida as ruhgiga? Se Kos; õga `tütriku käest siss `pahti kolmi munõ [lihavõttepühäl kiigetegijaille] Se; kosilanõ tunnõki is sugugi' tyyd `tütrikku Se Kos **2.** taluteenija tõdsõ vele man ka vjil olli `tütriguh Se T

`tütrikukõnõ dem < `tütrik

tütär `tütre tütärd tütar a iks mullõ `ülti nii, et sa olt tsuhna tütar Se P; tütärd `Krasnaja-`rs kihe iks jätetäni es Se; sannah sõss `sündü mul tütar Se P; ma olõ kõkkõ nännü^k kulla tütar Se Kos; tütar om põlvõkoru?, imäl om vaija kirst olla^l jo `rõndu koru? Se Kos

tütär/lats tütarlaps -**latsõkõnõ** dem < tütärlats -**latsõnõ** tütarlapsehtu

tüvi tüve tüvve tüvi siss atõti nüü^k kandsu? inne üless, selle et sinnä^l `tävvi jäi muni pää (käsitsi rukkipeksust) Se Kos

tüü tüü tüüd töö no? oldass tüüh, tetäss kõrd `aigu Se; müj^l Jätsi hummugult `tüühhü är? Se Kos; imäl löövä^k kundsä^l tuld, nii tege tüüd Se Kos; päternä?, viiso? olli^l tüü man Se; inemise magahasõ tooniajoni ku vaia tööle minnä? Se Kov; nüüd `maatass kuvvõni kelläni är?, siss mindäss vjil `tüüle Se; kõik inemise^l tüüh, kas nüü^l rahatda omma? Se Kos; ma olli virk `tüühhü Se Tr; kau ui^l `tüühhü müj^l `tunnõ pite, tulõ õi^k kodo kelli pite (rhvl) Se Kos

tüü/aig tööaeg no oll tüüaig, no [ma] läpe es minnä? Se Kos -**inemine** (tubli) töötegija müj? imä oll `väega^l `tüüline, `väega oll tüü inemine Se Kos

`**tüükene** dem < tüü tulli kodo, kotoh ka uma `tüükene Se Kos

`**tüüline** tüülidse `tüülist **1.** töökas müj? imä oll `väega^l `tüüline, `väega oll tüü inemine Se Kos **2.** töötegija

tüü/mijss töömees tüümihe^l tull^k ka? hüäl meelel, maninu õnnõ Se Kos; tüümehe^p pañni^p parõbat `haina [kokku] Se

`**tüünämä** tüünädä? `tüünäss tüünäss tõukama, müksama

tüü/rahvass töörahvas, töötegijad -**ratta?** pl töövanker olli^l tüüratta? ni piñkratta? vai lavvaratta? Se -**rõdvass** tööriietus räpik oll tüürõdvass Se

`**tüütämä** `tüütä? `tüütäss tüüt^l `tüüdä töötama

U

uarm `uarmõ `uarmõt ~ **uarmõss** `uarmõ `uarmõt ~ uarmõst lumehang

uba ua upa uba uba `häitsess, näläle või jo nippi näüädä? Se

ubinakõnõ dem < upin

udsu udsu utsu udu| Vrd undsõh

ugurits uguritsa uguritsa kurk sügüse oll `maarapaast, jäll olli^l jo `vahtsõ uguritsa aiah kasvatõdu?, ni `tüüdi ugurits aiast, lõigati poolõst, soolaterä `vaihhõlõ, leeväpala ka? Se Kos

uhä? pl `uhju `uhju ~ **ohä?** `ohju `ohju ohjad uhä? villatsõst langast `koeti, ilosa?, tutt otsah Se; võtt sõss tüü `tütrik ohä? kätte ja `sõitki sõss kodo `akna ala Se Kos

uhak uhagu uhakut ohe

`uhkuss `uhkusõ `uhkust ~`uhkuist uhkus

`uhkõ `uhkõ `uhkõt **1.** uhke, kõrk **2.** tore, suursugune üläl umma iks ka `uhkõ umadsõ?, kasal suurõ^s sugulasõ? (pruutneitsi laulust) Se Kos

`uhkõhe uhkesti, toredasti; kõrgilt ku `uhkõhe kaudass no `vasta vanna `aigu Se Kos

`uhkõpakõnõ komp dem < `uhkõ

ui?¹ **1.** ei (preesensi ja perfekti eitussõna u-lõpulise verbi järel) sõrmõ^k *Ju puutõlva?, painu ui?* Se| Vrd ai?², ei?, õi?, äi?, üi? **2.** ära, ärge, ärgu (keeldkõne) [te] *tarõ^p pühit ar?, `asku veegu ui inne `vällä, ku mullõ ülge?* Se; *liha `võõtõ `rjidi ja neläpäiv, ku midä vaja tulõ, tõõsõ poolõ `küüsümä mingu ui?* Se Kos; *kura käe puul omma^m mõtsa?, sinnä^k `käänku ui?* Se Kos; *tütär iks nurisass et kau iks ilosappa, kaugu ui ni pogahe* Se; *viiseña `päivä variti elopõlv, et maad `siäku ui^t tuul pääväl* Se| Vrd ai?², ei?, õi?, äi?, üi?

ui?² hüüatus: oi

uib/aid vt `uibuaid

`uibo `uibo `uibo õunapuu `vaenõlats koaás ubina `uibo ala `uikohe Se; *latsõ `ristmise vesi õks valõta õs hoobiss `maalõ, tuu visati kohe `uibohe vai `vasta päävõnõsõngut tarõ `kelpä `korgõhe* Se Kos; *jänese? tegevä^k `kurja ka?, `uibiid `kujõrva?* Se; `säantse^s suurõ^s `tatja lehe? olli? `ümbre `uibiidõ Se S

`uibu/aid õunaaed

`uikama uigada? `uikass uigaás hõikama võõdõti horka ús vahtalõ, [ma] `uiksi kol? `võuri `truupa Se; *ma uigada^s `sai, helü oll* Se Kos

`uikma `uiku? uik uik uigu hõikuma

uja uja uia väike jõgi, oja uja paal oll silt, munõvoori [ma] lätsi üle siltä `uia nigu latsahti õnnõ Se Kos; *meil juušk uja nigu^h `habisi õnnõ* Se; *kõik havv^p `püüki uja veereh* Se; *parõsi? `tsuklõsõ ujah, hani? uja `võuri pite söövä?* Se Kos

ulá/elo ringiaelemine, ulaelu

ull ulli `ulli rumal, loll eläde ni õpidõ?, ullih ar^k *ka koolõdõ?* Se Kos; *ilma harimalda?, ull rahvass, kes tuu midä `tiidse* Se; *Ode nii ull oll, et `hindälle söögile ka kidsi oll* Se; *olõ õs ull tsõgand ka, ar^t tund `kaartidõga?, üteli: teil om pikäline tji `jatgu at* Se Kos

ulli väga, tohutu verd juušk ullikõvastõ Se; *latigõ sapp om ni mõro, et tuu om ulli mõro* Se Pod

ullikõnõ dem < ull

`ulluss `ullusõ `ullust rumalus, lollus kua tei esi^h `hindäle uma `ullusõga pahandusõ Se

uma uma umma **1.** oma; (kellelegi, millelegi) kuuluy, isiklik no om egaiüs perremijss umalõ rahalõ Se Ts; *tuu möi kõik uma asa? `maalõ* Se **2.** tuttav, lähedane kõik `tahtsõ `umma `rahvahe Se; *vot peräst ihmmiss es võta ummi `põrssid umast* Se Kos **3.** sama kollektiivi liige; mitte võõras ku oll ainuss uma kua, siss toolõ [ma] *tei ar^k ka voorikõsõ `viina, `ainullõ umalõ tei* Se Kos; *innemb uma olinõ, ku võõrass `võismõnõ* Se; *ku [sa] takah `kaedõ?, ku uma? läävä?, sõss saa `väega ikäv ellä?* Se P; *ku saja lätt `mõrsa poolõ, siss omma^p `podruški `mõrsal man, neläkeške ja siss kumardasõ ja `laulva `võõrit ja umma* Se A **4.** umbes, ligi(kaudu) säääl järveh oll iks uma pääle katõ süle sükäv Se

umadsõkõnõ dem < umanõ

umanik *umaniku umanikku omanik*

umanõ *umadsõ umast lähisugulane tyy om katsildõ umanõ, riistesätütär ni lellätütär* Se; *kosilasõ umadsõ? sannutõdi kõik ar?* Se Ts; *'kyyli tyy vana tsuratükk är?*, *umatsit ka kedägi olõ õs* Se Kos; *üläl umma iks ka 'uhkõ umadsõ?, kasal suurõ^s sugulasõ?* (pruutneitsi laulust) Se Kos

uma? **rõiva?** pl menstruatsioon *ma võta es künneld kätte pałama, et mul uma? rõiva? man* Se

umblõja *umblõja umblõjat õmbleja*

umblõm(m)a *ummõlda? umblõss ummõl' õmblema* [sa] *umblõ esäle päälmätsē^k kaadsa?* Se; *'hammõ [ma] umbli katsipooli kokko ja 'ollgi valmiss* Se; *mis sääl ummõlda?, vanna müüdu kõvõra puuga 'hammõ?* Se

umb/palanu? (sõrme või varba) nahaalune mädapõletik, umme

umbõ umbne, sombune

umbõhe umbselt, ummuksis; sõrme v varvast umbesse ajama *ussõ^p pangõ õks kiini?* *umbõhe* (tihedalt) Se Kos

umma/'müüdu ise-, omamoodi

ummõhtõ ometi

ummõluss *ummõlusõ ummõlust* õmblus

ummõluss/maassin õmblusmasin *'tütrel oll ummõlussmaassin jalaga sõkada?* Se

undam(m)a *unnada? undass unnaśs* **1.** kumedalt ühetooniliselt häälitsema, undama; *nutma ku soe untsi?, siss* [ma] *pelksi* Se **2.** kestvalt valutama **3.** lõõma

ündrik *ündrigu ündrikku* seelik, undruk *mij imäle teti ristijuyunt ündrik* Se| *ündrik*

ündrikukõnõ dem < ündrik

undsõh *undsõ undsõht* udu; hämu| Vrd udsu

undsõnõ *undsõdsõ undsõst* udune, hämune

uni *unõ und* **1.** magamine, uni *uni magusap mett, a ahi 'armap immä* Se Kos; *ma olõ süvä unõga?* Se Kos **2.** unenägu

unik *unigu ~ uniku unikut ~ unik* *uniko unhot* hunnik; suur hulk *'vaenõlatś korasś ubina uibo ala unkohe* Se; *tsirbiga põimõti vili, pañti unikihe* Se

uninõ *unidsõ unist unine kiä oll unidsõp 'pernanõ, tyy jäi iks karaga^k ka 'maahha* [hommikul] Se; *mehe esä, tyy olõ õs uninõ* Se Kos

unik vt unik

uno *uno unno* ema vend, onu

unõhhumma unõhhuda? unõhhuss unõhtu [sa] jättü üi `üüsesst kerigu `ussi vattalõ, topši `viina juyt, unõhhusski? Se Kos

unõhhutma unõhhuta? unõhhut unõhhut' korraks unustama ma sinno ei unõhhuda? Se; ku midä hätä olõ õi?, sõss unõhhudat jumala ar? Se

unõhtam(m)a unõhta? unõhtass unõht' unustama

unõ/kott unine inimene, unekott

unõkõnõ dem < uni tull makuss unõkõnõ, [ma] lätsi vijl aounõlõ Se; ooda, ooda unõkõnõ, anna `aiga haigukõnõ Se Kos

unõ/nago unenägu seo ilma elo om nigu unõnago Se Kov

unõ/vaiv unevaev sul om unõ `vaiva ni sõõgi `nälgä ka om Se

upin ubina ubinat õun `vaenõlats koras ubina `uibo ala `unõkohe Se; ubina^p `pañti talvõst `aita teñri `sisse Se Kos; ilosa ubina^k ku liha `võõtõ muna? Se; muni innembä är? `määtäss ubina?, a' `tõõsõlõ ei anna? Se; `uibo oll ubinit täüs Se

upin/hain lõhnav kummel

upo upo upot õun (lstk)

uppuma uppuda? upuss uppu uppuma `poiskõsõl olli^v `viisravva all, läts iä `lõikamise `mulku ja uppu ar? Se V

uppunu? uppunu uppunut uppunud inimene; uppuja

uputam(m)a uputa? uputass uput' uputama mul kannu õi^s `süä kañsi `poigõ uputa? Se

urá·dnik urá·dniku urá·dnikku ~ **urá·tnik** urá·tniku urá·tnikku urjadnik (tsaari-Venemaal) meil oll urá·dnik küläh Se V

urb urba `urba **1.** pung ku kágo tulõ `urba (hiirekõrvus puusse), saa `ohtu pallo Se Kos **2.** pajuurb `lambakõsõ^k kasuma ja utõkõsõ `urbuma ku neo urba? `urbunu? ja kasunu? (palmipuudepüha kombestikust pajuurbadega) Se Kos

`urbuma `urbuda? `urbuss `urbu niiskuses paisuma ja utõkõsõ `urbuma ku neo urba? `urbunu? ja kasunu? (palmipuudepüha kombest) Se Kos

urbõkõnõ dem < urb| pajuurb tsõõ, tsõõ urbõkõist, päävälilli `pääkeist (lapse hüpitamislaul) Se; inne lihavõõdõt nätäl `aigu, tyy kutsutass urbõpäiv, siss tuvvas urbõkõisi `tarrõ ja pandass jumala ette ja vanast `viidi `lauta Se Kos; urbõkõsõ^p `pañti `lauta lakkõ Se Kos; `lambda `sulgugi urbõkõistõga `lambakõisilõ pääd pite hillokõidsi pututi Se Kos

urbõ/päiv palmipuudepüha inne lihavõõdõt nätäl `aigu, tyy kutsutass urbõpäiv, siss tuvvas urbõkõisi `tarrõ Se Kos

us ei (imperfekti ja pluskvamperfekti eitussõna u-lõpulise verbi järel) `tahtsõ^k kõik tulla kulatamma, `tahtu us `kualgi^k kodo jäää? Se; mij^v `vanõmba juy us, mij^v `vanõmba suidsuda as Se Kos| Vrd as, es, is, õs, äs, üs

usk usu `usku **1.** veendumus, usk (jumalasse või üleloomulikku võimu) **2.** religioon **3.** uskumus **4.** iseloom

`uskma `usku? usk usk ~ `usksõ ~ `uskõ usu **1.** (jumalat) uskuma **2.** usaldama, kelleski/milleski kindel olema võõrass külessmaad inemine naas `kitmä, kosilanõ `uskõ ja võtt `arki? Se Kos; ku midä sullõ kõnõldass, sa võta ai? `uskvass Se

uśś ussõ ust uks [ma] lasi ussõ? `akna^k kõik vallalõ Se Kos; tsura lei kirbidsäga ust `vasta Se J; a vanast olõ õs kerigu ussõl naid `vetra Se Kos; Mihha, il `Petrovits lätt kerigu `uśsi kiñn^p `pandma Se Kos; käügu u^s `sa^k `kärknäga?, pangu ui `uśsi `pauknaga? (rhv1) Se Kos; [sa] jättü üi `üüsest kerigu `uśsi vattalõ Se Kos

uss/aid õu

`ussõ välja `lammõ^s `sina siia?, ma lää `ussõ Se

ussõh väljas tulgõ iks üleest latsõkõsõ?, ussõh `yutva utõkõsõ? (rhv1) Se Kos

ussõkõnõ dem < uss no om ahol ussõkõnõ, vanast oll aholaud Se

ussõst väljast

utár udara udarat udar

utík utígu utícut emane tall

`utma utta? utt utt uta **1.** kurikaga peksma järve veereh mõsu `tõlvuga utõti Se V **2.** uhmris teri tampima utõti utõti nikavva ku `pekli sai kesvä `kyyriga `kokko Se V **3.** maad kurnama linaga utat maad ja `hernega `väega utõtass maad Se Sa

utú uté utte utt | Vrd utú

uttuma uttuda? uttuss uttu kurnatud saama maa `väega uttuss `tyuga? (lina või herne kasvatamisega), naka a^m `midä kasuma Se Sa

utú utú utut utt utú kah, ku aiast är^l Jõüd ku^rgi, siss üürä Se | Vrd utt

utõkõnõ dem < utt tulgõ iks üleest latsõkõsõ?, ussõh `yutva utõkõsõ? (rhv1) Se Kos; [palmipuudepühal] `lamba `sulgugi urbõkõistõga `lambakõisilõ pääd pite hillokõidsi pututi, et `lambakõsõ^k `kasuma ja utõkõsõ `urbuma Se Kos

uu hüüdsõna: uu Mihha, il Petrovits kuuld, kerikot pite ütš käü: kõpp, kõpp, kõpp, uu, kõpp, kõpp, kõpp, uu! Se Kos; [ma] `uiksi kot? `vyyri `truupa: uu, mehele taha, uu, mehele taha, uu, mehele taha (lastemängust) Se

uudsõh ~ **uudsõ?** `uutsõ uudsõht esmane saak; uudseleib ma^l `tei uudsõht, kae no võta^m `maidsa? `uutsõ `leibä Se

uurõh `uurdõ uurõht uure

uús oosõ uüst urg, õõs | Vrd huús

`yutma `yuta? yut yut ooda ootama halv sõna harinass, hüvvä sõnna vaia `yuta? ja `otsi? koon^l `tulõ Se; tulgõ iks üleest latsõkõsõ?, ussõh `yutva utõkõsõ?, laudah `yutva `lambakõsõ?, kõik tüü? tetä? om Se Kos; meil olõ õi `aigu siih `yuta õi?, ooda sa eśś Se Pod

`yutmalda? ootamatult

`yutuss `yutusõ `yutust peatus Mõla puśsi `yutustõ kau puśś Se

V

vaa halvustavalt: igavene, kuradima| Vrd vana

`vaakma `vaaku? vaak vaak vaagu vaakuma (varese häälightsus); pidevalt sama rääkima

vaal vaalu `vaalu kokkuriisunud heinaviirg *katsipooli* [ma] riibi haina kokko, *tyy* `ollgi vaal Se; *suur' niit' oll vaaluh* Se; *ku ruast `laotat `maahha haina?, siss haina? omma`* vaaluh Se P

`vaaluma `vaaluda? `vaaluss `vaalu kalduma, painduma

`vaapama vaabada? `vaapass vaabaás glasuuriga katma, vaapama *krõõnka olli`* savist tettü? ja päält vaabadu punatsõss Se V

vaast/vaguvast täiesti süütult; asjata

vaat vaadi `vaati vaat

vaba vaba vapa vaba

vabarn ~ **vabarnas** vabarna vabarnat vaarikas

vabrik vabrigu vabrikut vabrik

vadilanõ vadilasõ vadilast kirumissõna: kurivaim

vadsa/koit kott, millesse karask pandud *koh praašnika olliva?, tulliva`* pa *pi`* küllä, *muud anda as, ku vadsakõnõ, `pañti koiti, tooross pidi vadsa koiti `kandma* Se L; *ku `istma `miñti, siss `võeti vadsakoit ja piimäliud kah* Se

vadsakõnõ dem < vatsk

`vaeldam(m)a `vaelda? `vaeldass vaeld vahetama *ku tulõ tñj katš harro, sõss sääl `vaeldagõ`ti` sõrmusõ? ar?* Se Kos; *ma? umma miniät Vilo vallaga `vaelda õi?* Se Kos

`vaeldamiisi vaheldumisi üle *havva kolm `vuyri hiideti `vaeldamiisi* (hauakaevajad kindaid) Se Kos

`vaelduss `vaeldusõ `vaeldust vahetus ütškõrd oll kah raha `vaelduss Se

`vaelidõ vaheliti oll hüä rügä, *sõss teti ütšilde`* kuukõsõ?, *panda es katsildõ vai nii `vaelidõ* Se Kos

`vaenõ `vaesõ vaest **1.** vaene, vähese varaga (inimene) `vaesõl oll õks kitasnika? Se; *lääsi`* su varanduss ka tuulõ `taiva `nõalõ, *sõss jääsi`* sa ka ni `vaesõst ku ma? olõ Se J; *vanast oll iks `vaesõpi `rohköp ku no?* Se Ts; *mij`* küläh `sääñtsit `vaesit olõki is, *kel `latsi olõ õs* Se Kos **2.** vilets, kehv, nigel

`vaenõ/lats (mõlemad osised käänduvad) vaeslaps *tõi siss [vanapagan] vanigõ ja `vaenõlats pañd vanigõ `päähhä* Se Kos; *toolõ `vaesõlõlatsõlõ oll võõrassimä uma latsõ musta`* rõiva ajanu` `sälgä Se Kos; *siss [nad] käsiki`* tyu `vaesõlatsõ neläpävä õdagult `sanna Se Kos; *kuiiss `vaesõstlatsõst vallalõ saasi?, ku õnnõ uma lats olõsi?, a setä olõsi ei?* Se Kos

vaest võib-olla; vahest *ku ma`tüütrik olli, ku saa õs nipia magama, noh ni et vaest`poissa tulõ paja ala`kaema* Se Kos; *tüüd olõ õs kunagi, et miõ`vaest tsirgu vai`puusli`müüdu olli, et sõnna`kualõ`üttele es* Se Kos; *vaest vanapatt timä* (vaeslapse) *kui ar`põrgohe veesi?* Se Kos | Vrd vašt

vaga *vaa vaka* **1.** vaikne, **vagur** **2.** vooruslik; süütu

vaga *vaja vaka* pulk, varn, köietusketi vai *tiranik oll vaja otsah* Se Ts; *varass jätt vajagi`saina, a tulõkõnõ jätä ei`midägi?* Se Kos

vaganõ *vagadsõ vagast* vaikne; *vagur, tasane eläjä* (silmahaigus) *lõövä`silmä`sisse, nüü, mis ommava`vatgõ?, sõss nüü`tj ei nii suurt vallu, nüü omma`vagadsõ?* Se Pop

vagi`vahtsõnõ uhiuus

vaglakõnõ dem < *vagõl*

vaglutama *vagluta? vaglutass vaglu* ussitama

vagõl *vagla`vakla* ussike, tõuk, *vagel ku suur`kärbläne situss, kõrrapäält kalol vagla`pääl* Se Pod; *võtkõ egäüts`tunglõkõnõ jaanitulõlt, ja tsusakõ`kapstihe, sõss lüü üi sügüse`kapstilõ`vaklu* Se Kos

vahanõ *vahadsõ ~ vahatsõ vahast* vahakarva kollane *liha sai illoõs vahanõ ku [ma] ar`kõrpsi* Se; *herne jahvast`väega sai`pliini`magusa?, ilosa? vahadsõ?* Se

vahe ~ vahe? *vahe ~`vaihhe ~`vaihhõ ~ vahet* **1.** ruumiline vahemaa, vahemik *sääl oll iks üts vass vahet ku suur`kuuli pala sattõ* Se; *õliti näätäl`aigu sääl`rossõ vij seeh, jala? hämme?, vot mille`varba`vaihhe olli`niinilõnu? nigu veridse olli?* Se Kos **2.** ajaline **vahe** **3.** erinevus

vahel mõnikord

vahelik *vaheligu vahelikku* seen: vahelik

vahelõ (ruumiliselt) *vahele, vahemikku`võeti jaani`hainu ja`pahti saina pilo vahelõ ega inemise jaost üts* (jaanipäeva komme) Se|Vrd`vaihhõlõ

vahete/pääl *vahetevahel vahetepääl helõtat, siss jal`saat`võrksap* Se|Vrd`vaihtõpää

vahr *vahro`vahro võru kossa`tetti linost, [ma]`hiusõga`palmidsi kokko kossa? vahru`müüdu* Se Ts

vah *vahi`vahti* **1.** valvur, *vaht sa olt* (oled) *vargavaht, vahi no aida`kiškjit sa?* Se Kos **2.** valve, valvekord *poig om lauda man üjvahrt, taa käü vahi pääl* Se

vahtma`vahti? *vaht`vahiss`vahté vahi* **1.** kestvalt vaatama, *vahtima* **2.** valvama, luurama *sa olt* (oled) *vargavaht, vahi no aida`kiškjit sa?* Se Kos

vahtõ/puu vaher

vahtsõlt **1.** äsja, hiljuti *muna [sa] klopidõ ar? ja panõdõ`vahtsõlt supiduk`kardoka`kijmä* Se|Vrd *vahtsõst* **2.** uuesti; *kohe a`ku ma`ülli tälle võlss nime, siss kõüdeti jäl`vahtsõlt mu`silmä`kiñni?* (lastemängus) Se Kos|Vrd`vahtsõst

vahtsõnõ`vahtsõ`vahtsõt **1.** uus, vastne, hiljuti saadud või valmistatud *ku [tall] aiast är`lõüed kurgi, siss ürä, lätt tõist`vuyri`aida, ois`vahtsõ* Se|Vrd *vastanõ* **2.** värske, hiljuti tekkinud *sügüse oll`maarapaast, jäll olli`jo`vahtsõ uguritsa aiah kasvatõdu?* Se Kos

`vahtsõst uuesti, kohe *no^k keedetäss rasõv ar?, sulatõdass rasõv ar?, siss pandass tyy rasõv `vahtsõst `kijmä Se; üte `viija [ma] lähädi är^s seene?, siss vali sõgla pääle, siss pañni `vahtsõst pañni pääle, praadõ ar? Se Kos| Vrd `vahtsõlt*

vahef `vahtrõ vaherd vahef `vahtrõl ja haaval läts leht üteliisi `maalõ Se| Vrd `vahtrõpuu

vai 1. või; ehk `mäantse `oigõ `viija vai külmäga, mingass kiä `kuuma `leibä hämmäss Se Kos; *veli oll sõah vai kroonu pääl Se 2.* umbmäärases tähenduses lause lõpul *pañti midägi rasõhhust `vankrilõ pääle, kivi vai Se 3.* kas või, ükskõik mul *oll hüä lehm, tälle vai midä `andnu?, timä `parkõ kõik Se*

vaia ~ vaja tarvis, vaja *sülemät vaia `väega peräh kaia? Se Sa; mehidse `ehtvä minemä minnä?, vaja `tsiuku? `viiga^s `sülemät Se Sa; säält vaia juuva?, vaia perä ka viijl ala jättä? Se; mine^m mehele, vaja joostaⁿ `nigu kundsa^l `lõövä^t `tuld, a `aastaga anna ai inäp lupa Se; ku^m `mõtsa lätsi sõta pakku, siss esä ütelet `mäantsiid riista `puukõisi iks tulõ vaja Se Kos*

vaib vaiva `vaiba terav, vahe

`vaidlõma *vaiõlda? `vaidlõss vaiõl`vaidlema, surmaga heitlema*

vaigistama *vaigista? vaigistass vaigišt rahustama*

`vaihhõkõnõ dem < vahe

`vaihhõl (ruumiliselt) vahel *laut oll palgõst tett, sammõl`vaihhõl Se Kos; niisama määnest rätkikeist vai midä [ma] totsahhudi pio `vaihhõl Se Kos*

`vaihhõlt vahelt

`vaihhõlõ (ruumiliselt) vahele, vahemikku *pañti `sukri `jauhkõsõ^p `puistati leevä kiku `vaihhõlõ [paastu ajal] Se Kos; a vanast olõ õs kerigu ussõl naid `vetra, putgakõnõ `pañti `vaihhõlõ Se Kos; [paastupäeval] `tuudi ugurits aiast, lõigati poolõst, soolaterä `vaihhõlõ, leeväpala ka? Se Kos; ku `kunna `näede hämme paal, üldäss, et `varba `vaihhõlõ tulõ kunnasilm Se; hobõsõlgi olli^h `hiire?, vehmerde `vaihhõlõ lašk `maalõ Se| Vrd vahelõ*

`vaihhõ/pääl vahepeal| Vrd vahepääl

`vaihmanõ `vaihmadsõ `vaihmast vahepealne, keskmine

`vaihtõ/pääl vahetevahel *pangõ kärbigu^s `salvõ, sõss leeväle (viljale) and iks `vaihtõpääl kost tyyd hõngukõist Se| Vrd vahetepääl*

vaik vaigu `vaiku vaik *imä puhašt harasõkõsõ ar? ja kõüt ilostõ kiñni?, sõss peräst ai lakka ja sinnä^p `puistaás sõmõriid `sisse ja peräst pañd `vaiku (harja valmistamisest) Se Kov*

`vaiki 1. vait, vakka **2.** vaikne, rahulik

`vaiknõ `vaiksõ `vaiksõst vaikne, rahulik *Miiska om sul nii `vaiknõ tasanõ, täl olõ õi^s `saapa tallaki `muadsõ? Se Kos*

vaim vaimu `vaimu (kehatu) üleloomulik olend; hing, vaim

`vaimlanõ `vaimlasõ `vaimlast vaenlane

`vaio vt `vaoma

vaiv *vaiva* `vaiva **1.** pingutust nõudev tegevus, töö *ma näi* `vaiva *taad viläkeist* `kokko `nõstõh **Se 2.** häda, kannatusi valmistav füüsiline või hingeline tunne *sa jäät suurõ* `murrõ *ja vaiva* `sisse **Se Pop**

vaiva vt vaib, vaiv

vaivakõnõ dem < vaiv

vaivalt *vaevalt* [kohupiim] `pitsüss *ni kõvastõ ku* `õkva *ni* `huidsaga *vaivalt sa jõvvat võtta?* **Se Kos**

`**vaivama** *vaivada?* `vaivass *vaivaás* *vaevama*

vaiõluss *vaiõlusõ* *vaiõlust* *vaidlus*

vaja vt väga, vaia

vaka/päiv *setu pulmade teine päev, annete jagamise päev* *vanast* `peeti *kol* `päivä `pulmõ : *tõõnõ oll vakapäiv* **Se -rahvass** *pruudipoolsed pulmalised* *ku vakarahvass läts peigmehe poolõ, siss* `saal `anti *jal* `andõ? **Se S**

vakk *vaka* *vakka* **1.** ümmargune puunõu, *vakk vakatäüs* `kaaru `pahti `katlahe **Se 2.** veimevakk *inne* *ku* *jo* *vakk läts takah, siss* *inne lätsi noorõ?*, *inne* *vakka sai* `tuy *noorigõ asõma ar?* **Se Kos**; *puulpühä oll siss* *tuy* *pulm läts, pühäbä läts* *siss* *tuy* *vakk* **Se S**

`**vakma** *vakku?* *vakk* *vakkõ* *vaku* *villu* *vatkuma*

valahhuma *valahhuda?* *valahhuss* *valahtu* *kerkimisel* *alla* *vajuma*

valama *valla?* *vala* *vali* **1.** (nõust) *kallama* *punadsõ?* *peedi?*, *kurgi?*, *tiindi?* *ja* `taari *valõti* *pääle, kutsuti* *sibula* *suullijim* **Se Kov**; *üte* `vjiga [ma] *lähädi* *är* `seene?, *siss* *vali* *sõgla* *pääle* **Se Kos**; *latsõ* `ristmise *vesi* *õks* *valõta* *õs* *hoobiss* `maalõ **Se Kos**; *terä* `valõti `veelka `kohto **Se 2.** tugevasti *sadama, kallama* `väega *nakaás* `vihma *valama, valama, poisi* `tulli^k *kodo, kõik* *hämme?* **Se 3.** *kastma* *mäe?* *olli* `talvõl `iädse?, `vjiga *vijl* [ma] *vahi* **Se Kos 4.** *vormima*

valatama *valata?* *valatass* *valat* *tainast õhukeseks* *rullima* *lavva* *pääl* [ma] *valadi* *leevä* *är?*, *noh* *hööriidi* **Se**; *leevä* [ma] *valadi* *är?*, *ilesti* *är?*, *siss* *sai* *leeväl* *illoás* *kuur* **Se**

vald *valla* `valda *vald* *ma?* *umma* *miniät* *Vilo* *vallaga* `vaelda *õi?* **Se Kos**

valdaás `valta *valdast* *valdas*

`**valgus** ~ **valguús** `valgusõ `valgust *valgustus, valgus*

`**valgõ** `valgõ `valgõt **1.** (värvilt, värvuselt) *valge; valkjas* [te] `pühke? *iks* *hiist* *hiiro* `ruuna?, *vatust* `vatgõ? *hobõsõ?* (rhv) **Se Kos**; *valgit* `hernit *oll* *ni* *oll* *härmä* `persit, `säantsē^k *kirivä?* **Se**; *niidi* *kapuda?* *olli* `valgõ? **Se**; *ärmägu* *olli* `valgõ? *vai* *haha?* **Se Kos**; *ritku* *om* *katõsugumaási, mustõ* *ritku* *ni* `vatgiid **Se**; *otsani* *vanast* *matõti* `valgidõ *rõividõga?* **Se**; *lepäst* *ja* *kõost* *sai* *hiü* `valgõ *tuhk* **Se Kos 2.** *puhas* *kumardõdi* *sõnnoga?*, *kumardõdi* *uma* *hõim, sugulasõ* *kõik* *är?*, *siss* *sai* *tuy* *pruut* *valgõst* **Se**; *käsi* *käe* *mõsk, mõlõmba* *tahtva* `valgõst **Se Kos 3.** *valgustatud* **4.** (päeva) *valgus* *rehe?* *pessi* `valgõst (päevavalgeks) *ar?* *ja* *aü* *üless* *ar?* **Se**; *inne* *jüri* *päivä* `kauti *jo* *kõrro* *karah* *inne* `vatgõt **Se 5.** *valgevoolus*

`**vatgõbakõnõ** *komp* *dem* < `valgõ

`**vatgõkõnõ** *dem* < `valgõ *lasits* *om* *meil* `valgõkõnõ, `väikõkõnõ **SeKov**; *lasits* *um* *sääne* *illoás* `vatgõkõnõ **Se Kov**

valitsõma valida? ~ valitsõda? valitsõss valits välja valima; vilistama kuniga poig es validsõ kedägi vüj hinele [naiseks] Se Pop

valitsuss valitsusõ valitsust ~ **valtsuss** `valtsusõ `valtsust riigivalitsus, -kord

valladu valladu valladut vallatu

vallalinõ vallalidsõ vallalist **1.** lahtine, millegi külge kinnitamata teti sääne nõrdsust ritk, tyy köüdeti sinnä" vallalidsõ piñgi külge (lastemängust) Se Kos **2.** avatud olekuga

vallalõ 1. lahti, valla; vabaks `lamba^k `kaki^k `keti^v `vallalõ ja pagõsi kodo Se Kov; `käekese^p `pässi vallalõ ni oll Vaõso `vasta ahõ `nulka Se Kos; kuiss `vaesõstlatsõst vallalõ saasi? Se Kos; ku lina `häste oll är `aigunu? [päras leotamist], siss võtt `hinde vallalõ Se **2.** kõhulahtisusest

valla/maja vallamaja [nad] veivä mu? vallamaja mano `pokri är? Se

valla/vanõmb vallavanem

valluss valusa valusat hele, ere; valge kua sõit hüä käe poolõ, tyyul sõrmuss kõõ läts valusabast ja `puhtabast Se Kos; kuuvalunõ üüj oll `väega valluss Se; mul pääväkene valluss sai, ku ma teid `näie Se| Vrd halluss²

valmiss `valmi valmist ~ **valmiss¹** `valmi `valmist **1.** varem olemas, hakkamas **2.** küps, valminud

valmiss² indekl **1.** lõplikku seisu või korda, lõplikus seisus või korras, valmis tehtud ku ma `tütrik olli, noh ni et vaest `poissa tulõ paja ala `kaema, sõss pañni `mäantse `rõivatükü `aknõ ette ja `valmiss (korras) Se Kos; `hammõ [ma] `umbli katsipooli kokko ja `ollgi `valmiss Se **2.** varem olemas, hakkamas **3.** surnud ku immiss `põrssidõ mano `pässi, sõss oll põrss suuh ja oll `valmiss Se Kos; ku (kuuliga) `päähhä saanu? nii valmiss olnuki? Se Kos

valmist 1. lõplikku seisu või korda, valmiks aidah viläsalvõ kõrval teti `mõrsa `valmist Se Kos; ku põdõr lüü är?, sõss säe kirst `valmist Se **2.** surnuks harokõnõ ta süü üi?, ta nutsutass vere ar? ja [kana] `valmist Se Kov

valmistam(m)a valmistata? valmistass valmist valmistama a `putmõ `aigu õks `aanti jal kõkkõ jo midäss näil oll valmistõt Se S

valmistumma valmistuda? valmistuss valmistu küpsema, valmima

valss valsu `valssu valkjas, hele (värvitoon)

valtsuss vt valitsuss

valu¹ valu valla valu, valutunne ku kaut, ku helot, sõss olõ õi valla, a ku `paika jäät, magama `hiitāt, siss tegevä eläjä valla ja `surma Se Pop; ma^m midägi ei tii, ku valu pääle tulõ, siss istut ar? kipõñ `aigu Se| Vrd halu

valu² valu valla valgus ma es saa valu pääle sukugi kaia? Se Pop

valu³ täiesti, puht vanast oll rõivass kõik valu linanõ Se; valu vašk juusk `raatõ pidi Se Kos

valvma `valva? valv valv valva **1.** salaja jälgima, valvama **2.** surnu juures istuma ja kirikulaule laulma, surnut valvama

valõtam(m)a valõta? valõtass valõt valendama

vanmil *vanmila* ~ *vamila vanmilat* ~ *vamilat* perekond; suguvõsa

vana *vana vanna* **1.** ealt vana, pikaeline *pääkaruss oll iks vanõb, kiä noid `latsi räti'* Se Kos **2.** kaua kestnud, ammu olemas olnud *`vanna varikohe kõik läävä?, a `nyurdõ varikohe lää äi'* *`kiäki?* (vanadus ootab kõiki ees) Se Kos; [ma] *pañni vanõmba räbigu pääle, siss saa õs mustass, ku lehm hannaga `rehke* Se P **3.** endine, kunagine, varasem *peigmehe sugulasõ'`päädeti, vanna `muyudu* [ma] *`ülli iks sajarahvass* Se; *ku tyyd vanna `aigu pandasi no elämä siss* [ma] *kumardasi'`kunigalõ kümme `vuyuri `jatga, taha ai'* *taha ai?* Se Kos **4.** halvaks läinud, kaua seisnud, riknenud **5.** teatava vanusega, vanune *ku jo* [laps] *viie `aastaga vana, toolõ anna es `kiäki?* [paastu ajal piima] Se Kos; *kasvatagõ'seo põrss ar'`katõ kuu vana* Se Kos; *ma oll i katõsa `aastakka vana, ku karah alosti `kavvu?* Se Kos **6.** kahanev (kuufaas) **7.** vanainimene, vanur *no? ei `peetä `paastu, mõni vana pidä* Se Kos; *piñgi? omma'm`meil `kerkoh vannõ jaost ja kiä är? nõrgahhass* Se **8.** halvustavalt: va, igavene, kuradima *ku'`tapõti är'`tsiga, siss süä hiideti katusõ pääle, `ülli et vana varõss, süü'seo süä är?* Se Kos| Vrd vaa

vana- (liitsõnas käänduvad sageli mõlemad osised)

vanadõ/kodo vanadekodu *no omma'`vanadõkodo?, vanast olli'`puhadelnä?* Se Kos

vana/esä vanaisa *latsilõ* [ma] *opassi?: ar`ti'`tulgu ui õdagu, õdagu vana'h`hatva'`sõitva?* Se Kos

vana/imä vanaema *vanaimäle om ka jago, viess jago om vanaimäle* Se; *inne kutsuta as hainakõlgust, ku mu? vanaima `elli, kutsuti tyyd ambar'* Se Kos **-inemine** **1.** vanainimene *külä oll `lähkesel ja sääil vanainemine määnegi'`sõnot ja võtt halu ar?* Se Kov; *ammuss* [ma] *olli lats, nüüd vanainemine* Se **2.** vanem naine, ämmamoor **-inemisekene** dem < vanainemine **-juudass** ~ **-juuda'ss** -juuda -juudast kurat, vanapagan *vanajuuda'ss tege reke, mu sõsar'`pidä tuld* Se Pop; *vanajuuda'ss lõpõt tyy lehmä är?* Se Pop **-kuri** kurat, vanapagan

vanakõnõ dem < vana| **1.** ealt vana **2.** vanake, vanur

vana/mehekene dem < vanamij'ss **-mij'ss** vanamees *kağa vanamij'ss om `haigõ, puhetõ pääle vaia `hoita rahakõist* Se S

vana/pakan -pagana -paganat kurat, vanapagan *vana tsuratükk om jo vanapakan* Se Kos **-patt** kurat, vanapagan *vaest vanapatt timä* (vaeslapse) *kui ar'`põrgohe veesi?* Se Kos **-rahvass** endisaja inimesed *vanarahvass kõnõli, et kuus nädälit kau `kuulja kodo* Se; *nii om vanarahvass jo kõnõlmu? ja tyy om `õigõ kah* Se **-sitt** kurat, vanapagan *vana'sita'`käve'`jaanitulõl tuha asõmal* Se; *vanast käve vana'sita alastõ, no'`käävä riistiinemise?* Se; *vanasita poig tõi kängä?* Se Kos; *siss* [sa] *saat jäl? tji pääle ja päset vanostsitust vallalõ* Se Kos; *vanasitt `risti `pelgäss* Se Kos; *edimätse repi lavva pääl oll üt's vanasitt üteh otsah, tõõnõ vanasitt tõõsõh otsah* Se Kos; *kell katõti-sskümme `üjse, siss ommaki vana'sita? jalal* Se Kos

vanast vanasti *vanast olli'`pähnädse livva?, värmidü'`ja lilli'`pääl* Se Sa; *vanast `ülli: `saaja laat, `saani `kaetass* Se Kos; *vanast käve tiindimehe?* Se Kos; *a papil vanast olõ õs `õigust naist pitä?* Se Kos

vana/tikõ -tikõ -tikõt ~ -tigõhhõt kurat, vanapagan **-tuñt** kurat - **tütrik** vanatüdruk

vang *vangu `vangu sang krõõnka olli'`savist tettii? ja päält vaabadu punatsõss, `vanga es olõ?* Se V

vañg *vañgi `vañgi* **1.** vangistatu, vang *jalaga?, lats üsäh, kraam säläh, nigu vañgi'`lätsimi* Se La **2.** (sisekohakäändeis) vanglasse, vanglas(t)

vangukõnõ dem < vang

`vanhuss `vanhusõ `vanhust vanus timä om iks umma `vanhust pite `väega kõva Se

vanik vanigõ ~ vanigu ~ vaniku vanikõt ~ vanigut ~ vanikut ~ **vañk** `vañkõ `vañkõt **1.** (lille-, oksa)pärg **2.** setu neiu pidulik, helmeste ja litritega kaunistatud peaehe `tütriguh [ma] olli kirmassõh, olli` sõlõ jüh ja vanigu^p `pääh Se; ku ma olli `mõrsa, sõss olli^k `kõik vanigõ^p `pääh ja siidi? Se Sa; mul olõ õi^v `vanikõt ka?, tõi siss [vanapagan] vanigõ ja `vaenõlats pañd vanigõ `päähhä Se Kos; `mäantse vanigõ `pääh, `mäantse `ehtē^k `kaalah olli^v `vanast kõrvulitsil Se Kos; a [sõrmus] mia pañd uma pää pääle, säält tull kullanõ vañk Se Kos

`vankri `vankri `vankrit, hrl pl hobuvanker hopõn hiit `auto ala, hopõn oll tükä, katõh palah ja `vankri oll katõh palah Se; `pañti midägi rasõhhust `vankrilõ `pääle, kivi vai Se

`vankrikõnõ dem < `vankri

`vanma `vannu? vannuss `vannõ **1.** vanduma, kiruma **2.** needma

vañn vañni `vañni vann

vanna^f vannare vannaret latern esä pañd vannare `maalõ Se J

vañnikõnõ dem < vañn

`vannonõ vanune kuu `vannonõ Se

vannuk vannugi vannukit ~ **vannõk** vannõgi vannõkit vandesõna, kirumissõna; vandumine

vannutamma vannuta? vannutass vannut^f ~ **vanutama** vanuta? vanutass vanut^f ~ `vantamma `vanta? `vantass vant **1.** vanutama `selgevilladsõ villagu?, nyu^k `ka vanutõdi Se; `sijpi `pañti `rõivalõ `pääle, sõss läts `vantamine rutumbahe Se; vanutamise katalka oll pallo laemb, `triikmise katalka oll nigu hõõrik puu Se; ma vannudi `rõiva ar? Se; ägli sääl `vantõdi rõivass Se **2.** vannutama

vanutuss vanutusõ vanutust ~ `vantuss `vantusõ `vantust vanutamine

vanõ(m)b vt vana

vanõmb vanõmba vanõmbat **1.** kirikuteener omma kerigu vanõmba? vai toorossa?, kerigu `perrē `kaeja muidoki Se L **2.** pl vanemad [ma] es läpe `kyuli minnä?, `suñdust olõ õs ja vanõmba panõ õs Se L; [lahkumisel vanematekodust] siss kuma^rd tyy `mõrsa ni kosilanõ `jalga noilõ vanõmbilõ, siss añd suud ja jätt jumalaga? Se; imäle leeväpäts `üskä ja esäle jummal^f `üskä, siss kuma^rd jäl tyy `mõrsa ni kosilanõ `jalga noilõ vanõmbilõ Se; kui vanõmba? `ütli?, nii tull meil sõnna ka^k `kullõlda? Se Kos; vanõmba iks añniva puhada latsil Se Ja; mi^v `vanõmba jyy us, mi^v `vanõmba suidsuda as Se Kos

`vaoma `vaoda? vaoss `vaio vajuma tyy reldsine põrma^d oll kõik `vaonu? Se

`vaotama `vaota? `vaotass vaot^f vajutama paaba mõsk iks latsõ ja mulganaist ja mitu `tuñni vaot^f ja `vihtõ sannah Se

`vaotuss `vaotusõ `vaotust vajutav ese, vajutis

varahhappa varem varahhappa hiideti õdagult magama, hummogult `varra `tul^ti üless Se Kos; ku [lehm] ka^rast `maahha jääss, siss tõõsõ hummoga om [perenaine] varahhappa hoolõh Se Kos

varahhinõ varahhitsõ varahhist varajane; varane timä iks tull seo varahhitsõ pu^ssiga? Se; tiia^k `kas `Maar^f a ka la tt taa varahhitsõga (varase bussiga) vai latt `iltsõpaga? Se Kos

varanduss *varandusõ varandust vara, varandus lääsi^s su varanduss ka tuulõ `taiva `nõalõ, sõss jääsi^s sa ka? ni `vaesõst ku ma? olõ* Se J

varandusõkõnõ dem < varanduss

varass `varga varast varas sa olt `vargavaht, vahi no aida `kiškjit sa? Se Kos; varass jätt vajagi `saina, a tulõkõnõ jätä ei^m midägi? Se Kos

varastam(m)a *varasta? varastass varašt varastama külä `lambit [ta] varašt, tapp ja sei* Se

varatnik *varatniga varatnikka krae mul om pant nahanõ varatnik [palitule]* Se

varb *varba `varba varb, ritv| Vrd varv*

varbakõnõ dem < varb| metallvarras

varbass `varba varbast varvas huś `ollgi šaal ja puri `varbalõ Se Kov; ku `kunna `näede hämme paal, üldäss, et `varba `vaihhõlõ tulõ kunnasilm Se; `olti näätäl `aigu sääł `rossõ viij seeh, jala? hämme?, vot mille `varba `vaihhe olliⁿ nii nitõnu? nigu veridse olli? Se Kos

`varblanõ `varblasõ `varblast varblane

`vargil vargil

`vargilõ vargile

`varguisi vargsi, salaja *vanaduss tull mano `varguisi* Se Kos

`varguss `vargusõ `vargust vargus

vari *vařo `vařjo* **1.** vari; ebaselge kujutis *kařalatsõ^m mõõdi umma `vařjo, et mito jalatäüt saa, ku viis jalatäüt sai, siss oll vari `lühkene, oll vaia kari kodo aia? Se; ma^k kai kül?, et vari pilgahtu lumõ pääl* **2.** varjuline koht; varjualune *saadoriga vařo alt šaalt võta kesvä `olgi õdagust lehmäle ette* Se

varik *varigo varikot metsatukk `vanna varikohe kõik läävä?, a `nyurdõ varikohe tagasi lää äi^k kiäki?* (vanadus ootab kõiki ees) Se Kos

varik/širgukõnõ metsvint

varima *vařri? vari varõ eemale hoidma, vältima; varjama no `väega varitass, naistõ `rahva^t taha õi^m meestega üteh `sanna minnä? Se; viiseña `päivä variti elopõlv, et maad `šiäku ui^t tuul pääväl* Se

variss *varisa varisat varjuline*

`varjama *vařada? vařjass vařaśs* varjama

vařo/alonõ (seinteta) kerge ehitis, varjualune *ait ja vařoalonõ `vaihhõl, vařoalosõ `sainu kutsuti saadorik* Se - **kaetuss** - *kaetusõ* - *kaetust* peegel *nao poolõst `tihka ai? vařo kaetusõ pääle kaia? Se*

`varra *vara sa jäät `varra lāsäss* Se Pop; *ma^t `tehnä õdagu `ilda ja hummogu `varra, et minno riigi poolõst `peetäss üleväh* Se Pop; *hummogult `tahtu us tuud latsõkõist ni `varra üless aia? Se Kos*

varrass `varda varrast kudumisvarras [ma] võti `varda? ja `naksi `polmma õnnõ nii pilli `langa Se; *traadidsõ `varda? Se*

vars *varsa`varsa varss meil esä pidi kotoh määrri ja`varsu kasvat`Se*

vařs *varrõ vart vars kel oll vähäp ahi, tujl oll lõhep aholuvva vařs Se Kos*

varsakõnõ dem < vars

`vařssi, `vařssimi vt `vařjama

varv *varva`varva varb, ritv vjūd ka [ma] koi, niisamatõ pahni varva pääle, ütš lang alt ja tõõnõ päält Se|*
Vrd varb

varõss *varõsõ varõst vares ku`tapõti är`tsiga, siss süä hiideti katusõ pääle, `üliti et vana varõss, süüj`seo*
süä är? Se Kos

varõss/jalg 1. taim: varesjalg **2.** harimalk

vasigakõnõ dem < vasik *talvinõ vasigakõnõ oll, jäi`haigõst, värišt ja lei halu`sisse Se L*

vasik *vasiga`~ vasigõ vasikat`~ vasikõt`~ vašk`vaška`vaškat vasikas vašk vai lammass, mia tapõti*
`maalõ, tehti süldi? Se

vasinõ *vasidsõ vasist vaskne tujj oll vasinõ vai karranõ truba Se*

vašk¹ vt vasik

vašk² *vasõ`vaskõ vask eläjä löövä`silmä`sisse, ku omma vasõ`ñaolitsõ? Se Pop; valu vašk jujusk`raatõ*
pidi Se Kos

`vašklanõ *vašklasõ`vašklast 1.* vaskuss **2.** herilane, vapsik

`vašma *vašsi? vašs`vassõ vašsi sassi või segi ajama*

`vašna *vašna`vašnat leivaktina`vašna oll ilma jalolda? Se*

vass *vassa`vassa pikkusmõõt: vaks`mulgi mjjšs lešat koobah, sääl oll iks ütš vass vahet ku suur kuuli*
pala sattõ Se Kos

vassar *vasara vasarat 1.* haamer, vasar **2.** nokk

vašt võib-olla, vahest *ku ütš kotuss tarrõ lõõni`palama, siss vašt`joudanu ar`kistuta? Se Kos|* Vrd vaest

`vasta 1. (asendilt) otse vastas, kohakuti **2.** vahetusse kokkupuutesse; pihta, külge *`käekese`p`pässi vattalõ*
ni oll Vašso`vasta ahõ`nulka Se Kos; tsura lei kirbidsäga ust`vasta Se J 3. osutab liikumist mingis
suunas *ku`kujlaga mindäss ja meesterahvass tulõ`vasta, sõss saa meeste`kujljass takah Se Kos; esä*
sõss astuss tjjd piteh, puttu kašs`vasta Se Kos 4. väljendab vastumeelsust, vastuseisu või vastupanu
5. vältimiseks, tõrjeks; raviks, toeks *sajah oll truuška, kiä`mõistsõ lukõ? (sõnuda) nõia`vasta Se Kos*
6. osutab pakutava võtmist oma valdusse *ku`Maarä`vasta võta ai?, siss kul? lähä pää pääle vette vai*
kabla`otsa (poon enda üles) Se 7. (vahetult) enne *`vasta`vihma [ma] olli iks väsünü? Se 8.* (millegagi või
kellegagi) võrreldes, võrreldav *kae määne oll siss elo`vasta setä ello Se Kos; ku`uhkõhe kaudass no*
`vasta vanna`aigu Se Kos 9. kellegi poole pöördudes; kellelegi reageerides vastuseks *ku külveti, sõss`üliti:*
õhnista jummal, a`vasta vaia üldä?: anna`jummal Se Kos 10. tõttu, pärast *a no omma`kõik nujl`lätte?*
är`kuiunu?, tiid`mille`vasta Se Kos

`vasta/jõht`-jõhi`-jõhti vastumürk

vastaline *vastalidse vastalist vastu olev, vastane*

vastanõ *vastadsõ vastast vastne, uus ku inne `talsipühi, inne vastast `aastakka kolm `vüuri jo puu härmäh om, sõss saa iks vilä suvi, leevä suvi Se Kos| Vrd `vahtsõnõ*

vastatside ~ **vastatsidõ** *vastamisi mi^k `kõrro `karksis?, katõgese vastatside Se*

vatsk *vadsa `vatska karask ku tuli `palli tagapüül, edepüül küdseti `vatsku Se Kos; innevanast oll vatsk Se*

vatt *vatu vattu vaht [te] `pühke? iks hiist hiiro `ruuna?, vatust `vałgõ hobõsõ? (rhvl) Se Kos*

vaft *vatı vatıi vateeritud kuub, jope*

vatutama *vatuta? vatutass vatut vahutama*

vatõr *vadõri vadõrit vader| Vrd vadõr*

vau *koera ulgumishäälitsus*

`vaugma *`vaugu? vaug vaug vaugu uluma, kiunuma*

vebru,ar *vebru,ari vebru,ari veebruar `kündlepäiv om eloia viiel `tõiskul vebru,aril (vana kalendri järgi) Se*

vedeläppä *nõrgemalt, lödvemalt*

vedelähe *lõdvalt vedelähe ripõndõllõt hällü küleh, sõss võit `maalõ ka `sata? Se*

vedro/ratta? *pl vedruvanker meil olli `lineika? vai lavvaratta?, vedro ratta? olli? iks esi? Se -troška? pl vedruvanker - `vankri? pl vedruvanker*

vedõr *vedro `vetro 1. vedru a vanast olõ õs kerigu ussõl naid `vetra Se Kos 2. pl vedruvanker*

vee *vee veed lõim*

`veelka *`veelka `veelkat tuulimasin `veelka oll teräpuhastamise maassin Se; terä `valõti `veelka `kõtto Se; `veelkal oll ka koto nigu kivi man Se*

veerekene *dem < viij*

veerine *veeridse veerist äärne*

veerits *veeridse veerist serv, äär näiol om kõrik kõrraline, veerits viieperäline (rhvl) Se*

veerütäm(m)ä *veerütä? veerütäss veerüt veeretama pois^k `kořssi `tütrige käest munnõ ja lät^m `munnõ veerütämmä Se Sa*

`veetkese *pisut peräst [ma] tambõ nu^k `kañõbi jäl? `huhmrõh ar?, pañni `veetkese vett, sõss sai mäats Se J*

vehmef *`vehmre vehmerd ais ku vanast oll rassõ `jalgnõ naahe, sõss imä üt^l jo: käügu ui üle rij `vehmre, käügu ui üle ratta `vehmre Se V; hobõsõlgi olli^h `hiire?, vehmerde `vaihhõlõ lašk `maalõ Se; ku [rase naine] üle `vehmre `astsõ, siss oll latsõl hainalosõ tõbi man Se; ku saja? olli?, siss oll suur keht ja `ümbre kaala kellä^h `hobõsõl, suur keht oll köüdet `vehmre `külge Se*

vei *vt `viimä*

veideb ~ veidemb vt veidü?

veidebä ~ veidembä vähem *oll kolmi lehma, aga `piimä oll veidebä süvvä? ku no? Se; tyy mäe pääl oll kuuś inemist veidebä* Se Kos

veidikese veidike, pisut [mees] *lätt veidikese edesi, puttu pini `vasta* Se Kos| Vrd veidokõsõ, veidükese, `veitkese

veido vähe, veidike *`veitkese `miinti ni keerahhudõdi `väega veido* Se; *hüvvä tege veido`taa viin, inämbjago õks `halvust* Se Kos| Vrd veidü?

veidokõsõ veidike *ku iks veidokõsõ helotat, siss iks saat rahha* Se Pod; *timä oll liisnalt sikõ?, olõ õs veidokõsõ sikõ?* Se| Vrd veidikese, veidükese, `veitkese

veidü? `veitü `veitüt **1.** vähene kogus **2.** vähe, veidi *tij tjiyd pallo vai veidü?, aga ütte `mulda läät kõik* Se| Vrd veido

veidükene veidi, vähe

veidükese veidike |Vrd veidikese, veidokõsõ, `veitkese

vein veini *`veini vein ma`_tji kül? `veini* Se

`veitkese vähe, veidike *tsõõrih ka olõ õs kavvakõsõ, `veitkese `miinti ni keerahhudõdi `väega veido* Se Kos; *ku `kuurniga`_tetti rõõsa piimäga?, siss `pahti seppä mano, `lasti nõsta? `veitkese ni `pahti munnõ* Se| Vrd veidikese, veidokõsõ, veidükese

velekene dem < veli

veli vele *`veljä vend koṁdõgese vele? `ellevä?* Se Pod; *sõsar` anna as munakõist velele* Se Kos

velidse? pl *velitside velitsiid* vennaksed

vene *vene venet* vene (keel)| Vrd vinne

veneläne *veneläse veneläst* venelane *veneläisil oll`p`päternä?* Se| Vrd `vindläne

veo/maassin veoauto

vere/annom vereanum

vereh *`verde vereht* virre *`taari `pahti pääle terile, sõss kutsuti `verdega terä?* Se Kos

vere/jõgi verejõgi **-jõhvtitüss** *-jõhvtitüse -jõhvtitüst* veremürgitus **-kakk** verikakk **-kyyuk** õhuke verileib *verest teti vere `kyykõ ja vere kakka* Se Ts **-laškja** *-laškja -laškjat* aadrilaskja

veretämä *veretä? veretäss* *veret`punetama*

vere/vatsk veripannkook *no? küdsetäss* *vere`vatsku* Se Kos; *no `võetäss kõõ verd, tetäss* *vere `vatsku* Se Kos

verevä/`nakri? pl *-`nakridõ -`nakrit* punapeet *verevä `nakrit `tsaetuisi [ma] pañni sinnä taari `sisse ja `kurki lõigi ka? ja sibulat ka kiä sall* (jutt paastutoidust) Se Kos; *oll rohekõnõ, koh `tsae ti peehokõsõss `väega? verevä `nakri?* Se Kos; *paastu `aigu oll õgal ütäl verevä `nakri?* Se

veri vere verd veri ha'okõnõ süü üi?, ta nutsutass vere ar? ja [kana] `valmist Se Kov; mu imä lašk soonõverd, [ma] `pelksi et ar' juusk no veri kõik Se Kos

verine veridse verist verine kats `tütrikku, mõlõba palastõ `jalguga?, siss noidõ rüä `kandsaga^k kõik olli' jala' veridse? Se Kos; `varba `vaihe olli' nii nitõnu? nigu veridse olli? Se Kos

veri/paisõh veresegune mädapaise

veri/vallanõ verivallatsõ verivallast nahaaluse verevalumiga kaetud käe olli ärä löönü siist verivallatsõss Se

verolakõnõ verolakõsõ verolakõist jäme nõör hanguga' tetti sääne verolakõnõ, siss `püürti sedä `viisi keeruss, tetti päternä? Se Kos

`ve'rpjäss `ve'rpjä `ve'rpjät punakas

verrev verevä verevät punane `sukma'ni olli' musta?, `proimidõ mano `pahti verrev siid' Se Ts; räpikul oll kats `pruhti, `jälki `pahti kaarusõ sälä pääle, verrev ja halass, kaarusõ olli' verevät ja halast Se Ts; verevä tulba, `valgõ ait? – hani Se Kos; Maašo oll iks verrev lehm Se Kos; vanast `koeti `väega ilosa? `juhtlikatsõ? puksi?, `valgõ ja verrev ja sinine Se

verst versta `versta pikkusmõdt: verst (1066,78 m) läts sõss mehe,esä sügüse Peliko'va katskümmend `versta hainamaa pääle `hainu `tuyuma Se Kos

vesi viij vett **1.** vesi vanast olli' pa'ngi' puitsõ?, rassõ olli' nii et es jovva vett tuvva?, är' yettü?, `viija vettü är?, ku `mäantse tõrdü olli otsah Se Sa **2.** veekogu ku `Maarä `vasta võta ai?, siss kul? lähä pää pääle vette vai kabla `otsa (poon enda üles) Se **3.** silmavesi, pisarad

vesilde vesiveski jõul te'ri vesilde' surbuti Se

vesi/likõ -likõ -likõt täiesti märg

vesine vesidse ~ vesitse vesist vesine koh olli' vesidse niidü hainamaa?, [ma] pa'ni lakads'i' jalga Se

`veški `veški `veškit (vesi)veski vaja `veškile minnä?, vaja terä? esi jahvata? Se Kos

veški/koda (vesi)veski alumine korrus

`veškivi `veškivi `veškivvi vesiveski

vešsel vešselä vešselät lõbus timä mõist laulda? ni kõkkõ, `väega vešsel inemine Se Kos

vešsim vesimä vesimät tööriist puuesemete õonestamiseks: künakirves [me] võti' tuy vesimä ja kaibi? sis livva lohokõsõ' puu `sisse Se Kos

vet küllap, eks vet `ysiakõnõ, kuiss tä tah keerahtu üte rišti `külge Se Kos

vetel/vedelä vedelät **1.** mitte paks, vedel **2.** lodev, lõtv ku [me seal] karva' tulidsõ `viija võti?, siss sai liha vetel' Se

`vetro vt vedõf

vettümä vettüädä? vettüäss vettü vettima vanast olli' pa'ngi' puitsõ?, är' yettü?, `viija vettü är?, ku `mäantse tõrdü olli otsah Se Sa

videlem(m)ä *videldä?* *videless videl'* **1.** maas lamama, laisklema *toro olli^s `säants^m `musta?*, *`sainu pite videli?*, *vanast külmätedi neid* Se Kos **2.** hulkuma *angõⁿ `nigu meile vanast `ánti (peksti), sõss kae^k `ku lää ei^k `külä `aidu pite latsõ^v `videlemmä* Se Kos

vidämä *vitä?* *vidä vidi viä* **1.** vedama, enda järel tõmbama; tassima *ku sitta `veeti ja `talgo^h `olti, sõss pasa `lakja jäi kõkõ perämätse `kuurmaga?* Se Sa **2.** kangalõimi käärpudele ajama, käärima *munõvoori oll määne kolm neli kerd, piost saa õi^v `vitä?* `langa Se; *räpik oll puulvittanõ, niidiga veet, a `vitä koet `sisse* Se **3.** õnnestuma

viga *via vika viga, häda tuu naa^{ne} oll rassõ `jalga ja rehke tuu hu^{ssi} ar?* ja *latsõkõsõl om suur' viga man* Se Sa; *ku vanast oll rassõ `jalgnõ naa^{ne}, sõss imä üt^{el} jo: käägu ui üle riij `vehmre, käägu ui üle ratta `vehmre, `lasku ui `ka^{ssi} läbi `jalgu, sünnüss lats `ilma, sõss latsõl pallo viku* Se V; *oll vika minijide man, oll vika immi man* Se Kos

vigalanõ *vigaladsõ ~ vigalatsõ vigalast* *vigane, haiglane (olend)*

vigalinõ *vigalitsõ vigalist* *vigane täl olli^j `jala^v `vigalitsõ?*, *sedä `muudu `jalguga `lapsõ* Se

vigurinõ *viguridsõ vigurist* *vigureid täis, kaval*

vigõlvigla *`vikla hark `väikese^v `vigla?*, *katõ harokõsõga?*, *noidõga^l `laotõdi sitta* Se

viha *viha vihha* **1.** viha, vihavaen *kuiss sa piät vihha, mij^p `präädi ka üt^{eh}, saa õs vihha pitäki?* Se Kos; *ku^r alõ õks keppi [ma] kopuda, vihalõ `nuia nukuda, tulgu ui? üt^{eh} (rhv)* Se **2.** ussi-, maomürk

vihakõnõ *dem < viht* *kual latsõl olli?* *sälä pääl tu^o pääl harasõ?*, *sõss `vijdi `sanna, `pahti harastõ pääle lapikõnõ, teti seebiga kokko, sõss vihakõsõga `tassakõistõ sopotõdi* Se P

vihalinõ *vihalidsõ vihalist* *vihane*

vihanõ *vihatsõ vihast* *vihane*

vihanõm(m)a *vihada?* ~ *vihanõda?* *vihanõss vihasi* *vihastuma, vihaseks saama `poiskõnõ vihasi är?* *ni läts aida ata* Se Kos

vih(h)a^{ss} *vihasõ vihast* *vihane, kuri viha^{ss} joodik `omgi viha^{ss} ka?* Se; *immisel olli^p `põrsa?* ja *immi^{ss} nii viha^{ss} ku* Se; *mõnõl oll viha^{ss} tsiga, ai `hindäle `külge* Se

vihk *vihu `vihku* *vihk tuud `pestüt `vihku [ma] rapahhuti ka vijl, te^{rri} inäp tulõ õs, siss `vi^{sk}si kõrvalõ* Se

vihm *vihma `vihma* *vihm `vasta `vihma [ma] olli iks västünü?* Se; *munõvoori jäl oll hainamaa tahe ka?*, *ku olõ õs `vihmu suvõl* Se Kos

vihmakõnõ *dem < vihm*

vihmanõ *vihmadsõ ~ vihmatõ vihmast* *vihmane ku vihmanõ ilm oll, `aeti ärmäk `kaskalõ pääle* Se Kos

vihma/vagõl *vihmauss -vesi* *vihmavesi*

viht *viha `vihta (sauna)viht `aitumma sanna kütjäle, sau `süüjäle, vij tuujalõ, viha `haudjalõ* Se V; [ma] *ütsi viha (ühe viha kaupa) `pesse* Se; *nigu padi teti, `pahti viht sinnä^p `padass [surijale]* Se S; *`vihtu iks tetässi inne jaani `päivä* Se Kos; *mij^l `lätsi `Maaraga `vihta (vihtu tegema)* Se Kos

vihtma `vihtu? viht viht' ~ `vihtõ vihu vihtlema paaba mõšk iks latsõ ja nulganaist ja mitu `tuñni vaot' ja `vihtõ sannah Se

vijj- 1. vett sisaldav 2. veest tingitud, veega seotud

viidik viidike viidiket viidikas

viie vt viis², viis¹

viiegese viiekesi *ku mi sääil kupidsa pääl viiegese `karksi tsõõrih Se; `kargusõ olliva?, karati kolmõgese, nellägese, viiegese, `tüütrigu^k `kar ksi? Se*

viess viiendä ~ viiedä viiendät ~ viiedät viies vanaimäle om ka jago, viess jago om vanaimäle Se

vijj veel, alles `tüütrik vijjü `päitest tekk riisti, süläss vijjil `päitehe Se

vijmä viiä? vijj vei viima timä vijjil viianüss (oleks viidud) är?, ku `Maara ülnü?, et timä et^k kasi imp Se; vaest vanapatt timä (vaeslapse) kui ar^p `põrgohe veesi? Se Kos; `kütke sann, veege repän` sanna Se Kos; [te] tarõ^p `pühit ar?, `asku veegu ui inne `vällä, ku mullõ ülge? Se

viimäne viimätse viimäst viimane

viimate viimaks, lõpuks a viimate kaeⁿ no viimate vijjil [sa] läät kiñni?, et karust pessi? Se Kos

viin viina `viina 1. alkohol: viin ku oll ainuss uma kua, siss toolõ [ma] tei ar^k ka voorikõsõ `viina Se Kos; [ma] võti asuniga `viina Se 2. pl kihlused inne^k `kauti košah, sõss `peeti nuu^f `suurõ^v viina?. õks nii pruudi kotoh oll tuu. sõss kutsuti jo noid sugulaisi kah, noid mehe sugulaisi ja `anti jo noid `andiid Se

viina- viina sisaldav; viinaga seotud viina praag tekk jala^t `tervest, viina kohetuss Se

viina/koda viinaköök

viinakõnõ dem < viin a papp oll ka sääne et viinakõist `tahtõ Se Kos

viio! viioli viiolit viiul

vijj/paari? pl kaelkoogud koos ämbritega -pago veekeeris vijjipago om ku vesi käüse kõvastõ, aja `mullõ üless Se V -piim kohupiima säilitusvesi kohopiim `pañti vijj `sisse, tuu oll vijjpiim Se

vijj veere vijirt äär, serv, veer mi `väega tijj veereh `elli? Se Kos; kõik havvi^p `püüki uja veereh Se; vele^l `lätsi^v `vijjide ja petivä timmä [mere] `vijjide Se Pod

vijjide äärde, kõrvale

vijjrdümmä `vijjrdüädä? `vijjrdüss `vijjrdü veerema taft (puravik) `vijjrdü sälä pääle, nii `väega `kuivi? (seente kuivatamisest) Se Kos

vijjrmäne `vijjrmädse `vijjrmäist tähtsusetu, kõrvaline; äärmine

viiroline viirolitse viirolist viiruline

viis¹ viiso `viiso viisk vanaimä ma olõ puu `kuyri `viisaga karah käünü? Se Kov; viiso? olli^p `pakladsõ?, ruttu joht kakku us nuu^f `viiso Se Kos; haina `aigu iks olli^v `viiso? Se

viis² viie viit viis, mood *lammass tulõ õi^k `kuagi viiel tulõ seest `vällä* Se

viis¹ viie viit arvsõna: viis *kada meil oll no? `piitre paast ka? viis nädalit* Se Kos; *mis oll `lamba hiiga^t `tuy vill kuyh, tuyd `villa `võidsõ [sa] `hoita? viis aastakka* Se Kos

viis² viisi viit lauluviis, meloodia

viiseña viiseña viiseñat ~ **viiseña/päiv** apostliku õigeusu kiriku tähtpäev: 14. september, ristiüendamispäev *sügüse oll ütš praašniga päiv, kutsutass viiseña* Se; *viiseña `päivä variti elopõlv, et maad `siäku ut^t `tuyul pääväl* Se

viisi kaupa, haaval, kombel *mõtstsia? tulõva pargi* viisi Se

viis/kümmend viiskümmend

viismä viisi? viis viise viisi viitsima

viisokõnõ dem < viis¹ viisokõsõ^k `külmi jala `külge Se

viiso/nõgõl luu- või puunõelik viisu punumiseks, viisuluda *mul vana viiso nõgõl om, `tuyg^k `kapuda `kundsõ ja nõnnu paranda, toolõ `kumpihki aja langa `perrä* Se Kos

viis/sata viissada *tuy soola puut mašs viis^ssata* Se Kod -**tõisku** (mõlemad osised käänduvad) viisteist *kündlepäiv om eloiä viiel `tõiskul vebur, aril* (vana kalendri järgi) Se

viis/tõis/kümme ~ **viis/tõis^t/kümme** viisteist *viistõis^skümme hobõst ka oll mu sajah* Se Kos

viitmä viit? viit viitse viidä viitma, aega raiskama

vij/tõbi vesitõbi -**tõbinõ** vesitõbine

viitümä viitüdä? viitüss viitü kuluma, raisku minema

vikaht vikahti vikahtit vikat tõug niideti iks vikahtiga? Se Kos

vikaht/kaar vikerkaar

vikur viguri vigurit vigur, nõks, kaval trikk *a vellil uma vikur, vele^l `lätsi^v `vijrde ja pefivä timmä* [mere] `vijrde Se Pod

viletsüss viletsüse viletsüst viletsus

vili vilä `viljä **1.** teravili; terad *võhlul vinü üi^v `vili ja kadõl kasu ut^k `kari* Se; *ku kago tulõ `vitsa, siss saa `viljä pallo* Se Kos **2.** viljapõld

vilistämmä vilistä? vilistäss vilist vilistama

vill villa `villa lambavill *villa? omma^v `väiga halvastõ kařsidu? Se; kari? ommaⁿ `nyy, kes `rõivalõ ja villalõ ajava^m `mulgu^v `sisse* Se; *näiol um kõrik kõrraline, suvivittost `selgist, voonavittost ilosist* (rhvl) Se Kos; *mis oll `lamba hiiga^t `tuy vill kuyh, tuyd `villa `võidsõ [sa] `hoita? viis aastakka* Se Kos; *lõövä^k `kari^v `sisse, lõikasõ villa? ar?* Se Kos

vill villi `villi rakk, vill

villak villagu villakut villane jalarätt `selgevilladsõ villagu?, nyy^kka vanutõdi? Se; mul jala? olliⁿ nigu kuniga kasuga seeh noidõ villakidõga? Se Kos; ma vijl `pannu teid Pelikoõva hainalõ `kauma, kül^s siss `naanu^l `tiidmä, mis om vittak ja mis om tiiü! Se Kos; villagu^k `koeti, `pañti ütši sukka, siss nii nä? olli? `ohkukõsõ? Se Kos

vittakõnõ dem < vill lammass võtt uma^v vittakõsõ `salga ja läts `kõõga edesi, jää äs tarrõ es kedägi Se Kr

villanõ villadsõ villast villane `selgevilladsõ villagu?, nyy^kka vanutõdi Se; räbigu olli^k `koedu `niite päält, villadsõga olli^k `koedu^s `sisse Se

villa/veški villaveski

villõ villõ villõt vinge, vilu

vilo vilo villo vilu, jahe ja päikesevarjuline koht `päivä tükevä paadi ata `vitto [vähid] Se V

vilt vildi `vilti viltsaabas

vilä- teraviljaga seotud, teravilja sisaldav, vilja- aidah viläsalvõ kõrval teti `mõrsa `valmist Se Kos; ku inne `talsipühi, inne vastast `aastakka kolm `vuyri jo puu härmäh om, sõss saa iks vilä suvi, leevä suvi Se Kos; vilä `taari parhilla? ka tetäss Se Kos

viläkene dem < vili ma näi `vaiva taad viläkeist `kokko nõstõh Se

viländ tüdimuseni küllalt, villand `soelõ saa õi^l `lambit viländ Se| Vrd vinäld

vimp vimbi `vimpi **1.** ritv **2.** lõnga katkemiskoht peeñokõnõ kotuss langal tyy om vimp, nakat kudama, tyy `arki kakkõss Se

vindläne vindläse `vindläst venelane ~ **vinläne** `vinläse `vinläst **1.** venelane vanaesä oll `vinläne, oll `Maaslova küläst Se Kos; innembä olli^l `linarabahhaja^k `kõõ `vinläse? Se; `vindläse `ütl^p `päternä?, miji? iks kuusi viiso? Se Kos **2.** Punaarmee üte poolõ pääl oll `vinläne, tõdsõ poolõ pääl oll `saks Se Kos| Vrd veneläne

vindsõ vindsõ `vindsõt vintske, visa

vingma `vingu? ving viñg vingu vinguma, hädaldama, virisema

vinläne vt `vindläne

vinnama vinnada? `vinnass vinnas vedama, tirima

vinne vene(pärane), venelastele omane sa võtat vinne miniä Se Kos; sa vinne kijlt mõista ai?, sa `jääde hätti Se; mul oll vinne `muydu leier Se; meil oll vinne `muydu hõörik huyv^v Se| Vrd vene

vinnümä `vinnüdü? `vinnüss `vinnü ~ **vinümä** vinnü? ~ vinüdü? vinüss vinü **1.** venima, pikenema naistõ `saapa olli^r `resenkidõga?, nyy resenka `vinnü?, olõ õs `niiyre Se Kos; võhlul vinü üt^v `vili ja kadõl kasu üt^k `kari Se **2.** kleepjat ollust eritama (halvaks läinud piimast) vanast olõ õs maßsiniid ja siss nakaßs `vinnümä kah tyy [piima] kuyr^r Se

vinnütämä vinnütä? vinnütäss vinnüt^v venitama

vinähhütmä vinähhütä? vinähhüt vinähhüt^v korraks tõstmisega venitama

vinäld tüdimuseni küllalt, villand| Vrd viländ

vinüma vt `vinnüma

virdsanõ *virdsadsõ virdsast virtsane sarahvañni hand oll virdsanõ* Se

virgess `virkse ~ *virgese virgest* vagu *sa^s sai^k kōkõ inne* `virksega `otsa Se Kos

`**virgum(m)a** `virguda? `virguss `virgu ärkama

virildümmä *virildüda? virildüss virildü* kõverduma

virik *virga* `virka usin, virk; kiire tuli om virk Se; *sa^s sai^k kōkõ inne* `virksega `otsa, *sa* `väiga virk Se Kos; *virgal hobõsõl jala^h hanguh, laisal iho säläh* Se Kos; *ma olli virk* `tüühü Se Tr

virotam(m)a *virotat? virotass virot* **1.** virutama, lööma, viskama **2.** kihutama [ma] *lätsi sutt takah ajama, virotamma* Se Kos

viřp *viřbi* `viřpi viga, eksitus

viřril *virilä virilät* kõver, viltune

virts *virtsa* `virtsa virts

viruss/ kundra - `kundra - `kundra^t ahju peal elutsev majavaim

`**viskam(m)a** *visada? viskass visaśs* **1.** (hooga) viskama, heitma; loopima [ta] *võtt kañõbi terä^k karmanigast ja visaśs patulõ* (vanakuradile) Se Kos; *latsõ* `rištmise vesi visati kohe `uibohe vai `vasta päävännõsõngut tarõ *kelpä korgõhe* Se Kos; *sõss mähästi inne, niisamatõ visati tyy vüü* `ümbre? Se; *meid ka käävähütivä?, munõ* `viśksiva^p *pikk ä* `maalõ, *et ei jovva joosta?* Se V; *tuyd* `pestiit `vihku [ma] rapahhuti ka *vijl, teři inäp tulõ õs, siss* `viśksi kõrvälõ Se **2.** viskamisega vilja tuulama *inne sařati ar?, kae^s suuř akañ* `lašti läbi *sařa ar?, sõss* `naati `viskama Se Kos; *ni^k kavva kooni^p* `pešti riih *är?, siss visati* [terad], *vanast visati* `käega? Se Kos; *egal üteli oll peelka* `soetõt, `minka sa `viskadõ [vilja] Se

`**viśkli** `viśkli `viśklit viskekühvel (vilja tuulamiseks), viskel

visla/puu kirsipuu *ma vij eř sõnnu* `hauda, *ma* `viska kohe vislapuuhhe, `uibohe Se Kos

`**viślemä** *viśseldä? viśless viśsel* **1.** liugu laskma, tritsutama **2.** rippuma *kala^p* `pañti nigu `viślemä [nõõrile], *nigu kaśs lää es mano* Se

`**viśmä** nõõril kuivama, rippuma *kaśs lää es mano? ku^k kala? visi?* Se; *kala^v* `viśtäse *saal orrõ paal* Se Kos

`**viśsi** `laskma liugu laskma, tritsutama

viśsiraud ~ **viśsraud** omatehtud uisk, trits *poiskõsõl olli^v* `viśsravva all Se V

vits *vitsa* `vitsa **1.** vits **2.** võru, rõngas käsikivi *oll: ütš kivi oll all, sinnä olliⁱ tsori^s* `sisse `raotu?, *sõss oll ütš vits sinnä^k kivile pääle pant* Se La **3.** raagus (puu) *ku kago tulõ* `vitsa, *siss saa* `viljä pallo Se Kos

vitsakõnõ dem < vits

vitsunõ *vitsudsõ vitsust* vitstest tehtud

vokk *voki vokki vokk kraässina anomakõnõ kešk tarrõ `palli, kolm nelli vokki `ümbre lavva Se Kos; [ma] sai siiä^m mehekodo, sõss `hiirssi tyud vokki nigu üsigi `jousõ Se*

voolu piisavalt, volilt *no om kõigil ütši lehmäkeisi ja katši, andass `hainu voolu Se Kos; siss olõ õs nii voolu ku nüüd om `tsukrut Se*

voonakõnõ dem < vүүн

voorikõnõ dem < vүүр | kord, puhk är `elli iä, et tä mullõ sõrmõga tikahhu', voorikõistki? (kordagi) Se Kos; *kua oll ainuss uma kua, siss toolõ [ma] tei ar^k ka voorikõsõ (ühe korra) `viina Se Kos*

`vori *vori vorri sasi, peen praht katusõ `olgi teiti, sõss perä läts vorist Se*

vorst *vorsti `vorsti (veri)vorst*

vot *vaat(a) ja vot setä üldäss, et ku `pikne kau, sõss lehmä mano mingu ui? Se Kos; vanast `võõti harässit ni kammitsit, latš `saista ai? `jalgu pääle, vot, mis kammidasa? Se; `olti nätäl `aigu sääl `rossõ vij seeh, jala? hämme?, vot mille `varba `vaihhe oll^m nii nitõnu? nigu veridse olli? Se Kos; ütš `poissarahvass vot lää es mant ar?, kau kõik aig takah Se; vot om imeh Se Kos*

vurle *vurle vurlet untsantsakas, vurle*

vuflu *vuflu vuflut ~ vuflu vuflu vuflot vurle*

`vүүдri *vүүдri vүүдrit ~ `vүүдрõ vүүдрõ vүүдрõt vooder*

`vүүлma *vүүлi? vүүл vүүлle vooli 1. puust midagi lõikama, vestma 2. kuju andma, vormima*

vүүн *voona vүүна lambatall näiol om kõrik kõrraline, suvivittost `selgist, voonavittost ilosist (rhvl) Se Kos*

vүүр *voori vүүри 1. (mõisa)voor 2. kord, puhk ku ütš vүүр puul `tuñni [sa] illahhut, olõ õi^m midägi? Se; kuiss tä ni üte voooriga^p `palli (ühekorruga põles)? Se; ku tyud vanna `aigu pandasi no elämä siss [ma] kumardasi^k kunigalõ kümme `vүүri `jatga, taha ai `taha ai? Se Kos; `augusti kuuh [me] `naksi jo kol? `vүүri `sүүimä pääväh, aoviideh jäi `maalõ, ütš vүүр süvvä? Se Kos; ja ma mõnõ voori madalahe `höste kumardi kah, mõni võtt [auto] pääle Se Kos; mijss võtt mütsü pääst, hiit mitu `vүүri `rišti ette Se Kos*

`vүүрмаñn *vүүрмаñni vүүрмаñni voorimees*

`vүүśnik *vүүśniga ~ vүүśnika ~ vүүśnigi ~ vүүśniki vүүśnikka ~ vүүśnikki hobuseajaja sõnnikuveotalgutel; (sõiduki) juht*

võeh *imestushüüatus: võe(h) | Vrd või¹, võih*

võhi/võõrass ~ **-võõraśś** *täiesti võõras, tundmatu*

võhl *võhlu `võhlu 1. õel, halb (olend) võhlul vinü üi^v vili ja kadõl kasu ut^k kari Se 2. rändrott*

võhlitsam(m)a *võhlida? võhlitsass võhlits ~ võhlitsõm(m)a võhlida? võhlitsõss võhlits kadetsema*

`võhluss *võhlusõ `võhlust õelus, kadedus ku^p pilkuist olõ õi?, siss `kitsusõh är elät, a `võhlusõh om rassõ ellä? Se*

või¹ ~ võid imestushüüatus: võe(h) *hobõnõ tappu`mäantse suurõtüküga?*, *või, nimä* (sakslased) *jo lasi^v* `väega `suuri tikkä Se; *võit^k ku ta küül kätte saiasi?*, *siss timmä huhetasi?* Se Kos; *võit^t Jellänaane laul` ilosahe* Se Kos | Vrd võeh, võih

võit² ~ võid võiu `võidu toiduaine: *või [ma]`naksi`võidu hõörütämmä* Se; *ku`istma`mihti, siss`võeti vadsakoit ja piimäliud kah nii et kohopiim all ja sinnä või pääle* Se; *`puitsõ^p`preeškese? olli?*, *sinnä^p` pitsitedi`sisse võid* Se Kos; *võid võiõti leeväle pääle* Se Kos

võid/leib vt võileib

võid/lill vt võilill

`võidma`võida? *võid võid^d ~`võidsõ`võia`võidma, määrima`sap`lastass`pudõlahe, ku midä ar^p`palotat, sõss`tuuga`võiat* Se; *latigõ rasvaga om hüä`võida? ku käe? lahenu? vai mia* Se Pod; *mul`omma^r`ratta ar^v`võidõdu?* Se Kos; *timä`kõgõ`võidsõ ni`mähke`jala?`härmäga^k`kiinni?* Se; *võid`võiõti leeväle pääle* Se Kos; *[ma]`võia ar^p`puu`võismõga`ussõ`hihgeki?, õt las`noor^p`puhkasõ?* Se Kos

võih imestushüüatus: võe(h) *võih`tuud`rahvakõist mis säääl oll* Se Kos | Vrd võeh, võit¹

`võikna`võidu

või/leib ~ võid/leib võileib *timä`eß`karga`õi?, täl`kargasõ^p`puhta`rõiva? ja võileib* Se Kos -**lill ~ võid/lill** võilill | Vrd võilill

võim`võimu`võimu`võim`märku`mul om`võil, a olõ`õi inäp`joudu`ei`võimu`Se | Vrd `võimuss

`võima`võida? *või`võisõ ~`võidsõ`1. võima, võimalik`olema`sõögiga`pilgata`õs, võisõ`rahu`olla?* Se; *tij^v`võidõ`tehnädä`jumalat, tij^m`maja`pala`ai?`võil`Se; ku`hobõsõ?`sünnüse* (sobivad koos töötama), *siss [te]`võidõ^k`katõga^k`ka`sikada?* Se; *vedelähe`ripõndõllõt`hällü`küleh, sõss`võit`maalõ`ka^s`sata?* Se **2.** *tohtima`meil`ei`või`vannamijist`laskõ?`nuuri`eläjit`kaema, tollõst`saa`nii`ruttu`sil`Se*

või/maßsin`võimasin`võimaßsinal`olli?`aari^r`seeh, aari^k`käve`seeh`rißti`Se

`võimuss`võimusõ`võimust`võim`|`Vrd`võim

või/olla? ~ võip/olla? *võib-olla`mij^t`tulli`õks`tuu`asa`läbi, et`võipolla?`võtat`sa`ka`peremehe`kodo`vai^t`tult* (tuled) *mij^p`poolõ`Se*

või/piim ~ võiu/piim *võipiim, petipiim`ja`või`piimä`om`kardokidõga`hüä`süvvä?`ku`lehm`värskit`piimä`ei`anna?, sõss`om`tuu`võipiim`hüä`Se`Kos*

võip/olla? vt võiolla?

või/silm ~ võiu/silm *pudrusilmas`olev`või*

`võismõnõ`võine`innemb`uma`olinõ, ku`võõrass`võismõnõ (parem oma kehv kui võõra hea) Se

võit`võidu`võitu`võit

võiu/lill`võilill`|`Vrd`võilill`-liud`võikauss`sajakõtt`pidi`õks`olõma, leeväpäts`õks`oll`ja`siss`võiuliud`Se`Kos

võlg`võla`võlga`võlg`kolm`asja`om`mitä`om`rassõ`täütä: jumalat`pahõlda?,`võlga`tasso?`ni`immä`essä`ravida? Se Kos

`võlgnik `võlgnigu `võlgnikku võlglane, võlgnik ma olõ vana inemise patakõnõ, kiä jo surmaga `võlgnik
Se Kr

`võlgo võlgu hiir' `hambiid küüsü üi' `võlgo, ku taht nii kofi `katski ürä Se; võtimi puuda `jauhha `võlgo Se

võlss võlsi `võlssi vale a^k ku ma `ütli tälle võlss nime, siss kõüdeti jäl' `vahtsõlt mu^s silmä^k kiinni?
(lastemängus) Se Kos

`võlssi valesti

`võlssma `võlssi? võlss `võlssõ võlsi valetama

võrgass `võrkasa võrgast ~ **`võrkasa** `võrkasa `võrksat ergas, agar, kärmas vahetepääl helotat, siss jal^s saat
`võrksap Se; muni lats tükiss `liuglõma ja om `väega sääne võrgass Se Kos

võrk võrgu `võrku võrk härmävidäjä võrk Se Kos

`võrkma `võrki? võrk `võrke võrki hõõruma, masseerima, elustama tiia äi?, kuiss naid [puhituses] `lehmi
võrgitass, arsti umma?, siss iks `võrkva? Se

`võrkasa vt võrgass

võrra võrd maama süüi soe võrra, rõivast kakk kahru võrra Se; mul pää hobõsõ `suuru?, selle om mijlt
mere võrra Se

võso võso võsso võsa võso `raoti `maalõ ja tuu võso `kuivi ar^s `suvõga? Se L

võti `võtmõ võtind võti

`võtma võtta? võtt võtt võta **1.** enda kätte (suhu jne) või kättesaadavusse toimetama, haarama pidoniga iks
võõdõti `taari üteh hainalõ Se; nä `võtsõ `ümbrekaala ütstõist ja aäni^s `suud Se; `võtkõ noh, roobahhutkõ
`peiu [marju] Se; [ma] ketso võti `üskä ja lätsi `istõlõ Se L; ku sa^t `tõõsõlõ pühäbävä `tjide?, siss tuu ijst
raha võttu ui? Se Kos **2.** selga või jalga panema **3.** (kinni) püüdma, tabama, kätte saama **4.** kellegi
kasutusse, omandusse või hoolde toimetama või suunama määne `mõrsa mõista as ijst üldä?, toolõ võõdõti
sõss sõnaline ijst `üttelejä Se P; selle võta as `andit hüäst, et kosilanõ `tahtsõ võtta?, a vanõmba es taha^v
võtta? Se; a papil oll siss tuu naane salahuusi võõdõti Se Kos; tütar oll kodo `võfja ja [mees] tull taha
kodoväüss Se; võtimi puuda `jauhha `võlgo Se; es olõ^v `vanast `puksa, no? võõdasõ `vatgõ? `puksi? tuvvasõ^t
`turust Se Kos; milless võõdõttass naane? Se Kos; võõrass külessmaad inemine naass `kitmä, kosilanõ
`uskõ ja võtt `arki? Se Kos; sõss võõdõti võõrassimä, tuu meid^v `kasvat^s Se Pop; [tal] oll Petserehe võõdõti
(üüritud) `kõrtin, siss oll Petserih üjüd är? Se; siss `pahti toolõ vanalõ naaselõ latsõ `vasta `võtmise ijst
[raha], õga ütš pañd ni pallo ku pañd, tuu kutsuti paabaraha Se **5.** midagi (kiiresti) toimetama, tegema
(hakkama) ütš inemine võtt laulu ijh, sõss tõõsõ? jäl `ütli takah ja joosi `tsõõri püürä Se Sa; ütš läsknaahõ
oll, sõss tuu võtt külä kara `hoita? Se Kos **6.** eemaldama, kõrvaldama imä `õsjuga nühe päält ar? nüüssigu
ja seest kõik, noidõga võtt `väega `puhtahe Se Sa; huuss puri `varbalõ ja mijss läts Peliko váa, sääil
vanainemine mäanegi^s `sõnot^s ja sai parõmb ja `vijlgi sõnot^s ja võtt halu ar? Se Kov **7.** üles tõstma ku sa
külbäde külbüvakk kaalah, sa võttu ui `mütsügi maast ar?, nii `rühke^t `külbä^p `põld ar? Se **8.** millekski
muutma või tegema **9.** hävitama, rikkuma **10.** mõju avaldama, toimima; suutma näet, kui lehmäle tuu
`pikne võtt `sisse (sai pikselõõgi) Se; tütar `väega `tahtsõ õppi?, a `pääkene es võta? (ei saanud aru) Se
11. jooma ma inäp no võta õi? `viina, `nõrkuuss tulõ pääle Se **12.** teenima, (raha) saama mijss ka oll sääne
kehväne, tuu ka jovva õs mäanest `patka võtta? (ei suutnud palju teenida) Se **13.** omaks võtma vot peräst
immiss es võta ummi `põrssid umast (hakkas poegi vihkama) Se Kos **14.** kirumisvormelis **15.** muud no
`võetass kõõ verd, tetäss vere `vatsku Se Kos; tsuvval `kundsa võtt (hõõrus) mulgu, [ma] pañni paiga pääle,
siss jäl^k `kävõ Se; võõdõti horka uss vattalõ, [ma] `uiksi kot? `vuyri `truupa Se

võõrass ~ **võõraás** `võõra võõrast **1.** tundmatu, võõras; teisele kuuluv vanast ollⁿ nny^p piiri kupõdsa?, sõss `võõridõ külliga šaal kupõdsa paal mij^k `karksi? ja lauli? Se Kos **2.** tundmatu inimene; mitte oma pere liige; külaline tõdsõ? sõsarõ^r teenevä? võõrast Se L; lutik om `võõralõ huht Se; ku ummi `latsi ei olõ?, siss massa ai? ahnida?, oh jummal, `võõrilõ habõlda? Se Kos; innemb uma olinõ, ku võõrass `võismõnõ Se

võõrass/imä võõrasema sõss võõdõti võõrassimä, tyy meid kasvat^r Se Pop; toolõ `vaesõlõlatsõlõ oll võõrassimä uma latsõ musta^r `rõiva ajanu^s `sälga Se Kos

võõrutamma võõruta? võõrutass võõrut^r last imemast võõrutama lats võõrutõdi rinnast ar? Se Kos

`**väega?** ~ `**väiga?** väga villa? omma^v `väiga halvastõ karõsidu? Se; Kossõlka külä oll ka `väiga^s suu^r Se Kos; tyyd tiä ei?, mink üle noid `päivi ni `väiga^p paastõti Se

`**väelä** vägisi

`**väelüsi** vägisi peräst lats nakaás `ikma, imä pañd `väelüsi nisa `suuhhõ Se

vägi väe väke **1.** rasv **2.** jõud

väGINE vägitse vägist rasvane

vägühhüsi vägisi

vägüsi vägisi

väherdellemä väherdellä? väherdelless väherdelli vähkema

vähk vähä ~ vähe `vähkä ~ `vähke **1.** veeloom: vähk vähe liha om kõgõ magusap Se; `vähkä tull `väega paksost sinnä^p paadi ala Se V; `pjitrepävä aja vähk kuurt Se V; vähe? joosõ õ^r nii vett pite Se Kos **2.** haigus: vähk mõnõl om vähega `väega suu^r halu Se Kov

vähä vähe, natuke ku vähä midä tiät, siss kõnõlat uma oha ar? Se

vähäb ~ **vähäp** vähäbä vähäbät ~ **vähämb** vähämbä vähämbät **1.** mõõtmelst väiksem väidsega [ma] `lõiksi vähämbäst, kua oll suur sijn Se Kos; kruuss um `hõste vähäp ku tuul Se Kos **2.** hulgalt väiksem

vähälik vähäligu vähälikku väiksevõitu

vähämb vt vähäb

vähämbäkene komp dem < vähämb joosuvüü oll kõgõ vähämbäkene Se

vähämbäle vähemaks

vähä/ tõbi vähk

väidsekene dem < väits esäl oll ka väidsekene, sõss tei lepä ossast `luidsakõisi Se Kos

`**väiga?** vt `väega?

`**väikene** `väikese `väikeist **1.** (kogult, suuruselt) väike, pisike `väikese^v vigla?, katõ harokõsõga? Se; [ma] võti `väikese latsõkõsõ, pañni teki `sisse, vei `nurmõ Se; ku mi latsõ olli?, siss mij `koiõ kõgõ noid `väikeisi (kitsaid) `vüükeisi nigu saja `päati? Se| Vrd `väiko **2.** (tugevuselt) nõrk

`väiko `väiko `väikot **1.** (kogult, suuruselt) väike, pisike *latsil olli^v `väiku^k kopõlakõsõ?* Se Kos; *edeh olli `väiko^p parrõ?*, *takah olli^p pikä^p parrõ rehel*, *`väiko^p parrõ^k kutsuti eüss, tuj oll rehe aho suu kottal Se|* Vrd `väikene **2.** lapsena, lapseast taa (vanamees) *`klõmpass*, *`väikost oll tarõ ala sadanu?* Se; *`aeti linno `laotama otsani `väikost Se Kos; [ma] `väikost saaniⁱ jo^p `präadi Se Kos*

`väikokõnõ dem < `väiko väidsega [ma] *`lõiksi vähämbäst, kua oll suur sijn, a mõni oll `väikokõnõ, nii `ollgi (jäigi) Se Kos; `lambal omma^v `väikokõsõ rauha?* Se Kos; *lasits om meil `valgõkõnõ, `väikokõnõ Se Kov; tuj sääne puinõ nüüsigukõnõ, `väikukõnõ Se Sa*

väits väidse väist nuga siss lõigata *aiⁱ `leibä väidsega?*, *kuⁱ tõdsõⁱ Jeevä?* ahoh Se; *savikausih `nührüse väidse är?* Se V; *väidsega [ma] `lõiksi `katski, kua oll suur sijn Se Kos; ku suur sijn oll, siss muidogi ar^p poodi [ma] iks, väidsega `lõiksi vähämbäst Se Kos; tuj `kääntävä väits (liigendnuga) `ollgi susi ja `kääntävä väits vei kosilasõ `arki?* Se

väkev vägevä vägevät rasvane, pekine; rammus

väli välä `vällä ~ `väljä tasane maa-ala, legendik

välk¹ välgi `välki hoop, lõök

välk² välgi `välki välk rüä? *`häitsi?*, *välgiga palot rüä är?* Se; *tujl maal `raotass `tammõ, siia `maalõ lastu? `kargasõ??* – välk Se Kos

`vällä 1. (seest) välja; väljapoole; kodust ära; õue *ei^h haaru rõivast kavvõmbakõistõ, häbehüse jäävä^v `vällä (nähtavale) Se L; a merest tull katõtoi^{ss} kümne `päaga patt `vällä Se Kos; tuj olõ õiⁱ talo, ku and `vällä `präatust Se Kos; puuj kivitarõst `aeti `vällä ja puutarõst ka `aeti meid `vällä Se Kos **2.** väljendab tegevuse lõpetatust: ära*

väläh väljas; väljaspool; õues *tubinitsaⁱ teti tuj pääle, et külmäga väläh `kavvu?* Se Kos; *ma hõõrahudi [hame] alosõga, ni oll kirbul elo väläh (surnud) Se Kos; vaest tahat väläh jalotõlla?* Se

väläh/puuj väljaspool

väläst väljast; õuest

vänt vändä `vántä vänt

`värdli `värdli `värdlit värvel | Vrd `väfli

väreht värehte ~ värehti värehtet ~ värehtit värav *`väega illoõs maja, värehtetu^{ba} kõik kulladu?* Se Kos

värisem(m)ä väristä? värisess värisi värisema

väristämä väristä? väristäss värišt väristama *pullikõnõ jäi `haigõst, värišt ja lei halu `sisse Se L*

värk värgi `värki mingi asi, nähtus või tegevus, värk *mis ma vana muştinõ inemine, ma mõista õi eesti `värki (kirjakeelt) kõnõlda?* Se

`väfli `väfli `värlit värvel | Vrd `värdli

värm värmi `värmi liha *`võõtõst värmiti munnõ verevä värmiga?* Se; *edimält olõ õs [lõnga] `värme Petserih Se Va*

`värmmä `vär mi? `värm `värme värmi värvima vanast olli^p `pähnädse livva?, `värmidüⁱ ja lilli^p `pääl Se Sa; edimält olõ õs [lõnga] `värme Petserih, siss [ma] värme `rossõga? Se Va; huulõ `värmisest saa ai^k `kelle midägi?, tyy õnnõ `poissaga^h `hullada? Se Kos; noorõ? ajava^k `kudrakõsõ^p `pähä, `värmvä^k `küüidsekese?, `värmvä huulõkõsõ? Se Kos; liha `võõtõst `värmiti munnõ verevä `värmiga? a suvidõpühist `värmiti sibula `kuuriga? ja kõo `lehtiga? Se

`värre? pl `värv(ad) | Vrd `värä?

`värski `värski `värskit **1.** värske, hiljuti saadud või valmistatud, mitte riknenudkülmä `viija pant taar saís kavvamba `värski Se Kos **2.** äsja tekkinud, uudne **3.** puhas, reostamata

`värskilt värskelt [latika] `marjugi sai ni^p `pallo, et jõvva es `värskilt ar^s `stüvvä es Se Pod; piim ja võid `süüdi `värskilt ar^p `perrega? Se Kos

värss `värsi `värsi luulerida, värss

värä? pl `värvü `värvü `värv(ad) [pange] `värä^k `kiñni `kimmähe Se Kos | Vrd `värre?

västär `västrä `västär västar, ahing `haugi tapõti `västräga niidü `pääl Se L

väsümä `vässü? `västüss `vässü väsima ku `väega `västünü olt (oled), siss tohiⁱ `juvva? [viina] Se; `västünü inemine, ku tüüd tege, taht süvvä^k `kah Se

`vätsümä `vätsüda? `vätsüss `vätsü muljutud saama olõ^v `vätsüse^k `kõik är? [masindades] Se Kos

vätsütämä `vätsütä? `vätsütäss `vätsüt' muljuma `maassinaga [vilja pekstes] `sokva olõ? ar?, `vätsütäse^p `pehmest Se Kos

väärülinõ `väärüliidsõ `väärülist `väärt olev, tähtis

väär/nimi perekonnanimi

väärt võrd, võrra; `väärt

väü/mijšs väimees

`vääütämä `vääüda? `vääütäss `vääüt' kõigest väest püüdma, pingutama

vöörähtümmä `vöörähtüda? `vöörähtüss `vöörähtü korraks veerema

vüü `vüü `vüüd võõ `vüü `pañti `pihta pruudi puul, nii üle ola `pañti Se; suurõ^v `vüü? olli^v `viietõi-`s `kümne langaga? ja katõ `kümne viiega? Se; mõni mõista as kuta? `vüü `kiñjä Se; `mõrsa imä kõüt `kosilasõlõ `vüü `pihta Se Kos; peigmehel olliⁱ `laja^v `vüü?, tyyll oll kats `vüüd pihah Se; kua^v `vüüd koogulist, haara^v `vüüd hangulist (rhvl) Se Kos; ku [sa] ar? `essüde?, siss tyy `vüü `päitest rišt Se Kos; kiä läts `kaejatsilõ, toolõ pidi noorik `andma `vüü Se; ma rabajaga võid kül? mõista kuta? Se

`vüükene dem < `vüü `vüükeistki mõista ar^k `kuta?, jumalakõnõ, `taivakõnõ Se Kos; ku mi latsõ olli?, siss mijj `koiõ kõgõ noid `väikeisi `vüükeisi nigu saja `päati? Se

`vüürdümmä `vüürdüda? `vöörüss `vüürdü veerema katusõ `päält `vüürdü munõvoori [sinna visatud] `tsia süü `maahha, siss pini sei är? Se

vüü/räit võrkvöö meeste pealisriiete kaitmiseks kask oll `vüüräitiga `päält kiñni^k `köüdet, `ärmäk oll `pääl Se Kos

`vüürüsekene dem < `vüürüss

`vüürüss `vüürüse `vüürüst esik

õ

õdag vt õdak

õdagide ~ **õdagidõ** õhtul, õhtuti *seenesnä om `kuylja `pathuss õdagide* Se| Vrd õdagudi

õdagu- õhtu-

õdagudi õhtuti| Vrd õdagide

õdagult õhtul, õhtuti *õdagult tulõ õi? uni* Se Kos; *varahhappa hiideti õdagult magama, hummogult `varra `tuliti üless* Se Kos; *paaba `arstõ mu nii ar^k ku, sannah tasõ ja savi paa paänd mullõ kõtu pääle õdagult* Se

õdagunõ *õdagutsõ õdagust õhtune noid ka ravitass, õdagutsõlõ lavvalõ kõik kutsutasõ?* Se

õdagu/oodõ? - `yutõ -oodõht õhtuode

õdaguss/puyf ~ **õdakuss/puyf** õhtupoolik

õdagu/süük õhtusöök

õdak ~ **õdag** *õdagu õdagut 1. õhtu ma' `tehnä õdagu `ilda ja hummogu `varra, et minno riigi poolõst `peetäss üleväh* Se Pop; *latsilõ [me] opassi?: ar `ti' `tulgu ui õdagu, õdagu vana^h `halva' `sõitva?* Se Kos; *`täambä om perä õdak `kuylja kotoh olla?* Se **2.** õhtusöök *õdagust kah tyy sama süük oll [mis lõunaks]* Se Sa; *saadoriga vaõ alt `sa alt võta kesvä `olgi õdagust lehmäle ette* Se

õdakuss/puyf vt õdagusspuyf

õga *õga iga riüüd, mis õgapäivi `peetäss* Se P; *õga nädäli suur leib* Se; *meheimäl oll õga päiv linik pääh kõõ, langaliniik* Se; *õgal talol ütõ lehmäkene* Se; *õgast `üüsest `pañti lehmile nuy^p `pikä olõ ette* Se Kos; *esä paänd õgalõ eläjäle `kaaruu uma kopakõsõga ette* Se; *niidi kapuda? olli' `valgõ?, noid õgapäivi `saaki is `jalga aia?* Se| Vrd ega², egä

õga/üts (mõlemad osised käänduvad) *igäüks õgäüts olõ õs ni ahnõ^k `kah* Se; *õgalõ ütele `añti napsiga iks toda `viina kah [pulmas]* Se; *sajakoit pidi õks olõma, leeväpäts õks oll ja siss vöiuliud, tyy õks oll õgal ütõl, ja muna?* Se Kos; *õgalõ ütele lõigati tyy pöörändüss `saia* Se; *siss `pañti toolõ vanalõ naase lõ latsõ `vasta `võtmise üst [raha], õga üts paänd ni pallo ku paänd* Se| Vrd egaüts, egäüts

õgõv *õgva `õkva* sirge

õhitsamma *õhida? õhitsass õhits* hoolitsema, hellitama; (sõõma) õhutama

õhk *õhu `õhku* õhk

õhukõnõ *õhukõsõ õhukõist 1. õhuke õhukõsõ `seene? lähädi [ma] inne ar?* Se **2.** madal, mitte sügav| Vrd `ohkõnõ

õnnõlik õnnõligu õnnõlikku õnnelik

õnnõline õnnõlise õnnõlist õnnelik mul olõ õi õnnõline tii Se Kos

õnnõtohe õnnetult

õnnõttuss õnnõttusõ õnnõttust õnnetus

õs 1. ei (imperfekti ja pluskvamperfekti eitussõna) *meil olõ õs pini elo ka?* Se Pop; *äiokaõmidsa? kutsutiva?, lats `saista õs `jalgu pääle* Se Va| Vrd as, es, is, us, äs, üs **2.** mitte *makki* (minagi) *käve kuuś`aastakka karah, olõ õs `tsuuga õs* Se Kos| Vrd as, es, is

õt vt et

Ä

`äestämä `äestä? `äestäss äest` äestama meil om ka üts ossaägli kardohkit `äestä? Se P

ägi|`ägli `äkli äke ägli sääl pääl `vantõdi rõivass Se

ähenällä? hoogsalt, lahinal, õhinal

ähvårdäm(m)ä ähvårdä? ähvårdäss ähvård` ähvardama

äi äio äiot kurat

äi? ei (preesensi ja perfekti eitussõna *ma jää äi `aplamiisi magama* Se; `eestläse piä äi hainalosit poganass Se| Vrd ai?², ei?, ui?¹, õi?, üi?

äio/karõmits kõndimisvõimetusest *äiokaõmidsa? kutsutiva?, lats `saista õs `jalgu pääle, [nad] `veie' `taha' `rist teie mano, tii pääle, latsõ paõni` `maahha ja siss sääl võõva langa, et mähevä tui latsõ jalakõsõ` kiõni?, loiva jumalasõnakõist, sai mu latsõkõsõl jata atla` kõõrraga? Se Va*

äkiline äkilidse äkilist järsk

äkki äkki midäss sa äkki võtat [tulekahju korral], midägi `märkä ei` võtta? Se Kos

ämmäk ämmägu ämmäkut võõrasema

`ängämä ängädä? `ängäss ängäs` pakkuma; löõma, virutama

är? ~ **ärki?** **1.** väljendab tegevuse lõpetatust: *ära(gi) nõdäli kats olt* (oled) *är?, ni jal' `taha? `sanna* Se; *ruttu joht kakku us nuu' `viiso?, `tervess talvõss sai iks är' `viisa* Se Kos; *mu imä lašk soonõverd, [ma] `pelksi et är? juusk no veri kõik* Se Kos| Vrd ar?, ärä **2.** (keeldkõne) *ära, ärge* | Vrd ar?

äri/päiv äripäev

`ärki? vt är?

ärmäk ärmägu ärmäkut talvine pikk-kuub, armjakk *uma` `koedu? villadsõ `rõiva? olli ärmägu?, ku vihmanõ ilm oll, `aeti ärmäk `kaskalõ pääle* Se Kos; *poisal oll ärmäk katta? vai määne kasugatükk katta?, olõ õs tekki* Se Kos

ärä ära | Vrd är?

äs ei (imperfekti ja pluskvamperfekti eitussõna *päivihk`pañti hakilõ pääle, et ku vihm tull, siss`hämmä äs rüüpäid är?* Se; *egass vanast arsti mano mindä äs* Se| Vrd as, es, is, us, õs, üs

ätik ätige ätiket äädikas

ätäl ädälä ädälät ädal

ääl ääle äält viis, heli imä ütē: *`laulkõ latsõ? jakapäävä äält, seo om mäe ääl, seo om mastelitsa ääl, seo om hällü ääl* Se Kos

ääsä? äsja

Ö

öie vt üü

öüss `öüsse öüst **1.** aida eesruum, esik **2.** 4–6 lühemat part reheahju esise kohal (risti teiste partega) | Vrd eüss

öüss/puu lisapars

ööüts `ööütsi `ööütsi öösi hobusega öösil käimine tuli `palli `ööütsi man Se A; `ööütsi man tekē`tuld ja `laulkõ, `ümbre tulõ karakõ`ka Se Kos

Ü

üi? **1.** ei (preesensi ja perfekti eitussõna) *mu`pääliin om Vana-Irbosk, sinnä ma eesü üi `iälgi är?* Se Kos| Vrd ai?², ei?, ui?¹, öi?, äi? **2.** (keeldkõne) ära, ärge *ku kuu`rõiva man omma?, kerikohe võit minnä?, a`jälgi jättü üi?* Se| Vrd ei?, ui?¹, öi?

üldä? vt `ütlemä

üle 1. (pealispinda, ruumi) mööda, piki, üle; ülaltpoolt, kõrgemalt *kats kikkakõist üle mäe`taplõsõ?, saa at`kokko kunagi ilma pääl? – silmä?* Se Kos **2.** mingi vahemaa taha või tagant, teise äärde**3.** (ajaliselt) jooksul, kestel, mingi aeg läbi; (ajavahemiku) järel, tagant **4.** lakanud või lakkamas, mööda(s) **5.** peale, lisaks *ma olõ üle tii* (teest rohkem) *`kõrpnü`kü`vett* Se **6.** tõttu *tüüd tiiä ei?, mink üle noid`päivi ni`väigä`paastõti* Se; *tõistkõrra tulõ üle lastõ ka mõni sõnavahe?* Se; *kivimängu üle sai mii`pessä`ka imä käest* Se Kos; *tädi läts`Permihe maa üle* Se Kos; *ma`tohi`i? üldä?, mink üle et lõigata as* [leiba, kui teised leivad ahjus olid] Se Kos; *kundsalda sukk pidä kavvamba, üle tüü jäteti kunds kudamada?* Se **7.** (kellestki või millestki) parem, hinnatum *kušk om üle katto kata* (kõigist kaladest parim) Se **8.** määrapiirist, vajadusest üle **9.** osutab sellele, mida või keda keegi valitseb **10.** osutab kontrollivat või teistkordset tegevust

üle/annõt -*annõdu* -*annõdut* üleannetu -**annõtuss** -*annõtusõ* -*annõtust* üleannetus, vallatus -**arvu** ülearu -**eelä** üleleile -**kohtuline** -*kohtulise* -*kohtulist* ülekohtune

ülemb ülembä ülembät ülem, ülemus

üle/pää üldse, ülepea

üless ~ üleest 1. üles(poole); kõrge(ma)le *ruus oll sääne, et ai `säantse `haigõ ülest Se; meil ka oll tsasson, a sõa `aigu `lasti miiniga ülest (õhku) Se Kos; raudluum om üleest pant, raudluum käve nõdõrmaga ülest `alla Se; Oka tõmmašs [seeliku] hanna üleest ku päävavari ja näüdäšs, et `puksõ olõ õi? Se; viijago om ku vesi käüse kõvastõ, aja `mullõ üless Se V 2.* ärkvele; jalule [hummogult `varra `tulti üless Se Kos; imä tull sähgü `viijde hummogult kell kol? ai üleest Se Kos **3.** suureks, täiskasvanuks *kats last `kašvi üleest Se Kos*

üless/poolõ ülespoole

üleest vt üless

üleväh 1. üleval; kõrge(ma)l *meil [ikoon] nokki`tarõh nulgah üleväh Se Kos 2.* ärkvel, jalul *ketso [ma] võti `uskä ja lätsi `istõlõ, üttekokko lätsimi, sääil laulimi ja `ketrimi kõik`üü üleväh Se L 3.* muud *ma`tehnä õdagu `ilda ja hummogu `varra, et minno riigi poolõst `peetäšs üleväh (aidatakse majanduslikult) Se Pop; suvidsõpühist `laotõdi häht är?, talvõl olõ õs üleväh (üles pandud) Se*

üli- väga, liig-

ülikund ülikunna ülikunnda ülikond

üli/kuul ülikool

ült öeldu *ma `ütte ka `ültüt, ega es näe`joht Se Kos*

ülä ülä üllä peigmees, mees *tulli õks sa üläga üteh ja kasaga üteh `katdu, üläl umma iks ka `uhkõ umadsõ?, kasal suurõ`sugulasõ? (pruutneitsi laulust) Se Kos*

`ümbre? 1. ümber(ringi) *`kossõga oll rassõ, säidse künnärd oll `rõiva tükk, mähk`ümbre pää Se; `öödsi man teké`tuld ja `laulkõ, `ümbre tulõ karakõ`ka Se Kos 2.* pikali, kummuli **3.** teistpidi, vastassuunda, ringi *kuut`pidi `ümbre `püürdümmä, agu `ümbre pöörü üs, siss saa as lüvvä? Se 4.* paiku *üte`kadajama`ra olli`keväjält, `ümbre juunikuu Se Kos 5.* muud *paap õks olõ õi`naidõ tsikuga `ümbre`kaunu? (tegelenu) Se Kos*

`ümbre/`tsõõri ümberringi *tsuvva nõnalõ tetäšs kolm `tsalka `sisse ja `ümbre`tsõõri tõmmatass nõglaga tsuvva nõna kokko Se Kov; suur`kari om, ma`ka neid `ümbre`tsõõri jovva õi`kõiki är`kaia? Se Kos*

ümärgune ümärgutse ümärgust ümmargune, ümarik *sõss sai tuu vatsk, lağa jah, ümärgune Se S*

ümarik ümäriugu ümärikku ümmargune, ümarik

`ündrigukõnõ dem < `ündrik

`ündrik `ündriugu `ündrikku seelik, undruk| Vrd `ündrik

ürämä ürrä? ürä üri *järama utu kah, ku aiast är`löüd ku`rgi, siss ürä, lätt tõist `vuyri `aida, siss ürä ei`tuud, midä üri, otš `vahtsõ Se; läts taht kõõ ürrä? Se| Vrd jürämä*

üs ei (imperfekti ja pluskvamperfekti eitussõna) *ku [ma] tõõsõ leevä kohetuist pañni, siss `liodi tuu `kuklikukõsõ ar?, siss läts leib `hapnõmma, muido lännü üs `hapnõma Se Kos; ku [ma] lännü üs, siss elu iä kahinu? Se| Vrd as, es, is, us, õs, äs*

üsigi iganes [ma] sai siia^m mehekodo, sõss`hiirssi tyyd vokki nigu üsigi`jousõ Se

üsk üsä`üskä süli, üsk üteli naasel latsõkõsõ [pikne] tapp är?`üskä Se; [ma] ketso võti`üskä ja lätsi`istõlõ Se L; jalaga?, lats üsäh, kraam säläh, nigu vahgi`lätsimi Se La; viis last imäle mahass ar?`üsk ä, a viiele latsõlõ immä maha ai?`üskä Se; imäle leeväpäts`üskä ja esäle jummal`üskä (setu pulmakommetest) Se

üsädse/leib aganaleib

üte vt ütš

üte- sama- | Vrd ütš-

üteh 1. kaasa; kaasas pidoniga iks võddõti`taari üteh hainalõ Se; kual latsõl omma^sseräknä üteh, tull teku ui? inne jüri`päivä Se **2.** (ühes)koos puut ja koolimaja üteh siih kivimajah Se Kos; kiä vei siss ütsindä? tyy`lamba, kiä vei siss tõdsõga^k kokko, tõdsõl olõ õs midä tappa?, vei üteh siss (jutt saajakotist) Se Kos; vaja neo^llatsõ?`ilma`saata, muido lasta õi^mmeil üteh ellä? Se Kos

üte/kõrraga? (ühe)kõrraga tütär lugi kõik üte kõrraga ette mis vaia Se

üteliisi samaaegselt, kõrraga mõlõmba`kyuli üteliisi Se;`vahtrõl ja haaval läts leht üteliisi`maalõ Se

üteline üteline ütelist **1.** ühtlane mi^mMaaral sai kõik üteline tyy sipp Se Kos; [ma]`naksi es kudama, es tulõ^vveereⁿnõrga? es`miäki?, kõik oll üteline Se **2.** samasugune õdagust kah tyy sama süük oll [mis lõunaks], olõ õs parõmbat es halvõmbat, kõik üteline Se Sa

ütest/tüküst 1. vahetpidamata, pidevalt **2.** ühes tükis, tervena

ütesä`ütsä`ütsät üheksa kelläni`ütsäni [nad] olliva tandsol Se J; võõrassimä ka? oll katõsakümmend ütesä`aastaga vana Se

ütesä/kümmend üheksakümmend

üte/vahe üksvahe ütevahe painõti`rossõga?, es painõti Se

üfine ütise ütist ühine meil oll küläüfine (krunti ajamata) maa Se Kos

ütlemä üldä? ~ üteldä?`ütless üteli **1.** ütlemä, lausuma, rääkima vanast`ülfi: `saaja laati, `saani`kaetass Se Kos; kui vanõmba`ütli?, nii tull meil sõnna ka^kkullõlda? Se Kos; tyyd olõ õs kunagi, et mi^vvaest tsirgu vai`puusli`muudu olli, et sõnna`kualõ`üteli es Se Kos; [te] tarõ^ppühit ar?,`asku veegu ui inne`vällä, ku mullõ`ülge? Se; poiss viil`küüsse, et kas teil ritk om tett vai roon, mi^mmõlõba`ütli et ritk Se Kos; ku^ltapõti är`tsiga, siss süä hiideti katusõ pääle,`ülfi et vana varõss, süi^vseo süä är? Se Kos **2.** eeslauljana rahvalaulu esitama määne`mõrsa mõista as iust üldä? [laulusõnu], toolõ võddõti sõss sõnaline iust`üteli Se P; imä`ütless latsilõ iust, latsõ?`ütles^pperä Se Kos **3.** kutsuma, nimetama

üts üte`ütte **1.** arvsõna: üks peremijs ai edimätse õdagu kara kodo, olõ õi? ütte hanni Se Kos **2.** üks kahe või mitme hulgast ütte`otsa harik,`tõistõ`otsa harik, peräst`pahti ors`harikõ pääle,`katla`pahti orrõ pääle Se; ma^ltsuiksi rüvvihana ütest poolõst ülest,`tsuiksi rüvvihana tõsõst poolõst ülest Se Kos **3.** mingi, mingisugune, teatud merese omma üteⁿnooda? Se V; a oll õks`säantsit talla ka?, et kõgõ habõldi, ku ütš mürrin ja kärin Se **4.** sama`vindläse`kutsva iljapäiv, mi^kkutsu iks jakapäiv, taa om ütš pühi kõik Se; kelt pandass kada kardokidõga ütte patta`kijmä Se; üte katusõ all Se; palmõ? ja raan, mõlõmba^ltähendäse ütte Se **5.** keegi a`lääki es`kolmõ`ijid`päivä, nii tull ütš nyyr naistõrahvass Se Kos **6.** üksainus, ükski üteli talolgi olõ õs hainamaad lähäbäl Se Kos **7.** umbes ku ma`liikvat võta, ütš kümme`tsilka, siss lasõhuss halu tagasi Se

üts- ühe-, sama- | Vrd üte-

ütsi ühekaupa *ütsi tseo* (üks siga korrage) *iks tapõti* Se Kos; *no om kõigil ütsi lehmäkeisi ja katsi* (üks lehm ja kaks) Se Kos; [ma] *ütsi viha `pesse* Se; *pridanat `ánti, saa `ruublidõ `ánti ja ütsi `kümnide `ruublidõ kiä aánd* Se

ütsilde 1. ühtviisi *ütsilde kõnõlasõ?*, *tõõsildõ `muutva ar?* Se **2.** ühtpidi ja sõss *padalõ `pañti nii ütsilde nii viññanõ punanõ lang ja tõisildõ ka `pañti viññanõ punanõ lang* Se S; *oll hüä rügä, sõss tetti ütsilde^k `kuukõsõ?* (ladvad ühtepidi), *panda es katsildõ vai nii `vaelidõ* Se Kos

ütsindä? üks, üksinda *hõhv ütsindä `väega `müüge* Se Sa; *kiä vei siss ütsindä? tyy `lamba, kiä vei siss tõõsõgä^k kokko* (jutt saajakotist) Se Kos

üts/kõik' ükskõik, ükspuha *`sokmine* vai *`surbmine*, *tyy üts kõik'* Se **-kõrd** ükskord **-tõi-ss/kümme** ~ **-tõi-st/kümme** (esiosis võib käänduda) *üksteist sai^l `tsial puja?*, *sai ütstõi-sskümme `põrssat* Se Kos

üts/tõi-ss/kümness -`kümnendä -`kümnendät üheteistkümnes *ka* (vaata) *nii, jumala teno, kae?*, *üts* (põrsas) *jo `omgi^p `papi jaost, üts `tõi-ss kümness* Se Kos

üts/tõõsõ *ütsõist* üksteise *a tõistkõrra hobõsõ?* *üts tõõsõlõ purõva?*, *siss saa ai^s `sikada?* Se Kos; *latsõ? habõ?* *üts tõõsõ iist tyyd tsia kamarat* Se; *üts tõõsõ ala* (järgemõõda) *käve latsõ^k `kar ah* Se; *poisi^k `kõrrõ `kar ksi?*, *vastatside üts tõõsõlõ* Se; *kõivo^p `putusõ üts tõõsõga kokko, tuuljo suur^l, kii kaa, kii kaa* Se Pod; *tull nooril tüü, määnegi sõna asõ, jäl vaia ütstõõsõlõ kukada?* Se; *noorõ^m `mehe^l `lätsi ütstõõsõlõ poonitamma, ütstõõsõlõ `poksõ ar?* ja *`valmiss* Se; *nä `võtsõ `ümbrekaala ütstõist ja ahni^s `suud* Se

`ütsä/tõi-ss/kümme üheksateist *nikul om `ütsätõi-ss `kümmel `tette-mbril* (vana kalendri järgi) Se

ütte¹ vt üts

ütte² ühte, kokku *vanast oll Trubal suur külä, kõik' kari käve külä ütte* (külakarja) Se Kos

ütte/kokko kokku [ma] *ketso võti `üskä ja lätsi `istõlõ, üttekokko lätsimi, sääl laulimi ja `ketrimi kõik' üü üleväh* Se L **-luku** ühtelugu **-`muydu** ühtemoodi **-`viisi** pidevalt, ühtelugu *timä om sääne halv inemine, sääne hauga, kes haug ütte `viisi* Se

üvä *üvä üvvä 1.* vili; viljatera, viljaollus **2.** söök, eine; toiduraas

üvähhämmä *üvähhäss ~ üvämmä üvädä?* *üvä üväsi* ohteist puhastama, ivama, *`kaaruga olõ õs üvähhämist* Se; [rehe] *trulliga üväti terä?* Se

üü *üü üüd* öö [ma] *ketso võti `üskä ja lätsi `istõlõ, sääl laulimi ja `ketrimi kõik' üü üleväh* Se L; [tal] *oll Petserehe võdõt `kõrtin, siss oll Petserih üüd är?*, *tulõ õs kodo* Se; *kol? `tuñni sai ma vašt üü pääle `maada?* Se; *meheimä ütél, ku egäüts nikavva `tehnäss, siss saa õi^p `poolõni õõni^s `sannast `vällä* Se Kos

üü/kadõhhuss öökaetus *es tohe sa latsõ `mähkmit `panda^k `kuioma ao poolõ, siss tulõ üükadõhhuss* Se La

`üükene dem < üü

üü/maja öömaja **-päiv** (mõlemad osised käänduvad) ööpäev *a `lääki es `kolmõ üüd `päivä, nii tull üts nyur naisterahvass* Se Kos; *säre oll^s `soolah üü päivä, kats üüd `päivä* Se

`üüse öösel *vanast `haarti `üüse void kuta?* Se Kos; *kell katstõi-sskümme `üüse, siss ommaki vana^s `sita?* *jalal* Se Kos; *haiba?*, *minge ar^k `kodo, mis `ti röögide `üüse* Se; *`poiskõnõ `üüse sagõhhõhe kõõ `rüükse: pitsitäss, pitsitäss* Se

üüsene üüsetse üüsest öine

üüsess ~ **üüsest** öö(se)ks õgast üüsest pañti lehmile nüü' pikä olõ ette Se Kos; a no poissa
tull üüsess õnnõ sinnä^k koh istjä? olli? Se S

üü/vaht öövaht poig om lauda man üüvaht' Se Kov